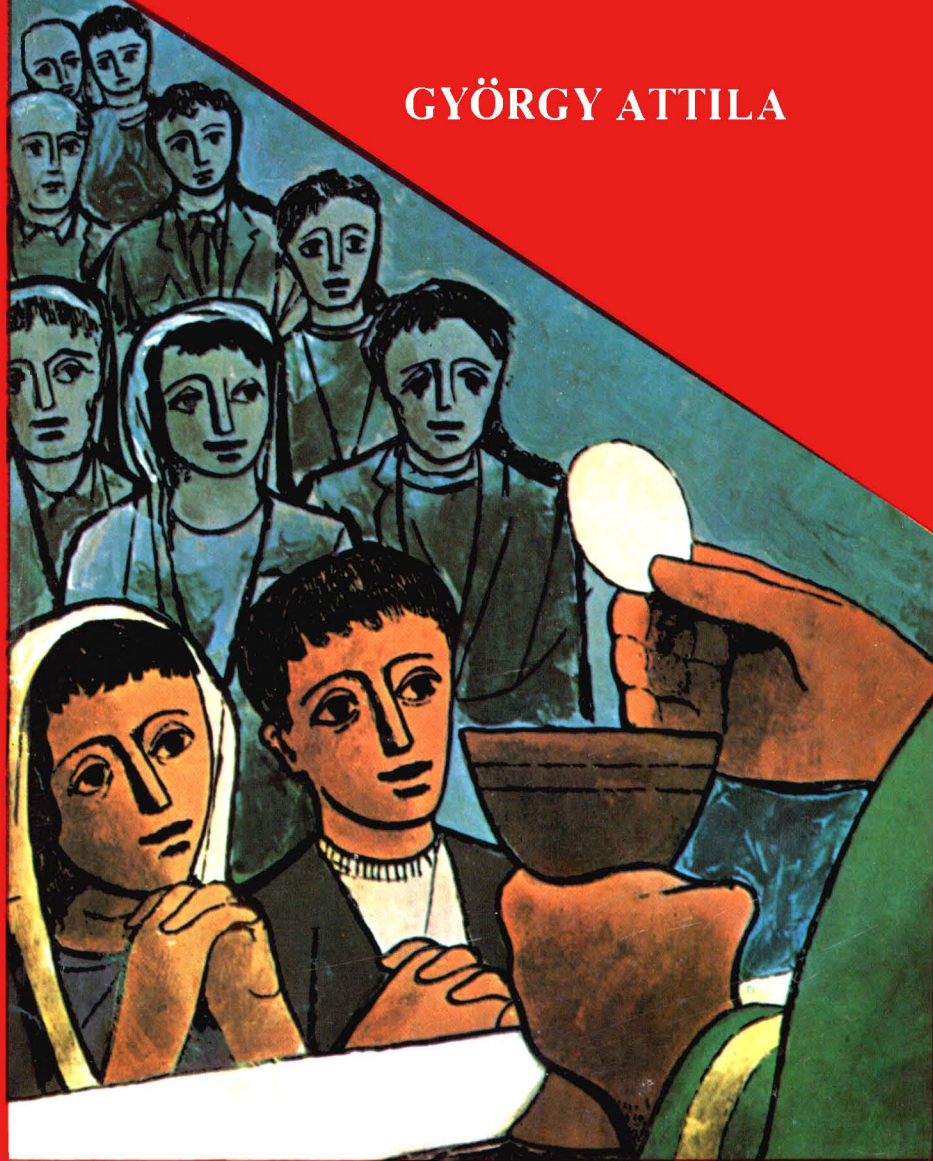

GYÖRGY ATTILA

VASÁRNAPI
KENYÉR

GYÖRGY ATTILA
VASÁRNAPI KENYÉR

GYÖRGY ATTILA

VASÁRNAPI
KENYÉR

A ÉV

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA
BUDAPEST, 1981

NIHIL OBSTAT
JÓZSEF DR. GIANITS CANONICUS, CENSOR
NR. 704-25/1980. IMPRIMI POTEST
ESZTERGOM, DIE FESTO S. AUGUSTINI EP. A. 1980
LÁSZLÓ CARD. LÉKAI PRIMAS HUNGARIAE,
ARCHIEPISCOPUS ESZTERGOM

*Minden jog fenntartva,
beleértve a bármilyen eljárással való
sokszorosítás jogát is.*

ELŐSZÓ

Közismert igazság, hogy a Szentírásban Isten üzenetének megfogalmazása az ókori irodalom többféle műfaja szerint történik. Ez indokolja egyházunk gyakorlatát, amikor különféle módon szól az emberekhez. Mindig igyekezett teljesíteni azok kívánságát, akik „látni akarták” Jézust. Ezért nem csatlakozott a képrombolók mozgalmához, sőt joggal elítélte. A biblia eseményeit megjelenítő misztériumjátékok is tekintélyes hagyománnyal rendelkeznek. A liturgia „szent játéka”, a latin himnuszok, a mély igazságokat rejtő legendák mindmegannyi eszközei az evangelizációnak. Természetesen ezek közül mindig kiemelkedett és elsőséget élvezett a prédikáció. Ennek formája, stílusa is módosult az idők során, ami logikusan következik egyházunk zárandók jellegéből. Ezek közül igen sok ott sorakozik az igehirdetés klasszikusai között és minden keresztény nemzedék számára van mondanivalója.

Az itt olvasható írások nem azzal az igénnyel születtek, hogy mindenki számára átvehető műfajt teremtsenek. Ez azért is lehetetlen, mert a beszédben mindenki önmagát mondja ki és minden ember egyedi alkat. Nem véletlen, hogy Jézus tanítása is az apostoli igehirdetés köntösében maradt reánk. Szentlelkes biztatás ez arra vonatkozóan, hogy az evangéliumot mindenkinek egyéni módon kell megélnie és hirdetnie. Szellemi izomzata és a hozzá adott kegyelem mértéke szerint.

Öszintén azt is bevallom, hogy az itt olvasható gondolatok nem kizárólag az értelemhez szólnak, hanem a szívhez is. A „teljes szívből” szerető Isten ezt is megkívánja. A teljes értékű igehirdetés nemcsak a hit ébresztésére és növelésére, hanem a szeretet fölszítására is kiterjed. Prohászka Ottokár gyakran hangoztatta: A nagy szentek mind „nagy szerelmesek” voltak. A keresztény igehirdetés arra is hivatott, hogy segítsen mindenkit „beleszeretni” az Istenbe.

Tökéletlen munkánkat tehát nem modellnek szántuk, hanem olyan kútnak, amelyben összegyűjtöttük a Szentírással találkozó példákat és gondolatokat. Ki-ki kedve szerint merítsen belőle!

TARTALOM

ELŐSZÓ	5
--------------	---

GONDOLATOK ÉS PÉLDÁK A VASÁRNAPI SZENTLECKÉKHEZ

Az igehirdetés szerepe az egyház életében	15
Ébredjünk föl álmunkból! <i>Advent első vasárnapja</i>	20
Liliom a tövisek között. <i>Szeplőtelen Fogantatás</i>	23
Vigasztaló reményünk. <i>Advent második vasárnapja</i>	25
Legyetek türelmesek! <i>Advent harmadik vasárnapja</i>	27
Karácsonyi levél. <i>Advent negyedik vasárnapja</i>	29
Az emberarcú Isten. <i>Éjjéli misére</i>	31
A felejthetetlen szeretet. <i>Karácsony ünnepére</i>	33
A tanúságtétel öröme. <i>Szent István első vértanú</i>	35
A családi tűzhely. <i>Szent Család ünnepe</i>	37
Az utolsó nap. <i>Szilveszterre</i>	40
Szűz Mária, Isten anyja. <i>Újév</i>	41
Fényeskedjetek! <i>Vizkeresztre</i>	43
Mindenki Istene. <i>Jézus keresztsége</i>	45
A meghívott szentek. <i>Második évközi vasárnap</i>	47
Egyek legyetek! <i>Harmadik évközi vasárnap</i>	50
Az Isten bölcsessége. <i>Negyedik évközi vasárnap</i>	52
A szenvedés hírnöke. <i>Gyertyaszentelő</i>	54
Az igehirdetés szolgálatában. <i>Ötödik évközi vasárnap</i>	56
Le az álarccal! <i>Hamvazószerda</i>	58
Bűn és kegyelem. <i>Nagyböjt első vasárnapja</i>	59
Dicsőséges szenvedés. <i>Nagyböjt második vasárnapja</i>	61
Lelki békességünk. <i>Nagyböjt harmadik vasárnapja</i>	63
A világosság fiai. <i>Nagyböjt negyedik vasárnapja</i>	65
Lélek szerinti élet. <i>Nagyböjt ötödik vasárnapja</i>	67
A szolgáló Jézus. <i>Nagycsütörtök</i>	70

Nézzünk a keresztre! <i>Nagypéntek</i>	72
Dicsőség a feltámadásban Istennek. <i>Húsvét</i>	74
A második szikla. <i>Húsvéthétfő</i>	76
Szenvedő szeretet. <i>Húsvét második vasárnapja</i>	78
Szentelek legyetek! <i>Húsvét harmadik vasárnapja</i>	80
Ártatlan szenvedők. <i>Húsvét negyedik vasárnapja</i>	82
Az egyház hivatása. <i>Húsvét ötödik vasárnapja</i>	84
Közösségben Jézussal. <i>Húsvét hatodik vasárnapja</i>	86
Fölfelé nézzünk! <i>Jézus mennybemenetele</i>	88
A szeretet lelke. <i>Pünkösd</i>	91
„Szemben a nappal”. <i>Szentbáromság vasárnapja</i>	93
Jézus édesanyja. <i>Május</i>	95
Jézusra emlékezünk. <i>Úrnapijára</i>	97
A szív otthonában. <i>Jézus Szíve ünnepe</i>	98
Krisztusba öltözöttek. <i>Kilencedik évközi vasárnap</i>	100
Ábrahám hitével. <i>Tizedik évközi vasárnap</i>	102
Békesség Istennel. <i>Tizenegyedik évközi vasárnap</i>	104
Halálból az életbe. <i>Tizenkettedik évközi vasárnap</i>	106
Halál és feltámadás. <i>Tizenharmadik évközi vasárnap</i>	108
Lélek szerint élni. <i>Tizennegyedik évközi vasárnap</i>	110
A sziklák testvérei. <i>Péter-Pál</i>	112
A vajudó világ. <i>Tizenötödik évközi vasárnap</i>	115
Erő a gyöngeségben. <i>Tizenhatodik évközi vasárnap</i>	117
Isten meghívása. <i>Tizenhetedik évközi vasárnap</i>	119
Krisztus szeretete. <i>Tizennyolcadik évközi vasárnap</i>	121
Népünk üdvössége. <i>Tizenkilencedik évközi vasárnap</i>	123
Mária útján. <i>Nagyboldogasszony</i>	125
Keresztény és magyar. <i>Szent István király ünnepe</i>	127
Isten népe. <i>Huszdik évközi vasárnap</i>	129
Imádó szeretet. <i>Huszonegyedik évközi vasárnap</i>	131
Az elajándékozható ember. <i>Huszonkettedik évközi vasárnap</i>	133
Születésnap virágcsokor. <i>Kisboldogasszony</i>	135
A szeretet adószai. <i>Huszonharmadik évközi vasárnap</i>	136
Az Úr vagyunk. <i>Huszonnegyedik évközi vasárnap</i>	138
A halál nyereség. <i>Huszonötödik évközi vasárnap</i>	140
Mindenki levele. <i>A Szentírás vasárnapjára</i>	143
Az egyetértő lelkületről. <i>Huszonhatodik évközi vasárnap</i>	145
Isten békéje. <i>Huszonhetedik évközi vasárnap</i>	147
Szent közömbösség. <i>Huszonnyolcadik évközi vasárnap</i>	149
Hit, remény, szeretet. <i>Huszonkilencedik évközi vasárnap</i>	151
Megdicsért hívek. <i>Harmincadik évközi vasárnap</i>	153
Örök utitársaink. <i>Mindenszentek</i>	156

Keresztény halál. <i>Halottak napja</i>	158
A remény embere. <i>Szent Imre</i>	160
A szív evangéliuma. <i>Harmincegyedik évközi vasárnap</i>	162
Az elhunytak sorsa. <i>Harminckettedik évközi vasárnap</i>	164
Megszentelő várakozás. <i>Harmincharmadik évközi vasárnap</i>	167
Világító mécses. <i>Árpádházi Szent Erzsébet</i>	169
A felejtethetlen király. <i>Utolsó vasárnap</i>	172

GONDOLATOK ÉS PÉLDÁK A VASÁRNAPI EVANGÉLIUMOKHOZ

Az Úr érkezése. <i>Advent első vasárnapja</i>	177
Mindig kegyelemben. <i>Szeplőtelen Fogantatás</i>	179
A pusztába kiáltó. <i>Advent második vasárnapja</i>	181
Te vagy-e az eljövendő? <i>Advent harmadik vasárnapja</i>	183
Isten ajándéka. <i>Advent negyedik vasárnapja</i>	185
Az üdvösség éjjele. <i>Éjféli misére</i>	187
Karácsonyi vendégség. <i>Karácsonyra</i>	189
Isten dicsősége. <i>Karácsonyra</i>	191
A szeretet győzelme. <i>Szent István első vértanú</i>	194
Háziáldás. <i>Szent Család ünnepe</i>	196
Az Isten szilvesztere.	199
Az idő ítélőszéke előtt. <i>Szilveszter estére</i>	200
Csináljunk boldog új évet! <i>Újévre</i>	203
Az idő mérlegén. <i>Újévre vagy szilveszterre</i>	206
Boldog Istenkeresők. <i>Vizkeresztre</i>	208
Viztemető. <i>Urunk megkeresztelkedése</i>	210
Tanúságtétel Jézusról. <i>Második évközi vasárnap</i>	212
Az eltemetett istenarc. <i>Harmadik évközi vasárnap</i>	214
Az igazi boldogság. <i>Negyedik évközi vasárnap</i>	217
Égő gyertyák. <i>Gyertyaszentelő</i>	219
Só és világosság. <i>Ötödik évközi vasárnap</i>	220
Többet a lelkiekből <i>Hamvazószerda</i>	223
Lélekfaragó művészet. <i>Nagyböjt első vasárnapja</i>	224
Elváltozott színében. <i>Nagyböjt második vasárnapja</i>	226
Jákob kútjánál. <i>Nagyböjt harmadik vasárnapja</i>	228
Vakok és látók. <i>Nagyböjt negyedik vasárnapja</i>	231
A föltámadás apostola. <i>Nagyböjt ötödik vasárnapja</i>	233
Virágok és tövisek. <i>Nagyböjt hatodik vasárnapja</i>	235
A kenyéradó Isten. <i>Nagycsütörtökre</i>	237
Szállj le a keresztről! <i>Nagypéntekre</i>	239

A feltámadás hírnöke. <i>Húsvétvasárnap</i>	241
Dicsőséges sír. <i>Húsvéthétfő</i>	243
Krisztus békéje. <i>Húsvét második vasárnapja</i>	245
Maradj velünk! <i>Húsvét harmadik vasárnapja</i>	247
A papi hivatásról.	249
Minek nevezzelek? <i>Húsvét negyedik vasárnapja</i>	252
Ne nyugtalankodjék szívetek! <i>Húsvét ötödik vasárnapja</i>	254
Mária karjaiban. <i>Májusi vasárnapra</i>	256
A názáreti ács. <i>Szent József ünnepe</i>	258
Nem hagyalak árván. <i>Húsvét hatodik vasárnapja</i>	260
Jézus hazament. <i>Húsvét hetedik vasárnapja. Mennybemenetel</i> ...	262
A szentlelkes élet. <i>Pünkösd I.</i>	264
Virágos lelkű embereket! <i>Pünkösd II.</i>	266
A nagy titok. <i>Szentháromság vasárnapja</i>	269
Velünk az Isten. <i>Úrnapjára</i>	271
Aranyszív. <i>Jézus Szíve ünnepe</i>	273
A betegek orvosa. <i>Tizedik évközi vasárnap</i>	275
Jézus követségében. <i>Tizenegyedik évközi vasárnap</i>	277
Ne féljete! <i>Tizenkettedik évközi vasárnap</i>	279
Az egyház oszlopai. <i>Péter és Pál apostol</i>	281
Befelé nőni! <i>Tizenharmadik évközi vasárnap</i>	283
Krisztus igájában. <i>Tizennegyedik évközi vasárnap</i>	285
Vetés és aratás. <i>Tizenötödik évközi vasárnap</i>	288
Honnan a konkoly? <i>Tizenhatodik évközi vasárnap</i>	290
Az elrejtett kincs. <i>Tizenhetedik évközi vasárnap</i>	292
Kenyeret adott. <i>Tizennyolcadik évközi vasárnap</i>	294
Uram, ments meg! <i>Tizenkilencedik évközi vasárnap</i>	296
Az édesanya hazatér. <i>Szűz Mária mennybevétele</i>	299
A bizalom hatalma. <i>Huszadik évközi vasárnap</i>	301
A Szentháromság alkotmánya. <i>Szent István király ünnepére</i>	303
Ki nekünk Jézus? <i>Huszonegyedik évközi vasárnap</i>	305
A kereszt botránnya. <i>Huszonkettedik évközi vasárnap</i>	307
Az Úr szolgálója. <i>Mária születésnapja</i>	309
A testvéri feddés. <i>Huszonharmadik évközi vasárnap</i>	312
A gonosz szolga. <i>Huszonnegyedik évközi vasárnap</i>	314
Ami több mint az igazság. <i>Huszonötödik évközi vasárnap</i>	316
Engedetlen testvérek. <i>Huszonhatodik évközi vasárnap</i>	318
A gonosz szőlőmunkások. <i>Huszonhetedik évközi vasárnap</i>	320
Menjete az egész világra! <i>Missziós vasárnap</i>	323
Jöjjetek a menegzőre! <i>Huszonnyolcadik évközi vasárnap</i>	325
Szabad-e adót fizetni? <i>Huszonkilencedik évközi vasárnap</i>	327
Szentolvasót imádkozni. <i>Rózsafüzér királynője</i>	329

A főparancs. <i>Harmincadik évközi vasárnap</i>	331
Isten közelében. <i>Mindenszentek</i>	333
A sírhantok között. <i>Halottak estéjére</i>	336
Halálra ítélt halál. <i>Halottak estéjére</i>	338
Képmutatás vagy őszinteség. <i>Harmincegyedik évközi vasárnap</i> ...	341
Virrasszatok! <i>Harminckettedik évközi vasárnap</i>	343
Elásott talentumok. <i>Harmincharmadik évközi vasárnap</i>	345
Van királyunk! <i>Harmincnyedik évközi vasárnap</i>	347

GONDOLATOK ÉS PÉLDÁK
A VASÁRNAPI
SZENTLECKÉKHEZ

AZ IGEHIRDETÉS SZEREPE AZ EGYHÁZ ÉLETÉBEN

Dietrich Bonhoeffer luteránus lelkipásztor vallotta a hitleri Németországban: „Ha azt tapasztaljuk, hogy a kocsink vezetője örült, akkor le kell rángatnunk a kormánykerék mellől akkor is, ha ez az életünkbe kerül.” Ezt próbálta jómaga is megtenni az ellenállási mozgalomban. Ezért került koncentrációs táborba, ahol kivégezték. Halála előtt 1941-ben ezt vallotta: „Vajon mit csinálnék, ha megtudnám, hogy néhány hónap már mindössze az életem? Úgy hiszem, megkísérelnék teológiát tanítani és mint egykor, sokat predikálni...” Igazán példamutató, teológushoz és lelkipásztorhoz illő vallomás. Ezt kiegészíteném még azzal a találó megjegyzéssel, amelyet ő vallott az igehirdetésről: „Az igazi, evangéliumi predikációnak olyannak kell lennie, mintha az ember egy szép piros almát nyújtana egy kisgyereknek vagy friss vizet a szomjazónak, közben megkérdezné: akarod-e? Úgy kellene beszélnünk hitünk dolgairól, hogy az utána nyúló kezek fürgébbek legyenek, mint ahogy mi nyújtani tudjuk...”

Nehéz és ugyanakkor könnyű olyan témáról beszélni, ami szinte mindennapi, papi életünkhöz tartozik. Rilke, a költő mondja: „Egy igazi költő belehalna abba, ha nem írhatna verseket.” Az igazi pap ugyanígy belehalna abba, ha nem prédikálhatna. A nagy művészek mindegyike előbb-utóbb teljesen összeforrt művészetével. Valahogy így kellene lennünk nekünk papoknak is az igehirdetéssel. Az előadás címében fölvetett téma nem új egyikünk számára sem. Mégis hasznos lesz a róla szóló beszélgetés, hiszen sokat kell tanulnunk valamit, hogy igazán tudjunk. Ezért nem szabad kézlegyintéssel elintéznünk még az ilyen mindennapi témákat sem. Sajnos a teológián nagyon keveset foglalkoztunk az igehirdetés kérdéseivel és mindannyiunknak szinte autodidakta módon kellett elsajátítanunk ezt a fontos gyakorlatot. Minden művészetnek megvan a maga iskolája, írja Lessing és a tanulás, az átgondolt, tudatosan végzett tevékenység mindig növeli annak hatékonyságát.

1967-ben halt meg Joseph Cardijn a munkásifjak apostola. Röviddel halála előtt fölkereste a luxemburgi rádió munkatársa és beszélgetést folytatott vele.

– Bíboros úr – hangzott az egyik kérdés –, mit jelent önnek a halál?

- Az élet folytatását az átmenet után.
- Mit szándékozik csinálni az égben?
- Ugyanazt, amit a földön: munkásfiúkkal foglalkozom.

Igaz, az igehirdető nem dicsekedhet azzal, hogy ezt a tevékenységét az égben is folytathatja. Ott megszűnik a tökéletlen igehirdetés és prófétálás. Ennek ellenére az a mű, amit az igehirdetéssel létrehozott, méltó lehet az örök folytatásra. A neves protestáns teológus Karl Barth fölveti a kérdést: „Miért jönnek hozzánk az emberek? Miért állítanak minket a szószékre? Hiszen földi egzisztenciájukat nélkülünk is pompásan kialakítják. Ehhez sokkal jobban értenek, mint mi. Tőlünk arra várnak választ, ami a földi jelenségek mögött rejtőzködik. A mit, miért, honnan és hová kérdései ezek. Nem az életünkhöz kell igehirdetésünk, hanem a halálunkhoz . . .” Akarva, akaratlanul minden ember fölteszi magában a kérdést, amelyet Martin de Gard: Jean Barois c. szép regényében így fogalmaz meg: „Minél jobban szeretem az életet, annál kevésbé nyugszom meg a feltételekben, amelyekről félnem kell. Mire való az öntudat, ha csak a megsemmisülést szemlélheti?”

A Szentírásban több szó jelzi az igehirdetést. Kérüsszeink, euangelizeink, amely a beszéd missziós jellegét hangsúlyozza. A didaszkeia a tanítást, a martüreink a szó és a szónok viszonyát, tanúságtételét. A homilein eredetileg bizalmas beszélgetést jelzett. A kérdés középebe vágva vessük fel a kérdést, hogy az egyház ajkán fölcsendülő igehirdetésnek mi az elsődleges célja? Nyilvánvaló, hogy nem valami információ, tehát ismeretközlés vagy erkölcsi normák hirdetése. A keresztény vallás egyszerű vallás és mint az idősödő Prohászka írja: „Egyetlen ismeretsugárra folygúlhet Istenszerelmünk minden megindulása és melege.” Az evangéliumi igehirdetés elsődleges célja az egyház közösségének létrehozása és továbbépítése. Ezt így fogalmazza meg a papi szolgálatról szóló zsinati konstitúció: „Isten népét először az élő Isten igéje gyűjti egybe: ennek hirdetése tehát mindenképpen a papok szent kötelessége. Senki sem üdvözülhet, ha előbb nem hisz, ezért a papoknak, mint a püspökök munkatársainak első feladatuk, hogy Isten evangéliumát mindenkinek hirdessék.” Ennek fontosságát vallotta Szent Pál apostol is, mikor híveihez írt levelében kijelentette: „Nem azért küldött Krisztus, hogy kereszteljek, hanem hogy az evangéliumot hirdessem.” (1Kor 1,17) Az őskereszténység életében és a keresztény ókorban is az igehirdetés volt az egyház legfőbb tevékenysége. Változás csak a középkorban történt, midőn a keresztény hit szinte köztulajdonná lett és teljesen átitatta a közszellemet. Így aztán elhanyagolhatónak válték a hithirdetést. Ennek volt reakciója a protestantizmus, amely a szentségek felé eltolódott egyensúlyt akarta helyrebillenteni. Persze a reformátorok fokozatosan átestek a ló túlsó oldalára. Napjainkban, amikor oly nagy és egyre növekszik a hitbeli tudatlanság, fokozottan előtérbe kerül az igehirdetés

fontossága és elsősége. Egy nem régi holland statisztika szerint a papság idejének három és fél százalékát fordítja az igehirdetésre, ami hetente két és egynegyed óra. Nem tudom nálunk jobb-e ez az arány? A múltkoriban hallottam egy interjút egyik neves zongoraművészünkkel. A riporter kérdésére, hogy mennyit gyakorol naponta, emlékezetem szerint ezt válaszolta: 6–8 órát. A zsinat óta egyre jobban előtérbe kerül az igehirdetés hangsúlyozása, mert nem helyes, hogy az igehirdető lelkipásztorkodás háttérbe szoruljon a szentségek pasztorációja mögött. A neves római szónok mondotta: „Csak a szónok az igazi ember.” Ezt magunkra alkalmazva így fogalmazhatnánk át: Csak az igehirdető pap az igazi pap.

Nyilvánvaló igazság, hogy az evangéliumi igehirdetés a megtestesülésben gyökerezik. Minden prédikáció az inkarnációból meríti hatékonyságát és misztikus értelemben azt akarja folytatni. A Krisztus-prédikáció vezeti hallgatóinkat a történeti Krisztushoz. „Ilyen szempontból joggal hasonlíthatjuk a szentmise konszekráló szavaihoz, amelyek a kenyeret és a bort Krisztus testévé és vérévé változtatják. A prédikáció igéje az emberek tömegét Isten népévé változtatja és azáltal, hogy isteni étellel és szeretettel hatja át, egyben meg is szenteli.” (Michonneau.) A megtestesülés által emberré lett Ige a prédikáció segítségével testesül meg az idők végezetéig. Közösséget teremteni, a hallgatóságból Krisztus misztikus testét, az egyházat fölépíteni, ez az igehirdetés első feladata. Azért prédikálok, mert itt az egyház, azért prédikálok, hogy legyen egyház. Az Ige kilép a bibliából, testet ölt a prédikációban és így megy a gyülekezethez, hogy azt létrehozza, Isten népévé változtassa. Joggal beszélhetünk tehát szakramentum jellegéről. Isten az Ige által teremtette a világot, az Ige által történt a megváltás, az Ige által történik az egyház megtestesülése és megszentelődése. Mindebből nyilvánvaló, hogy igen sajtóságos az a viszony, ami a prédikáció és az egyház között fennáll.

Nyilvánvaló, hogy az egyház a Jézus Krisztusban történt kinyilatkoztatás gyümölcse. Ugyanakkor a kinyilatkoztatást is az egyház kezéből vesszük. Ilyenképpen az egyház az igehirdetés alanya és tárgya is egyben.

Megboldogult ószövetségi tanárom Iványi János, nagyon szigorúan megkövetelte, hogy a „berit”, azaz a szövetség szót mindig így fordítsuk: Jahve kegyelmi ténye. Ezzel arra az igazságra akarta felhívni figyelmünket, hogy a kinyilatkoztatásban mindig Isten a kezdeményező. A keresztény vallásosság nem annak foglalata, hogy mit gondolok Istenről és mit teszek érte? A keresztény vallásosság azt jelenti, hogy mit tett és mit tesz értem az Isten. Ezért nevezi valaki igen találóan a Hiszekegyet az isteni szeretet eposzának, hőskölteményének.

Az is nyilvánvaló, hogy a prédikáció nem kizárólag információs jelle-

gű, hanem provokáló, választ kérő, állásfoglalásra készítő tevékenység. Aki nincs velem, ellenem van . . . Térjetek meg és higgyetek az evangéliumnak . . .! Az igehirdetésre tehát válaszolni kell. Ez a válasz a hit, amely azonban nem hitbéli vagy erkölcsi igazságokhoz akar kötni, hanem személyes kapcsolatot akar teremteni Isten és ember között. Ez a kapcsolat látható formát ölt az egyház közösségében.

A Szentírás tüzetes tanulmányozása arról is meggyőzhet mindenkit, hogy a krisztusi üzenet elterjesztése és megőrzése feltétlen megkövetel és megköveteli az intézményes igehirdetést. Voltak és ma is akadnak egyesek, akik egyház nélküli kereszténységről beszélnek. Véleményük szerint az intézmény, mint olyan, megmerevíti, formalizmusba kényszeríti az életet. Ezzel kapcsolatban hadd hívjam fel a figyelmet Jean Daniélou egyik előadására, amely éppen ezzel a problémával foglalkozik. A modernista Loisy és vele együtt többen úgy vélekedtek, hogy Krisztus nem volt más, mint egy credményes vándorprédikátor, aki szokatlan lelkesedést ébresztett hallgatóiban. Ez a lelkesedés kovácsolta össze követőit és ők alapították meg az egyházat Jézus szándékától függetlenül. Neki esze ágában sem volt ilyesmit tenni. Nyilvánvaló, hogy ez a szemlélet teljesen hamis. Ha valami egészen biztosra vehető az újszövetségben, akkor elsősorban az, hogy Jézus tudatosan, szívósan dolgozott egy új közösség, egy új struktúra létrehozásán. Nyilvános működése során nem az igehirdetés játszotta a legfőbb szerepet. Ez a tevékenysége térben és időben igen szűk körre korlátozódott. Az evangélium tanúsága szerint Jézus a legtöbb energiát az apostolok nevelésére fordította. Velük, bennük és általuk akarta megvalósítani egy új struktúra, az egyház testének kiépítését. Így akarta biztosítani, hogy igéjének legyen egy biztos hajléka a földön és szavai ne jussanak a hazátlan igék sorsára. Mindezt klasszikus tömörséggel így olvashatjuk Prohászkanál: „Ha kellett volna, az Úr Jézus maga maradt volna köztünk a földön; ha kellett volna, lángoló kerubot állított volna az evangélium mellé, hogy azt őrizze; a kérdés már most az, hogy mi által biztosította az Úr Jézus művének fennmaradását, s mi az, ami közvetíti tanát, gondolatait, kegyelmeit a késő századok gyermekeinek? A kereszténység, mely kezdetől fogva meg volt győződve, hogy az evangélium az Isten ereje a nemzetek számára, s mint ilyen mindenkor mindenki számára megközelíthető, egy intézményre mutat, melyet Krisztus alapított. Rámutat az evangélium gyöngyének aranyfoglatára, a kegyelem kenetének Szent Grál-edényére, s azt mondja nekünk: ha Krisztust keresitek, nem kell 1900 év előttre visszamennetek, nem kell a boldogságok hegyére vagy a galileai tenger partjaira zarándokolnotok, nem kell kódexek lapjairól az ősi gondolatokat összeszednetek: hanem térjetek be ide, kérdezzétek meg az Anyaszentegyházat. Ha nincs egyház, nincs Szentírás! Ha nincs egyház, nincs kereszténység! Elsöpörte volna az

isteni magot a szél, azt az evangéliumi magot összetörték volna, azt a szelíd mécseszt, mely az evangélium olajából táplálkozik, kioltották volna . . .” [Ö. M. 13, 139]

Miután tisztáztuk az igehirdetés első és legfőbb feladatát, az egyház létrehozását és építését, felvetődik a kérdés, hogy mi a tartalma ennek az igehirdetésnek? Igen találó választ olvashatunk erről a linzi Quartalschrift egyik számában Rafael Schulte tollából. Nem az Istenkérdés, hanem az Isten szava a teológia és az igehirdetés tartalma. Nem a Gottesfrage, hanem a Gottessage. Nem az ember kérdezősködése Isten után, hanem Isten szava az emberekhez. Nem a probléma, hogy az ember miként juthat el a legfőbb lény felismeréséig, hanem elmondása annak, amit Isten minden süketségünk, restségünk ellenére is közölt velünk. A teológia nem az istenkereső emberi agy produktuma.

Ami az igehirdetés módszerét illeti, ezt is meghatározza a kinyilatkoztatás. Mivel Isten nem definíciókban, nemcsak szavakban szölt hozzánk, hanem tettekkel és történésekkel, ezért szükséges az igehirdetésnek az a hajlékonysága, amely által mindig bele tud testesülni a jelenbe. Mindez azonban nem feledtetheti el egy pillanatra sem azt az igazságot, hogy az igehirdetés gyökerei a Szentírásból táplálkoznak. Mi nem arról tanúskodunk, amit láttunk és hallottunk, hanem ami a Szentírásban örökségül jutott. Méltán írja a kinyilatkoztatásról szóló zsinati dekrétum: „Az egyház mindenkor úgy tisztelte a Szentírást, mint magát az Úr testét, hiszen főleg a szent liturgiában szüntelen veszi és nyújtja a híveknek az élet kenyerét, mind Isten igéjének, mind Krisztus testének asztaláról.” Csakis a Szentírással való szoros kapcsolat által lesz igehirdetésünk valóban Gottessage, azaz Isten üzenete. Lisieux-i Teréz mondotta egyszer: „A Kármelben nem szabad hamis pénzt verni, hogy lelkeket vásároljanak rajta. És gyakran a szép szavak, amiket írnak és a szép szavak, amiket kapnak, csupán hamis pénzverés.”

Az elmondottak alapján így vázolhatjuk föl az igehirdetés hármás dimenzióját: 1. Kapcsolat a kinyilatkoztatással, ószövetséggel és újszövetséggel. 2. Az itt és most, tehát a situatio temporis figyelembevétele. 3. Eleven kapcsolat az egyetemes egyház igehirdetésével. Így lesz az igehirdetés a folyamatosságnak, az egyház jövőjének biztosítéka. Az intézményes igehirdetés az egyetlen garancia arra, hogy a változó korok és társadalmak számára megőrzi az evangélium üzenetét.

Napjainkban sokat beszélünk az egyházi élet megújulásáról. Nem kétséges, hogy ebből az igehirdetésnek sem szabad kimaradnia. Sajnos az ellenreformáció háttérbe szorította az igehirdetést. Így történhetett meg, hogy a rubricisták szerint az is eleget tesz a vasárnapi misehallgatási kötelességének, aki a prédikáció után érkezik. Egyre jobban rádöbbenünk, hogy az egyház mint összakramentum az igehirdetés által is kegyelmet közvetít. Ezért az egyház üdvözítő tevékenysége ott a legin-

tenzivebb, ahol az ige és a szentségek együttesen szerepelnek. Régebben a protestáns egyházakat az Ige egyházának, a katolikusokat a szentségek egyházának nevezték. A zsinati megújulás óta a mi részünkről egyre többet teszünk e különbség megszüntetésére. Így lesz igaza bizonyos értelemben Montesquieu-nek, aki néhány száz éve ezt írta: „a protestáns egyház megszűnik, de akkor már a katolikus egyház protestáns lesz.” Mutatis mutandis, van benne valami!

Összefoglalva az eddig mondottakat, megállapítottuk:

1. Az igehirdetés legfőbb célja az egyház közösségének létrehozása és építése. Bárhol és bármilyen formában történjék is, ez a közösségteremtés a legfőbb feladat.

2. Az igehirdetés akkor tölti be ezt a szerepét, ha a biblia talajában gyökerezik és ugyanakkor alkalmazkodik a korok és emberek klímájához. Az üzenetet a ma emberének kell tolmácsolnunk, úgy, hogy választ provokáljunk tőle.

3. Az igehirdetés kegyelemközvetítés, a prédikáció quasi sacramentum; a többi szentséggel karöltve fejt ki igazi hatását.

Karl Barth, a dialektikus teológia atyja írja egyik tanulmányában: „Nekünk teológusoknak az Istenről kell beszélnünk. Mivel azonban emberek vagyunk, mint ilyenek, nem tudunk róla beszélni. Így aztán mindkettőt, a kellett és a nemtudásunkat egyaránt fel kell ismernünk és ezzel Isten dicsőségét szolgálunk. Ez a mi szorongattatásunk. Emellett minden más csak gyerekjáték.” Prédikálni valóban férfias dolog. Szent Pállal szólva: az ige által életet adni az embereknek. Isten atyaságát utánozni lelki, kegyelmi síkon. Az ateista Goriot apó ajkára adja Balzac ezt a szép mondatot: „Mióta atya lettem, azóta sejtem, mit jelent Istennek lenni.” Minden jó igehirdető megsejt ebből valamit.

ÉBREDJÜNK FÖL ÁLMUNKBÓL!

Advent 1. vasárnapja
Róm 13,11-14

Ma, advent első vasárnapján belépünk egy új egyházi évbe és ezzel együtt új küzdelmek, új feladatok állnak előttünk. Erre figyelmeztet Szent Pál apostol is a mai szentmise olvasmányában. „Itt az óra, hogy felébredjünk álmunkból!” Fölkelni, levetni a sötétség tetteit, kezünkbe venni a világosság fegyvereit, ez adventi programunk.

Mi tagadás, de el kell ismernünk, hogy a küzdő egyház kebelén belül megtaláljuk az úgynevezett alvó egyházat is. Ki ne tudna alvó keresz-

tenyekről, akik fölthagytak vallásuk gyakorlásával és elkerülik a templomot? Közöttünk is vannak talán, akik hosszú éveken át az „édes bűn” párnáin alszanak és nem vállalják a keresztény élet küzdelmeit. Olykor eljönnek a templomba, egy kis divatbemutatóra, szemeik legeltetésére vagy a karácsonyi hangulat kedvéért. Ám, mielőtt kidörzsölnék szemükből az álmodat, ismét elalszanak. Kereszténységünk sokszor se hideg, se meleg, megalkuvó, langyos hőmérsékleten tengődik. Ennek természetesen több, rajtunk kívül álló oka is lehet.

Sokan megállapították már, hogy korunkat többek között a vallásos hit meggyengülése jellemzi. A mai ember szinte elvesztette érzékét az Isten iránt és teljesen lefoglalja szívét a világi élet habzsolása. Meghalt az Isten, kiáltozzák sokan, és a legtöbb átlagember elhiszi a tudomány vagy a művészet mezébe öltöztetett szólamokat. A modern embert ismét elfogta az egykori bábeli toronyépítők nagyravágyása. Építsünk fel egy új világot a saját erőnkéből, a saját terveink szerint. Szébb lesz ez, mint az Isten törvénye szerinti társadalom. Mi keresztények is fertőzöttjei vagyunk ennek a közszellemnek és megdöbbenve tapasztaljuk: milyen sokan élnek és jól megvannak istenhit nélkül. Nem csoda, ha közülünk is sokan elalszanak és egyre növekszik az alvó egyház tábora. Mondanom se kell, hogy minden látszat ellenére, nyugtalan álom ez, akárcsak a gyermeké, aki abban a tudatban alszik el, hogy nincs mellette az édesanyja.

Ám a toronyépítés, az Isten nélküli világ fölépítése nem megy zavartalanul. Mindenki a saját érdekeinek a nyelvét beszéli és egymás fejéhez vagdossák vélt igazságaikat. Megtagadtuk az isteni törvényeket, kiselejteztük a nekünk nem tetsző parancsokat és még csodálkozunk, ha modern világunkban egyre nő a bűnözés vízözöne. A tapasztalat ugyanis arra tanít, hogy az evangélium megtagadása sirásója lesz békés, rendezett földi életünknek is. A féreg nem szűnik meg pusztítani gyümölcsfáinkat, ha nem vesszük figyelembe létezését. Az emberiséget sem szabadítja meg a bűn következményeitől az isteni törvények sárba tiprása. Éppen ezért a bűn elleni küzdelem közös nagy ügye és feladata az emberiségnek. Vessük el tehát a sötétség tetteit! Olyan forradalom ez, amelynek a szívünkben, belső világunkban kell végbemennie. Nélküle nincs és nem várható igazi változás, javulás az emberiség és az egyes ember életében.

Hogy azonban meglássuk magunkat, világosságra van szükségünk. Ezért az egyház Krisztusra, a Világ Világosságára fordítja tekintetünket. Meg kell nyitnunk lelkünk sötétkamráját, hogy beragyogja Krisztus világossága. Egyedül neki van hatalma arra, hogy életünk fényérzékeny lapjára rárajzolja az Istennek tetsző emberarcot. Krisztus nélkül sötét a világ, jómagam is sötétben botorkálok. Az ő világosságát nem lehet pótolni a legnagyobb emberi lángelmék fényével sem. Csak akkor lesz

tartós az álomból való ébredésünk, ha Krisztusra, mint életünk napjára irányítjuk tekintetünket. Tanításából, élete példájából, századokon át-látó tekintetéből, szívének kohójából annyi fény, annyi meleg áramlik felénk, ami ellen balgaság lenne elzárkózni. Mit törődünk mi azzal, hogy egyesek mit mondanak. „Ha százerek vájják ki szemünket, én a szememet a világnál jobban szeretem. Ha egész Budapest koporsóba fekszik és eltemeteti magát, én a nagy temető mellett nyíló búzavirág szemébe nézek és azt mondom: nekem élet kell, nekem világosság kell, nekem boldogság kell és ezt csak Krisztus adhatja nekünk.” (Prohászka.)

Igaz, nem könnyű levetni a bűn cifra rongyait és fölkelni a lustaság párnáiról. De a lelki szépségnek, az igazi örömnélküliségnek áldozat a termőtalaja. Szívünkön, érzelmeinken, testi vágyainkon nem könnyű uralkodni. Az értelem megtérése sokkal könnyebb, mint az akarat meghajlása Isten édes igája előtt. Ehhez kegyelem és kegyelem, isteni segítség szükséges. Ennek a kegyelemnek eszköze az imádó kitérülés Isten felé. Ez a kegyelem árad felénk a Szentírás szavaiban, nekünk szóló üzenetében. Ilyen megtérítő ige a mai szentlecke biztatása is. Nem véletlen, hogy a bűnös Ágostont ezek a szavak indították el az életszentség útján. Ő is sokáig halogatta megtérését. Hogy miért, erre jómaga válaszol Vallomásaiban.

„Hogy mik tartóztattak? Értéktelen csecsebecsék, páváskodó hiábavalóságok, régi barátnőim. Rángatták testemet, mint a köpenyt és fülembe sugdosták: igazán elküldesz minket? Attól a perctől fogva soha többé nem lehetünk együtt veled? Éreztem, bűneim rabja vagyok és panaszos szóval kiáltottam: mikor lesz már vége ennek az örökös holnapra hagyatkozásnak? Miért nem most mindjárt? Miért nem szakítja félbe még ez az óra életem gyalázatosságát? Így sóhajtoztam és szívem a legkeserűbb bánat könnyeit sírta. Egyszer csak fiú- vagy lányhangot hallok a szomszéd házból, amely ezt ismételte: tolle et lege, vedd és olvasd! Arcom egy pillanat alatt megváltozott és lázasan kutatni kezdtem emlékezetemben, van-e valami játékfajta, amelyben a gyerekek ilyesmit énekelnek? Nem emlékeztem, hogy valaha is hallottam volna. Visszatartottam könnyeimet és felugrottam. Égi parancsot láttam e jelben, hogy kinyissam a Szentírást és elolvassam a szemembe ötlő sorokat. Felkaptam hát és kinyitottam. Szó nélkül olvastam, amire először esett tekintetem: Mint nappal illik, tisztességesen éljünk. Ne lakmározásban és részegeskedésben, ne fajtalanságban és tobzódásban, ne civódásban és versengésben. Inkább az Úr Jézus Krisztus öltözetek magatokra . . . Nem akartam tovább olvasni, nem is kellett, Magadhoz fordítottál ugyanis egészen . . .”

Íme, így térítették meg Szent Ágostont a mai szentlecke szavai. S vajon miért ne vezethetnének minket is közelebb Jézusunkhoz? Szent

Ágoston figyelmeztet erre: ha megtehették ezek és azok, miért ne tehetnéd meg te is? Csak fel kell ébrednünk álmunkból és föl kell ismerünk a kegyelem óráját. Krisztus felénk fordítja fényes arcát. Ne forduljunk el mi sem Tőle!

LILIOM A TÖVISEK KÖZÖTT

Szeplőtelen Fogantatás
Ef 1,3-6. 11-12

A 15. században véres polgárháború dúlt Franciaországban. Az angol csapatok könnyűszerrel foglalták el a francia városokat. A király VII. Károly sok csatát vesztett. A hadsereg szétzüllött, elveszítette bátorságát. A nemesség elvérzett a hosszú háborúban és az elkeseredett király lemondását fontolgatta. Ekkor az isteni gondviselés egy falusi leánykát küldött a haza megmentésére. Mentsd meg Franciaországot, sügta egy hang Jeanne d'Arc-nak, mert ő volt a kiválasztott. Az egyszerű leány sokáig ellenállt a belső sugallatnak. Ugyan mit tehetne ő a gyöngye leány a haza megmentéséért? Még lovagolni se tud és nem ért a fegyverforgatáshoz. Öt esztendeig habozik és szabódik a küldetés ellen. Végül vállalja a megbízatást. Kezébe veszi a lilimos zászlót, a máriás lobogót és kijelenti: Egy asszony által ment tönkre Franciaország és egy szűz által fog megmenekülni. Ez az asszony a királyné, a szűz pedig én vagyok. S valóban, győzelemről győzelemre vezető a francia seregeket, jöllehet ő maga máglyán fejezi be szent életét. (Próhászka)

A biblia első lapjain olvashatunk egy szomorú költeményt arról a valóságos és ádáz küzdelemről, amelyet az emberiség kezdet óta folytat a gonoszság démonaival. Az emberi szív hasonlít egy véres csatamezőhöz, ahol a bűn, a gonoszság csatázik. A kinyilatkoztatás szerint Isten nem hagyja magára az embert ebben a küzdelemben. Megígér egy szüzet, aki ivadékaival megtiporja a sátán fejét, tehát győzelemre segíti Isten gyermekeit. Szent Pál apostol második Ádámnak nevezi Jézust, egy új, megváltott emberiség atyjának. Méltán állítja mellé egyházunk a Boldogságos Szűz Máriát, aki mint második Éva az emberek üdvösségének, a bűn felett aratott győzelmének is szolgálója. Nyilvánvaló, hogy ehhez a küldetéshez különleges kegyelmek kellettek. Gábor angyal kegyelemmel teljesnek nevezi Máriát és ezzel közli velünk azt a hitigazságot, amit a mai napon ünnepelünk. Mária szeplőtelen fogantatása két dolgot jelent. Először is azt, hogy Isten megóvta őt minden

büntől. Lehetetlen dolog elképzelni, hogy az az asszony, akit sántipironak nevezünk, valaha is a bűn szolgátságában sínylődött. Mi keresztények szintén azzal büszkélkedünk, hogy a keresztség és a bűnbánat fürdőjében Krisztus vére, érdeme tisztára mossa lelkünket. Mária viszont abban a kiváltságban részesült, hogy a megváltás kegyelme megővta őt a bűn fertőzésétől. Amint egy szép énekünkben imádkozzuk: „Kit Fiának nagy kegyelme kezdet óta őrizett, Akihez a legparányibb bűnhomály sem férkezett . . .” A keresztény ember abban a hitben tartja fejét a keresztség alá, hogy ez a szentség megadja az isteni életet, a kegyelem ajándékát. Mária esetében kivételt tett az Isten. Az isteni életet már természetes születése, illetve fogantatása pillanatában elnyerte. Mindig tiszta, mindig büntelen és mindig a kegyelem szépségébe öltözött Asszony ő, akinek különleges feladata szolgálni a Krisztus-szerzette üdvösséget.

A mai ünnep ezt a hittételt állítja Isten népe elé. Teszi ezt nem csupán azért, hogy elkápráztassa tekintetünket és valami elérhetetlen szépséggel vigasztalja bűnbánatban fuldokló életünket. Mária elénk élte a mindenkor női hivatást: fölemelni az emberiséget. Azt szokták mondani, a férfiember szereti megnézni a nőket. Minden igazi nő örül ennek az érdeklődésnek, de megérzi azt is, hogy az ő hivatása fölemelni a reá néző férfivilágot. Örökszép mozdulat, amikor egy édesanya lehajol és fölemeli gyermekét szíve magasságába. A Mária nyomába lépő leányok, asszonyok, anyák ezt a feladatot vállalják, midőn a tisztaság, az áldozat, a hit és a szeretet magasába emelik az emberiséget. Nem lehúzni a bűn sarába, hanem fölemelni az erény magasába. Mária elénk állítja az örök női és keresztény hivatást: kiemelni az embert a bűn, a bűnös szenvedélyek gyilkos öleléséből. Sajnos a mai embernek meglehetősen eltompult a lelkiismerete és észre sem veszi azt a sok piszkot és szennyet, amivel telehordja lelkét az élet. Nemrégiben olvastam az újságban: „3760 évi fegyházát oszthatnának szét a bíróságok Amerikában azért a bűnözésmennyiségért – csalásért, rablásért és gyilkosságért – amennyit egy hét alatt bemutat az USA három legnagyobb tévéállomása, számították ki az amerikai pedagógusok.” Nem alaptalan tehát, ha egyesek nagyon lesújtóan vélekednek az emberiségről. Newman bíboros is ezt írta egyik könyvében: „Ha a lelkiismeretem nem hirdetné oly nyilvánvalóan Isten létezését, akkor a bűnös világ láttán én is ateistává lennék . . .” A világ, amelyben élünk, nem a legjobb, mint Leibniz állította. Az ember nem születik romlatlannak, mint Rousseau gondolta. Ám a Szeplőtelen Szűz példáján Isten megmutatta, hogy milyennek gondolta, tervezte és akarja az embert. Minél nagyobb hittel és szeretettel nézünk Máriára, annál jobban beleszépülünk ebbe az asszonynézésbe.

1858. február 11. és július 16. között rendkívüli események játszód-

tak le a franciaországi Lourdes városában. Bernadette-nek, az egyszerű leánykának megjelent a Szent Szűz a massabielle-i barlangban. Mikor a kislány a „szép Hölgy” neve után érdeklődött, ezt a választ kapta: Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás. Bernadette természetesen nem tudta mit jelent ez és sietve elmondotta plébánosának, aki eddig kételkedett a jelenés valóságában. Ez a bemutatkozás azonban meggyőzte őt Bernadette igazmondásáról. Az egyház azóta is nagy tisztelettel fordítja hívei tekintetét a lourdes-i barlangra. Szentként tiszteljük Bernadette-et, aki már földi életében Mária szépséges arcába nézhetett. Ilyen kegyelmet mi nem kívánhatunk. Azt azonban kiesdekelhetjük, hogy szentté küzdött életünk végén mi is megláthassuk őt a Szentháromság boldog közösségében.

VIGASZTALÓ REMÉNYÜNK

Advent 2. vasárnapja
Róm 15,4-9

Az ószövetség választott népe, Izrael leszármazottai, akárcsak mi magyarok, kelet és nyugat ütközőpontján éltek. Kánaán, az ígért földje a nyugat felé törő Asszíria, Babilon, valamint a kelet felé terjeszkedő Egyiptom közé volt beékelve. Így lett ez a kis ország az ókor nagyhatalmainak játékszere. Történelme állandó küzdelem volt pusztá léteért és azokért az eszmékért, amelyek megőrizték nemzeti életét a különböző népek forgatagában. Izrael, mint katonai hatalom nem jöhetett számításba. Tudománya és művészete sem jelentett különösebb értéket az ókori kultúrnépekhez viszonyítva. Ami azonban vitathatatlan, ők adták az emberiségnek a legtisztább isteneszmét, mégpedig az önmagát kinyilatkoztató Isten jóvoltából. A mózesi törvények az emberi együttélés alapelveit rögzítik és az emberi erkölcs szíveikbe írt törvényeit fogalmazzák meg. Összetörhették a tizparancsolat köztábláit, lerombolhatták Jahve templomát, elvehették a nép szabadságát, de hitét nem tudták megsemmisíteni. A Babilonba hurcolt király szemét kiszűrhatták, de a szívekből égő reményét ki nem olthatták. A fogságban szenvedő nép megragadta a büntető isteni kezet és megtisztult hittel, megújult erkölcsökkel tért vissza hazájába. Élteste őket a remény, hogy Isten valóra váltja az atyáiknak tett ígéretet és elküldi a Megváltót. A választott nép a biblia szent könyvében őrizte ezeket az ígéreteket és vigasztaló reményt merített belőle a megpróbáltatások napjaiban.

Az adventi időben ezekre a reménykedő századokra is emlékezünk.

Egyházanyánk szeretettel őrzi az ószövetségi Szentírás könyveit, amelyekről a mai szentleckében írja Pál apostol: „amit valaha megírtak, okulásunkra írták, hogy az Írásból türelmet és vigasztalást merítsünk reményünk megőrzésére.” Voltak idők, például a német fasizmus idején az antiszemitizmus jegyében elvetették az ószövetségi Szentírást, nem engedélyezték kiadását az állami hatóságok. Az egyház azonban nem engedett. Mindig vallotta és vallja Pál apostollal, hogy az ószövetség vezetőnk volt Krisztushoz. Az akkor kigyuló remények az újszövetségben váltak valósággá. Jézus is gyakran hivatkozott a prófétaí jövendölésekre és szomorúan látta a zsidó nép vezetőinek visszautasító magatartását. S történt mindez azért, mert reményeiket nem a Szentírásból igazították, hanem földízü vágyaikhoz.

Az ószövetségi zsidóságot a Messiásba vetett reménység őrizte meg a kétségbeeséstől. Joggal elmondhatjuk róluk, hogy a reményből éltek. Nem véletlen, hogy Krisztus elutasítása után szétszóródott Izrael népe és nem gyűltek össze a közös remény fényessége körül. Ugyanígy a csüggedés, a sötétenlátás éjszakája borul arra az emberiségre, amely elutasítja Jézust. Nem véletlen, hogy a pesszimizmus szava is akkor került az emberiség szótárába, mintegy 150 évvel ezelőtt, amikor az emberek eltávolodtak Krisztustól, a világ világosságától. Azóta is sokan vallják a költővel: „Az emberfaj sötétségemény, nincsen remény, nincsen remény . . .” (Vörösmarty) Nyilvánvaló, hogy Krisztus követője nem csatlakozhat a reménytelenek, a sötétenlátók táborához. Miért csüggednénk, amikor a történelem megtanított minket is arra, hogy a gonoszság győzelme mindig ideiglenes. Csak a pokol kapujára illik a dantei fölirat: „Halandó, ki ide belépsz, hagyj föl minden reménnyel . . .” Mi valljuk, hogy a föld nem pokol és mindig van okunk a reménykedésre. A Krisztus kezébe kapaszkodó emberiségnek nem kell feltétlen atomhamuvá változnia.

Nyilvánvaló az is, hogy a keresztény remény tárgya nem csupán az ember földi boldogulása. A keresztény abban is reménykedik, hogy Isten kegyelmével elnyeri az örök életet és mindazt, ami ennek elnyeréséhez szükséges. Igaz, hogy sokszor elcsüggedünk, hiszen annyi sötétség leselkedik életünkre. Hamis sugallatok azt próbálják elhitetni velünk, hogy nem érdemes becsületesnek, erkölcsösnek lennünk. Nincs örök élet és itt a földön kell megtalálnunk mennyországunkat. Kár küzdened bűnösnek tartott vágyaid ellen, amelyek azért vannak, hogy kielégítsed őket. Ismerős, de minden ember életében meg-megismétlődő kísértések ezek.

Lisieux-i Szent Teréz bájosan mondja el „Lelke történetében”, hogy mennyire szeretett volna szentté lenni. Hiszen a szent élet az igazi garancia örök reményünk valóra válása mellett. De hogyan lehetne ő szentté, amikor olyan gyenge és tehetetlen? Valóságos homokszem a

felhőig nyúló hegyek között. Mit tegyen tehát? Gondolt egy merészet és éppen a gyengeségére épített. Szinte örült annak, hogy gyenge, mert ezzel mintegy lehívja a hatalmas Isten kegyelmét. Ő olyan kicsi és gyenge, hogy Istennek kell oltalmába venni. Reményének másik pillérét Isten jóságára építette. Mikor már súlyos betegként társai az udvarra vezették, megpillantott egy tyúkanyót, amint kicsinyeit a szárnyai alá gyűjtötte. Mikor ezt Teréz meglátta, nem tudott tovább menni. Arra kérte társait, vezessék vissza szobájába. Ott aztán hosszasan kisírta magát. Jézus példabeszéde jutott eszébe, amelyben a kiscsibéit szárnyai alá gyűjtő tyúkanyóhoz hasonlította irántunk táplált szeretetét. Ezért bízta üdvösségét Szent Teréz is Isten irgalmára és hatalmára. Egyik társának ezt írta egyszer: „Ha tévedésbe ejtettem önöket, amikor a kis útra, a korlátlan bizalom útjára tanítottam, ne féljenek! Akkor majd visszajövök az égből és kiigazítom hibámat. Ha pedig nem jövök, ez annak a jele lesz, hogy jó úton vannak.” Nos, Szent Teréz nem jött vissza, márcsak azért sem, mert tanítása összhangban állt a krisztusi üzenettel.

Befejezésül hadd idézzem egy neves francia író szavait. Charles Peguy írja: „Bízunk kell Istenben, ő eléggé bízott bennünk. Előlegeznünk kell Istennek, ő eleget előlegezett nekünk. A mi kezünkbe, a mi gyöngé kezünkbe tette le örök reményét, a mi múlandó kezünkbe, a mi bűnös kezünkbe. És mi bűnösök, mi ne tennénk-e gyöngé reményünket az ő örök kezébe?”

LEGYETEK TÜRELMESEK!

Advent 3. vasárnapja
Jak 5,7-10

Az első keresztényekben nagyon elevenen élt a hívő várakozás Jézus második eljövetelére. Erőt és vigaszt merítettek ebből az ígéretből. Az üldözések vérzivatarában gyakran fölcsendült ajkukon az ősi imádság: Maran ata, jöjj el, Urunk Jézus! Ám az Úr nem árulta el világvégi visszatérésének időpontját. Így akarta rávenni mindenkori követőit a virrasztásra, az állandó készenlétre és nem utolsósorban a türelemre.

A mai szentleckében minket is erre biztat Szent Jakab apostol: Legyetek türelmesek! Milyen hiánycikk, milyen ritka erény ez napjainkban! Gondoljunk csak az orvosi rendelőkben, a hivatalokban, a bürokrácia labirintusában várakozó, türelmetlenkedő önmagunkra. Mindehünn és mindig várni kell. Várni a vonatra, várni a vendéglőben egy

megürülő asztalra, várni a kórházi ágyon gyógyulásunkra, várni a lassan érkező örömökre és az oly nehezen távozó fájdalmak múlására. A sok-sok várákozás közepette nem csoda, ha kifogyunk a türelemből. És íme, mi történik? Jézusunk ezt a várákozásunkat megtetézi azzal, hogy ő is várákozásra és türelemre biztat minket. Newman bíboros írja: „Az ember fiatalsága teljében vagy ha valami nagyot és szépet akar, azonnal szeretné megvalósítani tervét, de Isten megvárákoztatja.” Am ő jogosan teszi ezt, mivel példát adott és ad nekünk a türelemre. Mi tagadás, mondjuk mi emberek, Isten türelme szinte elviselhetetlen számunkra. Valahányszor szembe találjuk magunkat a gonoszsággal, az ártatlanok üldözésével, a bűnösök jósorával, midőn megtapasztaljuk Krisztus követőinek megvetését, föltesszük a kérdést: miért tűri ezt az Isten? Ezért ismétlem: Isten türelme sokszor elviselhetetlen számunkra. „Megjár minden kanyargós ösvényt, ami csak a teremtésben lehetséges; végeérhetetlen tekervényes vonalakat és köröket húz, amelyek látszólag mindig ugyanarra a pontra vezetnek vissza. Semmit sem rövidít meg. Időt hagy magának. Pazarolja az időt, időrabló kerülőket tesz, ellenlábásokat enged fellépni. Úgy tűnik, mintha eltékozolná a legértékesebbet. Félig kész műveket figyelmetlenül félretesz és rombadólni hagy. Művei, világhormányzása, csodái, egyháza, igazsága és kinyilatkoztatása mindez végtelen messze van attól a világosságtól és megbízhatóságtól, amit mi emberek elvárunk Istentől . . .” (Boros László: A közünk élő Isten, 130. l.)

Emberi szemszögből nézve sokszor ilyen érthetetlen számunkra az Isten útja. Ebből is nyilvánvaló, hogy a türelem hitünk próbaköve. El kell fogadnunk, hogy „Isten a görbe vonalakon is egyenesen ír.” Meg kell látnunk azokat a tényeket is, amelyek értelmessé teszik hitünket és indokoltá türelmünket. Gondoljunk például arra, hogy a földműves ember türelmes várákozása a jó termésre mennyire megalapozott. Hiszen megszántotta a földet és elvetette benne a különféle magvakat. És amint a föld az elmúlt évben meghozta termését, az idén is meghozhatja. Ezért várákozik türelmesen. A keresztény is abba a ténybe veti el reményének és türelmének magvait, hogy Jézus egyszer már eljött a földre és elhintette lelkünkben ígéreteit. Ezek közül igen sok már eddig is megvalósult és ez megalapozza azt a hitet, hogy türelemmel várákozunk második eljövetelére. Addig is, türelmes várákozásunk jutalmául megajándékoz minket rejtett jelenlétével. Itt lakik közöttünk az oltáron, eljön ígéjében, szentségeiben. Aztán életünk különböző helyzeteiben megérezeti velünk boldogító jelenlétét . . .

Istennek ez a csodálatos türelme kell, hogy minket is megfertőzzön, és megnyilatkozzék az emberek iránti magatartásunkban. Nyugodtan állíthatjuk: az emberi együttélés a családokban, a társadalomban, munkahelyen, sőt nemzetek között elképzelhetetlen türelem nélkül. Igaz, van-

nak olyan jelenségei életünknek, amelyek iránt nem lehetünk elnézőek és türelmesek. Nem szabadna túrnunk a bűn, a gonoszság, a zsarnokság, az erőszak érvényesülését. Nem lehetünk türelmesek az emberi jogok megtiprásával szemben és valami szent türelmetlenséggel kellene gyomlálgatnunk mindazt a sok bűnt, ami megkeseríti az emberiség életét. Ezt a munkát természetesen önmagunkban kell kezdenünk.

Történt egy hideg téli napon, hogy a Niagara folyó egyik jégtábláján állati tetemet sodort a víz. Megpillantotta ezt egy sas és leereszkedett a pompás zsákmányra. Jóízűen lakmározott és egyáltalán nem zavarta az egyre közelebről hallatszó vízesés zúgása. Miért félt, amikor szárnyai vannak? Mikor aztán már egészen közel ért a sziklafalhoz, ahonnan a víz meredeken zuhan a mélybe, kiterjesztette hatalmas szárnyait, hogy elrepüljön. Ám hiába tette ezt, karmai odafagytak a zsákmányhoz, a jégtáblához. Sorsa megpecsételődött.

Miért mondtam el ezt a történetet? Mert sokszor mi is túlságosan elnézők, türelmesek vagyunk önmagunkkal szemben. Ragaszkodunk bűnös szokásainkhoz és szinte visszaélünk Isten türelmével. Senki sem követelheti, hogy a jobb latorhoz hasonlóan az utolsó pillanatban jusson osztályrészül a megtérés kegyelme. Ha Isten türelmes is velünk szemben, mi ne legyünk türelmesek! Ne felejtsük el, hogy szárnyunk van, a hit és szeretet szárnya és Isten a magasságokba hív minket. Ne a bűneink iránti türelemben éljünk, hanem a türelmet adó szent élettel készülünk Jézus érkezésére.

KARÁCSONYI LEVÉL

Advent 4. vasárnapja
Róm 1,1-7

Olyan a mai szentmisében felolvasott szentlecke, mint egy karácsonyi levél. Pál apostol írta és küldte követségben a római híveknek. Bemutatkozik benne, mint Jézus Krisztus apostola. Tanúságot tesz hitéről, amit jómaga is ingyen akar osztogatni.

Tévedés lenne azt gondolnunk, hogy ez a levél kizárólag a római híveknek szólt. A benne foglaltakat mindnyájan aláírhatnók és sajátmagunknak is címezhetnők. Olyan friss, olyan eleven, mint az a képeslap, amit ezekben a napokban hoz címünkre a postás. Ezért is érdemes elgondolkoznunk üzenetén.

Nem egyszer megtörtént már veled és velem, hogy a karácsonyi üdvözlőlap aláírásából nem tudtuk megállapítani küldőjének személyét.

Pál apostol ezt elkerülendő, annak rendje és módja szerint bemutatkozik. S vajon mit mond ő, a nemzetek apostola, akinek híre, jóhíre még levele előtt eljutott Rómába? Mit mond magáról? Talán bizony azt, hogy elvégezte a jeruzsálemi rabbiiskolát és tudós ismerője az ószövetségi törvényeknek, a bibliának? Vajon azt írja meg, hogy milyen apostoli munka áll már mögötte? Nem, nem ezt teszi. Csak ennyit ír: Jézus Krisztus szolgája. Abban a pogány világban vallja ezt, amelyben a szolga másodrendű embernek számított. Igazán csak Izraelben értették mily kitüntetés Jahve szolgájának lenni. Mindezt nem érthették meg a pogányok, akik a bűnös szenvedélyek és a bálványimádás szolgátságában sínylődtek. Természetesen Pál apostol már akkor is Isten-szolgálatot látott buzgólkodásában, midőn kezdetben Jézus ellen fordult. Ám a damaszkuszi látomás után megtudta, hogy Jézus az Úr, akit Isten hatalmas Fiául rendelt. Ezért és ettől kezdve lett ő is Jézus Krisztus szolgája. Ez a szolgálat arra ösztönözte, hogy kitörjön az egy népre korlátozott vallási szemléletből és minden nép adósának vallja magát. Az evangélium mindenkire szól, Krisztus világosságát nem szabad véka alá rejteni. Nem szabhatunk neki határokat, Isten ölelő karjában elfér az egész világ.

Ezért Pál apostol nem mulasztja el, hogy ezt a hitét néhány tömör mondatban közölje olvasóival. Elsősorban a Rómában élő zsidókra gondolva hangsúlyozza, hogy Jézus érkezését előre hirdették a próféták. Jézus tehát nem jelent és a jövőt világítja meg, hanem a múltból is fölemeli a fátylat. Emlékezte a világtörténelem nagy adventjére, amelyben minden Jézus jövetelére várakozott. „Azok a csodálatos idők, írja Teilhard atya a neves paptudós, amelyek megelőzik Jézus történeti megjelenését, nem üresek; belőlük sem hiányzik Krisztus, őket is hatalmas befolyása járja át. Fogantatását készítik elő a kavargó kozmikus tömegek, s ennek érdekében rendeződnek a bioszféra első életárjai. Születésének előkészítése miatt gyorsul meg az ösztön fejlődése s a földön érte feslik ki a gondolat virága. Balgatag módra ne türelmetlenkedjünk amiatt, hogy időtlen időkig kellett várnunk a Messiás eljövételére. Hogy Jessze törzse kihajthasson s az Emberiség kivirágozhasson, ahhoz sok minden kellett; az ősember gigászi és névtelen küszködése, Egyiptom hosszan érlelődő szépsége, Izrael nyugtalan várakozása, a keleti misztikák lassan fölszálló illata, a görögök agyonfinomult bölcsesége. Valamennyi előkészület kozmikus, biológiailag volt szükséges, hogy Krisztus az emberiség színpadára léphessen. S mindezt a munkát az ő lelkének aktív és teremtő hajnala serkentette, mert ez az emberi lélek volt arra kiválasztva, hogy új élettel járja át a mindenséget. Amikor Krisztus megjelent Mária karján, akkor az egész világot kezdte fölfelé emelni.”

Erre a világot emelő apostoli munkára kapott meghívást minden

keresztény. Szeretném ezt a szót aláhúzni, hogy meghívás. Tévedés lenne ugyanis azt gondolnunk, hogy saját érdemeinkért, saját akaratunkból lettünk keresztények. Valójában a mennyei Atya vonzott minket és Fia által hívott meg az életszentségre. Talán megfigyeltétek, hogy számos templomban láthatjuk az úgynevezett missziós kereszteteket. Erre írták föl a missziós lelkigyakorlatok évszámát. Alatta pedig ez a felirat látható: Mentsd meg a lelkedet! Meg kell mondanom, hogy ez a felszólítás nem egészen helyes. Inkább így kellene megfogalmazni: Uram, mentsd meg a lelkemet! Mert senki sem mentheti, üdvözítheti magát. Nem az ember keresi és találja meg a kegyelem forrását, hanem Isten jön utánunk és ő jelöli ki számunkra a találkozás helyét.

Kérdezhetné valaki: mi hasznunk van ebből a találkozásból? Mit jelent az egyes ember és az egész emberiség számára Jézus üzenete? Miért van mélységes értelme minden apostoli tevékenységnek? Válaszként idézem Simon de Beauvoir egyik regényének párbeszédét. A kisfiú megkérdezi édesanyjától: miért vagyok én a világon? Az anya, aki elvesztette hitét, hamarjában így válaszol: apukád és én nagyon szomorúak lennénk, ha te nem lennél. A gyermek tovább kérdez: és mi lenne, ha ti sem élnétek? Az emberek azért vannak a világon, feleli az anya, hogy boldogítsák egymást. Hát azok az emberek, akik nem boldogok, miért élnek? – kérdezi a fiúcska. Hogy segítsenek másokat boldogulni . . . Nos, az Úr Jézus azért jött a földre, hogy megtanítson minket az élet értelmére, hogy boldogítson, üdvözítsen minden embert. Születése által mindenben hasonló lett hozzánk. Föltámadásával megmutatta a nekünk készített dicsőséget, örök sorsában való boldogító részesedésünket.

AZ EMBERARCÚ ISTEN

Éjféλι misére
Tit 2, 11–14

Az éjféλι szentmise, amelyre ezen a szent éjszakán összegyűltünk, megfelezi az éjszakát. Arra a kérdésre, hogy ezt miféle hatalom teszi, a mai szentmise örömhíre válaszol: Fiú született nekünk . . . Minden gyermeket várnak és mégis váratlanul érkezik. Nem számít, hogy éjjel van vagy nappal, ha eljön órája, készen kell állnunk fogadására. Minden gyermek születése diadalmas fellobbanása egy új életnek. A mai éjszakát Jézus születése felezi meg és születése fényével két részre osztja

az emberiséget. Krisztus előtti és Krisztus utáni történetre, Krisztussal tartó és Krisztus nélkül élő emberiségre.

A vallástörténet tanúsága szerint az ősembertől napjainkig az egyre izmosodó emberi értelem kereste és keresi az Istent. Kereste a nagy Ajándékozót, a lét sok ezer ajándékának bőkezű osztogatóját. Keresünk valakit, aki nem az ajándékok kegyelemkenyerén él, hanem a lét egyetlen, igazi birtokosa. Ez az ősi törekvés szólal meg a zsoldáros imájában is: Uram, mutasd meg arcodat! Szeretnénk meglátni a nagy Ismeretlent, akit az emberi képzet olykor kegyetlen vonásokkal próbált ábrázolni. Buddháról olvasom, hogy gyakran fölkeresték tanítványai és arra kérték: beszéljen nekik Istenről. Ő ilyenkor szájára illesztette ujját és mélyen hallgatott. Ezzel akarta kifejezni, hogy Isten megközelíthetetlen világosságban lakozik. A másletűség titkos fátyla takarja el előlünk. De mi történt karácsony éjszakáján? Egy hatalmas fénykitörése az isteni szeretetnek, amely során Isten teljesítette kérésünket és megmutatta arcát. Mózesnek a lángoló csipkebokorban mondotta el, hogy egy velünk törődő Isten virraszt életünk fölött. A Sínai hegyen villámok, mennydörgés közepette, felhők mögül adta parancsait. De íme, itt van Betlehem, a jászolos istálló, ahol egy bájos gyermekarcra néz reánk. Itt nem kell eltakarnunk arcunkat, nem kell félelemtől reszketnünk, itt az Istennek gyermekarca van. Hívja a pásztorokat és hív minket is: jöjjetek, nézzétek, imádjátok a gyermekarcú Istent!

Hitünknek ezt az igazságát szeretném szemléltetni egy szomorú történettel. Elmondója ezt a címet adta neki: Az ostrowieci Madonna. A második világháború alatt történt egy lengyelországi faluban. A németek összegyűjtötték a zsidókat és átkutatták üresen hagyott házaikat. Az egyik konyhában legnagyobb meglepetésükre a búbos kemence szalmájából előmászik egy ott elrejtett kétéves kislány. Már fogja is az egyik katona és viszi a ház mögé. Ám váratlanul odarohan hozzá egy fiatalasszony, kitépi a gyermeket kezéből és a fehér fal mellé hátrálva ezt kiabálja: ne bántsátok, hiszen ez a kis Jézus, ez a kis Jézus...! A katonák megrendülve nézik a jelenetet, a „Madonnát gyermekével...” A történet szomorú időket idéz, de egyben a karácsonyi örömhírré is emlékeztet. Nevezetesen arra, hogy Jézus születése óta, az emberarcú, a gyermekarcú Isten megjelenése óta minden ember testvér, egy közös Atyának gyermeke. Minden idők Heródesei, akik embert ölnek, Jézusra emelnek gyilkos kezét. Az emberarcú Isten arra kötelez minket, hogy hozzá hasonlóan, istenarcú lényekké nemesedjünk. Minden jó szülő örül gyermeke születésének. Akkor is, ha arra gondol, hogy gyermeke nem neki született. Jézusról azonban tudjuk, hogy ő nekünk született. Értünk, a mi üdvösségünkért jött a földre. Minden ember magának születik. Az édesanya sem kezelheti úgy a gyermekét, mint saját tulaj-

donát. Minden ember magának születik és nem azért, hogy kegyetlen zsarnokok, diktátorok szolgátságba alázzák. Minden ember magának születik és nem azért, hogy a gépek rabszolgája, a hatalmasok kizsákmányoltja legyen. Minden ember magának születik és nem háborús kalandorok ágyútöltelékének. Csak egy gyermekről tudunk, aki Isten akaratából nekünk született. Jézus ez, az emberarcú Isten. Vajon miért tette ezt? Hogy mi emberek is újjászülessünk és méltó testvérei legyünk. Ezért a karácsony akkor igazán karácsony, ha nemcsak Jézus születésnapja, hanem a miénk is. Azzal a hittel kell odaállnunk a betlehem-i jászol elé, hogy Isten belőlünk is új, istenarcú lényt tud alakítani. Meg akarja felezni a mi életünket is!

Valaki fájón megjegyezte: „A legtöbb ember azért ünnepli a karácsonyt, mert mások is ezt teszik.” (Kurt Tucholsky) Nos, mi ne tartozunk az így ünneplők sűrű seregébe! Jézus nemcsak ezt az éjszakát, de a szívünket is meg akarja felezni. A gyermekarcú, az emberarcú Isten azért született nekünk, hogy az ő reményével és szeretetével dolgozzunk egy – Isten dicsőségét és ember békeességét megvalósító világ eljöveteleért.

A FELEJTHETETLEN SZERETET

Karácsony ünnepére
Tit 3,4–7

Élt egyszer egy hatalmas király, aki hadaival idegen országba tört, falvakat, városokat égetett föl és lakosait fogságba hurcolta. Haditetteit sziklába vésette és amikor közeledni érezte halálát, hatalmas síremléket építtetett magának. Holttestét bebalzsamozták drága kenőcsökkel, hogy megkíméljék az enyészettől. Ám a neve mégsem maradt fenn és senki arca nem ragyog fel, szíve meg nem dobban, ha emlegetni hallja. Aztán eljön majd a nap, amikor a vihar és a szél a síremlék utolsó követ is elmossa és úgy belepi a sivatag pora, mintha sohasem élt volna . . .

De élt egyszer egy másik király is. Ennek nem voltak katonái, nem ontott vért, nem gyújtott fel házakat és nem ejtett foglyokat. A nevét sem vésette közsiklába, hanem az emberi szívekbe. Kézenfogta a bűnösöket, szeliden megsimogatta a betegek homlokát és a könnyörület szent fényével bevilágította a szegények, nyomorgók éjszakáját. Nem épített magának síremléket, de a nagy városokban és az egyszerű falvakban házat, templomot emelnek emlékére. Reá emlékeztetnek a csengő-bongó harangok és ma az egész világ az ő születésnapját ünnepli. Mert a sze-

retet hatalma örök, nagyobb a világ minden hadilármájánál... (W. Förster)

Ezért a mai ünnepen minden keresztény Jézus jászola elé térdel és emlékezik. Emlékezünk a csendes éjre, amikor a Szűzanya ölen eljött közénk az emberarcú Isten. Ezt a napot, Jézus születésnapját nem lehet elfelejteni! Vagy talán elfelejtik-e a férfiak azt a napot és órát, amikor választottuk iránt először lobbant fel a szerelem tüze? Vajon elfelejtik-e az asszonyok esküvőjük napját vagy azt a kínos, de boldog órát, amikor gyermeket hoztak a világra? El lehet-e felejteni azt a gyászos órát, amikor szemfödő borult édesanyánk, hitvestársunk vagy gyermekünk holttestére? Vajon meg lehet-e feledkeznünk a szeretetről? És vajon el lehet felejtenünk azt a napot, amikor az Isten fia eljött a földre, hogy fülünkbe kiáltsa: ember, szeretlek téged!? Nem, ezt a napot, Jézus születésnapját nem szabad elfelejtenünk! Örök a karácsony, amint örök az emberszív szeretetétisége. Örök a karácsony, mert nyugtalan szívünk csak itt talál békét, amely a megnyílt egekből harmatoz reánk. Örök a karácsony, mert ez Jézus ünnepe, azé a Jézusé, aki fölött nincs hatalma az időnek.

A mai napon ezt imádkozzuk a szent zsolozsmában: Ma mézzel folyók lettek az egek... Igen, megnyílt az ég, az imádsággal annyiszor megostromlott ég és elküldte Megváltónkat. Igaz, csendesen jött, szinte észrevétlenül. Fogadására nem rendeztek ünnepi felvonulást. Csak az ég angyalai és a mezők pásztoraik köszöntötték. Isten szereti az egyszerűséget, nem igényel cifra rongyokat. Ezen a napon sem kér tőlünk semmit. Ő azért jött, hogy adjon. Ez a szeretet nyelve, a szeretet stílusa. A mai éjszakán Isten a legdrágábbat adta nekünk, egyszerűlt Fiát. Vajon miért tette ezt? A válasz egyszerű és egyértelmű: szeretetből. Mert mindent, de mindent meg lehet csinálni szeretetből. A szeretet építi fel verejtékes munkával a családi otthonokat. A szeretet izmosítja munkás karunkat, testi és szellemi erőinket. A szeretet világító, útmutató fényesség életünk homlokán. Mi emberek valamennyien a szeretetből élünk, illetve csak akkor élünk igazán, ha ennek tüzenél melegszünk. Életünknek akkor lesz igazán értelme, ha ezt a fényességet és meleget továbbadjuk az embereknek. Valahogy úgy, mint a jó anyák, akik éppen ezért örökre szépek. Egyszer majd mindannyian odaállunk Krisztus ítélő tekintete elé. Talán egy kicsit restellkedve és szégyenkezve, mert a földön semmi nagy dolgot nem csináltunk. Nem alkotunk remekműveket, nem hagytunk magunk után ércnél maradandóbb alkotásokat. Nem uralkodtunk milliók felett, csak itt éltünk és végeztük mindennapi, sokszor nagyon is egyhangú munkánkat. Nem keltettünk feltűnést és olyan kevesen tudták, hogy élünk. De Jézus ránk tekint és magához ölel. Csak annyit mond: Fiam, leányom, nem éltél hiába, hiszen szeretél. Lehet-e hitvány, értéktelen egy olyan élet, amely a szeretet tüzét

ápolgatta? Nem, sohasem! Hiszen szeretetből mindent meg lehet csinálni! Elszenvedni a vajúdasok éjszakáját, virrasztani álmatlan éjszakán és vállalni a sebeket, a töviseket. Mindent, de mindent meg lehet csinálni szeretetből. Otthagyni a mennyei dicsőséget, kicsi gyermekké alázódni, beérni egy rongyos istállóval, az állatok leheletéből született meleggel. Mert szeretetből mindent meg lehet csinálni!

Karácsonykor minden ember szívét elfogja valami ajándékozási láz, mindenki adni akar. Vajon mit hozott, mit ajándékozott nekünk Jézus? A betlehemi angyalok erre is válaszolnak. Az emberiség legdrágább kincséről, a békéről énekelnek. Am arra is figyelmeztetnek, hogy ezért nekünk is kell tennünk valamit. Nagy szeretettel és jóakarattal szembe kell szállnunk minden háború okával: a bűnnel. Méltán írja Jakab apostol: „Honnan vannak a háborúk és versengések köztetek? Nemde a ti rossz hajlamaitoktól és szenvedéleteitoktől?!” A békéért az harcol igazán, aki igyekszik megtörni a bűn hatalmát saját és felebarátai szívében. Az Úr Jézus azoknak adja békéjét, akik vállalják ezt a szent küzdelmet. Ki kell emelni az embert a bűnös szenvedélyek rabságából. Kevesebb bűn és több szeretet, ez a mi békeprogramunk. A háborút csak az Isten törvényeit tiszteletben tartó emberiség győzheti le.

A második világháború alatt történt. Az ellenséges csapatok egy falucska határában harcoltak. A két tűzvonal között egy parasztház állott. Az egyik nap kinyílik a ház ajtaja, kilép rajta egy kisfiú. Mit sem törődve a lövöldözéssel, a felnőttek balga háborújával, elindul szokásos útján a mezőre. A szembenálló katonák észreveszik és egyszerre elhallgatnak a fegyverek. Nem is történik több lövés mindaddig, amíg a kisfiút biztonságba nem helyezik . . . A mai ünnepen szintén egy kisfiú áll az egymással versengő, vetélkedő, de béke után sóvárgó emberiség közé. A kis Jézus rámosolyog az atombombáikkal büszkélkedő hadügyminiszterekre, a katonai erejüket fitogtató szuperhatalmakra. Kicsi kezével befogja ágyúikat és arra biztat: dobjátok el ezt a drága ócskavasat! Lássátok be végre valahára, hogy én vagyok az igazi béke fejedelme.

A TANÚSÁGTÉTEL ÖRÖME

Szent István első vértanú
ApCsel 6,8–10; 7,54–59

Karácsony ünnepén mindig szívesen hallgatjuk a pásztoroknak és a nekünk szóló angyali üzenetet: Nagy örömet hirdetek nektek és az egész népnek, ma született az Üdvözítő, Dávid városában. Ki csodálkozna

azon, hogy egy gyermek születését örömhírnek nevezzük?! Ám a mai ünnepen megcsóváljuk fejünket, mert egyházunk egy halálhírt öltöztet az örömhír köntösébe. Szent István első vértanú ünnepén arra biztat, hogy Jézus születése után István halálának örvendezzünk.

Itt valami nincsen rendjén, gondoljuk magunkban. Hogy lehet evangéliumnak, azaz örömhírnek neveznünk egy fiatal, tehetséges, szép jövő elé néző ember halálát? Emberi szemmel nézve nem más ez, mint egy nagyra hivatott élet tragikus összeomlása. Ha azonban a hit szemével vizsgáljuk István vértanúságát, egészen más meggyőződésre jutunk. Belátjuk, be kell látnunk, hogy élete tragikusnak látszó befejezése valódi örömnépe, örömhíre egyházunknak. Vajon miért?

Tévedés lenne azt gondolnunk, hogy István diakónus halála ellenégei győzelmét jelentette. Vajon ki ismeri azok nevét, akik elvakult gyűlölettel követ dobtak a bátor igehirdetőre? Van-e valaki a világon, aki helyeselné magatartásukat? Vajon győzelem-e megölni valakit, aki a szellem, az igazság fegyverével hadakozik? Ám Szent István neve bíborszálként szövődik az egyház történelmébe. Olyan hőst tisztelünk benne, aki bátran élt és halt meggyőzéséért. Talán akkor is akadtak néhányan, akik fölvetették a kérdést: vajon okosan cselekedett-e István, amikor olyan keményen kimondotta véleményét. Nem lett volna-e jobb hallgatnia? Mit használt halálával az egyháznak? Mennyi szép prédikációt tarthatott volna még, ki tudja hány évig hirdethette volna az evangéliumot? Nem hiszem, hogy ilyen gondolat beférközött István diakónus fejébe. És nekünk örülnünk kell ezért! Örülnünk, mert benne olyan keresztényt tisztelünk, aki Jézus kívánsága szerint, megvallja Őt az emberek előtt. Mily kevés van ebből és milyen sok a megalkuvásból, elvek, eszmék föladásából, az evangélium elhallgatásából vagy elárulásából! Jean Cocteau írja: „Az embernek legyen kemény a feje és puha a szíve! Sajnos sokaknál ellenkező a helyzet. Az agya lágy és a szíve kemény.” István diakónus keményfejű ember és akkor is kimondja az igazságát, ha megkövezik érte. Sohasem olyan szép és hódító az igazság, mint mikor a vér bíborába öltözködik. Nem az igazságért vállalt halál az értelmetlen, hanem az igazságot eláruló élet. Méltán jegyzi meg egy neves bölcseleink: „Azon a napon, amelyen az egyház az igazság kárára előnyben részesítene a hasznosságot, a pokol kapui erőt vennének rajta.” (Maritain)

Az egyik külföldi egyetemen történt, midőn a lépcsőházban lefelé mentek a diákok. Egyikük belenyúlt a zsebébe és zsebkendőjével kiírántott egy rózsafüzért. Társai észrevették és gúnyolni kezdték. Erre ő így védekezett: maradi, ostoba anyám tehette a zsebembe, én nem tudtam róla. Erre egy komoly diák elővette rózsafüzérért és így szólt gyáva társához: te gerinctelen fickó vagy, de édesanyád minden tisztelet megérdemel. Ime, itt az én rózsafüzérem és ha valakinek kifogása

van ellene, jelentkezék! Társai erre elhallgattak, sőt megtapsolták hitvalló társukat.

A másik örömhíre mai ünnepünknek István győzelmes szeretete. A gyilkos közáporra nem gyűlölettel, hanem megbocsátó szeretettel, imádsággal válaszol. Ez talán még nagyobb hőstett, mint az igazság melletti tanúságtétel. Kitérni az ösztönös bosszú gyilkos szorításából és szívet adni azoknak, akik kövel dobálnak. Hát nem igazi örömhír ez? Nem az evangélium diadala? Azt hiszem, erre a kérdésre mindnyájan igennel válaszolunk.

Ketteler német püspök az elmúlt században az elsők között ismerte fel a munkások hátrányos helyzetét. Mindent elkövetett, hogy harcoljon kizsákmányolásuk ellen. Nem csoda, ha bőven akadtak ellenségei. Egyszer éppen a székesegyház felé tartott és szembe jött vele egy kisfiú. Úgy tett, mintha kezét akarna fogni a püspökkel. Mikor az feléje nyújtotta kezét, a gyerek beleköpött. Ketteler püspök azonban megőrizte nyugalmát. Megkérdezte a fiútól: mennyit fizettek neked ezért, hogy ezt megtegyed? Két pfenniget, hangzott a válasz. Nesze, én adok tízet, de máskor ne tégy ilyesmit!

Sajnos az árulókat mindig jól megfizetik. Mégis örömhírnek kell neveznünk az elárultak tanúságtételét. Mindig nagyobb dicsőség erőszakot szenvedni, mint erőszakot gyakorolni. Súlyosan tévedtek mindazok, akik az evangéliumot vagy bármely más eszmét erőszakkal akarták terjeszteni. Az evangélium nem szorul a fegyverek védelmére. Az igazi békét az erőszakmentesség, a megbocsátás, a bátor hitvallás és az érte vállalt áldozatok útján lehet megteremteni!

A CSALÁDI TŰZHELY

Szent Család ünnepe
Kol 3,12–21

Valahol a Keleti-tenger partján történt. Egy bátor asszonyról van szó, akinek férje társaival együtt halászni indult. Így történt ez majdnem mindennap. Ma azonban nagyon hosszú ideig maradtak távol. Vajon mi lehet az oka? A feleség egyre növekvő aggodalommal gondol férjére. A tenger meglehetősen viharos képet mutat és egyre nő az elemek dühögése. Az asszony a partra siet és onnan néz a hullámzó vízre. Lassan beesteledik és a vihar csak nem akar szünni. Néha mintha látná is a hullámokkal küszködő halászcsónakot. Vajon hogyan segíthetne? Egyszer csak mintha ezt súgná egy hang aggódó szívében: fényt, vilá-

gosságot, mert másként elveszünk! Fölismeri ezt a feleség, de hát mit tegyen? Nem sokáig habozik, hanem elsiet és felgyújtja házukat, amelyben oly sok boldog évet töltöttek. Hadd vesszen a ház, csak férje életét megmenthesse! A fából épült házikó lángra lobban és beragyogja a háborgó tengert. Észreveszik ezt a halászok, megtalálják a helyes irányt és szerencsésen partot érnek.

A mai vasárnapon egyházunk is a bátor asszony példáját követi. Elénk állít egy házikót, egy szeretet tüzeiben égő családot, Jézus, Mária és József szent családját. Feléje irányítja a korunk viharos tengerén vergődő családok figyelmét, hogy példakép, utat mutató világosság legyen számunkra. Napjainkban világszerte sokat foglalkoznak a házasság úgynevezett válságával. Keresik a családok széthullásának okait és az ezt megelőző gyógymódokat. Nagyon hosszadalmas lenne felsorolni azokat a külső és belső körülményeket, amelyek válságba sodorták a házasságot, az emberi együttélés alapformáját. Hivatkozhatnánk a roppant méretű ipari forradalomra, a gazdasági és társadalmi viszonyok változására. Arra a tényre, hogy a termelőmunka, az egyre növekvő igények már kora reggel széttépi a családot és kevés idő jut a szerető együttélésre. Ehhez járul az a közszellem, ami kipusztítja a lelkekből azokat az erkölcsi eszméket, amelyek biztosíthatnák a házasság tartósságát. Így aztán a házasság sokak szemében untomiglan-untodiglan tartó kapcsolattá silányul, lelki kapcsolatot nélkülöző élvezetközösséggé. Ezen a szomorú tényen még az sem változtat, ha a fiatalok egyházi házasságot is kötnek. Igen sokan ezt csak szokásból, a külsőség kedvéért vagy szüleik unszolására teszik. Természetesen olyanok is akadnak, akik mint „haladó” fiatalok kijelentik: nekünk nincs szükségünk a pap áldására. Enélkül is boldogok leszünk. Nos, ebben az állításban van is némi igazság. Ki merné állítani, hogy a templomi esküvő pusztán ténye garancia a házasság sikere mellett? A házasságkötést azért is előzi meg a kötelező jegyesoktatás, hogy a fiatalok tisztában legyenek az egyházi esküvő jelentőségével. Nem a villanyfény és a szőnyeg, nem az oltár előtt elrebegett szavak biztosítják a házasság sikerét, hanem az ígéretek tettekké válása. Amint a házasság szentségének létrejötté az ifjú pár nyilatkozatától függ, éppen úgy a házasság későbbi sikere is rajtuk múlik. Isten csak akkor adja, adhatja segítségét, ha az Ő szándéka szerint élük házasságukat.

A közelmúltban történt, hogy hittanóra előtt két tanítványom csúnyán összeveszett. Megdöbbenve hallottam, hogy az egyik milyen trágár szavakkal szidta a társát. Mikor ezt szemére vetettem, ezt válaszolta: ilyeneket mondanak szüleim is, amikor veszekszenek. Ez is igazolja azt az igazságot, hogy a szülő jó vagy rossz példája milyen döntő befolyást gyakorol gyermekeik magatartására. Igaz, hogy a közmondás szerint: Nincsen kanál csörgés nélkül, ám az igazi szeretet nem engedi elmérge-

sedni ezeket az összekülönbözéseket. A szülők gyakori veszekedése megmérgezi a család életét. Hadd mondjak el ezzel kapcsolatban egy bájos történetet.

Szeretetlenben él az egyik család. Apuka szereti anyukát, anyuka szereti apukát és mindketten szeretik kislányukat, Évikét. Természetesen Évike sem angyal és nem viselkedik mindig illedelmesen. Engedetlen, durcás, rendetlen, felesel. Ilyenkor természetesen nem marad el a megérdemelt büntetés. Ez legtöbbször azt jelenti, hogy bezárják a fürdőszobába vagy a pincébe. Ha aztán ott kisírta magát és javulást ígér, kiengedik. Egy puzsi anyukának, egy puzsi apukának és szent a béke. Történt az egyik nap, hogy fölborult a családi béke. Most azonban nem Évike volt a hibás. Apuka később jött haza, mivel meglátogatta egyik barátját. Anyuka ezért megszidta. Ezzel be nem érve, másnap a reggelinél folytatta a veszekedést. Szó szót követett. Anyuka sirt, apuka kiabált és öklével az asztalt verte. Évike megpróbálta őket kibékíteni, de ezt a választ kapta: ne avatkozz a felnőttek dolgába! Miközben a szülők haragos hallgatásba burkolóztak, Évikének mentő ötlete támadt. Megfigyelte, hogy mind a fürdőszoba, mind a pince ajtajában benne van a kulcs. Ezért így szólt anyukájához: anyuka, tessék gyorsan lejönni a pincébe! Anyuka azt gondolta, hogy a cica valami kárt csinált és kislányával együtt a pincéhez sietett. Mikor átlépett ajtaján, Évike gyorsan becsapta és rázárta az ajtót. Majd apukához sietett és arra kérte: jöjjön gyorsan a fürdőszobába! Ő is azt hitte, hogy talán valami baj van a vízcsappal és bement. Évike pedig rázárta az ajtót. Dörömbölhettek, kiabálhattak, Évike ezt válaszolta: csak akkor nyitom ki az ajtót, ha kibékültök egymással és nem veszekedtek többé. Így aztán a szülők kénytelenek voltak engedelmeskedni, Évike előtt megölelni és megcsókolni egymást kibékülésük bizonyítására.

Kedves történet, de komoly figyelemztetés minden szülő számára. Jó vagy rossz példájuk döntő hatással van gyermekeik életére. Akkor adnak legtöbbet nekik, ha előttük élük a szeretet életét. Így lesz a családi élet olyan paradicsomkert, amely biztosítja a felnövő nemzedék harmonikus, boldog életét.

AZ UTOLSÓ NAP

Szilveszterre

Az utolsó nap. Mennyi mindent jelenthet számunkra az év utolsó napja. Boldogságot és szomorúságot. Végre eljöttél, hála Isten, hogy elmész. De kár, hogy eljöttél, de kár, hogy elmész. Milyen jó az utolsó nap a szenvedésből. Utolsó nap a börtönben, utolsó nap a fogságban. Utolsó nap a kórházban vagy a betegágyon. Utolsó nap a fájdalmak poklában. Az ilyen utolsó napot sohasem sajnáljuk. Ám sok utolsó napot megsiratunk. Utolsó nap a boldog életből. Utolsó nap a szerelem, a boldogság kertjében. Utolsó nap a szeretet karjában. Utolsó nap az örömök és szépségek tündérkertjében . . . Itt és így áll előttünk az utolsó nap és kérdően néz a szemünkbe. Milyen ruhába öltöztessük, hogyan búcsúztassuk? Szerető öleléssel vagy haragosan eltaszítva? Legtöbbször mind a kettővel, vegyes érzésekkel és gondolatokkal.

Kedves utolsó napja az esztendőnek! Igaz, meg vannak számlálva perceid, de ülj most mellém és hallgasd meg vallomásomat. Ne csak az enyémet, de mindnyájunkét. Nem tagadom, bőséged kosarából sok ajándékkal kedveskedtél. Aranybetűs meghívókat küldtél az öröm ünnepeire. Karomra fektetted a szeretet virágcsokrát. Esküvői oltár elé állítottál, hogy tanúja legyek azok boldogságának, akik hisznek a szeretetben. Az új élet fakadása, gyermekek kacagása, mint megannyi örvendező zoltár áradtak szívembe. Mennyi anyagi és szellemi kincssel gazdagodtam. Szép eredmények, sikerek babérja hullott homlokomra. Megőrizted családunk békeességét. Új embereket, barátokat szereztem, akik gazdagítóan simultak életembe. Szép terveim közül nem egy be-futott a célul kiszemelt kikötőbe. Kedves utolsó nap éppen ezért fájó szívvel búcsúzom tőled. Megszorítom kihűlő kezedet, köszönöm, köszönöm . . .

Hallgass már, szólal meg mögöttem egy ingerült hang. Nekem is számolnivalóm van az utolsó nappal. Szegényke ijedten menekülne, de marcona szomszédom megragadja és maradásra kényszeríti. Leveszi fekete köntösét és az utolsó napra teríti. Mert számára gyászt, szomorúságot, szenvedést hozott az elmúlt esztendő. A tiéd, neked adom, vidd magaddal! Itt a halottas ágy, a koporsó, a sírgödör, a könnyek gyöngyszeme. Mennyi családost kevertél életünk italába. Fagyos éjszakákon letaroltad reményeink virágait. Sírásója lettél egy boldog együttlétnek, keresztet tűztél szeretteink sírjára. Menj, menekülj te utolsó nap, ne is lássam undok ábrázatotad!

Íme, így beszélgetünk, pereskedünk az utolsó nappal. Aztán megbékélve kinyújtom feléje kezemet és az oltár elé vezetem. Istenem,

engedd, hogy az év utolsó napját eléd állítsam. Tekints reám és ne ítélj el engem. Utolsó napom legyen védőügyvédem, irgalmasságod kiszolgálója. Szégyenpír önti el arcomat, midőn ajándékaidra gondolok. Megtartottál a hitben, pedig én olyan könnyelműen bántam veled. Szerető atyaként hívtál és vártál, mikor a tékozló fiú nyomába léptem. A szeretet hangján hívogattál, valahányszor az eltévedt bárány sorsára jutottam. Jogos jussomnak tekintetem az örömeidet, de lázadoztam a kereszttel. Szegény utolsó napom, látom, hogy roskadozol bűneim és mulasztásaim súlya alatt. Nem, nem bocsáthatlak el így. Bűnbánó ökölrel verem a mellemet, hogy megszabadítsalak ettől a súlyos teherrel.

Jézusom! Az év utolsó napján bánkódva és örvendezve állok előtted. Úgy tekintek rád, mint a jobb lator a kereszten. Bűnbánatommal takarogatom bűnös múltamat. Keresztre szegezem, hogy új életre támadhassak. Kedves utolsó nap, állj mellém, légy sírásója bűneimnek és föl-támasztója jószándékaimnak. Kedves utolsó nap, elengedem fáradt kezdetet, de küld el testvéredet, az első napot. Uram, Istenem, adj egy kis haladékokat még, hogy a most következő új esztendőben megfizethessem életem nagy jóvátételét.

SZŰZ MÁRIA, ISTEN ANYJA

Január 1. Újév
Gal 4,4-7

Az élet gyakori eseménye, de az egyes családoknak pirosbetűs ünnepe, ha gyermekük születik. Boldogan újságolják az édesapák: gyermekünk született. Az örömhír fényéből mindenkinek jut valami, a megosztott öröm mindig meghatványozódik. Érdeklődünk az újszülött egészségi állapotáról. Megkérdezzük, hogy fiú-e vagy leány és mi lesz a neve? Ám a szerető érdeklődés nem áll meg az újszülöttnél. A gyermek után az édesanya hogyléte felől tudakozódunk. Sökszor nehezen hozza világra gyermekét, az ember a fájdalmak kapuján érkezik a világra. Szeretettel és szenvedésből épül az élet kapuja.

A mai ünnepen, nyolc nappal karácsony után, egyházunk is így cselekszik. A szent éjszakán boldogan hirdette: fiú született nekünk. A mai napon pedig figyelmes szeretettel Máriára fordítja tekintetünket. A gyermeke után róla sem feledkezhetünk meg és külön ünnepvel emlékezünk meg istenanyai méltóságáról. Mikor kimondom ezt a szót, hogy istenanya, a görög eredetiben theotokos, azaz istenszülő, szinte hallom az év-

százados vitákat, melyeket ez a megtisztelő cím fakasztott. A keresztény hívek kezdet óta nagy szeretettel övezték Jézus édesanyját, Máriát. Hogyne tették volna, mikor erre a mennyei Atya és az egyszülött Fiú egyaránt példát adott. Ám akadtak olyanok is, akik kifogásolták és elvitatták Máriától ezt a megtisztelő jelzőt. Így aztán heves viták közepette fogalmazták meg hittudósaink ennek a címnek igazi értelmét. Nem vitás, hogy Mária csak az emberi testet, az emberi természetet adta Jézusnak. A Fiúisten, aki öröktől fogva született az Atyától, Mária szűzi méhében öltötte magára emberi természetét. Mivel azonban Jézus esetében az isteni és emberi természet egyetlen személyben egyesült, Máriát méltán nevezhetjük istenanyának.

Ennél az okoskodásnál azonban sokkal fontosabb, hogy mit jelent számunkra Mária istenanyasága? Egyházunk nem azért állítja elénk a mai ünnepen, hogy megcsodáljuk és Mária dicsőségét zengedezzük. Hanem azért, hogy követésére buzduljunk, utánozzuk példáját. Mindez különösnek hangzik és joggal kérdezhetné valaki: hogyan utánozzuk mi Máriát az istenanyaságban? Nos, erre a kérdésre maga az Úr Jézus válaszol. Szent Máté evangéliumában olvassuk: „Miközben a néphez szólt, anyja és testvérei megálltak kint és beszélni akartak vele. Valaki figyelmeztette: anyád és testvéreid kint állnak és beszélni akarnak veled. De ő megkérdezte a hozzá szólót: ki az én anyám és kik az én testvéreim? Aztán kitarta karját tanítványai felé és így szólt: Ők az én anyám és testvéreim! Aki teljesíti mennyei Atyám akaratát, az mind testvérem, nővérem és anyám.” (12,46) A Boldogságos Szűz anyasága Isten akaratából és annak teljesítéséből született. Ha Mária nemet mond Gábor angyalnak, illetve Istennek, akkor nincs megtestesülés, nincs Betlehem, nincs karácsony. Igaz, Isten ebben az esetben más utat is választhatott volna, hogy megváltó tervét valóra váltsa. Ő azonban Mária szívén kopogtatott és általa akart beletestessülni az emberiség nagy családjába. Azt mondtam, hogy Isten Mária szívén kopogtatott. Nem erőszakosan, nem parancsszóval lépett be az életbe. Ő tiszteli az emberi szabadságot és semmit sem tesz velünk a mi beleegyezésünk nélkül. Mária esetében is az ő igenjétől tette függővé Jézus megtestesülését. Igaz, Máriát boldoggá tette ez az igen, de boldogsága nem volt könnyű és tövis nélküli boldogság. Még a kereszttúton sem szűnt meg hinni és Boldogságos Anya maradni. Hitte, hogy a kereszt benne van Isten terveiben. Két karjával egy magasabb rendű életbe, a Szentháromság életébe akarja ölelni az emberiséget. Egyetlen igazi boldogság van a földön: a növekedés, a többévalás, az istenközelség boldogsága. A valóban megélt, megvalósított kereszténység a föld legragyogóbb világossága. Éppen ezért „az igazi keresztény jelenlét a világban nem lehet szégyenlős, megalkuvó jelenlét. . . Ezen a téren nem ritka a zavar. A keresztény kísértésbe esik, hogy zárójelbe tegye vagy kis lángra csavarja

kereszténységét”. (Suenens) Nekünk Pál apostollal kell vallanunk: Nem szégyellem az evangéliumot. Kitüntetésnek tartom, hogy Jézus tanítványa, anyja és nővére lehetek.

Martin du Gard tanulságos regényében olvasunk egy hitevesztett tudósról, Jean Barois-ról. Hosszú éveken át szerkeszti a Magvető című folyóiratot, amelyben Isten és a vallás ellen hadakozik. Történt az egyik nap, hogy fiákeren a szerkesztőségbe indul. Sürgeti a kocsist, hajtson gyorsan. A ló még fiatal, makacs állat, nem szíveli az ostort. Nekiiramodik és alig lehet irányítani. Hirtelen villamos állja útjukat. Hogy elkerülje az összeütközést, a kocsis balra hajt a szabad vágányra. Nem veszi észre a rajta közeledő ellenvonatot. A hintó a két villamos közé szorul. Recsegés, ropogás és ebben a reménytelen helyzetben a lelkes ateista akaratlanul imádkozni kezd: Üdvözlégy Mária, Istennek szent anyja . . . Mikor aztán magához tér a baleset után, maga előtt is szörnyen szégyelli ezt a végveszélyben mondott imádságot . . . Mi keresztények azonban nem szégyelljük. Sőt, boldogan és büszkén helyezzük Mária anyai oltalmába életünket.

Újév napján sok-sok boldogságot kívánunk egymásnak. Ennél persze sokkal többet érne, ha a jókívánságot kiegészítenénk annak elmondásával is, hogy miként lehetünk boldogok. Nos, Máriát nem ok nélkül nevezzük Boldogságos Anyának. Mint jó anya nem csak azt akarja, hogy boldognak hirdessük, hanem mi, az ő kedves gyermekei is boldogok legyünk. Boldog anyának boldog gyermekei. Ez meg is valósul, ha hozzá hasonlóan igent mondunk Isten akaratára. Azt mondják, hogy Lourdesban a Miasszonyunk meggyógyítja azokat, akik Isten tervei szerint meggyógyulhatnak és rámosolyog azokra, akik nem gyógyulhatnak meg. (Franz Werfel) Ó, Mária, Isten anyja, mindnyájunk anyja, ebben az új esztendőben mosolyogj gyermekeidre és segíts, hogy szép életünkkel mi is visszamosolyogjunk az Istenre!

FÉNYESKEDJETEK!

Vízkeresztre
Ef 3,2-3; 5-6

A mai ünnep egyházunk legősibb ünnepei közé tartozik. Hívő magyar népünk Háromkirályoknak vagy Vízkeresztnek is nevezi. Ha azonban bepillantunk a római misekönyvbe, ott ezt a címet olvashatjuk: Epifánia Domini, az úr megjelenése. Miféle jelenésre kell gondolnunk? Arra, hogy az a Jézus, aki karácsonykor emberként jelent meg kötöt-

tünk, a mai ünnepen kinyilvánítja istenségét is. Kilép a betlehemi barlangból, a családi élet rejtekéből és kitarul a világ felé. A napkeleti bölcsek csillagvezette útja és látogatása azt jelenti, hogy az üdvösséget hozó Jézus nem egyetlen népé, hanem mindenkié. Ezért a mai ünnepen az egyház egyetemességét, katolikusságát hirdeti.

Egyetlen népnek vagy földrésznek sincs joga tehát ahhoz, hogy kijajátítsa Jézust és a kereszténységet. Igaz, Jézus keresztye nyugatra nézett és a Földközi-tenger medencéje lett az egyház bölcsője. Hosszú ideig a kereszténység Európa vallása maradt. Minden visszaélés és hiba ellenére el kell ismernünk, hogy az európai népek kultúrája a betlehemi jászolban született. A krisztusi hit szelídítette meg a testvérgyilkos népeket és ő vezette a megbocsátás útjára. A gőgösködő embert az alázat útjára segítette és magasba nyúló templomtornyaival az imádás útján törekedett fölemelni. Sok tekintetben megváltozott a tömegek magatartása és a keresztény tanítás kovászként járta át a társadalmat. Az emberek másként kezdtek gondolkodni az életéről és a halálról. Tagadhatatlan, hogy a mozgékony európai népek alkalmasabbnak bizonyultak arra, hogy zászlóvivői legyenek az evangélium missziós szellemének. Komoly érdemeket szereztek abban, hogy a népek előtt fölragyogtassák a Jézushoz vezető csillagot. Sajnos, azt is el kell ismernünk, komoly mulasztások és súlyos bűnök is terhelik az úgynevezett nyugati világ lelkiismeretét.

Mikor Kolumbusz Kristóf partra szállt Amerika földjén, és azt a helyet a Megváltóról San Salvadornak nevezte el, keresztet tűzött földjébe. A spanyolok, ha szabad ezt mondanom, még a legtisztességesebb gyarmatosítók voltak, akik igyekeztek testvéri közösségre lépni a meghódított népekkel és megosztani velük a keresztény kultúrát. Nyomukban megjelentek a hithirdetők és gyakran vérüket ontották Krisztus ügyéért. Sajnos azonban egyre több pénzéhes kalandor, kereskedő, hatalmaskodó katona özönlött a gyarmatokra és szégyent hozott a keresztény hitre. Az úgynevezett keresztény országok kormányai kizsákmányolták a legigazott népeket és embertelen magatartásukkal elhomályosították a betlehemi csillagot. Márpedig az emberek jobban hisznek a szemüknek, mint a fülüknek. Így történhetett, hogy az áldozatos lelkű hithirdetők munkája olykor kevés eredménnyel járt. Egyáltalán nem válik Európa és a főlöslegéből született Amerika dicsőségére, hogy ők, illetve mi élvezzük a világ jóvedelmének jelentős hányadát, míg az úgynevezett harmadik világ népei közül többen nyomorognak. Ébrednek Ázsia, Afrika, Dél-Amerika népei és nem mindegy, hogy ki ébreszti őket!

Régen letűnt az a csillag, amely a bölcseket Jézushoz vezette. Helyette a mi feladatunk lenne, hogy átvegyük ezt a szerepet és mint a világ világossága Jézushoz vezessük embertársainkat. Ezt azonban nem szép szavakkal, hanem jó példával lehet csak megtennünk. A londoni utcán

nagy hangon kiabálja egy kisleány: meleg pástétót tessék! Valaki vesz egyet, de megállapítja, hogy a kínált pástétó teljesen hideg. Szemrehányást tesz az elárúsítónak, miért nevezte melegnek? Azért uram, mert ez a neve. Jaj nekünk, ha csak a nevünk keresztény, de nem az életünk! Hiába jár valaki szentmisére, ha élete semmiben sem különbözik a hitetlenekétől. Gyűlölködnek, haragot tartanak, káromkodnak és csak ajkuk mondja: megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. Valahogy úgy értelmezik Isten parancsait, mint Hollandiában egy kis város lakói.

Még a középkorban történt, hogy a városi tanács biztonsági okokból elrendelte: este nyolc óra után senki se menjen lámpa nélkül az utcára! A polgárok engedelmeskedtek, vitték a lámpát, de gyertyát nem helyeztek belé. A város vezetőse tehát elrendelte, hogy a lámpába gyertyát is tegyenek. Az engedelmes polgárok ezt is megtették, ám a gyertyát nem gyújtották meg. Erre ismét újabb rendeletre volt szükség, szigorú büntetést helyeztek kilátásba, aki a gyertyagyújtást elmulasztja. Így is akadt olyan megrögzött ellenzéki, aki a világító lámpást a köntöse alá rejtette. Naiv történetnek látszik, de felhívja figyelmünket azokra a keresztényekre, akik csak szavukkal, de nem az életükkel hirdetik az evangéliumot.

A napkeleti bölcsek története eszünkbe juttatja Isten sugallatát, hogy ne térjenek vissza Jeruzsálembe, más utat válasszanak a hazatérésre. Aki Jézussal találkozik, nem járhat többé a régi, bűnös úton. De ez a sugallat figyelmeztető Heródes számára is: kárbaveszett időfecsérlés Jézus ellen hadakozni. Isten megengedi ugyan, hogy a farkasok belemarjanak nyájába és vértanúk szülessenek, ám arról is gondoskodik, hogy megmentse azok életét, akiknek nem halni, de élni kell az evangéliumért. Így gondoskodik az idők végéig arról, hogy a gonoszság sötét éjszakáját az igazság és szeretet győzelmes hajnala kövesse.

MINDENKI ISTENE

Jézus keresztsége
ApCsel 10,34–38

A mai vasárnapon a megkeresztelkedő Jézus bemutatkozik a világnak. Elhagyja a csendes Názáretet, hogy a Szentháromság nevében megkezdje nyilvános működését. Tanításával elsöpri az Istenről alkotott téves elképzeléseket és áttöri az emberi értelem emelte korlátokat. Isten nem egy népé, nem egyetlen nemzeté, hanem mindenkié. Nem személyválogató és előtte lehullanak azok a válaszfalak, amelyeket az emberek

emelnek egymás közé. Meg kell értenünk ezt elsősorban nekünk keresztényeknek, hogy Isten kitárt karjában elfér az egész emberiség.

Sajnos bennünk is él a hajlandóság, hogy Istent, Jézust, az üdvösséget kisajátítsuk magunknak. Egy anekdotában olvashatjuk: meghal egy nem éppen vallásos ember és Szent Péter kíséretében végigjárja a mennyországot, aki mindent megmutat és megmagyaráz. Itt laknak a protestánsok, ott a derék hinduk, amott a hívő mohamedánok. Aztán megpillantanak egy jól megerősített várszerű épületet, amelyet kapuk zárnak el a többiektől. Hát ebben kik laknak? – kérdi a látogató Szt. Pétertől. A katolikusok, akik azt hiszik, hogy csak ők vannak a mennyországban.

Ettől a tévhittől akar megszabadítani minket Szent Péternek a mai szentleckében hallott beszéde. Isten egy különös látomásában világosította fel, hogy nem kizárólag a zsidóké az üdvösség. A hit és a keresztység által mindenki csatlakozhat Isten népéhez. Sajnos, ez a lényeges keresztény gondolat gyakran elhomályosult az egymás ellen háborúzó, úgynevezett keresztény nemzetek között. Az emberi szenvedélyek útjába álltak és állnak a krisztusi szándék megvalósulásának. Hiányzik még mindig az egyetértő lelkület, a testvériség érzése. Am a világháborúk és forradalmak vérzivataros forgatagában egyre jobban érlelődik a békét biztosító egység akarása. A fejlődés törvényei is ebbe az irányba vezetik az emberiséget. Gondoljunk csak arra, hogy az utóbbi évtizedek során a hírközlő eszközök közreműködésével közös célok, közös törekvések, közös problémák foglalkoztatják az emberiséget. Egyesek, mint Arnold Toynbee, egy közös világgállam létrehozásában reménykednek. Sajnos mind ez ideig nem találtuk meg az emberiséget egyesítő eszméket és módszereket. Mi keresztények azt valljuk, hogy Jézus megadta a példát, a modellt, de ezt sem Ő, sem követői nem erőltetik, erőltethetik rá a világra. A mi hitünk szerint „a világ legnagyobb eseménye, hogy a hívők fizikailag szerveződnek annak a Krisztusnak testébe, aki Istené . . . A 19. század vége felé a keresztény világkép egyesek szemében talán elkopottnak, idejét múltnak tűnhetett, ma azonban jobban felismeri a tárgyilagos szemlélő, hogy egyetlen olyan alakulás, amely méltó arra, hogy a leghaladóbb vallásnak nevezzük . . . Mert mit vall a keresztény? Hisz Istenben, aki a világmindenség személyes központja. Hiszi, hogy a természetben első hely az Emberé. Hisz minden ember bizonyos fajta egységesítésében, egyetlen leiki szervezet ölen.” (Teilhard).

Péter apostol Krisztust a Mindenség Urának nevezi. Ezzel is hangsúlyozza azt a gyakran emlegetett igazságot, hogy Jézusban van az üdvösség. Mennyei Atyánk Fia szerepét kisebbitené vagy elismerné a megváltás kudarcát, ha nélküle is boldogulhatnánk. Nem adatott más név amelyben boldogulnunk, üdvözlünk lehetne. Ezt az igazságot szem-

létfi egy modern író könyve, amely ezt a címet viseli: Levelek a pokolból. Egy vándorról olvashatunk benne, aki a sivatagban megkínzott arcú emberekkel találkozik. Látja, hogy erejüket megfeszítve gondolkoznak valamin. Min töríték a fejeteket, kéri tőlük vándorunk? Egy néven, amit elfelejtettünk, válaszolják. Ez a mi tragédiánk. Ha ezt segítségül hívnánk, ha ezt kimondanánk, megszabadulhatnánk a pokol kínjaitól. Földi életünkben gyakran hallottuk emlegetni ezt a nevet, de nem sokat törődünk vele. Most pedig képtelenek vagyunk visszaemlékezni reá. Te talán meg tudnád mondani nekünk? Mikor a vándor igenlően bólintott, az összes kárhozottak köréje seregltek és várták az életmentő név kimondását. Ő pedig teljesítette kérésüket és nagy tisztelettel kimondotta Jézus szent nevét. Ám a kárhozottak értelmetlenül néztek rá, semmit sem hallottak. Hiába ismételte többször is, egyre hangosabban. Nem érthették, nem hallhatták Jézus nevét, mert elvesztették hallóképességüket.

Amint említettem, ez a történet a költői képzelet szöttese csupán, de egy komoly igazságot szemléltet. Nevezetesen azt, hogy számunkra és az egész emberiség számára Jézus az út, az igazság és az élet. De hogy az lehessen, ebben nekünk, az ő követőinek is közre kell működ-nünk. Egyházában, tehát bennünk akarja folytatni embermentő tevékenységét. Sajnos a mai világnak is „rest a füle” és hiába mondogatjuk Jézus nevét és szavait. Rajta csak úgy segíthetünk, ha szavak helyett jelekkel próbáljuk megértetni magunkat. Vajon miféle jellel? Nos, a válasz egyszerű. A szeretet jelével, a jóság gyakorlásával. Jézusról azt mondja Péter apostol, hogy ahol csak megfordult, jót tett az emberekkel. Nekünk is ebben kell Őt utánoznunk, ha azt akarjuk, hogy az emberek megértéssel fogadják az evangéliumi üzenetet. János apostol azt írja: Mi hittünk a szeretetnek. Minden ember csak ennek hisz igazán.

A MEGHÍVOTT SZENTEK

2. évközi vasárnap
1Kor 1,1–3

Az újszövetségi Szentírásban jelentős helyet foglalnak el az apostoli levelek. Legtöbbször egy meghatározott egyházközség a címzettje, de mindenkihez szóló tanítást tartalmaznak. A mai szentleckében Pál apostol első korintusi levelének bevezetését olvastuk. Ezt az egyházközséget is ő alapította és eltávozva onnan szomorúan értesült a különféle visszasságokról. Egyesek erkölcstelen viszonyban élnek, mások pörösköd-

nek vagy pártokra szakadnak. Ezek orvoslására kedves tanítványát, Timoteust küldi Korintusba e levél kíséretében.

Kérdzhetné valaki: vajon mi köze Pál apostolnak a korintusiakhoz, milyen joron szól bele vallási életükbe? Ki hatalmazta föl arra, hogy kemény ítéletet mondjon a visszás állapotokról és a megtévedt emberekről? Nos, mintha érezte volna Pál apostol is ezt az ellenvetést, talán ezért is indokolja meg már az első mondatban eljárását. S vajon mivel igazolja magatartását? Ezt mondja magáról: Jézus Krisztus meghívott apostola. Tehát nem azért szól bele az egyházközség életébe, mert ő mindenkinél szentebb vagy okosabb, hanem mert erre isteni megbízást kapott. Nem a maga jószántából vette nyakába a világot, Krisztus hívta és küldte az igehirdetés útjára. A damaszkuszi látomás óta üzi-hajtja Krisztus szeretete. Pál apostol tehát és hozzá hasonlóan minden lelkipásztor ezzel az egy dologgal dicsekedhet: Isten hívta, Isten küldi a hívek szolgálatára. Nem azért lesz valaki pap, egy-egy egyházközség vezetője, mert ő talán okosabb, tehetségesebb a többieknél. Nem azért, mert sokat tanult, hanem, mert Jézus küldte, választotta. Ő az egyházközség első számú felelőse, aki Krisztustól kapott megbízással irányítja a hívek életét. . . A napokban találkoztam egy nagymamával, aki méltatlankodva nekem támadt: azt hallotta, aki nem jár hitoktatásra, az nem bémálkozhat. Jól hallotta, válaszoltam, így is lesz. Mikor erre nemtetszését fejezte ki, megkérdeztem: ha unokája nem jár iskolába, kaphat-e bizonyítványt? Bajosan. Nos, ha valaki annyira sem becsüli a Szentlélek eljövételét, hogy részt vegyen az előkészítő oktatáson, az ne a lelkipásztort szidalmazza.

Miután Pál apostol bemutatkozik levelében, azt is elmondja, kinek tartja ő a korintusi híveket. Nagyon merész a kijelentés, de Pál apostol komolyan gondolja. Meghívott szenteknek nevezi az egyházközség tagjait. Ezzel szinte meghatározza, hogy kit nevezhetünk kereszténynek. Csak azt, akit Isten meghívott az életszentségre. Mindebből két tanulságot kell levonnunk. Mindenekelőtt azt, hogy a szent élet nem az emberi erőfeszítés gyümölcse elsősorban, hanem a meghívó Isten kegyelme. Innen magyarázható, hogy nem szükséges hozzá különleges tehetség, tudás, tanulás, csak készség a kegyelem befogadására. A hit és a keresztség által minden keresztény életközösségre lép Krisztussal, az isteni élet forrásával. Ő a gyökere minden szent életnek. . . Két hónappal kivégzése előtt a náci koncentrációs táborban Alfred Delp jezsuita atya ezt írta naplójába: „Bízunk kell az életben, hiszen nem egyedül élünk, hanem Istennel együtt.”

Ha már most ez így igaz, akkor mi az oka annak, hogy olyan kevesen valósítják meg a keresztény tökéletesség ideálját? Ennek két oka van. Először is az, hogy sokan közülünk nem élnek élő kapcsolatban Krisztussal. A másik ok, elmulasztják az elfogadás, a kegyelem-fölhasználás

kötelességét. Sokszor bűnös módon ragaszkodunk balga elképzeléseinkhez, a magunk útján járunk és nem követjük Jézust, mint pásztort és legbölcsebb irányítót. Elismerjük az erkölcsi tökéletesség szépségét, értékét, de könnyen lemondunk róla. Elveszítjük kedvünket, mert túlságosan bízunk a saját erőnkben . . . Albert Camus a *Pestis* című regényében szintén érinti ezt a problémát. Rieux doktor ajkára adja a kérdést: tulajdonképpen azt szeretném megtudni, hogyan lehet valaki szent? De hisz ön nem hisz Istenben, válaszolja Tarrou, a lelkiatya. Valóban nem. Ám az én egyetlen problémám mégis így hangzik: tud-e az ember Isten nélkül szentté lenni? Mi keresztények erre a kérdésre határozott nemmel válaszolunk. Az életszentség nem az ember egyéni teljesítménye csupán, hanem Isten meghívásának, kegyelmének gyümölcse.

Mindezek hallatára fölvetethné valaki a kérdést: mi hasznunk van a szent életből? Igaz, hogy balga kérdés, de a mai világban, amely mindenben a hasznot keresi, fölvetendő és megválaszolendő kérdés. Nagyra értékeljük a tudomány és technika embereit, akik megkönnyítik az emberi életet. Értékeljük a művészek munkáját, amellyel gyönyörködtetésünket, a szépséget szolgálják. De mire való az életszentség? Erre válaszként két véleményt idézek. Az egyik a nagy francia filozófustól, Henry Bergsontól származik. Ezt írja: „A szenteknek nincs más kötelességük, mint az, hogy legyenek. Pusztá jelenlétük már figyelmeztetés.” A másik választ a szentéletű Prohászka püspöktől veszem. „Keressük a szellem embereit, kik a testiség sebeit gondozzák; keressük a lelki szabadság hőseit s hozzánk hasonló rabokat találunk; sasokról álmodunk és éji pillékebe ütközünk. Minden tiszta, krisztusi lélek közkegyelem; forrás a pusztában s tűzhely a hidegben. Mily hivatás szentnek, tündöklőnek, világoskodónak lenni, s a szív alázatában sokak támogatására szolgálni.” (Ö. M. 6/40 l.)

Ki merné tagadni: a legnagyobb tudás, a legnagyobb művészet szépen, tisztán és szentül élni. Ki tagadná, hogy a szent élet a boldog élet termőföldje? Ezért válaszoljunk igennel a szent életre hívó Istennek.

EGYEK LEGYETEK!

3. évközi vasárnap
1Kor 1,10-13,17

Tapasztalataink tanúsága szerint Isten a világot érdekesnek teremtette. A gyönyörködtető változatosság, a sokféleség, a különbözőség kötődésébe öltöztette. Ugyanakkor minden létezőben van valami, ami egybe kapcsolja őket. Ez az egység alapvető tulajdonsága minden létezőnek és nélküle nem rend, hanem zűrzavar uralkodna a világon. Az ember testi és lelki élete is elképzelhetetlen az organikus egység nélkül. Tudjuk, hogy milyen súlyos következményekkel járhat például az emberi öntudat meghasadása. Ugyanez érvényes a különféle emberi közösségekre is. Ha a lényeges dolgokban nem tudunk megegyezni, életünk mindenki harcává válik mindenki ellen.

Érthető tehát Pál apostol fölháborodása, amikor Korintus városából, az ottani keresztény egyházközségből a pártoskodás híre érkezik hozzá. Jól tudja, hogy a keresztény közösségekben milyen gyilkos méreg a pártoskodás szelleme. Élesen szemben áll a szeretettel és Krisztusunk óhajával. Így volt ez régen és így van napjainkban is. Minden lelkipásztor-nak legfőbb feladata őrködni a hívek egysége fölött. Kereszténységünk csődjét jelenti, ha különböző pártokra szakadunk, olykor bizony szégyenletes indítékok alapján. Így például az egyik egyházközségben botrányos viselkedése miatt el kellett bocsátani a kántort. Ivócimborái azonban híveket toboroztak és ellenséges szemmel nézték mindazokat, akik a lelkipásztor mellé álltak. Az egyik éjszaka trágával kenték be a templomatyá házat. Mindezt csak azért említem, mert ezzel is bizonyítani szeretném: mennyire nekünk szól, a mához szól Pál apostol figyelmeztetése.

Nézzünk azonban túl községünk határain és vegyük szemügyre a somorú jelenséget, hogy milyen sajnálatos megosztottság jellemzi a keresztény világot. Pedig az egymás ellen acsarkodó emberiség családjában éppen a mi feladatunk lenne példát adni a szeretetből fakadó egységre. Az Egyesült Államok egykori elnöke, Wilson ezt nyilatkozta az első világháború után, 1919. január 4-én: „Érzem, hogy elkövetkezett az idő, amikor az embereknek el kellene felejteniök helyi kötelekeiket és közös nagy vállalkozásra kellene egybefogni...” Azóta már eltelt fél évszázad, de ma is csehül állunk a békét biztosító egyetértés dolgában. Vannak, akik derülátóbban nyilatkoznak és a közeli jövő ölében látják már az emberi egység megszületését. „Még senki sem mondhatja meg, milyen határozott típusú csoportosulás felé sodornak az események az egész földön... Az emberi tömeg most lép az összenyomódás fá-

zisába . . . Semmi sem tudja megállítani a szocialista Ember előretörését . . .” (Teilhard)

Lehet, hogy hamarosan a tudomány, a fejlődés kiszámíthatatlan ösvényeire lépünk, de egy bizonyos, mi keresztények tudjuk Jézus prófétai tanításából, hogy milyenek kell lennie a krisztusi hívők egységének. Legfőbb záloga ennek a Jézusba vetett hit. Hűség tanításához és ragaszkodás azokhoz az emberekhez, akik az ő szeretetének vonzókörében élnek. Az igazi keresztény egység abból az igenből fakad, amelyet Jézusunk parancsára mondunk: szeressétek egymást, amint én szeretlek titeket . . . Nem véletlen tehát, hogy Origines az egyházat domus obedientiae-nek, tehát az engedelmesség házának nevezi. Az egyház nem zsarnok, hanem édesanya, aki szeretetből adja parancsait. Mindig legfőbb gondja, hogy ne engedjen más központot kialakulni, mint Jézus Krisztust. Ha az ő érzületét ápoljuk magunkban, akkor éppúgy egyek leszünk testvéreinkkel, amint egy Ő is az Atyával.

Szomorú jelensége az úgynevezett keresztény világnak, hogy számos felekezetre oszlik. Ennek egyik oka, hogy Jézus Krisztuson kívül más tanítókra is hallgat. Amint ezt a korintusiak is tették. „Én Pállal tartok, én meg Apollóval, én Kéfással . . .” Márpedig a kereszténynek csak arra szabad hallgatnia, aki azt hirdeti, amit Jézus hirdetett. Sajnos az emberek kíváncsi füle mindig szerette az újdonságot, a szenzációt, a különlegeset. Krisztusunk nem azt mondta, hogy ő zárókö akar lenni, hanem alapkő. Semmi akadályja tehát annak, hogy a krisztusi alapokon a Szentlélek vezetésével új meglátások falait emeljük. Isten azt akarja, hogy az idők végezetéig építsük és minden nemzedék számára korszerűen hirdessük az evangélium kimeríthetetlen gazdagságát. Ami azonban az emberiség megosztására törekszik, az biztos, hogy nem Istentől származik. Elválasztani egymástól a házastársakat, a gyűlölet bábeli zűrzavarába hajszolni a népeket, válaszfalakat építeni népek, nemzetek, fajok és vallások közé, ez nem krisztusi, hanem ördögi gondolat.

A II. vatikáni zsinat óta szinte jelszóvá lett az ökumenizmus, a keresztény egység követelése. Ehhez azonban nem elegendő elásnunk a csatabárdokat, amelyekkel évszázadokon át egymás ellen hadakoztunk. Meg kell nyílnunk a Szentlélek előtt, aki egyre inkább egyesíteni akar minket Jézussal és minden embertársunkkal. Aki enged ennek a mozgásnak és vonzásnak, az majd megtapasztalja, hogy „Jézusban puha meleget éreznek a lelkek, mert átölelik egymást; elámulva tapasztalják, hogy az emberi dolgok szörnyűsége soka-sága már egyetlen szívet s egyetlen lelket alkot s ezt nem lehet különválasztani Krisztus szívéből és lelkétől.” (Teilhard) Óáltala, Ővele és Őbenne valósulhat meg a hit és a szeretet boldogító egysége.

AZ ISTEN BÖLCSESSÉGE

4. évközi vasárnap
1Kor 1,26-31

A századforduló magyar kereszténységének nagy ébresztője Prohászka Ottokár fáradságot nem kímélve járta az országot, forgatta a tollat, mint az ország apostola. Gyakran prédikált művelt közönség előtt és szívügyének tekintette az értelmiségiek lelki gondozását. Ezért olyan meglepő, hogy 1926-ban, egy évvel halála előtt így foglalja össze élettapasztalatát. „Előbb én is ahhoz a nézethez hajoltam, hogy a vallás nem lehet tömegmozgalom, mert, hogy műveltséget, bensőséget, finomságot feltételez; de aztán a meditációban észrevettem, hogy szó sincs róla, mert a pásztorok s a szegények hivatalosak... az utcáról kell hívni boldog-boldogtalant...” (Ö. M. 24/239.)

Ezt a véleményt azért is idéztem, mert megegyezik Pál apostol sugalmazott írásával, amit a mai szentleckében hallottatok. Gondoljuk meg, milyen volt az a világ, amelyben Pál apostol meghirdette Jézus evangéliumát. Szinte az egész római birodalomban a hellénizmus, a görög kultúra uralkodott. Magasfokú képzőművészettel, irodalommal és bölcsélettel rendelkezett. Nem véletlen, hogy az akkori értelmiségiek, a görög kultúra részesei bizonyos megvetéssel figyelték a kereszténységet. Saját pogány vallásukat is érdekesebbnek tartották, mint a keresztre feszített Isten oktalanságát. Előkelő isteneik az Olymposz magasában tanyáztak, nem kereszt és nem jászol volt a trónusuk. Nem véletlen tehát, hogy az első keresztények az úgynevezett tanulatlan, alsóbb néposztályokból kerültek ki. Amint ezt Pál apostol is megfogalmazta: „Isten azt választotta ki, aki a világ szerint oktalan, hogy megszegyenítse a bölcséket...”

A levelet és annak tanítását időszerűvé teszi a mai világhelyzet is. Egy kiváló gondolkodó az istenhit megfogalmazását korunk egyik jellemző tünetének nevezi. Ez az úgynevezett „Gottesfinsternis”, a hit napfogyatkozása nem azt jelenti, hogy megrendült Isten létének bizonyossága, hanem csak azt, hogy bizonyos felhők eltakarják szemünk előtt. Egyesek az emberiség előrehaladását féltik tőle. Szerintük ezt csak a tudomány, a művészet, a technika, a munka biztosíthatja számunkra. Elérkeztünk ahhoz a drámai pillanathoz, amikor az ember azt hiszi, minden szabad, minden lehetséges számára. Ám a véres események, a tények arról tanúskodnak, hogy az ember eddig csak arra volt képes, hogy tönkretégye életét. Bármely percben elmerülhet a magáasta szakadékban, de ki is emelkedhet belőle. Egyesek, divatos kifejezéssel, az Isten haláláról fecsegnek. Nos, méltán jegyzi meg Harvey Cox: „Egy

olyan Isten, aki meghalhat, nem méltó a könnyeinkre.” Nos, a mi Istenünk, nem ilyen halandó Isten.

A keresztény hittudomány, éppen a biblia tanítása nyomán, mindig vallotta, hogy az ész utat nyithat előttünk az istenhit felé. Ugyanakkor az is fölismerjük, hogy egy olyan Isten, akit matematikai levezetéssel bizonyíthatnók, nem lenne igazán Isten. Erről ír vallomásaiban Szent Ágoston is. „Gyöngék vagyunk mi arra, hogy világos ésszel rátaláljunk az Igazságra és ezért szükséges nekünk a Szentírás tekintélye.” A magára maradt emberi értelem csak előkészítheti az Istennel történő találkozást. Úgy is mondhatnók, hogy a szív és az ész az a hely, ahol az Isten és ember randevúja megvalósulhat. A Szentírás nem győzi hangsúlyozni a hit ajándék jellegét. Nem mi találjuk meg az Istent, hanem ő talál meg minket. Nem mi ragadjuk meg értelmünkkel, hanem Ő ölel magához Jézus Krisztus által. Ezért írja Pál apostol, hogy hívő magatartásával senki sem dicsekedhet. Nem a magunk erejéből vagy érdeméből vagyunk keresztények, hanem Krisztus kegyelméből. Méltán írja Páter Chevrier: „Ismerni Jézus Krisztust, ez a minden. A többi a semmi. Egyetlen tudományt sem helyezhetünk elébe. Ez a leghasznosabb, a legjelentősebb, a legszükségesebb . . .”

A második világháború alatt érdekes szokás terjedt el Amerikában. Azok a családok, ahonnan valaki bevonult katonának, egy kivilágított csillagot helyeztek el szobájuk ablakában. Történt az egyik késő délután, hogy egy édesapa sétált kisfiával az utcán. A gyermek fölfigyelt az ablakokban fénylő csillagokra. Édesapja megmagyarázta, hogy ezek a csillagok mit jelentenek. A fiú szorgalmasan számolgatta őket. Végre kiérték a házak közül egy sétaterre. A gyermek fölnézett az égre és megpillantotta a föltűnő Esthajnal csillagot. Hirtelen megrántotta édesapja karját és felkiáltott: nézd csak apu, az ég ablakában is csillag ragyog! Bizonyára azért, mert Isten is odaadta a fiát . . .

Nos, kedves fiú, eltaláltad az igazságot. Mennyei Atyánk valóban elküldte hozzánk egyszülött fiát. Nem mi fedeztük fel, Ő ragyogtatta fel előttünk emberkereső szeretetét. Nem a mi büszke értelmünk pislákoló fénye, hanem Krisztus világossága vezet az üdvösségre. Az ő kezéből vesszük a boldogító istenismeretet és az igazi élet irányát. Szép, nemes dolog a tudomány, a művészet és elismerjük a technika nagyszerű vívmányait. Mindez azonban nem elegendő életünk megszépítésére. Hallottatok-e már olyasmit, hogy valaki ezt mondotta: iszákos voltam, erkölcstelen életet éltem, de aztán elkezdtem matematikát, fizikát, bölcséletet tanulni és különb ember lett belőlem? Nem, ilyesmit még senki sem hallott. De nagyon sok olyan emberrel találkozhatunk, aki megismerte Jézust, találkozott vele és ez a találkozás megváltoztatta életét. Mi is ezekhez akarunk tartozni!

A SZENVEDÉS HÍRNÖKE

Gyertyaszentelő
Zsid 2,14-18

Sokan tapasztalták, de mindnyájan el tudjuk képzelni: milyen öröm lehet egy jó anya számára megpillantani újszülött gyermekét. Látni azt a kis emberkét, aki szeretetből és szenvedésből született. Örül az édes-apa is, amikor megmutatják neki a kisbabát. Később nézik a nagyszülők, a rokonok, az ismerősök. Aztán egy vagy két hét múlva a keresztyén szülők elhozzák gyermeküket a templomba, hogy Istennek is bemutatásák. Mennyei Atyánk úgy örül, hogy a keresztségben gyermekévé fogadja . . .

Valami ehhez hasonló eseményre emlékeztet mai ünnepünk. Mária és József engedelmeskednek az ószövetségi törvénynek és bemutatják gyermeküket a jeruzsálemi templomban. Boldog volt Mária, amikor megmutatta gyermekét a pásztoroknak, Betlehem lakóinak, a napkeleti bölcseknek . . . Ma azonban annak mutatja be, akinek köszönheti. Hálás szívvel áll az oltár elé, hogy megköszönje Istennek az utóbbi esztendő sok-sok örömét. Jött Gábor angyal az örömhírral: Kedves vagy Isten előtt . . . Gyermeked születik . . . Ő váltja meg népét bűneitől . . . Aztán találkozta Erzsébettel, aki minden asszonynál áldottabbnak nevezett és boldognak mondott hitedért. Megélted a betlehemi éjszaka örömét, amikor angyalok énekelték Isten és egy kicsit a te dicsőségedet is. Ma pedig eléd állt a Törvény az öröm köntösében, hogy a templomba vezessen. Ennyi jó hír és hírnök után jöhet-e még valaki?

Igen, már itt is van. Nem égi hírnök, nem angyal, csak egy öregember. Nem is a maga jószántából jött, hanem a Lélek ösztönzésére. Még mielőtt megszólalna, álljunk melléje, nézzünk az arcába, érdemes. Boldog ember, boldog öreg, akit a Szentlélek vezérel. Nem az alkohol, nem a kocsma gőze, nem a pénz és a vagyon, nem a hatalom akarása, hanem a hit és a szeretet. Nem a magányosság elől menekül, mert akinek hite, Istene van, az soha sincs egyedül. Aki megtalálja Istent, az megtalálja az embert is. Életünk során mennyi mindenfelé kinyújtjuk kezünket! De mintha hervasztó őszt hordoznánk szívünkben. Amit vagy akit magunkhoz ölelünk, előbb-utóbb lehervad rólunk. Földízű vágyaink, nagyot akaró reményeink, az emberekbe vetett hitünk, sokszínű szerelmünk. Mind-mind kihullanak ölelő karunkból. Csak Isten marad hűséges, csak Ő tart ki mellettünk, mint örökzöld fenyő. Ezt vallotta az öreg Simeon is és ezért láthatta meg az Üdvözítőt.

Ő azonban nem azért jött csupán, hogy Jézust lássa. Az előbb hírnöknek mondtam és nem ok nélkül. Hírnök ő is, de nem a felhőtlen öröme,

hanem a jövőben rejtőző fájdalomé. Isten nem ámitja választottait. Ezért a kereszt árnyéka már most megjelenik Jézus fölött Simeon jövendölése nyomán. A kereszt, amelyet majd a hóhérok hoznak, most Simeon jövendöléséből veti árnyékát Máriára. „A te lelkedet is tör járja át . . .” De hát nem kegyetlenség ilyesmivel keseríteni egy fiatal édesanya boldogságát? Miért van az, hogy aki Jézust öleli, a kereszttel is találkozni kényszerül? Miért van az, hogy a szenvedés nem csupán a bűnösök magántulajdona, hanem közös terhe az egész emberiségnek? Balgaság lenne azzal áztatni magunkat, hogy ezekre a kérdésekre kielégítő választ adhatunk. Csak a hit felelget rá és Krisztus példája bogozgatja a kereszt botrányát. Arra tanít, hogy nem a bűnösök és a bűneik miatt szenvedők gyógyítják meg a világot. Az emberiség bűnvágta sebet a följé hajló ártatlanok, valójában az egyetlen Ártatlan, Krisztus gyógyíthatja meg. Az ártatlan Jézust, a Tisztaságos Anyát átjáró szenvedés az a csodálatos hatalom, az a véres, de gyógyító kés, amely az emiatt szenvedő emberiséget gyógyítja. Az ártatlanul szenvedők szerető keze kötözi be az emberiség sebeit. Ezt jövendölte Simeon és ezáltal lett jövendölése örömhírré. Jézus veszi vállára bűneink keresztjét, hogy elvigye és eltemesse az isteni irgalom sírgödrében. Az ártatlanul szenvedő Jézus és Mária sebei által gyógyulunk meg . . .

Hitünknek ez a tanítása természetesen nem húzza ki szívünkől a fájdalom töviseit. Ám utat nyithat a megnyugvás magaslatai felé. Valahogy úgy, mint Alfred Delp jezsuita atya vallomása tanúsítja. A náci koncentrációs táborban fejezte be életét. Halála előtt ezeket írta naplójába: „Nem gondoltam, hogy így alakul életem útja. Kifeszítettem vitorláimat, nagy útra készültem, büszkén lobogtak reményeim zászlói. Meglehet, hogy hamis zászlók voltak és rossz irányba hajóztam volna. Nem tudom. Nem akarom vigasztalni magamat a földi élet leértékelésével sem. Őszintén bevallom: szerettem volna tovább élni. Sokat tenni és hirdetni azokat az értékeket, amelyeket most fedeztem fel igazán. Másként történt. Kérem Istent, adjon erőt, hogy felnőjek akaratóhoz . . .” A mai ünnepen mi is ezt kérjük!

AZ IGEHIRDETÉS SZOLGÁLATÁBAN

5. évközi vasárnap
1 Kor 2,1-5

A damaszkuszi megtérés óta Pál apostol egész életét annak szentelte, hogy a megfeszített és föltámadt Krisztust hirdesse a pogány világnak. A Jézussal történt látomásos találkozás meggyőzte és szívébe égette azt a gondolatot, hogy Isten akaratából nem az emberi bölcsesség, hanem a Jézus Krisztusban való hit boldogítja és üdvözítheti a világot.

Mint minden időben, úgy napjainkban is sokan vállalkoznak arra, hogy az emberiség életét a béke, a boldogulás útjára vezéreljék. Fennen hirdetik: a régi bölcselők azzal kísérleteztek, hogy megmagyarázzák a világot, a mi feladatunk pedig az, hogy megváltóztassuk. Át kell alakítani a gazdasági, társadalmi és politikai életet. Fejleszteni kell a technikát és a tudományt. A művészetek szépségszöttesével kell leteríteni az emberiség tövises útját. Biztosítani kell mindenki számára az emberi jogokat. Meg kell szüntetni a munkanélküliséget, a kizsákmányolást, a faji és vallási megkülönböztetést. Ki kell véglegesen küszöbölni a háborút . . . Nyilvánvaló, hogy mi keresztények mindezek hallatára helyeslően bólintunk, de ugyanakkor egyházunkra vetjük tekintetünket, mert neki, minden nemes emberi erőfeszítés láttán is van egy komoly figyelmeztetése. Rámutat az evangéliumra, Krisztus keresztyére és ezt mondja: csak ez mentheti meg az emberiséget! Sokan persze megmosolyogják szavát és öregasszonyos fecsegésnek minősítik. Ugyan mit ért el az egyház kétezer éves igehirdetésével? Hiszen annyi idő után az emberiség még mindig nem lépte át annak az Istenországának határát, ahol béke és öröm uralkodik. Íme, a kézzelfogható bizonyíték az evangélium, a kereszténység tehetetlenségére! Erre a szemrehányásra egy modern író szavaival válaszolok: „Ó, Krisztus szavai, oly mélyen félreismert szavak. Tizenkilenc század múlt el és mi még itt tartunk veled szemben, evangélium! És egyesek jönnek és azt mondják: az evangélium megszünt élni, számunkra már nincs semmi értelme és értéke. Káromolják, amit nem ismernek és szeretném feléjük kiáltani: az evangélium még vár ránk. Lelki ereje távol áll attól, hogy kimerüljön, még felfedezésre vár, szüntelen felfedezésre . . .” (André Gide)

Ha az evangéliumi igehirdetés hatástalanságát tapasztaljuk, akkor elsősorban magunkba kell néznünk. Nem véletlen, hogy Jézusunk földbe szórt magvakhoz hasonlítja a prédikációt. Nyilvánvaló, hogy a búzaszem nem hoz termést, ha a zsákban őrizzük. El kell vetni a termékeny földbe, nedvességre, fényre van szüksége, hogy kicsírázzon. Éppen így az

evangélium magja is termőföldre vágyik. A hívő emberek szívébe, a kegyelem ekéjével fölszántott barázdákba, akarásaink nedvességére. Krisztus jó magot vetett földjébe, tőlünk függ, hogy mi lesz későbbi sorsa.

Az egyik külföldi pályaudvaron fiatal lány kínálgatta egy kiváló szónok prédikációit. Ezzel akarta szolgálni az igehirdetés nemes feladatát. Az egyik férfi több alkalommal vett tőle a szentbeszédekből. Így aztán ismerősként köszöntötte és szinte kérése nélkül nyújtotta feléje. Ám az illető elhárította a kínálatot. Miért teszi ezt, kérdezte meglepetve a leány? A válasz így hangzott: mert ha sokáig olvasom, kénytelen leszek megváltoztatni az életemet.

A gondolkodó ember számára az is feltűnő, hogy titokban vagy nyíltan mennyi akadályt gördítenek az igehirdetés útjába. Ma is vannak országok, ahol tilos az igehirdetés és tiltott könyv a biblia. Szinte naponta jelennek meg könyvek, amelyek a keresztény üzenet ellen hadakoznak. Ha ezeket összeraknánk, a Gellérthegy magasságáig érnének. A Szentírás azonban nyugodtan állja a támadásokat és bátran szembenéz a reszkető lábú Góliátokkal. Ki tudná felsorolni azokat a művészeket, akik szébbnél szebb képekkel illusztrálták a Szentírás könyveit? Ki ne szeretné és lapozná szívesen az úgynevezett képes bibliákat! Ám a legszebb illusztráció azok élete, akik valóban az evangélium szerint alakították életüket.

1945-ben Japán megszállása során érdekes élményben volt részünk az amerikai katonáknak. Az egyik nap egy Simabuku nevű faluba érkeztek, amelynek kb. ezer lakosa lehet. A legtöbb faluval ellentétben rendkívüli tisztaság és rend fogadta a katonákat. A község vezetője elébe ment a bevonuló csapatoknak és egy meglehetősen tépett könyvet tartott maga előtt. A katonák nem értették szándékát és meglepetve kérdezték: miféle könyv ez? A polgármester erre elmondotta, hogy kb. harminc évvel ezelőtt egy hithirdető pap érkezett falujukba. Csak néhány napig tartózkodott itt és ezért maga köré gyűjtötte a falu vezetőit. Megismertette velük a keresztény vallás igazságait és hátrahagyott nekik egy japán nyelvű bibliát. Ők alaposan áttanulmányozták a könyvet és úgy megtetszett nekik, hogy elhatározták: szerinte rendezik be életüket. Ennek köszönhető, hogy immár évek óta nem fordult elő lopás, gyilkosság, házasságtörés, részegeskedés és egyéb bűnös cselekedet. Egy csendes forradalom ment végbe az emberek belső életében. Az evangélium magja jó földbe hullott és százszoros termést hozott . . .

Igaz, hogy a mi igehirdetésünk tökéletlen és nem izzik benne az apostolok lelkesedése. Talán mi is hibásak vagyunk abban, hogy a hívek olyan hamar elfelejtik. Ennek azonban más oka is van. Azért nem hoz termést életünkben az Isten igéje, mert nem imádkozhatjuk a zsolttáros-

sal: Örömöm találtam a Te igédben . . . Amiben nem telik örömünk, azt könnyen elfelejtjük. Hallgassuk hittel, hallgassuk fölizzó szeretettel a nekünk szóló üzenetet és akkor a mi életünkben is meghozza üdvöséges termését.

LE AZ ÁLARCCAL!

Hamvazószerda

Csodálatos az emberi arc. Nem ok nélkül nevezzük belső világunk tükrenek. Tanúságot tesz szomorúságunkról vagy vidám kedvünkről. Olykor a gyűlölet, a harag villámai cikáznak róla, máskor a gyöngédség, a szeretet simogató fényeit sugározza. Büszkén virágozza fiatalságunkat, de elárulja összetört életünket. Sokszor nehezteünk is rá árulkodó magatartásáért. Ezért takarjuk le különféle álarcokkal.

A farsang a vidámság, a mulatság ideje, jöllehet nem könnyű szívből örvendezni. Mivel azonban nem akarunk ünneprontók lenni, elrejtjük könnyeinket, vérző sebeinket. Úgy viselkedünk, mintha bennünk minden rendben lenne. Álarcos arccal sodródunk a vidámság forгатagában.

A mai napon egyházanyánk fölemeli ujját és megállítja a farsangi karnevált. Nem az ünneprontás, nem az irigység vezérli ebben a cselekedetében. Figyelmeztetni akar arra, amit jómagunk is beláthatunk: nem szabad, nem lehet mindig álarcot hordanunk! Olyan arcra van szükségünk, amit nem kell szégyellnünk se Isten, se emberek előtt. Ezért szól ma az egyház és általa Jézus: Vedd le az álarcot és nézz rám!

Mi hívő keresztények engedelmeskedünk az anyai szónak és ime mi történik? Szürke hamut fog ujjai közé és keresztet rajzol homlokunkra. Ugyan mire való a hamu az ember arcán, az ember homlokán? Figyelmeztet a valóságra. Ember vigyázz! Gondold meg, hogy mire és kire fordítod arcodat! Ne felejtsd, hogy a világ jelenlegi alakja por és hamu csupán. Nem kell megvetned a föld értékeit, de nem állhatsz meg előttük. A homlokodra rajzolt hamu erre figyelmeztet és még valamire. Nevezetesen arra, hogy fordítsuk életünk arcát Arra, aki fölötte áll az elmúlásnak.

A kereszt alakban rajzolt hamu Jézusra irányítja tekintetünket. Legyen a nagybőjtben az Ő arca lelkünk tükre. Hányszor állunk életünk során tükör elé. Megnézzük magunkat, szépítgetjük hibáinkat. Hamvazószerdán és a nagybőjtben legyen Jézus lelkünk tükre. Lássuk meg benne igazi énünket, álarc nélkül, leplezetlenül. Fogjunk hozzá lelkünk szépi-

téséhez, a bűnbánó mosakodáshoz, a fiatalító imádsághoz, a gyógyító vezekléshez. Homlokunkról hamar lepereg a kereszt alakban ráhíntett hamu. Ám figyelmeztető üzenete ivódjék be a lelkünkbe! A keresztutat járó Krisztus ezáltal is testvéreire, követőire ismerjen bennünk.

BŰN ÉS KEGYELEM

Nagyböjt 1. vasárnapja
Róm 5,12–29

Egy szép napon fészülködés közben észreveszed, hogy ősz hajszálak fehérlenek halántékdod körül. Eleinte alig látható hajszálrepedések lát-szanak arcodon, de lassan mélyülnek és kiszélesednek. Egyre gyakrab-ban oda kell állnod rokonaid, barátaid, útítársaid sírja mellé és hall-gatni a koporsóra hulló göröngyök dübörgését. Az őszi szél arcodba csapja az utak porát és a lombjukat vesztett fák, mint eleven felkiáltó-jelek kiáltják: emlékezz ember! Vajon mire? Arra, amit ma olvas fejedre az egyház: porból vagy és porrá leszel... Ugyan miért teszi, miért mondja ezt? Nem kételkedhetünk benne; anyai szeretetből.

Ha az ember belezuhan egy megáradt folyóba, ösztönösen keres vala-mit, amiben megkapaszkodhat. Ezt tesszük valamennyien, akik az idő rohanó, megállíthatatlan folyamában sodródunk. Szeretnénk megzabo-lázni az időt és olyan irányba fordítani, ahol a legtöbb öröm várakozik ránk. Örök kísértés az ember számára, hogy az édes bűn felé forduljon; életét, idejét, kedvteléseinek útján mentse meg az egyhangúságtól. Ki tagadná, hogy a bűnnek is megvan a maga pompája, gazdagsága? A mai szentleckében Pál apostol is ennek a kísértésnek egyetemes voltát hang-súlyozza. Az ember örök lázadó. A maga útját akarja járni. Nem haj-landó a szabadságát korlátozó határokat elismerni. Erkölcsi, magatartás-beli függetlenségre vágyik. Szemet huny teremtettségének ténye fölött. Azt gondolja, az időt akkor használja fel helyesen, ha a régi mondás szerint, leszakítja minden perc gyönyörét. Függetlenül attól, hogy ez a virág milyen tövön terem. Szabadjára kell engednünk hajlamainkat, akkor is, ha az állítólagos rossz vonzása alá kerülnek. A keresztény üzenet ezzel szemben realizmusra neveli híveit. A boldogság kertjének, a paradicsomnak is van kerítése. A törvény és az ezt fölismerő lelki-ismeret „anyagából” készül. Ahol ezt ledöntik, ott veszélybe kerül az élet. Életünket nem az idő fogyasztja, hanem a bűn pocskolja. És ez akkor válik végzetessé, ha nem ismerjük fel idejében és a bánat, a meg-térés által nem változtatunk útirányunkon.

Egy angol író, C. S. Lewis találó hasonlattal szemlélteti a keményszívű, a bánatra képtelen ember tragédiáját. Tegyük fel, hogy Isten egy autóbuszot küld a pokol kapujához, hogy elszállítsa azokat, akik a mennyországba akarnak jutni. Mindenki fölszállhat egy feltétellel. Be kell látnia bűnét és meg kell bánnia. Vajon mi történne? Nem lenne egyetlen fölszálló sem, az autóbusz üresen térne vissza. Akiből hiányzik a bűnbánat, azon még az Isten sem segíthet.

Pál apostol látomása azonban nem korlátozódik a bűn sötét világára. A sodródó időkben, a bűnbe kapaszkodó emberiség előtt föltűnik a kereszt. Jézus Krisztus felénk dobja az irgalom mentőkötelét. Arra figyelmeztet, hogy a bűn elpazarolja az időt, de az Isten felé fordulásunk megállítja rohanását. Jézus azért jött a földre, hogy az életünket sodró idő folyamát az örök élet tengerébe vezérelje. A nagyböjti szent idő különösen felhívás, hogy megragadjuk a kegyelem felénk dobott mentőkötelét. Ez történik a bűnbánat, a böjt, a vezeklés által. Hiszen „senki sem léphet be a kegyelem országába, ha nem ment át a bűnbánat éles kardján.” (Bonhoeffer)

Napjainkban már elkopott a böjt gyakorlata és az egyház is föloldotta a böjti fegyelmet. Ez azonban ne jelentse azt, hogy szakítunk az annyira szükséges önfegyelmzés gyakorlatával. Ha nem is tartózkodunk bizonyos ételektől, de tartózkodhatunk például a káromkodástól és többet imádkozhatunk. Böjtöljünk a haszontalan beszédekben, kerüljük a megszólást, a rágalmozást és adjunk többet másoknak is szeretetünkéből. Mit ér a testi vezeklés, ha egész nap veszekszünk és gyűlölködnünk? Mit ér a szánkat megszentelni a böjttel és ugyanakkor beszennyezni hazugsággal, illetlen beszéddel? És főleg ne feledkezzünk meg a húsvéti szentgyónásról. Amikor az apostolok megismerték Jézust, mindent elhagytak és követték őt. Valami ehhez hasonló történik a jó szentgyónásban. Meglátjuk Jézust, megfogjuk felénk dobott mentőkötelét és elhagyjuk bűneinket. Így lesz minden jó szentgyónás Krisztus követése. Ismerjük fel végre, hogy a bűnbánat szentsége nem valami kényelmetlen parancs, hanem az isteni irgalom nagyszerű ajánlata. A kegyelem felkínálása.

Keresztények sirjatok, mélyen szomorkodjatok, énekeljünk mátol kezdve ősi énekünkben. Ki merne azzal dicsekedni, hogy botlások nélkül járta élete útját és nincs szüksége a bűnbánat könnyeire? Ezt szemlélteti a következő elképzelt történet. Egy keresztény ember azt álmodta, hogy a pokol kapujában állt és megkérdezte: vannak itt katolikusok? Igen, hangzott a válasz. Vannak itt protestánsok? Igen, vannak. Hát hitetlenek? Azok is. Megszomorodva ment a mennyország kapujához. Ott is megkérdezte: Vannak itt katolikusok? Nincsenek, hangzott a válasz. Hát protestánsok? Azok sincsenek. Hát akkor kik vannak itt? Itt csak megtért bűnösök vannak, akiket Jézus megváltott . . .

A nagyböjti időben minden héten közösen végezzük a keresztutat. Elkísérjük Jézust, a nagy vezeklőt, az ártatlanul szenvedőt. Melléje állunk, mint Veronika, mint Mária, mint Cirenei Simon. Bűnbánó lélekkel, vezeklő szándékkal valamit mi is átveszünk keresztjéből. Tesszük és tegyük ezt abban a hitben, hogy aki Krisztus keresztjét hordozza, az a lélekmentés útját járja és a világ jövőjét, üdvösségét hordozza vállán.

DICSŐSÉGES SZENVEDÉS

Nagyböjt 2. vasárnapja
2Tim 1,8-10

A szabadságra született ember nehezen hordja a bilincseket. Kínos állapot börtönben sínylődni, elzárva mindattól, amiért élni érdemes. Ehhez a kínhoz szegődhet a szégyenkczés, az önvád, ha valaki megérdemelten raboskodik. A földön nem egyszer megtörténik, hogy ártatlanokat is megfosztanak szabadságuktól. Igaz elveikért, bátor szókimondásukért, vallásos meggyőződésükért, az elnyomás elleni tiltakozásukért börtönnel és bilincssel fizetnek. Az ilyen börtön lehet akármilyen sötét, az igaz ügy fénye beragyogja nyomorúságát. Az üldözött igazságért viselt bilincs nem szégyen, hanem dicsőség. Azoknak szégyen, akik ezzel rabolták el az ártatlanok szabadságát.

Ilyen helyzetben írta Pál apostol azt a levelét, amelyből a mai szentleckerében olvashatunk egy részletet. Rómában raboskodik és innen írja levelét kedves tanítványának Timóteusnak és nekünk is. Ő, aki bilincsekkel áldoz az evangélium ügyéért, így biztat mindnyájunkat: ne szégyelld az Urunk melletti tanúságtételt! Ki tagadná, hogy erre a biztatásra napjainkban is nagy szükség van?! Az evangélium ellenségei világszerte minden eszközt fölhasználnak, hogy nevetségessé tegyék kereszténységünket. Igyekeznek azt a látszatot kelteni, hogy az atomkorszak világában túlhaladott minden vallásos magatartás. Az istenhitet ki kell lakoltatni a modern ember életéből. Felesleges pazarlás lenne újabb templomokat építeni és harangszóval zavarni az új lakótelepek nyugalma! Tagadhatatlan, hogy a tudományos gondolkodás a világ számos vallása alól kihúzta a létalapot. „Igazában csak a kereszténység áll még ma is a talpán és egyedül ő képes megmérkőzni azzal a szellemi és erkölcsi világgal, amely Nyugaton a renaissance óta született. Nem hiszem, hogy ha valakit mélyen megérintett a modern kultúra és a modern meglátások, lehetne-e még őszintén konfucionista, buddhista vagy muzulmán. De a modern ember még mondhatja és vallhatja magát tel-

jesen kereszténynek . . ." (Teilhard) Így vélekedik egy katolikus természettudós és bajosan lehetne igazát megcáfolni. Semmi okunk tehát a szégyenkező kereszténységre.

További kérdés lenne, hogy milyen lehet és legyen a mi tanúságtételünk? Az nyilvánvaló, hogy hitünket nem kizárólag a templom falain belül kell megvallanunk. A hit csak akkor igazi, ha meglátszik egész magatartásunkon. Bertold Brechtnek van egy kis története, amelyben két férfi beszélget egymással. Az egyik megkérdezi: vajon létezik-e Isten? Az illető így válaszol: azt tanácsolom neked, nézz magadba és vedd fel a kérdést: vajon az igenlő válasz után, ha elfogadod Isten létezését, megváltozik-e az életed? Ha ez nem következik be, akkor teljesen felesleges a kérdés: van-e Isten vagy nincsen. Mindebből nyilvánvaló, hogy a hitünk melletti tanúságtétel csak a szerinte formált életünk lehet. Nem kell kiállnunk az utcára vagy a gyár udvarára és Jézusról szavalnunk. Rajmundus Nonnatus életét szentelte a keresztény rabok kiváltásának az arabok fogságából. Az egyik alkalommal, jómaga maradt Afrikában egy rab kiszabadításáért. Minden szabad idejében prédikált az embereknek. Kegyetlen ura ekkor lakatot tétetett a szájára. Ettől kezdve nem tudott beszélni, de néma türéssel is sugározta, hirdette az Urat.

Pál apostol arra is figyelmeztet, hogy Isten erejében bízva viseljük el a szenvedéseket az evangéliumért. Természetes dolog, hogy a szenvedést senki sem fogadja tárt karokkal. Ám az élet nemegyszer úgy alakul, hogy mellénk társul a szenvedés. Gyakran megpróbálunk elmenekülni előle. Sokan hitüket is eldobják, ha szenvedni kéne érte. Aki azonban kiállja a szenvedés ütéseit, az megerősödve kerül ki ebből a megpróbáltatásból. Közismert dolog, a gabonaféléket ősszel kell elvetni. Így csinálták már ezt ázsiai őseink is. Vajon miért? Mert a fagy hatására a silány, életképtelen magvak elpusztulnak, csak az edzettek maradnak meg. Ha mégis tavaszra marad a vetés, akkor a vetőmagvakat mestersegesen le kell hűteni és így kiselejtezni a hitványt. A nehéz idők, a szenvedéseket hozó életkörülmények így rostálják meg Isten népét is. Ilyenkor derül ki, hogy kik igazán erősek a Jézusba vetett hitükben.

Az apostol nem mulasztja el annak hangsúlyozását sem, hogy a bátor tanúságtétel milyen jutalomra számíthat. Az a Jézus, aki legyőzte a halált és fölragyogtatta a halhatatlan életet, minket, az ő követőit is részesít ebben a győzelemben. Be kell vallanunk, hogy gyakran igen primitív fogalmaink vannak a halhatatlan életéről. Isten országát valami meseországoknak képzeljük, ami a halálon túli messzeségben létezik. Pedig az örök élet itt ragyog szomszédságunkban. Ha komolyan törekszünk megismerni Istent, akkor már meg is kezdtük az örök életet. Elkézdted szeretni az Örök Szeretetet? Íme, megkezdted az örök életet. Türelmesen viseled a szenvedés sebeit. Íme, megkezdted az örök életet. Irgalmassá-

got gyakorolsz embertársaiddal? Megkezdted az örök életet. Irtoogatod szívedből a gyűlöletet? Örömmel hallgatsz Isten ígétét? Jól érzed magadat az Úr házában? Szívesen hallgatsz a harangszó csengését? Gyakran kulcsolod imádságra a kezedet? Íme, megkezdted az örök, a halhatatlan életet.

Kérjük Urunkat, segítsen minket erre a győzelmes lelkületre. Kérjük Urunkat, hogy a világ gyorsan hervadó szerelme mellett ébressze fel szívünkben a halhatatlan élet szeretetét. Kérjük Urunkat, hogy a szenvedés sebeiben, amit érte kapunk, legnagyobb dicsőségünket lássuk.

LELKI BÉKESSÉGÜNK

Nagyböjt 3. vasárnapja
Róm 5,1-2., 5-8

Minden ember könnyen fölismeri és megtapasztalja, hogy életünkön mennyi romboló, széttziláló erő uralkodik. Gyakran megbillen lelki vagy testi egyensúlyunk és nehezen sikerül helyrerázódnunk. Sokszor jogosan az orvosokhoz menekülünk és a tudomány segítségét kérjük. Olykor még az úgynevezett lelki betegségekre is van orvosságuk. Egyszóval: mindenkinek szüksége van valakire vagy valamire lelki egyensúlya fenntartásához.

A keresztény ember akkor keresztény igazán, ha hite, Jézushoz fűződő barátsága ilyen békét biztosító erőt jelent számára. Minden ember tele van fogyatékoságokkal és időnként komoly zavarok jelentkezhetnek belső világában. A keresztény számára a hit jelenti azt az arkhimédészi pontot, ami a nehézségek zürzavarából kimenekíti. Lássunk csak erre néhány konkrét példát! Ki tagadhatná, hogy a keresztény ember is ki van téve a kísértéseknek és a Szentírás szerint az igaz is hétszer bukik el napjában. Ez a bukás, ez a kudarc megingatja a lelkiismeretes ember belső egyensúlyát. Mit tesz, mit tehet ilyen helyzetben a hívő ember? Kinyújtja kezét a bűnösök barátja: Jézus felé. Egy jó szentgyónással helyreállítja, visszaszerzi lelki békeességét. Vagy gondoljunk egy ránk zuhanó betegségre, amely talán hosszú időre levez a lábunkról. Mit csinál, mit tehet ilyen helyzetben a hívő ember? Jézusra emeli a tekintetét és megkísérli szenvedését, fájdalmait az ő szeretetével fogadni és elviselni. Valahogy úgy, mint Jogues Izsák hithirdető atyáról olvasom. Önéletrajzában írja, hogy az indiánok elfogták és egy fához kötötték. Hónapokig élt ebben a különös börtönben és közben verte az eső meg a hó. Nem volt semmije. Aztán vett két botot és keresztbe

rakta. Ezeket nézte naphosszat. Ez volt az imája. Ez a csupasz kereszt, ami olyan szegényes volt, mint Krisztus és ő maga. Leírja, hogy egész napokat töltött szemléletében. Felkelt a nap, eljött a tél és a fogoly csak nézte a keresztet. Lehanyatlott a nap, eljött az alkony, majd az este és ő csak nézte a botocskákból alkotott keresztet. Mire gondolt? Semmire. Azt érezte, hogy egyesülve van a mindenétől megfosztott Krisztussal. A két botocska volt a híd, amely összekapcsolta vele. (Jálics Ferenc: Tanuljunk imádkozni! 49. lap.) Íme, mint ez a példa is mutatja, az élő hit így adhat lelki békét és biztosíthatja lelki egyensúlyunkat minden megpróbáltatás közepette.

Pál apostol arra is figyelmeztet, hogy ehhez a lelki békéhez Jézus kegyelme biztosítja az utat. Neki köszönhető, hogy segítsége által utunk nyílt a kegyelemhez, az Isten fiainak dicsőségéhez. A vele való kapcsolatunk biztosítja mennyei Atyánk felénk forduló szeretetét. Olyan kitüntetése, fölemelése ez emberiségünknek, amivel méltán dicsekedhetünk. Nem valami kiabáló, magunk vagy mások előtt tetszelgő dicsekvéssel, hanem Istenhez fűző kapcsolatunk megbecsülésével. Hitünk annyit ér, amennyire mi értékeljük. A 23 éves Mary Drage, a londoni operaház tagja katolizált. Lord Carnegie, aki rokonságban állt a királyi családdal, feleségül akarta venni. Ám éppen előkelő rokonsága miatt csak anglikán templomban esküdhettek volna. Ezért Mary kisasszony lemondott a tervezett házasságról. Ezt mondta: minden vonzalmam ellenére a hitemet nem hagyom el. Számomra ez az első. Inkább legyenek születendő gyermekeim katolikusok, mint grófok vagy hercegek . . . Ezzel kapcsolatban méltán idézhetjük egy neves író megjegyzését: „Akármennyire is eltorzult és megromlott gyakran a kereszténység, sohasem feledkezett meg arról a szent eszméről, hogy annak az embernek szemében, aki Isten országának szenteli életét, az uralkodók és kormányzók pompája olyan, mint a felcicomázott szolgáló ruhája . . .” (H. G. Wells) Nincs igazabb dicsőség egy ember számára, mintha elmondhatják róla, hogy jó keresztény. Mikor a németek 1870-ben megtámadták Franciaországot, egy francia tiszt megkérdezte Bernadette-től: nem fél a németektől? Én csak a rossz katolikusoktól félek, hangzott a válasz.

Ám a Jézusba vetett hit azért is szolgálja lelki békénket, mert karöltve jár a keresztény reménnyel. Méltán jegyzi meg valaki: a keresztény embernek nem múltja van, hanem jövője. Olyan világ kialakításán dolgozik, ami nem hull a semmibe. Élete nem hiú levegőverdesés, hanem olyan erőfeszítés, amely során biztos úton haladunk a Krisztusban föltárult jövő felé. Tévednek tehát azok a lélekgyógyászok, akik beteg lelkű embereket azzal akarnak gyógyítani, hogy a múltjukban vájkálnak. Az ember több, mint a múltja és az élet jövője érdekes igazán. Soha

sincs késő, a hívő ember mindig új jövőt kezdhet. Nem a csalódásokból, nem a kudarcokból, hanem a reményből élünk.

A Te Deum-ban énekeljük: Te vagy Uram én reményem, ne hagyj soha szégyent érnem! Ettől a szégyentől nem kell félnünk, ha valóban Isten lesz a reményünk. Isten és mindaz, amit csak Ő adhat nekünk. Az állhatatosság kegyelme, örök üdvösségünk és az ehhez segítő kegyelmi ajándékok. Csalódás csak akkor érhet, ha saját erőnkben, elképzeléseinkben, terveinkben reménykedünk. Nem baj, ha dugába dőlnek terveink. Egy a fontos! Ne veszítsük el Istent, a mi örök reményünket. Ne én, ne az én terveim, ne az emberek, hanem Te légy, Te maradj Uram az én reményem!

A VILÁGOSSÁG FIAI

Nagyböjt 4. vasárnapja
Ef 5,8–14

Különböző időben ugyan, de minden este betakarja földünket a sötét-ség bársonya. Ha borús az ég, teljes a sötétség, ha derült, akkor fölragyognak a csillagok, mint a győzhetetlen világosság követői. Földi életünknek ez a váltakozó megvilágítása döntően befolyásolja életünk ritmusát. Igaz, sokszor szívesen fogadjuk az elpihentető sötétséget és betakarozunk fekete paplanával. Ám álmaink egén is a világosság győzelmét várjuk, mert ő az élet igazi rendezője.

Mindezek tudatában megérthetjük, hogy miért szövi át a biblia vilá-gát is életünk e kettős alapszíne. A világ teremtéséről szóló költői elbe-szélés a világosság és sötétség szétválasztásával kezdődik. A Jelenések könyve pedig úgy állítja elénk a világ végét, mint a világosság végle-ges győzelmét. A közbeeső idő, az emberi történet küzdőterén azóta és addig folytatódik a világosság és a sötétség küzdelme. A világosság az igazság, a szeretet jelképe, a sötétség pedig a bűn, az erkölcsi rossz képviselője. Nem véletlen tehát, ha az Úr Jézus önmagát a világ vilá-gosságának nevezi és kijelenti: aki engem követ nem jár sötétségben.

Pál apostol szintén alkalmazza ezt a jelképrendszert leveleiben. A bűn egyetemes voltát hangoztatva figyelmeztet, hogy az egész emberiség a sötétség uralma alatt áll. Bűneink által önmagunkat szolgáltatjuk ki e sötét és pusztító hatalomnak. Isten azonban nagy irgalmasságában Jézus Krisztus által meghív az ő csodálatos világosságára. Meghív az istengyermeki életre, a bűnből való szabadulásra, Isten fiainak szabad-

ságára. Ez a meghívás arra kötelezi a keresztényt, hogy úgy éljen, mint a világosság gyermekeihez illik.

Prohászka püspök beszélte el, hogy az ausztriai Stájerországban van egy időrágta, sziklás hegy és a lábánál egy kis tó. Csak háromholdnyi, nem mély, mindenütt látni a fenekét. Pisztrángok sütkéreznek a napsugártól átjárt vizében. De a cikázó pisztrángok játékán kívül látni ott mást is, bűvös színjátékot. A színek, a fények játékát, amelyet csak a napsugár tud játszani az átlátszó vizeken . . . Amiről azonban ez a tó híres, az nem a verőfény, nem az opálos sugártörés, hiszen van az Isten szép világában ebből másfelé is elég. Hanem arról híres a tó, hogy vak pisztrángok vannak benne s arról még híresebb, hogy ezek a vak halak később ismét visszanyerik szemük világát. Elvesztik a sötétségtől és visszanyerik a világosságtól. A sötétségbe úgy kerülnek, hogy követve ösztönüket, mely őket a víz folyása ellen úszni készíti, belekerülnek a hegység üregeibe, azokba a fekete tavakba, ahol nincsen szín, nincsen fény, nincs napsugár. S mivel sokáig nem tudnak kitalálni onnan, hát megvakulnak. Ez az elváltozás azonban nem lehet lényeges, vagyis nem a szemideg, sem más lényeges része a szemnek nem pusztul el, hanem csak ideiglenes bénulás lép fel. Mikor aztán a halak visszakerülnek a napsugaras tóba, ott megint látókká lesznek.

Nos, valami hasonló jelenség figyelhető meg az ember, az emberiség életében is. Isten nélkül, Krisztus nélkül, hit nélkül, szeretet nélkül sötét világba téved. A bűnös szenvedélyek, az értelmetlenné váló élet sötét üregeibe, ahol belső látószerveink megvakulnak. Eszményeink csillagai lehullanak, nincs mibe kapaszkodnunk és hiába gyújtogatunk apró mécseseket, melyeket a tudomány és technika olaja táplál. Mily kegyelem, hogy ez a vakság nem végérvényes. Mily kegyelem, hogy Isten hívása erősebb a mi bűnös megfutamodásunknál. Elég egy szívünkben megszólaló sugallat, egy önelégültségünket földülő sorcsapás, egy komoly csalódás, Isten igéjének fülünkbe csendülő szava és megtaláljuk a kijáratot, a fényt és annak boldogító látomását.

Pál apostol arra is figyelmeztet, hogy a Krisztustól kapott világosságot tovább kell adnunk az embereknek. Hogy valóban a világosság gyermekei vagyunk, azt embertársaink iránti szeretetünkkel tanúsíthatjuk. Hadd idézzem ennek szemléltetésére VII. Pius pápa Napóleon iránti magatartását, szeretetét. 1804. május 4-én a francia szenátus Bonaparte Napóleont császárrá választotta. A korzikai hadnagy dicsvágya tetőpontjára hágott. Nem kisebb személynak, mint a pápának kellett őt császárrá koronázni. Nem Rómában, hanem a párizsi székesegyházban. VII. Pius pápa a kényszerítő körülmények hatására rászánta magát az utazásra. A Notre Dame-ot zsúfolásig megtöltötték a kíváncsi párizsiak. A bíborosok kíséretében bevonult már a pápa, csak Napóleon késik. A bíborosok fel vannak háborodva, de a Szentatya türelmesen várakozik. Elő-

veszi breviáriumát és imádkozik. Végre egyórai késéssel megérkezik Napóleon. Megkezdődik a szertartás és a pápa a korona után nyúl, hogy Napóleon fejére helyezze. Napóleon azonban felugrik, kikapja a pápa kezéből a koronát és maga teszi saját fejére. A tömegben végigfut a felháborodás moraja. Ez azonban csak kezdete az egyházat ért megaláztatásoknak. A hatalomtól megittasult császár később letartóztatja és fogságba veti a pápát, aki kénytelen kiközösítéssel sújtani a zsarnokot. Lassan azonban lehanyatlik Napóleon szerencsecsillaga. A pápa visszanyeri szabadságát, Napólcont pedig Szent Ilona szigetére száműzik. Mindenkitől elhagyatva, gyomorráktól gyötörve várja a halálát. Csak a pápa siet segítségére, ezzel áll „nemes bosszút”. Két papot és egy orvost küld hozzá, hogy segítségére legyenek testi és lelki nyomorúságában. Napóleon édesanyja Leticia asszony Consalvi bíboroshoz írt levelében így mond érte köszönetet: „Én, a fájdalmak anyja, köszönetet mondok Őszentségének mindazért, amit a fiamért tett. Kérem, fogadja köszönetemet és annak háláját, aki Szent Ilona szigetén ezekben az órákban néz szembe a halállal. Egyedül Ön és Őszentsége voltak azok, akik szerencsétlen fiam szenvedésén enyhíteni igyekeztek. Ezért én teljes szívemből köszönetet mondok oly melegen és mélyen, mint ahogy egy anya tud köszönni.”

Azt mondtam: az ember elfogadja ugyan a sötétséget, de szíve mélyén a világosságra vágyik. Milyen jóleső reggelente belenézni a nap-sugár által megaranyozott ablakunkba. Vagy a hosszú tél után behunyt szemmel a nap felé fordítani arcunkat. A sok emberi gonoszság, gyűlölet, bosszú és harag sötétjében egy szerető arcra találni. Legyen ilyen a mi arcunk is és akkor, csakis akkor reménykedhetünk a ránk ragyogó örök világosságban.

LÉLEK SZERINTI ÉLET

Nagyböjt 5. vasárnapja
Róm 8,8–11

Mióta ember az ember, igyekezett tisztességgel eltemetni halottait. Ebben is megnyilvánult önbecsülése, ami az emberi méltóságot illeti. A sírokban elhelyezett kincsek vagy szerényebb útravalók nem a halottnak szánt utolsó ajándékok, hanem annak a hitnek jelzői, hogy az ember nem hal meg egészen. Valami megmarad belőle és túlvilági útra indul. No, persze napjaink tudományoskodása ezt a hitet túlhaladott, primitív magatartásnak, illúzióknak, öncsalásnak minősíti. Vágyalom csupán, az

emberi gőg és nagyravágyás megnyilatkozása. Nem akarunk sorsközöséget vállalni az elmúlással, a valóságról megfélemlítve öröklétet követelnünk magunknak. Márpedig a tapasztalás arra tanít, hogy életünk a bölcső és koporsó közti létre szorítkozik. A bölcs ember belenyugszik ebbe. Úgy rendezi be életét, hogy ebben a szűk keretben a lehető legteljesebb életet éljen. Minden lehetőséget kihasznál, semmiről le nem mondani, az életet maximálisan kiélvezni. Ehhez a döntő kérdéshez szól hozzá Pál apostol a mai szentleckében.

Határozottan kijelenti: aki test szerint él, nem kedves Isten előtt. Az első kérdés ezzel kapcsolatban, hogy mit ért az apostol a test szerinti életen? Nyilvánvalóan nem akarja leértékelni azt a testet, amely emberi személyiségünk hordozója. Hiszen Krisztus is megtestesült, magára öltötte a hústestet, hogy megdicsőítve fölvigye az Atya jobbjára. A test szerinti élet azt jelenti, hogy a bűn leigázhatja a testet és olyan életre biztathatja, amely a múlandó testre korlátozódik. Márpedig a megkeresztelt emberben Isten lelke lakik és általa szabad utunk nyílt az Atyához. A Krisztussal való kapcsolat kiemeli a testi élet szűk dimenziójából, a természet öleléséből, az elmúlás, a halál karjaiból. Csakis a kegyelem által válik az ember teste szellemi testté és így válik lelkivé az életünk. Ennek a lélek szerinti életnek ígér Isten örök megdicsőülést, folytatást az ő országában.

A lélek szerinti élet azt kívánja tőlünk, hogy harcot kezdjünk rosszhajlító természetünkkel és az életszentség irányába törjünk. Ismerjük fel azokat a szálakat, amelyek túlvisznek önmagunkon és összekötnek a nagy Ajándékozóval. Fogadjuk el a krisztusi életmintát és a megtérés által javított kiadásban járjuk életutunkat. Valahogy úgy, mint Kortónai Szent Margitról olvassuk.

A 13. század gyermeke volt, de élete és annak körülményei beillettek a mai világba is. Ki is volt ez a különös szent? Szegény szülők gyermeke, akit azonban Isten különös testi szépséggel ajándékozott meg. Szépsége hamarosan feltűnést keltett az emberek között. Margit nemcsak szép, de értelmes leány is. Szellemesen tudott társalogni, tudatában volt szépségének és okosságának. Boldogan úszott a hódolók bókjai között. Sokat várt az élettől, ki akarta élvezni, hiszen szép és fiatal. A szülői ház nem sokat nyújthatott neki. Otthonukban állandó vendég az éhség. Ráadásul apja és mostohaanyja keményen bánnak vele, mindig a sarkában vannak. El, el innen, biztatja magát Margit, igyunk a világi örömeik kelyhéből! Bekopog egy nemesi kastélyba, ahol szépsége miatt is szívesen felfogadják. Cselédlánynak alkalmazzák, de hamarosan szotogni kezdik: Margit a fiatal gróf szeretője. Kilenc évig él a gróffal vadházasságban és közben egy kislány is születik. Sajnos az anyaság sem változtat életén. Szenvedélyéért, élvezeteiért hajlandó mindent föláldozni.

Egyszer a gróf elutazik. Margit aggódva várja haza kedvesét, mert

már vissza kellett volna érkeznie. Végül keresésére indul. Nem messze az erdei ösvényen megáll. Az út melletti gödörben egy holttest fekszik. A halott arca teljesen szét van roncsolva, testét sebek borítják. A gyilkosok még a ruhát is lehúzták róla és néhány faággal takarták be. Margit közelebb lép és a halottban fölismeri kedvesét. Nem, ez nem lehet igaz! Sajnos mégis így van. Megölték, kirabolták. Letérdel az útszélre és megdöbbenve nézi a halottat. Fölebred lelkiismerete és hirtelen eszébe ötlük: hová jutott ennek a szerencsétlennek a lelke? Ha elkárhozott, miattam kárhozott el. A halál sötét látomása ellépked a szép fiatalasszony előtt és többé nem szabadul tekintetétől. Fogja gyermekét és elmenekül a kastélyból. Sötét az éjszaka, amilyen sötét az ő élete. Egyre szólítja a lelkiismeret: mit tettél, hová süllyedtél? Margit rohan az éjszakában és mire megvirrad, ott áll a szülői ház előtt. Nem szívesen, de befogadják. Nem tud megnyugodni. Napokig ül szótlanul, tétlenül, maga elé meredve. Szülei nem értik lelkiállapotát. Ha beszélni, magyarázkodni akar, ajkára fagy a szó. Borzalmas kínokat áll ki és rettentően szégyelli magát. Végül mostohaanyja elúzi házukból. Margit gyermekével együtt elmenekül. A falu lakói kárörvendően mondogatják: úgy kell neki! Így jár mindenki, aki megfélemez a tisztességről. Útközben megszólal a kísértő hang: menj Firenzébe! Szép vagy és fiatal. Sok férfi két kézzel kap utánad. Margit azonban nem hallgat ezekre a hangokra. Elég volt a bűnből! Ő már a bűnbánat karjaiba vágyakozik. Kortonába siet és bekopog a ferencesek kolostorába. Papot kér, gyónni szeretne. A gyóntatóatyja megértéssel hallgatja. Könnyek közepette vallja meg bűnös életét. Olyan keményen vádolja magát, hogy a gyóntató papot is megrendíti. Az az asszony, aki nagy volt a bűnbánatban, még nagyobb a bűnbánatban. A megtérő fölött elhangzik a föloldozás szava. A bűnbocsánat megtörtént, de Margit tovább folytatja a bűnbánatot. Mint cselédleány dolgozik, de az éjszakákat sokszor térdénállva, imádságban tölti. Hamarosan példakép lesz a városban és az egyház, mint a bűnbánat hőseit avatta szentté.

Íme, így szól Kortonai Margit története. Egy asszonyé, aki éveken át a test szerint élt, a bűn szolgátságában, de a Lélek indítására megváltoztatta és szentté küzdötte életét. Ez az út előttünk is nyitva áll!

A SZOLGÁLÓ JÉZUS

Nagycsütörtök
1Kor 11,23–26

Ma este képzeletben lépünk be az utolsó vacsora termébe, ahol Jézus kívánsága szerint elkészítették a húsvéti bárányvacsorát. Az apostolok jól ismerik ennek az étkezésnek jelentőségét, a szokásos szertartásokkal. Mindent természetesnek találnak, nem látnak benne semmi rendkívülit. Jézus azonban a meglepetések embere. Ma este is ilyenek mutatkozik.

Földi élete során sokat fáradozott annak érdekében, hogy megváltoztassa az emberek Istenről alkotott téves fogalmait. Hallgatói közül többen éppen azért pártoltak el tőle, sőt megbotránkoztak, mivel véleménye nem egyezett a közvéleménnyel. Ők egy magukfaragta Istenben hittek, egy elképzelt Messiásban és elutasították az igazit. Az emberi képzelet mindig szívesen ültette isteneit a hatalom és dicsőség trónusára. Egy nagyhatalmú Istent akartak szolgáni és imádni. Olyan Istent, aki eltiporja ellenségeit és fölemeli barátait. A választott nép és köztük az apostolok is valami ilyesmit vártak Jézustól. Olyan valakit, aki „az erő pozíciójából” közeledik a világhoz. Nem így történt.

Íme, az utolsó vacsora meglepetése. Jézus föláll az asztaltól, kötényt köt maga elé és elindul, hogy megmossa apostolai lábát. Teljesen érthető, ha Péter a maga és társai nevében tiltakozik. Ők nem akarnak tudni egy szolgáló Messiásról. Elképzелhetetlen, hogy az Isten Fia ilyen rabszolgamunkát végezzen. Isten uralkodjon, parancsoljon és ne szolgáljon! Mi emberek legalább így gondoljuk. Mert jómagunk is szeretünk uralkodni. Uralkodni a családban, a munkahelyen, uralkodni a népeken, uralkodni a világon. Mit meg nem tettek és tesznek a hatalom megszállottai, hogy ideig-óráig élvezhessék az uralkodás mámorát. Vajon nem abból származik-e az emberiség legtöbb nyomorúsága, az emberi méltóság, az emberi szabadság megsértése, hogy az ember uralkodni akar mások felett? És íme, mit csinál Jézus? Ő, akinek megadatott minden hatalom égen és a földön, letérdel apostolai elé és megmossa lábukat. Meghajol a szolgáló Isten az uralkodásra vágyó ember előtt. Meghajol a Teremtő az engedetlen teremtmény előtt. Mert ő nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon másoknak. Nemcsak meglepő, szenzációs cselekedet ez Jézus részéről, hanem jövendölés is. Komoly figyelmeztetés: azok tettek és tesznek legtöbbit az emberiségért, akik nem az uralkodásban, hanem az emberek szerető szolgálatában keresik boldogságukat.

Nézzétek Jézust, amint sorban letérdel apostolai előtt és kezébe veszi

lábukat! Azokat a lábakat, amelyek immár évek óta az ő nyomában járták Palesztína poros útjait. Elkísérték a Boldogságok és a Színeváltozás hegyére. Nem, nem számolták a kilométereket. Ám Jézus a jövőbe is tekint. Csak ő tudja igazán, hogy ezek a lábak is rálépnek egyszer a maguk keresztútjára. Ó, mennyi kilométer van beprogramozva ezekbe a lábakba! Mennyit kell még gyalogolniok, hogy elvigyék mindenhová az evangélium üzenetét! Jézus erre is gondol, midőn az apostolok lábát mossa. Péterét, Tamásét, Júdásét is . . . Letérdel előttem, előttem is, hogy megmossa lábunkat. Mily sokszor tévedtünk a bűn sáros útjára! Milyen mocskosan álltunk Isten színe előtt. De Jézus lehajolt hozzánk. Nem azért, hogy lesújtson, hanem, hogy megtisztítson, fölemeljen. S történik mindez azért, mert nekünk egy emberekhez hajló, embert szolgáló Istenünk van. Szívünk megtelik hálával és könnyes szemmel nézünk a lábmosó Krisztusra. Vajon mivel viszonzzuk mindezeket? Ő maga adja meg a választ kérdésünkre. Megértettétek, mit tettem veletek? Ti Mesternek és Úrnak hívtok engem. Jól teszitek, az vagyok. Ha tehát én, az Úr és Mester megmostam lábatokat, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát. Példát adtam nektek: amit én tettem veletek, ti is úgy tegyetek . . . Szolgáljátok, szeressétek az embereket!

Az apostolok még föl sem ocsúdtak a lábmosás meglepetéséből, amikor újabb szenzáció következett. A lábmosó Isten a legnagyobb szolgálatot vállalja, kenyéradó Isten akar lenni. Mert ez a legértékesebb szolgálat, táplálni az éhező embert. Ezt teszi a természet háztartásában is, ahol minden esztendőben aszalt terít számunkra. De mert az ember nem csak kenyérral él, megajándékoz a szellem javaival is. Tudással, művészettel, a kultúra és a civilizáció tengernyi kincsével. Ám Jézus nem éri be a természetes javak osztogatásával. Lehajol hozzánk és megismertet Isten gondolataival. Sőt, ennek a kenyéradó szeretetnek továbbszáradóként kenyérünkké és italunkká alázódik. Ez az én testem, ez az én vérem, mondogatja a szeretet mámorában. Kenyéradó, velünk egyesülő Isten akar lenni. Tudja jól, nem lehetünk egész emberek mások közössége nélkül. Nem kapaszkodhatunk az emberség csúcsára egyedül. És ide, az isteni élet természetfölötti magasába, csak ő emelhet minket. Ezért hajol le olyan mélyen és ezért lesz lelki kenyérünkké.

Íme, ezt tette Jézus nagycsütörtökön és ezt teszi azóta is. Így lett az utolsó vacsora terme a keresztény remény szülőszobája. Mi keresztények nem azért bízunk a jövőben, mert óriássá nőtt az ember és kinyújtja kezét a csillagok felé. Mi nem azért bízunk a jövőben, mert egyre szaporodnak az atomhatalmak és növekszik az atombombák és rakéták száma . . . Mi azért reménykedünk a jövőben, mert nekünk egy hozzánk hajló, boldogságunkat, üdvösségünket szolgáló Istenünk van. Mi azért reménykedünk a bőség kosarában, mert nekünk egy kenyéradó Istenünk van. Ő bízik bennünk. Bennünk, az ő követőiben, akik az utolsó va-

csora termében tanuljuk meg, hogy nekünk is másokhoz hajló, „enni-való”, felebarátainkat szolgáló emberekké kell változnunk. Ha Jézus találkozni akar velem a szentmisében, én sem lehetek emberkerülő. Ha Ő föláldozza magát értetem, nekem is föl kell áldoznom magamat, időmet, pénzemet, kényelmemet, büszkeségemet az emberekért.

Szolgáló, kenyéradó Jézus, taníts meg minket is erre a boldogító emberszolgálatra!

NÉZZÜNK A KERESZTRE!

Nagypéntek
Zsid 4,14-16

Nagypénteken ősi szokás szerint felmutatjuk, leleplezzük a keresztet és közben ezt énekeljük: „Íme, a szent keresztfa, rajta függött valaha, a világnak váltsága.” Töletek pedig azt kéri egyházanyánk: nézzetek föl Krisztus keresztjére!

Életünk során mennyi mindenre fölnézünk. Nem hiába nevezi a görög nyelv antroposznak, fölfelé néző lénynek az embert. Ősidők óta valami csodáló hódolattal nézzük a csillagos égboltot. Lázás nyugtalan-sággal kutattuk fel az ismeretlen földrészeket, a magasba nyúló hegy-óriásokat. A kisgyermek fölnéz édesanyjára és szerető arcának látomása szépségbe öltözteti arcát. A szerelmesek egymásra néznek és kigyúl szívük fényessége. Ránézek kertem rózsafáira, virágos bokraimra és lel-kemben is kivirágzik a szépség rózsafája. Nem, nem kell biztatni min-ket, hogy fölnézzünk az élet ezer és ezer szépségére. Am arra igen, hogy a keresztre nézzünk. Hiszen a szépség mellett akarva-akaratlanul oly sok csúfságot látunk az életben. Minderről igyekszünk elfordítani tekin-tetünket. Egyházunk nagypénteken mégis arra buzdít: nézzetek fel a keresztre, Jézus keresztjére!

Vajon mi az értelme ennek a fölnézésnek? Miért kell fölnéznünk a keresztre? Mert a fölfeszített, rajta gyötördő és haldokló Krisztus értünk, a mi üdvösségünkért függ a kereszten. Föl kell néznünk, mert Jézus is felénk fordítja töviskoszorús, véres arcát. Föl kell néznünk, mert azok az átszegezett kezek minket akarnak ölelni. Föl kell néznünk, mert azok a vérző sebek minket akarnak meggyógyítani. Igaz, hogy a keresztrefeszítés előtt Jézust megfosztották ruháitól. Mégsem függ ruhátlanul a kereszten. Vérenek bíborába, kínjai ruhájába, megváltó szeretetébe öltözködik. Értünk vérzik, értünk szenved, értünk engesz-tel. Ezért, ezért kell fölnéznünk a keresztre.

Az ősi liturgia mindezt két szóval indokolja: salus mundi, a világ üdvössége. Isten sok fát ültetett a föld gyümölcsös kertjében. Fia számára is növesztett egyet és kereszt lett belőle. Jézus sebei a virágok, megtört teste a gyümölcs. Ma nagypéntek este történik a véres szüret, amikor Jézus szívét adja nekünk, hogy üdvösséget vásárolhassunk rajta. Mennyi minden után futkosunk mi emberek. Mennyi mérges, tiltott gyümölcs után nyújtjuk ki kezünket. Mit törődnek sokan a kereszttel, ugyan ki nyújtózkodik az üdvösség gyümölcsé után? Ugyan kinek van ideje megállani rohanó világunkban a kereszt előtt és fölnézni rá? Nézetek körül templomunkban és megkapjátok a választ.

Kérdéshetné valaki: mit jelent ez a régi, de tartalmát veszített szó, hogy üdvösség? A válasz igen egyszerű. Földi életünk sikere, boldogsága, üdvössége attól függ, hogy találkozunk-e valakivel, aki a szeretet karjával magához ölel és ezáltal beteljesíti életünket. Itt élünk a földön, a legtöbb ember számára ismeretlenül. Egymilliós városban, hatalmas bérházakban is kényszerűen egyedül. Alig találunk barátokra, ismerősökre. Vajon hány ember ismer és szeret minket? Nem sok! De mindez nem elkeserítő, ha van legalább egy valaki, aki számára a legkedvesebbek vagyunk. Egyetlen emberszív szeretete elegendő ahhoz, hogy életünk beteljesedjék és üdvösséget, boldogságot találjunk. Sokat, nagyon sokat adhat nekünk az emberek felénk sugárzó szeretete. Ám mily könnyen kialszik ez a fény, ez a világosság! Nemcsak a halál oltogatja, hanem az élet is. A csalódások, a megunások, az árulás, a hűtlenség. Mily törékeny az emberektől függő boldogságunk! Éppen ezért mi keresztények nem ok nélkül nézünk a keresztre. Jézus szeretete ragyog róla kiolthatatlan fényvel. Hiába takarják le, szeretete átverődik rajta. Ugye milyen különös! Az a Jézus, aki csak néhány óráig függött a kereszten, ennek pillanatképet hagyományozta reánk. Leggyakrabban így ábrázoljuk. Vajon miért? Mert szeretete itt ragyogott fel a leghatalmasabban. Itt mutatta meg, nem ellenünk, hanem értünk élő Isten akar lenni. Értünk, a mi üdvösségünkért szállt le a mennyből és értünk, a mi üdvösségünkért nem szállt le a keresztről. A kereszten maradt, hogy fölnézhesünk rá és sebei által meggyógyuljunk.

Íme, ezért nézünk mi, Krisztus barátai nagypénteken a keresztre. Sajnos sokan nem követik példánkat és elfordulnak a kereszttől. Sokan vannak, akik beérik a földi látomásokkal, kétes boldogsággal és „dabolnak, ha a keresztre néznek.” De kérdezem én: van-e veszedelmesebb tékozlás, mint a szeretet megvetése? Vajon mi értelme van a kereszt elleni tusakodásnak? Megengedheti-e magának a bűnös emberiség, hogy semmibe vegye Krisztus keresztjét? Miért fogjuk be fülünket, mikor Jézus ma is kiált: Hol vagy Ádám? Szólongat, mert azt akarja, hogy fölnézünk rá. Fölnézünk bűneink bokrából, a közöny sivatagából, a gyávaság, az árulás éjszakájából. Lépünk eléje és mondjuk: itt

vagyok Uram! Nem a bűn a legnagyobb rossz, hanem a visszautasított irgalom. Nem a kereszt a szégyen és gyalázat, hanem a tőle való elfordulásunk.

Íme a szent keresztfa, rajta függött valaha a világnak váltsága. Nézetek föl a keresztre, melyen a szolgáló, kenyéradó Isten szenvedő Istenné alázkodik. Nem sokat beszél ajkával, annál inkább tettével. Ezért minden fűrészből kicsorbul, amely ki akarja vágni a keresztet. Minden lepel szétszakad, amely el akarja takarni a keresztet. Minden szem megvakul, amely nem akar fölnézni a keresztre. Minden fül megsüketül, amely nem akarja meghallani az utánunk kiáltó Istent... A kereszt nem ítélőszék, hanem az irgalom trónusa. Jöjjetek, boruljunk eléje és nézzünk föl a keresztre!

DICSŐSÉG A FELTÁMADÁSBAN ISTENNEK

Húsvét
1Kor 5,6-8

Karácsony ünnepén egy barlang, egy istálló, egy jászol elé állítja híveit az anyaszentegyház. Ajkunkra adja az angyalok énekét: Dicsőség a magasságban Istennek! Szükség volt erre, mert ugyan ki ismerte volna fel az istállóban, a jászolban fekvő kisdedben a világ Üdvözítőjét? A mai napon, húsvét ünnepén nincs szükségünk anyagi tanúságtételre. Nem az ő énekük, hanem a tények beszélnek Isten dicsőségéről. Az üres sír, a káprázó szemű, hazudozó katonák, a Krisztust látó apostolok egyértelműen hirdetik: dicsőség a halálban, dicsőség a feltámadásban Istennek!

Húsvét reggelén jámbor asszonyok sietnek Jézus sírjához. Vajon csak ők vállalkoznak erre az útra? Nem! Velük együtt az egész emberiség a temetők útját járja. Egyre szaporodnak halottaink, egyre több sírdomb várja virágainkat. Fejfák lándzsája sebzi szívünket. Hiába helyezzük temetőinket egyre távolabb mindennapi életünk útjától. Hiába építjük útjainkat, minden út a temetőbe vezet. A nagy író, Tamási Áron fölteszi a kérdést: mi célra vagyunk a világon? Így válaszol rá: hogy valahol otthon legyünk benne. Hozzá tehetnők: néhány évtizedig az emberszív fűtötte falak között, aztán mindörökre a sírunk mélyén. Bármennyire is szép az élet, a halál kioltja ragyogását. Irigylésre méltó, de idegen lenne számunkra az a valaki, aki nem kényszerülne hozzánk hasonlóan a halál keresztútját járni. Tudta ezt Jézusunk és ezért is vállalta a szenvedést és a halált. „Nem tartotta Istennel való egyenlőségét

olyan dolognak, amihez feltétlen ragaszkodjék . . . Megalázta magát és engedelmes lett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig.” (Filip 2,5–8) Az embert természete veti alá a halálnak, Krisztus pedig mindezt önként vállalta. Értünk lett emberré, értünk fáradt földi életében, értünk szenvedett és értünk akart meghalni.

Krisztus tehát találkozni akart a halállal, de korántsem azért, hogy elismerje győzelmét. Mi emberek elesünk az ellene vívott küzdelemben, de Jézus erősebbnek bizonyult nála. Ugyan mit érnenk azzal, ha megszületik Betlehemben, de végül meghal a kereszten? Mindezzel megmutatja ugyan együttérzését, sorsunk vállalását, de nem változtat sorsunkon. Ám húsvét hajnalán valami hihetetlennek látszó forradalom történt. Az a Jézus, aki értünk született és értünk halt meg, most értünk föltámadott. Íme, ez a húsvéti örömhír lényege, a sorsdöntő fordulat az emberiség életében. A halál igájába kényszerült embert megérinti az élet ura és új távlatokat nyit előtte. Istenünk emberszeretete nemcsak abban nyilvánult meg, hogy fiát adta értünk. Sokkal inkább abban, hogy föltámasztotta értünk. A keresztfán szeretetből mintegy lemondott a hatalmáról, de ezt a hatalmát húsvét hajnalán a mi vigaszunkra visszavette. Isten szeretete nem csupán szolgáló, kenyéradó, hanem dicsőséges, hatalmas szeretet is. A húsvéti örömhírnek tehát ez a lényege: értsétek meg emberek, hogy értetek támadtam föl a halálból! Úgy szeretlek, hogy nem a halálig, hanem az örökkévalóságig akarlak szeretni. Nem a halálra, hanem föltámadásra, örök életre teremtettelek. A földi élet nem zsákutca, a világmindenség nem börtön, az ember nem rabja a halálnak. A sir nem jelent végzetes bányaomlást, ahonnan nincs menekülés. Húsvéti sírom kijárat a temetők utcájából.

Mindebből nyilvánvaló az a keresztény tanítás, hogy húsvétkor nemcsak Jézus, hanem a saját föltámadásunkat is ünnepeljük. Igaz, ez komoly teherpróbára teszi hitünket. A föltámadás ugyanis nem tartozik a természet rendjéhez, a megtapasztalható tények világához. A föltámadás kapui csak a hit előtt nyílnak meg és a szerinte formált élet részülhet dicsőségében. Az egyik városba kötél táncosok érkeztek. Az egyik szédítő magasságban mutatta be tudományát. Mindenki visszafojtott lélegzettel figyelte, amint a himbálózó kötélen áttol egy talicskát. Megérdemelte a tapsot. Eztán megkérdezte a nézőktől: elhiszik-e, hogy visza tudja tolni a talicskát? Elhisszük. Ekkor a kötél táncos rámutatott egy emberre: „Őn is elhiszi? Természetesen. Akkor kérem, üljön bele!

Vajon mire figyelmeztet ez a történet? Hát csak arra, hogy nem elég elhinnünk a föltámadást, hanem ennek jegyében kell, kellene élni életünket. Bele kell ülnünk a hit talicskájába. Életünket számos veszély fenyegeti. Természeti csapások, közlekedési balesetek, légi katasztrófák, gyógyíthatatlan betegségek, háborús fenyegetések, a zsarnokok kezében csillogó atombombák. Ám a legnagyobb veszélyt az jelenti, ha az ember

elfordul Istentől, Jézus evangéliumától. Az embernek nem az a tragédiája, hogy botladozva járja életútját. Az igazi baj ott kezdődik, amikor nem akar föltámadni bűnei sírjából. Testi föltámadásunknak lelki föltámadásunk a záloga.

A keresztény élet tehát feltámadásra létező élet. Ennek feltétele a folytonos találkozás, a szerető együttélés Urunkkal. Mikor a Jézust kereső asszonyok beléptek a sírba, az angyal ezzel vigasztalta őket: előttek megy Galileába. Ott majd viszontláthatjátok. Ez az üzenet nemcsak az apostolnak szólt, hanem nekünk is. Tévedés lenne azt gondolnunk, hogy Galilea, ahol Jézussal találkozhatunk, valahol messze Izraelben található. Galilea nemcsak földrajzi fogalom, Galilea itt van Sashalmon is. Mert Jézus velünk is, itt is találkozni akar. A vasárnapok és hétköznapi Galileájában. A bűneinkből történő feltámadás Galileájában. A szentmise, a szentáldozás Galileájában. Az egyház szerető közösségében, ahol átölelik egymást mindazok, akik elfogadják a feltámadásra szóló meghívást.

A MÁSODIK SZIKLA

Húsvéthétfőre
1Kor 15,1-8

A názáreti Jézus nem egyedül feküdt a sírjában. Halálba vitte az apostolok és mindazok hitét, akik nem így képzelték el a „Nagy Próféta” sorsát. Ők nem a keresztre, hanem Dávid királyi trónjára kívánták a Messiást. Nem egy legyőzött, megalázott, hanem egy diadalmas Krisztust akartak ünnepelni. Nem a fájdalmas férfiát akarták szolgálni, hanem az ellenségeit eltipró nagy király dicsőségében akartak sütkérezni. Ezért mondom ismét: Jézus nem egyedül feküdt a sírban. Ott volt vele Péter, Tamás és a többi apostol hite, reménye. Hol vannak azok a szép idők, amikor Jézus ajkán fölcsendült a Péternek címzett ígéret: Erre a kősziklára építem egyházamat . . . A kőszikla megingott, a tagadás szakadékába zuhant. Erre aztán bajosan lehet egy pokollal dacoló egyházat építeni! Immár új szikláról kell gondoskodni. Jézus ezt is megtalálta. Húsvéti sírjában kinézte magának azt a sziklát, amivel sírja száját elzárták. Ez lesz az a kő, amelyet beleépít egyháza alapzatába, hogy néma kiáltásával meghirdesse: Én vagyok a föltámadás és az élet . . .

Jézus nem egyedül feküdt sírjában, de nem is egyedül támadt fel. Már maga az üres sír, az összehajtogatott leplek, az elhengerített kő is

föltámadásra biztatta az apostolok hitét. Az a szikla, ami nagypénteken eltiporta reményüket, most húsvét reggelén kételyeiket és csalódásaikat taposta el. Joggal hangsúlyozza Pál apostol: Ha Krisztus nem támad föl, hiábavaló a mi igehirdetésünk és hiábavaló a ti hitetek . . . Ha Jézus nem támad föl, akkor az apostolok hite is halott marad és nem lesznek az egyház szikláivá. Ha Jézus nem támad föl, ha a sír üres képzelgés, mese vagy legenda, akkor nincs egyház, nincs kereszténység és ti sem vagytok itt húsvétot ünnepelni.

Vajon miért? Az ókor híres bölcselei, mint Szókratész, Arisztotelész, Platon és a többiek nagyszerű örökséget hagytak az utókorra. Megalkotak egy-egy bölcséleti rendszert, amely alapja lett az európai gondolkodásnak. Joggal elmondhatjuk róla: feladatukat teljesítették, nem éltek hiába. De vajon mi volt Jézus célja? Nyilvánvalóan nem az, hogy bölcséleti rendszert alkosson vagy hexameteres költeményekkel szórakoztassa követőit. Jézus célja az élet, a több élet, az örök folytatásra méltó emberi élet. Ennek érdekében üzent hadat a bűnnek és mindannak, ami az élet ellen dolgozik. Húsvéti sírjának nyílása az örök élet felé fordul. Jézus élete és halála teljesen hiábavaló lett volna, ha nem valósítja meg legfőbb célját: a bűn, a halál legyőzését és az élet diadalát. Ezt pedig csakis föltámadásával bizonyíthatta.

Jézus föltámadása természetesen nem azt jelenti, hogy visszatért a tér és idő ölében ringó világunkba. Jézus föltámadása és megdicsőülése azt jelenti, hogy életét nem ott folytatja, ahol nagypénteken abbahagyta. Jézus nem a természetes, földi, mulandó életbe tér vissza, hanem az Atya „jobbán” folytatódó örök életbe. Ebből is következik, hogy Jézus föltámadása nem ismerhető fel természetes képességeinkkel. Amint a Szentírás szövegeiből kiviláglik, Jézus csak az eleve kiválasztott tanúknak mutatta meg magát, tehát nem mindenkinek. Ők is csak azért részesültek ebben a boldogító Krisztus-látásban, mert valami kegyelmi adomány fokozta megismerő képességüket. Érdekes megfigyelnünk, miként igyekszik beszorítani magát az emberi tapasztalás szűk kereteibe. Biztatja apostolait, hogy tapintsák meg, enni és inni kért tőlük, megtöri a kenyeret . . . Az apostolok sejtik a változást, jöllehet nem értik Jézus megváltozott létmódját. Egyet azonban határozottan föl ismernek: Jézus él! Ez a meggyőződés teszi ismét sziklává Péter és a többi apostol hitét, amelyre fölépíthető immár az egyház épülete.

Igaz, hogy napjainkban sokan hirdetik: meghalt, illetve haldoklik az egyház. Ami még hátra van, az nem egyéb, mint az egyház temetése. Így vélekednek, akik nem hisznek Krisztus föltámadásában. Mít válaszoljunk minderre mi keresztények? Hát csak ezt: igaz, hogy az egyház haldoklik, története örök agónia, halálküzdelem. De mert a föltámadás sziklájára épült, örök sorsa a megújulás, a föltámadás. Mikor az Úr Jézust elhívják Jairus beteg leányához, a háznép ezzel fogadja: meghalt

a leányzó. Jézus ezt válaszolja: nem halt meg, csak alszik... Halála életet ébresztő szavára váragozott. Nos, ez a helyzet az egyházzal is. Bármit mondjanak ellenségei, mi Jézussal valljuk: nem halt meg, csak alszik. Amint örök szenvedése és üldöztetése, éppen úgy örök a föltámadása. Hiszen az a Jézus munkálkodik benne és általa, aki föltámadásával mutatta meg mindenható szeretetét.

Amikor az Úr megjelent az apostoloknak és Tamás is oldalába dughatta ujját, ezt mondta neki: boldog vagy, mert láttál és hiszel. De boldogabbak, akik nem látnak és mégis hisznek. Ezekkel a szavakkal Jézus reánk célzott. Az isteni szeretet hőskölteményében ezért is imádkozzuk: hiszem a holtak föltámadását és az örök életet. Ám a szavak nem elegendők hitünk megbizonyítására. Ha valóban hiszünk Jézus föltámadásában, akkor azt a saját föltámadásunkkal kell megbizonyítanunk. Vajon mit jelent ez? Nézzetek csak körül a tavaszi világban! Minden megújul, minden megszépül, minden növekedésnek indul. Íme, ez a keresztény élet képe. Nem, nem nyugodhatunk bűneink sírjában. Nem, nem raboskodhatunk a tegnapi börtönében. El az útból a lustaság, a renyhesség sziklájával! Csak akkor vehetjük ajkunkra a húsvéti alleluját, ha Krisztussal együtt mi is föltámadunk. Megújuló lelkiségünk, töretlen hitünk, örök reményünk hirdesse a hit tavaszát, húsvéti föltámadását!

SZENVEDŐ SZERETET

Húsvét 2. vasárnapja
1Pt 1,3-9

Az Úr Jézus számos jóvendölése beteljesedett. Ezek közé tartozik az is, amelyben egyháza, hívei üldözését, követőinek keresztthordozását hangoztatta. Krisztus igaz követőinek sohase rózsás a helyzete ebben a világban. Igaz, lehetnek idők, amikor egyházunk a győzelem útját járja, az elismerés palmaágai lengenek feléje. Ám ez az út gyakran beletorkollik a szenvedés keresztútjába. Ki tagadná, hogy ez vezet legközelebb a Megfeszítetthez?

Emberi gyöngeségünkből következik, hogy a kísértések, megpróbáltatások közepette vigasztaló forrásokat keresünk. Emiatt nem kell szégyenkezniünk, sőt Jézus is örül, ha sebeinkre tőle kérünk vigasztaló balzsamot. Erre figyelmeztet Péter apostol is a mai szentleckében. Jézus olyan örökséget hagyott ránk, olyan reményeket gyűjtött, amelyek erőt adnak a megpróbáltatások elviselésére.

Az tagadhatatlan, hogy az üldöztetések, a testi-lelki szenvedések ke-

mény próbára teszik hitünket. Nincs nehezebb, mint a Golgotán is hinni Isten szeretetében. A szenvedés ellen lázadó szív így kiált fel a kereszten: Istenem, Istenem, miért hagytál el engem? Jézus is átélte ezt a lelkiállapotot és velünk együtt kiáltotta panaszát. Ám Istennek ez az elhagyó visszahúzódása mindig csak átmeneti jellegű. Úgy is mondhatnók, hogy leleplező szándékot rejt magában. Elhagyó magatartásával saját tehetetlenségünkre akar rádöbbszteni. Elhagyása is tele van hívó szeretettel. Azt akarja, hogy Őt nélkülöző életünk fölébressze bennünk az éhséget kegyelmi ajándékai után.

Érdemes ezzel kapcsolatban elgondolkoznunk az élet csodáján. Nézd a parányi csecsemőt születése után, amint tehetetlenül feszik édesanyja öleiben. Nagy és hosszú út áll előtte: felnőtte kell növekednie. S vajon hogyan hajtja végre ezt a feladatát? Semmiképpen sem úgy, hogy kinyújtja, kifeszíti tagjait és tudatos elszántsággal munkához lát. Nincs erre szüksége, mert a növekedés törvénye bele van oltva természetébe. Ám ez a törvény csak egy feltétellel érvényesülhet életben. El kell fogadnia a szülői szeretet életnövesztő ajándékait. Az édesanya tejét s a többi táplálékot. A fürdetést, a tisztába tevést és azt a sok-sok szeretetet, amely minden növekedés mindennapi kenyere. Egyetlen csecsemő sem mondja: nem kell édesanyám teje, ajándéka, majd a saját erőmből növekszem! Az is nyilvánvaló, hogy a szülői gondoskodást nem lehet kiérdemelni. Ez is csak ajándék lehet. Valahogy így vagyunk mi keresztények Isten kegyelmével. Ezt sem lehet kiérdemelnünk, ez is csak ajándék lehet. Az egyetlen, amit megtehetünk, amit meg kell tennünk: az elfogadás készsége. Isten hívott meg a keresztény életre, Isten adja annak növekedését. Úgy záporoznak ránk ajándékai, mint földjeinkre az áldott eső és az életnövesztő napsugár. Talán ezért van az, hogy olykor észre sem vesszük érkezésüket.

A világhírű tudós Wigner Jenő írja egyik nyilatkozatában: „Úgy emlékszem, annak az energiának értéke, ami egy hold földre esik egy év alatt, sokkal nagyobb, mint annak a földnek az ára. Persze az energia magától jön, úgyhogy elfelejtjük, mert természetesnek találjuk.” Valahogy így vagyunk és így tekintjük Isten ajándékait is. Pedig nem filléres ajándékok ezek, hiszen Jézus nem aranyat és ezüstöt adott értünk, hanem saját vérért, saját életét.

Az elmúlt vasárnap húsvétot ünnepeltünk és a föltámadt Krisztus sírjából olyan üzenet érkezett hozzánk, ami túlszárnyalja legvakmerőbb reményeinket. Napjainkban szerfölött foglalkoztatja az embereket a halál és a „Mi lesz utána?” kérdése. Megszólal a halottlító asszony és vallomást tesznek azok is, akik az úgynevezett klinikai halál állapotából térnek vissza az életbe. Egyikük így vall erről az élményéről. „Halottam, amint a doktor ezt mondta: halott vagyok. Ekkor úgy éreztem, hogy hullok vagy lebegek egy feketeségen át, amely körülkerít. Nincs

rá megfelelő szó. Minden nagyon fekete volt, kivéve a távolban csillogó fényt. Ragyogott, de először elég kicsi volt. Ahogy közeledtem feléje, egyre növekedett. Iparkodtam elérni, mert éreztem, hogy ez Krisztus. Nem volt ijesztő tapasztalás. Nagyon jó érzés volt. És akkor egyszerre, mivel keresztény vagyok, a fényt Krisztus személyével kapcsoltam össze. Ő mondotta: én vagyok a világ világossága. Azt mondtam magamban, ha ez Ő és ha én meghalok, most már tudom, ki vár rám ebben a fényben . . .”

Távol áll tőlünk, hogy a halállal szembenező személyes élményekből következtessünk a túlvilági életre. Ezeket a vallomásokat a tudomány különféleképpen értékeli. A mi számunkra az a döntő érv, hogy Krisztus föltámadott és nekünk is ezt ígérte megnyílt sírjából. Az az ember, aki a Teremtő akaratából szellemi magasságokba emelkedett, akivel sorsközösséget vállalt az Isten, aki értünk, a mi üdvösségünkért ennyit szenvedett, ez az ember nem hull vissza a megsemmisülés porába. A szellemisség, a lelki élet csúcsán Isten vár az örök folytatásra.

Gyakran járunk a temetőkben, szeretteink sírjánál. Megállunk a fejfák és síremlékek előtt és a szél arcunkba csapja az elmúlás porát. De mi keresztények itt is meglátjuk a Fényt, az elmúlás fölé emelkedő feltámadt Krisztus alakját. Hiszünk szeretetében, hiszünk az örök élet ígretében.

SZENTEK LEGYETEK!

Húsvét 3. vasárnapja.

1Pt 1,17–21

Tagadhatatlan, hogy az emberi találekonyosság, a körültekintő tudományos kutatás magasra lendítette az emberi civilizációt. Különösen az utóbbi száz esztendő során gyorsult föl a fejlődés üteme. Az ember jogos büszkeséggel tekint a meghódított földre és a rakéták szárnyán fölfedezett világúrra. Mózes botjának érintésére víz fakadt a sziklából, ám az emberi tudomány varázsvesszeje szinte kimeríthetetlen energiák forrását nyitja meg számunkra.

Míndezt nem azért emlitem, hogy dicshimnuszt zengjek az emberi szellem diadaláról. Kár lenne fölöslegesen szítani oly könnyen föllobbanó büszkeségünk tüzét. Inkább azokra a jelenségekre szeretném fölhívni a figyelmet, amelyek hideg zuhanyként hűtik lelkesedésünket. Gondoljunk csak a bűnözés egyre ijesztőbb méreteire, a testvérgyilkosság világmértetű pusztításaira, a béke vajúdo problémájára, az emberi szív elté-

velyedéseire, amelyek minden pillanatban pusztulásba dönthetik az emberi civilizáció büszke palotáját. Nem véletlen, ha egy hívő természet-tudós ki meri mondani a bátor figyelmeztetést: „Nem a gógös erő, hanem az evangéliumi életszentség szenteli meg és folytatja az Evolúció valódi munkáját.” (Teilhard) Erre az újra meg újra felismert igazságra figyelmeztet Péter apostol is a mai szentleckében. Szentek legyetek! Mintegy visszhangozza Jézusunk óhaját: Legyetek tökéletesek, mint mennyei Atyátok! Az emberi életnek nem a tudás a legnagyobb értéke, hanem a szentség, tehát a jóság, a szeretet érvényesülése. Ez pedig egyszerűen azt kívánja tőlünk, hogy kövessük Jézust, aki a jóság és irgalom útján ígért emberhez méltó életet a földön. Nem az arany és az ezüst, tehát nem az anyagi jólét folytonos fokozása teszi értékessé és boldoggá az életet, hanem az a szeretet, amelynek megváltó hatalmát Jézus saját vérével írta rá az emberi történelem Veronika-kendőjére. Ő nem írt könyveket, nem szerkesztett erkölcsi kódexeket, de élénk élt egy olyan életet, amelyben Istennek is kedve, öröme telik.

Napjainkban nemcsak fölvetik a lehetőségét, hanem egyesek határozottan állítják, az ember, az emberiség jó és szent, tegyük hozzá boldog is lehet vallásos istenhit nélkül. Elegendő az úgynevezett evilági erkölcs és semmi szükség a törvényeket körülölelő „imádás fénykoszorújára.” (Teilhard) Hogy ez a törekvés mennyire életképes, az a gyakorlat csatamezőin dönthető el csupán. Mi keresztények kételkedünk ennek az erőfeszítésnek sikerében. Az eredendő bűn lázadását látjuk benne, az ember istenkedését, hogy jómaga döntse el: mi a jó és mi a rossz erkölcsi magatartásunkban.

Egyesek azzal érvelnek az evangélium erkölcsé ellen, hogy annyi idő múltán sem tudta jóvá tenni az embereket. Válaszként idézhetnők Dosztojevszkij mondását: „Lehet egy eszme nagy, de a hirdetői nem mindig óriások...” Annyi azonban bizonyos, hogyha követtük volna Krisztust és a szenteket, ahelyett, hogy tapsoltunk nekik, Európa nem látott volna reformációt és vallásháborúkat, de a szörnyű spanyol elnyomást sem. (Bernanos)

Minden kudarc ellenére, az embereken továbbélő pogányság éjszakaijában Krisztus keresztje nem áll magányosan a föld Golgotáján. Ma is vannak, akik átölelik, akik Krisztus sebei által meggyógyulnak bűneikből, akiket megrészegít szeretete és az életszentség jó illatát árasztják a világba. Talán kevesen vannak, talán nem tudunk róluk, mert a szentek nem dicsekszenek és nem lépnek föl magamutogatóan az élet színpadán. Életük el van rejtve Krisztusban. Ám a tárgyilagos szemlélő nem tépheti ki a történelem szötteéséből a keresztény jelenséget. Nem tagadhatja le azt a szép erkölcsiséget, amelyet Krisztus igaz követői megvalósítottak.

„Az erkölcsi világnak, tehát a legemberibbnek a Golgota lett a sarka

s a kereszt lett tengelye. Ott fordul minden; ott kei föl a nap s csak az Isten a megmondhatója, mint lesz az utolsó ítéleten a kinyilatkoztatója annak, hogy az őt rózsában kivirágzott keresztfa mint verte szerzetéjjel a világban a lelkiségnek, a megújhodásnak, az üdvözülésnek őserdő-gyökérzetét. Ott és akkor meglátjuk, hogy a szent vér és tüze mint ette bele magát a világba s mint emelte azt.” (Prohászka, Ö. M. 24, 250. l.)

Mi keresztények tehát abban a hitben fordulunk Krisztus keresztje felé, hogy rajta születik meg üdvösségünk. Ez pedig két dolgot jelent. Először is azt, hogy Jézus innen hív minket önmagához, innen buzdít értéktelen életmódunk megváltoztatására. Ugyanakkor szent sebeivel, szeretetéből kiontott vérével az égbe kiált érettünk. Szüntelen közbenjár mennyei Atyánknál, hogy követői előtt megnyiljék az út a föltámadt élet felé.

Az elmúlt században történt, hogy egy tudós férfiú a Szentföldre, Palesztinába utazott. Rómába érkezve fölkereste Mezzofanti bíborost, az élő nyelvcsodát. 57 nyelven értett és 12-öt beszélt. A tudós főpap megkérdezte a szentföldi zarándokot: tud-e valami keleti nyelven beszélni? Sajnos csak héberül értek egy keveset, más keleti nyelvet nem ismerek, hangzott a válasz. Nos, mondotta mosolyogva a bíboros, felhívom figyelmét egy olyan nyelvre, amelyet szerzte a világon sokan megértenek. A „lingua crucis”, a kereszt nyelve ez. Ahol keresztények élnek, ahol az emberek Krisztus keresztjére emelik tekintetüket, ott mindig megértésre találhat.

Jézus ma is a kereszt, a szeretet nyelvén szól hozzánk. Válaszoljunk ugyanígy hívó szavára és akkor nemhiába kiált majd értünk mennyei Atyánkhoz. Ezt ugyanis ott is megértik és szívesen hallgatják. Így reménykedhetünk, hogy vándorlásunk végén részesülünk a megdicsőült élet boldogságában.

ÁRTATLAN SZENVEDŐK

Húsvét 4. vasárnapja
1Pt 2,20-25

A gondolkozó ember számára mindig botrány az ártatlanok szenvedése. A megérdemelt büntetést mégcsak elfogadjuk, de feljajdul igazságérzetünk, amikor jogtalanul arcul veretünk. Igaz, hogy a bölcs ember ezt is a maga javára fordíthatja, hiszen fejlődő világunk és benne jómagunk is a szenvedés kapaszkodóin jutunk előbbre és magasabbra.

Mégis az a helyzet, hogy „akiket utolér a betegség, természetesen azt képzelik, hogy haszontalanok és tehetetlenek a földön. A betegek szinte elkerülhetetlenül azt gondolják, hogy az élet nagy áramlásában ők pusztán balszerencse folytán kerültek a partra, s a dolgozó és sürgő-forgó létezők közül kiestek az útszélre...” (Teilhard) Így vélekedünk mi emberek a betegségek, a szenvedések ránkzuhanásában. De íme, ebben a sötét éjszakában kigyúl a kereszt, Krisztus keresztje, hogy fényt lobbantson az ártatlan szenvedők elé. Péter apostol ezt a tanítást fogalmazza meg a rabszolgák számára, akik keresztények lettek, de továbbra is a pogány világ megvetett társadalmi osztályához tartoztak. Ha valakik, hát ők a bőrükön tapasztalták az ártatlan szenvedők gyötrelmeit. Ezért Péter apostol rámutat Krisztusra, az egyetlen igazán ártatlan szenvedőre, hogy példáját kövessük, nyomdokaiba lépünk. Méltán jegyzi meg valaki: „Ha minden egyes fájdalom Isten vállára hull, akkor nem vethetjük többé Isten szemére keserűen, maró szemrehányásként a szenvedést. Mert nincs jogunkban vád alá fogni azt, aki szeretettől indíttatva életét adta másokért! Ki merészelne szemrehányást tenni annak az Istennek, aki részt kér az emberiség fájdalmas szenvedéséből?” (Jacques Loew) Igen, igen, mondjátok talán ennek hallatára, de sokkal jobban tette volna az Isten, ha nem merül el velünk együtt a szenvedés tengerében, hanem minket is kihúz belőle. Sovány vigasz számunkra, hogy Jézus is szenvedett, velünk együtt érezte a szenvedés gyötrelmét. Ha mégis megtette, miért tette? Péter apostol ezt is leolvassa a keresztről. Jézus két feladattal birkózik a kereszten. Szünetével és a mi szenvedésünkkel össze akarja törni bűnös énünket. Ezért vitte fel bűneinket a keresztfára. Mindenki előtt nyilvánvaló, hogy tengernyi szenvedés fakadt a bűnből és hasonlít egy elapadhatatlan vízözönhöz. Jézus ebből a bűnöznönből akar kimenteni a kereszt „bárkájával.” Gőgösködésünket, amely minden bűn forrása, a szenvedéssel akarja porba alázni. A fájdalmak, a betegségek, a testi-lelki gyötrelmek arra a helyre teszik az embert, amelyet a Teremtő szánt neki. Ekkor döbbenünk rá gyöngeségünkre, ekkor inog meg hősködésünk alatt a talaj. A könnyek nemcsak elhomályosítják a szemet, hanem kimossák belőle a hiúság porát. Jézus ártatlanul szenvedett, hiszen nem követett el bűnt. Ártatlan szenvedésével testvére lesz a bűnös szenvedőknek, hogy megtisztítsa és fölemelje őket. Az Úr Jézus szeretetből vállalt szenvedése még egy fontos dologra figyelmeztet. Nevezetesen arra, hogy a szeretetből vállalt és viselt szenvedés tulajdonképpen megszűnik tiszta szenvedés lenni. Gondoljunk csak arra, hogy az elemek egyesülése által olyan vegyületek jönnek létre, amelyek egészen új tulajdonságok hordozói. Gondoljunk csak az oxigénre és a hidrogénre külön-külön és vegyületükre, amelynek következtében létrejön a víz. Az elemek egyesülése új arcú létezőt mutat, jelentős változást eredményez. Va-

lami ehhez hasonló változás történik a szenvedés „elemével” is, ha egyszerűen a szeretettel. Márpedig a keresztfán valami ilyesmi történt. Mi emberek úgy tekintünk a szenvedésre, mint az élet véres sebére. És mit tett vele Jézus? Átölelte, szívéhez szorította és ezáltal áldozattá változtatta. A szenvedés kelyhét megtöltötte szeretetével és fölmutatta a kereszten. Ezzel arra tanítja minden követőjét, hogy a szenvedés csak addig elviselhetetlen, amíg nem találkozik a szeretettel. Ha ez megtörténik, akkor már áldozattá változik és legnagyobb bizonyítéka lesz Isten- és emberszeretetünknek. Ezt úgy is fogalmazhatjuk: csak akkor szeretünk valakit igazán, ha szenvedni is tudunk érte.

Az is problémát okozhat, hogy a szenvedést nem egyforma mértékkel mérik. Sokszor emiatt is lázadunk és igazságtalansággal vádoljuk Istenünket. Ítélezünk fölötte, jóllehet nem ismerjük szent akaratát. Nem, mi emberek nem látunk bele Isten „kártyáiba”. Gondoljunk csak arra, hogy némelyik növény több, a másik kevesebb napot igényel. Így van az emberekkel is. Egyeseket az Isten az élet napos oldalára állít, mert sok fényre szorultak. Tönkremennének a szenvedés árnyékában. Másokat az élet árnyékos oldalára állít, ahol több a szenvedés. Nem azért cselekszik így velünk, mert kevésbé szeret minket. Csak Ő tudja, hogy a túl sok fény, a napos oldal mennyit ártana nekünk. Senki sem tudja magáról, hogy miért éppen ilyen talajba ültették, mennyi ideje van a gyümölcsérésre, milyen időjárásra, mennyi napfényre és mennyi árnyékra szorul. Ennek egyedüli kertészünk, Isten a tudója.

Fogadjuk ezzel a hittel a szenvedés keresztyét és mondjuk korunk szentjével, Charles de Foucauld atyával: „Jobban át akarom ölelni a keresztet, mint valaha. Hogy másoknak megvigyem, először magamnak kell átölelnem és még csak el sem kezdtem . . . Ima, áldozatok, szenvedés: itt kell kezdenem, hogy aztán Jézus tchessen velem valamit.”

AZ EGYHÁZ HIVATÁSA

Húsvét 5. vasárnapja
1Pt 2,4-9

A Szentírás minden lapjáról elmondhatjuk, hogy az egyházban összegyűlt embereknek címezték. A mai szentleckéről, Péter apostol leveléről ezt még inkább állíthatjuk. Figyelmeztet arra, hogy az egyház nem valami tőlünk idegen, rajtunk kívülálló valóság, hanem Isten népének gyülekezete. Ezt egyszerűen így is fogalmazhatjuk: az egyház mi vagyunk. Papok és hívek, akiket Isten meghívott az ő csodálatos világossá-

gára. Ebből a tényből mindnyájunk számára üdvös tanulságot lehet és kell levonnunk.

Talán kezdjük azzal, ami egyaránt szemet szúr hívőnek és hitetlennek. Gyakran halljuk a jóhiszemű vagy az ellenszenvből fakadó bírálókat. Ki tagadná, hogy ezek nem egy esetben indokoltak?! Egyházunk történelme mindnyájunkat alázatra, szerénységre figyelmeztet. Nem lehet arcpírulás nélkül olvasnunk azokat a történelmi tényeket, amelyek szégyenfoltként sötétlenek egyházunk ruháján. Méltán jegyezte meg egy kiváló lelkipásztor: „Csak az a jó és szép az egyházban, ami Krisztust szolgálja.” (Bonhoeffer) Sajnos azonban nem egyszer fölmondtuk ezt a szöveget. Nem ok nélkül hangoztatta VI. Pál pápa egyik zsinati beszédében: „Az egyház legfőbb feladata, megmutatni Jézust a világnak...” Ki tagadhatná, hogy egyházunk tagjai és vezetői sokszor egészen mást mutogattak! Nem találkozhattunk Jézussal II. Gyula pápa hadseregében. Nem találkozhattunk vele a politikai küzdelmek vagy a véres háborúk forgatagában. Hiába hivatkoztak Jézusra az inkvizíció bírái, ő bizony távol maradt a máglyák tüzétől. Igaz, hogy rejtőző Istenként él közöttünk, de mi még jobban elrejtettük arannyal és bíborral szőtt ruháinkkal. Vonakodtunk azon az úton járni, amelyre Jézus hívott minket. A szegénység helyett a gazdagság, a keresztút helyett a diadalút, a megvetés helyett a dicsőség útjára kacsingattunk. Ám ezeken az utakon nem jöhetett velünk Jézus. Így aztán nem mutathattuk meg a világnak...

Mindézt nem azért soroltam föl, hogy a napjainkban divatos önkritikát gyakoroljam. Sokkal inkább azért, hogy Péter apostollal hangsúlyozzam: az egyház ti vagytok! Belőlünk, bűnös emberekből épül. Hibái, bűnei a mi bűneink, tévedései a mi tévedéseink, kudarcai a mi kudarcaink. Nem égből szállott angyalok, hanem gyarló emberek közössége. Ha az egyház tökéletes lenne, megszűnne emberi lenni. Éppen ezért türelmesen el kell viselnünk, akárcsak egy szeretett hitvestársat. Mikor magadhoz öleled, hibáit is el kell fogadnod. Annál is inkább, mert minden hívő részese Krisztus papságának, az evangéliumi küldetésnek. Nem ti vagy ők, hanem mindnyájan felelősek vagyunk jövőjéért.

Mikor Péter apostol királyi papságnak és szent nemzetnek nevezi egyházunk tagjait, arra is figyelmeztet, hogy a maga módján minden kereszténynek hirdetnie kell Isten dicsőségét. A kérdés az, hogy ezt miképpen tegyük és tethetjük? Azok, akik különféle vádakkal illetik egyházunkat, olykor súlyos tévedésben vannak az egyház feladatát illetően. Tudomásul kell vennünk, hogy az egyház feladata nem az emberi civilizáció közvetlen szolgálata. Nem a gazdasági, politikai és társadalmi élet szervezése, hanem az evangélium hirdetése. Nem az élet külső formáit és kereteit hivatott megváltoztatni, hanem az ember belső életét megmésésíteni. Hogy itt mire kell gondolnunk, ennek szemléltetésére

hadd idézzem egy neves színészünk vallomását. (Mensáros László) „Egy ember életében, önmagával vívott belső küzdelmeiben ugyanúgy vannak világháborúk és megbékélések, újakezdések, mint egy század történetében . . . Ahhoz, hogy a világban rendet teremtsünk, először belső világunk rendjéért kell megküzdenünk, elsősorban önmagunk gyöngéivel kell leszámolnunk . . . Hiszem, hogy csak akkor nem lesznek világháborúk, ha magunkban sem lesznek. Ezért kell mindenekelőtt bensőnk megtisztításáért küzdenünk. Különösen ebben a században, amelynek emberét mindjobban veszélyezteti, hogy elvész a rohanva fejlődő civilizáció szép új világában. Nem veszi észre, hogy nem az a legfontosabb, hogy autón száguldhasson akár kétszáz kilométeres sebességgel . . . Lassan nem veszi észre, Rilke szavával, hogy néha egy mosoly, játék üdve, békét s álmat sugárzó, tőle boldog és szép ez az egész hajszás, vad forgatag. E forgatag ellen csak egy módon védekezhetünk: a belső értékek megbecsülésével.” (Magyar Nemzet 1978. III. 22.) Nem ok nélkül idéztem kitűnő színészünk vallomását. Hadd prédikáljon ő is és kövessük példáját valamennyien. Nem szabad egyházunk szolgálatát csak a papságra bízunk! Mindnyájunknak vállalunk kell a felelősséget és a tanúságtételt.

Minden évben nagy gonddal kell elvégeznünk gyümölcsöseink metszését. Csak akkor számíthatunk jó termésre, ha szakszerűen végezzük el ezt a fontos munkát. Tudni kell, hogy hol kell elmetezni egy ágat és meiyiket lehet véglegesen eltávolítani. Egyházunkban is tavaszi szelek fújnak, sokan „új pünkösdt” emlegetnek. Többen kezükbe veszik a metszőollót, hogy levágják a terméketlennek és feleslegesnek minősített ágakat. Talán mondanom sem kell, hogy ezt a munkát is nagy szakértelemmel, lelkiismeretesen kell elvégezni. Elsősorban természetesen önmagunkban. Magunk metszésével, nemesítésével, belső megújulásával teljesíthetjük királyi papságunk szolgálatát.

KÖZÖSSÉGBEN JÉZUSSAL

Húsvét 6. vasárnapja
1Pt 3,15-18

Tévedés lenne azt gondolnunk, hogy a keresztény embert kizárólag bűnei és mulasztásai miatt ócsárolják. Sajnos, nemegyszer bebizonyul az a közismert igazság, hogy az emberek inkább megbocsátják bűneinket, mint érényeinket. Ennek lélektani magyarázata igen kézenfekvő. A magasbatörő hiúság nem viselheti el a nála különb ember lelki

fölényét. Ezért aztán különféle rágalomokkal próbálják lehúzni erkölcsi magasságából. Vajon mivel lehet védekezni ez ellen? Péter apostol erre ad néhány hasznos tanácsot a mai szentleckében.

A tapasztalat mindenkit megtanít arra, mily könnyen változik az emberek véleménye. Sokszor igen gyarló szempontok irányítják ítéleteiket. Néha még azokban is csalódunk, akikre olyannyira számítottunk. Ennek tudatában tanácsolja az apostol: szentül őrizzétek magatokban az Úr Jézust! Ezzel nemcsak Jézus elveszíthetetlen barátságára figyelmeztet, hanem arra is, hogy kereszténységünk elképzelhetetlen a Jézushoz fűződő személyes kapcsolat nélkül. Nem elégedhetünk meg bizonyos erkölcsi szabályok megtartásával, az egyház által elénk terjesztett hit-tételek elfogadásával, különféle vallásos gyakorlatok elvégzésével. Mindennél fontosabb a baráti kapcsolat, az életközösség Krisztussal. Nem a külsőségekre, hanem a belső életre kell helyeznünk a hangsúlyt. Gyakran hivatkozunk arra, hogy a mi vallásunk különb a többinél. Ám mindez nem sokat ér, ha mi nem vagyunk jobbak másoknál. Értékesebb ember lehet egy ateista vagy egy buddhista, mint egy gyarló keresztény. Igaz, hogy a zeneszerzők lekottázzák műveiket, de ezek csak megszólaltatva gyönyörködtetik a közönséget. A keresztény ember számára az evangélium a kotta, de annak megvalósítása, megszólaltatása az igazi feladat. Erre adott nekünk példát Jézusunk, aki egyetlen sort sem írt életében, de példájával megélte tanítását. Ezért is hangsúlyozzuk, hogy a keresztény élet lényege Krisztus követése. Erről olvashatunk szép vallomást századunk szentjének Ch. de Foucauld-nak írásában. „Szerelem Urunkat, Jézus Krisztust. Igaz, csak olyan szívvel, amely szeretne jobban és többet szeretni. De végül is szeretem és nem tudom elviselni azt, hogy más életet éljek, mint az övé. Kellemes, köztisztelőben álló életet, amikor az Övé a legkeményebb és a legmegvetettebb volt. Nem utazhatom át életemet első osztályon, mikor Az, Akit szeretek, a legutolsón élte azt végig . . . Életünkben azt az órát használtuk fel a legjobban, amelyben a legjobban szeretjük Jézust . . .”

Ennek a Jézus-barátságának külső megnyilatkozása a tisztességes élet és a belőle fakadó jócselekedet. Gyakran ismételtetjük a neves bölcslő, Berdjajev figyelmeztetését: „Legnagyobb bizonyíték a kereszténység ellen a rossz keresztények élete.” A mai világ információ-rengetegében nincs hiány a tetszetős eszmékben. A modern élet színpadán sokszor ragyogó öltözékben, a költészet köntösében lépnek elénk. Ám az embereket elkábíthatják a szép szavak és ígéretetek, de igazán csak a szép élet győzheti meg. Sajnos „az egész modern világ állandó összeesküvés a belső élet, a lelki élet minden fajtája ellen.” (Bernanos) Vajon mit jelent ez? Egyszerűen azt, hogy az ember külső ingerek rabja és életének súlypontját az anyagi javak hajhászásába fekteti. Elfelejtji, az embert nem az gazdagítja és boldogítja amije van, hanem ami ő maga. Aki

nincs otthon a saját szívében, akinek üresek lelke szobái, akiben járnak-
kelnek a külvilág követői, az hazátlan vándor marad életében. Akinek
nincsenek nemes eszményei, szent érzései, az anyagiakon túlnézó vágyai,
olykor vakmerő reményei, annak koldustanya összkomfortos lakása is.
Aki nem fedezte föl a szeretet boldogító hatalmát, az még nem találko-
zott igazán Jézusunk emberszeretetével.

Két barát lépett be egy ékszerüzletbe. Sorra nézték a szebbnél szebb
gyűrűket, láncokat és drágaköveket. Egyszerscak megpillantanak egy
fénytelen követ. No, ez valami értéktelen darab lehet és talán véletlenül
került a többi drágakő közé, gondolják. Ennek hallatára az ékszerész
kezébe vette a követ és néhány másodpercig összeszorított tenyerében
tartotta. Mikor kinyitotta, a tompa kő csodálatos színekben tündökölt
és fényével felülmúlta a többit. Hogyan lehetséges ez? Úgy, hogy az
opálkőnek ez a tulajdonsága. A meleg hatására kifényesedik. Valami
ehhez hasonló az emberi szív természete is. Mily sokan nélkülözik kör-
nyezetünkben is a jóság szívet melegítő és fényesítő erejét! Sokszor elég
egy szerető pillantás, kézszorítás, hogy a bánatos arcokat földerítsük
és Jézus szeretetét tovább adjuk az embereknek. Ez a győzelmes és
megdönthetetlen tanúságtétel kereszténységünkről.

Ha nagy útra indulunk és gyalogszerrel kell megtennünk az utat,
meggondoljuk, hogy mit vigyünk magunkkal. Amit csak lehet kiselej-
tezzünk csomagunkból. Földi életünk során mennyi minden után kinyűjt-
juk kezünket! De egyszer mellénk lép a halál angyala és mennünk kell!
Indulni a nagy útra olyan csomagokkal, amit átvihetünk az égi vám-
hivatalon. Vajon mit érdemes magunkkal vinnünk? Jézus barátságát,
a tisztességes életet, a hitből fakadó jótetteket. Nélkülük csak elindulni
lehet, de nem megérkezni. A szeretet Istene előtt mit érünk a szeretet
csomagja nélkül? Ha Jézus hiányzik szívből a földön, nem lesz, nem
lehet miénk a mennyben. Most, ma kell megfognunk kezét, ne halo-
gassuk holnapra!

FÖLFELE NÉZZÜNK!

Jézus mennybemenetele
Ef 1,17-23

A kereszténység őskorában, az első keresztény századokban a hívők
kegyelele kápolnát épített az Olajfák hegyén. Minden esztendőben ide
zarándokolnak a jeruzsálemi keresztények, hogy megünnepeljék Jézus
dicsőséges hazatérését. Amikor később mohamedánok foglalták el a

szent helyeket, az Olajfák hegyén is mecsetet építettek. Ennek az udvarán azonban meghagyták azt a kis kápolnát, ami Jézus mennybemenetelére emlékeztet. Jelenleg ide vonulnak körmenetben a zarándokok és az itt bemutatott szentmisével emlékeznek a mai ünnep eseményére. Most lélekben mi is egyesülünk velük, Jézus után, fölfelé akarunk tekinteni, az odafent való dolgokra irányítjuk figyelmünket.

A közelmúltban találkoztam egy fiatalemberrel, akinek megsérült a nyaka és egy fémből készült támaszték vette körül. Szegény fiú nemigen tudta mozgatni a fejét, nem tudott fölfelé nézni. Ez a szomorú kép jut eszembe, amikor veletek együtt a Jézus után néző apostolokra tekintek. Sajnos, a mai ember sok vonatkozásban hasonlít a nyakaszegett ifjúhoz: nem tud fölfelé nézni. Népszerűtlen az Istenről, a túlvilágról szóló keresztény tanítás. Krisztus egyháza azonban sohasem hajhássza a népszerűséget és tanításából egy i betűnek sem szabad kimaradnia. Vállalja inkább a maradiság vádját és bátran szembenéz a gúnyolódók seregével. Ez a jelenség egyébként sem új dolog. Az egyháznak minden időben meg kellett küzdenie azokkal az ellenséges erőkkel, amelyek megpróbálták szétmorzsolni a keresztény tanítás szikliját. Az első századokban a bálványimádással és a római államhatalom dühével kellett szembenéznie. A középkor egyházát a türelmetlenség és a fanatizmus fenyegette. Ha pedig a jelenre fordítjuk tekintetünket, szembe találjuk magunkat az Isten halálát hirdető vagy követelő irányzatokkal. Mi a földön akarunk boldogok lenni, itt csinálunk paradicsomot, a mennyországot meghagyjuk a verebeknek. Kényelmesen élni, szórakozni, élvezni a jólétet, a fogyasztói társadalom előnyeit és hátat fordítani mindenféle vallási illúzióknak. Így szól a mai ember hitvallása. Ebben a világban élünk mi keresztények és ez komoly nehézségeket gördít utunkba. Ám, a haladás szekeréről mi sem akarunk lemaradni, sőt élen akarunk járni a földi életet megszépítő küzdelemben. Hiszen a túlvilágba vetett hit arra kötelez minket, hogy erőfeszítéseinkkel közreműködünk az új ég és új föld eljövételében.

Jézusunk többször is említette, hogy vissza kell térnie az Atyához. A föld, a születés, az elmúlás, a halál völgye nem lehetett többé a megdicsőült Krisztus otthona. Ezért a mai napon végérvényesen kilépett a földi életmód keretéből és visszatért a Szentháromság közösségébe . . . A híres francia államférfiről, Mazarinról olvasom, hogy halálát sejtve arra kérte barátait, vigyék még egyszer képtárába. Hosszasan nézegette képgyűjteményét, a híres művészek festményeit. Közben így sóhajtozott: mindezt itt kell hagynom örökre, örökre! Pedig mennyit fáradoztam megszerzésükért! Nem gyönyörködhetek többé bennük. Íme, így siránkoznak az emberek, amikor el kell válniuk csecsebecséiktől, hitvány bálványaitól. Jézusunk azonban nem sajnálja itt hagyni a földet. Ami ugyanis a földön szép és értékes, az úgyis átvándorol az ő országába.

Követik Őt a vérén megváltott lelkek milliói, akiknek ő készít lakóhelyet Atyja országában. Velünk jöhetnek majd azok a tetteink, amelyek szeretetünk követői voltak a földön. Magunkkal vihetjük kereszttünket, amelyre bűneinket feszítettük, amelyet iránytűnek tekintettünk, áldozattá változtattunk. Magunkkal vihetjük élő hitünket, hogy látássá változzon. Magunkkal vihetjük reményünket, hogy boldog beteljesüléssé virágozzék.

Azt hiszem, bátran állíthatjuk: Jézus egész földi életében erre a nagy napra, hazatérésére várákozott. És ebben nekünk is követnünk kell Őt. Minden nappal közelebb kerülünk a halálhoz, kerülünk hát közelebb Jézusunkhoz is! Szabad szeretnünk a földet, de szeressük úgy, mint a pacsirta a virágos mezőt, ahonnan magasba repülhet. A keresztyén életnek egy folytonos mennybemenetelnek kell lennie. Az első lépést megtettük már a keresztség szentségében. Aztán a többi szentség, a keresztyén tanítás elfogadása egy-egy lépés volt előre. Igaz, hogy néha el-estünk, a bűn vagy a kételyek szakadékában találtuk magunkat. Valaki azonban mindig segített és az odafent valókra irányította könnyes tekintetünket. Ajkunkra adta az édes szót: fölkelek és Atyámhoz megyek!

Jóllehet a Szentírás nem sorolja fel, kik voltak jelen Jézus mennybemenetelénél, bizonyára nem hiányzott a Szűzanya sem. Az elválás talán neki volt a legfájdalmasabb. A legszívesebben meghalt volna, hogy legalább lélekben követhesse fiát. Mivel azonban sohasem a saját, hanem az Isten akarata volt a „kenyere”, egy halk igen volt végső búcsúszava. Hiszen Jézus megmondotta: csak egy kis idő és újra megláttok engem. Egy régi orosz egyházi ének elmondja, hogy miként panaszkodtak az emberek Jézus távozása miatt. Ki ad nekünk majd enni, ha megéhezünk? Ki védelmez minket az időjárás viszontagságai ellen? Ronggyá szakadt ruhánk helyett ki ad másikat? Az ének szerint Jézus így válaszol a panaszkodóknak: itt hagyok nektek egy aranyhegyet, hogy hirdesse dicsőségemet és szeretetemet. Ennek hallatára megszólal János apostol: Uram, ne adj a szegényeknek aranyhegyet, mert a hatalmasok elveszik tőlük! Helyette hagyj itt inkább a Te szent nevedet. És Jézus teljesítette kérését. Itt hagyta tanítását, itt hagyta egyházát és megdicsőült lényét az Oltáriszentségben. Jómaga segít szentté küzdeni életünket és ezáltal mennybemenetellé változtatni földi zarándoklásunkat.

A SZERETET LELKE

Pünkösöd

1 Kor 12,3-7; 12-13

A valósághoz hűséges keresztény bölcsélet mindig is vallotta, hogy megismerésünk az érzékeknél kezdődik. A világról, az élet jelenségeiről főleg látással és hallással szerezzük ismereteinket. Emberi természetünknek ehhez a sajátosságához szinte az Isten is alkalmazkodott, amikor Jézus Krisztus magára öltötte emberségünket. Isten azonban nem azért küldte Fiát hozzánk, nem azért vállalta emberi életünket, sorsunkat, mintha erre szüksége lett volna. Sokkal inkább azért, hogy ezáltal lehetővé tegye részesedésünket az isteni életben. Ez az isteni terv bontakozik ki teljes világosságában pünkösöd ünnepén.

Karácsony ünnepe azért áll közel a szívünkhöz, mivel a betlehemi barlangban otthon érezzük magunkat. Szemünkkel láthatjuk az isteni gyermeket, szinte magunkhoz szoríthatjuk puha embertestét. Az Ige testté lett, mondogatjuk boldogan. Húsvétkor elfogja szívünket a kételkedés, de aztán megnyugszunk, miután Tamás apostollal együtt Jézus sebeibe dugjuk ujjainkat. Pünkösöd ünnepén azonban nem sok jut érzékeinknek. Igaz, hogy szélzúgás hallatszik, tüzes nyelvek ereszkednek az apostolokra, de a jelek mögött rejtőző Lélek láthatatlan marad. Pünkösöd éppen ezért nem a látomásos ünnepe, hanem a küldetésé. Az apostolok sok mindent láttak és hallottak Jézustól, de íme most elérkezett annak ideje, hogy tanúságot tegyenek róla és ezzel az emberek felé forduljanak. A Szentlélek arra ösztönzi őket, hogy tanúságtételükkel tovább adják az evangéliumot és az isteni életet kiárasszák az emberekre. Így tágul ki a Szentháromság családja, hogy az emberiséget is magához ölelje. Ennek a hódító küldetésnek pedig egyetlen fegyvere van: a jézusi emberszeretet. A pünkösdi Lélek az emberek felé fordítja az apostolokat, kinyitja szívük ajtaját, áttöri a másoktól elválasztó önzés falait.

„Szeretni igazán nem lehet erdőt, tengert, csillagot; szeretni csak embert lehet. Egybefűzni, kapcsolni szeretettel nem lehet fát, téglát; hanem csak szíveket. De akkor az én hivatásom, a szeretet egybefűző, kapcsoló tevékenysége megint csak az emberek felé! Istenem, ez a Szentlélek indítása! Ő indít feléjük; akarja, hogy emberbaráti, testvéri, friss lelkem legyen; akarja, hogy ne zárkózzam el, hanem, hogy bajtársként, testvérként kapcsolódom a testvérhez . . . Mint ahogy a méhek egymás között anyakirálynőjük körül kapcsolódnak a méz párázatában, s testvéri összetartás édes szájízével, s az mintegy az ő szellemük: úgy kell nekünk egymás közt kapcsolódnunk . . .” (Prohászka, Ö. M. 19. 174. l.)

Gyakran emlegetik napjainkban, hogy a mai kereszténység hasonlít a kialudt tűzhányóhoz. Nem árad belőle a lelkesedés, a szeretet tüze. Ám a Szentlélek azért jött el tegnap és azért él most is közöttünk, hogy megújítsa szeretetünk által a föld színét. Csak követnünk kell az apostolok példáját és imádságos hittel kitárulkoznunk előtte. Ezt bizonyítja a következő történet.

Párizs hosszú idő óta nem szenvedett annyit a kemény téltől, mint 1954-ben. Körülbelül kétezer ember húzódott meg a kapuk és a Szajna hídjai alatt, akiknek nem volt lakásuk. Sokan közülük megfagytak vagy az utolsó pillanatban mentették meg a rendőrök. Ebben a válságos órában sietett a nyomorultak segítségére Pierre abbé, kapucinus atya. A legszegényebb külvárosban lakott a rongyszedők társaságában. Most a nagy hidegben forró levest mért az éhezőknek. Mindig köszönés nélkül távozik. Hogy miért? Csak nem kívánhatok jó éjszakát azoknak az embereknek, akik lakás és takaró nélkül dideregnek. Valahonnan katonai sátrakat kerít és fölűti egy üres telken. Vesz egy tonna szénát, párnákat és takarókat szerez. De ezzel csak 60–70 emberen tud segíteni. Elmegy a rádióhoz és kéri, engedjék a mikrofon elé. Először hallani sem akarnak róla, de aztán hét percet engedélyeznek. Nem készült a beszédre, szavai szívéből fakadnak. Barátaim, segítetek! Az elmúlt éjjel hajnali háromkor megfagyott egy asszony a Boulevard Sebastopolon. Papírt találtak a kezében, kilakoltatási végzést. Minden éjszaka kb. kétezer ember tölti szabad ég alatt az éjjelét. E nyomor láttán egyetlen gondolatunk támadhat: meg kell szüntetnünk ezt a lehetetlen állapotot. Kérlek, szeressétek egymást legalább annyira, hogy ezt megtegyétek. Takarókra, sátrakra, kályhákra van szükségünk, küldjétek! Itt egy pillanatra megáll és habozik. Hová kérje a küldeményeket? Hirtelen visszaemlékezik arra a levélre, amelyet egy jólelkű szállodatulajdonostól éppen ma reggel kapott. Ennek címét adja meg. Küldjétek a Hotel Rochesterbe. Rue . . . Tíz perc sem telik el és a megzavarodott portás nem győzi átvenni a takarókat, ruhákat és pénzt tartalmazó borítékokat. Egy óra múlva már nem fért el az előcsarnokban a küldemények tömege. Volt, aki utolsó frankját adta oda. Egy hentes ötven kiló húst hozott. Egy asszony levetette és ott hagyta bundáját. Párizs történetében aligha fordult elő a szeretetnek ilyfajta kitörése. Vajon miért? Mert akadt egy ember, aki engedelmeskedett a szeretet Lelkének és vállalta küldetését.

Istennek hála, nálunk napjainkban nem kell szembe néznünk ilyen nyomorúsággal. Ám ma is élnék nagyon sokan körülöttünk olyan testvérek, akik a magányosság, az elhagyatottság éjszakájában bolyonganak. Mennyi szív éhezik és fázik a szeretetlenség hidegében. Jöjj, Szentlélek, gyűjtsd fel szívünkben a mindent megláttató szeretet tüzeit. Tégy minket is szereteted eszközévé!

„SZEMBEN A NAPPAL”

Szentháromság vasárnapja
2Kor 13,11-13

Már az ókori bölcselő fölismerte: az igazi tudás kezdete, belátni, hogy nagyon keveset tudunk. Igaz, naponta olvashatunk újabb és újabb fölfedezésekről és akadnak emberek, akik elhiszik, hogy a tudomány lassan, de biztosan minden titokról lerántja a leplet. A tapasztalat azonban arra tanít, hogy minden megfejtett titokból újabbak lépnek előnk. Igaz, aztán meg kell tanulni az embernek kimondani: nem tudom! A természet világa tehát tele van megfejtendő titkokkal. Ezt még inkább elmondhatjuk keresztény vallásunkról. Sőt hozzátehetjük: a hit olyan elrejtett valóságokat állít előnk, amelyekről emberi ésszel soha sem fejtethetjük le a titkok fátyolát. Ilyen a mai vasárnapon ünnepelt Szentháromság titka.

Az emberi értelemben megvan az a képesség, hogy a természet szötte mögött megsejtsse a Teremtőt. Arra azonban már nem futja ereje, hogy meghatározza kilétét. Amit erről tudunk, azt Isten bemutatkozó szeretetének köszönhetjük. Így Jézus Krisztustól tudjuk, hogy az egy Isten valamiképpen három is. Az úgynevezett szentháromságos Istenfogalom Isten önarcképe, amelyet Fia által adott kezünkbe. Ezzel is figyelmeztet, hogy Ő egészen más, mint azt sokszor elgondoljuk. Ezt az igazságot mélyíti el bennünk meglepő magatartásával. Karácsonykor például „szüzi méhet nem utálva” emberként születik közénk és a szegénységet választja útítársul. Nagypénteken eltűri, hogy szegényfára szegezzék ellenségei. Még az apostolok is hitüket veszítik, mivel Istent az erő, a hatalom, a dicsőség fényében kívánták szolgálni. A kardot rántó Péter gyengéséget látott az önmagát ellenségeinek kiszolgáltató jézusi magatartásban. Még nem tanulták meg, hogy Isten az erőtlenséget is erővé avathatja és a szenvedés gyöngeségét teszi megváltásunk eszközévé.

Egy régi mese tudni véli, hogy a köszáli sasok miképpen próbálják ki fiókaik életrevalóságát. Nem sokkal azután, hogy szárnyaikkal repülni tudnak, fölviszik őket a magasba, hogy ott belenézzenek a nap vakító fényességébe. Ha ezt bátran megteszik és a fény nem tesz kárt szemükben, akkor tovább nevelik fiókaikat. Ha ellenben nem bírják elviselni a fényt, leejtik őket a mélységbe, mint olyanokat, akik nem méltók arra, hogy utódaik legyenek. Valahogy így tesz velünk egyházunk is, midőn megismerteti a Szentháromság titkát. Ha nem vakulunk bele ennek a hittitoknak fényébe, akkor elismer minket gyermekeinek. Ezzel korántsem kíván tőlünk valami észellenes hitet. Ez a hittétel ugyanis

nem az állítja, hogy három egyenlő eggyel, hanem csak azt, hogy az egyetlen isteni lényeket három személy birtokolja.

A plébánost fölkeresi egy férfi, aki elveszítette gyermekkori hitét. Jómaga is fájlalja ezt, ezért is beszélgetett szívesen vallási kérdésekről. Az egyik nap éppen a Szentháromság került szóba. Hogyan lehet ilyenmit egy logikusan gondolkozó ember, jegyezte meg a hirtelen férfi? Miképpen lehet a három egy? A plébános nem szólt semmit, hanem a szobában álló zongorához lépett. Egymás után leütött három billentyűt. Először mindegyiket külön-külön, aztán kellemes összhangba fűzve egyszerre mind a hármat. Ennek hallatára a hitetlen ember lelkét átjárta a kegyelem világossága és az egybehangzó akkord nyomán megsejtett valamit a Szentháromság titkából.

Jóllehet a Szentháromság titka távol van értelmünktől, közel van életünkhöz. Úgy vagyunk vele mi keresztények, mint a levegővel. Ha nem is ismerjük pontos vegyi összetételét, ez mit sem változtat azon a tényen, hogy benne élünk, mozgunk és vagyunk. A keresztény életnek a szentháromságos Isten az éltetője. Az Ő nevében nyerjük el keresztiségünk alkalmával istengyermeki életünket. Minden imádságot az Ő nevében kezdünk és fejezünk be. A keresztény édesanyák erre tanítják gyermekeiket, midőn kezüket fogva a keresztvetést gyakorolják. Ezért is fontos, hogy szépen vessünk keresztet és így valljuk meg a Szentháromságba vetett hitünket.

Ezzel kapcsolatban tanulságos történetet mondott el egy lelkipásztor. Az egyik nap fiatal leány kereste fel a plébánián, bejelentve, hogy katolikus szeretne lenni. A plébános örült ennek az igénynek és megbeszéltek az oktatások időpontját. Közben a leány megjegyezte, tud ő már egyet s más a katolikus vallásról. Ugyan mi? Hát például a keresztvetést. No, akkor mutassa be! Ekkor a leány olyan kézmozdulatot végzett, amelyen a lelkipásztornak nevetnie kellett. Mondja csak, kérdezte tőle, hol tanulta ezt a keresztvetésnek nevezett kézmozdulatot? Többször jártam már katolikus templomban és megfigyeltem a keresztet vető embereket. Tőlük láttam ezt. Sajnos, az elkapkodott, inkább mellvakaráshoz hasonlatos keresztvetés egyáltalán nem mondható a Szentháromság dicsőítésének. A megcsonkított keresztvetés és térdhajtás inkább neveléses, mint épületes látvány az Isten és az emberek szemében.

Végezzük tehát mától kezdve figyelmesen a keresztvetést. Ezzel fogjuk egybe értelmünket, szívünket, testünket, lelkünket és így hirdessük, hogy a szentháromságos Isten gyermekei vagyunk.

JÉZUS ÉDESANYJA

Május

A természet rendje szerint szeretetünk világában hosszú éveken át édesanyánk foglalja el az első helyet. Kilenc hónapos életközösségünk az anyaszívvel, első lépéseink a megnyíló élet útjain és annyi más indokolja ezt a vonzalmunkat. Szomorú az árvák sorsa, akiknek hiányzik szívükből a legszebb húr, ami az anya és gyermek szíve között van kifeszítve.

Tudta mindezt Jézusunk, aki szeretni és szenvedni jött a földre. Mivel pedig a szenvedés útján erős lábakra van szükségünk és útmutató fényességre szorulunk, ezért Ő is édesanyától akart születni. Nem véletlen tehát, hogy az emberré alázódott Istenfiú szívében otthonra talált a gyermeki szeretet. Jézus szerette Máriát. Szerette szeplőtelen szívét, amely nemcsak kilenc hónapig, hanem élete végéig az övével egy ütemre dobogott. Szerette áldott kezét, amely érette dolgozott. Szerette mosolyát, tiszta arcának tündöklő ékességét. Szerette szívének sebeit, amelyek megnyíltak keresztje tövében, hogy drága cseppeiket a megváltás kelyhébe gyöngyözzék. Jézus szerette Máriát és azt akarja, hogy mi is szeressük. Jézus mindnyájunk testvére, Mária mindnyájunk édesanyja.

Mi, keresztények elismerjük, hogy ez a világ, amelyben élünk, nem a legtökéletesebb. Nem véletlen tehát, hogy hitünk szerint új eget és új földet várunk. Ám az bizonyos, hogy Isten, aki a semmiből teremthet száz világot, Máriánál jobb édesanyát nem teremthetett volna. Ez logikus következménye annak az isteni döntésnek, hogy egyszülött Fia Máriától szülessék. Olyan kegyelem volt ez számára, amit nem lehet érdemelni. Az a hivatás, amelynek Mária részese lett, nagyobb volt nála. Ha mégis felnőtt hozzá, ezt Isten ajándékának kell tekintenünk.

Helytelen utakra tévedne azonban Mária-tiszteletünk, ha őt csupán testi anyasága miatt ünnepeleánk. Isten sokkal többre hívta és segítette Máriát. Erre céloz Dante is az Isteni színjátékban, amikor ezt írja Máriáról: „leánya ten fiadnak . . .” Ezzel azt az igazságot állítja elénk a hittudós költő, hogy Mária nemcsak anyja, de legbuzgóbb követője is volt Jézusunknak. Mária megélte az evangéliumot még mielőtt az apostolok hirdetni halldték volna. Nem csupán fizikai anyasága, de Jézus tanításának hallgatása és megtartása által is anyja lett fiának. Odasimult Jézus megváltó keresztjéhez, hogy följánlja szolgálatát és társa legyen fiának üdvösségünk megszerzésében. Jézus elfogadta Mária szolgálatát, nem mintha rászorult volna. Sokkal inkább azért tette, hogy ezzel is megtisztelje édesanyját.

Amikor Isten kegyelméről, ajándékozó, meghívó szeretetéről beszé-

lünk, nem szabad elfeledkeznünk arról sem, hogy mit kér Ő mindezért cserébe? Mert tagadhatatlan, hogy kér valamit és nem is keveset. Egy szóval foglalhatnám össze: Isten ajándékaiért elfogadásunkkal kell „fizetnünk”. Ez az elfogadás magába foglalja azt a készségünket, hogy fenntartás nélkül átadjuk magunkat Istennek. Ezáltal lehetünk hű és derék szolgák, részesei Urunk örömének. Ha szabad túl emberien kifejezni magamat: odaadásunkkal „segítünk” Istennek terveit megvalósításában. Odaadni magunkat Istennek, odaadni magunkat az emberek szolgálatára, ez a keresztyén élet lényege. Erre adott ragyogó példát a neves japán atomtudós Takashi Nagasi Pál és felesége.

1951-ben halt meg, aki az egyház hűséges gyermeke és a japán parlament megalapítása szerint hazájának első polgára volt egész életében. A radioaktív sugárzás őt is megfertőzte és ettől kezdve saját testén folytatta kísérleteit. Ebben az áldozatos munkában legfőbb segítőtársa a felesége volt. Nem azáltal, mintha értett volna valamit az atomtudományhoz. Ám lelkesedett férje munkájáért és őszinte csodálattal, figyelemmel kísérte. A tudós jómaga így vallott erről: az egyetlen fizetség, amit feleségem elfogadott áldozatos munkájáért, az újságokban és folyóiratokban megjelent cikkeim voltak. Mások talán nem törődtek volna velük és mint érthetetlen írásokat, a sarokba dobják. Feleségem azonban, valahányszor megmutattam neki egy-egy tanulmányomat, kezébe vette a folyóiratot és ünnepélyesen olvasni kezdte. Tekintete megpihent a nevémen, aztán végigolvasta a számára érthetetlen mondatokat, szakkifejezéseket. Miközben olvasta, könnyek csillogtak a szemében. Megsejtette, hogy férje élete és munkája ezekben a sorokban van összesűrítve. Írásaimban is engem szeretett. Amikor 1945. aug. 9-én leesett az atombomba Nagasakira, éppen a kórházban tartózkodtam. Jóllehet magam is megsebesültem, részt vettem a mentési munkákban. Végre kimerülten hazavánszorogtam. Sejtettem, hogy feleségem nem él. Ha élne, akkor már régen mellettem lenne. Otthonomat hamuvá égve találtam. A konyha helyén feleségem megszenesedett holttestére bukkantam, kezére csavarva a szentolvasó maradványa.

Íme, egy hívő, Máriát tisztelő tudós vallomása olyan asszonyról, aki szerető odaadásával, lelkesedésével támogatta férje munkáját. Mi, keresztyének ilyen asszonyt tisztelünk Máriában is. Bár csak minél több asszonyt így és ezert tisztelhetnénk!

JÉZUSRA EMLÉKEZÜNK

Úrnapjára
1Kor 10,16–17

Ósi szokás egyházunkban, hogy Úrnapján körmenettel ünnepeljük Jézus nagy ajándékát, az Oltáriszentséget. Körülhordozzuk az utcákon, a gyertyafényes ablakszemek között. Mindig akadnak, akik ezt kifogásolták és olyan tüntetésfélének minősítették, ami fölébresztheti a hitetlenek ellenszenvét. Akkor mégis miért ragaszkodunk ehhez a nyilvános fölvonuláshoz és hitvalláshoz?

Amikor mi, keresztények ezt vagy azt tesszük hitünk megvallására, magatartásunk irányítója örök példaképünk, az Úr Jézus Krisztus. Róla pedig mindenki tudhatja, hogy három évtizedes názáreti hallgatása után a nagy nyilvánosság előtt beszélt és mindenki láthatta csodáit. Nyilvános működése folytonos körmenethez hasonlított, lelkes követőkkel és ellen-szenves nézőkkel. Életének legnagyobb eseményei egy-egy körmenethez fűződnek. Elég, ha megemlítjük virágvasárnap bevonulását a szent városba, Jeruzsálembe. Az utolsó vacsora után szent zsoldárokat énekelve vonultak ki az Olajfák hegyére. Utolsó útja a keresztút körmenete, amely a megváltó halálba és föltámadásba vezetett.

Mielőtt azonban elindult volna Jézus a keresztútra, amelyet egyháza mindenkorai útjául rendelt, nem akarta követőit útravaló nélkül elbocsátani. Az utolsó vacsorán éppen ezért híveinek ajándékozta testét és véré, hogy a keresztény élet körmenetén ezt hordozzák szívük szentségtartójában. Ez Jézusunk határozott kívánsága, amelyet az utolsó vacsorán így fogalmazott meg: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!” Ha valakit igazán szeretünk, szinte lessük a kívánságát és örömmel teljesítjük. Akik valóban szeretik Jézust, azok Szent Bernáttal vallják: „Ó, Jézus, emlékezni Rád, a szívnek szent örömet ad, de minden méznél édesebb, szívünkben bírni Tégedet . . .” Ez a szívünkben bírás valósul meg minden szentmisén és főleg minden szentáldozásban. Az úrnap körmenet akkor igazi, ha Jézust nem csak a pap keze tartja és hordozza, hanem a hívők hite és szeretete is.

Az évszázadok során rengeteget vitáztak arról, amit annak idején a hitetlen zsidók így fogalmaztak meg: hogyan adhatja ez testét eledelül? Jézus azonban nem vonta vissza szavait és nem mérsékelte botránkoztató merészségét. „Én vagyok a mennyből alászállt kenyér”, mondta, jól lehet tudta, mit szólnak majd hozzá Luther, Kálvin, Zwingli és minden idők materialistái. Egyházunk féltékenyen őrzi Jézus örökségét és nem hajlandó egy i betűt sem változtatni tanításán. Már csak azért sem, mert egyházunk az igazságból él, ennek a szeretete élteti. Ezért hiába

támadnak ellene az erőszak és a hazugság roppant fegyvertárával. Az igazságot nem lehet nem igazsággá változtatni. Az embereket meg lehet ijeszteni, de hinni ők is csak a szeretetnek tudnak. Jézusnak hinni pedig annyi, mint hinni a szeretetnek.

A második világháború alatt fölkereste XII. Pius pápát egy íróember, akinek fia elesett a fronton. Az apa megkérdezte a szentatyát: mit tehet az ember a gyűlöletnek ebben a véres viharában? A pápa ezt felelte: szeretni kell! Szeretni ellenségeinket, hóhérainkat, a gyűlölet szánalmas megszállottait! Ezt tette és ezt teszi Jézus is. Vállalta a gyalázatot, a szeretet kockázatát, de mégis köztünk maradt. Pedig előre látta azokat a barbárokat, akik egyszer a Szent Péter templomban és másutt lovaikkal etetik szentséges testét. Akik föltörik a szentségházakat és szétszórják testének kenyereit.

Úrnapi körmenet . . . Mennyi kedves és szép emléket idéz gyermekkorunkból. Látom a virágot hintő kislányokat, a piros ruhás, csengettyűs ministránsokat, a zászlós, éneklős menetet, a hervadó lombokból Jézusnak épített sátrakat. Az idősebb nemzedék sajnos másféle körmenetet is látott. A háborúk véres körmenetét. Láttuk az eltorzult emberek halálra ítélt menetét. Véres harcmesők, gyilkos gázkamrák, koncentrációs táborok felé hajtották őket. De minek is idézzem századunk megszámlálhatatlan gyalázatát? Úrnapja van, a jóság, a szeretet kenyere békét hoz szívünkbe. Fogadjuk el és ne csupán ma, de egész életünkben legyünk büszke hordozói.

A SZÍV OTTHONÁBAN

Jézus Szíve ünnepe
1Jn 4,7-16

Minden gyermek szereti a mesét, az ébredő értelem legkönnyebben emészthető táplálékát. A szép meséből nem csak a gyermekek tanulhatnak, hanem a felnőttek is. Lehet, hogy a mesét a képzelet szötte csupán, de fontos igazságokat kongathat szívünkben. Ezt teszi az a mese is, amelyik egy olyan emberről szól, aki mindenképpen meg akart gazdagodni. Számos sikertelen próbálkozás után egy szép napon megnyílt előtte az út a gazdagság felé. Valaki följajánlotta: minden kívánságát teljesíti, de oda kell adnia szívét és be kell érnie egy kőből való szívvel. A gazdagságra vágyó ember belemegy az üzletbe és gyökeresen megváltozik az élete. Minden kívánsága teljesül ugyan, de a beteljesülés nem okoz örömet kőszívének. Ezzel a szívvel nem tud érezni, szo-

morkodni, sírni és örvendezni. Így döbben rá, hogy az ember legnagyobb kincse a szíve.

Nyilvánvaló, hogy ez a mese a felnőttek számára is komoly tanulságot tartalmaz. Hiszen a mi szívünk is sokféle vágy megszállottja s köztük első helyen áll a gazdagság kívánása. Micsoda társadalmi igazságtalanságra vezetett az erőszakos vagyonszerzés és mások jogainak kőszívű megtiprása! Aztán gondoljunk csak a hatalom megszállottaira, akik tankokkal, bombákkal tiporták sárba az emberszíveket! Méltán írhatjuk föl századunk véres homlokára Radnóti Miklós döbbenetes versorait:

Oly korban éltem én e földön,
mikor az ember úgy elaljasult,
hogy önként, kéjjel ölt, nemcsak parancsra,
amíg balhitekben hitt s tajtékozott téveteg,
befonták életét vad kényszerképzetek.

Oly korban éltem én e földön,
mikor besúgni érdem volt s a gyilkos,
az áruló, a rabló volt a hős, –
s ki néma volt netán s csak lelkesedni rest,
már azt is gyűlölték, akár a pestisest.

(Töredék)

A költemény igazát szemlélteti egy Hitlerről szóló történet. Berlint már körülvették a szovjet csapatok, a Führer kétségbeesetten toporzékol a kancellária óvóhelyén. Reszketve fogadja a hírt, hogy az oroszok betörték a földalatti vasút egyik aknájába és a kancellária felé nyomulnak. Meg kell nyitni a zsilipeket, el kell árasztani a vonalat, hangzik Hitler parancsa! Nem tehetjük, válaszolja Krebs tábornok, ott helyeztük el a német sebesülteket. Mit számít az? Azt akarja, hogy az ellenség kezébe kerüljek? Mélységes undorral hagyta el a tábornok a bukott vezért, aki kőszívvel küldött milliókat a halálba.

Ebben a kőszívű világban egyházunk élénk állítja Jézust, mint a szív emberét. Rámutat arra a szívre, amely értünk dobbant meg a betlehemi éjszakán. Jézus szívét kínálja nekünk, azt a szívet, mely egykor és ma is a szeretet véráramát lükteti a kihűlő emberiség érrendszerében. Mert nekünk elégünk van a kőszívű gyárosokból, diktátorokból, tábornokokból, zsarnokokból! Mi egy olyan embert keresünk, akinek érző, meleg hús-szíve van. Ezt az embert Jézusban találjuk meg. Benne, aki nem a gazdagság, a hatalom, az erőszak kíséretében jött a földre, hanem a szeretet, az irgalom követségében járt és jár közöttünk. Szerette övéit, mindvégig szerette őket, olvassuk az evangéliumban. Szerette a gyöngéket, a beteget, akiket a világ hatalmasai oly könnyen eltipornak.

Szerette a bűnösöket, akikre a képmutatók oly könnyen követ dobnak. Megsíratta Lázár barátját és a halálra ítélt Jeruzsálemet. Nem a tudomány, nem a művészet, nem a politika, hanem a szív embere volt . . . A józan értelem megbotránkozva áll a betlehem-i istálló vagy a gólgotai kereszt előtt. Csak a szív érti meg, csak benne találnak visszhangra a szív érvei . . .

A Jézus Szíve felé irányuló tisztelet meg akarja határozni a mai életünket is. Kőszívű korunkban újra föl kell fedoznünk a hús-szívet. Sokan szemére vetik iskoláinknak, hogy az ész kiművelése mellett elhanyagolják a szív kiművelését. Csak tanítunk, de nem nevelünk, csak okosítunk, de nem gazdagítjuk gyermekeink szeretetvilágát. Ez az egyoldalúság súlyos következményekkel jár egyéni és közösségi életünkben. Fölbőrítja életünk egyensúlyát és tudományos, technikai fejlődésünket is zsákutcába vezet. Az oly sóvárogva áhított béke nem a konferenciákon születik, hanem a szeretet testvéri ölelésében. Ha valóban szeretjük egymást, akkor nem hazudozunk és nem akarjuk becsapni embertársainkat. Az őszinteség a szeretet első lépése. Ezért nem véletlen, a prófétai Lélek vezérelte XIII. Leo pápát, mikor századunkat Jézus Szívének oltalmába ajánlotta.

430-ban a vandálok előzőnlőtték Afrika északi partjait, ahol virágzó keresztény egyházközségeket pusztítottak el. Mikor Hippó városához érkeztek, a nagy püspök, Szent Ágoston halálos ágyán feküdt. Hetek óta jöttek a menekültek és vigasztaló szavakat vártak a szenttől. És ő csak ennyit mondott nekik: Redeamus ad cor! Térjetez haza a szívetekkel Amikor körülöttünk minden pusztul, minden omlik, térjünk haza a szívünkbe. Itt kell erőt gyűjtenünk, felmelegednünk, fölszítani az életre vezető szeretet lángoszlopát. Térjünk haza a szívünkbe és alakítsuk azt Jézus Szíve szerint, hogy otthonra találjon benne az igaz szeretet és testvére, a béke.

KRISZTUSBA ÖLTÖZÖTTEN

9. évközi vasárnap
Róm 3,21-25,28

Ősi emberi magatartás, hogy testi és szellemi erőnk teljében büszkén kijelentjük: elég vagyok magamnak, nem szorulok senkire, főleg nem az „égiek” segítségére. Sorsomat, üdvösségemet a saját vállaimra veszem, a nehézségekkel egymagam is megbirkózom. Ezt az álláspontot fogalmazta meg a költő a következő sorokban:

Én istent nem hiszek, s ha-van,
ne fáradjon velem;
majd én föloldozom magam . . .
(József Attila)

A mai szentleckében Pál apostol egy ellenverssel válaszol erre a balga hősködéstre. Nem kétséges, hogy a két vélemény közül melyik fogja az igazság kezét. Minden emberben él a vágy: igaznak lenni önmagunk, igaznak lenni az emberek, igaznak lenni az Isten előtt. Nem egyszer megtörténik, hogy megjártsszuk magunkat és beérjük az igaz élet látszatával. Még azok is a dolog könnyebbik végét fogják, akik igaznak tartott magatartásukat néhány törvény és szabály betartásából származtatják. Így az ószövetségi Izraelben nagy becsben álltak a mózesi törvények és ezek megtartásában látták az üdvösség biztosítékát. Az számított igaz, istenfelő, vallásos embernek, aki ezeket kínos pontossággal megtartotta. Jézusunk nem vetette el ezeket a törvényeket, de hangsúlyozta: az ősi törvények megtartása nem jelenthet végállomást vallásos életünkben. Nem szabad elzárkóznunk a fejlődés elől! A jövő felé forduló nyitottság minden lelki haladás feltétele. Ezt a krisztusi igazságot hirdette Pál apostol is hangoztatva, hogy az ószövetségi törvény csak vezetőnk volt Krisztushoz. Sőt, az Ő személye, a Hozzá történő csatlakozás sem jelent lezárulást a jövő felé. Benne és Általa nyílik meg egy olyan út az Istenhez, amelynek nincsen végállomása. Isten szemében akkor leszünk igazak, kedvesek, ha Jézushoz csatlakozunk és vállaljuk a keresztény élet nagyszerű kalandját.

A csatlakozás első és legfontosabb feltétele gyöngeségünk, bűnösségünk elismerése. Ennek tudatában a hit és szeretet karjaival Jézusba kapaszkodunk. Elismerjük, hogy Ő az egyetlen igaz és hozzá simulva, testvéri közösségben Vele lehetünk mi is igazak, kedvesek mennyei Atyánk előtt. Nem a mi erőfeszítéseink, hanem Krisztus értünk vállalt áldozata, nem a mi érdemeink, hanem Krisztus érdemei öltöztetnek az Istennek tetsző kegyelem köntösébe. Ez a csatlakozás Jézushoz nem valami varázslat, hanem egy küzdelmes hozzáidomulás kezdete. Azt szokták mondani, nem a ruha teszi az embert. Annyi azonban igaz, hogy a ruha, főleg az egyenruha meghatározó szerepet tölthet be magatartásunkban. Amikor tehát Pál apostol arra biztat, hogy öltünk magunkra Jézust, a hozzá hasonulást teszi feladatunkká. Nem elegendő elfogadnunk a jézusi élet alapelveit, nem érhetjük be az értelmi megvilágosodással. Jézus érzéseit kell magunkba plántálnunk és mindennapi kenyérünké kell tennünk Isten akaratának teljesítését. Az ehhez szükséges erőt a Jézussal való életközösségből meríthetjük.

Talán még néhány gondolatot arról, milyen legyen az a hit, amely összekapcsol minket Jézussal! Sajnos igen sok keresztény számára a hit

nem egyéb beidegződött szokásoknál. Arra a kérdésre például, hogy miért jár templomba, ezt válaszolja: mert így neveltek szüleim. Miért viszi gyermekét megkeresztelni? Mert mások is ezt teszik. Miért vezeti gyermekét az elsőáldozáshoz vagy a bérmáláshoz? Hogy ő se maradjon ki ebből a szép, látványos ünnepből. Miért ragaszkodik az egyházi esküvőhöz? Mert az olyan szép, hangulatos és a szülei is így csinálták. Nem akarom most leértékelni a jó szokásokat, de azt meg kell mondanom, hogy ezek nem elégségesek a keresztény élet kiteljesedéséhez. Csak az öntudatos, élő, élményszerű hit szállhat szembe azzal a közszellemmel, ami napjainkban is uralkodik.

Egy angol munkás nyugdíjba vonult. Utolsó munkanapján magával vitte a gyárba azt az ébresztőórát, amely hosszú éveken át fölkellette és munkába indította. Elhelyezte egy présgép alatt és élvezettel nézte, mint lapítja össze vékony lemezzé. Sajnos sokszor valami ehhez hasonló történik hitünkkel is. Egyre vékonyabb lesz, ellaposodik az élet prései között s történik mindez azért, mert vallásos életünkben csak nyűgöt látunk és nem az örömet termő, bőséges élet forrását. Csak az élő hit képes a növekedésre, a visszahúzó erők legyőzésére.

Befejezésül hadd idézzem ugyanazt a költőt, akit fájdalmas tapasztalatok lerángattak a büszkeség ormáról. Az alázat völgyében így énekelt:

Nem emel föl már senki sem
belenehezültem a sárba.
Fogadj fiadnak, istenem,
hogy ne legyek kegyetlen árva.

Tudod, szívem mily kisgyerek –
ne viszonozd a tagadásom;
ne vakítsd meg a lelkemet
néha engedd, hogy mennybe lásson.
(József Attila)

ÁBRAHÁM HITÉVEL

10. évközi vasárnap
Róm 4,18–25

Ha a Szentírás közvetítésével Ábrahám alakja átragyog csaknem négyezer év időrengetegén, ez nem történik véletlenül. Benne olyan ember áll a hívők elé, aki példaképe a hitből és reményből élő kereszténynek.

Ezért érdemes Pál apostol vezetésevel elmélkedésünk lépteit feléje irányítanunk.

Mindnyájan tudjuk, sokan már meg is tapasztalták, hogy az öregség megroppantja testi és szellemi erőinket. Hasonlít az idős ember az őszi szélben didergő almafához. Gyümölcsét már leadta és sárgult leveleire gyászjelentését írja a közelítő ősz. A mai szentleckében megidézett Ábrahám példája arra figyelmeztet, hogy a természet rendjétől eltérő törvények uralkodnak a hit világában. Ábrahám is megöregedett és testi erői megfogyatkoztak. Volt azonban valami, ami nem gyengült, sőt erősödött az évek haladtával. Vajon micsoda? Hite és Istenbe kapaszkodó szeretete. Elsősorban ennek köszönhette, hogy öregsége ellenére oly fontos szerepet kapott Isten üdvözítő tervében. Példája minket is arra figyelmeztet: nem értéktelen az öregkor, nem felesleges, nem hiábavaló az idős emberek élete. Főleg akkor nem, ha megőrzik a hitet és ezzel mintegy Isten munkatársául kínálkoznak. Ezért a mai szentleckét méltán nevezhetjük az öregek örömhírének. Isten előtt különös becsben állnak a hitükben meg nem rokkant, az Isten üzenetét meghalló öregek. A fiatal sokszor azt gondolja, azt hangoztatja: enyém az élet, enyém a világ! Isten azonban a világ szemében gyöngye öregeket választja ki arra, hogy megszügyenyítse a fiatal erőseket.

Képzeljétek el mi történe, ha itt és most, a mi egyházközségünkben élne egy nyolcvanéves férfi, aki ezt mondaná hasonló korú feleségének: ma a templomban Isten közölte velem, hogy gyermekünk születik. Hogy mi történe? Ugyanaz, mint Sárával, Ábrahám feleségével. Kinevette férjét. Talán még hozzá is tette magában: te vén bolond! Mennyire másként viselkedett Ábrahám. Pedig ő is tudta, hogy a természet rendje szerint már nem lehet gyermekük. Akkor miből táplálkozott csodálatos hite? Gondolom, annak fölismeréséből, hogy Isten számára nincs lehetetlen. Mi emberek csak a létezők világában munkálkodhatunk. Anyagra, szerszámra van szükségünk és alkotó munkánk a létező fölfedezésére, új elrendezésére és kombinálására korlátozódik. Isten azonban ura a semminek is, hívó szava létet adó, teremtő szó. Kezét nem fogják le a természet törvényei, sokszor úgy mutatkozik, mint a megfélemlítések mestere.

Ebből a hitből fakadt Ábrahám abbeli meggyőződése, hogy Isten ígéretei nem üres ígéretek. Igaz, nem egyszer úgy látszik, mintha Isten ígéretei nem valósulnának meg mindennapi életünkben. Tapasztalataink arról tanúskodnak, hogy a minket körülölelő tények és események ellentétben állnak Isten ígéreteivel. Halhatatlanságot, örök életet ígér, jóllehet elmaradhatatlan útítársunk a halál. Azt ígéri, hogy igazakká, szentekké tesz minket, ugyanakkor bukdácsolunk, roskadozunk bűneink terhe alatt. Isten egyre azt hangoztatja, hogy jóságos Atyánk és szeret minket, ám

mi igen gyakran csak haragjának jeleit véljük fölismerni . . . (Kálvin) Ezért csodálatos Ábrahám hite és reménye, amellyel Isten ígérését fogadja. Így lett Isten kegyelméből választott népének ősatyjává.

Vajon mire tanít minket, mai keresztényeket Ábrahám példája? Abban a világban, amelyben gyakorta gúny tárgya a hit és illúzióknak minősítetik a remény, miképpen maradhatunk erősek? Hogyan lehetünk Ábrahám hitének örökösei? Valaki bölcsen ezt tanácsolja: „Ha barangolás közben kitaposott ösvényre bukkanasz, követned kell! Ha könyv érkezik címedre, el kell olvasnod! Ha egy jó barát szól hozzád, meg kell hallgatnod! Isten is ilyen találkozásra hív szüntelen. Jön hozzád, mint út, mint könyv és jó barát. A hozzá vezető út a nagy természet. A róla szóló könyv a Szentírás. S a jó barát, aki bizalmas közvetlenséggel felfedi előtted szíve titkait, maga az Isten.” (J. Loew) Az így táplált és így megerősödött hit által lehetünk Ábrahám kései unokái.

További kérdés, mire kell irányulnia hitünknek és reményünknek? Ábrahámnak gyermeket ígért Isten és ivadékainak új hazát a földön. Ábrahám boldogan ölelte magához fiát Izsákot, mint az isteni ígéretek zálogát. Vajon nekünk kit kell hitünkkel és szeretetünkkel átölelnünk? A föltámadt Krisztust. Igaz, hogy az Ő föltámadása is a természet rendjén kívül esik és csak a hit által léphet be életünkbe. A mulandóság sírjai között járva nem a tapasztalás, csak a hitünk írja föl temetőink kapujára: Föltámadunk. Ám ez a hit és a belőle fakadó erős remény lesz az a támaszpont, az a tenyéryi hely, ahol Isten „megveti lábát” és valóra váltja ígéreteit.

BÉKESSÉG ISTENNEL

11. évközi vasárnap
Róm 5,6–11

A gondolkozás csúcsára fölemelkedett ember ősidők óta fölismerete létének ajándék jellegét. Ebből a föl ismerésből született hite, imádó hódolata a létet adó Isten irányában. Oltárokat, majd fényes templomokat épített, látható jeleit hitének, megközelíthetetlen világosságban lakó Istenének. A föld terményeiből, állataiból készített áldozatot és elégetésükkel véglegesen lemondott róluk. Ezzel is kifejezte: az ember örök adója Istennek. Ezen túlmenően a visszaajándékozás alkalmas arra is, hogy kifejezze minden vallásos magatartás alapállását, az Istennel való közösséget.

Am a természet mostohaságával birkózó emberben gyökeret élesztett egy olyan gondolat is, hogy az Isten kemény, szigorú, bosszúálló természetű. Ezt a gondolatot valaki így fogalmazta meg mai nyelven:

Megszülettünk hirtelen,
egyikünk se kérte,
kérve kérünk szép jelen
meg ne büntess érte.

(Devecseri Gábor)

Keresztény hitünk szerint az életet nem büntetésül, hanem boldogságunkra adta a Teremtő. Mivel azonban a természet arcán nem mutatkozott meg egyértelműen Isten jósága, ezért Isten, ha szabad így mondanunk, valami egészen hihetetlen módot „eszelt ki” szeretetének bizonyítására. Elküldte hozzánk Jézust és az Ő arcán ragyogtatta fel Isten igaz ismeretét. Ezt másként úgy is mondhatnók, hogy Isten Jézusban adott bizonyítékot, garanciát arra vonatkozóan, hogy elsősorban nem számonkérő, nem büntető, hanem adakozó, irgalmazó Isten. Az életet, a „szép jelent” nem büntetésül, hanem boldogságul szánta.

A tapasztalat azt is bizonyítja, hogy mi emberek gyakran lázadással keresztezzük Isten boldogító akaratát. Nem csoda, ha ennek láttán a hívő ember fölveti a kérdést: miért ilyen türelmes az Isten? Miért nem pusztul el a föld a bűnök, a gaztettek özönében? Mi sem vagyunk különbek Szodoma és Gomorra lakóinál, miért nem küld kénköves esőt városainkra? Egy tanulságos festmény így válaszol keresztény szellemben ezekre a kérdésekre. Sötét éjszaka borul a földre, de az ég alján rózsaszínű felhők jelzik már a hajnal közeledtét. A felhők között, a naptól körülragyogva áll Krisztus. Jobbjában fénylő keresztet tart, baljában pedig egy tekerccset ezzel a felirattal: Atyám, bocsáss meg nekik! Jézus megváltó szeretete, mint a szivárvány Noé bárkája fölött, védelmező boltozatot von a bűnös emberiség fölé. Az ószövetségben az úgynevezett bűnbakokra rakták a közösség bűneit. Jézus pedig, hogy bebizonyítsa Isten szeretetét, jómaga lépett oltárunkra. Ezért az Isten báránya ő, aki elveszi a világ bűneit és jóillatú áldozatként véghez viszi az engesztelés művét. Szeretetből vállalt áldozata tüzeiben megsemmisülnek bűneink és jomagunk is igaz Isten-szeretetre gyulladhatunk. Ezáltal lesz véres áldozata Istennel történő kiengesztelődésünk és vele egyesülve megigazulva állhatunk Isten színe elé.

Mivel Jézusunk minden emberi nemzedékre ki akarja árasztani szeretetét, arról is gondoskodott, hogy áldozatának gyümölcsei minden emberhez eljussanak. Ez a szándék vezérelte a szentmise alapításánál. Ennek köszönhetjük, hogy egyházunk közösségében, a föld oltárán, Golgotáján mindennap nagypéntek van. Ha ezt megértjük, akkor nem

csodálkozunk azon, hogy egyházunk olyan komolyan vészi és kéri a szentmisén való részvételünket. Hiszen általa az a Krisztus jelenik meg, aki áldozatával olyan új helyzetet teremtett, amelyet nem törölhet el a múltba hanyatló idő. „Minden egyes szentmise áldozati lángja az ő állandó, soha nem hűlő, áldozatos szeretetének tüztől gyullad ki.” (Schütz A.) Nyilvánvaló, hogy ez a tűz csak akkor tud belénk kapni, ha igyekszünk azonosulni Jézus áldozatos lelkületével. Sajnos, sokan azt hiszik, hogy a szentmise, tőlünk függetlenül, komoly bekapcsolódásunk nélkül is megtermi számunkra gyümölcseit. Isten nem a pénzünket kéri, hanem a szívünket. Nem lehet két úrnak szolgálnunk és az ördög oltárán is tüzet gyújtanunk. Isten csak akkor tud kezdeni velünk valamit, ha áldozatos lelkülettel átadjuk neki magunkat. Ezt tette Jézus és ebben kell nekünk is utánoznunk.

Az emberek általában szeretnek dicsekedni. Van, aki a pénzével és vagyonával, mások hatalmukkal, kardjuk csörtetésével. Sokan tehetségükkel, tudományukkal, művészetükkel dicsekszenek. Mindez balgaság, ha meggondoljuk, mindenünk, ami van, ajándék. Ha azonban mégis dicsekedni akarunk, mi keresztények leginkább azzal „dicsekszünk”, hogy Jézusban szeret minket az Isten. Úgy gondolom, a mindennapi életben is az egyetlen, jogos dicsekvés, ha szeretetünkkel megszerezzük az emberek szeretetét. Sokszor egyetlen ember felénk sugárzó szeretete elegendő a boldog órák, napok és évek ajándékáért. Isten szeretete ennél sokkal többet nyújthat nekünk. Valahányszor tehát szentmisére jövünk, arcunkon és még inkább szívünkben ott kell ragyognia annak az öröme, hogy szeret, szeret minket az Isten. Ez a mi igazi örömünk, amit senki el nem vehet tőlünk.

HALÁLBÓL AZ ÉLETBE

12. évközi vasárnap
Róm 5,12–15

Nem szükséges különösebb tapasztalattal rendelkezni annak fölismeréséhez, hogy a bűn az emberi élet alapszíne. Igaz, szívesen dicsekszünk egyre izmosodó civilizációnk kétes értékű vívmányaival, de mindezek még fügefalevélnek sem alkalmasak elrejteni szegyenünket. Miféle szegyenünket? Hát például a véres háborúk, a faji, nemzeti, világnézeti ellentétekből fakadó erőszakoskodások, a szociális igazságtalanságok gennyes sebeit. „Sikerült” ugyan fölborítanunk a természet biológiai

egyensúlyát, de mindeddig nem sikerült megoldanunk az emberi család békés együttélését.

Ez a látomás sajnos nem újkeletű. Pál apostol is látta és néhány tömör mondatban állapítja meg az emberiség diagnózisát. Szerinte két név határozza meg az emberiség történelmét. Az egyik Ádám, a másik Krisztus neve. Mindnyájan tudjuk, hogy az átöröklés törvénye áldás és átok is lehet számunkra. A jó és rossz tulajdonságok egyaránt átszarmaztathatók. Vannak például úgynevezett tanítócsaládok, amelyekben szinte átöröklődik a pedagógiai készség. Sebastian Bach családja nem az egyetlen, amelyben a zene iránti fogékonyság családi jellemvonásként jelentkezett. Ehhez hasonlóan, állapítja meg Pál apostol, minden emberben, Ádám-ivadékban megvan a hajlandóság a bűnre, az Isten elleni lázadásra. Lehetetlen felsorolni azt a tengernyi bajt, ami e bűnből származik. Pál apostol ezek közül kiemeli a legnagyobb rosszat, amit mindenki rossznak ismer el, ez pedig a halál. Bármilyen szemszögből is nézzük, a halált senki sem tekinti barátjának. Igaz, a Szentírás szóhasználatában a halál többértelmű fogalom és nem kizárólag a testi halálra vonatkozik. Egy azonban biztos! Az Isten nélküli vagy az ellene megkísérelt élet halálba, pusztulásba vezet. Vagy talán nem halott, élő halott az az ember, aki az alkohol szenvedélyének rabja? Még hozzátartozói is azt kérdik magukban: minek él ez az ember? Hogy megigya a maga mindennapos alkoholadagját és megkeserítse családja életét? Így jelentkezik mindennapi életünkben is a bűn, mint az élet pusztítója.

Jóllehet Pál apostol világosan látja a bűn egyetemes hatalmát, mégsem veszíti el optimizmusát. Vajon ezt mire alapozza? Arra, hogy az ádám-i örökség mellett kinyújthatjuk kezünket a krisztusi örökség felé. Igaz, az emberben szinte kimeríthetetlen forrásai vannak a bűnnek, de ennél is túlradóbb Isten kegyelme. Bűneinknél hatalmasabb Krisztus bűnösök iránti szeretete. Ha tehát Ádám a bűnös emberiség ősatya, akkor Krisztus a bűnből kiemelkedők vezére. Ezért a keresztény vallásnak nem a bűn, hanem a Jézusba kapaszkodó hit és szeretet az alapszíne. Mint egykor a galileai tavon, Jézus ma is kinyújtja kezét a bűnben fuldokló emberiség felé. Csak annyit kér, hogy megragadjuk életmentő kezét. Valahogy úgy, mint egy amerikai milliomosról olvasom.

Akiről megemlékezem Mexikó leggazdagabb emberei közé tartozott, Francisco Rule-nak hívják. Egy szép napon, mindenki megrökönyödésére szétosztja vagyonát, pompás nyaralóit jótékony intézményeknek adja és jómaga felölti a ferencések egyszerű, barna csuháját. Vajon mi indította erre a szenzációs lépésre? Vajon ki vagy mi vezette Jézushoz? Miért hagyta ott a világ pompáját és gazdagságát, fölcserélve a kolostor csendjével? Mert szívét megérintette a kegyelem, fölismerte a világ hiúságát, a gazdagság veszélyeit . . . Talán már arról is hallottatok, hogy a leghigorúbb szerzetesrend a trappistáké. Ennek ellenére némelyik or-

szágban annyian kérik fölvetelüket, hogy a kolostorok szűknek bizonyulnak. A belépni szándékozók között bőven akadnak orvosok, ügyvédek, bankemberek, magasrangú katonatisztek. A kolostor előjárója komoly szavakkal figyelmezteti a belépni szándékozókat: gondolják meg, itt nem lehet utazgatni, szórakozni, strandolni. Az étrend is egyszerű. Nincs hús, nincs alkohol, de nincs rádió és televízió sem. Rokonaiktól is végleg el kell szakadniuk. Évente négyszer kaphatnak levelet és ugyanannyiszor írhatnak. Minden este hét órakor lefekvés és hajnali 2-kor fölkelés. Ekkor a kápolnába vonulnak, ahol imádsággal kezdik a napot. Utána következik a szentmise és a különféle munkák. Hajlandók-e ezek tudatában megválni eddigi szokásaiktól, kedvteléseiktől? Igen, hangzik a válasz, ezt akarom! Jézussal új életet szeretnék kezdeni. Az ő életét akarom élni, mert ez mindennél értékesebb . . .

Nyilvánvaló, hogy ilyen áldozatra nem mindenki vállalkozik. Már csak azért sem, mert különfélék a kegyelmek és a befogadók képességei. Egy azonban bizonyos! Minden ember számára Krisztus követése az egyetlen, biztos lehetőség az igazi életre. Ő azonban csak akkor fogad el útítársul, ha szakítunk az ádám örökséggel, a bűnnel és minél több helyet készítünk magunkban a kegyelem számára. A lemondás tehát nem iktatható ki a keresztény életből. Am minden talmi értékért, amiről Krisztus kedvéért lemondunk, százannyit kapunk. Ezt előre nem lehet látni és ezért ragaszkodunk túlságosan az érzéki javakhoz. Csak miután átléptük a lemondások kapuját, akkor tárul fel előttünk a krisztusi élet szépsége. Így lesz a testi halál nem a megsemmisülés, hanem az örök élet kapuja.

HALÁL ÉS FÖLTÁMADÁS

13. évközi vasárnap
Róm 6,3-4; 8-11

A közelmúltban fölkeresett egy édesanya és bejelentette: szeretné újszülött gyermekét megkereszteltetni. Beszélgetés közben kiderült, hogy sem ő, sem férje nem vallásosak. Még azt is vonakodott megígérni, hogy gyermekét keresztény módon neveli. Csupán szokásból, a család kedvéért, mint valami névadó ünnepséget igényelte a keresztelést. Sajnos ez a magatartás, ha be nem vallottan is, igen gyakori az úgynevezett keresztény családokban. Ezért érdemes Pál apostol vezetésével elgondolkoznunk a keresztység jelentőségén, természetfölötti valóságán.

Régi gyakorlat egyházunkban, hogy a keresztény szülők gyermekeit

már csecsemő korukban megkereszteljük. Kezdet kezdetén, az ősegyházban nem így történt. A pogányságból megtérő felnőttek hosszas előkészület után nyerték el a keresztséget és benne Isten ajándékát. Pál apostol ezt a gyakorlatot tartja szem előtt, amikor a keresztségről beszél. Az ősegyházban külön medencében, teljes alámerítéssel történt a keresztség. Így lett hasonló Jézus sírjához, halálához és feltámadásához. Ezt úgy is mondhatnók, hogy Jézus nagypénteken bezárul és húsvétkor megnyíló sírja a keresztség által válik állandó jelenné egyházunk életében. Bennünk is meg kell halnia a régi embernek, a bűnnek, hogy új életre támadhassunk. Ez a különleges halál és csodálatos föltámadás a keresztség nagy ajándéka. Sajnos azonban emberi gyengeségünk következtében sem a halálunk, sem a föltámadásunk nem végérvényes. Jóllehet bűneink eltörlése és az új élet kezdete Isten ajándéka, ezt az ajándékot törekeny edényben hordozzuk. Sajnos a bűnös ember halála nem végérvényes bennünk. Gyarlóságaink újra meg újra föltámadnak és ezért van szükségünk a keresztségben történő eltemetkezés mellett a gyóntatószék koporsójára, a bűnbánat szentségének bűneinket eltemető irgalmára. Ebből következik, hogy a keresztség halála a bűnnek, föltámadás Krisztus életére nem egyszeri jelensége életünknek. Keresztségünk, átváltozásunk egy egész életet igénylő feladat. Ennek programját Jézusunk így fogalmazta meg: legyetek tökéletesek, mint mennyei Atyátok! Akkor és azok járják az üdvösség útját, akik vállalják ezt a küzdelmet a tökéletesség csúcsai felé. Méltán jegyzi meg valaki: „Ha nem törekszünk egyre jobbak lenni, akkor hamarosan jök sem leszünk többé . . .” (Cromwell)

Egy svájci folyóirat érdekes körkérdéssel fordult olvasóihoz. Mit tenne abban az esetben, ha egy napra korlátlan hatalom birtokába jutna? Íme néhány a sok válasz közül. Azonnal hozzálátnék a világ átrendezéséhez. Megváltoztatnám az alkotmányokat, az államformákat. Fölösztelnék minden hadsereget, leszerelnék minden katonát. Olyan olvasó is akadt, aki kijelentette: én nem fogadnám el a korlátlan hatalmat, hiszen a világon azért van olyan sok baj, mert egyesek túl nagy hatalommal rendelkeznek. A legbölcsebb választ egy kilencvenéves bácsi adta. Valószínű semmire sem használnám föl az egy napra adott hatalmat. A világ megváltoztatásának csak akkor lenne értelme, ha ezáltal minden ember békében és boldogságban élne. Ám ez lehetetlen. Hiszen minden ember másban keresi és találja meg boldogságát. Egyébként a világot, az embereket nem lehet hatalommal, parancsszóval megváltoztatni . . .

Igaz, hogy a keresztség fölkínálja az emberiségnek a boldogság örömhírét, de éppen azért, mert kínálja, nem sérti az ember szabadságát. Azt is valljuk, hogy nincs egységes recept arra, miképpen éljük meg Jézus életét. Ez minden ember életében sajátos, egyedi módon valósulhat csak meg. Pál apostol mégis vállalkozik arra, hogy rámutasson a keresztyén élet lényegére és a közös emberi boldogság útjára. Meghalni

a bűnnek és Istennek élni Jézus Krisztusban. Olyan program ez, amelynek megvalósítása biztosíthatja egyéni és közös boldogságunkat. Hiszen bármit is mondanak egyesek, valójában az „ember Teremtője szemléletére alkottatott és maradéktalan tökéletes szemléletében rejlik boldogsága. Bármi egyebe is legyen, kielégületlen marad mindaddig, amíg Isten jelenlétét nem élvezzi és nem él fényében.” (Newman) Mivel pedig Isten ismerete Jézus Krisztus arcán ragyogott fel számunkra, a Jézussal megvalósuló életközösség a „legjobb rész”, amit az ember választhat. Az emberi természetből következik, hogy fejlődésre, tökéletesedésre van beállítva. Igent mondani erre annyi, mint az üdvösség útjára lépni. Nemet mondani életünk megszentelésére, ez a kárhozat útja.

Minden túlzás nélkül állíthatjuk, hogy az ember különleges helyet foglal el az általunk ismert világmindenségben. Nemcsak a természet rendjében élvez elsőséget, hanem Isten szeretetében is. Igaz, hogy a természet mostohasága következtében olykor kételyeink támadnak Isten jósága iránt. Am Jézus Krisztus megjelenése óta ebben sem kételkedhetünk. Nyugodtan mondhatjuk: „Mi vagyunk a Világmindenség aktív része: az a rügy, ahol összpontosul és dolgozik az Élet; az a bimbó, amelyben minden remény virága rejlik.” (Teilhard) Krisztus azért jött, az egyház azért kereszttel vízzel és Szentlélekkel, hogy az emberben rejlő reménység virágba boruljon. Aztán megérjen a föltámadó élet számára.

LÉLEK SZERINT ÉLNI

14. évközi vasárnap
Róm 8,9; 11–13

Könnyen megtörténhet, hogy a mai szentlecke hallatán téves vágányra futnak gondolataink. Ebben ugyanis Pál apostol elítélően nyilatkozik a „test szerinti” életről. Úgy tűnik, mintha tanítása ellensége lenne a testnek, a testi örömöknek. Hogy ez nem így van, kiderül annak a krisztusi tannak meghirdetéséből, amely testünknek is föltámadást és örök életet ígér.

A bibliai szóhasználatban a test összefoglalója egész emberségünknek. Ebben természetesen beletartozik létünk bizonytalansága, határoltsága és halandósága is. Amíg az ember él és növekszik, a halál felé növekszik. Cervantes, spanyol drámaíró szavai szerint: „az ember arra született, hogy haldokolva éljen.” Akadtak olyan irányzatok, még az egyházban is, amelyek megvetették a testet és rossznak minősítették az

anyagi világot. Ám az egyház, Szentlélek-ihlette érzékkel mindig ellenállt ennek a kísérletnek. Hogyan is vehetné meg az emberi testet a keresztény, aki vallja, hogy az Ige testté lett értünk? Hogyan vehetné meg azt a világot, amelyet az Isten Fia megváltó szeretettel köntösként magára öltött? A testiség, az anyagiság annyira hozzátartozik emberségünkhöz, hogy egészen sohasem tudjuk levetni magunkról. Méltán jegyzi meg egy mai gondolkodó: „Istenem, mi lenne szellemünkkel, ha nem táplálná a földi dolgok kenyere, ha nem részegítené a teremtett szépségek bora, ha nem edzenék erőssé az emberi küzdelmek? Teremtőnyeid mily nyomorúságos energiákat, mily vértelen szíveket hoznának Eléd, ha sikerülne időnek előtte elszakadniok azoktól a gondviselészerű emlőktől, melyekre Te raktad őket . . .” (Teilhard)

Amikor tehát Pál apostol elítélően nyilatkozik a test szerinti életről, akkor nem magát a testet akarja leértékelni. Ám figyelmeztet arra a veszélyre, hogy az ember élete könnyen beszűkülhet az evilágiságba, a bűnös élvezet börtönébe zárkozhat. Aki életét kizárólag halálra létezésnek fogja fel, aki önző módon csak magát keresi, aki visszariad minden áldozattól, aki nem veti alá magát Isten törvényeinek, arról mondjuk, hogy a test szerint él. Ez a magatartás nem akarja fölismerni azt a tényt, hogy életünket ajándékba kaptuk és csak akkor teljeseedik ki, ha ajándékba is adjuk. Nem vagyunk a magunké, hiszen egész létünk túlmutat rajtunk, a Valakihez tartozást hirdeti. Akitől jöttünk, ahhoz kell visszatérnünk.

A kérdés már most az, hogyan valósíthatjuk meg ezt a feladatunkat? Pál apostol így fogalmazza meg a kérdést: ki szabadít meg e halálra szánt testtől? Miként lehetséges szétfeszítenünk a testszabta korlátokat és az anyag csúcсарól Istenhez emelkednünk? A keresztény válasz egyszerű: Krisztushoz kell csatlakoznunk. Hozzá, aki behatolt anyagiságunkba, egyesítette istenségét a „bűn húsával”, hogy megtisztítsa és megszentelje. Sőt, mi több, feltámasztásával megalapozta azt a reményünket is, hogy életünk végállomása nem a halál, a természet törvényénél hatalmasabb Isten kegyelme. A Krisztussal történő egyesülés révén mi is részesedünk a föltámasztás, a szellemi test dicsőségében.

Az evangéliumi példabeszéd szerint Krisztus a szőlőtő, mi pedig a belőle élő szőlővesszők. A vele megvalósuló életközösség által bennünk is lakást vesz a Szentlélek és szétárasztja az isteni életet. Akkor nyílik meg előttünk az örök élet kapuja, ha átadjuk magunkat a Szentlélek irányításának. De vajon hogyan szerzek tudomást a Szentlélek sugallatairól, miként valósíthatom meg a lélek szerinti életet? A mindenszentek litániájában ugyanis azért fohászokodunk, hogy sugallataid elhanyagolásától ments meg Uram minket! Nos, meg kell mondanunk, hogy a bennünk lakó Szentlélek, ha csendes is, de nem néma. Leginkább a lelkiismeret hangján szól hozzánk. Ezt egy érzékeny, belénk épített rádió-

hoz hasonlíthatjuk, amely fölfogja a Szentlélek sugallatait. Léggöri zavarok, úgynevezett zavaró állomások megnehezítik a jó vételt, de teljesen el nem nyomhatják szavát. A krisztusi üzenet hívő hallgatásával sok zavaró hangot ki is szűrhetünk lelkiismeretünk rádiójából. Ebben is Krisztus a példaképünk. Szent Gertrud nem ok nélkül nevezi Jézus Szívét a Szentlélek édesszavú hárfájának. Ő szólaltatta meg a Lélek szerinti élet örök dallamait. Őt kell követnünk, Őt kell kérnünk, hogy fölhangolja szívünk húrjait ugyanerre az énekre.

„Uram, Istenem, nézz le teremtményeidre és ne vesd meg kezéd munkáját! Világosítsd meg szívedet, szellemed lengjen lelkem mélyén, hogy a szeretet tisztá és szent dala énekeljen ott a te isteni szívéd örömére. Köszönöm, hogy kiemeltél a vak ösztönök hálójából és értelmes lelkem a Szentlélek hárfájává tetted. Köszönöm Jézusom, hogy nem érted be az eucharisztikus jelenléttel, hanem igazi embertestben akarsz közöttünk járni az idők végezetéig. Jézus újra és újra eljön a földre, folytatni akarja földi életét bennünk, az ő híveiben. Bele akar imádkozni habozó szavainkba, beleénekelni félénk dalunkba, beledobogni szívünk verésébe. Azt akarja, hogy csupa Krisztusok járjanak itt és így élhesse tovább földi életét . . . Hangja, mint a félénk gyermekhangot öleli és viszi a miénket s az Úr imáinkon megismeri Fiának szeretett akcentusát. Így lesz Krisztus a miénk, így leszünk Isten igazi gyermekei, így lesz a szívünk a Szentlélek édesszavú hárfája, melyen szerető ujjakkal játssza el a rövid földi éneket, az örök dalok múltó prelúdiumát.” (Prohászka: Ö. M. 7,344)

A SZIKLÁK TESTVÉREI

Péter–Pál
2Tim 4,6–8; 17–18

A két apostol, Péter és Pál nemcsak a naptárban férnek össze, hanem egyek voltak Jézus szeretetében és abban az apostoli munkában, amelyre Krisztus szeretete ösztönözte mindkettőjüket. Ezért méltányos, hogy közös ünnepel köszöntsük őket. Amint tudjuk, Péter az első meghívottak közé tartozott és a halázmesterségből szólította a lélekmentés munkájára az Úr. Pál apostol nem tartozott a tizenkettő közé, de mégis ő volt az, aki talán a legtöbbet tett az evangélium terjesztéséért. Ha tehát Pétert az egyház sziklaalapjának nevezzük, akkor Pál apostolt méltán hasonlíthatjuk bölcs házépítőhöz, aki a biztos alapokra fölhúzta az egyház épületét.

Több mint 1900 évvel ezelőtt történt. Néro császár „titkos rendőrsége” két embert hurcolt a börtönbe. Az egyik férfi egyszerű halászember a római birodalom Júdea nevű tartományából, a másik sátorszöví a kisázsiai Tarzusból. Vajon miért fogták el ezt a két embert és miért vetették a mamertini börtönbe? Azért, mert Néro császár e két emberben a római birodalom első számú ellenségét látja. Az a bűnük, azt merték állítani, hogy Néro császár nem isten. De még ennél is veszedelmesebb az az állításuk, hogy a Pilátus által halálraítélt és keresztfeszített Jézus az Isten fia, egyetlen úr a világ fölött. Ez nyilvánvaló felségsértés, államellenes cselekedet. Már régóta kutattak utánuk, végre most sikerült kézrekeríteni. Az ítélet hamarosan megszületik. Pétert, aki nem rendelkezett római állampolgársággal, saját kérésére fejfelé keresztre feszítették. Pál apostolt, mivel római állampolgár volt, az ostiai út mentén lefejezték.

Talán a kivégzést néző tömegben többen is megkérdezték magukban: vajon mit árthatott ez a két fegyvertelen öregember a hatalmas hadsereggel rendelkező római államnak? Néro császár azonban jól tudta mit csinál. Ő ott a hatalom csúcán megtanulta, hogy az eszmék veszedelmesebbek a fegyvereknél. Ez a két ember pástora, vezére volt a keresztényeknek. Miután végeztem velük, a nyájuk is szétszéled. Ebben reménykedett Néro császár, ám, amint tudjuk, minden másként történt. Semmi sem termékenyíti meg annyira az igaz eszmék talaját, mint az értük kiomló vértanúk vére. Néro is meghalt, egyik rabszolgája gyilkolta meg és senki sem tudja hová temették. Szent Péter sírja azonban egy új világ alapja lett és ezt hirdeti ma is a hamvai fölé épült Szent Péter bazilika lenyűgöző épülete. Péter nem halt meg, ma is él utódai-ban, Róma püspökében, a pápában.

Éppen ezért, ha Néro föltámadna elfelejtett sírjából és körülnézne a vatikáni dombon, minden oka meglenne a csodálkozásra. Kíváncsian nézné a Szent Péter bazilika épületét és bizonyára megkérdezné: miféle épület ez és miért került egykori kertem helyére? Hová lettek azok a hatalmas fák, amelyekre a szurokba mártott, állatbőrbe varrt keresztényeket égettük el? Erre mi ezt válaszolnánk: emlékszel-e még arra a két öregemberre, akiket a te parancsodra kivégeztek? Nos, ez a templom egyikük sírja fölé épült. De nem kell messze menned, hogy meglásd a Szent Pál bazilikát, a másik apostol előtti téren ott emelkedik az a kőoszlop, amit te hoztál Egyiptomból és dicsőséged megörökítésére állíttattál. Íme, ott ragyog tetején a kereszt és azt a Krisztust hirdeti, akit te tüzzel-vassal ki akartál irtani az emberek emlékezetéből. Olvasd csak el az obeliszk feliratát: Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat. Krisztus győz, Krisztus uralkodik, Krisztus parancsol. Hol

van azóta már Néro császár a te hatalmad? Legjobb lesz, ha gyorsan visszatérsz sírodba!

A mai ünnepen a vértanúságra emlékeztető piros ruhába öltözik az egyház liturgiája. Ez a ruha nemcsak a múltat idézi emlékezetünkbe. Sajnos Néro császár sem halt meg egészen. Miként Péternek és Pálnak, neki is vannak utódai. A keresztény vér újra meg újra kiserken és megöntözi azt a földet, amelyet vérén váltott meg Krisztusunk. A vértanúk színe sohasem megy ki a divatból. Nem volt olyan százada a történelemnek, amelyben valahol ne üldözték volna a keresztényeket. Ezen nem szabad csodálkoznunk, hiszen Jézusunk megjövendölte: amint engem üldöztek, titeket is üldözni fognak. Mindez lehet nagyon fájdalmas, de mégis garancia arra, hogy jó úton járunk. Nem azok az igazi győztesek, akik üldözik az igazságot, hanem azok az üldözöttek, akik meghalnak érte.

A mai ünnep ezért vigasztaló számunkra és figyelmeztető az egyház ellenségei számára. Amikor a zsidó főtanács értesült az apostolok igehirdető tevékenységéről, elhatározta, hogy akár erőszakos eszközökkel, csirájában fojtja el a keresztények egyre erősödő mozgalmát. Pétert és Jánost börtönbe vetették és kemény büntetés kiszabásáról tanácskoztak. Ekkor szólásra emelkedett egy Gámáiel nevű tanító és így szólt a gyülekezethez: „Izraelita férfiak! Fontoljátok meg mit akartok tenni ezekkel az emberekkel! Nemrégiben föllépett ugyanis Teodász, aki nagyra tartotta magát. Szám szerint mintegy 400 férfi csatlakozott hozzá, de őt magát megölték, azokat pedig, akik hittek benne, szétverték és megsemmisítették. Ezért én most azt mondom nektek: ne zaklassátok ezeket az embereket, hanem engedjétek őket szabadon. Ha ugyanis ez a mozgalom emberektől származik, fölbomlik, de ha Istentől van, nem tudjátok szétosztatni őket . . .” (ApCsel 5,34) Így vélekedett Gámáiel rabbi és az idő, a történelem őt igazolta. Mi keresztények hisszük, hogy az egyház Istentől van és olyan sziklára épült, amelyen nem vehet erőt a pokol hatalma sem. Ezért valljuk mi is a költővel:

Virágzó oszlop vagy, halott törmelékek között.
Nemes kehely vagy mihaszna cserepek között.
Királyok fonnyadnak el és seregek sápadnak el
/ előtted,

Mert mindnyájuk testvére a szél,
De a te testvéreid a sziklák.

(Gertrud le Fort)

A VAJÚDÓ VILÁG

15. évközi vasárnap
Róm 8,18-23

Valaki találóan jegyezte meg: a természet nem anyánk, hanem nővé-
rünk. Nem véletlen tehát, ha közös a sorsunk, leveretésünkben és győ-
zelmeinkben egyek vagyunk. Ugyan ki tagadhatná azt a nyilvánvaló
tényt, hogy a világ és benne az emberek a küzdelmek keresztútját jár-
ják?! Ám ezek a küzdelmek és szenvedések csak akkor válnak elviselhe-
tetlenné, ha nem bukkann fel előttünk a győzelem látomása. Az evangé-
liumi példa szerint is fájdalmasan szüli az anya gyermekét, de a meg-
született élet kárpótolja a szenvedésekért.

A mai szentleckében Pál apostol is a jelen szenvedéseire mutat és
nem tagadja azt a tényt, hogy egy sóhajtozó, vajúdó, szenvedő világban
élünk. Micsoda roppant küzdelmet vívott a tűz és a víz, amíg kialakult
a föld mai arculata! A tudományos kutatás föltárja azt a harcot, amit
az életnek kellett megvívnia, mióta megvetette lábát a földre. A tudo-
mány megállapítja ezeket a tényeket, de nincsen válasza arra a kérdé-
sre, hogy hová tart a fejlődés és mi az értelme ezeknek a küzdelmes ala-
kulásoknak? Sokan kijelentik: a fejlődés céltalan, nincs semmi biztos
támpontunk, aminek segítségével fölfedezhetnők biztos irányát. Akadnak
természetesen olyan gondolkozók is, akik másként vélekednek. Szerin-
tük „az evolúció kijárat valami felé, ami nincs alávetve a teljes halál-
nak és ezért az evolúció Isten keze, amellyel elvisz önmagához.” (Teil-
hard) Ki tagadná, hogy hívő meggyőződésünk örömmel hallgat ilyen
kijelentést! A Szent Pál-i tanítás nem éri be ezzel. A vajúdó világ nem
a maga erejéből szabadul meg a mulandóság bilincseiből. A világ és
benne az ember nem a fejlődés karján emelkedik Istenhez. Nem a ter-
mészet és nem az ember nyit kijáratot a halál zsákutcájából! Hanem
kicsoda? A mi Urunk Jézus Krisztus. Az Általa teremtett világ csak
Általa térhet vissza az Istenhez. A szenvedés sebei csak az Ő sebei ál-
tal gyógyulhatnak meg. Az élet keresztútján csak az Ő vezetésével jut-
hatunk el a megdicsőült élet fényességére. A sóvárgással eltelt természet
világára a keresztről hull a remény fénye, a föltámadt Krisztus sírjából
születik jövőbe vetett hitünk.

Tévedés lenne azt gondolnunk, hogy a természet fölszabadulása a
mulandóság szolgálai állapotából csupán egy világ végén bekövetkező ese-
mény. Krisztus föltámadás ugyanis már megtörtént és kegyelmi ereje
itt és most bekapcsolható a történelem áramába. A világban tapasztal-
ható rossz nem kizárólag a természet szerkezetéből, a fejlődés elhulló
selejtjéből következik. A természet életét komolyan megzavarhatja az

a bűn, ami az ember által lép a világba. Mivel a Teremtő az ember uralma alá helyezte a földet, a természet urává tette, ebből következik, hogy bűnös magatartásával a természetet is megronthatja. Mikor megfosztja eredeti rendeltetésétől és nem úgy használja a föld javait, ahogy azt Isten szeretete sugallja. Ennek szemléltetésére elegendő az atomerő fölfedezésére utalnom. Ez az erő nem csupán azért veszélyes, mert városokat, életet pusztíthat gyilkos bombák alakjában. Nyilvánvaló, hogy ez is súlyos visszaélés a természet erőivel. Ám az is tragikus, talán legnagyobb tragédiája századunknak, hogy az ember, egyes emberek, az atomfegyver ravaszára tették kezüket és e fenyegetés segítségével bűnös módon visszaélnék hatalmukkal. Megtiporják az emberi szabadságot, megalázó szolgaságba taszíthatják az embereket. Az atombombából született félelem a legnagyobb veszedelem korunkban.

Mi keresztények, Pál apostollal együtt mégsem adjuk fel reményünket. Ezt a reményt nem az emberi józanságból, bölcsességből vagy tudományból merítjük. Hanem miből? A Krisztusban hozzánk hajló Isten szeretetéből. Hisszük, hogy Jézus az ő keresztje által beoltotta magát a világba és ezzel, csakis ezzel lehetőséget adott, hogy fölszabaduljunk a bűn szolgaságából. Igaz, az ember újra meg újra megpróbálkozik önjelével boldogulni és ki tagadná olykori sikereit?! Ám az igazi győzelem csak azoknak jut osztályrészül, akik Krisztusban kapaszkodnak. Akik itt és most elfogadják Őt útítársul. Akik átadják magukat neki, hogy tanításával, szeretetével, példájával átváltoztassa életünket.

Köztudomású mindnyájunk előtt, hogy a jézusi életprogram egyik leg-tökéletesebb megvalósítója volt Asszisi Szent Ferenc. Rőla beszéli egy legenda, hogy Umbriában járva meglátogatott egy kolostort, amelynek szerzetesei igen szigorú, vezeklő életet éltek. Nem csoda, ha e komor férfiak kissé megbotránkoztak a mindig vidám Ferenc testvér örvendező lelkületén. Ez bizony nem illett a komor kolostor falai közé. Ezért a kolostor előljárója kivezette Ferencet a kertbe és rámutatott a kolostor kertjében éktelenkedő tövisbokorra. Felszólította, hogy törjön le egy ágat és ez figyelmeztesse a komolyságra és vezeklésre. Ekkor Ferenc testvér megsimogatta a bokrot és íme a tövisbokor rózsabokorrá változott. Ebből megérthették a vezeklő szerzetesek, Isten jobban szereti a vidám szolgálatot, mint a kedvetlen vezeklést. De ez a példa arra is megtanít, hogy a világ, a természet, az emberi élet tövises bokrával is ez történik, ha Krisztus szeretetével simogatjuk. A belőle élő emberek szíve, magatartása az a csodálatos kéz, amely a szenvedés töviséi között kivirágoztatja az Istenhez érkező világ reménységét.

ERŐ A GYÖNGESÉGBEN

16. évközi vasárnap
Róm 8,26–27

Azok az emberek, akiket nem kábít el a hiúság, a túlzott önbizalom, mindig átérzik gyöngeségüket. Embernek lenni annyi, mint korlátokba ütközni, megtapasztalni erőink végességét. Ez a fölismerés különösen jellemzi a keresztény magatartást. Ezért valljuk: nincs önmegváltás, bogárnyi izmunkkal nem jutunk az égbe. Ebben a gyöngeségekben mégsem vagyunk magunkra hagyva, az erős Isten a mi menedékünk.

A kérdés most már az: miféle kapcsolat, milyen érintkezés lehetséges Isten és teremtményei között? Miképpen hatol belénk az isteni kegyelem, ami gyöngeségünket üdvösséget szerző erővé változtatja? Tagadhatatlan, hogy az Istennel kialakított közösségnek számtalan lehetősége van. Isten sokféleképpen szól és közeledik hozzánk. De talán a legáltalánosabb és leggyakoribb módja az imádság útja. Ez a magyarázata annak, hogy a gondolat csúcára fölkapaszkodott ember ösidők óta imádkozó ember. A természet erőivel folytatott küzdelemben átértette gyöngeségét és az imádság által készített helyet önmagában az erős Istennek. Mert az igazi imádság nem Isten kegyének, ajándékainak koldulása, hanem bátorító találkozás, boldogító egyesülés. Az imádságban nem Isten ajándékait kérjük elsősorban, hanem Őt magát keressük, Vele akarunk egyesülni.

Gondoljunk csak arra, hogy életünkben milyen jelentős szerepet játszanak az emberi kapcsolatok. Életünk legszebb, újra meg újra felaranyuló emlékei fűznek gyermekeinkhez, amikor az otthon rejtettségében, szüleink ölelő karjában találtunk boldogító menedéket. Aztán felnőtté érve, önálló életet kezdve ösztönös mozdulással egy másnemű társat kerestünk és vele egyesülve új erők áramlottak belénk. Milyen erőforrás egy jó barátság, amely megsokszorozza erőinket. Így gazdagodunk, így erősödünk az emberekkel való egyesülés által.

Sajnos azonban gyakorta megtörténik, hogy az emberi kapcsolatok megszakadnak, ránkzuhan a magányosság csillagtalan ege s egyedül maradunk. Ám az istenhívő számára ez a totális magány elképzelhetetlen. Keresztény hitünk szerint Jézus azért is jött, hogy sok mindennel együtt, a magány fölött is győzelmet arasson. Megtestesülése által olyan kapcsolatot teremtett velünk, amely minden hívő számára biztos menedék az elmagányosodás sivatagában. Jézus a nagy imádkozó, aki állandó közösségekben él az Atyával és a Szentlélekkel. Ebbe akar minket is bevonni és ezáltal végérvényesen szétöri magányosságunk bilincseit.

Egyházunk tanítása szerint a Szentlélek jómaga lesz vendége a meg-

keresztelkedő, a hitét megvalló és megélő kereszténynek. Reánk is kiterjeszti azt a sajátos tevékenységét, amit a Szentháromság közösségében folytat. Ott az isteni személyeket egyesíti a szeretet lángjában, itt pedig az embert öleli bele a Szentháromság életébe. Ezért imádság közben felesleges az égre emeled fejedet, mert akihez imádkozol, az benned él, benned lakik. Ennek köszönhető, hogy akik elfogadják a Szentlélek vezetését, olyan bölcsességről tesznek tanúságot, amit nem lehet megtanulni az emberiskolában. Méltán jegyezte meg Vianney Szent János: „Akit a Szentlélek vezet, az helyesen gondolkodik. Ezért sok tanulatlan hívő többet tud, nagyobb bölcsességről tesz tanúságot, mint a művelt, iskolázott emberek...”

Görögországban, az Égei-tengerbe nyúló Athosz szigetén élnek immár 1700 éve a görögkeleti szerzetesek. Olyanok jönnek és maradnak itt a kolostorban, akik végérvényesen hátat fordítottak a világnak. Te-kintetüket egyedül az Isten felé irányítják. Aki egyszer belépett az athoszi kolostorba, az élve nem hagyja el a félszigetet. Ennek jeléül sokan a hajót, a csónakot is elégetik, amelyen ide érkeztek. Tévedés lenne azonban azt gondolnunk, hogy ezek az emberek valami fanatikus, világ-got megvető, megszállott emberek. Nagyon is barátságosak és vendég-szeretők. Ebben a világban élnek és legfőbb céljuk, hogy a világ ezeryni gondját-baját imádságaikban Isten elé vigyék. Igyekeznek teljesen átadni magukat a Szentléleknek és minél hatékonyabban átélni az Istennel történő egyesülés békességét.

Tudom, szinte hallom, hogy egyesek lemondóan intenek: ez nem való nekünk! Nem menekülhet mindenki Athosz szigetére, nem zárkózhatunk kolostorba. Ez így igaz. Ám az mindenhol és mindenki számára lehetséges, hogy imádságos életével Isten felé fordítsa szívét. Igaz, a mai zajos világban, a tevékenység lázában sok nehézsége van az elmélyedő imádságnak. Valaki erről, sokak nevében így panaszkodik: Kedvenc hobbym, egész időtöltésem a fotózás. Mikor ezzel foglalkozom, egész figyelmemmel rajta csüngök. Feleségemnek is többször kell szólni: gyere már vacsorázni! Bezzeg az imádsággal nem így vagyok. Gyakran elmulasztom és ha immel-ámmal el is végzem, figyelmem hamar más irányba kalandozik. Azt hiszem, hogy ehhez hasonló vallomást mindannyian tehetnénk. Mit tegyünk tehát? Vállaljuk a nehézségeket, a sikertelenséget, de ne hagyjuk el az imádságot! Jobb rosszul imádkozni, mint sehogysem. Erős akarattal készítsünk helyet magunkban a Szentléleknek, hogy gyengeségünk segítségére lehessen és bennünk és velünk végezze az Istennel egyesítő imádságot.

ISTEN MEGHÍVÁSA

17. évközi vasárnap
Róm 8,28–30

Egyházunk története során sokat vitakoztak arról a hittételről, amelyet a mai szentlecke is megemlít. Pál apostol ebben a levelében az előrendelés, a predestináció titkát fejtegeti. Eszerint Isten egyeseket elve arra rendelt, hogy hasonlóké legyenek Fia képmásához és ezáltal elnyerjék az örök dicsőséget. Olyan állítás ez, amely az emberi logika sínpárjára állítva könnyen téves irányba fordulhat. Arra a hamis következtetésre vezethet, miszerint Isten is kivételez, emberi mérték szerint „igazságtalan”, hisz egyeseket üdvösségre, másokat kárhozatra teremtett.

Ám az igazság mégis csak az, hogy nem ismerjük Isten gondolatait és éppen ezért nincsen jogunk ítéletet mondani fölöttük. Annyi azonban bizonyos, hogy Isten minden ember üdvösségét akarja és Jézus, illetve egyháza által mindenkinek kikézbésíti meghívó üzenetét. Ha ezt a meghívást meghallgatjuk, elfogadjuk és botladozó lábunkkal az ő útjait járjuk, akkor semmi okunk sincs arra, hogy életünk falára a pokol rémképét fessük. A mi dolgunk tehát nem az, hogy kifürkészhetetlen terveit kutassuk, hanem üdvözítő szeretetében bizakodjunk.

Ennek a bizalomnak forrása az a meghívás, amelyben mindnyájan részesültünk. Az ember életében mindig úgy jelentkezik az Isten, mint aki hívja az embert. Nem kényszerít, nem erőszakoskodik, nem ígérget „cirkuszt és kenyeret”, nem beszél földi paradicsomról, tövis nélküli boldogságról, csak hív. Ezt a hívó szót már az ősidők homályában meghallotta az ember és bizton állíthatjuk: a vallás jelensége egyidős az emberi jelenséggel. Korunk egyik súlyos tévedése az az állítás, miszerint Isten meghalt és helyébe az ember-isten lépett. Egyesek azt is mondogatják, hogy „az evangéliumi virág nehezen tud megélni a modern világ kritikus és materialista éghajlata alatt. Számára elmúlt a jó évszak; helyén más-más hajtásnak kell fakadnia a vallás mezején . . . De bármit is mondanak, a mi századunk vallási beállítottságú, valószínű vallásosabb, mint eddig bármikor. Csakhogy még nem találta meg azt az Istent, akit imádkozhatna . . .” (Teilhard)

Pillanatnyilag úgy tűnik, hogy az embereket megigézte az egyre jobban kitáruló világ szerelme és ennek kábulatában elfelejtkezik a rejtőzködő Istenről. A modern élet vásári zajában nem hallja meg Isten hívó üzenetét. A világ egyre színesedő képernyője elvonja figyelmét Teremtőtől. Ezzel kapcsolatban érdekes történetet olvasok Prohászka püspök életéből. Titkárával Székesfehérvár határában sétálgatott. Arról beszél-

gettek, hogy a földi dolgok szerelme végigkíséri-e az embert haláláig? Ő nem, jegyezte meg a püspök. Jön az öregkor és ilyenkor megtanul az ember fölfelé nézni. A réten, amerre mentek, gyerekek játszottak. A leányok gyermekláncfűből koszorút fontak, a fiúk sárkányt eresztettek. Az egyik fiúnak nagyon szép, színes sárkánya volt és gyönyörűen repült a magasban. Az egyik kislány olyan elragadtatva nézte, hogy közben kiesett kezéből a koszorú. Prohászka püspök észrevette és így szólt titkárához: látja, öreg korban így engedi el az ember a földieket és fordul az Isten felé . . . Természetesen a fölfelé forduló magatartásra hamarabb is eljuthat a gondolkozó ember.

Pál apostol azt is hangsúlyozza, hogy Isten rendelése szerint meghívottainak Krisztushoz kell hasonlítaniok. Ennek pedig nyilvánvaló következménye, hogy nem kerülhetjük el a megpróbáltatások keresztútját. Gyakran jómagunk is megfélemlünk arról, hogy kereszténységünk nem garancialevél egy zavartalan földi élet mellett. A siker, az egészség, a boldog családi élet, az anyagi jólét bármilyen jelentős értékek is az ember számára, de nem képviselhetnek első helyet értékrendünkben. Mindezek fölött álló célunk és feladatunk: hasonlókká lenni Krisztus képmásához. Mivel pedig Jézus homlokáról nem téphetjük le a töviskoszorút, testéről nem távolíthatjuk el a sebhelyeket, életéből nem vonhatjuk ki a szenvedést, mi az ő követői sem zúgolódhatunk, ha ezekben részesedünk. Ha azonban a szenvedéseket Isten kezéből vesszük és Krisztus-hasonlóságunkat látjuk benne, akkor üdvösségünkre, javunkra válnak.

Ezt szemlélteti az az újsághír, amely elmondja, hogy egy nyolcéves kisfiú torkán megakadt a rágógumi és fuldokolni kezdett. Szülei leállítottak egy teherautóst és megkérték, vigye a kórházba. A gépkocsivezető alaposan beletaposott a gázba és az egyik keresztteződésnél beleszaladt a tilosba. Eközben összeütközött egy személyautóval. Mindkét kocsit alaposan megsérült. S vajon mi történt a fuldokló kisfiúval? Az összeütközés következtében kirázódott a rágógumi és nem kellett a kórházba vinni. Így a rossz is jóra fordult . . . A keresztény embernek valahogy így kell fogadnia azokat a sorscsapásokat is, amelyek az istenszeretőknek mindig javára válnak.

Ezt az igazságot sejtette meg a költő is, midőn az egyik versében így énekel róla:

Kell lenni szívnek, amelyben kihajt
S dússá érik az élet szenvedése, –
Vak, ferde mag,
Mely mégis, mégis, istenek vetése.

Hátha a végső Aratás után,
Mikor sarló alá hull lassú szára,
Belőle kél
Szent kenyér az istenek asztalára?

(Tóth Árpád: Jól van ez így)

KRISZTUS SZERETETE

18. évközi vasárnap
Róm 8,35; 37-39

Mi emberek sok mindennel szeretünk dicsekedni. Különbféle tehetségünkkel, szorgalommal megszerzett tudásunkkal, olykos testi erőnkkel vagy anyagi gazdagságunkkal. Jogos büszkeséggel mutatjuk otthonunkat, a házunkat körülölelő kertet, amit szorgalmas munkával építettünk, szépítettünk. Ha azonban sorrendet állítok fel azokban az értékekben, amelyekkel jogosan vagy jogtalanul büszkélkedünk, vajon kinek vagy minek juttassuk a megtisztelő első helyet? Véleményem szerint a szeretetnek. Ez mindenki számára a legnagyobb érték.

A mai szentleckében szinte irigykedve hallgatjuk Pál apostolt, midőn Krisztus szeretetével dicsekszik. A fekete betűkből mintha tüzes lángok csapnának felénk, az izzó szeretet melege és fényessége. Ki választhat el minket Krisztus szeretetétől? Boldog ember, aki így tud ragaszkodni ahhoz a Krisztushoz, aki különös módon éhezi az emberszívek szeretetét. A gyűlölet pokoli sötétjében itt is, ott is fények gyúlnak, Krisztusért és testvéreiért égő szívek, hogy világítsanak a sötétben botorkáló embereknek. Krisztus a föld legnagyobb tűzgyújtója és szövetségeseinek, barátjának tekinti mindazokat, akik ebben segítenek neki.

A leghivebb magyarról Széchenyi Istvánról nyilatkozta ellenfele Metternich herceg: „Ez az ember olyan fából volt faragva, amelyből a Gondviselés a legnagyobb államférfiakat teremtette. Csak egy nagy hibája volt: a túl nagy szíve . . .” Sajnos korunk embertípusáról nem állíthatunk ilyesmit. Kevés a nagyszívű ember, hiánycikk a szeretet, ezért panaszodik a költővel együtt az éhező világ:

Tele vágyakkal zokog a lelkem,
Szerető szívre sohase leltem,
Zokog a lelkem.

Keresek valakit s nem tudom ki az?
A percek robognak, tűnik a Tavasz
S nem tudom, ki az.

Csüggedő szívvel loholok egyre,
keresek valakit a Végtelenbe,
loholok egyre.

(József Attila: Keresek valakit.)

Valahogy így loholt Pál apostol is mindaddig, amíg a damaszkuszi úton eléje nem állt a megdicsőült Krisztus. Ez az egyetlen találkozás, ez az egyetlen pillanat elegendő volt ahhoz, hogy életreszólóan beleszeressen. Boldogon dicsekszik tehát ezzel a szeretettel. Ennek hallatára nekünk is meg kell kérdezni magunktól: vajon milyen hőfokú a mi hitünk és Krisztus iránti szeretetünk? Megőriztük-e fényét és melegét egy olyan világban, amelyben az ateizmus tele uralkodik? Annyi hamis szeretet, annyi hamis bálvány igézetében büszkélkedhetünk-e hitünk és szeretetünk diadalmas erejével? Ezzel kapcsolatban érdemes meghallgatnunk egy életünket figyelő író vallomását. „A fiatal nemzedék szeme elé bálványokat állítottak, hogy ne érezze veszteségét. (Ti. az istenhit elvesztését.) Erőszakos politikusoknak zengett a dicsőimnusz, de olcsóbb kiadások is előkerültek: filmsztárok és erős izmú bicikliversenyzők semmitmondó képei. Az ifjúság kezdetben nem vette észre, hogy e pótfigurákkal becsapták . . . A fiatalság hitt a jól reklámozott csábítóknak és fiatalos hévvel kiállt mellettük. A kiábrándulás nem maradhatott el. Milyen kijózanító volt, amikor Hitlerről lassan kiszivárgott az igazság és hátborzongató valóságukban álltak előttünk azok az embertelen alakok. A fiatalok számára egy világ omlott össze. Hát igen! Bálványokból nem lehet élni és a mesterséges pótfigurák szükségszerűen lebuknak.” (Walter Nigg: A szentek visszatérnek.) Nem véletlen, ha számos országban sokan újra keresik és fölfedezik Jézust . . .

A kérdés már most az, hogy hol és hogyan találkozhatunk vele? Hol az a hely, ahol a szívek átmelegedhetnek szeretetétől? Jézus erről is gondoskodott. Apostolait, híveit küldi a világ útjaira, hogy szeretetükkel tanúságot tegyenek róla. A Krisztussal egyesült, szeretetétől lángoló emberek az Ő fáklyái, szeretetének követői. Az emberek elsősorban nem a szép és okos szavaknak, hanem a szeretetnek hisznek. Ez a szeretet avatta nemzetünk apostolává Prohászka püspököt is a századfordulóban. Róla szól a következő történet.

Treszka néni a püspöki palotával szembeni téren árulta a gyümölcsöt. Ott üldögélt télen-nyáron, napsütésben, esőben és hóiharban. Mikor Prohászka püspök kitekintett az ablakon, mindig megakadt rajta a szeme. Az egyik téli napon igen megsajnálta és arra kérte egyik em-

berét: vigyen a jó Treszka néninek egy bögre forró teát pálinkával körüteremtéve. A szegény asszony boldogon emelte kékre fázott szájához a teás bögrét és áldotta a jószívű püspököt.

Ha valóban szeretjük Jézust, ezt szeretetének továbbadásával bizonyíthatjuk. Próbáljuk megtenni, mert alkalom bőven adódik. Akkor majd Pál apostollal együtt dicsekedhetünk Krisztus szeretetével.

NÉPÜNK ÜDVÖSSÉGE

19. évközi vasárnap
Róm 9,1-5

Gyakran megtörténik, hogy beszélgetés közben vallási kérdések kerülnek szóba. Nem egy esetben többen is így nyilatkoznak: hát igen, valamikor én is jártam templomba, sőt ministráltam is. Most már nem érek rá ilyesmire. Őszintén bevallom, a lelkipásztor számára mindig szomorú ez a múlt idő, az elpárolgó hit fojtogató illata. Olykor a legtapintatosabb biztatásunk is ellenállásba ütközik. Ilyenkor szoktam mondogatni: senki sem sértődhet meg, ha az orvos egészségünk érdekében figyelmeztet valamire. A rendőrt sem bánthatjuk azért, mert a közlekedési szabályok betartását szorgalmazza. A lelkipásztor sem marasztalható el azért, ha Isten hívó szeretetére emlékeztet.

Pál apostol is ezt teszi a mai szentleckében olvasott levelében. Szomorúság és szívfájdalom számára Izrael népének elfordulása Krisztustól. Hiszen akit szeretünk, akihez a test és lélek rokonsága fűz, azt szeretnénk mindenben, minden jóban magunk mellett látni. A szeretet arra törekszik, hogy megossa kincseit szereteteivel. Az apostol jól ismeri népe történetét. Isten szövetségét és ezzel együtt azt a sok-sok kegyelmet, amellyel hosszú időn át kitüntette Izraelt. Jézus Krisztusban beteljesült a legnagyobb ígélet, a Megváltó, a Messiás elküldése. Sajnos azonban a nép vezetői elutasították Jézust, megkeményítették szívüket és Pált is árulónak tartották. Nem csoda, ha mindez fáj az apostoloknak. Örök emberi tulajdonság, hogy szívünket sebző tövis a szereteteink iránti gyűlölet. Ezt szenvedti Pál apostol, mikor lépten-nyomon tapasztalja az evangélium ellen acsarkodó honfitársainak gyűlöletét.

Egyházanyánk itt és most nem azért idézi emlékeztünkbe Pál apostol levelét, hogy Izrael népére irányítsa figyelmünket. Sokkal inkább arra figyelmeztet, hogy szívünkön viseljük saját népünk üdvösségét. Nekünk, akik itt élünk a Duna-Tisza táján, arra kell törekednünk, hogy a Duna-medence templomában ne haljon ki a keresztény hit, ne némul-

janak el a harangok. Szépen írja egyik levelében Petőfi Sándor: „Nekünk nincs a világon testvér nemzetünk, melytől segítséget kérhetnénk, mely segítséget adna; egyedül állunk, mint magányos fa a pusztában, nem támaszkodhatunk csak istenre és magunkra, de e kettő elegendő lesz arra, hogy örök időkre megmentsük a magyar nemzet életét és becsületét.” Így írt Petőfi az elmúlt század közepén és figyelmeztetése sok tekintetben ma is időszerű. Mi keresztény magyarok hittel valljuk ma is, hogy nemcsak az örök, de a magyar élet igéi is Jézusnál vannak. Az ő követése, evangéliumának megélése a múltban és a jövőben is garancia életünk megőrzésére.

Ha azonban körülnézünk hazánkban, saját községünkben vajon mit tapasztalunk? A keresztység szentségében még ma is követik az ősi hagyományt és a legtöbb újszülött neve belekerül a kereszteltek anyakönyvébe. Ám az anyakönyvi bejegyzés korántsem jelenti azt, hogy keresztények vagyunk. Ez bizony nem elegendő az üdvösségre. Az egyház ezért is kéri a szülőktől, a keresztiszülőktől azt az ígéretet, hogy gondoskodjanak gyermekük keresztény neveléséről. Sajnos nagyon sok esetben ez az ígéret csak ígéret marad. A megkeresztelt gyermekeknek csak kis hányada járul a szentáldozáshoz és még kevesebben bérmálkoznak. Sokan igénylik még a látványos esküvőt, de az esküvői nászmenetből hiányzik a legfontosabb: a keresztény hit koszorúja. Az is döbbenetes, hogy olykor rózsafüzért csavarnak a halott kezére, imakönyvet fektetnek mellére, jöllehet életében egyiket sem forgatta. Amikor egyházközségünk új templomot épített, apáinkat az a gondolat vezette, hogy rohamosan fejlődő községük számára nagy befogadóképességű templomot emeljenek. Tervük sok áldozat árán megvalósult. Csak az a szomorú, hogy nagy templomunk minden dísze ellenére sem szép, mert gazdátlan padok állnak benne. Ha Pál apostol a mai vasárnapon bekukkantana, újra elmondhatná: nagy az én szomorúságom és szüntelen szívem fájdalma . . .

Természetesen meddő dolog lenne ezeken a tényeken siránkoznunk és ezzel napirendre térnünk fölöttük. Ti is olvassátok vagy halljátok, hogy országszerte, világszerte csökken a papok létszáma. Igen sok egyházközségnek már nincsen lelkipásztora. Sokat beszélnek ennek okairól és az egyházat hibáztatják. A pápa és a püspökök nem győznek arra biztatni, hogy imádkozzunk és kérjük az aratás Urát, küldjön munkásokat aratásába. De azoknak is van némi igazuk, akik a papi hivatás csökkenésében az idők jelét, az Isten ujját látják. Figyelmeztetés ez, hogy a keresztény hit terjesztése és megőrzése nem kizárólag az erre fölszentelt papok feladata. A maga helyén, a maga módján mindenkinek papi, lelkipásztori munkát kell végeznie. Keresztény szülők nélkül nem lesz keresztény ifjúságunk. Keresztény nevelők nélkül reménytelen keresztény hazáról álmodozunk.

Mindez azonban nem lökhet minket a csüggedés szakadékába. Voltak olyan korszakok nemzetünk életében, amikor papok nélkül maradt népünk és úgy aludt a hit ebben a leigázott, törökpusztította országban, mint hó alatt a búzaszem. Hányan és hányszor eltemettek már minket herderi jóslatok, hazai költők látomásai! Miután elbukott a 48-as szabadságharc, véres elnyomás következett. A haza bölcsének nevezett Deák Ferenc mondotta e nehéz időkben: „Az én imádságom rövid, csak három szóból áll: éljen a haza!” Ám ezt az imát utána mondta az egész nemzet. Isten azért adta nekünk ezt a hazát, hogy szeressük és éltsük! Ez is keresztény kötelességünk!

MÁRIA ÚTJÁN

Nagyboldogasszony
1Kor 15,20–26

A keresztény hívek ősidők óta nagy tisztelettel és szeretettel tekintenek Jézus édesanyjára, Máriára. Nem kizárólag azért, mert Ő adta nekünk Jézust, midőn vállalta az emberek előtt igazolhatatlan anyaságát. Tiszteljük Máriát azért is, mert elsőnek élte meg azt az életet, amelyben Istennek kedve telik. Nem csupán a Kisdedet karjában hordozó Anyát köszöntjük, hanem azt az Asszonyt, aki elég erős ahhoz, hogy karjába vegye, Istenhez ölelje a bűnös világot. Nem tudom, ki hogyan gondolkodik, de ha én egy édesanyára, szerető hitvesre gondolok, mindig ölelésre tárt karokkal képzelem magam elé. Máriát is így látom a mai ünnepeken felénk fordulni. Vajon mit lehet válaszolnunk a kitáruló karok üzenetére? Nem kevesebbet, mint elindulni feléje.

Az evangélium Mária több útjáról is megemlékezik. Az angyali üdvözet után elmegy, hogy meglátogassa a szintén gyermeket váró Erzsébetet. Aztán visszatér Názáretbe és feleségül megy Józsefhez. A népszámlálásra Betlehembe utaznak és az istállóban világra hozza gyermekét. A gyilkos Heródes elől Egyiptomba menekül. Végre hosszú évek után visszatér Názáretbe és jó darabig nem utazik sehová. Mindig akkor és oda ment, ahová Isten akarta. Elkíséri Jézust képzeletben és ténylegesen akkor is, midőn megkezdí nyilvános működését. Ott látjuk a kánai menyegzőn, később Jeruzsálemben, majd a keresztt alatt. Sok utat tett meg Mária földi életében és minden útján Jézus követte. Bár csak mi is utánoznánk ebben! Mennyivel szebb, boldogabb lenne az életünk! Vezetheti-e gyermekeit rossz útra egy szerető édesanya? Ezért boldog az, aki megőrzi útját.

Az evangélium arról is beszámol, hogy a keresztfán utolsó szavaival Jézus Jánosra bízta édesanyját. Legnagyobb kincsét, Mária életét a szeretett tanítvány kezébe helyezte. Mi is így teszünk. Mi másra, ki másra bízhatnánk drágának tartott életünket? Csak a szeretet kezében érezzük biztonságban. Valószínű, legalább egy ideig Mária és János Jeruzsálemben laktak. Meglehetősen mozgalmas lehetett az életük. Pünkösöd után gyarapodni kezdett az egyház és Mária Jézus minden új követőjének édesanyja akart lenni. Jöhettek, jöttek is a látogatók. Kapuja nyitva állt, a szíve még inkább. Vajon mit kértek tőle? Bizonyára ezt: beszélj nekünk Jézusról! Úgy vélem, erre nem kellett biztatni Máriát. Ha szeretünk valakit, szívesen beszélünk róla. Figyeljétek csak a gyermekeikről beszélő anyákat! Vagy a szerelmes jegyeseket, az ifjú házасokat! A szeretet beszédessé teszi az embert, a szív bőségből szól a száj. A mai ünnepeken, úgy érzem, Mária is arra biztat minket: beszéljétek Jézusról! A gyermekeknek, akik fiam kedvencei voltak. A bűnösöknek, akiknek felkínálta barátságát. A betegeknek, akikre gyógyítóan tette áldó kezét. Beszéljétek Jézusról!

Nem tudjuk meddig élt Mária és meddig beszélhetett Jézusról. Egy szép napon ugyanis megérkezett a halál angyala, karján Mária menyegzős ruhájával. Lezárta Mária ajkát, hogy a mennyei dicsőségben énekelje tovább a Magnificat örök dallamát. Elnémult Mária és megszólalt Jézus. Vajon mit mondott, mit adott a boldog fiú boldog édesanyjának? Nem szavakat, nem arcának mosolyát, hanem egész lényének ajándékát. Máriára nézett és ezt mondhatta: szeretlek anyám, most már örökre együtt leszünk! A földön mi is akkor vagyunk a legboldogabbak, ha valaki ezt mondja: szeretlek, mindig veled maradok. Ez a mulandó boldogság. És mi az örök boldogság? Mindörökre Jézussal élni. Földi zarándokútunkon sok minden megzavarhatja együttlétünket. Gyakran még azt is elhiszük, hogy a földi értékek és az emberek betöltik szívünk éhségét. Mária elkerülte ennek a tévedésnek zsákutcáját. Minket is arra figyelmeztet: Jézus az egyetlen, életünket betöltő barát.

Ha egy képpel akarom szemléltetni Mária földi életét, egy hegyhez hasonlítanám. Mindig előre, mindig fölfelé, közelebb, közelebb Hozzád Istenem! Ez volt Mária életprogramja. Ezért Jézusnak nem kellett fölvennie Máriát a mennybe, hiszen a saját lábán ment oda. Mi gyarló keresztények nem dicsekedhetünk ilyesmivel. Sokszor olyan restek vagyunk és meghúzzuk magunkat az Isten-hegy tövében. Félünk minden erőfeszítéstől és a fölfelétől. Azt hisszük, hogy a több tudás, a több élvezet, a nagyobb gazdagság jelenti azt igazi fölfelét. Pedig nem így van.

Miként Mária, éppen úgy a mi számunkra is a fölfelé azt jelenti, hogy Jézus útját járjuk, róla és vele beszéljük meg életünket és növekedni igyekszünk a szeretetben. Sajnos igen sokszor a bűnös szenvedé-

lyek, a világ káprázata elhomályosítja az Isten-hegy csúcsát. Kérünk Mária, napba öltözött Asszonyunk, ragyogtasd fel előttünk a lelki élet, a mennybemenetel boldogító magasságait.

KERESZTÉNY ÉS MAGYAR

Szt. István király ünnepére

Szent István első királyunk ünnepén lobogódíszbe öltözik az ország és a háromszínű magyar zászló szépen példázza a szent király sokszínű egyéniségét. A piros színben a magyarságért lobogó szeretetét látom. A zöld jelenti a magyar földön zsendülő keresztény életet, a magyar jövő fakadását. A fehér szín jelenti azt a kötőanyagot, amely nemzetünk templomában a magyarság és a kereszténység köveit egybefogja. István királyban olyan uralkodó áll előttünk, aki maradandó példát adott a haza és az Isten őszinte szolgálatára.

Napjainkban is sokat beszélnek a hazafias nevelés szükségességéről, de a sokféle vélemény kazlából nehéz kicsépelni a lényegét. Nem kapunk egyértelmű választ arra a kérdésre, hogy kit nevezhetünk igaz magyarnak? Viharos történelmünk során mindig történtek túlzások és a nagyhangú magyarkodók igen sokszor csak színészkedtek, a maguk becsvágát követték. Méltán panaszkodott Széchenyi István, hogy mi magyarok könnyen megrészegülünk a szép szavaktól és közben megfledkezünk a tettekről. Keleti fantáziánk nagy kísértést jelent, hogy le-
térjünk a valóság útjáról és délibábok után fussunk. Ez részben érthető és megbocsátható. A véres valóságok elől szívesen menekül az ember a képzelet tündérországaiba. Egy kicsit mindnyájan János vitéz szerepét játsszuk és álmaink rózsáját az élet tavába dobjuk. Ha azonban eljön az óra, a cselekvés órája, meg kell hallanunk a tettek mezejére hívó fuvolyaszót . . . Mert mit is jelent magyarnak lenni?

Itt élni a Duna ölében, itt születni, ide gyökerezni, bárhonnan is jöttek, származtak őseink. Mit jelent magyarnak lenni? Beszélni, szeretni az anyatejjel magunkba szívott nyelvet és énekelni népünk dalait. Mit jelent magyarnak lenni? Testvért látni mindazokban, akiket egy nemzet-té ölel a közös nyelv, a közös kultúra, a közös sors, a közös feladat. Mit jelent magyarnak lenni? Szeretni, tanulni, értékelni a magyar szellem kincseit. A magyar költészetet, amely a világlíra élvonalában halad. Szeretni a magyar zenét, a benne megszólaló magyar lelket. Mit jelent magyarnak lenni? „Úgy élni, hogy soha semmit sem kívánjunk a magunk számára és ne akarjunk mást, csak dolgozni, csak szolgálni,

csak áldozatot hozni azért a legmagasztosabb közösségért, melynek nemzet a neve.” István király erre törekedett és példájával megmutatta: mit ér az ember, ha magyar . . .

Am ennél többet is adott nekünk! Példát mutatott arra: mit ér az ember, ha keresztény? Vajon mit jelent kereszténynek lenni? Megismerkedni Isten küldöttével Jézus Krisztussal. Magunkba szívni tanítását, hogy átjárja életünket, mint kovász a tésztát. Mit jelent kereszténynek lenni? Jézus szemével nézni és Jézus szívével szeretni honfitársainkat. Túlnézni hazánk határain és abban a tudatban nyújtani kezünket minden nép felé, hogy egy Atyának vagyunk gyermekei. Mit jelent kereszténynek lenni? Úgy dolgozni földi hazánk megszépítésén, hogy munkánk nyomán egyre inkább hasonlítson a békés Isten-országhoz. Szent István ilyen vérbeli keresztény volt és a hitet nem árcként viselte arcán. Nem érdekből, nem politikai számításból, nem félelemből, hanem őszinte meggyőződésből öltötte magára Jézus Krisztust.

Igy valósította meg a Kárpátok ölében a magyarság és a kereszténység házasságát, gondoskodva arról, hogy ne legyen kényszerházasság. Sajnos történelmünk későbbi korszakaiban többször tuszkolták nemzetünket különféle kényszerházasságokba. Nem csoda, ha sok véráldozatot követelő szabadságharcainkban válópert indítottunk. Ha történelmünk során nem jutott kenyér minden magyar asztalára, ez azért történt így, mert nem tartották meg az illetékesek a szentistváni alkotmány alapelveit. Nem a címerben díszelgő kettős kereszt, nem a korona tesz magyarrá és kereszténnyé, hanem az evangélium megvalósítása. Ez kötelez minket mai keresztényeket arra, hogy kitárjuk karunkat azok felé is, akik történelmünk rázós útjain elvesztették keresztény hitüket. Nem láthatunk másodrendű állampolgárt abban, aki a hit dolgában másként gondolkodik. Eleve téves az a felfogás, amely fölbontandónak tartja a magyarság és a kereszténység házasságát. Ebből a házasságból ezeréves történelem született és olyan nemzedékek sora, akik helytálltak sorsunk zivatarában. Jézus ma is az élet útja minden nép számára, garancia annak a sírnak kikerülésére, ahol nemzet sülyyed el . . .

Mi keresztény magyarok abban a meggyőződésben ünnepeljük első királyunkat, hogy jó utat mutatott nekünk. Igaz, hogy az élet, a nemzetek élete is megváltozik; új célok, új utak, új feladatok állnak elénk. A nemzeti színek talán megfakulnak és felerősödnek az emberiek. Ám a keresztény testvériség eszméje olyan útravaló, ami a holnapok útján is eligazítja nemzetünket.

ISTEN NÉPE

20. évközi vasárnap
Róm 11,13-15; 29-32

Pál apostol élete végéig büszkén vallotta, hogy Isten választott népéhez, Izraelhez tartozik. Ennek a ragaszkodásnak bizonyságaképpen, midőn apostoli útjain egy új városba érkezett, először a zsinagógát kereste fel, honfitársainak hirdette az evangéliumot. Igaz, sok esetben kevés sikerrel. Nemcsak közömbös, hanem ellenséges fogadtatásban részesítették. Őt magát árulónak tekintették. Nem egyszer még élete is veszélybe került. Az apostol azonban ebben is Isten ujját látta. Ezt a meglátását így fogalmazta meg: „Először nektek kellett hirdetni Isten igéjét. De mivel visszautasítjátok és nem tartjátok magatokat méltóknak az örök életre, most a pogányokhoz fordulunk.” (ApCsel 13,46) Nem vesztegeti tehát idejét a visszhangtalan prédikálásra, hiszen Isten a bezárt szívекbe nem erőlteti bele szent kegyelmét.

Mindebből tévesen következtetnénk arra, hangsúlyozza Pál apostol, hogy Isten véglegesen elvetette Izraelt. Örök szeretetén nem változtat semmit sem az emberek állhatatlansága. Ő nem bánja meg kegyelmi adományait és meghívó, szövetségszövő szeretetét. Ennek köszönhető, hogy Izrael és a föld többi népe, ha girbe-gurba utakon is, de az üdvösség felé halad. Isten egyetlen embert, egyetlen népet sem küld zsákutcába és még azoktól sem fordul el, akik megtagadják szolgálatát. Hatalmában áll, hogy a balsors tépte nemzeteket is megmentse és a rosszra jóra változtassa. Ezt az igazságot azért is érdemes emlékezetünkbe vésnünk, mert Isten jóságába vetett hitünket gyakran kikezdi rossz tapasztalataink. Mi emberek, bezárva szűk látókörünk börtönébe, nehezen akarjuk elhinni, hogy a rossznak minősített események Isten oltókése életünkben. Valahányszor elvesz tőlünk valamit, ezt csak azért teszi, hogy üres kezünkkel megragadhassuk értékesebb ajándékait. Amikor pedig az élet vagy a halál látogatásával kilakoltat szívünkéből valakit, ezt is csak azért teszi, hogy Neki több hely jusson életünkben. Boldogok, akik mindezt fölismerik! Vajon mi lett volna a pogány világ sorsa, ha Izrael népe egyértelműen elfogadja Jézust és szinte kisajátítja az evangéliumot?! Vajon elindulnak-e az apostolok a világ országútjaira, ha „Sion leánya” magához öleli őket? Ám Izrael bezárt kapui előtt tanulták meg az apostolok, hogy az evangélium útját minden nép felé ki kell építeni.

Mi keresztények jogos büszkeséggel emlegetjük, hogy az újszövetségben Isten népévé lettünk. Ezt sokszor balga módon úgy értelmezzük,

hogy a keresztségben ránk hulló krisztusi vér, az egyházhoz történő csatlakozásunk már eleve biztosítja üdvösségünket. Sokszor még azt is elvárjuk, hogy minket keresztényeket mindenki tiszteljen és egyházunk kiváltságokat élvezzen. Feledjük, hogy Jézus nem dicsőséget, hanem üldözést ígért egyházának. 1814-ben Bécsben ítékeztek a Napóleont legyőző európai hatalmak. A meghívottak között ott volt VII. Pius pápa államtitkára, Consalvi bíboros is. A konferenciák szünetében zendült fel Beethoven IX. szimfóniája. Sokan idézték a nagy zeneköltő szavait: aki az én zenémet megérti, megszabadul minden nyomorúságtól. Ezt ígérte Beethoven, ám az élet problémáit nem lehet egy zenedarabbal megoldani. Consalvi bíboros is azon fáradozott, hogy tisztázza az egyház németországi helyzetét. Magához kérette Bécs apostolát, a szentség hírében álló Hofbauer Kelement. Azért hívtam önt, hogy tanácsát kérjem. Az én tanácsomat, bíboros úr, mondta nevetve Hofbauer Kelemen? Vajon miféle tanácsot adhatnék én, egyszerű öregember egy diplomátának? Ezután Consalvi bíboros elpanaszolta, hogy a német fejedelmek egymás után megfosztják birtokaiktól a püspököket. Az egyház lassan koldussá változik. Vajon mit válaszolt erre a buzgó lelkipásztor? Hát csak ezt és ennyit. Tudom, hogy sok joggalanság érte az egyházat, de ebben én Isten ujját látom. A nép sokkal jobban ragaszkodik majd szegény papjaihoz, mint azokhoz, akik a nagy jólétben megfeledkeznek igazi hivatásukról. Gondolja meg bíboros uram, hogy azok a hóhérok, akik keresztre szegezték Jézust, közreműködtek megváltásunkban. Az egyházat akkor szerették a legjobban, mikor a szegénység és a vértanúság ruhájába öltözött. Így lesz hasonló Jegyeséhez.

Midőn Pál apostol megtapasztalja, hogy a pogányok milyen lelkesen fogadják az evangéliumot, felvillan benne a remény: hátha ezzel a magatartásukkal versengésre serkentik Izrael népét. Ennek hallatán érdemes egy kissé elgondolkoznunk, hogy mennyi mindenért versengtek és versengenek a világ népei. Legtöbbször a gazdagság és a hatalom volt a tét. Mennyi szenvedést zúditottak az emberiségre a kegyetlen hódítók, a régi és új gyarmatosítók. A nagy népeket ilyen tekintetben nagy bűnök terhelik. Sajnos ez a versengés napjainkban is folytatódik. Versenyeznek, kinek lesz több harckocsija, rakétája, repülőgépe, atombombája. Teljes erővel termelnek a hadianyaggyárak és gyártják a világ legdrágább ócskavasát, az oly hamar elavuló fegyvereket. Ebben a sötét jelenben olyan szép álom, amit Pál apostol emleget. Versenyezzünk az evangélium hirdetésében, a szent élet megvalósításában, a szeretet gyakorlásában. A neves francia bölcseleő Garaudy írja: „Nem az a fontos, hogy melyik tan győz, hanem, hogy az ember győzzön saját történelme útjain . . .!” A mi hitünk szerint Jézusban és követőiben jelenik meg az az ember a földön, aki méltó a győzelemre. Olyan győzelemre, ami senkinek nem jelent vereséget.

Nem a fegyverkezési verseny, nem az olimpiai versenyek, de nem is a szépségversenyek boldogítják az emberiséget. Hanem micsoda? A krisztusi evangélium versengő megvalósítása.

IMÁDÓ SZERETET

21. évközi vasárnap
Róm 11,33-36

Miután Pál apostol prófétai tehetséggel Isten útjait fejtegette híveinek, hirtelen megtorpant, mintha szakadék szélére érne. Gondolatai megbénulnak, ajka elnémul, kihull kezéből a toll. Tehetetlenségében imára kulcsolja kezét és igehirdetés helyett imádó himnuszban magasztalja az isteni bölcsesség mélységeit.

Ez az élmény azóta is sokak életében, vallásos magatartásában megismétlődik. Írunk, beszélünk ugyan Istenről, de a szívünk mélyén igazat adunk Pál apostolnak, aki töredékesnek, sőt oktalannak minősíti prédikációnkat. Az egészen máslettű Istennek megfoghatatlanok szándékai és kifürkészhetetlenek az útjai. Nagyságának fölismerése így döbönt rá a mi töprengésünkre. Csak az a felemelő, hogy e roppant különbség szakadéka fölött maga az Isten ver szeretethídat teremtményeihez. Ezért és ezen indulhatunk el hozzá imádó szeretetünk lépteivel.

Érdeemes elgondolkoznunk azon a tényen, hogy az ember roppant erőfeszítéseket tett és tesz a természet megismerésére. Minden előre tett lépésért, sikerért keményen meg kellett küzdenie. Gazdag tapasztalatok birtokában ma már senki sem áztatja magát azzal, hogy a természet minden titkát leleplezheti. Használjuk ugyan a villanyenergiát, de ma sem tudunk válaszolni arra a kérdésre, hogy mi az elektromosság? Behatolunk az anyag belsejébe, némelyiket szét is tudjuk hasítani, de pontos válaszunk ma sincs arra, hogy mi az anyag? Ez a folytonos beleütkezés az ismeretlen, a titkok falába, a hívő ember számára magától értetődő jelenség. Mi, akik hisszük, hogy a világ az Isten műve, nem csodálkozunk titokzatos jellegén. Isten máslettésége, fölfoghatatlansága megnyilatkozik teremtő tevékenységében is. Az ősi bölcséleti alapelv szerint agere sequitur esse. A cselekvés mindig követi a léteket. Ha az Isten léte felfoghatatlan, akkor ugyanaz jellemzi tevékenységét is. A gögös emberi értelem számára ez sokszor megaláztatást jelent. Ezért a természet, a történelem titokzatos szötteése nemcsak a hit, hanem a lázadás, a hűtlenség, a tagadás útjára is vezethet. Cosima, Wagner Richard felesége a halállal vívódva ezt írta naplójába: „Ha Isten megteremtett,

ki kérte meg rá és ha én az ő képmása vagyok, ki kérdezte, hogy ez kellemes-e nekem?” Ám ennél sokkal bölcsőbb, igazabb a hívő ember válasza. Newman bíboros írja: „Óh én Uram! Imádlak téged, mert oly titokzatos, oly megfoghatatlan vagy! Ha nem lennél megfoghatatlan, nem lennél Isten . . .”

Így jut el a hívő ember Isten titkai nyomán az imádásig. Ezzel az akusszal mintegy elismerjük Isten nagyságát, tehát meghódolunk előtte. Ugyanakkor fölismerjük hozzánk lehajló, létünket gazdagító szeretetét. Így lesz imádó értelmünk, összekulcsolt kezünk hídverés a másletű Istenhez. Ezzel kapcsolatban érdemes meghallgatnunk egy kiváló protestáns teológus (Heinrich Ott) megjegyzését. „1964 őszén abban a kiváltságban részesültem, hogy Martin Bubert meglátogathattam Jeruzsálemben és hosszasan elbeszélgettünk. Akkor mondotta el a következő történetet. Egy fogadás alkalmával találkoztam Dávid Ben Gurion egykori miniszterelnökkel. Megkérdezte tőlem: Buber professzor, miért hisz ön tulajdonképpen Istenben? Így válaszoltam: ha Isten olyan valaki lenne, akiről beszélni lehet, akkor nem hinnék benne. De mert Isten olyan valaki, akihez szólni lehet, ezért hiszek Benne.”

Igaz, hogy Isten sokszor, sokféleképpen szólott és szól hozzánk és Fia által szinte minden fontos, lényeges dolgot elárult terveiről. Ám ezekben a tanításokban nem belső életéről nyilatkozott, hanem irántunk tanúsított szerető magatartásáról. Itt a földön emberi gondolatruhában nem jelenhet meg az Isten. Csak tükör által, homályosan „látjuk”. A keresztény élet célja nem a tudálékos kíváncsiság és teologizálás, hanem a hitből és szeretetből táplálkozó imádás. Ábrahám útja is Móriahegyére vezetett, hogy odaadja Istennek a legdrágábbat, Izsákot. Ez az odaadás a mi feladatunk. Ezért áll templomunkban az oltár, ahol Jézus mutatja be nekünk, velünk és helyettünk az Isten-imádás netovábbját. Az egyház haszontalan intézmény lenne, ha abbahagyná az imádás szolgálatát, a Teremtő dicsőítését. A keresztény élet lényege az a dialógus, amit Isten kezdett velünk, hogy egyre beljebb vonjon minket szeretetének titkos ösvényein. Ez a mi utunk, ez a mi hazánk, ahol nyugalmat talál, végtelenbe tágul a szív és az elme.

Egyszerűséget sugárzó, halkszavú költő volt Falu Tamás. Az egyik versében így nyilatkozik:

Hogyha egy hang azt kérdezi
tőlem majd a temetőben:
mi a vágyam, óhajtásom,
mi maradjon meg belőlem?

Akkor gondolkozás nélkül
könyörögve ezt felelem:
ne maradjon belőlem csak
összekulcsolva két kezem.
(Két kéz)

AZ ELAJÁNDÉKOZHATÓ EMBER

22. évközi vasárnap
Róm 12,1-2

Mikor az ember felnőtté érik, rádöbben gazdagságára és arra, hogy mennyi elajándékozható kincssel rendelkezik. Életünk boldogsága attól függ, hogy kinek és minek ajándékozuk életünket. Tagadhatatlan sok a kérő és jómagunk is több irányba kacsingatunk. A kereslet és kínálat eme vásári zajában csendül fülünkbe Pál apostol intelme: adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul!

Mi emberek, akik öt érzékszervünkkel tapadunk a földhöz, a látható; fogható dolgokhoz, könnyen elveszítjük, olykor föl sem ébred egyesekben a láthatatlan világ iránti érzékünk. A látható, élvezhető közel mindig vonzóbb a távoli Istennél. Sokszor afféle luxuscikknek tekintjük, ami nélkül egészen jól megélhetünk. Talán nem kételkedünk létezésében, ha bajba kerülünk, még imádkozunk is, társaságban el-elvitatkoztatunk róla, de komolyabb szerepet nem játszik életünkben. Úgy gondoljuk, sokkal jobb, ha a saját kezünkben tartjuk sorsunk fonalát és nem bizzuk azt az ismeretlen Istenre. Vannak, akik ennél is messzebbre mennek és kemény harcban irtogatják magukban az istenhit „csökevényeit”. Mivel így történt ez a régi pogány világban is, Pál apostol arra biztatja a keresztyényeket, hogy adják, bízzák magukat az élő Istenre. Még pedig nem akárhogyan, hanem Istennek tetsző áldozatként. Vajon mit jelent ez?

Elsősorban azt, hogy Istennek csak akkor tetszik szívünk elajándékozása, ha ez a szabadság jegyében történik. Az ember sok mindent adhat kényszerből vagy üzleti számításból. Nyilvánvaló, hogy ez nem nevezhető „szent” áldozatnak. Adományunk csak akkor emberi igazán, ha önkéntes, ha a szeretet jegyében történik. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy életünk elajándékozása nem követel lemondást, áldozatot. Istennek adni magunkat mindig lemondást követel azokról az értékekről, amelyek különös vonzerőt gyakorolnak értelmünkre és szívünkre. Istennek adni magunkat annyi, mint Őt helyezni életünk közepébe

és átengedni szívünk kormányrúdját. Ki tagadná, hogy a föld fiai számára ez komoly áldozatot jelenthet? Nehéz erre rászánni magunkat, mert csak a végrehajtás után tapasztaljuk meg e lépésnek boldogító erejét.

Vajon mi az értelme, következménye annak, ha Istennek áldozzuk magunkat? Ezzel a lépésünkkel lehetővé tesszük, hogy Isten megkezdje vagy folytassa bennünk átváltoztató munkáját. Igaza van Newman bíborosnak, mikor ezeket írja: „Nem tudjuk magunkat megváltoztatni. Nagyon jól tudjuk ezt vagy legalább is valóban kis tapasztalat meggyőző róla. Csak Isten tud megváltoztatni. Ő adhatja meg nekünk a változást jelentő vágyakat, érzelmeket, elveket, nézeteket és hajlamokat.” Mivé akar minket változtatni az Isten? Olyan fiakká, gyermekekké, akikben öröme, kedve telik. Isten mint atya, gyermekeket akar és ezen dolgozik az egész világmindenség szervezete. Nem szabad tehát visszanezünk és visszavágyódnunk azokba az alacsonyabb létretegekbe, amelyeken már túljutottunk. Nem nekünk kell alkalmazkodnunk a világhoz, hanem a világot kell fölemelni mind jobban a szellemiség csúcsa felé. Minden teremtett lényben, még a démonokban is dolgozik az az isteni szándék, hogy a maga képére alakítsa a világot. Minden szellemiséggel rendelkező lény részese ennek a teremtő tevékenységnek. Az embert és még inkább a keresztényt arra rendelte Isten, hogy megistenítse a világot. A világ végéig ezért tart Krisztus miséje és a halló fülekbe szüntelen beleszól az átváltozás csengettyűje. Ennek az Istennek áldozott életmisének vagyunk mi keresztények a ministránsai. Ha párányi mértékben is, de közre kell működnünk abban, hogy a világ és benne az ember visszatérjen Istenéhez. Mi vagyunk a krisztusivá változó világ munkásai.

Elzéard Bouffier francia földművesnek az ország legtermékenyebb vidékén volt a gazdasága. Miután meghalt felesége és egyetlen gyermeke, elköltözött a fájó emlékeket őrző tájról. Cevennenbe vonult vissza, itt vásárolt földet, tanyát magának. A sivár dombvidéken öt falu népe tengődött. A tapasztalt gazda hamarosan fölismerte, a vidék legnagyobb baja, az erdők hiánya. Elhatározta tehát, változtat ezen a szomorú helyzeten. Ezrivel gyűjtötte a tölgyfamakkokat, gondosan kiválogatta és vízbe áztatta őket. Majd egy kihegyezett vasrudat fogott a kezébe és ültetni kezdte a magokat. Három esztendő leforgása alatt 100 000 makort ültetett el. Ebből kb. tízezer kihajtott. A fák szépen nőttek és néhány év alatt átalakult a vidék. Ott, ahol nemrég terméketlen homok sárgállott, az erdő lombtengere hullámozott. Később bükköket és nyírfákat is ültetett, Franciaország egyik legszebb erdeje született meg egyetlen ember munkájából. Mint láncreakció következtek a további jelenségek. A fák gyökerei egyre több vizet szívtak a folyókból és az erdőt lassan dús legelők ölelték körül. Még a levegő is megváltozott és

főleg az itt lakó emberek élete. Gyümölcsösöket telepítettek és a jó példa megtette minden vonatkozásban átváltoztató hatását. (Jean Giono: Der Mann mit Bäumen)

Elismerem, hogy az embert nehezebb megváltoztatni, mint egy vidéket. Ám Isten segítségével ez sem lehetetlen. A neves író Boris Paszternak jegyzi meg: „Amit ma teszünk, eldönti, milyen lesz a holnap.” Ezért nem szabad elfelejtenünk, a bibliai parancs, hogy megváltoztassuk, megműveljük a földet, nemcsak Ádámnak, hanem minden embernek szól. Ott, ahová sorsunk állított, a magunk kis körében Istennek kell adni magunkat, hogy minden embert fiává változtathasson.

SZÜLETÉSNAPI VIRÁGCSOKOR

Kisboldogasszony

Érdeemes felfigyelnünk arra, hogy a nők különös rokonszenvvel fogadják virágos ajándékainkat. Sokszor többre becsülnék néhány szál rózsát vagy szegfűt értékesebb és hasznosabb ajándékoknál. Vajon miért? Mert több érzékük van a széphez és valahogy ők is úgy vannak, mint a méhek: a virágok kelyhéből isszák legszívesebben a szeretet mézét. Milyen esetlenül áll a virág a legtöbb férfi kezében! Bezzeg a nők karján otthon érzik magukat. Ennek ellenére vagy éppen ezért közös édesanyánk Mária születésnapján kössünk csokrot szeretetünk virágai-ból és ezzel köszöntsük égi dicsőségében.

Vajon miért kedveskedünk virággal édesanyánk és gyermekeink édesanyjának születésnapján? Miért köszöntjük őket minden esztendőben az élő virágok szíromnyelvével? A válasz kézenfekvő: az érző, gondolkozó ember mindig tisztelettel áll az élet forrása előtt, amelyben a szeretet arca tükröződik. Máriát nem hiába nevezzük „életnek”, Jézustól kapott életünk édesanyjának. Ez mai ünneplésünk legfőbb indítéka.

A korán elhunyt angol költő Dylan Thomas édesanyja fia halála után így írta alá minden levelét: Dylan édesanyja. A jó asszony ezzel ismerte el: az ő legnagyobb dicsősége a tehetséges fiának ajándékozott élet. Valahogy így vagyunk Máriával is. Isten az ő közreműködésével ajándékozta nekünk Jézust és ez a szándéka azóta sem változott. Megértette ezt a Szentlélek-vezette egyház és ezért a keresztény népek kezdet óta nagy tisztelettel fordulnak Jézus édesanyja, Mária felé. Isten üdvözítő akaratával ellentétes lenne az a törekvés, amely leépítené a Szűzanya iránti tiszteletünket. A tények is erről tanúskodnak. „Ha Európára tekintünk nagy egészében azt látjuk, hogy éppen azok a nem-

zetek és országok vesztették el hitüket Krisztus istenségében, amelyek az Anyja iránti áhitatot elhagyták és másrészt azok, amelyek legjobban buzgólkodtak tiszteletében, megőrizték hitüket . . .” (Newman) Magyar népünk megtérése óta ápolta, őrizte az Istenanya iránti gyöngéd szeretetét. Nagyboldogasszonykor égi, Kisboldogasszonykor földi születésnapját ünnepeljük. Így csatlakozunk azokhoz a nemzedékekhez, amelyek Mária jövendölése szerint, az ő boldogságát hivatottak hirdetni.

Hogy miért nevezzük Máriát Boldogasszonynak, azt nem kell különképpen fejtegetnem. Vajon mikor és miért boldog egy kisgyermek? Mert őszinte bizalommal édesanyjára bizza magát. Nála keres oltalmat és szeretetet. Vajon miért boldogok az ifjú házaspár? Mert egymás szeretetére bízzák életüket. Vajon miért és mikor boldogok a keresztények? Ha Istenre, ha Máriára bízzák életüket. Mária örök példaképünk erre az Istenre hagyatkozó lelkületnek. Ő nemcsak egyszer mondotta: legyen nekem a te igéd szerint, hanem egész élete ennek teljesítésében bontakozott ki. Ez az önátadás tette boldoggá és ezzel együtt örök fiatallá. „Minden odaadás nagy, lelki Verjüngungskur, (fiatalító kúra) amit nem kell megismételni, mert egy örökkévalóságra szól. Mert nincs nagyobb kegyelem, mint lélekre lelni, akinek Istenben átadhatjuk magunkat, s aki bennünket egészen elfogad; akiről elmondhatjuk, hogy neki születünk, érte lettünk; akivel érezzük, hogy hozzátartozásunk egész létünknek értelmet ad . . .” (Prohászka, Ö. M. 7, 317.)

A mai ünnepen, amikor szeretetünk virágcsokrát Mária felé nyújtjuk, rejtjük a virágok közé a szívünket is. Adjuk át magunkat Máriának és az ő keze által szent Fiának. Így és ezáltal leszünk boldog Anyánknak boldog gyermekei.

A SZERETET ADÓSAI

23. évközi vasárnap
Róm 13,8–10

Ne vegyétek szemrehányásnak, ha kijelentem: mindnyájan adósok vagyunk! Nem az OTP-nek vagy egyéb kölcsönzőnek tartozunk. Nem is pénzzel, hanem ennél sokkalta többel. Pál apostol szavai szerint: kölcsönös szeretettel. Jól emlékszem, hogy gyermekkoromban édesapám egyik barátjával rádiót készített. Hetekig dolgoztak rajta minden este. Nem felejtettem el azt a diadalmas örömet, ami arcunkról sugárzott, midőn megszólalt a sajátkészítésű rádió. Isten sok millió éves fejlődéssel kialakította az emberi szívet, hogy fölfoghassa és leadhassa a szere-

tet üzenetét. Remekművének semmibevétele lenne, ha nem állítanánk rá a szeretet hullámhosszára. Isten még egy antennával is fölszerelte, Krisztus keresztyével.

Különös és véres története van ennek a szeretetnek. Midőn Jézusunk meghirdette és tetteivel bebizonyította szeretetét, sokan gyűlölettel válaszoltak. Tanítványai, akik az Ő szeretetével fordultak az emberek felé, nemegyszer vértanúként fejezték be életüket. S mit szólunk az atombombáival dicsekvő modern emberhez, aki nem hajlandó megfizetni a szeretet adósságát?! Tulajdonképpen ez a mai világ legnagyobb tragédiája: el van adósodva. Hallhatjuk a rádióban és a televízióban, hogy ez meg az az ország el van adósodva. Különféle kölcsönökkel igyekszik egyensúlyban tartani államháztartását. Vannak ugyan gazdag országok, hatalmas természeti kincsekkel, fejlett iparral rendelkeznek, de ugyanakkor végzetesen el vannak adósodva a szeretetben. Adóssai a kizsákmányolt, a leigázott, az elnyomott népeknek, akiket nem fegyverekkel kellene támogatniuk, hanem szeretettel. Az az igazán gazdag és hatalmas ország, az méltó a szuperhatalom nevére, ahol minden állampolgár bővelkedik az igazság, a szeretet kincsében és ebből még exportra is telik.

De ne menjünk ilyen messze és nézzünk körül a saját házunk táján! Egy kínai közmondás szerint, többet ér otthon jónak lenni, mint valahol a távolban tömjént égetni. A szeretet adósságát elsősorban azoknak kell törleszteniük, akik a közelünkben élnek. Nem a távoli emberiséget, hanem a mellettünk élő embert kell szeretniük. Vajon nem vagy-e adósa öreg szüleidnek, elhanyagolt gyermekeidnek, szomszédaidnak és munkatársaidnak? Ha esténként magadba néznél, rádöbbenél: mennyi jót mulasztottam el a mai napon, mily szűkmarkúan osztogattam a jóság aranyát. Pedig sokszor olyan kevés elegendő ahhoz, hogy megajándékozzuk embertársainkat. Ezt szemlélteti a következő történet is.

Egy Schwamm nevű úr vidékről a városba utazik. A szállodában nem kap különszobát és ezért kénytelen megosztani egy másik vendéggel. Az illető ágya mellett ott áll a mankó, még a háborúban sérült meg a lába. Arra kéri Schwamm urat, hogy ne gyújtson villanyt, mert ő már aludni szeretne. Előtte azonban elbeszélgetnek. Talán valami kongresszusra érkezett, kérdezi a sánta ember? Nem, egészen másféle utazásom indítéka. Talán öngyilkos akar lenni? Nem, Isten mentsen ilyesmitől! Ha érdeklí, elmondhatom. Van egy diákfiam és miatta utaztam ide. Erős gyerek, csak lelkiileg, idegileg gyöngye, túlságosan érzékeny. Még a ráhulló árnyék is kedvét szegi. Most például azért van elkeseredve, mert reggelenként, mikor iskolába menet megáll a sorompó előtt és várja a korai vonatot, senki sem integet neki vissza. Én persze megértem, nem lehet az utasokat arra kényszeríteni, hogy egy csacska gyereknek visszaintegessenek. Kisfiam azonban emiatt úgy elkeseredik, hogy sem a ta-

muláshoz, sem a játékhoz nincsen kedve. Akkor már értem, miért utazott a városba. Holnap reggel, ön a jó apa, fölszáll a reggeli vonatra, hogy integethessen a fiának. Úgy van! Tudja uram, folytatta a sánta ember, én nem szeretem a gyerekeket. Ennek az a magyarázata, hogy gyermekszülés miatt vesztettem el feleségemet. Én bizony nem integetnék vissza, mert ezzel becsapnám gyermekemet. Ne, mondjon ilyet, felelte Schwamm úr, hiszen szeretetből teszem . . . Ezzel véget ért a beszélgetés és lassan elaludtak. Másnap reggel, midőn az édesapa fölérredt, órájára nézett és megdöbbenve állapította meg: elaludtam, lekés-tem a korai vonatot. De íme, eltűnt a társa a szobából. Csak a déli vonattal ment haza és kisfia sugárzó arccal fogadta. Képzeld apukám, integetett valaki a vonatból. Egy sánta bácsi lehetett, mivel a mankójára kötött zsebkendővel integetett utánam.

Eddig a történet, lehet, hogy csak az írói képzelet szülötte. Ám, egy fontos igazságra mindnyájunkat megtaníthat. Nevezetesen arra, hogy sokszor olyan kicsinek látszó szeretet is elegendő, hogy szeretetre éhez-ő embertársainknak megfizessük adósságunkat. Az emberiség történelme során rengeteg vért ontottak azért, hogy uralkodjanak a föld egy-egy darabja felett. Napjainkban is sokan megkérdezik: kié lesz a világ? Az ars-i plébánossal válaszolhatjuk: azé, aki jobban szereti. Ezzel hódíthatjuk meg családunkat, munkatársainkat, a mi kis világunkat, amelyben élünk. Nem kellene hozzá világrengető tettek, csak egy kis szeretet. Erre figyelmeztetnek Prohászka püspök szavai:

„A föld egyformán a tengeré, akár sustorgó lávaként ömlik beléje, akár lassan gördülő homokszemenként hordja el a lassú folyó. A félelmetes hőstett diadalmas adása, vagy az ismeretlenség árnyékában lepergő élet homokórája egyformán a szívet méri, a szív pedig az ember mértéke.” (Ö. M. 7,255.)

AZ ÚRÉ VAGYUNK

24. évközi vasárnap
Róm 14,7-9

A legtöbb ember szeret uralkodni. Természetünkbe oltott törvény ez, amit megerősít a bibliai kijelentés: uralkodjatok a földön! Ez az uralom áldás vagy átok aszerint, hogyan élünk vele. Az uralkodás vágya mellett az emberben arra is megvan a hajlandóság, hogy alávesse magát mások uralmának, meghajoljon valami előtt, amit magánál nagyobbak

érez. Ebből is áldás vagy átok fakad attól függően, hogy kinek szolgálunk, kinek engedelmesskedünk.

A történelem tanúsága szerint az ember hatalma nagyon ingatag és akár az élet, akár a halál könnyen megfoszthatja tőle. Ezzel ellentétben a keresztény ember annak köszönheti bizonyosságát, hogy aláveti magát Jézus uralmának. Nem kényszerűen, hanem a hívő szeretetnek engedve. Gyakran megtörténik, valaki egy ügynek vagy személynek szenteli életét és hűséges szolgálatát halálával is megpecsételi. Ám, akiért vagy amiért éltünk vagy haltunk, nem tudja megmenteni az életünket. Jézussal azonban nem így vagyunk. Aki életében neki ajándékozza magát, azt a halál sem tudja tőle elragadni. Aki életében Jézusé volt, az halálában is az övé marad. A történelem nagy hódítói rengeteg embert állítottak csatasorba és küldtek a véres harcmezőkre. Parancsoltak az élőknek, de hatalmuk megtört a halottakon. Egyetlen ember sem állíthatja magáról, hogy ő a holtak ura. Ezt csak Jézus merte kimondani és csak neki hisszük el, aki feltámadásával bizonyította, hogy a holtakon is uralkodik.

Kereszténynek lenni tehát annyit jelent, mint Jézusnak élni, neki ajándékozni magunkat. Vajon mit jelent ez? Sajnos „nagyon sok ember él és hal meg anélkül, hogy gondolna bármiként is az életét körülvevő dolgok állására. Úgy fogadják a dolgokat, ahogy jönnek és amennyiben alkalmuk van rá hajlamaikat követni. Főként a kedv és fájdalom irányítja őket, nem az értelem, nem az elvhűség vagy a lelkiismeret. Nem törik magukat a világ értelmezésében . . .” (Newman) Ez persze nem jelenti azt, hogy magatartásukkal ne valljanak színt bizonyos életfelfogás mellett. Ha nem is megfontoltan, tudatosan, de kinyújtják kezüket a különféle értékek felé. Általában három út nyílik minden ember előtt. „Az egyik a tisztán passzív és romboló élvezetek, szesz, kábítószer stb . . . A második a munka, a társadalmi érvényesülés. A harmadik: a tisztán művészi vagy vallási kontempláció . . .” (Michel Tournier) Nos, a keresztény ember, ha valóban Krisztust követi, magához öleli az élet minden értékét, minden olyan ajándékát, ami összegegyeztethető Krisztus barátságával. Jézusnak élni annyit jelent, mint evangéliuma, példája szerint alakítani életünket. Ez nem azt kívánja, hogy ugyanazt tegyük, amit Jézus tett, hiszen életünk körülményei, feladatai sokban különbözhetnek az övétől. De az feltétlen szükséges, hogy indítékaink azonosak legyenek az övével. Teljesíteni az Atya akaratát, szeretetünk által fölemelni embertársainkat, szenvedéseinket áldozatos szeretettel viselni és imádságos szeretettel figyelni a Szentlélek életünket vezérlő sugallataira . . .

Kérdezhetné valaki, mit nyerünk azáltal, hogy Jézusnak szenteljük életünket? Annak reményét, hogy hozzátartozásunk által részesülünk az örök életet biztosító feltámadásban. Franz Kafkának van egy rövid me-

séje az egérről. Az apró állat szinte ijesztően tágnak találja a világot és megőrül, amikor jobbra és balra falakat pillant meg. Boldogan futkos közöttük, ám a falak egyre szűkülnek és végül egy szobában egyesülnek. Ennek a sarkában áll a csapda és mellette vár a macska. Az egér zavara láttán megszólal: meg kell változtatnod útirányodat. Ezt javasolja a kiségernek, de rögvest utána kap és fölfalja. Ez a kis történet az emberi életet szemlélteti. Fiatalkorunkban széles a világ, kitarul előttünk a látóhatár. Az évek múltával azonban egyre szűkülnek életünk lehetőségei, nőnek a falak és lassan egyedül maradunk. Megrokkannak testi és szellemi erőink, gyermekeink elhagynak és magányosság sarkában vár a halál egérfogója. Hiába is próbálkoznánk más irányba fordulni, a halál macskája végez életünkkel. Nos, a keresztyén ember nem így képzeli el életét. Krisztus olyan irányt ad életünknek, amely nem egy szűkülő, hanem örökkévalóságba táguló élet felé vezet. A halál számunkra nem a semmi csapdája, hanem az örök élet kapuja. Ez a Krisztusnak adott élet legnagyobb jutalma. Mert a „halál hatalmát a keresztyén felfogás szerint az ember nem a saját erejéből múlja felül, a győztes erő nem az ember halhatatlan lelkében rejlik, hanem Isten hatalmában, abban az elhatározásban, hogy az ember éljen.” (Gisbert Greshake.)

Mindennapos tapasztalatunk, hogy az élet és a halál öleli magához létünket. Ellenséges testvéreknek látszanak, de valójában egy Urat szolgálnak. Sokszor úgy gondoljuk: az élet a minden és a halál a semmi. Az élet a nappal, a halál az éjszaka. Az élet a boldogság, a halál az ember legnagyobb tragédiája. Amit az élet megadott, azt a halál kegyetlenül elragadja. Keresztyén hitünk szerint ezek a jelenségek, bármennyire is tapasztalatainkra támaszkodnak, nem jelentik a valóság teljességét. Krisztus szolgálatában, a neki adott élet közösségében az élet és halál nem ellenségek, hanem szerető testvérek. Mindkettőjüknek egy a feladatuk: Jézushoz vezetni minket.

A HALÁL NYERESÉG

25. évközi vasárnap
Fil 1,20-24; 27

Bizonyos kárörömmel gondolok a halálra, valahányszor a temetőben szépen gondozott, gyakran látogatott sírokat látok. Lám, hiába pengeted kaszádat, hiába kérkedsz hatalmaddal, íme a szeretet komoly rést üt rajtad! Hallgasd csak az élők vallomását, amit halottaiknak mondanak! Te voltál számomra az élet, te a boldogság és az is maradsz. Sze-

retetem fényét nem tudja kioltani a halál. Akit szerettem, halálában is az enyém marad. Szerető emlékezetemben és a föltámadás fényében ragyog . . .

Így gondolkoznak, így éreznek a szeretet megszállottai. Így beszél Pál apostol is a mai szentleckében, Számomra az élet Krisztus, a halál pedig nyereség. Aki egyszer Krisztus arcába nézett, akit megígéztett szeretet, akiben fává tölgyesedett a remény, az nem ismeri az elszakadás félelmét. Bátran szembenéz a feléje hulló közáporral, börtönnel, bilincsekkel, vértanúsággal. Miért féltené testi életét, mikor fátyolként takarja el a gyönyörű Krisztus-arc látomását? Miért félne a haláltól, hiszen ez ajándékozhatja meg a Krisztus látás boldogságával? Csak egy valami köti a földi élethez. A termékeny munka, amely által másokkal is megízlelteti, mily édes az Úr. Ezért érzi adósnak magát szinte minden embernek. Életének egyetlen értelme van: Krisztust hirdetni, Krisztust adni a sötétben botorkáló világnak. Égő szívvel felragyogtatni megváltó szeretetét. Pál apostol nem fél a haláltól, de attól igen, hogy az emberek nem részesülnek Krisztus kimeríthetetlen gazdagságában és mindent felülmuló szeretetében. El kell oszlatni a sötétséget, Krisztus szépségébe kell öltöztetni az embert, elő kell készíteni a Völegény érkezésére! „A kereszténynek nagyon széppé kell alakítania a világot, hogy legyen valami szép valósága, amit eldobhat Isten szeretete miatt . . . Szeretek arra gondolni, hogy a kereszténynek azért kell igen széppé alakítania a Világot, teljes szívvel-lélekkel kell kiteljesítenie, mert a világban valami nagy Mű érik, amely – ha majd a halál megtisztítja – kell, hogy a Pléromába (az új ég és új föld teljességébe) testesüljön.” (Teïlhard)

Ezen a nagy művön dolgozott Pál apostol és ezt folytatja az apostoli egyház. Igaz, olykor belegabalyodik részletkérdésekbe, mellékutcákban botorkál, de a Szentlélek mindig gondoskodik, hogy visszataláljon a Krisztus-láttatás főutcájába. – Jerome Weidmann amerikai író érdekes beszámolójában mondja el a nagy tudóssal Albert Einsteinnel történt találkozását. Egy gazdag amerikai estélyt rendezett házában, ahol klasszikus zeneművekkel szórakoztatta a vendégeket egy vonósnyégyes. Mivel Weidmannak nem volt semmi zenei hallása, érdektelenül hallgatta a muzsikát. Mikor a zeneszám véget ért, a vendégek megtapsolták. Az író is ezt tette pusztán illemből. A jobb oldalán ülő Einstein hozzáhajolt és megkérdezte: szereti ön Bachot? Mit válaszoljon? Csak nem fog hazudni! Nyíltan megmondotta: nem ismerem Bachot, semmit sem értek a muzsikához. Akkor jöjjön velem és kivezette az íróat a szalonból. Mivel ismerős volt a házban, olyan szobába nyitott be, ahol kettesben lehettek. Mondja Uram, mióta áll ön hadilábon a muzsikával? Egész életemben. Dehát nincs semmiféle zene, amit élvezettel hallgatna? De igen! Ha a zenét ének is kíséri, akkor követni tudom. Einstein

mosolygott és bólintott. A sarokba ment, elővett néhány hanglemezt és föltette a lemezjátszóra. Utána megkérte az író, próbáljon valamit el-énekelni a hallott zenéből. Így kísérletezett vagy tíz lemezzel, miközben Einstein pipájával ütötte a taktust. Pompás, dicsérte meg az író és szinte sugárzott arca a siker örömétől. Mikor a tizedik éneket is elismételte, így szólt az íróhoz: rendben van fiatalember, most már megérett Bach muzsikájára. Menjünk vissza a szalonba! E rövid tanfolyam után mindjárt másként hallgatta a muzsikát és szívből tapsolt a végén. Ekkor hozzájuk lépett a háziasszony és mosolygós szemrehányással mondta: igen sajnálom professzor úr, hogy a legszebb darabokat elszalasztotta. Oh, én nem sajnálom, mivel mi ketten azzal foglalkoztunk, ami a legértékesebb a világon. Mi lenne az, kérdezte csodálkozva az asszony? Einstein az író vállára tette a kezét és ezt válaszolta: ajtót nyitottunk a szépség birodalmába . . .

Ez valóban szép és nemes törekvés! De Pál apostol és nyomában az egyház ennél is szebb feladatra vállalkozik: Megnyitni az emberek előtt a Krisztussal való találkozás kapuját. Olyan útra vezetni őket, amit az evangélium mutat az emberiségnek. Nem szabad engednünk, hogy a közöny, a feledés pora, a sok hamisító eltakarja a főséges Krisztus-arcot! A földi élet akkor és azoknak lesz nyereség, akik részesülnek a nagy találkozásban.

Ha ez velünk megtörtént vagy megtörténik, mások előtt is meg kell bizonyítanunk. Ezt a mindenkori keresztény hivatást énekelte meg költőnk a sürgönypóznánkról szóló versében.

Áll, egyenesen, egymagán
Az acélember a hegy homlokán.

Széttárva karcsú, hosszú karjai,
A kábelek kígyóit tartani.

Nem görnyedez és nem erőlködik:
Áll és feszül és hordja terheit.

.....

Tudom, a mi törvényünk állani:
Mi vagyunk a Vezeték várai.

Nem tudjuk honnan, nem tudjuk kinek
De rajtunk megyen át az Üzenet.

Az ismeretlen Igét hordja vállunk.
Bennünket ideállítottak. Állunk.

(Sík Sándor: Az acélember)

MINDENKI LEVELE

A Szentírás vasárnapjára
2Tim 3,15-17

Gyakran megtörténik, hogy az utcán járva megpillantjuk postásunkat. Ilyenkor megkérdezzük: hozott a címemre valamit? Nem egyszer előfordul, hogy gyászjelentést vagy egyéb rossz hírű levelet ad a kezünkbe. Mégis várjuk a leveleket, mert a legtöbbet szerető kéz címezi számunkra. Akinek levelet írnak, azt még nem felejtették el, azzal tördnek . . .

A mai vasárnap olyan levélre hívja fel figyelmünket az egyház, amit Isten küld mindnyájunknak, fölékesítve a szeretet bélyegével. Ez a levél egyházunk szent könyve, a biblia, a Szentírás. Mint jószívű postás szüntelen felénk nyújtja, sokszor föl is olvassa, mert ismeri szükségünket, levélre váró szívünket. Napjainkban gyakran hall az ember olyasmit, hogy hallgat az Isten. Még a hívők is kifogásolják némaságát. Hűtlen fiai pedig gúnyolódva emlegetik: ha van Isten, miért nem kiált hallhatóan fülünkbe, miért nem nyilvánítja látványos módon hatalmát és szeretetét? Sokszor jómagunk is csatlakozunk ehhez a panaszhoz és kifogásoljuk Isten kínos hallgatását. Miért rejtőzik el, miért vonul vissza, miért nem harsogja túl a bűnös világ lármáját? Miért nem lépked láthatóan a történelem hullámain és az égi partokról miért nem küldi felénk betűkre gyúrt üzenetét? Mi tagadás, hívők és hitetlenek egyaránt észreveszik Isten hallgatását. Ám éppen az a megdöbbentő, hogy amilyen hamar észre vesszük Isten hallgatását, olyan nehezen akarjuk meghallani hozzánk szólását. Vajon mi a magyarázata ennek? Talán elsősorban az, hogy a világ lármájához szokott fülünk nehezen hallja meg a másként szóló Istent. Nem, nem hallgat az Isten, csak másként szól, másként üzen, mint ahogy mi azt várjuk. A világ lármás üzenete helyett a csend postására bizza üzenetét. Nem kiabál, csak bedobja szívünk postaládájába csendes levelét. Itt van, olvassátok! Még ki sem nyitja, mert tiszteli szabadságunkat. Nem, nem hallgat tehát az Isten és erről tanúskodik többek között az a 72 levél, amely a Szentírásban érkezett és érkezik mindnyájunk címére.

Kérdezhetné valaki: miről szól, milyen híreket közöl velünk a Szentírás? A válasz igen egyszerű. Amint említettem, az emberektől érkező levelek igen különfélék. Szerelmes levelek, szülői intelmek, hálálkodó, panaszkodó, gyászhiért hozó levelek érkeznek címünkre. Olykor névtelen, haragos, gyűlölködő, rosszindulatú leveleket kapunk. Isten levele, a Szentírás minden sorát a szeretet sugallta. Az atyai gondoskodás árad belőle, hogy mi is oda jussunk, ahonnan Isten levele érkezik. A Szent-

írásnak Isten a főszerzője, ő a feladója, a mennyország irányítószáma díszíti. Megmondja, hogyan élhetünk Istennek tetsző életet, miképpen lehetünk a szentek polgártársai.

Mindenki tudja, hogy az udvariasság szabálya szerint, a címünkre érkezett levélre válaszolni illik. Ebben Isten levele sem kivétel. A kérdés csak az, hogyan válaszoljunk? Jól tudjuk, hogy kedves szüleink és elsősorban édesanyánk már egész kicsi korunkban megtanított beszélni és a beszédet megérteni. Sokszor és sokáig szólt hozzánk úgy, hogy jómagunk nem tudtunk válaszolni. Csak amikor elsajátítottuk anyanyelvünket, akkor tudtuk mi is kifejezni érzéseinket és gondolatainkat. Isten is azért szól hozzánk, lelkiismeretünkben, a Szentírásban, hogy közele velünk gondolatait és szeretetét. A kisgyermek szüleit utánozva tanul meg beszélni, a keresztyény pedig Isten szavát olvasva és hallgatva tanul meg válaszolni. A Szentírásban Isten szava emberi szóvá alázódik, hogy mi is elsajátítsuk és segítségével Istenhez fordulhassunk. Igaz, a Szentírás nyelve egy meghatározott földrajzi helyhez és a történelem Krisztus előtti évezredéhez kötődik. Mondanivalója azonban áttöri a nyelvi burkot és minden nemzedék számára könnyen lefordítható. A Szentírásnak ezt a sajátosságát valaki igen szellemesen így szemlélteti:

„Van egy kastély 72 szobával. Ha szemügyre vesszük, azonnal észrevesszük, hogy nem modern építmény. Ez a kastély sok évszázados. Már az első tíz szoba után bizonyosak vagyunk benne, hogy nem egyetlen építőmester alkotta, sok művész dolgozott rajta és mindegyik hátrahagyta a maga sajátosságát. Ez a kastély a Szentírás, a 72 szoba az ó- és újszövetség 72 könyve. Ezt soha sem lehet kiolvasni. Olyan, mint a gyűrű, amelynek mindenütt eleje van és sehol a vége . . .” (Piontek püspök)

Ebből is nyilvánvaló, a Szentírást nem úgy kell olvasnunk, mint más könyvet. Aki regényt vesz kezébe, szórakozni akar. Aki verseket olvas esztétikai élvezetben részesülhet. A tudományos könyvek ismereteink határait tágítják. A Szentírás igazi célja: szentté tenni olvasóit. Mit ér a kottákban lejegyzett zenemű, ha nincs senki, aki elénekelné vagy hangszerével lejátszaná? Az evangélium, az Isten levele nem akar a könyvek sárguló lapjain maradni. Meg kell szólaltatnunk szerinte formált keresztyény életünkkel. Egy burmai katonatiszt beszélt el. Az én szülőfalumban nincsenek keresztyények. Két éve katonáskodom és a kaszárnyában együtt voltam két olyan társsal, akik reggel és este együtt olvastak valamit egy könyvből. Amint megtudtam, az újszövetségi Szentírás volt. Érdeklődésemet az keltette föl leginkább, hogy ez a két katona másként viselkedett, mint a többiek. Különb emberek voltak. És ezt a különbséget, ezt a másként viselkedést a bibliából tanulták. Ez indított engem is arra, hogy csatlakozzam hozzájuk és keresztyény legyek.

Az emberek előszeretettel olvassák és forgatják az úgynevezett képes bibliákat. A betűkben leírt események színes illusztrációi megragadják

a képzeletet. Minden kereszténynek valami ehhez hasonló képes bibliá-vá kellene változnia. Életünkkel, viselkedésünkkel, szeretetünkkel bizonyítani, hogy válaszolunk Isten levelére.

AZ EGYETÉRTŐ LELKÜLETRŐL

26. évközi vasárnap
Fil 2,1–11

A gondolkozó ember önmagában és a környező világban könnyen fölfedezhet egy érdekes jelenséget. Nevezetesen azt, hogy az életet előbbre vivő erők, mint ellentétpárok jelentkeznek. Itt van például a bonyolódás, az összetettebb egységre való törekvés, ami a lét, az élet gazdagodását eredményezi. Ennek kíséretében, mint sötét árnyék jelenik meg a széthúzás, a széthullás jelensége. Nem véletlen tehát, hogy az új ég és új föld várományosait, a keresztényeket arra biztatja Pál apostol, hogy legyenek szövetségei az egyetértő lelkeknek.

Ez a feladat talán soha sem állt elénk annyira tetre sürgetően, mint napjainkban. Egyre inkább tért hódító igazság, hogy „a nemzetek korának vége. Ha nem akarunk meggebedni, le kell ráznunk magunkról a régi előítéleteket és hozzá kell látnunk a Föld megszervezéséhez . . . Az Élet most már csak akkor juthat előre bolygónkon, ha szétfeszíti azokat a válaszfalakat, amelyek még mindig cellákra szigetelik az emberi tevékenységet.” (Teilhard) Ám, ha el is fogadjuk az egyesülés parancsát és programunkba foglaljuk, az eszközök megválasztásában nagyok a véleménykülönbségek. Közismert tény, hogy az emberiség történelme során egészen napjainkig az erőszak játszotta a főszerepet az állami, politikai, gazdasági vagy ideológiai egység létrehozásában. Azt sem tagadhatjuk, hogy a különböző vallások, köztük a kereszténység is, nemegyszer folyamosították az erőszak fegyveréhez. Még ma is megtörténik egyes országokban, így például a mohamedán világban, hogy szigorú büntetés sújtja a keresztény hitre térő embereket. Egy szóval az ember ma sem szűnt meg az eszmékre puskákkal lövöldözni.

Bármennyire is különösnek hangzik, hiszen teljesen hiányzik a politikusok szótárából, az emberiség egységét semmi más meg nem teremtheti, csak a szeretet. A tanítás, a hit elválaszthat egymástól, de a szeretet mindenkit egyesíthet. Akik nem így gondolkoznak, azok előbbutóbb emberellenes magatartást tanúsítanak. Úgy tesznek, mint Hitler, aki börtönbe és koncentrációs táborba záratta balga ideológiájának ellenségeit. Természetesen el kell ismernünk, hogy könnyebb dolog erő-

szakkal, megfélemlítéssel egyesíteni az embereket, mint szeretettel. Ezért délibáb még az evangéliumi elképzelés, a szeretetből fakadó egyesülés és véres valóság az erőszak. Büszkék lehetünk, hogy a II. vatikáni zsinat ebben a vonatkozásban is önkritikát gyakorolt és egyházunkat ilyen lelkiséggel akarja telíteni. Méltán írja egy olasz hitvalló ezzel kapcsolatban a következőket: „Gyermekkorunk egyházánál egy sokkal érettebb egyház született a zsinaton. Olyan egyház, amelyben otthonos a pluralizmus, amelyben mindenkit tisztelnek, még azt is, aki nem hisz. Olyan egyház, amelyben a szeretet és a testvéri szolidaritás hatja át az istentiszteletet és a törvényes tisztaságot. Olyan egyház, amelyben nem háborodnak föl, ha egy testvérünk nem a keresztény demokráciára szavaz és amelyben minden különösebb kertelés nélkül megmondják egymásnak a dolgokat.” (Carlo Caretto)

További kérdés lenne, hogy miben kell megnyilvánulnia ennek az egyetértő lelkületnek és honnan merítse erejét? Az apostol erre egyértelmű válaszként Jézus példájára utal. Ő mutatta meg, hogy az emberi élet kiteljesedése a másokért létezésben valósul meg. Jézus az Istennel való egyenlőséget nem tekintette olyan dolognak, amihez feltétlen ragaszkodjék. Szolgai alakot felvéve kiüresítette önmagát és hasonló lett az emberekhez. Így írja ezt Pál apostol a szentlecke második részét alkotó Krisztus-himnuszban. Tagadhatatlan, hogy ez a másokhoz lehajló, másokért élő lelkiség sok követőre talált. Gondoljunk csak Albert Schweizerre, aki elhagyta kényelmes állását, lelkipásztori szolgálatát, lemondott zenei karrierjéről, idős fejjel orvosnak tanul és elmegy Afrikába, gyógyítani a bennszülötteket. Megemlíthetjük kalkuttai Teréz anya nevét, aki elhagyja a kényelmes kolostort, hogy a legszegényebb, legnyomorultabb emberekben szolgálja Jézust. Néhány évvel ezelőtt Legér bíboros lemondott tisztéről és elment Kamerunba, hogy egy lepratelepen szolgálja Jézust az emberekben. Ők és sokan mások Jézus példájára kiüresítették magukat, lehajoltak az elesettekhez, hogy fölemeljék őket. Szolgálni akartak és nem uralkodni, szeretni és nem parancsolni.

Sajnos, napjainkban az emberiség vezetői között nem „ragadós” ez a példa. Még mindig bíznak az erőszakban, a fegyverekben, ezekben a drága ócskavasokban. Dehát kérdezem én, mit ér a félelemből született egység, amelyet például egy géprabló valósít meg puskája erejével? Mindenki hallgat, mindenki engedelmeskedik, mert fél. Sőt, akik megfélemlítéssel dolgoznak, azok jómaguk is félnek és rettegnek. Csak Jézusnak és igaz követőinek nincs félnivalójuk. Hiszen Jézus az utolsó helyet foglalta el a földön: a jászolt és a keresztet. Innen nem lehet leesni, csak fölemelkedni. Mert a jászol és a kereszt a győzhetetlen szeretet földjébe kapaszkodik. Olyan gyökerei vannak, amelyek egyedül képesek átölelni a világot.

Lám, türelmesen meghallgattatok, amit Pál apostol intelmei nyomán

mondottam. A végén még azt is mondjátok: Isten fizesse meg! Én azonban most azt mondom: ne az Isten, hanem ti fizessetek! Hogy mivel? Nem azzal, hogy többet dobtok a perselybe! Hanem magatokba néztek és fölteszitek a kérdést: vajon én hogyan állok a testvéri szeretettel? Nem zsarnokoskodom-e otthon, munkahelyemen, barátaim és ellenségeim között? Próbálkozom-e azzal, hogy Krisztus példája szerint rendezem be az életemet? Igaz, alapállásunkat, életünk irányítását nem könnyű megváltoztatnunk. De törekedni rá, a fölismert igazság útján elindulni keresztény kötelességünk.

ISTEN BÉKÉJE

27. évközi vasárnap
Fil 4,6–9

Vajon van-e nagyobb kincse az embernek a szívbeli békességnél? Aligha! Vajon nem Paradicsomkert annak az élete, belső világa, amelyen nem nyílik ajtó a félelem és aggodás előtt? Vajon érhet-e valakit nagyobb siker, mint nyugalmat találni Jézus Krisztusban? Aligha! Éppen ezért érdemes figyelnünk Pál apostol tanítására, amelyben utat mutat mindnyájunknak ebbe a Paradicsomba.

Napjainkban sokat és sokféleképpen beszélnek a békéről, a félelemmentes életről. A sok szóbeszéd ellenére meglehetősen véres a mai emberiség keze és ábrázata. Hiába birtokoljuk a civilizáció sokat emlegetett vívmányait, hiába terít elénk dús asztalt az úgynevezett szórakoztató ipar, életünkben nincs biztos tető a béke fölött. Aggodalmak és félelmek ólálkodnak közöttünk, báránybőrbe bújt farkasok rémítik életünket. A béke üres szólam, tetszetős jelmez csupán, mögötte a hatalom, az erőszak, az érdekek ordasai rejtőzködnek. Olyan szép, olyan értelmes dolog a béke, hogy mindenki ebbe öltözteti szándékait. Vajon a Pál apostol által hirdetett evangélium milyen békét ígér nekünk és milyen utat mutat feléje? Íme a válasz: csak akkor szabadulunk meg a nyugtalanságtól és akkor nyerjük el a békét, ha életünket Isten felé irányítjuk és a lelkiismerettel összhangban álló, igaz életet élünk.

A történetírókban mindig megvolt a hajlandóság, hogy sajátosságuk alapján nevezzék el a különféle korszakokat. Ilyen alapon beszélnek a középkor alkonyáról, a felvilágosodás századáról, az ipari forradalomról, a tudományára oly büszke újkorról. Mivel a mi századunkban annyi minden történt, nehéz egyetlen jelzővel jellemeznünk. Egyesek az atomkor hajnalának, az űrhajózás századának nevezik. Akik szellemi arcába

néznek, az ateizmus vonásait tartják jellemzőnek. Olyan megdöbbenő, de milliók dicsekszenek azzal, hogy számukra meghalt az Isten. Mondogatják is a dühös gyászbeszédeket. El kell ismernünk, hogy Isten tagadása, az ellene történő lázadás is bátorság jele. Ám abban nem kételkedhetünk, hogy ebből semmi jó sem hárul az emberiségre. Sőt, meg merem kockáztatni azt az állítást, hogy a közös Atya megtagadása, az emberi testvériséget is megbontja és a békétlenség magvait hinti el a lelkekben. Isten elismerése, törvényeinek tisztelete ugyanis annyira lényeges tartozéka életünknek, hogy hiánya komoly sérüléseket eredményez. Az embernek Isten első számú partnere, a hozzá fűződő kapcsolat nélkül nem teljes ember az ember. Sajnos, az emberiség történelme az utóbbi évszázadban úgy alakult, hogy meggyengült benne a vallásos érzék és ezáltal mintegy istenképtelenné vált. Vajon lehet-e igazán boldog az az ember, aki nem tud életet gazdagító kapcsolatot létesíteni embertársaival! Aligha! Ugyanígy vagyunk Istennel is. Minden elmagányosodás a Tőle való elszakadásban gyökeredzik.

Kérdezhetné valaki: mi köze mindennek a békéhez? Hát csak annyi, hogy közös Atyánk és házirendjének elfogadása nélkül megbillen mind az egyén, mind a közösség lelki egyensúlya. Lehet háborúzni Isten nélkül, de nem lehet békét teremteni nélküle. Egy nagypapa figyeli játszó fiúunokáit. Mit játszatok, kérdezi tőlük? Háborúsdít, válaszolják a gyerekek. Nem, nem szép játék ez, mondja fejcsóválva a nagypapa. A háború rossz dolog. Rengeteg ember meghal, megsebesül és egész életére megrokkban. Városok válnak romhalmazzá, özvegyek, árvák siratják szeretteiket. Ne játszatok tehát háborút, hanem inkább békét. Erre a két kisfiú összedugja buksi fejét és tanácskozni kezdenek. Végül nagypapjuk elé állnak egy megdöbbenő kérdéssel: nagypapa, hogyan kell játszani a békét?

Azt hiszem, igen tanulságos történet. Már a gyerekek is tudják, hogy kell háborúzni. Olvassák a könyvekben, látják a moziban és a tévé képernyőjén. Nem is úgy, mint egy múltbeli eseményt, hanem napjaink tragédiáját. Tudjuk tehát hogyan kell háborúzni, de azt már kevésbé, miképpen teremthetnénk békét. Nem, az emberek eddig nem tudtak békét adni. Csak Jézus mondta: békét adok nektek, az én békémet adom nektek . . . Ám ennek ellenére még sincs béke a földön. Vajon miért? Mert az emberek nem hajlandók elfogadni Krisztus békéjét. Azokat az alapelveket és főleg a szeretet egyetemes törvényét, amelyek egyedül biztosíthatják a békét. Csak a „békét játszó” ember méltó a keresztény névre. Mert a mi Istenünk nem a háború, hanem a béke Istene. Ezért, aki a békéért akar dolgozni, nem kell távoli városokba, békekonferenciákra utaznia. Először a szívében kell békét, összhangot teremtenie. Hallgatni Isten szavára, lelkiismeretünkre. Békét kell teremteni a családokban, a szomszédok, a másként gondolkozók között. Sokat

emlegetik, hogy egy bolygón élünk és nincs más megoldás, mint megteremteni a békés együttélés alapelveit. Vajon, hogy szól ez az alapelv? Valahogy így: nem azért élünk egy bolygón, hogy együtt gyűlöljünk, hanem hogy együtt szeressünk. És ebben az irányban nekünk kell megtennünk a kezdeményező lépést. Vajon mit kíván ez tőlünk, keresztényektől? Jézus mondja: minden hatalom nekem adatott mennyben és a földön. Vajon nem onnan származik-e minden békétlenség, hogy elorozzuk tőle ezt a hatalmat? Elorozzuk és visszaélünk vele. Rajta tehát, adjuk vissza Jézusnak a hatalmat és béke lesz közöttünk! Nem kell félnünk az atombombától sem, ha Jézusnak ajándékozunk. Biztosan nem dobja a fejünkre.

Befejezésül hadd idézzem XXIII. János pápa békéről szóló körlevelét. „Béke a földön, amit minden ember minden időben annyira óhajtott, csak akkor valósul meg, ha lelkiismeretesen figyelembe vesszük az isteni rend törvényeit. Ezek a törvények mutatják meg, milyen legyen az emberek egymás közti kapcsolata és az államok, a népközösségek milyen magatartást tanúsítsanak.” Csak így lesz az emberiségé a Jézus által felkínált igazi béke.

SZENT KÖZÖMBÖSSÉG

28. évközi vasárnap
Fil 4,12–14; 19–20

Különösen az inséges, háborús években sokan megtapasztalták, milyen öröm csomagot kapni. Harctéren, fogságban, internáló táborban és napjainkban is a szülői háztól távol élők számára egy-egy csomag ünneppé változtatja hétköznapunkat. Nem is annyira a csomag tartalmának örülünk, hanem annak a szeretetnek, ami küldte. Erre kell gondolnunk a mai szentlecke hallgatása, olvasása közben. Pál apostol Rómában raboskodik és kedves hívei Filippiből egyházközségük vezetőjével gazdag ajándékot küldenek. Pál apostol megköszöni és közben árulja azt a lelkületét, amelyre nekünk is törekednünk kellene.

Közismert jelenség, hogy a bírvágy alapvető emberi tulajdonságaink közé tartozik. Mint minden ösztönös hajlammal, ennek is megvan pozitív jelentősége. A bibliai történet szerint Isten az embernek ajándékozta a földet és annak minden termését. Igazán gazdag nászajándék ez! A baj csak ott és akkor kezdődik, ha a birtoklás, a gazdagodás vágya áttöri az igazságosság, a szeretet korlátait és megsérti mások érdekeit. Márpedig „a föld nincs berendezve arra, hogy milliomosok

legyünk”. (Prohászka) Az anyagi javak hajszolása nem egyszer az egészséget is veszélyezteti. Sokakat az a helytelen felfogás vezérel, miszerint „ha van valamid – vagy valaki”. Ez a felfogás azt a tévhitet táplálja, hogy az ember értékét a külső gazdagság adja meg. Pedig az embert nem az teszi igazán gazdaggá, ami a zsebében van, hanem ami a fejében és a szívében. Az evangéliumban ajánlott szegénység emberi méltóságunkat védelmezi. Ne legyünk rabjai a pénznek, őrizzük meg lelki szabadságunkat. Senki sem kételkedik abban, hogy a földi életben szükségünk van anyagi javakra, mindennapi kenyérre. Ám az igazi lelki szabadság feltétele, hogy közömbösek legyünk velük szemben. Ezt a magatartást fogalmazza meg Pál apostol, midőn azt írja híveinek: tudok nélkülözni, de tudok bővelkedni is . . . Ha van szép házam, bútorom, jó állásom, örülök neki. De nem esem kétségbe, ha ezen a vonalon veszteség érne. Aki fogságban volt, mint jómagam is, az nagyon jól tudja, milyen kevés elég egy embernek. A vászonzacskóban elért minden holmink. Nem eszményi állapot ez, de az igen, hogy ne essünk kétségbe miatta.

Martin Bubernek van egy tanulságos története erről a lelkületről. Maggid rabbit fölkeresi két tanítványa és elmondják neki: egyik bölcsüktől olyasmit olvastunk, amit sehogyse tudunk megérteni. Szerinte az embernek épp olyan hittel és szeretettel kell fogadnia Istentől a jót, mint a rosszat. Mondd rabbi, hogyan kell ezt értelmeznünk? Maggid így válaszolt: menjetek a tanterembe és ott találjátok Sussját, aki éppen pipázik. Őt kérdezzétek! A két tanítvány elment és előadta kérdését. Mikor Sussja ezt meghallgatta, letette a pipáját és jóízűt nevetett. Ezzel a kérdéssel ne hozzám jöjjetek, mert engem soha semmi rossz nem ért életemben! Így hangzott válasza a két tanítvány nem kis csodálkozására. Hiszen ők is tudták, hogy Sussja mennyit betegeskedik és nyomorék gyermekkorra óta. Ő azonban ezt nem tartotta rossznak. Hát ez a szent és mondhatnók, boldogító közömbösség. Természetesen nem elég meghajolnunk az apostol tanítása és példája előtt, hanem kellünkbe nyúlva, meg kell vizsgálnunk saját magatartásunkat. Tegyük föl magunknak néhány kérdést ezzel kapcsolatban és próbáljunk válaszolni rájuk! Milyen szempontok vezetnek a munkaidő utáni munkavállalásokban? Szükséges-e okvetlenül az így szerzett pénz? Nem fosztom-e meg a több pénz kedvéért jelenlétemtől a családomat? Hiszen nemcsak pénzre van szüksége feleségemnek és gyermekeimnek, hanem velük foglalkozó szeretetemre. Nem teszek-e a pénz kedvéért olyasmit, amit egyébként nem tennék? Törődöm-e azzal, hogy gyermekeimnek lelki javakat nyújtsak és vallásos hitüket gazdagítsam? Ha autóm van, segíték-e vele azokon, akiknek nincsen? A szegényebb szomszéd vagy ismerős gyermekeit elvittem-e kocsikázni? Vajon félretett pénzzel

segíték-e a rászorulókon? Ilyen és hasonló kérdésekre adott válaszokon lemérhetjük a szegénységhez és gazdagsághoz való viszonyunkat.

Igaz, hogy ennek a nemes lelkiületnek kialakítása csak úgy lehetséges, ha van valaki az életünkben, aki ebbe az irányba fordítja törekvéseinket. Pál apostol nem tagadja, nyíltan bevallja, hogy ennek a lelkiületnek kialakítása benne is az isteni kegyelem műve. A Jézus felé forduló élet velejárója. Mindent elviselek abban, aki nekem erőt ad, írja. Ez a valaki nem más, mint Jézus és az ő mindent felülmúló szeretete. A hitből élő ember számára olyan nagy érték az Istenhez fűző kapcsolat, amely mellett minden más eltörpül. Aki a hit szemével nézi az életet, az mindent másként lát és értékkel, mint a csupán józan ész alapján álló ember. Hitéből tanulja meg, hogy Jézus életében is más volt a látszat és más a mögötte rejtő valóság. „Amikor legközelebb volt mennyei diadalához, akkor látszott a legtávolabb tőle. Mikor a legközelebb volt hozzá, hogy égi királyságát átvegye s hatalmat gyakoroljon az égen és a földön – holtan feküdt egy sziklaüregekben. Bizunk ezért Benned, ó Jézus, hogy gondviselésed hasonlóképpen akar cselekedni velünk. Tégy bennünket bizonyossá, ó Urunk, hogy mennél nagyobb a szomorúságunk, Hozzád annál közelebb vagyunk. Mennél jobban bánatnak az emberek, Te annál jobban becsülsz. Mennél jobban gúnyolnak az emberek, Te annál jobban akarsz fölmagasztalni. Mennél jobban elfelejtenek, Te annál jobban emlékezetedben tartasz. Mennél jobban elhagynak, Te annál jobban akarsz magadhoz vonzani.” (Newman).

HIT, REMÉNY, SZERETET

29. évközi vasárnap
1 Tessz 1,1-5

Meglátogatok valakit és büszkén mutogatja virágos kertjét. Közben felhívja figyelmemet néhány ritka növényre, amit különösen értékelt. Megtekintem egy barátom könyvtárát. Figyelmeztet néhány olyan kötetre, amelyek a könyvtár koronáját alkotják. A rádióban interjút hallgatok egy híres emberrel, aki kedvenc lemezeiről, zeneszámairól nyilatkozik. Minden emberre jellemző, mit vagy kit tart a legkedvesebbnek. Ha ilyen szempontból vizsgáljuk a keresztyén ember életét és föltesszük a kérdést: mi a keresztyén élet dísze, legszebb ékessége, a mai szentleckében rátalálunk a válaszra. Kedves híveit három erényért dicséri meg Pál apostol és ez a három: a hit, a remény és a szeretet. Egy hason-

lattal élve, a keresztény élet olyan, mint egy dús lombú gyümölcsfa. Gyökere a hit, törzse, lombozata a szeretet és gyümölcse a remény.

Nemegyszer találkozhatunk olyan emberekkel, akik nem járnak szemmisére, sohasem imádkoznak, de azért kijelentik: hiszek az Istenben. Kell lennie valakinek, aki a világot kigondolta és létrehozta. Kétségtelen, ez is hit, de halott hit, mert cselekedet nélküli. Az igazi hit ugyanis „nem a Hiszekegy felmondása, nem bizonyos dogmák elfogadása és bizonyos szertartások elvégzése. A hit élő, személyes kapcsolat Valakivel, akitől sokat várok és akit sohasem tudok eléggé megismerni és fölfedezni.” (Louis Evély). Az úgynevezett elméleti hitnek nincs semmi köze az élethez és annak alakításához. A hit csak akkor igazi, ha döntően befolyásolja magatartásunkat.

A néhai Kennedy elnök édesanyja nyolcvanéves korában megírta emlékiratait. Ez a címe a könyvnek: Mindennek megvan a maga órája. Ebben elmondja életének szép és fájó emlékeit. Kilenc gyermeke közül a legidősebb fia, mint felderítő repülő életét veszítette a háborúban. Leánya repülőgép-szerencsétlenség áldozata lett. John fiát, az Egyesült Államok elnökét meggyilkolták. Ugyanez történt Robert fiával is. Rosemary nevű leánya testi és szellemi fogyatékoságban szenved. A könyv végén arra a kérdésre válaszol, hogy boldognak mondhatja-e az életét? Ő erre igennel válaszol. Rádöbbsentem, írja, hogy az ember életében mi a legfontosabb. Ha az Isten elém tenné különféle ajándékait: a gazdagságot, egészséget, okosságot és a hitet, de ezek közül csak egyet választhatnék, hát én a hitet választanám. Mert ez az egyetlen, ami az életben minden veszteségben erőt kölcsönöz az embernek. Számomra a hit Isten létének eleven tudata, nem valami távoli, tőlem idegen valóság, hanem lelki megtapasztalás. Számomra Isten létezése olyan bizonyos, mint a sajátom.

A sok hamis istenkép közül kiemelkedik a keresztény ember Istene, akit János apostol egyszerűen a Szeretetnek nevez. Ebből következik, hogy Istenbe vetett hitünknek ki kell teljesednie a szeretet lombozatában. Ez az igazi szeretet pedig arról ismerhető meg, hogy áldozatos. „Szeretet az ég iránt az egyedüli út az égbe. Hogy látunk, ez nem visz előbbre bennünket. Különböleg hogyan átalakodhatott meg Júdás kapzsiságában Krisztus valóságos jelenlétekor. A gondolkodás sem tud minket Isten hatalma alá vetni... Értsük meg, hogy semmi más, mint Isten szeretete tesz minket Benne hívökké vagy Neki engedelmesökké.” (Newman) Ez a hit és szeretet akkor nyilatkozik meg meggyőző erővel, amikor az áldozat a lemondás útjára vezet. Egy New York-i kórház várószobájában, falra függesztett bronzablán olvashatók a következő gondolatok:

„Uram, én erőért könyörögtem Hozzád, hogy eredményesen dolgozhassak.

Te azonban gyöngévé tettél, hogy engedelmességet tanuljak.
Egészséget kértem Tőled, hogy nagy dolgokat csinálhassak.
Te betegséget adtál, mert ez értékesebb.
Én gazdagságot kértem, hogy boldog lehessenek.
Te szegénnyé tettél, hogy bölcs lehessenek.
Hatalmat akartam, hogy megvédelmezzem magamat ellenségeimtől.
Gyengeséget kaptam, hogy Utánad sóhajtozzam.
Barátságért esdekeltem, hogy ne kelljen egyedül élnem.
Te olyan szívet adtál, amellyel mindenkit szerethetek.
Semmit sem kaptam abból, amit kértem, mindent megkaptam, amit
reméltem.
Szinte akaratom ellenére meghallgattál, teljesítetted elmondatlan ké-
réseimet.

Így lettem megajándékozott ember.

Hála érte, Uram!"

A hit gyökerével Istenbe kapaszkodó élet szeretetből szőtt lombjai között csodálatos gyümölcsök teremnek és ez a remény. Tagadhatatlan, minden ember a reményből él. A beteg a gyógyulásban, a szegény a gazdagságban, a rab a szabadulásban, a boldogtalan a boldogságban reménykedik. És a keresztyén miben reménykedik? Jézus Krisztusban és az ő ígéreteiben. Bízunk abban, hogy életünk földi ősze örök életünk tavaszába fordul. Bízunk abban, hogy Jézus, mint a bűnösök barátja kezébe veszi a bánat hamvába öltözött szívünket. Bízunk abban, hogy a hit gyökereiből a végleges élet boldogságába növekszünk.

MEGDICSÉRT HÍVEK

30. évközi vasárnap
1 Tessz 1,50-10

Úgy gondolom, a lelkipásztornak nem lehet nagyobb öröme, mint híveivel dicsekedni. Aki virágot ültet, kertet gondoz, szívesen gyönyörködik a virágok hálálkodó szépségében és illatában. Aki tudományos, kutatómunkát végez, a felfedezésben leli örömét. Isten ígéjének hirdetője pedig akkor örvendezik, ha vetése szárba szökken és dús termést ígér. Mi tagadás, ritka öröm ez a lelkipásztor számára. Éppen ezért egy kicsit irigykedve olvasom Pál apostol levelét, amelyben híveivel dicsekszik.

Ebben a dicséretben felsorolja azokat a jelenségeket, amelyek a mindenkorai keresztyén viselkedés jellemzői. Közbeszólhatna most valaki:

felesleges egy régen halott egyházközséget dicsérgetni. Jobban tenné a lelkipásztor, ha minket dicsérne. Hát éppen ezt akarom tenni. Ezért kérdővé változtatom Pál apostol kijelentő mondatait és jómagatok döntsetek el, méltók vagytok-e erre a dicséretre?

Az első dicséretet azért kapják a hívek, mert a Szentlélek örömeivel fogadták az ígét. Vajon a mi egyházközségünkben hányan örvendenek a prédikációban, bibliórán, hittanoktatásban fölcsendülő igehirdetésnek? Tudtok-e, akartok-e időt szakítani arra, hogy olykor-olykor kézbe vegyétek a Szentírást vagy más lelki könyvet és örömet találtok-e benne? Igen sokan arra hivatkoznak: ja, kérem, nekem nincs időm ilyesmire! Rohanó világban élünk, annyi minden lefoglalja az embert. Nos, ennek hallatára eszembe jut egy tanulságos anekdota.

Egy kínai professzor Berlinbe érkezik és német kollégája kint várja a pályaudvaron. A kölcsönös üdvözlés után az autóbusszállomás felé igyekeznek. Éppen indulóban egy autóbusz. Siessünk, biztatja a kínait a német, hogy még elérjük. Az utolsó pillanatban sikerült is fölkapaszkodniuk. A német professzor az órájára pillant és megjegyzi: jó, hogy elértük, ezzel is tíz percet nyertünk. Erre a kínai szelíden megjegyzi: és mit csinálunk ezzel a tíz perccel?

Valóban, mennyi tíz percet fecsérélünk el hiábavaló semmiségekre. Mikor pedig a Szentlélek arra ösztönöz, hogy felfigyeljünk Isten üzenetére, olyan restek vagyunk. Vajon mi az oka ennek? Váci Mihály egy versben így válaszol:

Az igazság oly egyszerű
mint hegyre vivő lányom.
De nem követi senki, mert
behordja a szél, veri a nap
s mert biztosabb a haladás
sárban, homokban – a lapályon.

A második dicséretet azért kapják Pál apostol hívei, mert a többi hívő példaképei lettek. Olyan keresztényekké, akikben életté vált az evangélium, akik nem csupán tanítványai Jézusnak, hanem követői is. Gyakran vádolják a keresztényeket, hogy jóllehet templomba járnak és imádkoznak, még sem különbek a többieknél. Védelmükre, védelmünkre hadd idézzem egy bölcs író szellemes megjegyzését: „Nem az a keresztény, aki különb a többi embernél. A keresztény egy új ember. Ha elesik, ezt elismeri és megbánja. Nem szükségszerűen jobb, de mind a jóban, mind a rosszban másként viselkedik.” (Jean Sullivan). Ezzel az író arra figyelmeztet, milyen különbség van egy megbotló, de bűneit beismerő és megbánó keresztény és egy önelégült pogány között. A keresztény nem önmagára, hanem Jézusra irányítja tekintetét, őt te-

kinti élete mértékének. Jézust követi és tudja: „Jobb a helyes úton sántikálni, mint biztos léptekkel a tévedés útján járni”. (Szent Ágoston).

Krisztus példájának az adott körülmények közötti megvalósítása teszi lehetővé, hogy az evangélium terjesztői legyünk. Pál apostol ezért is megdicséri híveit. Nemegyszer megszegyenítenek minket a különböző szekták tagjai abban a buzgóságban, amellyel tanaikat terjesztik. A múltkoriban engem is fölkeresett néhány asszony, akik Jehova tanúinak vallották magukat. Vita helyett csak azt kértem tőlük: mivel jómagam is Jehova, tehát Isten tanúja vagyok, menjenek inkább azokhoz apostolkodni, akik nem hisznek Istenben. Az is nyilvánvaló, hogy hitünk terjesztésének eszköze nem csupán a szó, a rábeszélés és még kevésbé a vitatkozás. Hanem micsoda? Az őszinte jóakarat, a szeretet. János apostol büszkén emlegeti: mi hittünk a szeretetnek. Az emberek is ennek, csak ennek akarnak hinni. Az evangélium kottáját csak szeretettel lehet megszólaltatni, fülbemászó, szívbe ható énekké változtatni.

Befejezésül meg kell emlékeznünk arról a dicséretéről is, amely azokat illeti, akik reménykedve várják a mennyből a halottaiból föltámadt Jézust. Várjuk, mint Megváltónkat, aki emberi gyarlóságainkból is magához ölel minket. Az emberek mindig sokat tettek és tesznek azért, hogy könnyítsenek sorsukon. Kemény küzdelem kíséri a természet erőin aratott győzelmeket. Az indiai vallásos hindukról olvasom, milyen komolyan veszik a vezeklést, aminek megváltó erőt tulajdonítanak. Mészari vidékről zarándokolnak a szent helyekre, természetesen gyalogosan. Sőt az út utolsó szakaszát szinte a földön csúszva teszik meg. Lefeksznek a porba és kezükkel vonszolják magukat. Így akarják elérni bűneik bocsánatát. Mi, keresztények is megbecsüljük az önmegtagadást, de nem ettől, hanem Jézus kereszttjétől várjuk üdvösségünket. Buddha élete végén is ezt vallotta: még mindig az igazságot keresem. Jézus azonban kijelentette: én vagyok az igazság. Csak rá kell lépünk a kijelölt útra és Tőle kell várnunk üdvösségünket. „Ha képesek lennének arra, hogy Isten segítsége nélkül, Krisztus nélkül szeressük embertársainkat, egészen önmagunk fölláldozásáig, akkor felesleges lett volna a megtestesülés. Am egyedül Isten segíthet rajtunk, hogy szeressük az embert, egyedül Krisztustól tanulhatjuk meg a nehéz leckét.” (Carlo Caretto)

Íme a dicséreték, íme a kérdések, válaszoljon mindenki rájuk a szíve mélyén!

ÖRÖK ÚTTÁRSAINK

Mindenszentek
1 Jn 3,1-3

A mai ünnepen, Mindenszentek ünnepén azokra a testvéreinkre emlékezünk, akik földi életükben hitték és szerették, most pedig az örök hazában látják az Istent. Vajon van-e szebb, boldogítóbb a földön, mint a szeretet látomása? Ám az emberi szívekben és arcokon fölragyogó szeretet fényét gyakran kioltja a csalódás és a sötétség annyi szövetségese. Csak egyetlen arc van, amelynek örök a fénye, a ragyogása, melege: az Isten arca ez. Ezért boldogító az Ő látása.

A mai ünnepen legalább gondolatban próbáljunk elvegyülni az üdvözültek seregében és megtudni tőlük egyet s mást. Talán a legérdekesebb kérdés, amit eléjük teszünk így fogalmazható meg: mondjátok, hogyan jutottatok Isten országába? Mit vittetek magatokkal a földről, ami belépésre jogosított? Mi tagadás, földi életünk során sok mindenhez hozzánő a szívünk. Mennyi mindent szeretnénk ezek közül örökre szívünkhöz szorítani és magunkkal vinni az égbe! Ezt a vágyat fogalmazza meg a költő is egyik gyönyörű versében, midőn ezeket írja:

Ha menni kell, magammal sokat vinnék,
Az egész édes, megszokott világot,
Rámástól a sok sok kedves drága képet
És egy pár szál préselt virágot,
Vinnék sok írást, magamét meg másét,
Sok holt betűbe zárt eleven lelket,

S hogy mindenütt nyomomba szálljanak:
Megüzenném a hulló leveleknek.
Vinném az erdőt, hol örökké jártam,
Hintám, amelyen legelőször szálltam,
A keszkenőm, mivel rossz másba sírni,
A tollam, mert nem tudok mással írni,
Vinném a házunk, mely hátamra nőtt,
Az utca kövét küszöbünk előtt!

Vinném . . . én Istenem, mi mindent vinnék!
Én Istenem, mi minden futna át
Gyötrő lelkem alagútjain –
Olvasgatnám az ablakok sorát,

Simogatnám a fecskéfészkeket
S magamba színek minden verkliszót,
Mint búbájós, mennyei éneket . . .

Utánam honvággyal tekintenének
Az ajtók mind és mind a pitvarok,
Szeretnék mindent, mindent magammal vinni
És mindent itt hagyok . . .

(Reményik Sándor: A menekülő)

Ez az utolsó sor tövísként szúr mindnyájunk szívébe: „És mindent itt hagyok”. Mi, keresztények vitába szállunk a költővel, mert nem értünk egyet ezzel a mondatával. Nem, nem hagyunk itt mindent! De vajon mi az, amit nem rabol el tőlünk a kapzsi halál és mindörökre a miénk marad? Valaki ezt írja: „Nem a halál oidja föl a szerelmet, hanem az élet”. (Mauriac) Ezért van az, hogy elhunyt szeretteink sírján nem hervadnak el a virágok. Piros rózsák beszélgetnek rajta arról, hogy a szeretet erősebb a halálnál. A szeretet az ember legnagyobb tette és egyedül ez kísérhet az örökkévalóságba. – Még gimnazista diák voltam, amikor meghalt drága nagyapám. Jól emlékszem temetésére és arra a sok emberre, akik utolsó útjára elkísérték. Mindenki azt mondotta, arcának gyásza ezt tükrözte: jó ember volt. Nem tudok elképzelni ennél szebb gyászbeszédet. Ó, drága nagyapa! Mily sokszor a térdedre ültetél, lovacskáztál velem, csak úgy áradt ajkadról a mese. Igaz, nagyrészt elfelejtettem őket, de a szeretetnek, amit a szívembe pergettél, ma is érzem édességét. Íme, ez a válasz, ez a szentek válasza arra a kérdésre, hogy mit vihettek magukkal az örök hazába. A szeretetből született tetteiket.

Tévesen gondolják egyesek, hogy mi, keresztények egy halál utáni mennyországban reménykedünk. Ha így lenne, akkor legalább részben igazat kellene adnunk Marx Károlynak, aki a vallást kábítószernek, ópiumnak mondja. Ezzel vonják el a nyomorgók, a kizsákmányolt milliók figyelmét a sok igazságtalanságról és a földi élet feladatairól. Mi erre azt válaszoljuk: a keresztény nem egy távoli jövőben, nem a csillagok mögött rejtő mennyországban hisz, hanem az örök életben. Ezt pedig már itt a földön kell megkezdenuünk. Istent csak akkor láthatjuk örökké, ha már itt a földön látni akarjuk. Istent csak akkor szeretjük örökké, ha már a földön elkezdjük szeretni. Isten boldogsága csak akkor lesz osztályrészünk, ha már itt a földön belekóstolunk. És mindez, a szentek példája szerint, nem lehetetlen.

Ismeritek az evangéliumból a dúsgazdag és a szegény Lázár történetét. A gazdag ember eszik, iszik, szórakozik és nem akarja meglátni a koldust, aki az asztaláról lehulló morzsákat eszegeti. Mi lesz a büntetése?

Azt az embert, azt a koldust, akit nem látott meg földi életében, nem láthatja meg az örökkévalóságban. Íme, itt a válasz, hogy a szentek miért láthatják Istent? Mert a földön is meglátták. Igen, észrevették a szenvedőkben, az éhezőkben és szomjazókban, a didergőkben, a ruhátlanokban, a börtönben sinylődőkben. Fölsimerték felebarátaikban az idők végéig bennük vándorló Krisztust és megajándékozták szeretetük alamizsnájával. Ezáltal teljesült be az életük, ezáltal lett méltó az örök folytatásra.

Mikor a szentek életét tanulmányozzuk, amikor megcsodáljuk hősi önmegtadadásait, és erényeiket, olykor kedvünket veszítjük és arra gondolunk: mi bizony nem tudjuk követni őket. Gyöngék, bukdácsoló bűnösök vagyunk. Bánatunk mélységéből kiáltjuk: Uram, nem vagyok méltó Hozzád! De lám, mi történik? Könnyeink vizére ráhajol egy vigasztaló gondolat. Vajon kikkel ült egy asztalhoz Jézusunk földi életében? A bűnösökkel. Vajon kik ülhetnek az örök élet asztalánál? A megtérő bűnösök. Hozzájuk te is, én is, mindnyájan csatlakozhatunk.

KERESZTÉNY HALÁL

Halottak napja
I Tessz 4,13-18

Minden esztendőben féltő gonddal őrizgetjük virágainkat halottak napjára. Óvjuk őket a dértől, takargatjuk, hogy legalább egy napra követei legyenek emlékező szeretetünknek. Milyen büszkék lehettek, kedves virágok, hogy az ember titeket választ szeretete követéül! Ti vagytok az élők postásai a holtak birodalmában. Bevallom, néha neheztelek rátok. Úgy tűnik cinkosai vagytok annak a törekvésnek, amely eltakarja előlünk a halál igazi arcát. Ne haragudjatok tehát, ha ma este főlemelem sírjainkról a virágokból szőtt szemfedőt. Főlemelem, hogy veletek együtt szemébe nézzenek a halálnak.

Gyakran megtörténik napjainkban, hogy egyesek családi kriptát építenek, hogy holtukban is együtt legyenek. Számos síremlék márványtáblájára még életükben fölvésetik a nevüket. Mindezt jogosan teszik, hiszen semmi sem olyan biztos az életben, mint bekövekező halálunk. Tulajdonképpen a halál nem életünk végén várakozik, nem tisztas távolságban leselkedik, hanem bennünk lakik, születésünk óta társbérleje életünknek. Amikor megszületünk, elkezdünk meghalni.

A neves matematikus, Péter Rózsa nyilatkozta egy interjú során: „Az én kitérőkön át kialakult pályaválasztásom onnan ered, hogy

édesapám nem akart meghalni és ezért bátyámat orvosnak nevelte, engem pedig vegyésznek, várva, hogy feltaláljunk valamit a halál ellen.” Ez azonban se nekik, se másnak nem sikerült. Ma is érvényes a latin mondás bölcsessége: kertjeinkben nem terem orvosság a halál ellen . . .

A régi és új pogány szemlélet azzal próbálja vigasztalni az embereket, hogy barátoknak nevezi a halált. Kiszabadít a test, a földi élet börtönéből, visszalök a boldog megsemmisülésbe. A halál a nagy rendező, aki a világszínpad kiöregedett gárdáját új szereplőkkel cseréli föl. Mivel azonban barátainktól nem ilyesmit várunk, sokkal inkább ellenséget látunk a halálban. Hiszen elrabolja fiatalságunkat, fokozatosan vagy hirtelen kiüti kezünkéből az életet és annak ezernyi ajándékát. Kegyetlen kaszával gyógyíthatatlan sebeket üt a szívünkön.

A franciaországi Avignonban, a celesztinus barátok kolostorában volt egy festmény, amely egy halott nőt ábrázolt, alatta ez a felirat olvasható:

Hajdanta nem volt szebb a nők körében,
most a halál így megcsúfolta képen.
Szép, zsenge, friss – ezt mondták rég e testről –
és lám, hamuvá omlott mindenestől.
A természetem tetsző volt és csinos,
selymeket öltetni gyakorta szoktam,
hogy most ily pőrén fekszem, arra ok van
Ezüst prémet hordtam és hermelint,
kedvemre laktam széles palotám,
most szűk koporsó zárul itt rám.
Szobám falát szép szőnyeg fedte régen,
síromban itt csak pókháló az ékem.

(Idézet: Huizinga: A középkor alkonya, 108. l.)

Így beszélnek és gondolkoznak a halálról azok, akik hit nélkül szemlélik arcát. A testhez, az anyaghoz tapadó ember mindig is az élet végállomásának tekintette. Csak mi, keresztények vagyunk olyan vakmerőek, hogy szembeszálljunk a fájó tapasztalással és hitünk szárnyain fölemelkedve fölülről nézzük. Közismert jelenség, hogy egyes kígyók tekintetükkel megbűvölik az áldozatul kiszemelt madarat és fölfalják. A kis madár valamiképpen megfelelkezik arról, hogy szárnya van és elmenekülhetne. Nos, minket keresztényeket Krisztus szárnyazott fel azzal a hittel, amely másként nézi a halált, mint a pusztá értelem. Az ószövetség embere is úgy tekintette a halált, mint biológiai szükségszerűséget. Jób könyvében olvassuk: „A fában mindig marad még reménység: hogyha kidöntik is, új ágakat hajthat . . . De a férfi meghal és földre dől. Elpusztul az ember. S mi lesz a sorsa?” Erre a kérdésre Isten Jézusunk által válaszolt.

Evangéliuma arra tanít, hogy az élet megkezdett halál és a halál megkezdett föltámadás. Jézus nem azért halt meg, hogy megszabadítson a haláltól. Nem akarta megváltoztatni a természet rendjét, hanem át akarta vezetni a természetfölöttibe. Igaz, hogy születésünk percében elkezdünk meghalni, de a keresztyén ember életébe Isten belenyúl a keresztség által. Pál apostol hasonlata szerint a keresztségben eltemetkezünk Krisztussal, meghal bennünk a bűnös ember, a halálra létező ember. Ugyanakkor Krisztussal együtt föltámadunk és örök életre kezdünk létezni. Minél inkább ragaszkodunk a földiekhez, annál fájdalmasabb a halálunk. Minél inkább egybenövünk Krisztussal, annál könnyebb lesz mennybemenetelünk.

Jól tudom, hogy ez a hit, legyen bármily erős is, nem húzza ki szívünkéből a halál fullánkját. A keresztyén embert is megrendíti, gyászba öltözteti szerettei elvesztése. Mi is szomorkodunk, de nem úgy, mint akiknek nincsen reménységük az örök életben. Szépen írja valaki: „Gondolj arra, mindenki vidám volt, amikor születél, csak te sírtál. Úgy élj, hogy mindenki sírjon, amikor meghalsz, csak te légy vidám.” (Hammarskjöld) Ezért a mai este ne csupán virágaink legyenek szeretetünk követői, hanem szívből fakadó imádságaink is csatlakozzanak hozzájuk. A völgyények virágcsokrot tesznek menyasszonyuk kezébe. Mi elhunyt szeretteinket az értük mondott imádság virágcsokrával ajándékozzuk meg! Lisieux-i Szent Teréz ígérte: Ha az égbe jut, rózsákat hullat a földre. Ezt teszik kedves halottaink is, ha üdvösségünk kapujából visszaneznek a földre. Meghálálják imádságos szeretetünket közbenjárásuk hervadhatatlan virágaival.

A REMÉNY EMBERE

Szent Imre

Nem tudnám hirtelen megmondani hány esztendeje annak, hogy kimaradt a szent jelző Pestimre nevéből. Sokan talán sajnálták, de megnyugodva hozzátették: úgyse voltunk méltók erre a névre. Hiszen nem voltunk és nem vagyunk szentek. Sőt, hogy egészen őszinték legyünk: nem is akarunk komolyan szentek lenni. Ha megkérdem gyermekeimet az iskolában: ki akar gazdag, ki akar tudós, ki akar erős vagy szép lenni, sorban jelentkeznek? Ha azonban azt kérdezem, ki akar szent lenni, a legtöbben értetlenül néznek rám és szinte senki sem jelentkezik. Vajon miért?

Naponta halljuk és olvassuk, hogy egyes országokban egyre nagyobb

méreteket ölt a pénzromlás és ezzel együtt a drágaság. Az idősebb nemzedék emlékszik még a háború utáni évekre, amikor naponta csökkent a pénz vásárlóértéke. Sajnos, nemcsak a pénz értéke csökken, hanem a szavak, az eszmék is devalválódnak. Ezek közé tartozik a szent eszméje is. Találóan jegyzi meg valaki: a bűn a mai élet alapszíne. Nem a szégyellt, megbélyegzett, hanem a dicsőített, felmagasztalt bűn. Csak kezünkbe kell vennünk a könyveket, le kell ülnünk a moziban vagy a tévé képernyője elé és máris láthatjuk az „édes bűn” szórakoztató műsorát. Nem az erényt mutogatják, nem a hűséget, nem a jóságot, hanem a bűnt. Nem csoda, ha az utánzással tanuló ifjúság már fiatalon, játszva elsajátítja a bűnözés „művészetét”. Csak az egyház emeli föl szavát és mit sem törődve a bünyös, lesajnáló megjegyzésekkel, megismétli Jézus szavát: legyetek tökéletesek, mint mennyei Atyátok!

A meggyilkolt amerikai államférfi, Robert Kennedy mondotta egyszer: az amerikai ifjúság drámája, hogy mindene megvan, egyet kivéve. De ez az egy a lényeg! Sajnos ilyesmit hazánk ifjúságáról is elmondhatunk. Mindene megvan, egyet kivéve. Vajon mi ez az egyetlen, de nagyon is lényeges dolog? Nem, nem dolog, hanem személy! Nem több és nem kevesebb, mint egy élő példakép. Aki ott ragyoghat életünk égboltján, hogy utat mutasson mondván: aki engem követ nem jár sötétségben. Mi hiányzik a magyar ifjúságból? Hogy kimaradva az evangéliumi magvetésből, nem ismeri igazán Jézust. Pedig „a kereszténység legnagyobb ajándéka az emberek számára: értelmet adni a világnak Jézus Krisztusban.” (Marcel Legaut)

Nyilvánvaló, hogy a példakép csak akkor lesz vonzó, ha nem könyvek sárguló lapjairól, hanem az élet színeiben lép elénk. A példaképnek meg kell testesülnie, láthatóvá kell válnia. Nemzetünk történelmének hajnalán egy olyan ifjú áll elénk Szent Imrében, aki kiváló szülőkkben és nevelőkben találkozott Jézussal. Édesatyja Szent István Pál apostollal mondhatta: légy az én követőm, mint én Krisztusé. Az evangélium tanítása akkor a legmeggyőzőbb, ha egy-egy ember életéből olvashatjuk ki. Jézus gyakran hangoztatta életében, hogy az Atya akaratát jött teljesíteni. Azt is kijelentette: aki engem lát, látja az Atyát. Ha a mai ifjúság nem látja Istent, nem tud róla, ennek egyik oka kétségkívül az, hogy hiányoznak azok az atyák és anyák, akik példájukkal megmutatnák nekik Jézust. Napjainkban sokszor hallunk panaszt a fiatalokra. Pedig az ifjúságnak nem panaszainkra és szemrehányásainkra van szüksége, hanem jó példánkra. Azt is gyakran emlegetik, hogy atyátlan világban élünk. A mai élet ritmusa szétszórja a családot és a szokottnál is szélesebbre nyílt a nemzedéket elválasztó szakadék. Vajon hogyan lehetne ezeken hidat verni? Közös eszmékkal, közös erkölcsi magatartással és mindenekfelett kölcsönös szeretettel. Fölismerik ezt még az Istentől távol járók is és annak lehetőségét kutatják: hogyan lehetne Isten nélkül

szentté lenni? Mert tökéletességre törekvés nélkül kilátástalan az emberiség jövője.

De hát mit is jelent szentté lenni? Sokan tévesen gondolkoznak az életszentség lényegéről. Kétségtelen, vannak csodálandó szentek. Aki például egy oszlopon töltötte életét. A másik naponta ostorozta magát és túlzásba vitte az önmegtágadást. Egyes szentek életét rendkívüli jelenségek kísérték, látomások, lebegések, stigmák és csodák. Ám a szentek életében nem ez a lényeg. Ebben, amint mondani szoktuk, csodálandók, de nem követendők. Vajon miben kell utánoznunk őket? Például abban, hogy milyen elszántan kapaszkodtak föl bűneik szakadékaiból a tökéletesség csúcsaira. Gondoljunk csak a Magdolnákra, a vámosokra, tékozló fiúkra, a jobb latorra! Bűnösök voltak, akárcsak mi, de szentekké lettek. Elszakadtak a múltjuktól és a jövőbe vetették reményüket.

Gyakran megtörténik, hogy keserű tapasztalások döbbsenének rá arra a fölismerésre, hogy valahol utat tévesztettünk. Ma is így vagyunk. Minden tudományunk, gazdagságunk ellenére, mintha valami hiányozna életünkéből. Hiába nő a tudásunk, ha törpe marad a szeretetünk. Hiába rohanunk rakétasebességgel, ha nincs célul kiszemelt kikötőnk. Pedig mindezt megadta nekünk Jézusunk a szent evangéliumban. Nem, a keresztnyi ember nem lehet ellensége az újnak, nem ellensége a haladásnak, de ugyanakkor megtartója a régi jónak. Jézust nem lehet túlhaladni. Ott áll az emberiség csúcán és nincs más, akiben üdvözlünk lehetne.

Szent Imre azért lett szent, mert vállalkozott Krisztus követésének nagy kalandjára. Mint minden keresztnyi, ő is a remény embere. Azé a reményé, amely hisz a szentté küzdött élet lehetőségében.

„Remélni kötelesség és nem fényűzés. A reménység nem álmodozás, ellenkezőleg: eszköz, hogy álmunkat valóra váltsuk. Boldogok, akik álmodni mernek s álmaikért kemény pénzzel fizetnek, hogy testet öltönsön az emberek életében.” (Suenens bíboros)

A SZÍV EVANGÉLIUMA

31. évközi vasárnap
1Tessz 2,75-9,13

Mikor a mai vasárnap szentleckéjét elolvastam, ez volt első gondolatom: ma nem a híveknek, hanem a papoknak és magamnak kellene prédikálnom. Vagy a híveket kérhetném fel, hogy helyemre álljanak és elmondják Pál apostol tanítása nyomán, milyennek kell lennie egy jó

lelkipásztornak? Gyöngéd legyen, mint anya a gyermekéhez. Ne csak az evangéliumot adja, hanem a szívét, a szeretetét is. Mindezt számonkérhetik a hívek és bizonyára okuk lenne a szemrehányásra is. Mivel azonban a papi szolgálatban minden keresztyén hívő részesül, az apostol intelme mindnyájunknak szól. Így fogadjuk, így vizsgáljuk meg magunkat Pál apostol gondolatai tükrében.

Igaz, sokan sokféleképpen ítélik meg Jézus egyéniségét, de azt senki sem állíthatja, hogy az erőszak embere volt. Apostolai és követői gyakran szerették volna, ha jobban érvényesíti hatalmát. Elégedettek lehetek, midőn kiüzte a templomból az árusokat. Az ő és tegyük hozzá a mi elképzelésünkben a hatalom és a dicsőség összetartoznak. De a haragos Jézus hamar megenyhült, mert életének nem a szigor, hanem a megbocsátás, a szelídség volt az alapszíne. Teljesen torz lenne istenfogalmunk, ha csupán ítélkező, büntető, számonkérő Bírónak gondolnánk. Igaz, hogy mint jó Atya, nem hagyhatja ki pedagógiájából a javító célzatú büntetést. Még sincsenek börtönei, az atyai ház kapui mindig nyitva állnak. Sokszor azért is hallgat, azért rejtőzik el a teremtés fátyola mögé, hogy ne sértse szabadságunkat. Elrejtőzik a történelemben, megtestesülése által az emberi természetben, az egyházban, az Eucharishtiában, hogy szabadon dönthessünk ellene vagy mellette. Ezért nincsen igazuk, akik fölpanaszolják Isten gyöngeségét. A szeretet létének meghatározója. Ebből következő magatartásával példát ad minden követőjének, hogy milyen úton járjon.

A lélektan közismert tanítása, hogy az ember szeretetétét döntően meghatározzák a szülői házban kapott benyomások. Tanulságos vallo-mást olvashatunk erre vonatkozóan a múlt század szociális apostolának Ozanamnak az írásában. Saját bevallása szerint mélységes hitét, hősi fokon gyakorolt emberszeretetét szüleinek köszönheti. Édesapja hivatásának élő orvosa volt és szegény betegeit ingyen gyógyította. Édesanyja, mint a vigasztalás angyala járt férje nyomában. Szinte végkimerülésig látogatta a nyomorúságos padlásszobákat és férje tilalma ellenére nemegyszer itt találkozott. Ez a szép példa döntő hatást gyakorolt Ozanam lelkére és egész életére. Édesanyja halála után ezeket írja egyik levelében: Amikor jó vagyok és jót teszek a szegényekkel, akiket anyám úgy szeretett; ha imádkozom ahhoz az Istenhez, akit ő úgy szeretett, akkor mindig mosolygós arcát látom magam előtt... Ennek nyomán értette meg ez a nagyszerű ember, hogy az evangélium nemcsak tanítás, hanem kenyér, az élet kenyere. De száraz és ízetlen a szeretet, a tettek kovásza nélkül.

Ha azt mondtam, hogy a mai szentlecke első sorai a papokhoz szólnak, akkor a második részt a hívek dicséretének nevezhetjük. Vajon miért dicséri meg Pál apostol híveit? Miért fordul hálaadó imádsággal Istenhez? Azért, mert a tőle hallott ígéket, nem emberi tanításként

fogadták, hanem Isten ígéjeként. Ez azért is figyelemre méltó, mert Athén főterén kudarcot vallott prédikációjával. Az újdonságot, a szenzációt, a bölcsességet váró hallgatóságnak nem kellett a kereszt ígéje. Tesszalonikiben azonban nem így történt. Itt elfogadták, mint Isten üzenetét. Ez azonban nem Pál apostol érdeme, hanem az Isten kegyelméé. Ahol hívő lélekkel fogadják az evangéliumot, ott a kegyelem munkálkodik. Csak Ő nyithatja meg a szíveket, csak Ő tudja gyarló, emberi szavainknak megadni az isteni nyomatékot. Mivel Isten különös akaratából a hit általában az íghirdetésből születik, azért emberi közreműködést igényel. Nemhiába ostromozza a próféta a papokat, akik sokszor néma kutyák módjára viselkednek. Akik Isten küldetésében járnak, nem hallgathatnak. Egy osztrák megtérő vallotta: Csak 28 éves koromban találkoztam Krisztussal. Az előtte való életemet elveszett időnek tartom. De vajon én vagyok ezért egyedül a felelős? Sajnos, senki sem keltett bennem érdeklődést a kereszténység iránt. Pedig számos gyarló keresztény tartozott baráti körömhöz. Ám ezek közül senki sem beszélt Krisztusról, jöllehet megtehetette volna. Nem voltam sohasem gúnyolódó ember és tiszteltem mások meggyőződését. Egy voltam a sok millió közül, aki se jó, se rossz, de nincs helyes fogalma a kereszténységről. Tudjátok, miért tartott olyan sokáig Krisztus fölfedezése? Mert a hívők nagy része közönyös, hogy azt ne mondjam lusta, nem törődik mások üdvösségével.

Íme, így lesz a mai szentlecke tanítása a papok és hívők tükrévé. Ha őszintén belenézünk, levette önáltató álarcunkat, megismerkedhetünk az igazsággal. Ennek nyomán szülessen meg bennünk az elhatározás: kiveszem részem a papi szolgálatból és a szeretet egyenruhájában hirdetem az evangéliumot. Tapintattal, gyengéden, de abban a tudatban hirdetem Krisztust, hogy ezzel Isten ügyét és végső soron az emberek üdvösségét szolgálom.

AZ ELHUNYTAK SORSA

32. évközi vasárnap
1Tessz 4,13–18

Egy német író nő elbeszéli számtalan betegségének és operációjának szomorú történetét. A kórházban ismerkedik meg egy falusi plébánossal, aki meghívja kislányával együtt, hogy a falusi csendben és jó levegőn pihenje ki fáradalmait. Jöllehet az anya nem katolikus, az egyik este részt vesz a szentmisén. Miközben a hívek a Miatyánkot imádkozzák,

egyre azon töri a fejét, hogy ő mikor imádkozta ezt utoljára? Megvan! A bombázások idején, a légoltalmi pincében, harminc évvel ezelőtt. Hazafelé menet megkérdezte a plébánostól: mit mond, mit tud mondani azoknak a szülőknek, akik elvesztik gyermeküket? Két hete halt meg egy ötéves kislány, felelte a plébános és akkor ezt mondtam a szomorú szülőknek: a hitetlen sokat fecseg, amikor jól megy a sora. Ha aztán valaki meghal, zavarba jön és elnémul. Nem így a keresztény. Mi akkor szólalunk meg, amikor a hitetlen világ elhallgat. Mert nekünk akkor is van mondanivalónk. Ezért a megszólalásért szeretem az egyházat, ezért vagyok keresztény. Szeretem, mert egy gúnyolódó világban is ki meri mondani: az ember élete nem ér véget a halállal . . .

Ez az örömhír csendül fel a mai szentleckében is, amelyben Pál apostol az elhunytak sorsáról nyilatkozik. Kit ne érdekelne, kit ne foglalkoztatna elhunyt szeretteinek sorsa? Hiszen a halottak hozzánk tartoznak és egyszerű mi is hozzájuk csatlakozunk. Mi történt tehát azzal a kb. 75 milliárd emberrel, akik a földön éltek? Éveken át járjuk a temetőket, van aki naponta meglátogatja szerettei sírját. Visszük a virágot és sokszor jobban szeretjük őket holtukban, mint életükben. Olykor megdöbbenő ez az emberi magatartás. Mintha az ember csak visszanezve látna igazán. Elhagyatva értékeljük elhagyóinkat. De vajon igaz az, hogy a halottaknak csak múltjuk van és minden véget ér a halállal? Az emberek jelentős százaléka nem hisz a halál utáni életben. Emberi életünk úgy van megszervezve, hogy elsöpörje a halál és helyet adjon az új nemzedéknek. Születésekor minden emberre kilőnek egy nyilat, írja Jean Paul, száll, száll a nyíl és a halál pillanatában eltalálja. A keresztény tanítás legmerészebb állítása éppen az, hogy ezzel nincsen vége mindennek.

Szép szokása a keresztényeknek, hogy imádsággal, szentmisével is megemlékeznek szeretteikről. Igaz, mi is megsiratjuk őket, a halál kasszája megsebzja a mi szívünket is. Nem tagadjuk ezt, hiszen Jézus sem szégyellte könnyeit. Ám ez a szomorúság és gyász tele van szent reménnyel. Mert a „halált nem úgy győzhetjük le, hogy száműzzük életünk-ből (ez nem is lehetséges), hanem csak a halálon túli reménységgel.” (Gisbert Greshake) Ezért is mondunk gyászmisét, ami nem csupán Jézus halálának emlékezete, hanem a benne hívőké is. Az a Jézus áll köztünk minden szentmisében, aki nemcsak meghalt, de föltámadt értünk. Aki tehát Jézusnak élt és Jézusnak halt meg, az részesül Jézus halálában és föltámadásában. Arra a kérdésre tehát, mi lesz halottaink sorsa, a hit ezt válaszolja. Szeretteink nemcsak a sírban porladoznak és nem valami szellemvilágban bolyonganak. Halottaink Krisztusnál vannak. Ha a mi szeretetünk olyan erős, hogy az emlékezés által szinte állandósítja elhunyt szeretteink jelenlétét, mennyivel hatalmasabb Krisztus szeretete! Hosszú és boldog házasságban megöregedett embereknél tapasztaljuk,

hogy egyikük halála gyakran sietteti a másikat is. Olyan szép volt közös életük, hogy nem tartják érdemesnek a külön életet és a halált sóhajtozzák. Egybenöttek életükben, egyik akarnak lenni a halálban is. Hitünk szerint Isten minket végtelenül szeret. Gyermekeivé fogadott, atyai házába hívott, nem tud és nem akar nélkülünk élni. Miért keressitek a holtak között az élőket? Ne ott, hanem Jézusnál keressétek! Meg is találjátok nála, ha életében is Hozzá ragaszkodtok.

Szvetlana, Sztálin leánya könyvet írt életéről. Húsz levél egy barát-hoz, ez a könyv címe. Ebben kifejezi abbéli meggyőződését, hogy sokkal több jószívű ember van, mint gondoljuk. Az örök igazságok ebben a rákétás világban sem veszítik el fényüket. Az örök igazságok összetörhetetlenek. Sokan megtanulják ezt már gyermekkorukban. Akik vallásos nevelés nélkül nőnek fel, sokszor váratlanul találkoznak Istennel. Ebben a találkozásban komoly segítséget nyújthat az úgynevezett vallásos érzék. Én sohasem éreztem ilyet, de fölébredt bennem, mint a zenei érzék egy szép zenemű hallatára. Azért keresztelkedtem meg, hogy hívő emberek közösségéhez tartozzam.

Isten kegyelméből mi is beletartozunk a hívők közösségébe és előttünk ragyog az örök élet reménye. Nemcsak a halállal van randevúnk, hanem Krisztussal is. Nyilvánvaló azonban, hogy erre a találkozásra fel kell készülnünk. Valahogy úgy, mint Antiochiai Izsák fogalmazta meg az 5. században.

Halál, ne teríts le a földre
mielőtt jó búzamaggá változom!
Istenem, ne engedj színed elé,
csak ha szent leszek!
Egyik pillanatról a másikra
százféle szél űzi szívemet.
Egyszer fölemelkedem,
máskor lezuhanok,
egykor király vagyok ragyogó koronával,
máskor nyomorúságos koldus.
Ezerszer változom,
mint a kerék, úgy forgok.
Gaz és pelyva keveredik búzámmal,
vetésed tövisek közt tengődik.
Rajtad kívül senki sem ismeri nyomorúságom.
Egyetlen vágyam mégis te vagy
és a te nagy irgalmad.
Te, akihez élők és holtak tartoznak,
ne engedj bűnben meghalnom!

Uram, változtasd át kalászaimat kenyérré,
engedd, hogy akkor szegjen fel a Felszegő!
Töltsd meg borral fürtjeimet
és csak ezután küldd a Szüretelőt!

MEGSZENTELŐ VÁRAKOZÁS

33. évközi vasárnap
1Tessz 5,1-6

Tudományunk segítségével számos területen sikerült lelepleznünk a múltat, de a jövő kapuit hasztalan feszegetjük. Amit tudunk vagy inkább sejtünk, az csak afféle kulcslyukon történő leskelődéshez hasonlítható. Ezért gyakran és szívesen folyamodunk a képzelethez, hogy segítségével próbáljuk a jövőt jelenünk vásznára vetíteni. Mi keresztények abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a kinyilatkoztatás jövőnk döntő kérdéseiben is felvilágosítással szolgál. Az isteni üzenet szerint az emberi történelem nem állandó körforgás, örök visszatérés, hanem olyan folyamat, amelyre Isten mondja ki a befejező és új kezdetet jelző áment. Ezt nevezzük az Úr napjának, Krisztus második eljövételének.

Már az ószövetségi próféták sokat beszéltek erről a napról, de jelentőségét eleinte Izrael népére korlátozták. Ez a nap hozza meg számukra a végső győzelmet ellenségeik felett. A későbbi századok során kitágul a próféták látóhatára és az Úr napjában az egész emberiséget érintő eseményt látnak. Ilyen értelemben nyilatkozott Jézusunk is és ennek nyomán alakult az ősegyház hite. Ha a zsenge egyház életében olyan elevenen élt az Úr második eljövételébe vetett hit, ennek oka, hogy Jézusunk nem árulta el bekövetkezése időpontját. Ez természetesen nem akadályozza meg a kíváncsiskodókat abban, hogy a képzelet vagy a tudomány segítségével jóslásokba bocsátkozzanak. A tudósok véleménye szerint jelenlegi világunk mintegy hatmilliárd éves és még legalább hetvenmilliárd év áll előtte. A Szentírás úgy beszél a világ végéről, mint a tolvajról, aki nem jelenti be érkezését. Nem a kíváncsiságunkat akarja kielégíteni, hanem állandó készenlétre ösztökél minket. Ezzel természetesen nem szándékozik megbénítani cselekvésünket és nem vonja el figyelmünket evilági feladatainktól. Hitünkkel nagyon is összeegyeztethető az a gondolat, amely szerint „Isten vár ránk az Evolúció végpontján . . . Tehát, hogy a világ fölé kerüljünk, ez nem azt jelenti, hogy megvetjük és félrelökjük, hanem, hogy átmegyünk rajta és magasabb lelki fokra emeljük.” (Teilhard)

Az Úr napjának várása tehát alapvetően meghatározza a keresztyén életet. Ha várunk valakit és szeretettel várunk, akkor igyekszünk várakozásunk jelét külsőleg is feltüntetni. Szemünk csillogása, arcunk városa, hangunk melege, idegeink finom remegése, a kezünkben szorongatott virág mindmegannyi jele boldog várakozásunknak. Jézus bejelentett érkezésére is így kell készülnünk. Kérdezhetné valaki: miféle ajándékkal kell elébe sietnünk? Ő maga árulta el kívánságát: fiam, leányom, add nekem a szíved! Igaz, hogy én teremtettelek, én vásároltalak meg szeretetből kiontott véremen, de neked adtam az életet, hogy nekem ajándékozhass. Tiéd a szíved, szabadon rendelkez vel. Sokszor könnyelműen, bűnös mozdulattal dobod szennyes kezembe . . . Megteheted, mert szabad vagy, tiéd a szíved. Ezért is értékelem, ha nekem adod. Csak így érheted el, hogy belekerüljön neved az Élet Könyvébe.

Illinois amerikai államban történt, hogy egy jónevű ügyvéd beperelte a telefontársaságot. Vajon miért? Mert nevét és címét kifejejtették az előfizetők könyvéből. Ez olyan kárt okozott neki, hogy tízezer dollár kártérítést követelt. Rajtunk is múlik, hogy Istennek adott életünk neve belekerül-e az élet, az örök élet könyvébe?

Kérdezhetné valaki: mit jelent Istennek adni a szívünket? Hogyan kerülhetünk be az Élet Könyvébe? Ezzel kapcsolatban érdemes fölfigyelnünk arra, hogy a Szentírás kétféle értelemben emlegeti az Úr napját. Nemcsak a jelen kozmosz végpontját látja benne, hanem a munkahetet lezáró vasárnapot is. Ilyen értelemben biztat a harmadik parancs: az Úr napját megszenteljed! Úgy tűnik, Isten a napok többségét az embernek adja, csak egyet tart fenn magának a hétből. Ezzel is lehetőséget ad nekünk az újabb ajándékozásra. Nemcsak vasárnapunkat, de hétköznapjainkat is az Úrnak adhatjuk. Óh Uram, meg kell vallanom, hogy ez igen sokszor nem így történik. Mily könnyelműen eltékozoljuk a kezünkbe adott napokat! Jóllehet a világosság követeként kellene járnunk életünk útjait, sokszor a sötétség cselekedetei csúfítják életünket. Már kora reggel azzal kellene kezdenem napomat, hogy Istenre gondolok. Itt vagyok Uram, följajánlom napomat Neked, a Te akaratod legyen mindennapi kenyerem. Te adtad nekem ezt a napot, engedd, hogy visszaadjam Neked. Üres kelyhébe beleöntöm minden munkám, örömöm, szomorúságom, sikert és sikertelenséget, jötteimet és hozzájuk keverem bánatom könnycseppjeit. Kérlek változtasd át a tieddé! Nem tudom, hogy mikor csendül fel az életem miséjét befejező hívó szava. De jól van ez így! Ha tudnám a napot, rettegve várnám. Pedig Téged, Uram örvendezve kell várnunk. És ezt a szót szeretném nagyon hangsúlyozni: várjuk az Urat! Ez a szerető várakozás tartalmassá teszi életünket, különös átváltoztató erőt kölcsönöz neki. Az egyik híres színésznőről olvasom, hogy hetvenéves kora után feltűnő buzgósággal kezdett kertészkedni. Mikor környezete ennek indítéka után érdeklődött, ezt vála-

szolta: az öregkorban az a legnehezebb, hogy hiányzik a várakozás. A kertészkedés ezt adja meg az embernek. Ilyen, illetve ehhez hasonló kertészkedés lelki életünkben tartalmassá teheti minden napunkat.

„Engedd meg, hogy már most mindenünket oda adjuk Neked, nehogy egykor a halál, mint tolvaj vegye el tőlünk. Ajánljuk fel Neked legszebb kincsünket, úgy, mint az Atya Egyszülöttét, mint Mária Fiát, mint minden szent az ő művét. Így nem változik majd semmi, amikor hívsz; a halál szinte észrevétlen átmenet lesz, ragyogó egyesülés Veled, halálra vált jószágos Isten, aki Magadra vetted emberi természetünket, hogy előttünk járj a halálban és az Életben.” (Chiara Lubich)

VILÁGÍTÓ MÉCSSES

Árpádházi Szt. Erzsébet

Az emberi szív természetéből következik a törekvés, hogy megossza örömét embertársaival. Ezt tette Fülöp apostol is, miután Jézus meghívta apostolául. Boldogan újságolta barátjának Bertalannak: megtaláltuk a Messiást, akiről Mózes törvényében és a prófétáknál olvasunk. Bertalan kételkedve hallgatja barátja lelkendező szavait és egy kérdést szegez neki: jöhet-e valami jó Názáretből? Ám Fülöpöt nem lehet lehűteni a kételkedés hideg zuhanyával. Nem vitatkozik, csak ennyit mond: jöjj és nézd meg! Joggal feltételezhetjük, hogy hasonló kételyekkel fogadták Wartburg várában is a Magyarországról érkező királylányt, Erzsébetet. Az irigykedő, féltékenykedő asszonyok ajkán talán fölcsendült a kérdés: jöhet-e valami jó Magyarországról? Ez azért is valószínű, mivel a nyugati köztudatban még benne élt kalandozó őseink véres emléke. A kis Erzsébet és az őt kísérő magyar küldöttség nem szállt vitába Wartburg asszonyaival. Mi sem vitáztunk azokkal, akik elfordulnak Krisztustól és lemosolyogják szentjeit. Nem vitatkozunk, hanem Fülöp apostollal mondjuk: jöjjetek és lássátok! Jöjjetek Szent Erzsébethez és megcsodálhattok egy asszonyt, aki felöltözött Krisztus szépségébe.

A magyar ember szeret utazni és őseink kalandozó természetét követve belesodálkozni a világ szépségeibe. Ám bármerre jár, félszemével mindig hazanéz és gyűjti a bizonyítékokat. Vajon miféle bizonyítékokat? Akinek komoly, lelki kapcsolata van a magyar hazával, az Petőfi Sándorral vallja: „Ha a föld Isten kalapja, hazánk a bokréta rajta.” A mi számunkra más itt a föld, más itt a napfény, más itt a víz a szöke Tiszában vagy a kéklő Balatonban. Az sem véletlen, hogy izetlennek találunk minden ételt és miután végigkóstoltuk a pazar üzletek gyümöl-

cseit, büszkén állapítjuk meg: nálunk terem a legízesebb gyümölcs egész Európában. De vajon alkalmas-e a magyar föld arra, hogy Krisztushoz növekvő szenteket neveljen? Vajon a magyar lélek meg tud-e ittasodni Krisztus szerelmétől? Van-e kitartás benne, hogy nekivágjon az élet-szentség nagyszerű kalandjának? Mivel az emberek jobban hisznek a szemüknek, mint a fülüknek, Fülöp apostollal mondom: jöjjetek és lásátok! Jöjjetek Szent Erzsébethoz és nézzétek ezt a magyar vérből, magyar földön fakadt királylányt! Igaz, hogy a középkori krónikás nem hagyott ránk részletes életrajzot. Annyit azonban megsejthetünk, hogy fényes alakja nem ok nélkül ragyogja át a századok rengetegét. Igaz, hogy messizi idegenbe sodorta a sors szele, de ő ott is rátalált a szeretet és a szenvedés anyaföldjére. Megtalálta a maga keresztjét, fölfutott rá, mint nemes rózsátó, kibontotta erényeinek csodás virágait, Krisztus jó illatát lehelte a bűnös világba.

A közelmúltban újabb életrajz jelent meg Lisieux-i Szent Terézről ezen a címen: Az atomkor szentje. Ezen magam is elcsodálkoztam, hiszen Teréz élete még a múlt századra csik és nem érte meg az 1942-es esztendő, amikor a chicagói egyetemen meggyújtották az első atommáglyát. Ám a könyv meggyőző, hogy mégis joggal nevezzük az atomkor szentjének, mert bőven van mondanivalója számunkra. Minden szent hasonlít egy atommáglyához, aki a szeretet, a hit és a remény energiáját sugározza az emberek felé. Ilyen értelemben nevezhetjük Szent Erzsébetet is az atomkor szentjének. Igaz, a mai világnak új eszményei vannak. Szépségkirálynők, filmszillagok, táncdalénekesek, bokszolók, atléták, aranyérmes olimpiások. Ünnepejük az űrhajósokat, akik veszedelmes kalandokra vállalkoznak. Ám mit ér a technika minden vívmánya, ha a szeretet energiáját balga módon kikapcsoljuk életünk hajtóművéből?

Igaz, a középkor életét vallásos szellem uralta, de szentté lenni akkor sem volt könnyű feladat. Erzsébetnek is meg kellett küzdenie a közszellem zsarnokságával, amely a wartburgi várat is körülvette. Javában tart a vendégjárás, jönnek a kóbor lovagok, örökös a dínom-dánom. Erzsébetet is táncba hívják, de ő nem áll közéjük. Nem azért, mert megvetette az élet örömeit. Ő is becsüli a szerelmet, de nem akad meg az érzéki örömnél. Ő is vallotta: „Azt szeretni csak, ami mulandó, szétomló alak, nemes szíveknek oly kevés.” (Edmond Rostand: Cyrano) A mai ember boldogtalansága éppen abban keresendő, hogy beéri ezzel a nagyon kevéssel.

Az a kor és társadalom, amelyben Erzsébet élt, nem ismerte még a szervezett gondoskodást a nép jólétéről. A hűbéres világban nagyok a társadalmi, vagyoni különbségek. Éhség, betegség, testi-lelki nyomorúság gyöttri a szegény népet. Hiába kiáltanak segítségért, a jóllakott füle nem akarja meghallani jajszavukat. Erzsébet azonban nem tartozik ezek

közé. Jól látja a szemekben égő gyűlölet tüzét. Megy, siet tehát, hogy szeretetével kioltsa ezeket a veszedelmes tüzeket.

Igaz, hogy Európa és Amerika gazdag népei az egyre növekvő jólét aianysegélyes útját járják. Ha azonban messzebbre nézünk, meg kell látnunk az éhezők millióit. Tudnunk kell, hogy Afrikában és Ázsiában milliók éheznek és Szent Erzsébet kenyéradó szeretetére szorulnak. Az indiai Bombay-ban és Kalkuttában a lakosság jelentős százalékának nincsen lakása. Éjszakáikat az utcákon töltik, amelyeken kilenc óra után már nem lehet semmiféle járművel közlekedni. Reggel megjelennek a halottas kocsik és összeszedik azokat, akik örökre elaludtak. Egy német újságírónak különös ötlete támadt. A hamburgi pályaudvar előtt kezébe fogott egy kétkilós kenyeret és megkérdezte: ki lenne hajlandó ezért egy teljes napot dolgozni? Természetesen kinevették. Ha ez az ajánlat Indiában vagy más éhező országban hangzik el, bőven akadna jelentkező. Ezért csak szégyenkezniük kell azok dicsekvése hallatán, akik büszkén emlegetik: annyi atombombánk van, hogy a földet akár ötször is el tudnánk pusztítani. Nos, Szent Erzsébet nem ilyesmivel dicsekedett.

Szent életének híre hamarosan átlépte az ország határait. Tudomást szerzett róla Ugolin bíboros is, Asszisi Szent Ferenc nagy barátja. Arra kérte tehát a szentet, hogy küldjön valami ajándékot Erzsébetnek. Ugyan mit adhatnék én a szegény barát az előkelő fejedelemasszonynak? Küldd el neki rongyos köntösödöt! Mikor Erzsébet megkapta a különös ajándékot, az ő szívét is hatalmába kerítette a szent szegénység szerelme. Fölébredt szívében a vágy, hogy egészen szegénnyé legyen. (Prohászka) Isten teljesítette kívánságát. Rátört a szenvedés fagyos éjszakája és letarolta családi boldogságának színes virágait. Elvesztette férjét, kiűzték otthonából és szent karácsony éjjelén három gyermekével egy istállóban húzta meg magát. Ám Erzsébet szívében a szenvedés tövisci között is rózsák fakadtak. A türelem, a szent szegénység, a megbocsátás hervadhatatlan virágai. Nem csoda, ha visszautasította II. Frigyes császár ajánlatát, midőn feleségül kérte. Ő már egészen Istené volt, az emberek mit sem adhattak neki.

Ó Szent Erzsébet, bárcsak mi is belekóstolnánk ebbe a boldog szegénységbe, illetve boldog gazdagságba! Lehet, hogy nem tudunk követni abban a magasságban, ahová Isten segítségével emelkedtél. Ám ismerjük a biztató szót: ha nem lehetsz fényes csillag az égen, légy világító mécses a szobában! Ez a mi hivatásunk. Szent Erzsébet élete folytatókra vár. Élni akar a gyermekszereető édesanyákban. Az áldozatos hitvesekben. A minden kincsnél többet érő derék asszonyokban. Élni akar benned és ha nem is lehetsz fényes csillag az égen, lehetsz, hát légy világító mécses a szobában!

A FELEJTHETETLEN KIRÁLY

Utolsó vasárnap
1Kor 15,20–26,28

A világtörténelem egyik legkegyetlenebb hódítójáról Dzsingisz kánról olvasom. Néhány héttel a halála előtt bevette magát kincstárába. Órákon át nézegette, kezébe vette a drágaköveket és aranyérméket. Közben fölfedezett egy érmét, amelyet valami király arcképe díszített. A feliratot azonban nem tudta elolvasni. Előhívatta tehát tudósait és rájuk bízta a megfejtést. Mindössze annyit tudtak mondani, hogy az ismeretlen király kb. kétezer éve uralkodott. Mikor ezt Dzsingisz kán meghallotta elgondolkozott, majd kijelentette: mit ér a királyok dicsősége, ha egy-két év múltán a feledésbe merül? Csak ez az arany maradt meg belőle . . .

A mai ünnepen mi keresztények olyan királyt ünnepelünk, aki kétezer év múltán sem lett elfelejtett ember. Hiába próbálták kilakoltatni a halhatatlanság utcájából, újra meg újra eltemetni. Minden látszat ellenére ma sem hült ki a helye, élő valósága milliók életének. Nem omlott össze trónusa, nem került múzeumba palástja és koronája. Senki el nem veheti országát, senki sem foszthatja meg szolgáló hatalmától. Közismert tény, hogy az úgynevezett királyi államforma kiment a divatból. Ha akadnak is még koronás fők, csak árnyékhatalommal rendelkeznek. Kérdezhetné valaki: ha ez így igaz, akkor ebben a trónokat döntő forradalmi korszakban, miért kellett bevezetni Krisztus király ünnepét? Talán azért tette ezt XI. Pius pápa, hogy a válságos pillanatban utolsó kenetet adjon a haldokló államformának? Egyáltalán, nem válunk nevetségessé, ha Jézus Krisztust királyként ünnepeljük? De igen! Bizonyos értelemben. Gondoljatok csak a nagypénteki jelenetre Pilátus előtt! Szánalmas mosoly szalad végig a helytartó arcán, midőn Jézus királynak vallja magát. Kacagnak a hóhérok, ócska bíbort dobnak véres hátára, nádat adnak a kezébe és tövisből fonnak neki koronát. Így ültetik a kereszt trónjára ezt a szánalmas és kikacagott királyt. Nem csoda, ha a csöcselék ezt kiáltja: nem akarjuk, hogy rajtunk uralkodjék! Jézus pedig hallgat, mert senkire sem akarja ráerőltetni uralmát. Neki szabad, szeretetből szolgáló emberekre, nem is szolgálókra, hanem barátokra van szüksége. Nincs, nem lehet emberhez méltó élet ott, ahol az erőszak uralkodik. Krisztus felkínálja országát, de nekünk kell kérnünk: jöjjön el a te országod!

Ha nektek más király kell, ám legyen! Válasszatok istenkedő embereket és majd megtapasztaljátok: nincs kegyetlenebb isten az embernél. A neves német író, Heinrich Böll mondotta egy Izraelben tartott elő-

adásában: „századunk a foglyok és menekültek százada.” Hozzátehetjük: a gázkamrák, a koncentrációs táborok, a diktátorok százada. Vajon miért süllyedtünk ilyen mélyre? Mert csatlakoztunk a félvezetett tömegekhez és velük kiáltottuk Jézus felé: nem akarjuk, hogy rajtunk uralkodjék! Ha elméletben el is fogadtuk a szeretet parancsát, a gyakorlati életben a hatalom, a tudomány, a művészet útjain kerestük és keressük boldogulásunkat. Sokáig azt hittük mi keresztények is, hogy a szeretet egy parancs a többi közül és erkölcsi életünk tápláléka. Gyakorlása az élet-szentség feltétele. Ám hovatovább oda jutottunk, hogy fölismertük: a szeretet komolyan vétele élet s halál kérdése az emberiségnek. Ha nem használjuk föl roppant energiáit, pusztá életünk is veszélybe kerül. És mert ez így igaz, ezért nem küldhetjük Jézust a fejedés utcájába. Emberi tudásunk, a gondolat egyre vastagodó burokként öleli körül földünket. Ám ez is gyilkos öleléssé válhat, ha nem egészítjük ki a szeretet atmoszférájával. Nézzetek csak körül a mindennapi életben! Miért végeznek silány munkát egyesek a gyárban, műhelyekben? Miért bosszankodsz, amikor kihozod autódat a szervizből? Mert, aki csinálta, csak a pénz után sóvárog, de téged nem szeret. Ha szeretne, nem akarna becsapni. Miért bánnak sokszor olyan kegyetlenül veled az üzleti eladók? Mert nem szeretik a vevőket. Miért növekszik a gyermekgyilkosságok száma? Mert hiányzik az anyai szeretet. Miért a sok válóper, családi békétlenség? Miért annyi öngyilkos, főleg az öregek soraiban? Mert nem akarjuk, hogy Jézus, a szeretett király uralkodjék rajtunk. Őt ugyanis csak szeretettel lehet szolgálni. Új meg új csillagokat tűznek ügyes rakétáink az égboltra, de lehullanak eszményeink csillagai, amikért élni érdemes. Vajon ki tanít meg minket az élet értelmére? Ki hirdeti a világ gúnyolódása közepette, hogy mi emberek az örök élet jelöltjei vagyunk? Nem úgy élnek-e nagyon sokan, mint templomunk tornyában a galambok? Csak szaporodnak, csak piszkítanak és gyáván menekülnek a megkonduuló harangoktól.

Mindezek megdöbbenő kérdések és választ kérnek tőlünk. Az ember, a szellem csúcsára felkapaszkodott ember atombombát szorongat kezében. Egyes nagyhatalmak azzal indokolják a fegyverkezési versenyt, hogy védelmező atompajzsot tartanak az emberek feje fölé. De kérdem én: hol lennénk nagyobb biztonságban: az atompajzs alatt, vagy Krisztus szeretetének sugárzatában? Eddig csak az egyház hirdette Krisztust, ma már a veszélybe sodort életünk kiált utána. Vakmerő hatalmunk a pusztulás szélére sodort, rajtunk csak Jézus segíthet. Csak a szeretet ernyője alatt fér el az egész világ. Mi keresztények mindezt világosan látjuk. Ezért imádkozzunk és fáradozunk azért, hogy eljőjön, hogy mindenki vágyakozzék Krisztus király uralmáért.

Mikor Prohászka püspök Budapestre érkezett, igen gyakran gyalogo-

san tette meg az Egyetemi templomhoz vezető utat. Ilyenkor többször is elhaladt a piaristák rendháza előtt. Egyszer valaki társaságában föl nézett az egyik világító ablakszemre, arra a szobára, ahol a nagy hit-tudós, Schütz Antal lakott. Prohászka megjegyezte: ebből az ablakból még sok világosság árad az országra . . . Nos, valami ehhez hasonlót kíván tőlünk Krisztus király is. Szívünk szobáját világítsuk ki tevékeny, áldozatos szeretettel! Tegyük meg mindent, hogy szeretetünkkel hitelesítsük kereszténységünket! Legyünk világító ablakai magyar hazánknak és Krisztus király országának!

GONDOLATOK ÉS PÉLDÁK
A VASÁRNAPI
EVANGÉLIUMOKHOZ

AZ ÚR ÉRKEZÉSE

Advent 1. vasárnap
Mt 24, 37-44

Az egyházi év minden esztendőben, mint valami fönséges színjáték clibénk állítja Isten szavakban és tettekben megnyilvánuló üzenetét. Nem azért teszi ezt, hogy a kíváncsi emberszemeket gyönyörködtesse és a nézőközönséget szórakoztassa. Az üdvösségtörténet nagy drámájában ugyanis mi keresztények nemcsak nézők, hanem szereplők is vagyunk. Nekünk is föl kell lépünk a krisztusi élet színpadára, a bűnbánat lila köntösében, kezünkben az adventi gyertya szelíd fényével. Egyre mélyebb átéléssel kell „megjátszanunk” azt a szerepet, amit a nagy Rendező kiosztott nekünk. Így leszünk méltók arra, hogy az utolsó felvonás után, midőn életünk színpadán lehull a függöny, megnyerjük Isten tetzését.

A földi élet színpadán sokféle színdarabot rendeznek, amelyeknek nem Isten a szerzője. Az emberek sok olyan szerepet vállálnak, amelyet nem az Isten osztott ki nekik. Ezért is végződik igen sok élet tragédiában. Biztos cél nélkül járnak az élet utcáit és rettegve várják a mindennek véget vető függöny, a szemfödő lehullását. Nem ég kezükben a remény gyertyája és nyíltan hirdetik: az emberi élet nem más, mint várakozás a halálra. Az a bizonyos függöny, amelyet a halál keze enged életünk színpadára, mindennek a végét jelenti.

A mai élet sötét színjátékában mi keresztények is ott ülünk a nézőtéren. Egyetértünk a többiekkel, hogy várakozás az életünk. Várakozás, de nem a megsemmisülésre, hanem Krisztusra és az örök folytatásra. Ez a szó, hogy advent, azt az igazságot kongatja szívünkbe, hogy Isten-várás. Krisztusvárás az életünk. Jön, közeledik felénk az Úr és boldogok mindazok, akik az Ő érkezésére várnak. Valahogy úgy, mint a költő énekében olvassuk: „Mikor elhagytak, Mikor a lelkem roskadozva vittem, Csöndesen és váratlanul, Átölelt az Isten. Nem harsonával, Hanem jött néma, igaz öleléssel, Nem jött szép tüzes hajnalon, De háborús éjjel. És megvakultak hiú szemeim, meghalt ifjúságom, De Őt, a fényest, nagyszerűt, Mindörökre látom.” (Ady Endre)

Az adventi várakozás szent időszakában nézzünk mi is magunkba és vessük fel a nagy kérdést: vajon én mire várakozom? Vannak sötétlátó emberek, akik egy szörnyű atomháborúra, földünk teljes megsem-

misülésére számítanak. Ismét mások az Istent, az egyházat akarják eltemetni és sírjuk fölött a jólét, a gazdagság bábeli tornyát építeni. Mi keresztények nem vagyunk ellenzői azoknak a nemes, emberi erőfeszítéseknek, amelyek szebbé, gazdagabbá akarják tenni lakóhelyünket: a földet. Ám tisztában vagyunk azzal az igazsággal: ha az Úr nem építi a házat, hasztalan fáradozunk. Jézusunk nyíltan megmondotta: nálam nélkül semmit sem tehetek. Ha az Isten elküldte Fiát a földre, ha a betlehemi barlang szájával világgá kiáltotta emberszeretetét, nemigen tűrheti el, hogy nélküle akarjunk boldogulni. Ha Isten ilyen komolyan vesz minket, mi sem vehetjük semmibe. Sajnos azonban azok a szép idők, amikor minden embert egy akolba gyűjt a pásztorok Fejedelme, úgy látszik még messze vannak. Ezért is csináltunk egy olyan tetőt, amely alatt mindenki elfér. Ezt nevezük békés együttélésnek. Ebből a meggondolásból fakadt a II. vatikáni zsinat döntése is a vallásszabadságról. Az eszméket nem lehet erőszakkal az emberek fejébe és szívébe kényszeríteni! Ez azonban korántsem jelenthet megalkuvást, mert a toleranciának is vannak határai. Ez a határ pedig ott húzódik, ahol a hazugság, az elnyomás kezdődik. Mi keresztények tudunk várni, de ez nem jelent tétlenséget. Elsősorban szép életünkkel kell és lehet munkálkodnunk azon, hogy Krisztus napja, az Isten országa, a béke és öröm egyre közelebb kerüljön minden emberhez.

Franz Werfel beszéli el Halljátok az Igét c. könyvében a következőket.

Nabukodonozor bábeli király hadai elfoglalják és földülják Jeruzsálemet. Az utcákon mindenfelé halottak hevernek, üszkös gerendák füstölögnek. Sakálok, hiénák, keselyűk falatoznak a halál ravatalán. Jeremiás próféta, aki megjövendölte a pusztulást, látni akarja a romba dőlt templomot. Belép a szentek szentélyébe is, ahol a szövetség ládáját őrizték, az ószövetség szentségházát. A rombolók ezt sem kímélték. Eltűntek a térdeplő kerubok, nyomaveszett a Tízparancsot tartalmazó kőtábláknak. Olyan üresen tátong a lerombolt szentély, mint a megtiport nép szíve. A próféta egyszerre valami sürgető hívást érez. A hívó jel ott fekszik előtte a földön. Egy kőszilánk. Jeremiás lehajol érte és a kezébe veszi. Először arra gondol, hogy valami falról hullott törmelék tart a kezében. De nem! Már érzi is, hogy a szilánk égeti tenyerét. Jobban szemügyre veszi és fölismeri. Bábel katonái széttörték a sinai kőtáblákat, amelyekre az Úr rávésette szent parancsait. Most ezt a szilánkot küldi, a választ. A lenyugvó nap fényében Jeremiás kibetűzi a kőbe vésett betűket. Ezt olvassa: hogy élj! Isten azért adta parancsait, azért adta nekünk Jézust, hogy általa életünk legyen és bőségben legyen. A próféta keblére rejti a kőszilánkot és így megy számkivetésbe népével. Őrzi a nép szívében Isten törvényének szeretetét, mert ez az egyetlen záloga annak, hogy föltámadjon, fölszabaduljon és éljen.

Meggyújtottuk adventi koszorúnk első gyertyáját és szelíd fényénél legyen ez az első igazság, amit szívünkbe zárunk. Amikor a keresztségben Isten gyermekei lettünk, keresztszüleink kezébe is gyertyát adott az egyház. Jelképezni akarta ezzel a hit világosságát, azt a fényességet, amit egész életünkre kezünkbe adott az Úr. Hogy fényénél fölismerjük az Úr érkezését. Lehet, hogy azóta többször kialudt és újra kellett gyújtanunk füstölgő kanócat. Lehet, hogy most is a bűn sötétje tanyázik lelkedben. Ébredjeteek hát, gyűjtsatok fényt, fényesítsétek ki lámpástartókat, hogy Őt, a Fénylőt, a Nagyszerűt mindörökké lássuk!

MINDIG KEGYELEMBEN

Szeplőtelen Fogantatás
Lk 1,26–38

Adventi időben gyermekkorunk kedves szokása volt a betlehemi jászol készítése. Karácsony estéjén elhelyeztük a földízített fenyőfa alatt azzal a gondolattal, hogy mi is szállást adtunk Jézusnak. Nemcsak abban a játéktáblában, hanem szívünkben is. Ez a legpuhább bölcső, legkedvesebb jászol számára. A mai ünnepen az egész keresztény világ egy ilyen tiszta szívre emlékezik. Mennyei Atyánk méltó lakhelyet akart készíteni Fia számára. Körülnézett a földön, de nem talált. Ezért teremtette meg Máriát.

Hogy a mai ünnep jelentőségét megérthessük, gondoljunk vissza az emberiség őstörténetére! A bűnbeesésről szóló szomorú költeményben nemcsak a lázadó emberről beszél a biblia szent szerzője. A bűn tragédiája végén nem hull le életünk színpadára a befejezés függönye. A nagy Rendező, az irgalmas Isten ígéretet tesz a folytatásra, amelynek főszereplője nem a bukott asszony lesz, hanem a kegyelemben tündöklő Mária. Isten őt szánta arra, hogy benne és általa fölemelje az egész emberiséget. Benne ragyogott föl mindaz a szépség, amivel Isten meg akarja ajándékozni az emberiséget, föl akarja ékesíteni a föld minden asszonyát. Azt tanítja a lélektan, hogy minden férfi lelkében ott ragyog egy „őskép” az igazi asszonyról. Ezt keresik az élet útjain, de csak kevesen találják meg. Talán nagyon emberi módon szólunk, ha azt állítjuk: Istennek is van valami elgondolása az „örök nőiről”, ami úgy ragyog a teremtés homlokán, mint „liliom a sötét lombok között”. Sőt mi több, Istennek nemcsak elgondolása van erről, hanem teremtő szeretetével meg is valósította. Máriában, Jézus édesanyjában mutatta meg, hogy milyennek gondolta és milyennek akarja látni az igazi asszonyt. Ezért

kiemelte a bűn törvénye alól és megajándékozta az isteni étellel. Mária éppen úgy, mint valamennyien, a természet rendje szerint született. Szeplőtelen fogantatása azonban azt jelenti, hogy ő volt az első, a ki Istenből újjászületett és részesült a megváltás kegyelmében. Igaz, hogy a keresztség szentségében mi is elnyerjük ezt az ajándékot. Bennünk azonban megmarad a bűn gyökere és ismételten meghozza átkos termését. A mi életünkben bűn és erény, gyom és virág, gonoszság és jóság váltogatja egymást. Tisztaságunk fátyla az önmegtagadások szövöszékén készül. Sokszor hosszú időnek kell eltelnie, amíg meggyökerezünk a hitben és a kegyelemben. Szeplőtelen fogantatásunk nem a születésünk, hanem a halálunk napján történik. Mégis szép ez a küzdelem és ha győzünk, ez is csak azért történhet meg, mert Mária képe ragyog harci lobogónkon. Ő mutatja a célt, az eszményt és ő adja kezünkbe a győztes fegyvereket.

A mainzi székesegyházban van egy régi Mária-szobor, amit még a 13. században faragott valaki. 1942. augusztus 12-én hatalmas légitámadás érte a várost. A templom környéke teljesen elpusztult és a bombák a székesegyházat is megrongálták. Különös módon ez a fából faragott Mária-szobor sértetlenül vészelte át a tűz pusztítását. Hogyan történt? A magyarázat igen egyszerű. A szobor mellett ledől a templom fala és a szomszédos ház fürdőszobájának vízcsövéből az egész tűzvész alatt a szobor fejére folyt a víz. Így menekült meg a pusztító lángnyelvektől. A bűnös szenvedélyek közepette Mária is azért maradt szeplőtelen, mert a kegyelem élő vize öntözte. Ha valaki, hát ő igazán elmondhatta Pál apostollal: Isten kegyelméből vagyok, aki vagyok.

Mindezek hallatára fölvetődhet a kérdés: miért tett Isten kivételt Máriával? A válasz igen egyszerű: mert testét a megtestesült Ige jászolává tette. Mária minden nagyságát nem érdemének, hanem Isten kegyelmének köszönheti. Ezért is nevezzük őt Napba öltözött asszonynak. „Krisztus a világmindenség központja, napja és bolygó gyanánt kering körötte minden és mindenki. Ám a teremtmények közül senki sem került oly közel hozzá, mint édesanyja, Mária. Krisztus fénye senkire sem áradt olyan bőségesen, mint a Szűzanyára.” (Horváth Sándor)

Jól tudjuk az evangéliumból, hogy Jézus nem vetette meg a bűnösöket. Ellenkezőleg! Nyíltan, sokak megbotránkozására hirdette, hogy a bűnösök kedvéért jött a földre. Sőt mi több, közülük választotta apostolait is. Egyháza legfőbb pásztorává azt a Pétert tette, aki nagycsütörtök éjszakáján háromszor is megtagadta Mesterét. Legtöbbet fáradó apostola Szent Pál lett, aki megtérése előtt kegyetlenül üldözte Isten egyházát. Mégis meghívta és szolgálatába állította őket. Mikor azonban arról volt szó, hogy édesanyját válasszon, választása egy szeplőtelen szüzre esett. Vajon miért? Mert apostolait, papjait mások, a bűnös emberek szolgálatára rendelte, Máriát azonban a saját szolgálatára. Ezért kellett bűn-

telennek, szeplőtelennek, kegyelemmel teljesnek lennie. „Aki Istent fogan és hord kilenc hónapig a szíve alatt, az csak tiszta, szeplőtelen és kegyelemmel teljes asszony lehet.” (Prohászka)

Amikor a biblia elbeszélése szerint Isten felelősségre vonta Ádámot, az így védekezett: „az asszony, akit Te adtál nekem, ő adott ennem a tiltott fáról”. Most azonban siess Éva Máriához, siess te anya leányodhoz és csendüljön hálaének ajkadon! Siess te is Ádám Máriához, tünjék el arcodról a bánat felhője. Mondjad boldogan: Uram, ez az új asszony, akit nekünk ajándékoztál, ennem adott az élet fájáról. Az ő szeplőtelen szíve az a szent életfa, amely megteremtette számunkra új életünk szent gyümölcsét: Jézust.

A PUSZTÁBA KIÁLTÓ

Advent 2. vasárnap
Mt3, 1-12

Mikor az ember hosszú és ismeretlen útra indul, társat keres magának. Sokkal biztonságosabbak lépteink, ha van egy kéz, amelybe belekapaszkozhatunk. A hosszú út is rövidebb lesz, ha mellettünk egy testvérszív dobog. Ki tagadná, hogy az Istenhez vezető út is hosszú és sok veszély leselkedik ránk. Ezért kell valaki, aki olajat öntsön lámpásunkba, megfogja kezünk és utat mutasson az élet járatlan rengetegében. Kell, kell nekünk valaki, hogy el ne tévedjünk a barna sötétben, akit „a testvéreknek, kik az éjben járnak, Isten küldött szentjánosbogárnak...” (Sík Sándor)

Mіндеzt jól tudja a mi Istenünk, ezért is küldte hozzánk prófétáit már az ószövetségben. A hit útja mindig emberszíveken át vezet Isten felé. Izraelben már hosszú évszázadok óta nem csendült prófétai szó és e hosszú hallgatás után nagy feltűnést keltett, mikor megjelent egy ember, János volt a neve. Azért jött, hogy tanúságot tegyen a világosságról... Minden adventben ő a mi útítársunk, hogy előkészítsen minket is az Úr érkezésére. Miként az ószövetség számos prófétája, ő is a pusztában érlelődött Isten emberévé. Keresztelő Jánosról nincs ilyen értesülésünk, de számos prófétáról tudjuk, hogy mennyire vonakodtak elfogadni a prófétai küldetést. Izajás, Jeremiás, Jónás szinte menekülnek az isteni megbízás elől. Vajon mi a magyarázata ennek? Hát nem dicsőséges dolog az élő Istent szolgálni? A nagy király hírnökének lenni? Talán méltatlanságuk tudatából fakadt tiltakozó szavuk? Kétségkívül ebben is volt valami. Az igazi ok azonban máshol keresendő! Ezek a

bátor férfiak jól tudták, hogy az igazság meghirdetése milyen vakmerő vállalkozás a hazug világban. Az Istenről tanúskodó férfiak jól látták, hogy a hit szitogatása milyen eredménytelen munka egy élvezeteket hajszoló világban. De hát hogyan? Nincs igaza annak, aki az embert olyan lénynek tartja, aki az igazsággal törődik? Nincs igaza annak, aki az embert az istenkeresők nemzedékéhez sorolja? Sajnos szomorú tapasztalatok tanúsítják, a világ a bűn átka alatt nyög és az emberek sokszor jobban szeretik a hazugság sötétjét, mint az igazság világosságát. Így történhetett, hogy a prófétáknak csak az a boldogság lett osztályrészük, amiben az igazság üldözöttei részesülnek. Legkiáltóbb bizonyítéka ennek Jeremiás próféta esete.

A próféta szabad ember, lelkét nem terhelik a bűn bilincsei. Ettől akarja megszabadítani embertársait is. Az édes bűn azonban nem adja meg magát. Belevájja magát az emberbe és visszautasítja Isten hívó szavát. Ha pedig nem tudja elnémítani a szabadság énekét, a megfélemlítés eszközához folyamodik. Az igazságot nem tudja nem igazsággá tenni, megpróbálja tehát elnémítani. Ezt tették Izrael hivatalos vezetői is Jeremiással. Elfogják és megostorozzák a prófétát. Megkötözik, levetkőztetik és az első, nem is nagyon erős ütés elcsattan Jeremiás hátán. Ekkor azonban olyasvalami történt, ami zavarba hozta az ítélet végrehajtóit. A szabály szerint ugyanis nem volt szabad a büntetést félbeszakítani, az elhibázott ütést megismételni. Baruch azonban, a próféta tanítványa, megvesztegette az ajtónál álló őrt és besurrant a büntetőkamrába. A templombiztos ügyet sem vetett rá, mert nyilván azt gondolta, hogy a küszöb őrének megbízott tanúja. Mikor azonban az első ütés elcsattant a próféta hátán, Baruch szinte oroszlánként fölüvöltött: tudjátok mit tesztek? Istent ütitek ebben az emberben! (Franz Werfel: Halljátok az Igét!) Megdöbbenő szavak, mert igazak. A próféta Isten igéjét hirdette és vele együtt Istent „ostorozták”. Szomorú előjátéka ez annak az eseménynek, amikor Krisztusban keresztre feszítették az Élet Urát. Mindez nem jelentene számunkra tragédiát, ha nagypéntekkel lezárult volna Isten üldözése! Vajon miért kell ennek így történnie? A gonoszság titkát ugyan ki ismeri? Miért törődik Isten azzal a földdel, ahol „szétszaggatott népeknek átkai sóhajtanak fel a csonthalmok közül . . .” (Vörösmarty) Miért küldte hozzánk prófétáit, akiknek fejét az édes bűnért odaadtuk? Mert az Istenért, az igazságért, a jóság győzelméért vívott harc nem reménytelen. Nem elveszett az az emberiség, amelynek Krisztus a testvére.

De hát mégis miben reménykedünk, mibe akasztjuk reményünk horonyát? Keresztelő János egyszerű szavakkal mutat rá arra a támaszpontra, ahonnan elindíthatjuk hadjáratunkat. Tartsatok bűnbánatot, mert közeledik az Isten országa! Utasítsátok el a bűnt és adjatok helyet Istennek a szívetekben! Ismerjétek fel, hogy egy ember tulajdonkép-

pen két ember. Egy testi ember, aki a bűnben él és egy lelki ember, aki Isten törvényében találja gyönyörűségét. Bűnbánatot tartani, megtérni annyit jelent, mint ezt a két embert szembeállítani egymással és harcot indítani a lelki ember győzelméért. Keresztségünk nem azt jelenti, hogy az ember valami bűvös varázslat által máról holnapra megváltozik. A keresztény ember soha sincs készen, csak készülöben van. Nehéz és sokszor fájdalmas ez a harc, mert egyetlen fegyvere a kereszt . . . (Romano Guardini: Der Herr.) Minél többen vívják ezt a harcot, annál inkább növekszik az igazság győzelmének reménysége. Ez az egyetlen olyan küzdelem, amely senkinek sem jelent vereséget. Ha legyőzzük magunkban a rosszat, legyőzzük a világban is. Így majd a gonoszság is visszavonulásra kényszerül és a szeretet gyűrűjébe zárva le kell tennie a fegyvert.

Készítsétek az Úr útját, kiáltja felénk Keresztelő János! Tartsunk bűnbánatot, mert a bűnbánó szívekhez mindig közel az Isten! Adjuk át magunkat az isteni ácsmesternek, hogy bűnös, haszontalan életünkől remekművet faraghasson!

TE VAGY-E AZ ELJÖVENDŐ?

Advent 3. vasárnap
Mt 11,2-11

A parázna Heródes könnyelmű ígérete Szalóme kezébe adta Keresztelő János levágott fejét. A vér és arany rabjai gyakran szembekerülnek az igazsággal. Nemegetszer az erőszak fegyveréhez nyúlnak, hogy elhallgattassák lelkiismeretbe hasító kiáltását. Keresztelő János nem nyugtalanodik börtönében. Annak tudatában viseli bilincseit, hogy küldetését befejezte. Eljött már, az emberek között áll az, akinek ő sarusziját sem méltó megoldani. Nem féltékeny a názáreti Profétára, akinek növekednie kell, neki pedig kisebbednie. A börtönben meglátogatják régi tanítványai. Lelkesen beszélnek Jézus prédikációjáról és csodatetteiről. Ezek hallatára a halálra készülő szent teljes bizonyosságra vágyva, egy kérdést intéz Jézushoz: Te vagy-e az eljövendő, vagy mást várjunk?

Régen elhangzott már Jézus válasza, amely a bizonyosság békéjét csókolta János lelkébe. Ám azóta is, újra és újra fölcsendül a kérdés az utat kereső, tévelygő emberiség ajkán, amellyel Jézushoz fordul és megkérdezi tőle: Te vagy-e az eljövendő vagy mást várjunk? Különösen a viharos idők süvöltésében, az emberiség válságos óráiban, a történelem milliók sorsát érintő változása közepette, mi is, ma is megkér-

dezzük Jézustól: Te vagy-e az eljövendő vagy mást várunk, mást keressünk? Tudsz-e segíteni a huszadik század emberiségén? Tudsz-e segíteni azokon, akik elfordulnak Tőled és kikacagják az evangéliumot? Tudsz-e, akarsz-e segíteni egy olyan világon, amely szinte megtévesztő határozottsággal állítja: nem Te vagy az eljövendő, mi mást várunk! Az atomkorszak emberének új eszmék, új proféták kellene! A kereszténységnek a többi vallással együtt el kell tűnnie az élet színpadáról! A jobb szívéek felkínálják Jézusnak a múzeumokat és a poros könyvtárakat. Nem csoda, ha ebben a nagy tülekedésben, mi, Krisztus hívei, Mesterünkhöz fordulunk és arra kérjük: mutasd meg, hogy Te vagy az eljövendő és mást hiába várunk! Amint egykor Keresztelő Jánosnak, Jézus nekünk is válaszol. Nem szavakkal, hanem az élet tényeivel. Az emberiséget pusztító háborúk az ő válasza. A békétlenség, a nemzetek és társadalmi osztályok között dúló harc az ő válasza annak az emberiségnek, mely nem akart és nem akar Isten útján járni. A technikai fejlődés, a tudomány félelmetes erők birtokába juttatta az embert. Az igazi krisztusi szeretet nélkül mindez pusztulásba sodorhatja bolygónkat és az egész emberiséget. Ezért a történelem dialektikája is Krisztus felé sorolja az emberiséget.

Sokan megállapították már, hogy Jézusról nem lehet élet- vagy jellemrajzot írni. Isteni lénye kibújik fogalmaink, szavaink hálójából. Mindezek ellenére a legfontosabbat mégis megtudhatjuk róla. Nevezetesen azt, hogy benne a második isteni személy egy tökéletes emberiségben jelent meg közöttünk. Ő képviseli az emberség csúcát, ahová mindenkinek törekednie kellene. Ő mutatja meg: milyennek gondolta és milyennek akarja Isten az embert. Így is mondhatnánk: Krisztus a mi példaképünk. Hozzá kell hasonlunk. Benne nincs semmi rendkívüliség, semmi különcködés. A szentek magatartásában gyakran megfigyelhetünk bizonyos túlzásokat, amelyek inkább csodálandók, mint követendők. Jézus magatartását valami vonzó természetesség jellemzi. Tud sírni barátja sírjánál, nem rejti el könnyeit. Tud örvendezni a kánai menyegzőn vagy a virágvasárnapi hozsanna hallatára. Tud haragudni és korbáccsal kiverni a templomból lármázó kereskedőket. De tud megbocsátani a könnyező Magdolnának vagy az őt megtagadó Péternek. Minden nemes emberi tulajdonság megtalálható benne. Ezért van az, hogy Jézus követése minden ember számára fölemelkedést jelent a teljesebb emberség magasába.

Egy édesapa újságot olvasott és kislánya állandóan zavarta kérdéseivel. Az apa végül türelmét veszíti és kitép egy lapot az újságból, amelyen egy térkép látható. Széttépi és arra biztatja fiát: rakd össze! Azt gondolja ezzel jó ideig elbibilődik majd a gyerek és békén hagyja. Legnagyobb meglepetésére azonban a kislány hamarosan elkészül a térkép összecsisztásával. Hát ezt hogy csináltad ilyen hamar? Ó, nagyon egysz-

rűen, válaszolja a fiúcska. A térkép másik oldalán egy ember képe volt nyomtatva. Összeraktam az embert és ezzel a térképet is. Találó történet ez annak megvilágítására, hogy a világ rendjét is akkor valósítjuk meg, ha az embert „összerakjuk”. És ebben a munkában Krisztus szent embersége a példaképünk. Ő az a férfi, akiről Pilátus is kijelentette: Ecce homo, íme az ember! Íme, ilyen az igazi ember, akiben mennyei Atyánknak is kedve telik. A földi élet műtermében az ő példája szerint kell megmíntáznunk magunkat. Egy béna emberről olvastam, aki azzal foglalkozik, hogy fából feszületeket farag. Nekünk is Jézust kell kifáragunk, de nem fából, hanem önmagunk nyersanyagából.

Madách Imre az Ember tragédiájában ezt a súlyos mondatot adja Isten szájába: „Ádám, Ádám, elhagytál engem. Elhagylak én is, lásd mit érsz magadban . . .!” Ez az elhagyás, ez a hűtlenség, ez a lázadás örök kísértése az emberiségnek. Isten azonban gondoskodott arról, hogy erre a döntő kérdésre: Te vagy-e az eljövendő?, ma is válaszoljon valaki. Itt él közöttünk az egyház, akinek legfőbb feladata, hogy Jézushoz vezesse az embereket. Sokszor és sokan panaszkodnak: nehéz időket élünk. Erre XI. Pius pápa ezt felelte: „Mindennap megköszönöm Istennek, hogy ilyen nagy időben élhetek. A jó és a rossz világméretű harcot vív egymással. Ilyen körülmények közepette senkinek sincs joga ahhoz, hogy középszerű legyen . . .” Krisztus követőivé és ezáltal nagy emberekké kell lennünk. Egy magyar író könyvében olvasom: „Isten betegséggel és elfáradással állítja meg az embert, hogy látni tanuljon és belenézzen a saját szívébe.” Isten a mi nemzedékünket is megállította. A véres háborúk csatamezőin, a gyűlölet vizözönében, az eredménytelen konferenciák üléstermében. Megállított, hogy fölnezzünk Krisztusra és megtanuljuk: Ő az eljövendő, mást hiába várunk!

ISTEN AJÁNDÉKA

Advent 4. vasárnap
Mt1, 18–24

Közeledik karácsony napja, a szeretet és a belőle fakadó ajándékozás ünnepe. Mi hívő emberek leborulunk Jézus jászola előtt, akivel Isten minden kincsét nekünk ajándékozta. Őt utánozzuk tulajdonképpen, amikor különféle ajándékainkat elhelyezzük a gyertyafényes karácsonyfa alatt. Ezzel szinte elismerjük és meghirdetjük azt az igazságot, hogy életünket és legértékesebb kincseinket ingyen, azaz ajándékba kapjuk.

Ezt az igazságot azért is jó hangsúlyoznunk, mert korunk embere haj-

lamos a büszkeségre és elbizakodottságra. Tagadhatatlan, hogy ez a magatartása nem alaptalan. Fennen hirdeti: megteremtjük mindazt, amire szükségünk van. Tervszerű gazdálkodással gondoskodunk jövőnkéről. Az ember nem koldusa, nem kiszolgáltatottja a természet erőinek. Egyre ötletesebb gépeket szerkesztünk, amelyek letörlik arcunk verejtékét. Megszüntettük a bibliai átkot és egyre kényelmesebbé varázsoljuk életünket. Gondoskodunk a szórakozásról és egyre színesebbé válnak szürke hétköznapjaink. Így sorolhatnám fel az emberi dicsőség litániáját, amelyre sokszor jómagunk is áment mondunk. Ám a mai evangélium mint valami disznóhang, beleront az emberi teljesítmények dicsőhimnuszába. Említést tesz Jézus születésének körülményeiről és ezzel a megváltás ajándékjellegét hangsúlyozza. Sokan persze nem hiszik és kigúnyolják az evangélium beszámolóját. Ki hallott már ilyesmit, hogy egy asszony anyja legyen és ugyanakkor szűz maradjon? Jóllehet sokat beszélünk napjainkban a természet átalakításáról, azt nem akarjuk elismerni, hogy ilyen hatalommal Isten is rendelkezik. A tudomány is egyre többet beszél a „determinizmus alkonyáról”, azokról a kivételekről, ugrásokról, amelyek velejárói fejlődő világunknak. Mi hívő emberek egyetértünk abban, hogy Isten számára semmi sem lehetetlen. Az a Jézus, aki mint Isten, öröktől fogva született anya nélkül az Atyától, emberségét egy szűztől kapta földi apa közbejötté nélkül. Ennek hallatára egyesekben fölvetődhet a kérdés: miért volt erre szükség? Talán az Isten megveti a házaseletet, a férfi és nő életadó kapcsolatát? Nyilvánvaló, hogy nem erről van szó. Hiszen Isten volt az, aki az embert férfinak és asszonynak teremtette. Szent dolog a házasság és az emberi élet továbbadása. Hát akkor az Isten miért tért el a természet rendjétől, midőn a Fiúistent testbe öltöztette? Jézus rendhagyó születése azt az igazságot hirdeti, hogy minden élet, de még inkább istengyermeki életünk, Isten ajándéka. Éppen ezért Jézus nem a férfi akaratából, hanem az Atya ajándékaként jött a világra. Az eget nem lehet megostromolni, emberi erővel meghódítani. Az Isten országa karácsonyi ajándék, a Szentlélek remekműve egy Szűznek ölen . . . Az üdvösséget nem lehet „megteremteni”, csak elfogadni . . .

Mindezt kezdetben Szent József sem értette. A Szentlélek azonban felvilágosította őt és megismertette Mária titkával. Érthető, hogy Isten gyöngéd szeretete meg akarta óvni Máriát a falu nyelvétől. Ezért gondoskodott Szent József személyében egy nevelőatyáról, akit a nép természetesen apának tartott. Az az Isten, akitől minden atyaság származik égen és a földön, nem akarta, hogy szeretett fia apátlan árva legyen a földön. Napjainkban sokat foglalkoznak a szociológusok a modern társadalom problémáival. Az úgynevezett ipari társadalomban megrendül a család hagyományos alapzata és idestova egy anyátlan és apátlan társadalomban élünk. Ugyanakkor egyre szélesebbre nyílik az a szakadék,

amely elválasztja egymástól az apák és fiúk nemzedékét. A fiatalok életfelfogása megváltozik és tudásukban is felülmúlják szüleiket. Többé már nem a gyerekek tanulnak szüleiktől, hanem megfordítva. Sok apa azért végez magasabb iskolát, hogy ne kelljen szégyenkeznie gyermeke előtt. A fiatalok új és szabados erkölcsi elveket vallanak és lemosolyogják atyáink hitét és erkölcsi szemléletét. Mindez hozzájárul az apátlan társadalom kialakulásához. A szociológusok, nevelők sokszor tehetetlenül állnak szemben ezekkel a problémákkal. Vajon a Szentírás ad-e eligazodást ezekben a kérdésekben? Feltétlenül. Igaz, nem sokat tudunk Jézus gyermekkoráról. Ám 12 éves jeruzsálemi tartózkodása elárulja, hogy milyen bölcsesség, isteni tudás lakozott benne. Mégis mi történik? Mikor Mária és József megtalálják a templomban és szemrehányással illetik, Jézus szót fogad, hazamegy és engedelmeskedik nekik. Pedig milyen óriási volt az a szakadék, amely nemcsak tudásban, de természetben is elválasztotta Őt Józseftől és Máriától!

A mai evangélium idézi Izajás próféta jóvendölését, aki a Szűz fiát Emmánuelnek, azaz „Velünk az Isten”-nek nevezi. Jézusban valóban eljött hozzánk az Isten. Ennek eljövetelén munkálkodni az atyai kötelességek közé tartozik. Pál apostol azzal dicsekszik egyik levelében, hogy az evangélium hirdetése által ő adott híveinek új életet. Ennek a magasabb rendű, hitet adó atyaságnak szolgálata minden keresztyén édesapa szent kötelessége. Így tükröződik majd a földi édesapák arcán Isten örök atyasága. Így a hit egységében találkoznak össze a különböző nemzedékek. Így leszünk egy apátlan társadalomban is egy Atyának boldog gyermekei.

AZ ÜDVÖSSÉG ÉJJELE

Éjféli misére
Lk 2, 1-14

Szent karácsony éjszakáját ünnepeljük, amikor a közös öröm testvérré ölel mindnyájunkat. Ez az öröm hozott el ide a templomba is, Jézus jászolához. Szemünkben ott ragyognak a karácsonyfák fényei, fülünkbe cseng gyermekeink kacagása. Most pedig csatlakozni szeretnénk a betlehemi pásztorokhoz, hogy köszöntést mondjunk a Kisdednek, aki váltságot hozott az embereknek.

Néhány perce csak, hogy elmúlt az éjféli és ez minden esztendőben 365-ször megismétlődik. Vajon a mai éjszaka miért emelkedik ki a többi közül, mi öltözteti ünnepi fényességbe? Mi hívő emberek jól tudjuk,

hogy ez a fényesség a betlehemi barlangból árad a világra. Jézus születése ugyanis új korszakot nyitott az emberiség életében. Azon a szent éjszakán is, szerte a földön, sok édesanya örvendezett gyermeke születésének. Mi azonban ma egy olyan gyermeket ünnepeünk, aki nemcsak egy családnak, hanem minden idők emberének örömhírt jelent. De hát miféle gyermek az, aki ma is jászolóhoz vonzza az emberek millióit? Miféle gyermek az, akit nem tudunk elfelejteni? Miféle gyermek az, akit ölelő karok, megnyíló szívek, bezárt kapuk és gyilkos Heródesek várnak? Ki az a gyermek, akinek mosolya annyi gyermek arcán kigyújtja fényeit? Mit hozott nekünk, mivel érdemelte ki ezt a világraszóló ünneplést? Miféle kincseket rejt a betlehemi barlang, amely ma is lázba hozza a kincskereső emberi szíveket? Mi, keresztények jól ismerjük a választ. A mai estén azonban üdvös, ha ismét megfogalmazzuk.

Egyházanyánk tanít minket arra, hogy Jézus születésével új korszak kezdődik az emberiség életében. Múlttá váltak azok az idők, amikor „csak” ember volt az ember. Sokáig tartott, amíg az ember fölébe nőtt a többi teremtménynek. Hosszú évezredek át térdelt a bálványok előtt. Sokáig barangolt céltalanul a teremtés erdejében. Lassan megüyesedtek kezei és izmosodó értelme győzelemre segítette a természet ellenséges erői felett. Am alighogy rádöbbsent erejére és kinyílt benne az öntudat, nem tudta mit kezdjen életével. Korunk embere csodálatos gépeket szerkeszt, de ezeknek megvan a maguk céljuk, rendeltetésük. Óránk az időt jelzi, motorjaink hangsebességgel röpítenek, számítógépeink bonyolult műveleteket végeznek helyettünk. Az ember is, saját létének bonyolult szerkezetét vizsgálva, arra a megállapításra jut, hogy ez sem lehet a véletlen alkotása. Sajnos az emberiség bölcsei sem tudtak egyértelműen válaszolni az emberi lét nagy miértjeire. Istennek kellett közbelépni és elküldeni a választ. Ez a válasz itt fekszik a betlehemi jászolban, akit mi egyszerűen csak testvérünknek, Jézusnak szólítunk. Hosszú évmillióknak kellett elmúlni, amíg az emberiség megkapta ezt az ajándékot. És ki tudja, mennyi időnek kell eltelni, amíg az emberiség el is fogadja ezt az ajándékot. Mert bármilyen hihetetlenül is hangzik, Káin vére folyik ereinkben és sokan nem hajlandók testvérként fogadni és köszönteni Jézust. Ez azonban mítsem változtat azon a tényen, hogy Isten fia testvérünk lett és ezzel megnyitotta előttünk az isteni élet útját. Ez az ember hivatása: felnőni a Krisztus-testvériség magasába. Istenarcú lényvé változni.

Mily szívesen büszkélkedünk az úgynevezett nagy emberekkel. Szívesen dicsekszünk azzal, hogy egy nagy költőnek, államférfinak vagyunk a leszármazottai. Sokszor a riporterek is fölkeresik őket, hogy tudakozódjanak nagynevű rokonaik felől. Mi keresztények pedig azzal büszkélkedünk, hogy Isten rokonai, Krisztus testvérei vagyunk. Nincs ennél előkelőbb rokonság és nagyobb méltóság! Ó, Jézusunk, ma este jobban

mint bármikor, átérezzük, hogy milyen gyarló testvéreid vagyunk! Mily kevésbé hasonlítunk Hozzád mindabban, amiben hasonlítanunk kellene! Mily sokat gyűlölködünk, pedig Te mindenkit szerettél. Mily gyorsak vagyunk a haragban és mily restek a megbocsátásban. Te békét hirdettél, mi pedig gyilkos fegyvereket gyártunk. Te szolid voltál, mi pedig crőszakosak.

Mindezek hallatára mentegetni kezdjük magunkat. Hiába testvére valaki Michelangelónak, ez még nem jelenti azt, hogy ő is Mózes-szobrot faraghat. Hiába lenne testvére Beethovennek, ez még nem jelenti azt, hogy egy másik Kilencedik szimfóniát komponálhat. Hiába gyermeke valaki Petőfi Sándornak, ez nem jelenti azt, hogy ugyanolyan jó verseket írjon, mint édesapja. Hiába vagyunk testvérei Krisztusnak, ha hiányzik belőlünk az a lélek, az a többlet, amivel Ő rendelkezik. Mi nem kelhetünk versenyre Krisztussal. Ez igaz! Ám az is igaz, hogy követhetjük. Mert Ő erre erőt és lehetőséget ad. A betlehemi barlang díszői nem az angyalok, hanem a szentek végeleáthatatlan seregei. Akik elfogadták Isten karácsonyi ajándékát, akikben Isten kegyelme nem volt hiábavaló. Mert mindannak, aki befogadja, hatalmat ad, hogy Isten fiává legyen.

KARÁCSONYI VENDÉGSÉG

Karácsonyra
Lk2,15–20

Ha lenne olyan rádiókészülék a világon, amely felfogná egy távoli csillag üzenetét, ahol értelmes lények élnek; ha meg tudnánk fejteni ezt az üzenetet; ha ez az üzenet így hangzana: szeretnénk meglátogatni titeket, mikor mehetünk, – vajon mit válaszolnátok? Talán a kíváncsiságtól ösztökélve ezt: várjuk érkezéseteket, azonnal induljatok! Én azonban közbeszólnék: ne siessük el a dolgot, várjunk azzal a válasz-üzenettel! Nem gondoljátok, hogy előbb föl kellene készülnünk fogadásukra?! Nézzetek csak körül a földön! Bombák hullanak, pokolgépek robbannak, ágyútűz zúdul a békéről álmódó városokra. Menekültek dideregnek a sátortáborokban. Éhezők nyöszörgése, sírása hallik. Koncentrációs táborok nyomora, rabok kórusa, bilincsek csörgése, mint megannyi szégyenfolt csúfítja a földet. Nem, igazán nem vagyunk fogadóképesek! Először rendet kellene teremtenünk házunk táján. Ez azonban nem megy könnyen! Mennyi időt fecséreltünk már el az eredménytelen konferenciákon! Mennyi szerződést kötöttek és csaknem mindgyikét megszegték. Rádióinkban pedig újra meg újra fölcsendül a kér-

dés: mikor mehetünk? Sokan tanácstalanul néznek egymásra. Igaz, hogy én jelentéktelen fa vagyok az óriás emberrengetegben, de lenne egy indítványom. A távoli csillag képzelt lakóinak üzenjük ezt: ha jönni akartok, jöjjetek karácsonykor!

Vajon miért? Mert ma csaknem minden családban ünnepi asztalt terítenek. Mert ma minden szobában gyertyafényes karácsonyfák tündökölnek. Mert ma nem harácsolunk, hanem ajándékot osztogatunk. Mert ma a békéről énekelünk és a jóság puha kendőjét terítjük szeretteinkre. Karácsony mégiscsak a legszebb nap az öreg Európa földjén, amikor úgy-amennyire fogadóképesek vagyunk. Ezért kedves csillaglakók: ha jönni akartok, ma jöjjetek!

Vajon miért ilyen szép ünnep a karácsony és miért öltözteti örökzöld köntösebe a szíveket? Vajon honnan indul ez az ajándékozási láz, amely által mindenki megéli boldogító gazdagságát?! Honnan van az, hogy azok a testvérek is, akik talán az egész esztendőben elkerülik a templomot, most itt vannak közöttünk? Miért van az, hogy a közömbösség hamuja alatt is fölizzik a hit parazsa és elindulunk vele Betlehem felé? A válasz igen egyszerű. 1980 évvel ezelőtt, erre emlékezünk a mai napon, különös látogató érkezett a földre. Nem egy csillagbéli lény, nem valami repülő csészealjon, hanem egy Gyermek rongyos istállóban egy Szűznek ölés. Jézusban az Isten hajolt le hozzánk, hívás nélkül, de megakodva a legnagyobb üzenettel: ember, szeretlek! Karácsony azért nagy, azért szent és örök ünnepe a világnak, mert megtestesült az Isten szeretete. Azért önti el szívünket az ajándékozási láza, mert Isten szeretett Fiával mindent nekünk ajándékozott.

Ezért mondom: kedves képzelt lakói a távoli csillagvilágnak, ha jönni akartok, akkor még ma, karácsonykor jöjjetek! Ez a nap a nagy indulások és megérkezések napja. Mennyi ember születik naponta a földre! Egyre növekszik a földet beborító emberrengeteg. Vannak benne jelentéktelen, szürke emberkék, de akadnak magasba nyúló királyi tölgyek. Az elmúlás azonban mindegyiket megfosztja az élet, a hírnév, a dicsőség lombjaitól. Csak egyetlen örökzöld fája van az embererdőnek és ez Jézus Krisztus. Vajon mi ennek a magyarázata? Honnan a betlehemi barlang példátlan sikere? Miért van az, hogy sem a kegyetlen idő, sem barátaink gyávasága, sem ellenségeink igyekezete nem tudja a feledés szikláját görgetni a betlehemi barlang elé? Hiába dobálják feléje a hazugságok felhőrongyait, Jézus mosolya szívárványként tündöklük a világ felett.

Vajon ki ez a Gyermek? Az egyszerű ácsmester, József, és Mária fia? Ki ez a Gyermek, akire már csecsemő korában véres kardok leselkednek és földönfutóként menekül Egyiptomba? Ki ez a Gyermek, aki 12 éves korában megszegyenítette az írástudók bölcsességét? Ki ez a Gyermek, aki csak engedelmisségével emelkedik ki a többi közül? Ezek és ezek-

hez hasonló kérdések záporoznak felénk képzelt látogatóink ajkáról. Kicsoda Jézus? Sokan zavarba jönnek és hirtelenjében nem tudják mit válaszoljanak. Egy szupersztár, mondják egyesek. Legendás alak, dajogják mások. Bölcs tanító, vallásos zseni . . . Forradalmár. Vendégeinket azonban nem elégíti ki a sokféle válasz. Nekik egyetlenegyre, az igazra lenne szükségük. Ezért fordulnak Jézus jegyeséhez, az egyházhoz és tőle remélik a helyes választ. Meg is kapják. Jézus az Isten fia, aki nem távoli csillagról, hanem az örökkévalóságból érkezett. Isten küldte, hogy szent embersége legyen az út, amelyen elindulhatunk nem a világ-úr meghódítására, hanem az Isten országa felé.

Úgy gondolom, hogy csillagbeli vendégeink szinte irigykedve hallgatják szavainkat és talán ők is valami ehhez hasonlóval dicsekednek. Testvérként nyújtanak felénk ölelő karjukat és azt mondanák: de jó, de szép itt, ezen a karácsonyi földön! Nem is megyünk el innen sokáig. Ennek hallatára azonban meghökkenünk. Itt akarnak maradni? Nem, ez nem lehetséges . . . Hiszen a föld nem mindig ilyen szép, mint karácsonykor . . . Igaz, hogy Jézus már 1980 éve eljött a földre, de mi emberek még el sem indultunk igazában Betlehem felé. Jaj, de hosszú az út Sashalomtól Betlehemig! Jaj, de hosszú az út a bűnök éjszakájától Krisztus világosságáig! Jaj, de hosszú az út az erőszak, a gyűlölet heródesi palotájától a békés istállóig! Ó, de hosszú a hitetlenség útja és mennyi veszély leselkedik ránk a hit utcájában is! Mily keveset valósítottunk meg Jézus igazi szelleméből. Ezért tart a karácsony csak egy-két napig és aztán minden visszazökken a régi kerékvágásba. Ne maradjatok itt, menjetek csak vissza hazátokba csillagbeli vendégek, hogy ne kelljen szégyenkeznünk előttetek!

Menjetek! Mi pedig megpróbálunk ebben az új esztendőben nemcsak egy napig, hanem 365 napig karácsonyi életet élni. Mert ha ti nem is, de valaki megígérte, bejelentette váratlan jövetelét. Igaz, nem tudjuk sem a napot, sem az órát. Mégis boldogok leszünk, ha a hit és a szeretet karácsonyfája alatt ébren talál minket.

ISTEN DICSŐSÉGE

Karácsony
Jn1; 1-18

Szent karácsony ünnepén még azok a keresztyének is akik talán az egész év folyamán elkerülik a templomot, ilyenkor ünnepelni akarnak. Ünnepelni a gyertyafényes karácsonyfa előtt, ünnepelni a karácsonyi

dallamoktól zengő fenyőillatos templomokban. Mikor pedig a szentmisében fölcsendül ajkunkon a betlehemi angyalok éneke: „Dicsőség a magasságban Istennek”, mindenki elérzékenyül és úgy véli: ez a ragyogó ünnep valóban Isten dicsőségét hirdeti. Most azonban álljunk meg néhány percre és gondoljuk meg: az első betlehemi éjszakán majdnem minden másként történt. Nem díszes oltár, nem fénybe öltözött templom és nem harangok csengése köszöntötte az isteni Gyermeket. Nem bársony és selyem, csak háziszóttos pólya takarta melegre vágyó testét. Nem fogadták lelke tömegek, csak Mária és József, majd az egyszerű pásztorok tették eléje szívük aranyát. Ezért különös, szinte érthetetlen, midőn angyali ének csendül az éjszakában és még különösebb az, amit énekelnek. Dicsőség a magasságban Istennek! Ó, ti, kedves betlehemi angyalok, mondjátok csak, nem tévedtetek? Vajon ez a szegényes istálló, a jászol, az állatok leheletéből született meleg, ezek hirdetnék Isten dicsőségét? Nincsenek itt éljent kiáltó tömegek, nincs itt fény és pompa, csak a csendes éjszaka teríti csillag-csipkés palástját az isteni Kisdedre. Ó, Urunk Istenünk, hát ez lenne, ilyen lenne a Te dicsőséged?

Őszintén bevalljuk, nem értjük az angyalok énekét, mert mi emberek egészen másképp gondolkozunk a dicsőségről... 1810. aug. 13-án a világhódító Napóleon gyermeke születését várta. Egész Európa feszült figyelemmel nézett a nagy esemény elé. Hercegnők, tábornokok, csupa előkelőségek utaztak Versailles-ba, hogy a gyermekét váró császárnő, Mária Lujza közelében lehessenek. Az újszülött számára két ágyat készítettek. Egy kéket, ha a gyermek fiú lesz és egy rózsaszínt, ha leány. Párizs népe aranybölcsőt ajándékozott a császárnak. Végre hosszú várakozás után megvitték a hírt Napóleonnak: fiúgyermeke született. Ezek után 101 ágyulövés és hatalmas lelkesedés köszöntötte az újszülöttet. Íme, ez a születés valóban ünnepélyes, dicsőséges volt mindenki szemében.

Am Jézus születését, ezt az ismeretlenség homályában lejátszódó eseményt, hogyan lehetne dicsőségesnek neveznünk? Vajon nem tévedtek a betlehemi angyalok? Nem, ők nem tévedtek és igazat énekeltek. Betlehem, az istálló valóban Isten dicsőségét hirdeti. Az Isten fiának eljövetele az egész világ tudomására hozta: minket, embereket, szeret az Isten. Ő ugyanis abban keresi és abban találja dicsőségét, hogy kiárasztja szíve szeretetét. Isten dicsősége nem azáltal mutatkozik meg igazán, hogy a világmindenség kápráztató színjátékával megcsillogtatja előttünk hatalmát és gazdagságát. Isten dicsősége nem abban nyilatkozik meg, hogy a bűnt megtorolja és igazsága pallosát megsuhogtatja fölöttünk. Isten legnagyobb dicsősége: az ő szeretete. Mikor egyszülött Fiát a földre küldte, nem kért semmit sem tőlünk. Nem igényelt semmit a föld cifra rongyaiból. Nem azért jött, hogy kérjen, hanem hogy adjon. Születésével kinyilatkoztatta: a földön minden csak szemét a szeretet ara-

nyához mérve. Nem szép szavakkal, hanem emberré alázódásával hirdette meg: Isten igazi dicsősége az ő szeretete. Ezért igazatok van karácsonyi angyalok, mikor Isten dicsőségéről zengedeztek. Isten nem úgy gondolkozik, mint mi, gyarló emberek. Szerinte minden aranynál értékesebb a szeretet aránya. Minden hatalomnál erősebb a szeretet hatalma. Minden éneknél szebb a szeretet éneke. Minden dicsőségnél nagyobb a szeretet dicsősége.

Egy Schmelen nevű német ember még az elmúlt században Afrikába utazott. Itt fölkeresett egy namas nevű néger törzset, megtanulta nyelvéket, hogy Krisztust és evangéliumát hirdesse nekik. A pogány nama-sok azonban rá sem hederítettek a buzgó hithirdetőre. Őt azonban nem törte le a sikertelenség. Így biztatta magát: közelebb kell férköznöm a szegények szívéhez! Levetette tehát európai öltözékét és ettől kezdve éppen olyan ruhában járt, úgy étkezett, olyan sárkunyhóban lakott, mint a feketebőrű nama-sok. Az európai telepesek kinevették, ám a bennszülöttek fölimmerték: ez a fehér ember szeret minket. Most már jobban figyeltek beszédére és többen megkeresztelkedtek . . .

Ezt tette egy jószívű ember az emberekért. De mennyivel többet tett értünk az Isten, midőn egyetlen fiát hozzánk küldte! Ő nemcsak ruházatunkat, de emberi természetünket, sorsunkat is magára öltötte, hogy meghirdesse mindennél erősebb szeretetét. Senkinek sincs akkora dicsősége, mint Istenünknek, mert senkinek sincs az övénél nagyobb szeretete. Ezzel tanít meg minket is arra, hogy az embernek is igazi dicsőség az ő szeretete. Nem a zakatoló gépek, nem a világűrben száguldó rakéták, nem az atomernyők, nem a tudomány és a technika az ember igazi dicsősége, hanem a szeretet. Meg kell érteni ezt kedves férfiak, akik oly szívesen ültök a hatalom kormánykereke mellé. A ti dicsőségetek sem lehet más, mint az irgalom, mint a szeretet, ami a tudomány erőit a boldogság szolgálatába fogja. A férfiak dicsősége is az a szeretet, mely védi a gyengéket, békét teremt a családok és nemzetek között. Nekünk nem imponálnak a halál aratói, a halálgyárosok, a háborús gyújtogatók. Nem kérünk a népnyzó zsarnokokból, akik letépik rólunk a szabadság drága köntösét. Nekünk s a világnak olyan férfiakra van szükségünk, akik abban keresik dicsőségüket, hogy szeretnek . . .

Azután nektek is, kedves asszonyok, nem szabad elfeledkeznetek arról, hogy a szeretet soha el nem hervadó rózsáiból fonjátok meg dicsőségetek koszorúját, A fiatalság, a szépség mulandó és elsüllyed az öregkor ráncaiban. Egy asszony dicsősége nem abban rejlik, hogy testi szépségével, hivalkodó öltözködésével vagy levetkőzésével fölébressze a férfiak érzékiségét. Egy nő igazi dicsősége nem az olimpiai aranyérem vagy első díj a különböző szépségversenyen. Az asszonyok dicsősége sem lehet más, mint a szeretet áldozatos szolgálata. Karácsony ünnepe tehát mindannyiunk számára azt hirdeti: csak akkor vagyunk méltók oda-

állni Jézus jászola elé, csak akkor vehetjük ajkunkra az angyalok énekét, ha jómagunk is a szeretetben látjuk, keressük és találjuk meg dicsőségünket.

Ez a felismerés azonban ne csak egyetlen napra szorítkozzék! Éljük egész esztendőben karácsonyi életet. Hiába énekeljük karácsony ünnepén: dicsőség, békesség . . . ha aztán egész esztendőben káromkodunk. Hiába szállja meg szívünket karácsony ünnepén a szeretet, ha az év 364 napján gyűlölködünk. Hiába borulunk le a betlehemi kisdéd előtt, ha nem készítünk számára otthont saját magunk és gyermekeink szívében. Jaj nekünk, ha csak egy napig zengedezzük: dicsőség, békesség, aztán napirendre térünk fölötte. Ez a napirend pedig nem más, mint a test, az élvezetek, érdekeink hajszolása és a bűn szolgálata. Testvérek! Ne csak egy napig, hanem az egész esztendőben éljünk karácsonyi életet. Legyünk, mert lehetünk olyan keresztények, akik a szeretet szolgálatában keresik és találják meg igazi dicsőségüket.

A SZERETET GYŐZELME

Szent István első vértanú
Mt 10,17–22

Az egészséges ember szívből örül az új élet fakadásának. Örül az édesanya, mikor újszülött gyermekére mosolyoghat. Büszkén mondják a férfiak: fiam született. S történik mindez azért, mert az ember valami szent rokonságban van az étellel. Sokszor szeretnénk véglegesen szétépíteni azt a láncot, amely a halálhoz fűzi szívünket. Ezért örömmünnepe a karácsony, új életünk születésnapja. Nem ok nélkül imádkozza az egyház szent zsolozsmájában: Ma mézzel folyók lettek az egek . . . Valóban, megnyílt az ég, hogy a szeretet és irgalom mézét pergesse bűnbe keseredett szívünkre.

Karácsony ünnepén ezért öltözik az öröm fehér színébe a liturgia. Annál meglepőbb, hogy ma karácsony másnapján ezt a Jézus pólyájára emlékeztető fehér színt fölcseréli a vértanúság piros köntösével. Először talán különösnek találjuk, hogy az élet bölcsője mellé éppen egy vértanú alakját állítja az egyház. Azt a férfit, aki elsőnek ontotta vérért az evangéliumért. Ám, ha jól meggondoljuk, nem csodálkozunk a két ünnep párosításán. István diakónus arra tanít minket, hogy Jézus kincseiért még az életet is érdemes föláldozni. Az őskeresztény szóhasználat szerint a vértanúk halála mennyei születésnapjuk. Nincs tehát semmi ellentét a két ünnep között. Mindkettő győzelmi ünnep; az élet győzelme a

halál fölött. A szeretet győzelme a gyűlölet fölött. A hit győzelme az önmagával megelégedett, zsákcucába került világ fölött.

A mai ünnep, István diakónus vértanúsága csak akkor lesz érthető számunkra, ha helyes fogalmunk van a szeretetről. Sokan igen tévesen gyengéséget, valami érzelmes ellágyulást látnak benne. Valójában a szeretet erő, a legnagyobb erő a világon. Tudják és átélik ezt az édesanyák, akik megküzdnek a szenvedés, a betegség, a halál leselkedő ordasaival és sokszor hősi harcot vívnak gyermekük betegágya mellett. A szeretet erős, diadalmas hatalom. Tudják ezt a férfiak, akik családjukért, eszméikért vállalják a lemondások keresztjét. Aki figyeiő lélekkel jár a világban, az nem hisz már az arany bűvös csillogásában, a nyers erőben, a hatalom kérdésében, csak egyedül a szeretetben. A szeretet fakasztja életünket, a szeretet hódítja meg a boldogság földjét. A zsarnokok hatalma minden percben összedőlhet, a bilincsek lehullanak, börtönök ajtói kitárulnak. A szeretet azonban mindennél édesebb bilincs, a szeretet olyan „börtön”, amelyből a boldog rabok nem akarnak megszabadulni. A szeretet az ember igazi ereje, ebben rejlik a szívekre kiterjedő hatalma. Nem az a nagy ember, aki talán sokat tud, gépeket szerkeszt, gyárat épít és a világűr meghódítására indul. Az emberiség igazi haladását nemcsak a technika fejlődése jelzi, hanem a szeretet növekedése. Az ember akkor lesz igazán nagygyá, a kultúra napja akkor emelkedik delelőjére, ha az emberi társadalomban diadalmas hatalommá erősödik az igazság és a szeretet. A gyűlölet az élet sírásója, a szeretet tavaszi barázdája. Megértette ezt az a pilóta, aki a második világháború végén atombombát dobott Hirosima városára. A halál szörnyű aratása megrendítette lelkét és miután véget ért a háború, kolostorba lépett. Pap lett belőle, hogy a szeretet evangéliumát hirdesse azon a földön, ahol ő is részese volt a pusztításnak.

Nem véletlen tehát, ha Szent István véres alakja ott piroslík Jézus jászola előtt. Életáldozatával fennen hirdeti: Jézus nem hiába jött a földre. Nem volt felesleges dideregnie a betlehemi barlangban. Nem volt hiábavaló a fáradságos magvetés, amelyet véres verejtékével öntözött. Jézus nem jött hiába a földre. Az embert talán megsebzí, sokszor lelassítjá a bűn, de nem tudja teljesen megrontani. Ha a gyűlölet erői le is tarolják Isten vetését, a szent magvakat, a tavasz zálogát nem tudják többé megsemmisíteni. Az ember nem romlott, csak gyenge. Az ember nem kiszáradt fa, nem terméketlen ugar. Melegre, napsugárra vágyík, Isten ekevasára, aranyis kalászerdők álmát hordozza szívében. Jézus pedig azért jött, hogy e nemes vágyak magvaít csírázásnak indítsa és kalásszá érlelje. E drága termésnek első zsenyéje: Szent István vértanú. Diakónus, magyarul: szolga. A szeretet szolgája. Ez a legnemesebb emberi cím. Vértanúhalálával nekünk is hirdeti: Nézzétek és

lássátok: Isten kegyelme nem volt bennem hiábavaló! Én meghaltam Krisztusért, ti pedig éljétek Értel!

A Szentírás beszámolója szerint István megkövezésénél jelen volt Saul is, a későbbi Szent Pál apostol. Ő is egyetértett István gyilkosával. A hős vértanút azonban nem olyan fából faragták, aki szó nélkül tűri ellenségei közaporát. Nem némitja el a félelem, hanem jómaga is követ ragad. Ez a kő, amit ellenségei felé hajt: a megbocsátás. Ez az ő szent bosszúja. Ellenségei szitkozódnak, ő pedig imádkozik értük. Ősi hagyomány egyházunkban az a vélemény, hogy Saul megtérését István imája eszközölte ki. Ellenségét testvérévé, később vértanúságában is társává tette. Ez volt az ő nemes bosszúja. István a szeretet tüzében égett és ettől Saul is tüzet fogott. István világított és szétépte a Saul szívéen tanyázó sötétséget. Ezt tette Szent István vértanú és ez lenne a mi hivatásunk is. Pál apostol mindezt így foglalja össze: „Kifogástalanok és tiszták, Istennek egyeneslelkű fiai legyetek egy gonosz és romlott nemzedék közepette, akik között fényeskedjétek, mint a csillagok a világűrben . . . !” (Fil 2,15–16)

HÁZIÁLDÁS

Szent Család ünnepe
Mt 2,13–15; 19–23

Keresztény hitünk tanítása szerint a családi élet nem emberi találmány, hanem a teremtő Isten gondolata. Azzal, hogy az embert férfivá és nővé teremtette, megvetette ennek a szeretetközösségnek alapjait. Az emberi társadalomnak ezt az ősi alapsejtjét még jobban megszentelte az a tény, hogy Isten fia is családban született és növekedett. Éppen ezért jogosan állíthatjuk: Urunk Jézus az emberiség megváltását a család megváltásával, megszentelésével kezdte. Örök figyelmeztetés ez mindazok számára, akik a világ megújításán fáradoznak.

Napjainkban sokat beszélnek a különböző intézmények, az úgynevezett struktúrák válságáról. Ez a jelenség megfigyelhető a családok életében is. Életkörülményeink megváltozása, valamint a hit gyengülése következtében a család is elvilágiasodott. Csak szórakozó, étkező vagy érdekközösség lett belőle. Legtöbb esetben már kora reggel szétszóródik a család. A szülők munkába mennek, a gyerekek iskolába és sokszor még az este sem egyesíti őket. A család valamelyik tagja éjszakai műszakba megy, a másik talán moziba vagy egyéb szórakozóhelyre. Így aztán megfogyatkozik az együttlétből fakadó szeretet és az otthon rej-

tettségéből születő családi szellem. Enélkül pedig a legfényesebben be rendezett lakás is nélkülözi a lelki közösség áldott melegét. Számos esetben ezek a külső körülmények is hozzájárulnak ahhoz, hogy megmérgezzék a családok levegőjét. Az egyik iskolában dolgozatot kellett írni ezen a címen: Mi történik, ha édesapád hazajön? Íme néhány válasz a sok közül. Ha apu hazajön, akkor már nem szeretek otthon lenni. Én azonban kitérek előle. Ha apu hazajön, csendben kell lennünk, mert ha nem, verés következik. Ha apu hazajön, legtöbbször veszekedni kezd anyukával. Sokszor elmegy a kocsmába és anyu elküld utána... Szomorú válaszok ezek, amelyek fölsírnak a gyermekek szívéből. Márpedig a gyermekkori élmények döntően befolyásolják a személyiség kialakulását. Nemcsak szemünk és hajunk színe, nemcsak orrunk és szánk formája az, amit szüleinktől örökölünk. Szellemiségünk, belső világunk a szülői házban kapja meg első és meghatározó benyomásait. Ha megkérdeznénk az üdvözült szenteket, hogy miképpen jutottak Isten országába, a legtöbben így válaszolnának: élő hitű, vallásos szüleim voltak, akik jó példájukkal már kiskoromban Isten felé irányították szívem iránytűjét. Ha pedig megkérdeznénk a kárhozottakat, hogy miért jutottak ilyen szomorú sorsra, sokan így védekeznének: szüleimtől számos terheltséget örököltém és rossz példájukkal a bűn útjára vezettek...

A családi közösség csak akkor töltheti be hivatását, ha minden lényeges mozzanatban követi a Szent Család példáját. Igaz, hogy Mária kiváltságos kegyelmekben részesült, ezzel azonban nem akar kérkedni. Elismeri és tiszteli Szent József családfői tekintélyét. Isten Szent Józsefet figyelmezteti, hogy meneküljenek Egyiptomba. Fogd a gyermeket és édesanyját! Názáretben ő keresi a kenyeret és Jézust fiának szólítja. Ő pedig engedelmeskedik neki és ezzel példát ad az atyai tekintély tiszteletére. Így kellene ennek történnie minden keresztény családban. Az okos asszony gyermekei érdekében is védelmezi férje tekintélyét. Tudja, hogy a férfi határozott egyénisége nélkülözhetetlen kiegészítője az anyai gyöngédségnek. Sajnos, ha ez meg is valósul, jöhetnek nem várt nehézségek. Gyermekeinket nemcsak az otthon formálja, hanem jelentős befolyást gyakorol rájuk az utca és a rossz barátok társasága. Így aztán a legjobb családban is támadhatnak komoly nehézségek. Ez történt egy keresztény családban is, ahol az édesapa igen komolyan vette gyermekei nevelését. Még a pedagógiai szakirodalmat is tanulmányozta. Ennek ellenére egy szép napon gimnazista fia nem jött haza az iskolából Megkérdezik az iskolát, ahonnan azt válaszolják: Frigyes ma nem jelent meg a tanításon. Már keresi a rendőrség, újság, rádió... Végre az egyik nagybácsitól távirat érkezik: Frigyes váratlanul betoppant hozzánk. Mit csináljunk vele? Küldjétek azonnal haza, ment rögtön a válasz. És jön a szökevény, elkészülve egy szigorú családi felelősségrevonásra. Ám, nem ez történik. Az édesapa maga mellé ülteti fiát és így

beszél hozzá: tudod-e fiam, hogy milyen szégyent hoztál családunkra? Nemcsak jó hírnevünk szenvedett csorbát, hanem szinte kizártad magadat családi közösségünkől. Ezért büntetésül három napig nem ülhetsz a családi asztalhoz. Az előszobában kenyéren és vízen fogsz élni. Engem is bánt a lelkiismeret és szemrehányást teszek magamnak, hogy nem jól neveltelek téged. Ezért én is vállalom a rád kimért büntetést. Így is történt. Az apa és fia három napig nem ültek a családi asztalhoz és az előszobában fogyasztották el böjtös ebédjüket. Ez lelke mélyéig megrendítette a szökevény fiút. Szívesebben vette volna, ha édesapja alaposan elcsépel. Az eredmény azonban nem maradt el. A fiú egész életében határtalan tisztelettel nézett édesapjára. Íme, így is lehet nevelni!

A férfiak atyai szerepe mellett talán még jelentősebb az édesanyák hivatása. A gyermekek elsősorban édesanyjuktól tanulnak meg beszélni és reájuk hárul az a szép feladat is, hogy megtanítsák őket „lelkünk anyanyelvére”, az imádságra. Imádkozni az tud igazán, aki ezt már édesanyja ölében megtanulta. Először az édesanya rajzol keresztet gyermeke homlokára és ő mondja helyette, majd vele az imádságot. Igaz, napjainkban is gyakran megtörténik, hogy a vallásos nevelés eredménytelennek látszik. Az elvetett mag azonban bármely percben kicsírázhat. Még akkor is, ha eltaposták, még akkor is, ha talán sziklára hullott és tövisek közé. Ki tudja, mikor hasít bele gyermekeink hitetlen szívébe is Isten kegyelmének szent ekevasa?

A Szent Család vasárnapja legyen komoly önvizsgálata a családoknak. Hasonlítsuk össze családunk életét Jézus, Mária és József családjával. Bárcsak minden családapáról elmondhatnánk a Szentírásnak Szent Józsefről adott rövid jellemzését: igaz ember volt! Bárcsak minden asszony Mária szeretetével gondoskodna férjéről és gyermekeiről! Bárcsak minden családanyáról elmondhatnánk a költő szavait:

Ti vagytok a Háziáldás,
Fehérre meszelt kis falon,
Szegett kenyér az abroszon.
Ti a kútvíz a harmatos pohárban,
Duruzsoló, jóságos kályha,
Szekrényben illatos, puha
Tündöklő hófehér ruha,
Ti vagytok az olajmécs,
Mely álmatlan lobog,
S imádkozik, míg mások alszanak,
A hervadtan is illatos csokor,
A feszület alatt.

(Sík Sándor)

AZ ISTEN SZILVESZTERE

Midőn azon gondolkodtam, miként köszöntselek titeket a ma esti órádon, egyetlen szó merült fel emlékezetemből: a dicséret. Szeretnélek titeket mennyei Atyánk nevében megdicsérni, amiért ma, a szórakozások estéjén eljöttetek ide, az Isten házába. Eljöttetek, mert megéreztetek, hogy Isten szeretne veletek szilveszterezni, bocsánat a kifejezésért, Isten is szeretne „jól szórakozni”. Ma este nagyon sokan kíváncsian várják a rádió és televízió műsorát. Holnap majd fölhangzanak a dicsérő vagy elmarasztaló bírálatok. Ma este azonban nemcsak mi ülünk a televízió képernyője elé. Isten és az ő angyalai a földre irányítják tekintetüket. Belenéznek minden emberi szív képernyőjébe és megvizsgálják: milyen műsort készítettünk az elmúlt esztendőben?

A Szentírás szavai szerint az ég angyalai különösen örülnek egy-egy megtérő bűnösnek. De nemcsak ennek. Ha ma este végignéznék templomunkban, egészen különleges fények ragyognak szemünkben. Nem a karácsonyfa színes körtéiből, nem a csillárokból születnek. Ma este templomunk azért ragyog ünnepi fényben, mert itt vagytok ti és szívetek aranyfoglalatában fölragyog az Isten szemét is elkápráztató drágakő: a hála. Jómáगतok is tudjátok: milyen ritka és éppen ezért értékes kincse ez az emberi szívnek. Bármilyen műsort is készítettünk az elmúlt esztendőben, ez a szám, a hála imája, mindent jóvátehet. Így és ezáltal lesz Istennek és angyalainak jó szilvesztere.

Az elmúlt esztendő első napjaiban nekem is, nektek is sokan boldog új évet kívántak. Jókívánságaikat most köszönöm meg igazán, midőn el-átulom: jókívánságuk valóra vált, mert számomra boldogságot hozott az elmúlt esztendő. De azt is bevallom, ezt a boldogságot nem én szerettem, nem én termeltem meg, hanem ajándékként hullott az ölembé. Az elmúlt esztendő műsorát nem mi készítettük. Isten volt annak a szerzője, de mi voltunk a főszereplői. Mennyei Atyánk azzal a szándékkal írta nekünk szánt műsorát, hogy boldoggá tegyen minket. Ha elfogadtuk és megértettük akaratát, ha szívvel-lélekkel játszottuk meg szerepünket, akkor boldognak kell mondanunk az elmúlt esztendőt.

A kérdés mármost az, hogy mit akar tőlünk az Isten, miféle szerepet szán mindegyikünknek az élet színpadán? Mire kell használnunk a drága időt, hogy boldogságunk termőtalajává nemesedjék? Sokan vállalkoztak és vállalkoznak arra, hogy válaszoljanak erre a kérdésre. Egyesek a régi rómaiakkal vallják: egyél, igyál, szórakozzál, a halál után vége minden élvezetnek. Mások azt javasolják, dolgozzatok, termeljétek minél többet! Az anyagi jólét termi a boldogság gyümölcsét. Gazdagodjatok, győzzétek le a szegénységet! Tanuljatok, művelődjétek, szeressétek, ápoljátok a tudományt és a művészeteket! Ilyen és hasonló ta-

nácok hallatára mi keresztények Krisztusra vetjük figyelő tekintetünket. Ő az egyetlen ismerője az Atya akaratának, az egyetlen helyes választ tehát csakis tőle remélhetjük. És Ő így válaszol: Boldogok akartok lenni? Ó, ennél mi sem egyszerűbb. Ehhez nem az kell, hogy egyre gazdagabbak, műveltebbek, hanem az, hogy egyre jobbak legyetek. Éljetek úgy, mint a mennyei Atya gyermekei. Uralkodjon szívetekben a szeretet és minden emberben testvért lássatok. A több szeretet, a szeretet által sugallt emberszolgalat, a lelki, erkölcsi tökéletesedés vezeti az emberiséget a boldogság hegyére. Vajon mi az egyház feladata a mindenkori világban? Összegyűjteni, egy családban egyesíteni Isten népét. Megismertetni velük Isten gondolatait és Isten akaratát. Az egyházközség és annak lelkipásztorai nem azért élnek köztetek, hogy kereszteljének, eskessenek, temessenek vagy egyházi adót szedjenek. Egyházközségünknek az a rendeltetése, hogy a hit és szeretet egységében tanúságot tegyünk Isten szeretetéről. Az éveket és az életet akkor használjuk helyesen, ha egyre hűségesebb gyermekei leszünk Istennek és jóakarátú testvérei embertársainknak. Minden anyagi jólét, a munka, a tudomány, a technika, a művészet csak akkor boldogítja az emberiséget, ha a szeretet csillaga vezérli.

Isten a mai este velünk akar szilveszterezni. Végignézz rajtunk, kicsiny nyáján és lepergeti az örökkévalóság képernyőjén elmúlt évünket, életünket. Mindenki maga tudja, hogy milyen kritikára számíthat elmúlt évi műsorával. Egy bizonyos: irgalmas kritikára. Legyünk hálásak érte! A hála ragyogó képsora vezessen mindnyájunkat az új esztendő ígéretes és igénycsebb előadásához.

AZ IDŐ ÍTÉLŐSZÉKE ELŐTT

Szilveszter estére

Ismét elmúlt egy esztendő földi életünkből. Ezért most megállunk mérföldkövénel, hogy visszapillantsunk és emlékezzünk. Emlékezzünk a tavaszra, zsendülő vetéseinkre, virágzó gyümölcsfáinkra, rózsaszín reményeinkre, a májusi fagyokra. Emlékezzünk a nyárra, az aranyos kalászkokra, szeretteink felénk táruló karjára, amely a boldogság kényéjébe ölelte szívünket . . . Emlékezzünk az ősze, hulló levelekre, hervadó virágokra. Emlékezzünk szeretteinkre, kedves útítársakra, akik a halál kapuján kiléptek életünkből. Elmentek és fájó szívünkre csendes bánatot terít a tél. Milyen csodálatos az emlékezés hatalma! Jóságos és ugyanakkor kegyetlen varázsló, akinek érintésére belép a múlt jelenünk szobá-

jába. Letelepszik mellénk, mint ítélőbíránk, mint megbocsátó atyánk, mint türelmes tanítómesterünk. Bár meghozza igazságos ítéletét, ugyanakkor kegyelemben részesít és nekünk ajándékozza az új esztendő drága kincsét.

Mielőtt azonban átvennők az új esztendő ajándékát, pillantsunk vissza az elmúlt évre és ne restelljünk a vádlottak padjára ülni! Mert ki dicsekedhet közülünk azzal, hogy botlás nélkül járta végig az elmúlt év útját? Az is lehet, hogy céltalanul lődörögtünk az „idő utcájában” és egyetlen lépést sem haladtunk előre . . . 1961-ben múlt ki egy híres olasz kutya, mely a Lompo névre hallgatott életében. Kiugrott a robogó gyorsvonatból és okozta vesztét. Az állatorvosok és pszichológusok mind a mai napig sem tudták megfejteni e különös kutya titkát. Például azt, hogy Lompo jobban ismerte az olasz vasutak menetrendjét, mint maguk a vasutasok. Keresztül-kasul utazta egész Itáliát és mindig rátalált arra a vonatra, mely gazdájához Campiglióba visszavitte. Valóban különös dolog, hogy egy kutya így ismerje a menetrendet! Vajon nem kell-e szegyenkeznünk, hogy oly kevésbé ismerjük életünk menetrendjét és így nem tudunk hazatalálni Istenhez? Ugyan ki dicsekedhet Pál apostollal együtt: Én is futok, de nem céltalanul . . . A céltalan élet ugyanis megtalán az értelmes emberhez Senki sem védekezhet azzal, hogy nem áll módjában megismerni az emberi élet rendeltetését. Isten nemcsak szívünkbe írta bele életünk menetrendjét, hanem megadta nekünk a szent evangéliumban is. Így aztán tőlünk is függ, hogy milyen irányban közlekedünk a földi élet országútján. Tőlünk is függ, hogy milyen életre ítéljük magunkat.

Amikor a nagy művész, Michelangelo elkészült a sixtusi kápolna kifestésével, az Utolsó ítélet képével a szertartásmester sehogyszem volt megelégedve. Ezek a képek nem valók templomba, – panaszkodott III. Pál pápának. Megtudta ezt Michelangelo és a maga módján bosszút állt az okvetetlenkedő szertartásmesteren. Ráfestette őt is a képre hatalmas számfülekkel, amint az ördögök éppen a pokol tüzére hurcolják. A szertartásmester emiatt panaszt tett a pápánál, aki így válaszolt neki: sajnos nem tudok segíteni rajtad. Az én hatalmam csak a földi életre korlátozódik, a pokolban nem parancsolhatok. Ha tehát Michelangelo odafestett, ezen én mitsem változtathatok.

Életünk képét nekünk kell megfestenünk, örök sorsunkat nekünk kell eldöntenünk. Ezért is vizsgáljuk meg lelkiismeretünket és tartsunk szigorú ítéletet önmagunk felett! Ne felejtjük el, hogy Jézusnak földi életében semmi vitája nem volt a bűnbánó bűnösökkel. Megbocsátott Magdolnának és a házasságtörő asszonynak. Betért Zakeus házába, együtt evett és ivott a bűnösökkel. Nem vetette el Pétert sem, aki háromszor megtagadta Mesterét. Jézusnak semmi kifogása nem volt a bűnösök ellen, akik megbánták bűneiket. Különös módon azokkal került szembe,

akik igazaknak tartották magukat és másokat megvetettek. Fehérre meszelt sírokhoz hasonlította őket, akik meg vannak elégedve önmagukkal. Nos, az ilyen emberekkel az Isten sem tud mit kezdeni. Legyünk mindig elégedetlenek önmagunkkal! Legyen elégedetlen önmagával a lelkipásztor, aki talán nem ad igazi példát arra, hogy hívei is fölébredjenek! Legyenek elégedetlenek önmagukkal a férfiak és törekedjenek az új évben jobb férjek és jobb atyák lenni. Engedjétek meg kedves asszonyok, hogy az új esztendő küszöbén nektek is adjak egy jótanácsot arra vonatkozóan, hogy miként lehettek egyre szebbek. Nem kell a kozmetikushoz szaladnotok, csak legyetek szeretőbb hitvesek, jobb anyák, mint eddig voltatok. Törődjétek többet gyermekeitek lelkével, vallásos nevelésével!

Azt mondtam: az idő nemcsak bíránk, hanem szerető atyánk is. Isten azért is adja nekünk a tovatűnő időt, hogy örök értékeket vásárolhassunk rajta. Az elmúlt esztendőt nemcsak azért kell megköszönnünk, mert boldog percek aranyát szórta ölünkbe, hanem mert eltemette bánatunkat és bűneinket is . . . Az egyik bíróságon történt a következő eset. Betörő állt a bíró előtt. Elhangzik a vádbeszéd és utána a védelemé a szó. A védőügyvéd a bírák legnagyobb megrökönyödésére kijelenti: én pedig azt állítom, hogy védencem teljesen ártatlan. Mindössze annyi történt, hogy egyik karjával benyúlt egy ház ablakán és elemelt néhány apróságot. Ámde azt önök is elismerik, hogy védencem karja nem azonos védencem személyével?! Miért lehet elítélni valakit azért, amit a karja cselekedett? A bírót nagyon bosszantotta ez a hamis érvelés, de beleesett a csapdába. Rendben van, mondotta, kihirdetem az ítéletet. A vádlott jobb karját egyévi börtönbüntetésre ítélem. Ennek hallatára fölragyogott a betörő arca. Gyors mozdulattal benyúlt kabátja alá és lekapcsolta műkarját s vidáman hagyta el a tárgyalótermet.

Talán azt gondoljátok eme anekdota hallatára: ez aztán teljesen valószínűtlen történet. Hát nem egészen. Szent hitünk arra tanít, hogy Isten ítélőszéke előtt minden bűnünktől megszabadulhatunk. Minden tévedésünket jóvátehetjük. Minden könny letörölhető, minden seb begyógyítható, minden bűn megbocsátható. Amíg élünk, soha sincs késő, hogy újrakezdjük és egyre hűségesebben végezzük Isten és embertársaink szerető szolgálatát.

CSINÁLJUNK BOLDOG ÚJ ÉVET!

Újévre
Lk 2,16-21

Régi szokás, hogy az új esztendő első napjaiban, szóban vagy írásban boldog új évet kívánunk egymásnak. Azt szokták mondani: a jókívánás sosem árt és már csak ezért sem emelhetünk ellene kifogást. Ma azonban eltértek a megszokástól és nem kívánok boldog új évet nektek. Azt ajánlom, hogy ti se tegyetek ilyesmit. Ennél sokkal többet adjunk egymásnak. Ne kívánjunk, hanem csináljunk egymásnak egy boldog új évet.

A kérdés mármost az, mit kell tennünk, hogy másoknak boldoggá tegyük az életét? Ha sok pénzem lenne, valami mesebeli területre asztalkám, titkos kincseskamrámmal, akkor talán sok jót tehetnék és sokaknak boldog új évet csinálhatnék. Ha például fölhalálnám a rák-betegség gyógyszerét és olyan gyógyító erővel rendelkeznék, amely minden betegséget megszüntetne, akkor valóban boldoggá tehetném sokak életét. Ha lenne olyan gyógyír a birtokomban, mely minden testi-lelki szenvedésnek véget vetne, akkor reális lenne ez az új évi program. Ha valami különleges varázserővel rendelkeznék, amely kioltaná az emberi szívekben a gyűlölködés, az irigység, a zsarnokság gyilkos tüzeit, akkor talán valóban szebbé tehetném az emberek életét. Sajnos azonban egyikünk sem rendelkezik ilyen adományokkal, ilyen képességekkel. Ha pedig ez a helyzet, akkor hogyan csinálhatnék én boldog új évet? Ez szép álmkép, de nem megvalósítható program számunkra. Így vélekednek talán a legtöbben közületek, de én nyíltan a szemetekbe mondom: nincsen igazatok! Sokkal gazdagabbak vagytok, mint gondoltátok. Titkos varázserővel rendelkeztek és hatalmatokban áll betegeket gyógyítani, szenvedőket vigasztalni, gyűlölködőket a béke útjára vezetni. Ne kívánjatok tehát, hanem csináljatok egymásnak boldog új évet!

Lisieux-i Szent Teréz mondta halálos ágyán: „Mária nővér meg akarta gyűjtani a gyertyákat a körmenethez. Nem volt gyufája, de meglátta azt a kis mécses, amely az ereklyék előtt égett. Odament, sikerült róla meggyújtania gyertyáját és erről a gyertyáról fényt kaptak a közösség gyertyái is . . . Igen, egy parányi szikra nagy fényeket hozhat létre az egész egyházban . . .” Így vélekedett kedves szentünk és igazat kell neki adnunk. Sokszor nagyon kevés elegendő ahhoz, hogy sok jót tegyünk, sok jót tehesünk.

Ennek hallatára jogosan vetődik fel a kérdés: miféle szikrákra gondolt Szent Teréz, amit szívünkben kell kicsiholdunk mások boldogítására? Nos, ezek az aranyánál többet érő szikrák azok a jöttek, amelyek

a szerető szívből pattannak ki, hogy meggyűjsák másokban is a szeretet, a boldogság, az öröm apró tüzeit. Lehet, hogy reggel rosszkedvűen ébredsz vagy munkahelyeden fölbosszantanak. Mikor este hazatérsz, mindenki leolvassa ábrázatodról rossz hangulatodat. Ám, te gondolkozni kezdesz. Nem azért vagyok apa és férj, hogy elrontsam családom hangulatát. Nem gyertyaoltónak küldtettem, hanem gyertyagyújtónak. Legyőzöm tehát magamat és megpróbálok mosolyogni. És mennyi fény, mennyi öröm lehet egyetlen mosolyban! Találkozol valakivel és mesélni kezdi ügyes-bajos dolgait. Talán jelentéktelen ügyek, de ő fontosnak tartja. A legszívesebben elmenekülnél vagy egy „ugyan, hagyd kérlek”-kel elhallgattatnád. De nem teszed. Türelmesen végighallgatod és ez a meghallgatás is szeretet. Találkozom egy édesanyával, aki négy gyermeket hozott a világra. Saját anyja vagy anyósa nagyon szent asszony, mégis unszolta, hogy vetesse el a negyediket. Nem tette. Én meghallgatom és határtalan tisztelettel hajlok meg önfeláldozó szeretete előtt. Ezzel fényt gyűjtök a lelkében, visszaadtam önbizalmát, helyesen cselekedett. A munkahelyeden találkozol valakivel. Beszélgetés közben kiderül, hogy nincsen hite, nem törődik Istennel. Te pedig nagy szeretettel és alázattal beszélni kezdesz Jézusról. Finoman, mint egy szegény emberrel, mert nagyon szegény az, akinek nincsen hite. Lehet, hogy látszólag pusztába csengnek szavaid. Fölhangzanak az ellenvetések, az Isten elleni vádak. Ám a hitből fakadó szavaknak elpusztíthatatlan az életerejük. Gyökeret vernek a sziklás hegyoldalakon is. Ki tudja, mikor hoznak százszoros termést?

Így sorolhatnám fel azt a tengernyi lehetőséget, amellyel szebbé, boldogabbá tehetjük mások életét. És végeredményben csak ezért érdemes élni, semmi másért. Megértette ezt kalkuttai Teréz anya, az indiai szegények nagy barátja. Társaival együtt a legnyomorultabb emberekből szolgálják Krisztust. Azokkal foglalkoznak, akikkel senki sem törődik. Áldott kezek, amelyek Isten szeretetét osztogatják. Erről a munkáról Teréz anya így nyilatkozott: „Ez alatt a húsz év alatt, mióta a nép között dolgozom, mindig jobban tudatára ébredtem: a legsúlyosabb betegség, ami egy emberi lényt sújthat, az, hogy ő fölösleges. Manapság megtalálták a lepra orvosságát és a leprások meggyógyulhatnak. Van orvosság a tbc-re és a tuberkulotikusok meggyógyulhatnak. Mindenfajta betegségre vannak orvosságok és kúrák. De ami a nemkívánatos embereket illeti, hacsak nincsenek készséges kezek, hogy szolgálják őket és nincs egy szerető szív, hogy szeresse őket, nem gondolom, hogy ez a rettenetes betegség valaha is gyógyítható lesz...”

Nem, nem kívánok nektek boldog új évet és ti se kívánjatok. Ne kívánjunk, hanem csináljunk. Ragadjuk meg a fölkinálkozó alkalmat és kezdjük el szeretni az embereket. Segíts Uram gyengésségen! Adj erőt, hogy ebben az új évben jobban szeressem híveidet, odaadóbban

szolgáljam Isten népét! Még nagyobb odaadással hirdessem igédet és tegyek tanúságot Isten szeretetéről. Add Uram, hogy jobban szeressem kedvenceidet a gyermekeket és tétovázó kezűket a Tiedbe illesszem! Add Uram, hogy türelmesebb legyek az öregekhez és Mária szeretetével tegyem reszkető kezükbe Jézust! Segíts meg Uram, hogy parányi erőmmel boldogabbá tegyem sokak számára ezt az új esztendőt! Legyen az én jelszavam, a Te programod is az, amit oly szépen foglalt össze a költő:

Akarom: fontos ne legyek magamnak.
A végtelen falban legyek egy téglá,
Lépcső, min felhalad valaki más,
Ekevas, mely mélyen a földbe ás,
Ám a kalász nem az ő érdeme.
Legyek a szél, mely hordja a magot
De szirmát ki nem bontja a virágnak,
S az emberek, mikor a mezőn járnak
A virágban hadd gyönyörködjenek.
Legyek a kendő, mely könnyet töröl,
Legyek a csend, mely mindig enyhet ad.
A kéz legyek, mely váltig simogat,
Legyek, s ne tudjam soha, hogy vagyok.
Legyek a fáradt pillákon az álom.
Legyek a délibáb, mely megjelen
És nem kérdi, hogy nézik-e vagy sem,
Legyek a délibáb a rónaságon.
Legyek a vén föld fekete szívéből
Egy mély sóhajtás fel a magas édig,
Legyek a drót, min üzenet megy végig
És cseréljenek ki, ha elszakadtam.
Sok lélek alatt legyek a tutaj,
Egyszerű, durván összerótt ladik,
Mít tengerbe visznek mély folyók.
Legyek a hegedű, mely végtelenbe sír
Míg le nem teszi a művész a vonót . . .

(Reményik Sándor)

AZ IDŐ MÉRLEGÉN

Újévre vagy Szilveszterre

Az ember szívesen kalandoz a múlt birodalmában és sóhajtozva jár az elszállt idő nyomában. Különösen az, akitől nincs messze az élet határa, nem előre szeret nézni, hanem hátra . . . Amíg azonban az ember fiatal vagy annak érzi magát, amíg biztatóan integetnek feléje a bimbózó évek, addig kíváncsian fürkészi a jövőndőt, remélt kincsei termőföldjét. Ezért állunk megilletődve az új esztendő kapujában és fölcsendül ajkunkon a kérdés: mit rejtegetsz, mit tartogatsz számunkra? Te vagy-e az a drága föld, amelyben boldogságunk drágakövei rejlenek? Az idő azonban néma és nem válaszolhat kérdésünkre. Mi keresztények mégsem állunk tanácstalanul a jövőndő kapujában. Van Jézusunk, aki nek evangéliuma biztos eligazítást ad az új esztendő hajnalán.

Jézusunk első szava, amelyet újév napján hozzánk intéz, egy kicsit szemrehányóan hangzik. Hiszen oly régóta velünk, köztünk jár, de mi nem akarunk szorosabb barátságot kötni Vele. Csak vendégségbe hívjuk, ám nem akarunk társbérletben élni Vele. Sokszor úgy cselekszünk, mint az oktalan szüzek, akik kialudt lámpásukkal ábrándoznak a közelgő vőlegényről. Így teszünk mi is, midőn abban reménykedünk, hogy a boldogságot hozó jövőndő valami mesebeli hercegeként lép be életünkbe. Azt gondoljuk, akkor is magához ölel, ha kialudt lámpással várjuk érkezését. Elfelejtjük, hogy a jövőndő csak a mi gyermekünk lehet. Nem mesebeli herceg, nem szánkba repülő sült galamb, hanem gyermek, a mi gyermekünk. A jövőndőnek, az új életnek bennünk kell megfogania, vállalnunk kell az anyaság keresztútját, a vajúdasok éjszakáját az új élet ránk ragyogó hajnaláért.

Bizonyára ismeritek a biblia elbeszélését Baltazár, kaldeus királyról. Hatalmas lakomát rendez előkelő vendégei számára. Mikor lerészegedtek, parancsot adott szolgálóinak: hozzák elő a jeruzsálemi templom szent edényeit, amit Nabukodonozor zsákmányolt a letiport városból. Így folytatódik a dárídó és isszák a bort Isten szent edényeiből. Hirtelen azonban csend támad, elhalkul a részeg lárma Baltazár király rémült tekintetétől. A király mereven néz a falra, amelyre egy titkos kéz három szót ír szeme láttára. Reszketni kezd, mert valami rosszat sejt. A mellette ülő királynő próbálja megnyugtatni. Ne aggódj királyom! Majd előhívatom Dánielt, aki megfejti neked a titkos szavakat. Máris ott áll a vendégsereg előtt és fölcsendül ajkán a prófétai szó: Akárcsak apád, te is fölfuvalkodtál szívedben és ma este meggyaláztad templomunk szent edényeit. Íme, bűnös magatartásodért itt az Isten válasza. Mene, tekel, parszin. Azt jelenti: Isten megmérte uralmat, könnyűnek találta

és ezért a médek prédájára adja . . . Így szölt Dániel és beteljesült jövendölése. Még azon az éjszakán megölték Baltazár királyt és elfoglalták országát . . . (Dán 5,1-29.)

Ez a történet elsősorban azért döbbenetes, mert nemcsak egy múltbeli, egyszeri eseményt állít elénk. Az idő, az elmúlt esztendő is hasonlít a szent edényekhez, amelyeket rosszul használtunk, a bűn italát szűr-csöltük belőlük. Mily megdöbbenő, ha Szilveszter éjszakáján a mi életünk falára is odakerül a három bűvös szó: mene, tekel, parszin . . . Sajnos Baltazár király bűnös lakomája újra meg újra megismétlődik az emberiség életében. Mily sokan beszennyezik testük szent edényét, amelyet Pál apostol méltán nevez a Szentlélek templomának. Az elmúlt száz esztendőben hatalmasat fejlődött az emberiség. Gazdagodjunk! – ez lett a jelszó. Mit törődtek a szerencsés tőkések azzal, hogy milliók nyomorognak, miközben ők gondtalanul dőzsölnek Baltazár király asztala mellett. Hozzátok elő Isten szent edényeit, ne féljetez kizsákmányolni a munkásokat! Nem kell a régi Isten, mi leszünk az új világ istenei. Így folyt a dárídó, amíg a forradalmak véres keze föl nem írta egy szívtelen világ falára a „könnyűnek találtattál” piros betűit.

Tévedés lenne azt hinnünk, hogy ezek az idők véglegesen a múlthoz tartoznak. Az emberi méltóság meggyalázói ma is folytatják bűnös lakomájukat. Sokszor olyan italt erőltetnek az emberi szív szent edényeibe, amely megmérgezi az egész szervezetet. Ám az emberiség asztala mellett megjelenik egy királynő, és ez az anyaszentegyház. Ő is lát egy kezet, amint írni kezd piros vérrel életünk falára egy bűvös szót: megváltottalak. Emberek, vigasztal minket az egyház, ne csüggedjetez! Nézzetez Jézusra! Ő a mi reménységünk. Az ember és az emberiség csak addig forog a pusztulás veszedelmében, amíg azt hiszi, hogy lehet Jézus nélkül élni. Sajnos, még nagyon messze vagyunk ettől az élettől. Méltán jegyzi meg Albert Schweitzer: „Ami az elmúlt tizenkilenc században kereszténységként jelent meg a világban, csupán gyengeségekkel és tévedésekkel terhes kezdet, nem pedig Jézus szelleméből fakadó teljes kereszténység . . .” Nehéz, nagyon nehéz otthagyni Baltazár király ünnepi lakomáját. De egyszer el kell kezdenünk! Az ember és az emberiség csak addig forog a pusztulás veszedelmében, amíg nem indul el az örök igazság és szeretet utcájában. Tudjátok meg, hogy a tékozló fiú sem lett elveszett ember, Mária Magdolna sem fulladt bele a paráznság mocsarába. Csak az veszett el, aki mint Júdás, nem hitt az Isten irgalmában.

Ézért az új év hajnalán kapaszkodjunk az irgalmas Isten kezébe! Ha ott ülnénk, hát keljünk fel Baltazár király bűnös asztala mellől! Kérjük mi is a költővel:

Ó, Istenem, teremts hát a semmiből
Új esztendőt nekünk,
Fehér lapot, hogy írjuk végre rá
Igaz történetünk:
A szeretet s a jószág álmaid . . .

(Reményik Sándor)

BOLDOG ISTENKERESŐK

Vízkeresztre
Mt 2,1-12

A betlehemi csendes éj elmúlt. Elnémult az angyalok kórusa, hazatértek a pásztorok. A Szent Család is megfelelő szállás után nézett. Az élet visszazökkent a régi kerékvágásba, de nem sokáig. Betlehem lakóinak újabb meglepetésben lehetett részük, midőn néhány hónap múlva bölcsek érkeztek napkeletről. Eljöttek, mert látták csillagát napkeleten és megértették hívását: Venite, adoremus Dominum! Jöjjetek, imádjuk az Urat! Ezek a bölcsek minden tudományuk ellenére sem voltak öntelt emberek. Nem ragadtak bele a föld sarába és figyelő lélekkel néztek az égre. Megértették Isten üzenetét és elindultak. Csak ők . . .

Pedig mily sokan éltek akkor is a földön, akik szintén észrevették a különös csillagot. Látták, de nem értették üzenetét és így nem is követhették. Vajon miért? – A nagy francia gondolkodó, Pascal írja: „Nem az ég néma, hanem a hitetlenek süketek.” Sok embertársunk azért nem hallja meg Isten üzenetét, mert nem akarja. Hiába üzen az Isten, ha szívünk más hullámokra van beállítva. Hiába üzen az Isten, ha miniket csak a pénz, a siker, a test és a vér, a hatalom és a dicsőség érdekel. Ki kellene kapcsolnunk a földi leadóktól ostromolt rádióinkat és az így születő csendben meghallhatnád Isten üzenetét. Tudom, hogy ez nem könnyű feladat a mai világban.

Jelentős tömegek azért is közömbösek Istennel, vallással szemben, mert a mai élet meggyorsult ritmusa, a nagy hajsza az anyagi javak után, szinte megfosztja az embert az önmagába-térés lehetőségétől. A nagy láрма elüzi a gondolatébresztő csendet, amelyben meghallhatnánk Isten üzenetét. Érzékszerveinken képek, színek, hangok seregei dörömbölnek és elveszik érzékünket az Isten finomabb sugallatai iránt. Mivel azonban az ember alapjában vallásos lény, ha el is fordul Istentől, nem boldogul nélküle. Számos esetben elmerül az új bálványok imáadásába. Vajon nem túlzás ilyesmit állítani? Bálványimádról beszélni a művelt XX.

században? Igaz, hogy nem áldozunk fehér lovat a Hadúrnak és nem lelkesedünk az olimposzi istenekért. Ennek ellenére állítom: a modern villanyfényes városokban is bőven akadnak bálványimádók. Nem Hadúrnak, nem Jupiternek, nem Wotannak hívják őket. Új nevük van: a pénz, élvezet, szex, kábítószer és egyebek. Olykor előkelő nevet adnak neki, művészet és tudomány. Ezek önmagukban lehetnek jók és hasznosnak. A baj csak ott kezdődik és akkor beszélünk bálványimádásról, midőn Isten helyett ezek foglalják el szívünkben az első helyet. Méltán írja valaki: Mióta az európai kultúra kapuján kitessekelték az Istent, a nyitott ablakon beköltözött a bálványimádás és a babona. Sokan ezért nem veszik észre a betlehem-i csillagot és ezért nem indulnak el Jézus felé.

Az Istenkeresők boldogsága és a nemkeresők boldogtalansága egyértelműen hirdeti: az ember a Teremtő szemlélésére teremtetett. Ám a betlehem-i csillag fénye arra is figyelmeztet, hogy nemcsak az ember keresi az Istent, Isten is keresi az embert. A kételkedések éjszakájában ez a mi csillagunk és reménységünk. Keres minket az Isten a szenvedések véres útján, „háborús éjjeleken”. Keres minket az Isten az örömkő rózsadombján. Keres minket az Isten és te vagy a keresők legboldogabbja, ha hálátelt, Te Deum-os lélekkel elmondhatod: engem megtalált az Isten! Talán egy magányos sétán a természet ölen. Talán egy szentmisén, midőn az Isten igéjét hallgattad. Talán egy nagypénteki pillanatban a szenvedés hegyén. Mindegy! Egy a fontos, megtalált és magához ragadott. Úgy jársz a találkozás után a világban, mint Pascal a neves francia gondolkodó. Egy csendes éjszaka találkozott Istennel, szavait is hallani vélte. Gyorsan följegyezte egy papirosra. Aztán ezt az íratot, Istenélményének bizonyítékát belevarrta a kabátjába és a szíve fölött hordozta. Nehéz óráiban, a kételkedések, a kísértések perceiben megtapogatta és pusztá érintése győzni segítette. Csillagként ragyogott előtte a találkozás emléke és fennen hirdette: ember, ne csüggedj! Hiszen nem tudnál hinni, ha valaki meg nem gyújtja lelkedben a hit mécsvilágát. Nem nézel az égre, ha valaki nem oltja beléd a végtelen honvágyát. Nem kulcsolnád imára a kezed, ha nem értenéd a sziporkázó csillagok, a hegyek és völgyek Istent dicsérő zoltárait. Nem keresnéd a hont és hová, ha sehonnan és sehová lenne továtűnő földi életed. Nem gondolkoznád, ha nem a gondolat, és nem szeretnél, ha nem a szeretet gyermeke lennél. Egyszóval; „Nem keresnéd az Istent, ha valamilyen mármeg nem találd volna . . .” (Pascal)

Az evangélium beszámolója szerint a bölcsek nem mentek üres kézzel Betlehembe, a nagy Ajándékozónak ők is adni akartak valamit. Vajon adhat-e és ha igen, mit adhat az ember Istennek? Valamit adhat, helyesebben visszaadhat azokból a kincsekből, amelyekkel az Úr elárasztja teremtményeit. Ezt tették évezredek óta az áldozati oltárok mellett álló

emberek. Ezt teszik a bölcsek is, midőn viszik ajándékaikat, a keleti világ kincseit: aranyat, tömjént és mirhát. De hát nem gondoljátok, hogy a Kisdéd mosolyogni fog ezeken az ajándékokon? Nem, ők erre nem gondolnak. Jól tudják, hogy minden földi kincs jelentéktelen Isten szemében, de egyetlen fillér is angyalszemeket kápráztató arannyá fényesedik a szeretet kezében. Az ember ősidők óta kutatta az aranycsinálás tudományát. Ami azonban nem sikerült az alkimistáknak, az sikerült és sikerül az Istenkereső lelkeknek. A mennyei Atya iránt tanúsított szeretet az a csodás varázserő, amely a rozsdáette és molyrágta földi kincseket Isten szemét gyönyörködtető, örök értékévé változtatja.

Vízkereszt ünnepén, a bölcsek nyomába lépve induljunk el mi is Betlehembe! Ne menjünk azonban üres kézzel! Vajon mit vigyünk a betlehemi királynak? Urunk nézz ránk és láthatod: kezünk üres, szegények vagyunk. Szerencsénkre Jézus megmondja, mit kíván tőlünk. Fiam, leányom, add nekem a szíved! Nem baj, ha üres, majd én megtöltöm szeretetem aranyával. Nem baj, ha sötét, majd én meggyújtom benne a hit világosságát. Nem baj, ha sebek fájdtják, majd én begyógyítom irtalmam mirhájával.

VÍZTEMETŐ

Urunk megkeresztelkedése
Mt 3,13-17

Ott áll Jézus a Jordán folyó partján és hallgatja előhírnökének, Keresztelő Jánosnak igehirdetését. Bűnbánatra, megtérésre szólítja fel hallgatóit. Aki megfogadja biztató szavait, azt a Jordán vízében alámeríti, megkereszteli. Jézus nézi a hömpölygő folyót, amely a hegyek-völgyek élő vizét a Holt-tengerbe hordja. Mélyen a tenger színe alatt húzódik a Jordán völgye és még mélyebben a Holt-tenger vize. Rengeteg ásvány oldódik benne és ez lehetetlenné teszi az életet. Olyan ez a tenger, mint egy víztemető . . . Közben az emberek levetik felső ruhájukat és megkeresztelkednek. A folyó hús vizébe belekeveredik az emberek lelki szennyese. A bűnbánat is hasonlít egy olyan folyóhoz, amely bűneinket egy Holt-tengerbe, büntemetőbe hordja . . .

Jézus nézi a vízből kilépő embereket, amint levetett ruhájukat újra magukra öltik. Külsőleg tehát nem történik semmi változás. Vajon a lelki átváltozás maradandó lesz-e életükben? Meddig tudják tisztaságukat megőrizni? A régi ruha szinte visszahúzza a régi életbe. Valami újra lenne szükségük. Nem elég, hogy a Jordán vize elveszi bánatoldotta bűneiket. Nem elég, ha elnyeli a nagy büntemető. Mit ér a bűnbánat,

a megtisztulás, ha újra a régi ruhát öltjük magunkra, ha újra a régi, poros utakat járjuk? Valami új irányra, új mederre lenne szükségük ezeknek az embereknek. Olyan életre, amelyet nem nyelhet el a Holt-tenger gyilkos temetője . . .

Jézus mindezt világosan látja és éppen azért jött a földre, hogy ezt a forradalmi változást végbevigye az emberi szívekben. Valamikor itt keltek át az izraeliták a hosszú pusztai vándorlás után. Mikor a papok beléptek a Jordán folyóba a frigszekrényvel, megállt a vízfolyás és a nép száraz lábbal kelt át a folyón. Jézus is egy új országba akar minket vezetni, egy új életútra akarja irányítani lépteinket. Ezért odalép Jánoshoz és felszólítja, hogy őt is keresztelje meg. János vonakodik, de Jézus nem enged. Belép a folyóba, mint az emberiség főpapja, akiben az istenség teljessége lakozik. Belép a folyóba, mint az újszövetség szentségháza, hogy megállítsa rohanását. Belép az emberi élet folyamába, hogy ne a Holt-tenger víztemetőjébe, hanem az örök élet partjai felé vezesse. Jézus belép a folyóba, leveti ruháját, hogy minden ember ebbe öltözhessen. Pál apostol későbbi szava cseng a fülünkben: Öltsetek magatokra a mi Urunk Jézus Krisztust! Jézus azért jött a földre, hogy a saját példáján mutassa meg: milyennek kell lennie az embernek, hogy mennyei Atyánknak kedve teljék benne. Maga köré akarja gyűjteni mindazokat, akik hajlandók megtisztítani, kiüresíteni szívüket, hogy Isten megtölthesse mindent felülmúló szeretetével . . .

Nyilvánvaló, hogy bármilyen változás csak akkor lehetséges, akkor lesz pozitív kihatással az egyes ember és az emberiség életére, ha egy kipróbált, követésre, megvalósításra méltó modell szerint történik. Egy téves eszme megvalósítása tragédiát okozhat. Egy világtalan vezető követése pusztulásba sodorhat milliókat. Kell tehát nekünk valaki, akin fölragyog az igazság és szeretet fényessége. Az emberi erőfeszítés levegőverdesés csupán, életünk nagy tékozlás lesz, ha nincsenek elképzeléseink a jövőről. Kell nekünk valaki, aki megmutassa: mit kezdjünk az életünkkel? Ez a valaki a mi Urunk Jézus Krisztus. Ő az egyetlen, akiről mennyei Atyánk kijelentette: Ez az én szeretett fiam, akiben kedvem telik. Azért állította bele az emberi történelem folyamába, hogy ne a halál, hanem az élet partjai felé irányítsa életünket.

Ott áll Jézus a Jordán folyó partján és nézi a keresztelkedő embereket. Levetik a parton ruháikat, levetik a vízben bűneiket. Sodródik a tengernyi lelki szennyes a Holt-tenger felé . . . Ott, helyesebben itt áll Jézus ma is az emberfolyam partján. Felszólít minket is: vessük le bűneink szennyesét! Ez bizony nem könnyű feladat. A bűnnek is megvan a maga édessége. Sokan meg is vádolják Jézust: elrabolja tőlünk az élet örömeit . . . Nincsen igazatok. Jézus nem akar ünneprontó, örömrontó lenni. Minden igazi öröm megszentelhető, Krisztusba öltöztethető. Ha el is vesz tőlünk valamit, százszor annyit ad helyette és örök életet.

Örömhírnek szánta evangéliumát és egyházának is valami elpusztíthatatlan mosolyt varázsolt arcára. Jézus jegyesének karjában csak örvendezni lehet. Méltán írja Bernanos: „Az egyház birtokában van az öröme, a szomorú világ számára fenntartott öröme. Amit az egyház ellen teszték, az öröm ellen teszték . . .”

Jézus megkeresztelésének ünnepén álljunk mi is a Jordán folyó, a krisztusi élet vizébe . . . Szebben zúg és dalol ez a folyó, mint Szmétana szimfonikus költeménye a Moldváról. Álljunk a Jordán vizébe, hallgassuk az Atya szavát és értsük meg végre: „Itt van az Isten egészen . . . Nem elég hitben egyesülnöm vele, csak hitben bírom őt. Nekem a valósága kell. Nem tudok megnyugodni, míg el nem érem, át kell karolnom, bele kell ömlenem . . . A patak sem áll meg a parti virágnak, se a hegyoldal fenyvesének, nincs pihenése a tengerig. Nem elég tudnom, hogy van tenger. Nem elég hinnem, hogy egyszer odajutok. Meg kell csókolnom azt a partot, el kell merülnöm abban az óceánban.” (Prohászka: Ö. M. 7,346.)

TANÚSÁGTÉTEL JÉZUSRÓL

2. évközi vasárnap
Jn 1,29–34

Igen egyszerű kérdésnek látszik, de alig-alig kaptam még rá kielégítő választ. Pedig gyakran fölteszem fiatal jegyeseknek, olykor tapasztalt és vallásos felnőtteknek: véleményük szerint mit jelent kereszténynek lenni? Válaszképpen mondanak ezt is, azt is, de legtöbbször nem találunk a kérdés szívébe. Hadd idézzek néhányat! Keresztény az, akit megkereszteltek. Keresztény az, aki templomba jár, győnik és áldozik. Keresztény az, aki megfizeti az egyházi adóját stb. . . . Nyilvánvaló, hogy az evangélium tükrében ezek a válaszok nem az igazság arcát mutatják. Ezért természetesen nemcsak a hívek, hanem az igehirdetők is felelősek. Nem ismétljük eleget a keresztény élet lényegét, amit az Úr Jézus így foglalt össze: Tegyetek tanúságot rólam! A keresztény ember nem érheti be azzal, hogy Jézus felé fordul és ugyanakkor hátat fordít felebarátainak. Jézus barátsága egyúttal küldetést is jelent számunkra. Jézus ismerete és szeretete arra kötelez minket, hogy tovább adjuk embertársainknak.

Ebben a tanúságtételben az első és követendő példakép: Keresztelő Szent János. A Szentlélek által vezérelve elsőnek tanulta meg, hogy a keresztény nem magát prédikálja, nem magát adja a világnak, hanem Jézus Krisztust. Tagadhatatlan, hogy minden emberben nagy értékek

rejlének. Erre emlékeztet Madách Évájának a fáraóhoz intézett szava: „mi néked silány szám, nekem egy világ!” Lehet, hogy nem rendelkezünk a tudás és művészet kincseivel, de az egyetemes emberi értékeknek mindnyájan birtokosai vagyunk. Van szerető szívünk, van másokat simogató tekintetünk, van kedves szavakat mondó ajkunk, van mások sóhajtozását meghalló fülünk, van áldást osztó kezünk és ki tudná felsorolni szívünk kincstárának drága ajándékait?! A keresztény embernek azonban van ezeknél, sőt az egész világnál többet érő kincse és ez a mi Urunk Jézus Krisztus. Mennyei Atyánk vele együtt mindent nekünk ajándékozott. Tőlünk csak azt kívánja, hogy tovább ajándékozzuk az embereknek, más szóval: tanúságot tegyünk Jézusról.

Igen sokáig tartana felsorolni azokat a lelki ajándékokat, amelyeket Jézus osztogat az embereknek. Ezek közül Keresztelő Szent János megemlíti kettőt, talán a legfontosabbat. Az Úr Jézusra mutat és az Isten bárányának nevezi, aki elveszi a világ bűneit. Az embernek ismernie kell az ószövetség gondolatvilágát, hogy megértse ezt a kifejezést. Az emberek mindig átérezték bűnösségüket és ennek engesztelésére áldozták föl a különféle állatokat, így bárányokat is. Mintegy rájuk helyezték bűneiket, hogy velük együtt megégyjenek, megsemmisüljenek. Mikor pedig az izraeliták kivonultak Egyiptomból, ugyancsak a levágott bárányok vérével kenték meg az ajtófélfákat, hogy elkerülje házukat a halál angyala. Nem véletlen tehát, hogy az ősi keresztény hagyomány Krisztusban látta azt a húsvéti bárányt, aki megszabadít a bűn halálából. Mert a megtérés, a kereszténység útján az első lépés: elfordulni a bűntől. Isten báránya csakis így tud segíteni rajtunk. A Jézussal történő találkozásnak mindig velejárója bűnösségünk elismerése. Méltán írja a költő:

Óh, végtelen a vétkeinknek száma,
Mi álomroncsba, tört reménybe járunk,
Pusztán azáltal, hogy élünk, megyünk,
Szüntelen egy virágot tör le lábunk.

(Reményik Sándor)

Amikor Marx Károly a londoni British Museumban megírta híres kiáltványát, többek között kijelentette: „a munkások nem vezíthetnek semmit sem a kizsákmányolók ellen vívott küzdelemben, csak a bilincseiket . . .” Valóban bátor és jogos küzdelem megszabadítani az embereket a gazdasági és politikai elnyomástól. Megszabadítani a gazdasági és politikai elnyomástól. Megszabadítani az embereket a munkanélküliségtől, a kizsákmányolástól, az éhségtől, a tudatlanságtól. Ám, ha mindezt meg is valósítottuk volna, akkor sem ülhethnénk nyugodtan babérainkon. Van ugyanis egy mindennél megalázóbb szolgaság: a bűn szolgasága. Hiába él anyagi jólétben valaki, ha bűnös és káros szenvedélyek

bilincseiben vergődik. Rabja az alkoholnak, rabja a kábítószernek, rabja, megszállottja a hatalomnak, a testi élvezeteknek és ezzel belegázol mások életébe. De vajon ki szabadítja meg az embert a bűn szolgaságából? Talán a bíróságok, a rendőri szervek, a börtönök és javítóintézetek? Talán az egyre emelkedő életszínvonal, az úgynevezett gazdasági csoda? Nyilvánvaló, hogy ezekre a kérdésekre nemmel kell válaszolnunk. Bűnös énünket csak akkor fogjuk levetni, ha megismerkedünk Jézussal és benne meglátjuk egy új élet forrását. Nem a bűn ostromozása változtatja meg az embert, hanem Krisztus szépsége, tisztasága, világossága. Egy amerikai prédikátor mondotta: Csak úgy győzhetjük meg az embereket, mint a kutyákat. Látsz egy kutyát az utcán szaladni, öreg csont a szájában. El akarod venni tőle a csontot és ő erre morogni kezd, esetleg beléd is harap. Hiszen ez az egyetlen tulajdona. Ha azonban egy kövér juhcombot tartasz eléje, akkor magától eldobja az öreg csontot, felkapja a juhcombot és csóválja a farkát. Ez a kutya ettől kezdve barátod lesz. . . Valahogy így kell tennünk az emberekkel is. A bűntől csak akkor szabadíthatjuk meg őket, ha megismertetjük Jézus életével, tanításával, szeretetével. Ez lenne a feladata minden keresztyén embernek. Ez a keresztyénység lényege.

Az Úr Jézus megkeresztelkedése után János egy különleges látomásban részesült: Ezt mondja: láttam a Lelket, amint galamb alakjában leszállt az égből és Rajta maradt. Szent hitünk tanítása szerint a megszentelés művét Isten a Szentlélekre bízta. Ezért van az, hogy a Szentlélek bennünk is leszállóhelyet keres. A keresztyén élet nemcsak a bűnnel történő szakításra korlátozódik. A Szentlélek új életet akar nekünk ajándékozni. Miként egykor leszállt Máriára, úgy száll, költözik a mi lelkünkbe is. Mily gyakran megtörténik, hogy a rossz időjárási viszonyok, például a köd következtében egyes repülőterek nem tudják fogadni az érkező gépeket. Ilyen köd lelkivilágunkban a bűn, a közöny, a földiek rendetlen szeretete. Ha azonban hittel fordulunk Jézus felé, ő majd áttöri ezt a ködfelhőt és sikeres leszállást biztosít lelkünkben a Szentlélek számára.

AZ ELTEMETETT ISTENARC

3. évközi vasárnap
Mt 4,12–23

Ha figyelmesen követjük Jézus életútját, minden okunk megvan a csodálkozásra. Hiszen életében minden, de minden másként történik, amint az ember elvárná vagy elképzelné. Már csak ezért is nagy balga-

ság azt föltételezni, hogy Jézus személyét és életét csupán kitalálták. Erre ugyan senki sem találhat bizonyítékot. Egészen csendben és szégyenlyesen jön közénk. Ugyan kinek jutna eszébe, hogy a Messiás királyt egy rongyos istállóba helyezze? Harminc éves koráig Názáretben él és kétkezi munkával keresi kenyerét. Szinte fejcsóválva mondogatjuk ennek láttára: miért kellett ilyesmire tékoznia drága idejét? Mikor pedig eljött az óra, hogy meghirdesse Országá örömhírét, visszavonul a tó-melléki Kafarnaumba. Ez a tette ugyancsak visszatetszést szülhetett Izraelben. Igaz, hogy Izajás próféta megjövendölte: A pogányok Galileájából támad a világosság... Ám az emberek jobban ragaszkodtak saját elképzeléseikhez, mint Isten ígéjéhez. Jézus tehát nem Jeruzsálemből, a próféták és királyok városából indul tanító útjára, hanem a pogányokkal „megfertőzött” Kafarnaumból. Mert Isten előtt nincsen megvetett föld, Isten előtt nincs megvetett ember. Isten sohasem azt kérdezi: honnan származol, honnan jössz, hanem azt, hová tartasz? Isten nem a múltunkat nézi, hanem jelenünket és jövőnket.

Keresztelő János már Heródes börtönében raboskodott, mikor Jézus ajkán mintegy folytatásként fölcsendül előhírnökének szava: Tartsatok bűnbánatot, mert közel van a mennyek országa! Ezekkel a szavakkal a megvetett földről a megvetett emberekhez fordul Jézusunk, hogy fölmagasztalja őket. Alkotó szeretete megteremtette a csodálatos világ-mindenséget és a föld anyagából életre hívta az embert. Sajnos azonban az ember korántsem az a „szent anyag” még, aki méltó lenne az örök életre. A „legyen világosság”, a „legyen élet”, a „legyen ember” teremtő szózata elhangzott már, de Isten nem érte be ezzel. Jézus ajkán ezért csendül fel az újjáteremtő szó: Legyen istenivé az ember! Azért kötött munkakötényt maga elé, hogy hozzálasson az emberi történelem nagy műtermében a krisztusi ember kifaragásához. Ő már látja az új arcú embert, de még mennyi mindent kell lehántani róla, hogy kialakuljon szépsége! Meg kell szabadítani az állatiasságtól, a bűnös szenvedélyektől. Mennyi türelmes, finomító munkára van még szükség, hogy megszülessen az az embertípus, akiben Istennek is kedve telik! Van egy szép költeménye Reményik Sándornak, amelyben ezt a gondolatot éneklimeg:

Egy istenarc van eltemetve bennem,
S most ásót, kapát, csákányt ragadok,
Testvéreim, jertek, segítsetek,
Egy kapavágást ti is tegyetek,
Mert az az arc igazán én vagyok.

Ez a nagy életreszóló munka kezdődik a bűnbánattal és folytatódik a megtéréssel. A bűnbánat az az ásó, kapa és csákány, ami kiás minket, igazi, nemesebb énünket a bűnös szokások salakjából. A megtérés, amit

Jézus kíván, az eltemetett Istenarcot akarja napvilágra hozni. A megtérés azt jelenti, hogy kiszabadítjuk igazi énünket, szívünket a téves útirány, a helytelen szeretet, a hamis eszmények börtönéből. A megtérés azt jelenti, hogy engedjük Jézusnak leoldani bilincscinket és a megnyílt börtönajtón át követőjévé szegődünk. A maga nyers valóságában mindnyájunkban ott rejtőzik az az arc, amit Isten akar előhozni énünk mélyéből. A megtérés azt jelenti, hogy Krisztus segítségével megkeressük és megtaláljuk igazi énünket. Olyanokká leszünk, igyekszünk lenni, amilyeneknek Isten akar minket látni. Magdolna igazi énje nem az utcanő volt, hanem a keresztes alá omló, Jézus vérében megtisztuló szent vezeklő. Lévi és Zakeus igazi énje nem a harácsoló vámos volt, hanem az a nagylelkű ember, aki mindenét odaadta Jézus barátságáért. Péter igazi énje nem a Krisztustagadás volt, hanem az a szeretet, amely őt is a vértanúságra vezette. Saul igazi énje nem az egyházat üldöző farizeus, hanem a mindenkinél többet fáradó apostol. Júdás igazi énje nem az áruló volt, hanem a meghívott . . . Jézus azért jött és jön a földre, hogy ezt az igazi énünket fölszabadítsa, az elásott Istenarcot felszínre hozza. Önmagát állítja eléink tükörnek, hogy Benne lássuk meg, milyennek gondolt és milyennek akar minket is az Isten! Ő nyújt segítséget ahhoz, hogy akár 180 fokos fordulattal új irányba terelje életünket . . .

Picasso, a világhírű festő milliókat keresett különös képeivel. Egy húsvéti reggelen barátjával, Jean Cocteau-vel Róma utcáin sétált. A templomokból kihallatszott az orgonaszó, a húsvéti alleluja. Picasso ennek hallatára fölkiáltott: úgy élünk Krisztus nélkül, mint a kutya . . . Hát Jézus ettől a kutya-élettől akar minket megszabadítani. Utunkban áll, hiába próbálják sokan száműzni, elfelejteni vagy kiutasítani, mint kellemetlen betolakodót. Ma is körüljárja az emberiség utcáját és kiválaszt egyeseket. Ki kell ásni az emberekben rejlő Istenarcot! Meg kell láttatni és szeretetni a vízből, hitből és Szentlélekből fakadó új életet. Az emberek napjainkban is fölteszik a kérdést: melyik munkát fizetik meg a legjobban? Sokan például otthagyják szakmájukat, mert másutt többet keresnek. Vajon mit fizetnek az emberhalászatért? Vajon mit fizet Krisztus az apostoli munkáért? Vajon mit kapunk a lelkünk mélyéből kiásott Istenarcért? Ne higgyétek, hogy az Isten rosszul fizet és szűkmarkú munkaadó! Itt a földön lelki béke, öröm a fizetségünk és odaát örök élet a jutalmunk, a prémiumunk. Ezt a munkát ugyanis nem lehet pénzért végezni. Saját és mások megszentelése nem valamiért, hanem valakiért történik. Azért a Krisztusért, aki minden emberben közbénk jön. Azért a Krisztusért, aki minden emberben keresi önmagát, arc vonásait. Azért a Krisztusért, aki mindnyájunkat Hozzá hasonlóvá akar változtatni, hogy így az Atya keblére ölelhessen.

AZ IGAZI BOLDOGSÁG

4. évközi vasárnap
Mt 5,1–12

Ha visszapillantunk gyermekkorunk rózsaszínű világába, szép emlékek galambjai szállnak felénk és a béke olajágát tűzik szívünkre. Az ember azonban nem élhet kizárólag a múltból. Most is, ma is boldogságra vágyunk. Ha csupán saját erőnkre hagyatkozánk és így futnánk a boldogság „kék madara” után, talán hiába szaladnánk. Szerencsénkre Isten is boldogságunkat akarja. Krisztus ezt az örömhírt hozta nekünk: igazi kereszténynek lenni annyi, mint boldognak lenni. Ha ennek hallatára hitetlenkedve néztek rám és ezt mondjátok: mi mégsem vagyunk boldogok, akkor erre azt kell válaszolnom: azért van így, mert nem vagytok igazán keresztények.

Sokszor szomorúan tapasztalja az ember, hogy a gyakorló keresztények közül is mily kevesen tartják valóban örömhírnek Krisztus üzenetét. Hogy félreismeri a keresztény hitet az, aki nem lát benne egyebet, mint parancsok, tilalmak összességét. Hogyan is érthetné meg a kereszténységet, mint boldogságot, az, aki kényszeredetten jön szentmisére és ímmel-ámmal végzi vallásos gyakorlatait?! Sajnos még közöttünk is akadnak fekete lelkek, akik nem hisznek a boldogságban. Az életben mindig csak a rosszat veszik észre és nem látják az öröm felénk hulló rózsaszirmait. Itt ezen a sáros földön, mondják egyesek, ahol minden évben elhervadnak a virágok és őszbe csavarodik az idő vén fája, itt, ezen a földön egyáltalán lehet boldognak lenni? Vajon lehet örülni azon a földön, ahol sírgödrök sötétlenek és magukba zárják szeretteinket? Vajon lehet boldognak lenni azon a földön, ahol sárba tiporják az igazságot, ahol tövissel koronázzák az Élet Urát? És éppen ti beszéltek örömről és boldogságról, ti keresztények, akik egy keresztre szegezett embert imádtok? Vajon lehet-e egy keresztrefeszített, a fájdalmak férfja a boldogság hirdetője? Olyan kérdések ezek, amelyek fölvetődnek azok szívében is, akik szomjas lélekkel hallgatják Krisztus evangéliumát. Igaz, el kell ismernünk, Jézus olyan boldogságot ígér követőinek, amely első hallásra oktalanságnak látszik. Csak azok részesülnek benne, akik hiszik, hogy Isten oktalansága bölcsebb az emberek okosságánál.

Most nem szándékozom végigelmélkedni az úgynevezett „hegyi beszéd” nyolcszoros boldogságígéretét. Am ez nem is szükséges. Amint a tengervíz egyetlen cseppjétől megismerjük ízét, éppen így Jézus egyetlen ígéretéből is megismerhetjük boldogsága édességét... A nyolc boldogságígéret minden mondata így kezdődik: Boldogok vagytok! Jézus tehát nem azt mondja, hogy boldogok lesztek, hanem: már most boldogok

lehettek. Mennyi öröm, milyen boldogság fakadhat egy emberi szív hozzánk hajlásából! A hívő ember Isten barátságának részese, aki a hit által szívünkben lakozik. A boldogságot ígérő Jézus azokhoz a nagyszerű emberekhez fordul, akiknek minden kevés, minden kicsi és egyedül Isten a hatalmas. Ezeknek hirdeti: boldogok, akik sírnak, akik szomorkodnak: majd megvigasztalják őket. Első hallásra meghökkentően hangzik Jézus ígérete. Boldogok, akik sírnak . . . Ó, Urunk, hogyan nevezheted boldogoknak az anyákat, akik sírva borulnak gyermekük koporsójára? Hogyan nevezheted boldognak az özvegyeket, akik könnyeikkel öntözik hitvesük sírdombját? Hogyan mondhatod boldognak az árvákat, a betegeket, a szenvedőket, a nyomorultak hosszú-hosszú karavánját? Mi emberek ugyanis, amikor a siránkozóakra gondolunk, rájuk gondolunk. Jézus azonban nem azoknak ígér boldogságot, akik önmagukat siratják. Ő azoknak kínálja boldogságát, akiket könnyekben kicsorduló fájdalommal tölt el Isten ügyének hátráltatása. A sok eltékozott kegyelem, a süket fülek, a keményszívűség, a bűn útján botorkáló emberek miatt érzett szomorúság, az értük ejtett könny az, amiben fölragyog a boldogság szivárványa. A keresztyén embert mélységesen elszomorítja a hit ellen folytatott hadjárat. A szociális igazságtalanság, a faji és világnézetű megkülönböztetés, a zsarnokok dühe, a haláltáborok iszonyúsága, mindez fájdalommal koszorúzza szívünket. Jézus mégis boldognak nevezi az így szomorkodókat. Nem a könnyek, nem a szomorúság, hanem a rájuk váró vigasztaló kegyelem miatt. Nem a könnyek tesznek boldoggá, hanem az a nemes, Istennel együttérző lelkület, amelyből a könnyek fakadnak. Aki ennyire együtt gondolkozik, érez és él Istennel, az nem lehet boldogtalan. Lehet, hogy szenved, bánkódik, de könnyeiben az Istenszerető öröme ragyog. A lelki ember boldogsága ez, Isten gyermekeinek könnyes öröme a föld legdrágább gyöngye, amely nem a tengerek mélyén, hanem a keresztyén szívekben terem . . .

Íme, ilyen vagy ehhez hasonló a keresztyén ember boldogsága. Elismerjük, hogy ez lényegesen más, mint a testi, az evilági ember boldogsága. Mégis ez az igazi! Vajon a föld rabjai miben keresik boldogságukat? A pénzben, a hatalomban, a testi élvezetekben. És vajon megtalálják? Vajon boldogok? Hát nem onnan származik a földön minden nyomorúság, hogy boldogítónak tartjuk a pénzt, a hatalmat, a véren szerzett dicsőséget? Sajnos, igen sokszor az emberek téves boldogságkeresése változtatja a földet siralom völgyévé. A tények tehát Jézust igazolják. A boldogság mégiscsak a keresztyéneké. A boldogság mégiscsak Jézus kezében van és másnál hiába keresik . . . A lelki ember boldogsága ez, Isten gyermekeinek könnyes öröme, a föld legdrágább gyöngye, mely nem a tengerek mélyén, hanem Istenért élő szívünkben terem.

ÉGŐ GYERTYÁK

Gyertyaszentelő
Lk 2,22-40

Az anyaszentegyház, mint Krisztus életének folytatója, minden esztendőben megjeleníti Jézus történetét. A liturgia isteni színjátékában végigvezet minket Betlehemtől a Golgotáig. Teszi ezt elsősorban azért, hogy szent példája előttünk ragyogjon és követésére ösztönözzön minket.

A mai ünnep, Gyertyaszentelő Boldogasszony, Mária tisztulását és Jézus templomi bemutatását állítja lelki szemeink elé. A zsidó törvény szerint minden asszony, akinek fia született, negyven napig tisztátalannak számított és nem léphetett a templomba. Jóllehet Mária szűzen foganta és szülte gyermekét, mégis alávetette magát ennek a törvénynek. Arról a kivételes kegyelemről, amiben Isten részesítette, mit sem tudtak az emberek. Mária sem akarta hangoztatni. Nem akart külön utakon járni, hanem mint mindig, most is engedelmeskedett. A templomban tartózkodó papok és hívők semmi rendkívülit nem láttak benne és gyermekében. Csak a Szentlélek különös ajándékának köszönhető, hogy az ősz Simeon fölismerte Jézusban a világ Megváltóját.

Erre az eseményre emlékezünk a mai ünnepen. Egyházanyánk, mint egykor Mária Simeonnak, nekünk adja Jézusát. Megajándékoz tanításával az igehirdetés által. Megajándékoz kegyelmével a szentségek által. A szentáldozásban pedig szívünk bölcsőjébe fekteti. S teszi egyházunk mindezt azért, mert Isten nekünk szánta egyszülött Fiát. Erre figyelmeztet az a gyertya is, amit a mai napon megszentel és kezünkbe ad. Emlékeztetni akar a karácsonyi gyertyagyújtásra, amikor a föld gyertyatartójára helyezte a világ világosságát, a mi Urunk Jézus Krisztust. Korántsem azért, hogy véka alá rejtjük, hanem Máriához, Simeonhoz hasonlóan szívünk oltárára helyezzük. Így leszünk méltók a jézusi küldetésre: „Ti vagytok a világ világossága . . . Úgy világítson világosságtok az emberek előtt, hogy lássák jótetteiteket és magasztalják mennyei Atyátokat . . .!”

Mindebből nyilvánvaló, hogy a megszentelt gyertya nemcsak Krisztust jelenti, hanem figyelmeztet mindenkori keresztény hivatásunkra. Amikor a mai ünnepen gyertyát szentelünk és gyertyát gyújtunk, tesszük ezt annak a gondolatnak jegyében, hogy tovább kell adnunk Krisztus világosságát. Nem elég magunkban melegedni Jézus tüze mellett. Nem elég betelnünk a krisztusi tanítás szépségével. Nekünk is tüzet kell fogunk, melegítenünk, világítanunk kell az emberek között. Hadifogságomban, fent a hideg északon nagyrészt faházakból épülnek a faluk és városok. A házsorokat feltűnően széles utcák választják el egymástól.

Nem ok nélkül. Így védekeznek már jóelőre az esetleges tűzvész pusztítása ellen. A széles utcák útját állják a tűz elharapódzásának. Jézusunk azt mondotta, hogy tüzet jött bocsátani a földre. Azt akarja, hogy az emberek előtt felragyogjon Istenismerete és -szeretete. Sajnos, az isteni tűznek útját állják a bűn, a közöny, a tudatlanság széles utcái. Ezért kell nekünk, az Ő követőinek tovább adni, tovább vinni azt a tüzet, amelyből nem pusztulás, hanem áldás árad az egész emberiségre.

A mai ünnepen, az égő gyertyák világosságánál érdemes szembenéznünk azzal a kérdéssel is, hogy hol ég életünk gyertyája? Vajon a szeretet oltárán-e vagy a bűn ravatalán? Ha a szeretet oltárán égünk, akkor nem élünk hiába. Csak így reménykedhetünk abban, hogy életünk csönkig égő gyertyáját, annak fényét Isten átmenti majd az örök élet világosságába. Ha azonban a gyűlölködés, a hitetlenség, a bűn ravatalán égünk, eltékozoljuk életünket. Ez a tűz csak pusztít, rombol és szemfödőt terít az emberi életre. Ez a tűz riasztó, elvásztató erő és nem a boldogság szolgálója. Ezt a tüzet nem élesíteni, hanem oltogatni, szent kötelességünk.

Ilyen gondolatok jegyében fogjuk kezünkbe szentelt gyertyánkat és ezzel a szerető világossággal járjuk az élet útjait. És ha találkozunk sötétben botorkáló testvéreinkkel, gyűjtsuk meg életük füstölgő kanóciát. Legyünk a gyűlölködés, a tudatlanság tüztöltői és a szeretet, Krisztus világosságának lelkes meggyújtói!

SÓ ÉS VILÁGOSSÁG

5. évközi vasárnap
Mt 5,13-16

Jóleső érzés ébred szívünkben, ha felénk fordul az emberek bizalma és szeretete. Talán veled is megtörtént, hogy munkatársaid vagy főnököd bizalma olyan szerepet kínál, amire örömmel mondd az igent. A belénk vetett hit, a felénk áradó szeretet megsokszorozza erőnket és így lehetővé teszi, hogy megfeleljünk a hozzánk fűzött reményeknek. Olykor sajnos megtörténik, hogy legjobb akaratumk ellenére sem tudjuk betölteni a fölkinált szerepet. Az ember nem lehet mindig az, aki szeretne lenni . . .

A mai evangéliumban valami hallatlan dologról értesülünk. Jézus fordul hozzánk és határtalan bizalomtól vezérelve kijelöli feladatunkat, szerepünket az élet színpadán. Ti vagytok a föld sója – ti vagytok a világ világossága! Félre tehát minden kishitűséggel, félszeggel, ki-

sebbrendűségi érzéssel Ne bújjatok el az emberek elől a félelem és szégyenkezés bokraiban! Nem a színpad mögött van a helyetek, hanem a színpad, az élet közepén. Ha valóban magatokba szívátok Krisztus igazságát, szeretetét, életét, semmi okotok a menekülésre. Bátran lépjete az emberek elé, hogy fölkináljátok nekik kincseiteket. A keresztény ember nem lehet szőkevény, nem bújhat el a templomok homályában, a maganélet rejtekében.

Bertolt Brecht Szent Johannáról szóló drámájában mondja: „Ne arra törekedjete csupán, hogy jobb emberként hagyjátok el a világot, hanem jobb világot hagyjatok hátra . . .” Hát Jézus éppen ezt kívánta tőlünk, hűséges követőtől! Jobbá kell tennünk a világot! A kérdés mármost az, hogy ez a nagy vállalkozás miként lehet eredményes? Nem kétséges, első feltétele a mi jobbá válásunk, a mi átváltoztatásunk. Nem cukorra, nem borssá, hanem sóvá és világossággá. Nagy szükség lenne erre napjainkban! Egy meglehetősen sötétenlátó teológus mondotta: „A tisztesség jele, ha valaki szégyelli, hogy a XX. században született . . .” (Wilhelmsen) El kell ismernünk, hogy nem egészen alaptalan ez a megállapítás. Ezért is sürgető feladat, hogy Krisztus evangéliumával megszözzük és megvilágítsuk ezt a sötét világot.

Nyilvánvaló, hogy a só csak akkor izesítheti meg ételünket, ha a só-tartóbból az ételbe szórjuk. A föld sem lesz termékenyebb, ha a műtrágyát raktárainkban őrizgetjük. Éppen ezért senki sem lehet önmagában és önmagáért keresztény. Szöges ellentétben állna Jézus szándékával az a törekvés, amely gettónak nézne az egyházat és válaszfalakat építene ember és ember közé. Jézus nem azt mondja: ti vagytok a világ gyémántja, amit páncélszekrényben őriztetek. Só vagytok, melyet bele kell szórni az emberi életbe, mert csak ezáltal lesz ízessé, igazán emberivé és istenivé.

Az is nyilvánvaló, hogy a sónak fel kell oldódnia, mert csak így izesítheti meg ételünket. Vajon mi az a csodálatos oldószer, amely sóvá nemesített életünket föloldja és elvegyíti az emberiség életében? Semmi más, mint a jötteinkben megnyilatkozó szeretet. Az evangélium igazságának az evangéliumi szeretet az oldószere. A magyar származású tudós: Wigner Jenő mondotta egy interjúban: Egyszer kiszámítottam, ha az összes energiát, ami az atomenergiában rendelkezésünkre áll, fölszabadítanánk, a föld hőmérséklete 100 000 C-fokra emelkedne. Ehhez hasonlóan mondhatjuk: mily ugrásszerűen emelkedne az emberi életben a jó-ság és szeretet hőmérséklete, ha Krisztus világosságát árasztanánk a világra. Minden emberben ott szunnyad a szeretet energiája, csak a föl-szabadító krisztusi világosságra várakozik. Vajon mi a legcsodálatosabb a szentek életében? Talán azok a csodák, rendkívüli események, amelyek oly feltűnővé tették életünket? Nem! Hanem a szeretet melege és világossága, amely magához vonzotta és átformálta az embereket.

„Aki a jót szeretetben gyakorolja, az már ezzel jótékonyan hat egész környezetére, olyan mint a napsugár, mely a virágokat a sötét földből kicsalogatja . . .” (Prohászka) A szentek puszta léte, közöttünk élése elegendő ahhoz, hogy tavaszt fakasszon a lelkekben.

Gyakran hallja az ember: miért nem tesz az Isten valami nagy csodát, hogy minden ellensége megszegyenüljön és megtérjen. Nos, az Isten ilyen nagy csodát akar tenni. Nem egymaga, hanem velünk és általunk. Ez pedig nem más, mint a szeretet csodája. Talán senki sem kételkedne Isten létezésében, ha szeretetünk eltakarná a rossz véres sebét a teremtés arcán! Senki sem kételkedne, hanem hinne Krisztusban, ha minden követője só és világosság lenne mások számára.

Ti vagytok a föld sója, ti vagytok a világ világossága. Ezt mondja az Úr Jézus. Nekünk mondja és ezért lelkiismeretvizsgálatot tartva tegyünk kérdőjelet e kijelentés elé. Valóban só vagyok-e, valóban világosság vagyok-e? Legalább kezdjünk azzá válni! Akarjunk azzá válni. Úgy, ahogy a költő énekli egy szép versében:

Az élet örök búcsúzás.
Ó, bárcsak tudnánk távozáskor
fényt hagyni, mint a Messiás,
beleszeretni a szívekbe,
apostolokba, mártírokba,
hogy átadják a századoknak,
a századok az ezredeknek!
Fényt hagyni, mint a Messiás!

.....
Vagy legalább is mint a Nap,
melyet elnyelt az alkonyat,
de a legbúsabb éjben is
világít még a gyöngyvirágban,
a liliomban, mécsvirágban.
Az életünk olyan tűnékeny.
Ó, szent fényt hagyni volna jó!

[Mécs László]

TÖBBET A LELKIEKBŐL!

Hamvazószerda

Hamvazószerdával minden igaz keresztény számára véget ér a farsangi multság és megkezdődik lelki tavaszunk: a nagyböjt. A muldóság jelképével, szentelt hamuval hinti meg homlokunkat az egyház és ezzel emlékeztet a földi dolgok tisztavirág életére. Böjtölésre, önmegtagadásra, engesztelésre, megszentelődésre biztat. Vonuljatok vissza a lármas világból és térjete haza szívetek otthonába! Ott keressétek, mert ott találhatjátok meg igazán lelketek nyugalmát.

Mindezek hallatára tévedés lenne a nagyböjti időt úgy értékelnünk, mint a lemondások időszakát. Mikor egyházanyánk arra biztat, hogy kevesebbet igényeljünk a testi javakból, ugyanakkor szeretné, ha többet igényelnénk a lelkiekből. Mert nemcsak kenyérrel él az ember! Mit használ, ha az egész világot megnyeri is, lelkének azonban kárát vallja? Sajnos a legtöbbször észre sem vesszük, hogy egész esztendőben, olykor egész életünkben éheztetjük a lelkünket. S történik mindez azért, mert ez az éhség nem lép föl olyan követelő erővel, mint a testi éhség és szomjúság. Megvonjuk lelkünköt azokat a táplálékokat, amelyeket oly bősen terít elénk így nagyböjt idején az anyaszentegyház. Egész évben éhezettették lelketeke, legalább most gondoskodjatok arról, hogy jól lakhasson. Olvassátok a Szentírást, hallgassátok Isten igéjét, többet imádkozzatok, elmélkedjete Isten gondolatairól! Tehát kevesebbet a szórakozásból és többet az imádságból. Kevesebbet a gyűlölködésből és többet a szeretetből. Kevesebbet a civódásból és többet a békességből. Kevesebbet a hazugságból és többet az igazlelkűségből. Kevesebbet a test örömeiből és többet Krisztusunk testéből. Kevesebbet az élvezeti cikkeköt – kávé, alkohol, dohányzás – és többet az akaratot edző önmegtagadásokból. Kevesebbet a bűnből és többet a bánatból. Szent Ágoston írja: „A jócselekedetek kezdete a gonosz cselekedetek bevállása és megbánása.” A bűnbánat által mintegy kiürítjük lelkünket, hogy a bűn helyett megtölthessük az isteni élet, a kegyelem kincsével.

Felvetődik mármot a kérdés, hogy mi a célja ezeknek a törekvéseknek és gyakorlatoknak? Miért kell megtisztítani lelkünket, elrendezni gondolatainkat és megedzeni akaratunkat? Miért kell a nagyböjti időben az előbb említett módon följavítani lelkünk állapotát? A kérdésre egy másikkal válaszolok: mi vonzza a hegymászókat a veszedelmes csúcsok meghódítására? A legtalálób választ egy angol hegymászó adta, aki egyébként 1924-ben életét vesztette a Mont Everest megmászása közben. Ezt mondotta: hogy miért mászok az Everestre? Mert ott van . . . ! (Rockenbauer Pál: Amiről a térkép mesél, 66. o.) Nos, így

vagyunk mi hívó emberek is. Itt magasodik előttünk, életünkben, minden létező mögött a legnagyobb hegy: az Isten. Itt van és hív minket. Útikalauzul Fiát küldte hozzánk: a mi Urunkat, Jézus Krisztust. Igaz, hogy keresztúton vezet, de ha Őt követjük, nem fogunk eltévedni. Igaz, hogy követése komoly erőfeszítéseket kíván, de megéri. Igaz, hogy sok mindent el kell dobnunk, de a nagy cél érdekében érdemes meghoznunk ezt az áldozatot.

A nagyböjti időben járjuk nagy szeretettel keresztutunkat! Itt tanulhatjuk meg Jézusunktól: miként lehet a szenvedés utcájából befordulni és eljutni a lelki béke, az újjászületés életére.

LÉLEKFARAGÓ MŰVÉSZET

Nagyböjt 1. vasárnap
Mt 4,1–11

A keresztény hívek jól tudják, hogy egyházunk ősi hagyománya szerint, a nagyböjti időben nem illik zajos mulatságot rendezni. Ez a magyarázata, hogy ebben az időszakban ritka az esküvő templomunkban. Nem azért történik ez így, mintha nem látnánk szívesen oltárunk előtt a boldogságra vágyó fiatalokat. Inkább arról van szó, hogy egész nagyböjtben egy olyan esküvőre készülünk, amelyet mennyei Atyánk rendezett és rendez népe örömeire és dicsőségére. Égi vőlegényünk, a mi Urunk Jézus Krisztus lép elénk, hogy nászmenetté változtassa életünk keresztútját. Jézus jön felénk, hogy átvegye, nem ellenségei, hanem Atyja kezéből a keresztet. Jegyesi ajándékot lát benne és rajta öleli szívére szüzi jegyesét, az anyaszentegyházat.

A nagyböjti szent időt éppen ezért nem a bűnbánó szomorúság, hanem sokkal inkább a boldogságos szenvedés idejének kell neveznünk. A ruháitól megfosztott Jézus minket is arra biztat: vessétek le az álarcot és a szeretet őszinteségével álljatok Isten elé! Legyen vége a farsangi álarcosbálnak! Mutassuk meg igazi arcunkat! Jaj nekünk, ha minden szépség csak álarc rajtunk. Jaj nekünk, ha csak a halál veszi le rólunk az álarcot! Jaj nekünk, ha kozmetikált hazugsággal próbáljuk eltakarni lelki arcunk rútságát. Itt az ideje, hogy Krisztus arcába nézzünk és hozzá-lássunk végre igazi arcunk megformálásához. Ez a munka sokszor húsunkba vágó vésőt igényel, de valójában igazi szépségünk kiformalója. Tévedés lenne, ha bárki azt gondolná: az egyház ellensége az örömmek és ezért rekeszti be a farsangi mulatságot. Nem, ez nem igaz! Talán hallottátok már Nagy Szent Teréz nevét, az egyház legszigorúbb szerce-

tesrendjének nagy reformátorát. Ő volt az, aki a kolostor ebédlőjében nemegyszer megtáncoltatta a nővéreket. No, nem férfiakkal, hanem egymással táncoltak az apácák. S tette mindezt azért, mert véleménye szerint a karmelita élet szigorúságát nem lehetne elviselni, ha nem fűszereznék olykor a könnyed vidámság óráit. A kereszténység tehát nem ellensége az örömnak, sőt ellenkezőleg. Oly telhetetlen örömeiségében, hogy nem éri be a mulandó örömeikkel. Azt akarja, hogy a földi örömeök rózsadombjairól magasabbra, az isteni, a lelki örömeök csúcsaira hágjunk. Az önmegtagadás, a vezeklés, a böjtölés tehát nem rózsatiprás. Olyanok ezek a gyakorlatok, mint a vizek erejét lefogyó és hasznosító zsilipek. „Lefogni az életet, mint a hegyekről vágató vizet, hogy magasabbra szakelljen. Ez az önmegtagadás filozófiája.” (Prohászka)

Erre akar megtanítani minket Jézus, midőn elvonul és negyven napig böjtöl a pusztában. Mivel jól ismeri természetünket, az evilági gyönyörök csábos erejét, jómaga is magához engedi a nagy Kisértőt. Tette ezt azért, hogy megmutassa: miként kell viselkednünk a kísértések közepette. Mindenekelőtt azt kell megtanulnunk példájából, hogy a bűnnel nem szabad alkudoznunk. Pedig a sátán első ajánlata olyan ártatlannak látszik. Változtasd át a köveket kenyerekké! Ugyan mi rossz van ebben? Jézus azonban mélyebbre lát az elutasítja az ördögi ajánlatot. Vajon miért? Jézus megválaszolja: nemcsak kenyérral él az ember! Ebben a mondatban a „csak”-on van a hangsúly. Jézus nem vonja kétségbe: emberi életünk elképzelhetetlen kenyér, táplálék nélkül. Am éppen azért, mert lelkünk is van, nem szabad „csak” ezzel beérnünk. Azért hozta és azért osztogatja oly bőkezűen az isteni ige kenyerét, hogy már itt a földön megízlelhessük az isteni élet édességét. Jézus jól ismeri az embert, az Atya terveit és ezért hirdeti: az üdvösséghez, az igazi boldogsághoz nem elegendő a tele has, az egyre emelkedő életszínvonal. Súlyos tévedés és egyenesen ördögi gondolat azt állítani, hogy csak kenyérral él az ember. Hiába építünk felhőkarcolókat, modern lakótelepeket, ha elhanyagoljuk belső világunk, erkölcsi életünk kiművelését. Hiába repülünk a holdba, ha már előtte összeveszünk az osztozkodáson. Mit ér a napfényes tanterem, ha lelkileg üres, csenevész ifjúság üldögél padjaiban. Életünk boldogsága elsősorban nem attól függ, hogy mink van, hanem mik vagyunk. Nemes, erkölcsös, finomlelkű embert nevelni sokkal nehezebb, de sokkal fontosabb, mint atombombát gyártani! Jóllehet az élet számos területén örvendetes fejlődést tapasztalunk, lelki téren inkább visszaesést. Érdekes jelensége korunknak, hogy az egyház legszigorúbb szerzetesrendjeibe jelentkeznek a legtöbben. Mi a magyarázata ennek? Az a fölismerés, hogy nemcsak kenyérral él az ember. Az a fölismerés, hogy az embernek lelke is van, sőt a boldogság igazi termőtalaja ez. Az a fölismerés, hogy a világ sivatagi pusztaságában Jézus az oázis, ahol az élet vizei fakadnak.

A magyar lelki irodalom legnagyobb mestere, Prohászka Ottokár írja: „Nem minden művészet ethika, de minden ethosz-teremtés művészmunka.” (Ö. M. 7,245.) Az erkölcsös ember, a krisztusi ember kiformálása a legnagyobb művészet. Az ember kemény anyagból van gyúrva és ezért nem lehet véső és kalapács nélkül megformálni. Csengjen hát fülünkbe a költő figyelmeztetése:

Mint a bókos szentek állnak a fülkében
kívülről a szemek kifaragva szépen,
de befelé, hol a falnak fordul hátok,
csak darabos szikla s durva törés tátog:
ilyen szentek vagyunk mi!

.....

Ki farag valaha bennünket egészre,
ha nincs kemény vésőnk, hogy magunkat vésne,
ha nincs kalapácsunk, szüntelenül dülő,
legfájóbb mélyünkbe belefúró fúró?
Szenvedésre lettünk mi!

Szenvedni annyi, mint diadalt aratni:
Óh, hány éles vasnak kell rajtunk faragni,
míg méltók nem leszünk, hogy az Ég királya
beállítson majdan szobros csarnokába.
Krisztus urunk, segíts meg!

(Babits Mihály: Psychoanalysis christiana)

ELVÁLTOZOTT SZÍNÉBEN

Nagyböjt 2. vasárnap
Mt 17,1-9

Bizonyára jártatok már magasba nyúló hegyek tetején! Fáradtságos a kapaszkodás, torkunkban ver a szívünk. Izzadtunk, kifáradtunk, de végre mégiscsak felértünk. Mikor a hegycsúcson arcunkba csapott a friss, tiszta levegő, egyszerre minden fáradtságunkat elfeledtük. Kitégult látóhatárunk, a völgyek feltárták szépségüket. Ám a magasból nemcsak többet, de mindent másképpen is látunk. Eltörpülnek a házak, hangyákká alázódnak az emberek és vékony szalagokká a poros országutak. Mi-

közben belegyönyörködünk e lelket nyugtató kilátásba, gondolkozásunk is megváltozik. A magasságokból másként látjuk még saját életünket is.

Nem véletlen, hogy a földön járó Údvözítő is szerette a hegyeket. Szívesen imádkozott a természetépítette oltárokon és nemegyszer a szelíd dombok lettek szószékeivé, ahonnan a köréje gyült embereket tanította. Egy ilyen magaslaton mondta el híres Hegyi beszédét is, ahol meghirdette a nyolc boldogságot. Egy hegyen, éspedig az Olajfák hegyén kezdte meg szenvedését. Keresztfája is a Golgota hegyéről magasodott az ég felé. Mikor pedig föltámadása után visszatért az Atyához, akkor is egy hegyről emelkedett az „örök halmok” magasába. Nem csodálkozhatunk tehát, ha a mai evangéliumban arról hallunk, hogy Jézus maga mellé vette Pétert, Jakabot és Jánost és fölvitte őket egy magas hegyre. Nem azért, hogy a természet szépségében gyönyörködjenek. Ebben az esetben önmagát akarta megmutatni az isteni dicsőség fényében. Vajon miért tette ezt? Éppen Ő, aki sohase törekedett arra, hogy saját személyét a rendkívüliség fényébe öltöztesse és sokszor azt is megtiltotta, hogy hirdessék csodatetteit. Elfutott a tömeg elől, amikor királlyá akarták választani. Most mégis odaáll apostolai elé és elkápráztatja őket valami földöntúli fényességgel. Vajon miért tette ezt? Mert előre látta, hogy a szenvedés éjszakáján ők is meginognak. Hadd erősödjön meg bennük a hit fénye, hadd érezzék, hogy Krisztus világosságát nem lehet kioltani. Az apostolok szemét és lelkét megigézte a ragyogó látomás. Nem csoda, ha ajkukra tolul a híres vallomás: Uram, jó nekünk itt lennünk! Itt, az „örök Világosság” ragyogásában. Itt, a boldogító Istenlátás előcsarnokában. Az emberi szív boldogságra lett teremtve és görcsösen belekapaszkodik abba a földbe, ahol e boldogság virágai kéklenek. Sajnos a boldogság hervadó virág a földön. Ezért nem lehet kunyhót építeni a Tábor-hegyén. A fény kialszik, a látomás eltűnik, lehull a hétköznapi függönye. Nem hiszem, hogy az apostolok valaha is elfeledkeztek erről a látomásról. Ha el is takarta nagypénteken a csalódások sötétje, a föltámadás után újra fölragyogott előttünk.

Urunk színeváltozásáról hallva, a mi szívünket is elfogja valami „szent irigység”: de jó lenne, ha mi is megláthatnánk Jézust! Mennyivel könnyebb lenne hinni, hűségesnek maradni, erősnek lenni a kísértésekben, a kételyek éjszakájában, ha Krisztus arca ragyogna ránk. Igaz, olvasunk szentekről, akik már földi életükben részesültek ilyen látomásokban. Ám ez igen keveseknek jut osztályrészül. Legtöbb követőjének Jézusunk csak azt a boldogságot ígéri, amely a hitből és nem a látásból fakad. Boldogok, akik nem látnak és mégis hisznek. Földi életünk során csak a hit szemével láthatjuk. Szemünk csak kenyeret és bort lát, hitünk Jézus testét és véréét. Szemünk az egyházban gyarló, bűnös emberek gyülekezetét látja, hitünk Jézus titokzatos testét. Szemünk vérző

sebeket lát, hitünk Krisztus megváltó sebeit ismeri fel bennük. Jézus nem hagyott el véglegesen minket. A szeretet találékonyságával annyi, de annyi mód adatott Neki, hogy köztünk maradjon. Gárdonyi Géza írja egyhelyütt: „A meghalt írók úgy mentek el közülünk, mint a mesebeli tündérlány az egyszerű pásztorfiútól. A selymes pázsiton otthagya gyémántos aranyfátylát . . .” Jézus ennél is többet adott és hagyott nekünk. Például üdvözítő tanítását a Szentírás könyveiben. Szent Ágoston szavai szerint a Szentírást az Atyaisten írta, a Fiú vérével és minden tévedéstől megóvta a Szentlélek pecsétjével. Ez a könyv lett az isteni igazságra vezérlő kalauzunk. Ez a könyv lett a nyugati kultúra termőföldje is. Méltán írja egy jeles bölcselelő: „Vedd el az európai embertől a bibliát és elvetted kultúráját . . .” (Jaspers) Aki hittel és szeretettel olvassa a Szentírást, annak lelke Tábor-heggyé fényesedik, ahol Krisztus arcába tekinthet. Erről vall a nagy író, Dickens is egyik emlékezésében: „Elővette az örök könyvet, a fáradt és megterhelt emberek könyvét és felolvasta azokat a szent dolgokat, amelyekben egyformán gyönyörűségét találja a vak, a sánta, a koldus, a bűnös, a gyalázatokkal terhelt nő, mert mindenki találhat benne írt lelki sebeire. Olvasta annak történetét, aki a világra jött, hogy részt kérjen magának az élet minden keserűségéből, szenvedéséből s végül meghaljon mindnyájunkért.”

Ha őszinték vagyunk, be kell vallanunk: nem tudjuk megmondani miféle szempont vezérelte Jézusunkat tábor-hegyi színeváltozásában. Feltételezhetjük, hogy ezzel is példát akart adni nekünk. Föltámadása után megdicsőült testével áthatolt a zárt ajtókon és falakon. A mai ember szívében számtalan falat építettek; a hitelenség, a közömbösség, a gyűlölet falát. Hogy ezeken áthatolhassunk, nekünk is meg kell dicsőülnünk. Lelki emberekké kell változnunk, akik a meggyőző tanúságtétel fényével utat készítenek Krisztus számára az emberek életében. Legyen az otthon és a munkahely Tábor-heggyé, ahonnan Krisztus szeretetét és ismeretét sugározzuk embertársaink felé.

JÁKOB KÚTJÁNÁL

Nagyböjt 3. vasárnap
Jn 4,5-42

Szent Pál apostol és minden nyomdokába lépő igehirdető különös kegyelemnek, kitüntetésnek tartja Krisztus evangéliumának hirdetését. Azt is megjegyzi és ebben mindannyian egyetérthetünk vele, hogy az evan-

gélium egy kimeríthetetlen forráshoz hasonlít. Maga az Údvözítő figyelemzet erre a Jákob kútjánál folytatott beszélgetésében.

Jézus fáradtan leül egy Jákobról nevezett kút mellé, tanítványai pedig elmennek a városba ennivalóért. Jön egy szamariai asszony vizet meríteni. Jézus nemcsak megszólítja, de meg is kéri: adj innom! Az asszony meglepődik, akárcsak a később visszatérő tanítványok. Vajon mi okozta meglepetésüket? Hát egyszerűen az, hogy Jézus szóba áll egy asszonnal, aki ráadásul szamariai. Tudnunk kell, hogy a zsidók a fogságból történt visszatérésük óta meglehetősen rossz viszonyban voltak ezzel a népcsoporttal. Mivel összeházasodtak a pogányokkal, megszakították velük a közösséget. Ezért a szamaritanusok Garizim hegyén külön templomot építettek. Már az is meglepő, hogy Jézus szóba áll vele. Tetének merészségét még növelte, hogy nem szamariai férfival, hanem egy asszonnal elegyedett beszédbe. A korabeli zsidóság leértékelte a nőt és alkalmatlannak tartotta minden vallási igazság megértésére. Természetesen Jézus nem csatlakozott ehhez a véleményhez. Ő nem tesz különbséget férfi és nő között vallási vonatkozásban. Isten nem veti meg teremtményeit, mindenkivel szóba áll. Nincs tehát igazuk azoknak, akik azt mondják: Istennek csak két szava van az emberhez: egy életre szólító és egy halálba küldő. Ezenkívül nem szól hozzánk és nem törődik velünk. Mindez persze szöges ellentétben áll a keresztény felfogással. Hiszen Jézus küldetése, fáradságos tanító tevékenysége arról tanúskodik, hogy Istennek nagyon is sok mondanivalója van az ember számára. A mi Istenünk nem néma, hanem beszédes Isten.

Köztudomású, hogy a keleti világban, a sivatagos pusztaságokban különösen nagy értéke van a víznek. Ezért olvashatjuk egy arab mondasban a következő gondolatot: Nagy rosszat tesz az, aki kirabolja embertársát és ezzel nyomorba taszítja. Még nagyobb a bűne annak, aki erőszakosan kioltja egy másik ember életét. Am a legnagyobb gáztettet az követi el, aki fölfedez a sivatagban egy forrást és ezt titokban tartja, nem árulja el senkinek. Nos, amint ez a mai evangéliumból kiderül, Jézus nem így cselekedett. A vizet merítő asszonynak fölfedi kiletét. Olyan forrás ő, amelyből örök életre szökellő víz fakad. A régi világban elterjedt szokás volt, hogy háborús időkben megmérgezték a kútakat. Sajnos valami hasonló napjainkban is megtörténik. Egyre jobban fertőződnek, szennyeződnek vizeink, apadnak kútjaink és hiánycikk lesz a jó ivóvíz. Ám, nemcsak a testi életünkhöz szükséges vizek fertőződnek és fogyatkoznak, hanem szellemi életünk forrásai is. Ezzel szemben Jézus tanítása tiszta forrás minden idők embere számára. Éltesítő vizét csak azok élvezhetik, akik elindulnak feléje, merítenek és isznak vízből. Ennek persze komoly ára van, amit hitnek nevezünk. Az emberek oly sok mindennel megpróbálkoznak, hogy a saját erejük, eszük segítségével boldoguljanak. Találnak is értékes forrásokra, de ezek vize

előbb-utóbb elapad és nem oltja el szomjúságunkat. Hát akkor miért vonakodnak mégis elindulni igen sokan Jézus felé? Miért nem sietnek az evangélium tiszta forrásához? Mert itt le kell térdelni, itt meg kell hajolni, hogy ihassunk belőle. S ez a letérdelés, ez a meghajlás nehezebbre esik a gögös embernek. Ezzel szemben milyen boldog az, aki Rosanov orosz íróval vallhatja: „Le tudnék mondani a tehetségéről, az irodalomról és saját énem jövőjéről. Az elismerés és a hírnév sem vonzanak. Hogy le tudnék-e mondani a boldogságról és egészségről? Nem tudom. Ám, sohase tudnék lemondani az Istenről. Isten az, aki a legjobban melegít . . .”

Az Úr Jézus nemcsak azt árulja el a szamariai asszonynak, hogy Ő az új élet forrása, hanem eligazítást ad arra vonatkozóan is: miként ihatunk ennek a forrásnak vizéből? Az ember értelmével, tudományával kitárul a világ felé és magáévá teszi értékeit. Szeretetével magához öleli az embereket és így emelkedik ki a magány szegénységéből. Ám az embernek mindez nem elég. Boldogok, teljes értékű emberek csak akkor leszünk, ha az imádás által Istenbe ölelkezünk. Az imádság, az imádás nincs helyhez és időhöz kötve, figyelmezteti Jézus a szamariai asszonyt és minket is. Lélekben és igazságban imádni Istent annyit jelent, mint egész életünket életünk forrásának irányába, mennyei Atyánk felé fordítani. Mennyi minden egyesíti vagy egyesítheti az embereket! Összehozza őket a szórakozás egy színházteremben vagy sportpályán. Összehozza az embereket a közös érdek, egy jogos harc, egy igazságos küzdelem. Összehozza őket sajnós a gyűlölet is, a kapzsiság, a hatalom akarása. Ám a legértékesebb közösség mindig az lesz, amelyet Isten szeretete és imádása kovácsol egységbe. Ez nem irányul senki ellen sem, ez a legtisztább emberi csoportosulás. Találkozni az imádságban, megfogni az Isten felé, a szeretet felé nyúló kezeket. Nem véletlen, hogy az Úr Jézus is ilyen imádó, imádkozó közösségnek szánta egyházát. Olyan emberek gyülekezetének, akiket nem az érdek, az élvezet, a bűn egyesít, hanem az igazság és a szeretet. Olyan család legyünk, akik az Atya szerető imádságában találunk Krisztusra és általa minden ember-testvérünkre.

Tévedés lenne tehát azt gondolnunk, hogy a Jákob kútjánál folytatott beszélgetés befejeződött. Tévedés lenne azt hinnünk, hogy Jákob kútját betemette a sivatag homokja. A kút ma is megvan, a beszélgetés ma is folytatódik. Egyházunk őrzi ezt a kutat, ő kínálja az örök élet vizét. Aki elfogadja a meghívást, nem fogja megbánni. Ajkunk, szívünk énekelni fog és minden nemes szomjúságunk kielégül.

Ha tégedet szeret
a szív, Uram, békéjét mi zavarja?
Mindenben csak te szent végzésedet,
s nem önmagát akarja.

A földön, sőt a mennyben is lehet
nagyobb boldogság, mint a szív nyugalma,
ha téged szeret . . . ?

(Racine)

VAKOK ÉS LÁTÓK

Nagyböjt 4. vasárnap
Jn 9,1-41

Egy leánnyal beszélgettem nemrégiben, aki tüdőfertőzést kapott és hosszú hónapokat töltött a szanatóriumban. Jóllehet felgyógyult, de azért továbbra is az úgynevezett „tüdősök” osztályába tartozik. Osztályt mondtam, mert tagadhatatlan, hogy a betegek, a szenvedők egy külön együttést alkotnak az emberi társadalomban. A közös betegség, a közös szenvedés összeköti őket. Ez derült ki a leánnyal folytatott beszélgetésemből is. Többek között elmondotta: a szanatóriumban megismerkedett egy fiatalemberrel, aki szintén a tüdejével betegeskedett. Az ismeretségből szerelem lett és már az eljegyzésig jutottak. Sajnos azonban a fiatalember egészségi állapota úgy megromlott, hogy végül le kellett mondani a házasságról. Ennek hallatára megjegyzem: ha magának is gyenge a tüdeje, sokkal okosabb lenne egészséges emberhez férjhez mennie! Ó, nem – válaszolta a leány. Egy egészséges ember sohasem tudja teljesen megérteni egy beteg lelkivilágát.

Kétségtelen, sok igazság rejlik ebben a válaszban. A jóllakott ember nem érzi az éhező nyomorát, az egészséges a beteg kínjait. Csak a szenvedésben összeforrnt emberek tudnak igazán együttérezni. Nem véletlen tehát, ha Jézus a „szenvetések férfija” lett, magára vette betegségeinket, sebeinket, hogy annál nagyobb bizalommal forduljanak hozzá mindazok, akik a szenvedők osztályába tartoznak. Erről tanúskodik a mai evangéliumban szereplő vakon született ember meggyógyítása is. A szerencsétlen ember nem láthatta Jézust, de Jézus meglátta őt és átérezte nyomorúságát. Mily szegények ezek az emberek! Nem láthatják Isten szép világát. Sohasem gyönyörködhetnek a naplementében, a hajnal ragyogásában, az ég alján nyíló felhőrózsákban. Nem láthatják a tavaszi virágfakadást, a csillagos ég ragyogását. Nem nézhetnek édesanyjuk arcába és nem élvezhetik az emberi szempártól sugárzó szeretet melegét. Ezért szegények és embertársaik irgalmára szorulnak. Mindezt tudja Jézus és ő a világ világossága elhatározza, hogy megnyitja a vak ember szemét. Sarat csinál nyálból, a vak szemére keni, majd elküldi

megmosakodni a Siloe tavába. Kérdezhetné valaki; miért van szükség erre a ceremóniára? Hát nem tehetné látóvá a vakot mindezek nélkül? De igen! Jézus azonban éppen emberségünk, érzékekhez tapadó természetünk miatt ragaszkodik a külső, látható jelekhez. Így készíti elő a szentségeket, amelyek ugyancsak látható jelek kíséretében közlik a kegyelmet. Meg aztán a vaktól is kíván valamit cserébe a gyógyulás ajándékáért. Engedelmisséget és hitet. Menj, és mosakodjál meg a Siloe tavában? Ha nem fogad szót, akkor nem gyógyul meg. Ha nem hisz, akkor továbbra is a vakság sötéte borul életére.

Nem tudom mit válaszolnátok, ha most megkérdezném tőletek: miért olvastatja fel egyházanyánk ezt a történetet? Talán szórakoztatásunkra szánja vagy Jézus csodatevő hatalmára akar emlékeztetni? Egyesek talán még arra is gondolnak, hogy a csodától idegenkedő mai embert fölösleges ilyen történettel bosszantani. Ám ennek éppen az ellenkezője igaz. Nagyon is szükséges a modern ember ilyen természetű „bosszantása”. Igaz, hogy a modern államok intézményesen gondoskodnak a vakokról és nem kell az utcákon ténferegniük. Azt is el kell ismernünk, hogy az emberek sohasem néztek és láttak annyit, mint éppen napjainkban. A televízió otthonunkba hozza a világot. Az ember egyre mélyebben belepillant a természet titkaiba. Mégis azt kell mondanom, hogy megdöbbentő a lelki vakok nagyszámú néptömege. Mit ér, ha az ember sok mindent lát, de nem látja, nem akarja látni a legfontosabbat? Vajon nem kell-e vaknak neveznünk azokat az embereket, akik nem látják életük igazi célját és legfontosabb emberi kötelességüket? Vajon nem vakok mindazok, akik részvétlenül mennek el az éhező milliók mellett és luxuscikkekre vagy gyilkos fegyverekre pazarolják pénzüket?

Valaki Európából hajón Amerikába utazott. Gyakran beszélgetett a kapitánnyal, aki egy pillanatra sem tévesztette szeme elől, hogy milyen irányba kell a hajót vezetnie. Éjjel-nappal örködött, hogy a hajó ne térjen el a helyes iránytól. Nem lehet vaktában, iránytű nélkül hajózni . . . Sokan persze arra hivatkoznak, hogy az emberi élet érthetetlen és a világ elrejtí elölünk titkait. A költővel vallják:

Mit tudjuk mi, hogy ki kötötte:
Isten, a sátán, a Gonosz, a Jó?
De meg ne oldja hit, tudás, erő,
Örök az élet szálán a csomó.

Tagadhatatlan, hogy a világ, az élet sokszor érthetetlen. Úgy járunk benne, mint a vakok. Emberi értelmünk, szemünk nem láthat a titkok fátyola mögé. Ám Jézus éppen azért jött és jön közénk, hogy meggyógyítsa a vakságunkat. Ha csupán emberi szemmel nézem a világot és az életet, hasonlít egy visszajáról nézett gobelinhez. A színek és szálak

összevisszaságát látom csupán és nem tudom megérteni a képet. Csak, ha megfordítom, ha a színét nézem, akkor fedezem fel a szép mintákat. Így van ez a világban, így van ez az életben is. Az élet csak akkor mutat értelmes képet, ha Jézus szemével nézem, ha nyomába lépek, hogy a kép elé vezessen. Ha valakinek, hát neki bőven lett volna oka, hogy lázadjon a jelenlegi világrend ellen. Ha valahol, hát a kereszten elmondhatta volna lesújtó véleményét a világról és az emberekről. De Ő nem ezt tette. Húsvét hajnalán lerántotta előttünk az élet sötét kárpitját és megmutatta az élet visszáját: a nagypénteki sötétség mögött kigyúló világozottságot, a gyűlöleten győzedelmeskedő szeretet hatalmát. Vérvével öntötte meg a keresztet és róla kiáltotta és kiáltja fülünkbe a jószág győzelmét. Ma is közöttünk jár, nem csupán azért, hogy visszaadja látásunkat, hanem, hogy a szemét is nekünk adja és ezzel nézzük, lássuk a szépségre, jószágra, igazságra teremtett életet.

A FÖLTÁMADÁS APOSTOLA

Nagyböjt 5. vasárnap
Jn 11,1-45

Az evangélium szerint Jézus szerette Bethániát. Szerette, mert itt lakott barátja Lázár és két nővére: Mária és Márta. Sírja előtt hullatott könnyeivel mindenki előtt megvallotta baráti szeretetét. Úgy magamban már többször föltettem a kérdést: vajon az Úr miért nem választotta Lázárt is apostolai közé? Aztán rájöttem, mégis csak megtette. Lázár is apostol, a baráti szeretet, a föltámadás apostola. Nem a vámaszta, nem a pénz rabságában, nem a halászhálók mellett, hanem egy sírkamrában kapta meghívását és küldetését. Lázár, jöjj ki! – kiáltotta Jézus halott barátjának és ő engedelmeskedett. Azóta is apostolkodik és fennen hirdeti Jézus szavait: én vagyok a föltámadás és az élet. Megáll a halottaságok mellett, végigjárja a temetőket, törölgeti a gyászolók könnyeit és a vigasztalás olaját önti szívünk sebébe. Ne csüggedjete! Aki Jézusban hisz, ha meghalt is, élni fog.

Mikor Lázár megbetegszik, Jézus valahol a Jordánon túl hirdeti örömhírét. A nővérek azonnal követet küldenek hozzá ezzel az üzenettel: Uram, akit szeretsz, beteg. Az ember szinte maga előtt látja a két aggódó nővért, akik éjjel-nappal fivérük betegágya mellett virrasztanak. Az orvosok tehetetlenek, márcsak Jézusban reménykednek. De hol kérik ilyen soká? Már itt kellene lennie! Kiben bizhat az ember, ha a legjobb barátja is cserbenhagyja? Jézus nem tehet ilyet! Meg is érkezik,

de ekkor már Lázár négy napja a sírban fekszik. Nyilvánvaló, hogy nem lehetett szó klinikai, úgynevezett tetszhalálról. Már szaga van, jegyzi meg Márta, mikor Jézus a sírhoz siet. Valami finom szemrehányás cseng ki szavaiból, midőn megjegyzi: ha itt lettél volna, nem hal meg testvérem. Mintha csak azt mondaná: miért nem siettél, miért nem jöttél hamarabb? Hányszor panaszkodunk jőmagunk is ehhez hasonlóan. Jézus nem védekezik a gyöngéd szemrehányás ellen. Mielőtt azonban bármit tenne, levizsgáztatja Mártát és Máriát. Figyelmezteti tanítására: föl fog támadni testvéred. Márta meg is válaszolja a kérdést: tudom, hogy föltámad majd a föltámadáskor, az utolsó napon. Kitűnően vizsgáztál! Márta, csak egyet nem tudtál. Nem az „utolsó nap” hozza meg a holtak föltámadását, hanem Jézus. Ő pedig most barátja kedvéért elhagyja az utolsó napot és ide Bethániába hozza. Ahol Jézus megjelenik, ott az utolsó nap, ott a föltámadás, ott az élet.

Mi, emberek, mélyen megalázva, megtörve állunk szereteteink koporsója mellett. Sírnak a hozzátartozók, lehajtott fejjel állnak a lelkipásztorok és az orvosok. Halál ellen nincs orvosság. Hiába „borul ránk az asszonyi jóság, mint letört karóra a rózsák” (Babits), a halál ellen ők sem tudnak védekezni, ők sem tudnak megvédeni. Ezzel ellentétben mennyire másként néz Jézus a halál szemébe. Nem mint legyőzött, hanem mint fölötte is győzedelmes Úr. Igaz, hogy legtöbb hívével nem tesz csodát és nem ragadja ki a halál karjaiból. De azt sem engedi, hogy a halál bárkit kitépjen az ő karjaiból. Aki földi életében Krisztus kezébe kapaszkodott, annak halála után is útítársa marad. Az ilyen hívő elmondhatja Lisieux-i Szent Terézzel: „Ezek után mindegy, hogy élek-e vagy halok. Nem látom, hogy mi többen lehetne részem halálom után, mint már ebben az életben. Igaz, hogy látni fogom az Istent! De ami azt illeti, hogy velem leszek, nos, már egészen vele vagyok itt a földön is.”

Valószínű, hogy az Úr Jézusnak ez a „látványos” csodája volt az, amitől kicsordult a főpapok és farizeusok türelmének pohara. Aki ilyen csodákat tesz, azt el kell tenni az útból. A nép idestova teljesen hozzápártol. Mi lesz akkor a templommal, a hagyományos zsidó vallással, amelyet Jézus oly sok ponton kikezdett? Meg aztán a rómaiak is meg sokallhatják a dolgot. Valami izgatást, lázadást szimatolnak az eseményekben. Ó, emberi vakság, ó emberi oktalanság! Ti akarjátok megölni Jézust, ti akarjátok elvenni az életet attól, aki maga az Élet? A halál karjába akarjátok taszítani azt, aki bárkit kiragadhat onnan? Mily vak a gyűlölet, a hatalomféltés, a megátalkodott hitetlenség! Bárcsak tanulnánk kudarcokból és ne követnék oly sokan balgaságokat! Kétezer év óta nemcsak Jézusnak, de ellenségeinek is vannak követői. Napjainkban is fennen hirdetik: meghalt az Isten. Beteg az egyház, haldoklik, készülődhetnek temetésére. Vége a kereszténységnek, levett kalappal vagy kárörömmel kísérelhetitek utolsó útjára. Hagyjátok eltemetni és aztán fordít-

satok neki hátat. Főleg, ti fiatalok, munkások, értelmiségiek hagyjátok ott az öregasszonyok szárnalmas gyülekezetét. Hadd sirdogáljanak a Márta és Máriaék, de ti ne csatlakozzatok hozzájuk. Ők is csalódnak, hiába várják, késik vagy nem is jön Jézus, hogy meggyógyítsa a beteg egyházát. Úgy látszik nem kísérletezik tovább az emberekkel. Nem sikerült nagy kísérlete.

Mondom, sokan így vélekednek napjainkban. És te és én mit szólunk ehhez? Mit csinálunk a halottnak minősített egyház sírja előtt? Várunk és remélünk. Mert ha késik is, de váratlanul és hirtelen, minden percben megérkezhet Jézus. Elvézeti a követ és hangos szóval kiált: Lázár, jöjj ki! Ennek a parancsnak nem lehet ellenállni. Az eltemetett hit, a meghalt remény, az alvó egyház kilép sírjából. Megszabadul terhes kötelekeitől, hogy a föltámadás apostolaként hirdesse Jézust az utolsó napig.

VIRÁGOK ÉS TÖVISEK

Nagyböjt 6. vasárnap
Mt 21,1–9

Emberileg teljesen érthető, hogy virágvasárnapján lelkes tömegek csatlakoznak Jézushoz. Szinte diadalmenetben kísérik Jeruzsálembe, a szent városba. Úgy fogadják, mint egy győztes hadvezért. Nem ok nélkül. Jézus valóban jelentős sikerekkel, győzelmekkel dicsekedhet. Az emberiség legnagyobb ellenségei fölött aratott diadalt. Így például számtalan emberben legyőzte a fájdalmas betegséget. Poklosok tisztultak meg keze érintésére. Vakok lettek látókká, bénák járókká. Haldoklókat mentett meg és nem egy esetben a halálból is visszahívta az elhunytakat. Győzelmes ura volt a természeti erőknek is. Parancsolni tudott a szeleknek és tengernek. Meghódolásra kényszerítette az emberiség legnagyobb ellenségét az éhséget, midőn megszaportotta a kenyeret. Hatalmas volt beszédeiben is. Senki sem tudta legyőzni, átlátott a farizeusok kelepccéin. Megvetett, lenézett bűnösöket mentett ki a bűn mocsarából és indított el az életszentség útján. Vajon ki tudná felsorolni azt a győzelmi sorozatot, amellyel Jézus dicsekedhetett volna? Mindezt látták az emberek és boldogan tódultak nyomába. Palmaágot lengettek, hozsannát kiáltottak és egyre növekedett a virágvasárnap diadalmenet.

Jézus mosolyog, de nem áltatja magát. Tudja jól, az emberek lelkesedése legtöbb esetben olyan, mint a szalmaláng, hamar és könnyen ellobban. Most sokan tolonganak körötte, mert minden ember szeret a

siker, a győzelem, a boldogság útján járni. Örömmel szorítjuk szívünk-höz az öröm virágait. A boldogságot ígérők előtt szívesen leterítjük hitünk palástját. A győztes felé lengetjük reménységünk pálmaágát. Jézus azonban hallgat és nem tesz könnyelmű ígéreteket. Előre látja; mi lesz néhány nap múlva ebből a hozsannázó tömegből? Most lelkesen követik, mert evilági elképzeléseik, földízű vágyaik beteljesítését remélik tőle. Kiúzi Isten népének földjéről a megszálló rómaiakat. Menekülhet Pilátus légióival együtt. A Messiás bevonul az Antónia-várba, a templomba és elfoglalja Dávid trónját. A hatalom székéből uralkodik majd népével együtt a pogány nemzetek fölött. Így gondolkoztak az emberek és ezért lelkesedtek.

De íme, mi történik? Azok a lelkes tömegek, akik álmaik megvalósítását remélik és ott tolonganak Jézus nyomában, egyszercsak azt veszik észre, hogy az Olajfák hegyére érkeztek. A szamar hátáról nem a hatalom trónusára lép, hanem leborul a harmatos fűre. A győztesnek hitt vezér remegni, bánkódni kezd a nagy csata előtt. Nem, ez nem lehet igaz! Jézus, aki annyi, de annyi győzelmet aratott, most elbukik itt az Olajfák hegyén? Ó, aki annyi embert ragadott ki a szenvedés fájo öleléséből, most vért verejtékezik. Vajon miért? Végére jutott erejének? Ez nem igaz, ezt nem lehet megérteni. És íme jönnek már a támadók. Kaifás emberei, Pilátus katonái. Íme itt az óra, hogy elbánjon velük. De nem ez történik. Engedi, hogy megkötozzék őt, a virágvasárnap ünnepelt hősét. Nos, ez már túl sok volt az ünneplő tömegnek. A csalódás haraggá változik, elnémul a hozsanna, lehanyatlanak a pálmaágak, jöhet a korbács és a keresztre vele! Erre kell gondolnunk nekünk is virágvasárnapján, nagyhét küszöbén. Mi azonban szerencsésebb helyzetben vagyunk, mint az első virágvasárnap hozsannázói. Ők még nem tudták, hogy Jézus a legnagyobb győzelmét az Olajfák és a Golgota hegyén aratta. Ők nem akarták követni Jézust a kereszttűton, mert nem tudták, hogy hová vezet. Ők még nem tudták, hogy a sötétség éjszakájában születik meg a világosság hajnala. Ők még nem tudták, hogy Jézus sebei lesznek azok a diadalkapuk, amelyek nekünk is megnyílnak az örök élet felé. Ők még nem tudták, hogy Jézus halálából, húsvéti sírjából születik meg az isteni életünk. Jézus legnagyobb hőstette és győzelme nem a betegek gyógyítása, halottak feltámasztása, viharok lecsillapítása, kenyerek szaporítása, hanem szeretetből vállalt szenvedése. Legnagyobb csodája, hogy Ő a boldogság birtokosa, magára ölti a szenvedés tövissel bélelt köntösét. Az emberi szenvedés ruháját átszötte a szeretet, az áldozat aranyával. Hogy mi is kövessük példáját és így léphessünk be a mennyei dicsőségbe. Megértette ezt korunk egyszerű szentje, Lisieux-i Szent Teréz, aki ezeket írja: „Az a benyomásom, hogy tartóra feszített vászon vagyok, készen arra, hogy kihimezzenek. Azért mondom ezt, mert a kis Jézusra gondolok. Ő feszített ki a szenvedés

tartóására, hogy örömét lelje abban, hogy engem kihímezzon és aztán le-
vegyen s odafent megmutassa szép munkáját . . .”

Add Uram, hogy szenvedéseink nehéz perceiben mi is így nézzünk tö-
viskoszorús arcodba!

A KENYÉRADÓ ISTEN

Nagycsütörtökre
Jn 13,1-15

Leginkább azok a napok emelkednek ki hétköznapjaink tömkelegé-
ből, amelyeket az öröm vagy a fájdalom öltöztet ünnepi köntösbe. Ezek
világítanak szürke hétköznapjainkban, mint örömtüzek vagy ravatali
gyertyák. Ki tudná elfelejteni például azt a napot, amikor a boldogság
reményével állt az esküvői oltár elé? Megfeledekezhetsz-e arról a percről,
amikor rádhullott egy bársonyos tekintet, megnyílt egy szív, hogy min-
den melegét feléd sugározza? Ilyenkor minden szó és mozdulat külö-
nös jelentőségűvé válik. A halál ünnepélyes órájában minden megválto-
zik bennünk és körülöttünk. Amit eddig fontosnak tartottunk, szétpat-
tan, mint a buborék. Elhagynak rokonaink, barátaink, mert igaza van
Pascalnak, hogy mindenki egyedül hal meg.

Ilyen ünnepélyes óra volt Jézus életében nagycsütörtökön a húsvéti
vacsora. Két vendég, két jóbarát ült mellette: a szomorúság és az öröm.
Egyik a közeli szenvedésre, a másik a dicsőséges föltámadásra emlékez-
tette. Mindketten érte jöttek és ezért búcsúznia kell apostolaitól. Most
élti igazán: mennyire szereti őket . . . Az ószövetségi zsidóság az Egyip-
tomból való szabadulást ünnepelte húsvét ünnepén. Minden nép életé-
ben nagy nap, ha a szolgaság éjszakáját föl váltja a szabadság hajnala.
Sokszor véres ez a hajnal, de a szabadság olyan kincs, ami megér min-
den áldozatot. A zsidók is megszenvedtek érte, minden okuk megvolt
tehát, hogy emlékezzenek és ünnepeljenek. Sajnos azonban most is rab-
ságban sínylődnek. Római sas disziti az Antónia-vár tornyát. Itt lakik
a szent városban Pilátus, a római császár helytartója. Most azonban is-
mét húsvét van és szerte az országban annak reményében fogyasztják
a húsvéti bárányt, hogy ez a szolgaság is véget ér egyszer. Talán erre
gondolnak az apostolok és Mesterükben látják az új Mózeszt, a szabadí-
tót. Hiszen látták, megtapasztalták hatalmát szóban és tettben. Ugyan
ki állhat ellen neki? Izrael ismét szabad lesz és uralkodik a népek felett.
Így gondolkoztak az apostolok, de nem így Jézus. Semmi sem állt távo-
labb tőle, mint a hatalomért versengő politika sikamlós harctere. Ő

tudja: a népeket nem a politikai és katonai hatalom fűzi rabszíjra, hanem a bűn szeretete. Lehet valaki világhódító hadvezér és ugyanakkor szánalmas rabja valamilyen szenvedélynek. Jézus a lelki szabadság harcosa, a bűn szolgaságából akarja kivezetni minden követőjét. Mielőtt azonban harcba indulna, elbúcsúzik szeretteitől. Miért is tagadná, ezek az egyszerű emberek úgy a szívéhez nőttek. Három éven át csepegtette apostolai szívébe az evangélium, a tanítás és a szeretet mézét. És most búcsúzni kell, ki kell mondania a szívbeszűrő szavakat: egy kis idő és nem látok engem. Egy kis idő? A szeretet számára nincsen „kis idő”. Minden perc, amit távol kell töltenünk szeretteinktől kínzó messzeségbe nyúlik. Ezért valami látható jelét akarja adni köztünk maradó szeretetének. Isteni tekintete ráhull az asztalon fehérlő kenyérrre, a kehelyben pirosuló borra. Mindkettő testi táplálék, ami nélkül nem élhet az ember. Ha én elmegyek és nem táplálom őket igéimmal, szerető tekintetemmel, biztonságot nyújtó jelenlétemmel, mit csinálnak árvaságukban? Lesz-e erejük, hogy kitartsanak követésem tövises útján? Ó, mennyei Atyám, ha beleegyeztél már abba, hogy testem áldozat legyen a világ bűneiért, engedj meg azt is, hogy áldozatom nagy eseményét örök jelenné tegyem! Engedd, hogy a kenyérből és a borból folytassam, minden időre, minden nemzedékre kiterjesszem megtestesülésem szent titkát! Tudom, hogy ez vakmerőség, a szeretet oktalansága, mégis, mégis megteszem. Igaz, hogy megalázkodtam, midőn teremtményi köntösbe, emberi testbe öltözködtem. Most még tovább megyek és az élettelen anyagba öltözködöm. Ám a szeretet, még az Isten szeretete is alázatos. Erről akarom most meggyőzni apostolaimat.

És íme, mi történik? A vacsora végén Jézus leteszi felső ruháját és kötenyt köt maga elé. Vízbe önt egy tálba és elindul, hogy megmossa apostolai lábát. Péter ellenkezni próbál, de Jézus leint. Meg kell győződőtök szeretetemet alázatáról. Csak így érthetitek meg szeretetemet és alázatomban nagy művét az Eucharisziát. Csak ennek megtörténte után veszi kezébe a kenyeret és a bort, megáldja és apostolainak nyújtja ezekkel a szavakkal: vegyétek és egyétek, mert ez az én testem, ez az én vérem . . . Isten kenyéradó, italt adó anyánkká tette a földet. Ám az ember nemcsak testi kenyérral él. Ezért egyházunkat Istent-adó anyává tette. Ő nyújtja nekünk az evangélium kenyerét, valamint Jézus testét és véréét. Ételre és italra van szükségünk, hogy emberi életet élhessünk. Jézusra van szükségünk, hogy Isten gyermekeihez méltó életet élhessünk. Ezt kell megköszönnünk ma este kenyéradó Istenünknek.

SZÁLLJ LE A KERESZTRŐL!

Nagypéntekre

Megreszket a lelkünk, szívünket megdobogtatja a fájdalom, a részvét teríti ránk fátyolát nagypénteken, midőn megállunk a szent keresz alatt. Most minden mást el kell felejtenuünk, mert a keresztfán vonagló Krisztus felénk tárja vérző karjait és Jeremiás prófétával kiáltja felénk: Ó, ti mindnyájan, akik jártok-keltek az úton, nézzetek ide és lássátok, van-e olyan fájdalom, mint az én fájdalmam?! E kiáltás hallatára minden keresztény elindul ma a Golgotára. A keresztfához megyek, mert máshol nem lehetek nyugodalmat lelkemnek . . .

Egy osztrák pap beszéli el, hogy Bécsben járva megtekintett egy képiállítást – Mivel kevés volt az időm, gyorsan siettem át a termeken és csak akkor álltam meg, ha érdekesebb kép vonta magára figyelmemet. Egyszercsak mellém állt egy apáca és megkérdezte: látta atyám, a szenvedő Jézust ábrázoló képet? Ezzel már oda is vezetett a festményhez, amely elkerülte figyelmemet. A kép holland festő alkotása, egy kisváros piacát ábrázolta. Elénk varázsolta a vásár tarka forgatagát. Vevők és eladók alkudoztak. Gyerekek báméskodtak, szerelmespárok tolongtak a tömegben. A kép szélén, szakadt köntösben, fején töviskoronával ott állt Jézus. Mellette Pilátus, amint rámutat Jézusra: Ecce homo, íme az ember! A piaci nép azonban mitsem törődik velük. Még a Jézus kivégzésére rendelt hóhérok is a csinos nőket nézegetik. A festő ezt a címet adta képének: A szenvedés!

Valóban még prédikációnak is beillik ez a festmény. Rólunk szól, modern világunkról, amely nem akar tudni Jézusról. Egyesek Pilátus vagy Kaifás bírói székében ülnek és fennen hirdetik: a kereszténység nem való a mai embernek! Vessétek magatokat az egyre színesedő élet forgatagába, ne tékozzátok el drága időtöket a keresz alatt! Jézus meghalt és eltemették, tegyétek ti is ugyanezt hitetekkel, vallásos meggyőződésetekkel! Ne bántsátok a szegény názáreti álmodozót, de ne is menjetek utána! Mondom, sokan így vélekednek. Ti azonban, akik ma este eljöttetek, úgy hiszem, más véleményen vagytok. A keresztfához megyünk és fájdalmas kérdéseinket Jézus elé tárjuk.

Testét megtépték az ostorcsapások, kimerülve, szinte félholtan vonzolta magát a Golgotára. Mint a szelíd bárány, ellenkezés nélkül engedte, hogy megfeszítsék. Most ott függ a kigúnyolt „zsidók királya” a keresztfára véres trónusán. Miért engedted, miért tűrted ezt Uram? Miért hagytad el országodat, miért vállaltad a sok üldözést, jöllehet mindezt elkerülhetted volna? Miért dideregtél Betlehemben, miért vá-

lasztottad a szegénységet földi életed útítársául? Miért jártad fáradtságot nem kímélve Palesztina tájait? Miért sórtad oly pazar bőkezűséggel az örök élet ígét, jóllehet közülük nagyon sok sziklára hullott vagy tövisek közé? Végül miért engedted, hogy rászégezzenek erre a szegényfára? Ilyen és ezekhez hasonló kérdések születnek a szerető szívekben a kereszt tövében. Hallatára Jézus rám emeli fájdalmas tekintetét és csak ennyit mond: É r t e d ! Mi elítéltünk téged Uram, de a kereszt-ről most te ítélkezel felettünk. A kereszten vérző Istenfiú eleven vádbeszéd ellenünk. A bűn szörnyűségét hirdeti, az emberiség lelki szennyesére mutat, amit csak az Isten fiának vérében lehet tisztára mosni.

De a keresztfa Jézusa nemcsak a bűn szörnyűségét hirdeti, hanem Istenünk irgalmát is. Arra tanít: Isten jobban szeret minket, mint mi a bűneinket. Ezért nem lehet elfutnunk a kereszt tövéből. Talán ha bosszúálló Isten lennél és végigvernél rajtunk haragod ostorával, ha megvetnél, akkor elmenekülnénk előled. De te Uram, mindezt nem teszed. Csak egyet érzek határozottan a kereszt tövében, hogy szeretsz. Ezért maradok földbe gyökerezett lábbal a kereszt alatt. Ez a szeretet magyarázza: miért nem lehet Jézus arcát letörölni a történelem Veronika-kendőjéről?

Talán még emlékeztek, hogy a második világháború után megalakult Izrael állama és az új ország ügyészségéhez Hollandiából kérelem érkezett. Jézus perének újrafelvételét szorgalmazta azzal az indoklással, hogy az egykori Főtanács túllépte hatáskörét. Az izraeli törvényhozás kötelessége ezt a joggyilkosságot jóvátenni. Meglehet, hogy őszinte jóakarattal vezérelte a kérelem benyújtóit. Csak egyet felejtettek el. Jézus perét, kérés nélkül is, újra meg újra megismétlik. Hiszen az egyház történelme nem más, mint Jézus perének folytatása. Jézusunk ugyanis megjövendölte: amint engem üldöztek, titeket is üldözni fognak! Ez a per azonban nem dicsősége, hanem szégyene a világnak.

Ezért most mi, akik szeretettel álljuk körül Krisztus keresztjét, nem káromló módon, hanem alázattal kérünk: szállj le a keresztről! Hiszen rajtunk senki emberfia nem segíthet. Oly sok mindent megpróbáltunk már, de nem sokra mentünk. Tőled várjuk, hogy visszaadd életünk elvesztett értelmét. Jézus, Isten fia, szállj le a keresztről! Járd végig a véres harcmezőket, hasogass termő barázdákat a béke vetése számára! Tudjuk, hogy hiába ítélnék halálra ellenségeid. Szállj le a keresztről és önts hitet, élessz reményt csüggedő szívünkben! A háború után egy rombadőlt lakóház alatt kőből faragott feszületet találtak. Krisztusnak mind a két karja letörtött. Így állították fel az egyik téren és ezt írták alája: nincs többé kezem, csak a tiétek! Jézus általunk akar leszállni a keresztről, a mi karjainkkal akarja magához ölelni a világot. Ezért most Krisztus keresztje alatt megnyitjuk szívünket és megígérjük: „Min-

den szeretet, amit csak ki tudunk facsarni kiégett szívéből, Érted fog égni Keresztfeszített, aki meggyötörtetted! a mi szeretetünkért s aki most minket gyötörsz engesztelhetetlen szereteted minden hatalmával.” (Papini)

A FELTÁMADÁS HÍRNÖKE

Húsvétvasárnap
Jn 20,1–9

Talán különösnek hangzik, de mégis ünnepélyesen bejelentem: a mai vasárnapon néhány asszonyról, de különösen egyről szeretnék beszélni. Egy asszonyról, akinek emléke, neve fölcsendül mindenhol, ahol csak meghirdetik az evangéliumot. Egy asszonyról szeretnék prédikálni, aki bűnös volt, akárcsak mi, de a bűn mélységéből a bánat csúcsára emelte a szeretet. Egy asszonyról szeretnék beszélni, akire először hulltak Jézus megváltó vércseppjei és akinek arcán először ragyogott fel a Föltámadott dicsősége. Mária Magdolna lett Jézus föltámadásának első hírnöke. Nem azért, mert szentebb, okosabb, tisztább, bátrabb volt az apostoloknál. Nem azért, mert félelmét legyőzve elsőnek sietett Jézus sírjához. Hát akkor miért? Jézus maga válaszol kérdésünkre: „Mert nagyon szeretett . . .” Talán az apostolok, talán a férfiak nagyobb tudással rendelkeznek, mint az asszonyok. Ám a szeretet mindennél fontosabb „tudományát” az asszonyoktól lehet és kell megtanulnunk . . .

Azt szokás mondani: minden csoda három napig tart. Jeruzsálem is elcsendesedett, az emberek napirendre tértek Jézus kivégzése fölött. Húsvét ragyogó ünnepe elűzte a nagypénteki fellegeket. A papok és írástudók azzal a büszke örömmel készültek az ünnepre, hogy a veszedelmes prófétát sikerült eltenni útjukból. Fölzabadultak varázsa alól a néptömegek és az élet visszazökken a régi kerékvágásba. Jézus meghalt, sírját katonák őrzik. A gyűlölet kitombolta magát és most felejteni akar. Csak a szeretet nem tud és nem akar felejteni. Ezért Magdolna két másik asszonnal kora reggel a sírhoz igyekszik. Illatszereket visznek magukkal, hogy megkenjék Jézus testét. Hogy elvégezzék körülötte az utolsó szeretet-szolgálatot. Nem félnek, talán mit sem tudnak arról, hogy katonák őrzik a sírt. Mennek, sietnek, mert szeretnek. A szeretet nem ismeri a félelmet. Szerették Jézust és ezen a szereteten mit sem változtat az a tény, hogy a hazugság, a gyűlölet erői látszólag győzelmet arattak Jézus felett. Lelkük mélyén érezték: jobb meghalni az igazságért, mint a hazugság győzelmi szekereán üldögelni.

Így, így vélekedik a szeretet. Akik azonban kevésbé szerettek, azok-

nak inukba szállt bátorságuk. Könnyű volt lelkesedni Jézusért Lázár föltámasztása után a virágvasárnapi diadalmenetben. Hova tűntek a hozsannát kiáltó emberek? Dicső dolog volt Jézushoz tartozni, midőn beszédeivel és tetteivel hódolatra készítette az embereket. Könnyű volt esküdni, hűséget ígérni, midőn úgy látszott, hogy Jézusé a győzelem. Mikor azonban megkötözték a Mestert és magukkal hurcolták ellenségei, nem kellett a kakasnak hármat sem kukorékolnia, hogy Péter háromszor megtagadja Jézusát. Az embernek és az emberiségnek örök szégyene, hogy sokan csak akkor és addig hajlandók az igazság szolgálatában állni, amíg ebből hasznuk és dicsőségük származik. Szívesen vagyunk Jézus hívei, amíg keresztje előtt a föld hatalmasai is fejet hajtának. Ám a megisméltató nagypénteken csúful cserbenhagyjuk. A történelem folyamán de sokszor eltemették már Jézust! Mily nehezen tudjuk ilyenkor megérteni: a kereszténység nemcsak karácsony, nemcsak húsvét, hanem nagypéntek is. Ha ezt nem akarjuk megérteni, akkor nyugodtan eltemetkezhetünk Jézus sírjában, de a föltámadás reménye nélkül. Mily szégyenkezve állunk előtted Mária Magdolna! Mi gyávák, mi Júdások, mi Péterek. Nem háromszor, de százszor is megtagadjuk Jézust; szavainkkal, tetteinkkel, méltatlan, bűnös életünkkel! Mily bátoratlanul, mily nehezen indulunk el bűneink sötét zugából a fényes húsvéti sír felé, hogy Jézussal együtt jómagunk is föltámadjunk.

Három asszony megy az úton, kezükben illatos kenettel. Nem sokat beszélnek, mert a fájdalom elveszi a szavak jó ízét. Csak egy dolog miatt aggódnak. Ki hengeríti el a nagy követ a sír szájából? Mégsem fordulnak vissza segítségért. Hányszor, de hányszor megtörténik ilyesmi a kereszténység történetében. Buzgó temetkezési vállalkozók követ hengerítenek Jézus sírjára. Mily sokan elcsüggednek ilyenkor. Úgy gondolják, hogy az erőszak szikláival nem tudnak megbirkózni. Nem követik Magdolnáék példáját és letérnek a hit útjáról. Hát van épeszű ember, aki megismerte Jézust és mégis elpártol tőle? Hát miféle hitetek van, ha egy sziklától megijedtek? Lám, Magdolnáék léptei nem torpannak meg és nem fordulnak vissza. Szinte szárnyakat ad nekik a szeretet. El is nyerték jutalmukat. Midőn a sír közelébe érkeznek, észreveszik, hogy a nagy kő el van hengerítve. Mi keresztények tisztában vagyunk erőink végeségével. Ám a hit arra tanít, hogy Jézus ügye mellett a mienknél nagyobb erők tanúskodnak. Nem szabad tehát pánikba esnünk, ha az erőszak sziklája nehezedik életünkre. Urunknak hatalma van elmozdítani a sziklát férfikezek közreműködése nélkül. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy ölbetett kézzel üldögéljünk. Krisztus győzelme nem jelenti a keresztények győzelmét. Éhhez nekünk is meg kell harcolnunk a hit harcát, a kételyek, kísértések, szenvedések csatamezőin. A híres hős, Szász Móricz sírjához elzarándokolt egy katonája. Fogta a kardját és sírkövéhez fenve člesítette. Mit csinálsz, kérdezte tőle valaki? A nagy hős sírján éle-

sítem kardomat. Nekünk is valahogy így kell cselekednünk. Krisztus sírja előtt, az elhengerített kősziklán kell megélesítenünk a hit kardját.

Az üres sírban fehér ruhás ifjakat találnak. Ők mondják meg a nagy örömhírt: Jézus föltámadt. Magdolna szíve megdobban, egy percig sem kételkedik. Csak a szerető ember tud ily erősen hinni. Fölkapja a nagy-szerű örömhírt és rohan a városba az apostolokhoz és mindenkinek hirdeti: Jézus föltámadt! Aki szereti Jézust, az mindenkinek hirdeti. Ezzel bizonyíthatjuk mi is iránta táplált szeretetünket. Beszéljünk gyakran és szívesen Jézusról! Otthon gyermekeink előtt, munkahelyen, baráti körben. Hirdessük Őt szeretetet sugárzó életünkkel!

DICSŐSÉGES SÍR

Húsvéthétfore
Lk 24,13-35

Kisfiú koromban gyakran jártam a simontornyai temetőben. Nagymamámnak kellett segítenem a rokonok sírjának gondozásában. Temetői látogatásunk utolsó állomásaként fölkerestük nagymama szüleinek sírját. A temető legrégebbi részében feküdtek, egy orgonabokorral benőtt parcellában. Jól emlékszem dédapám fejfájára, amelyen ezt olvashattam: Morvay Márton honvéd. Végigharcolta a 48-as szabadságharcot és részt vett az isaszegi csatában is. Néhány esztendővel ezelőtt nagymamám sírja előtt imádkoztam és hirtelen eszembe jutott dédszüleim sírja. Nekivágtam az orgonaerdőnek, de hiába. A sírt nem találtam. Az élet eltakarta a holtakat . . .

A mai ünnepen, mi keresztények is egy sírhoz zárandokolunk. Egy sírra, Jézus sírjára szegezzük tekintetünket, amelyet nem nehéz megtalálnunk. Annyi próbálkozás ellenére nem tudta eltakarni a feledés erdeje, eltüntetni az erőszak hatalma. Vajon miért? Valamikor katonák őrizték a lepecsételt sírt, fegyverrel a kezükben. Igaz, hogy húsvét hajnalán gyáván elszaladtak, elhagyták őrhelyüket. Jézus sírja azonban nem maradt őrizetlenül. A katonák tisztét átvette az anyaszentegyház. A hit és szeretet fegyverzetében örködik Jézus sírja mellett és bátran védelmezi a feledés hatalmától. Neki köszönhetjük, hogy a mai ünnepen ehhez a sírhoz zárandokolhatunk, és meghallhatjuk örvendetes üzenetét.

Mi emberek jól ismerjük a temetőket, a halottakhoz, a sírokhöz vezető utakat. Talán ez a legszomorúbb útja földi életünknek. Milyen szép a gyermekkor útja! Csupa öröm, csupa derű, csupa vidámság a kíséretünk. Szép a felnőttek útja is, jóllehet a csalódások kátyúi és a különféle

nehézségek sorompói kényszerítenek megállásra. Szép lehet az öregség útja is, bár egyre több kellemetlen útitárs szegődik mellénk. De Gaulle tábornok is ezzel a mondattal fejezi be emlékiratait: „Öreg ember, elcsigázták a megpróbáltatások, távol a hiú vállalkozásoktól már érzi az örök fagy közeledtét . . . De ahhoz sohasem fáradt, hogy a homályban is a reménység felcsillanó szikráit fürkéssze . . .”

Mi keresztények is megjárjuk ezeket az utakat, de a temető utcájában, a halál éjszakájában is a reménység felvillanó szikráit fürkésszük. Számunkra ezek a szikrák Jézus húsvéti sírjából villannak elénk. Szeretneink sírjához a gyász és a bánat, Jézus sírjához az öröm és reménység kísérek. Vajon miért? Mert Jézus sírjában nem porladó csontokat találunk, hanem egy halálon diadalmaskodó ember üzenetét. Az emberiség sok harcot vívott és vív ellenségeivel. Orvosok, tudósok, technikusok, feltalálók, költők, művészek harcolnak az emberi élet megszépítésén és védelmezésén. Az emberiség sok győzelmet aratott, de a halál ellen nincs reménye a diadalra. Ehhez kevés az ember ereje. Jézusban azonban az élet ura jött el hozzánk, hogy győzelmet arasson a halál fölött. Földi életében többször is bebizonyította hatalmát. Föltámasztotta Jairus leányát, a naimi ifjút és barátját, Lázárt. Megjövendölte saját föltámadását is. Ezért kértek örökét ellenségei nagypénteken sírja mellé. Ám az Isten Fia nem azért jött a földre, hogy legyőzzék. Húsvét hajnalán dicsőségesen kilépett sírjából és ebben a percben megrendítette a halál legyőzhetetlenségébe vetett keserű hitünket. A kereszténység nem Betlehemben, hanem Jézus húsvéti sírjában született. Az apostolok a feltámadás hitével és hírével indultak el a világ meghódítására. Abban az időben, mikor Jézus és követői meghirdették az evangéliumi üzenetet, a Földközi-tenger medencéjében, a római birodalomban igen magas fokon állt a kultúra színvonala. Virágzott a bölcsélet, a tudomány, a művészet és a pogány templomokban különféle istenekben és vallásokban válogathattak az emberek. Mégis győzött a kereszténység és ez a feltámadt Jézus győzelme volt. Győztek az apostolok, akik látták Jézus üres sírját és belenéztek megdicsőült arcába. Mert bármilyen szép és hasznos a tudomány, bármilyen igéző a gondolatok tűzijátéka, bármilyen elragadó a márványba faragott szobrok művészi szépsége, legnagyobb érték mégis az élet. Mit ér az emberi élet átváltoztatása, szépségbe öltöztetése, ha előbb-utóbb sírba hanyatlik? Nagy hatalom a művészet, nagy hatalom a munka és tudomány, de mindennél nagyobb az isteni szeretet, ami öröklébe öltözteti emberségünket. Az emberek mindig erre vágyakoztak, de a vágynál többre nem jutottak. Jézus hirdette és mutatta meg, hogy Isten örök életre szánta az embert. Saját példájával győzte meg erről tanítványait és egyháza által az egész világot.

Mi keresztények szívesen tanulmányozzuk Jézus életét. Nagy szeretettel nézzük őt a betlehemi jászolban, vagy Mária karjában. De Jézu-

sunk nem sokáig maradt kisdéd. Gyakran gondolunk rá, amint a názáreti ácsműhelyben dolgozik. Azt is tudjuk, hogy harmincéves korában abbahagyta a mesterséget. Rövid három évig tartott nyilvános működése. Szinte órákban kell számolnunk azokat az időket, amelyeket a szenvedés keresztútján töltött. Órákig tartott csupán a sötétség hatalma. Kis ideig volt gyermek, kis ideig munkás, kis ideig prédikált, kis ideig szenvedett, de örökké tart megdicsőült élete. Ezért lehet és ezért tudunk ma is húsvétot ünnepelni. Vajon mikor lesz igazi a mi ünneplésünk?

Egyszerű a válasz. El kell indulnunk Jézus húsvéti sírja felé. Amint azt a jámbor asszonyok és később az apostolok tették. Igaz, hogy kevesen voltak ilyen bátrak. Sokan bezárkóztak házaikba vagy elhagyták a szent várost. Elmenekültek, mert féltek. Márpedig a félelem az ördög hálója. Aki ebben vergődik, az nem indul el Jézus sírja felé. Aki nem indul el, aki nem látja az üres sírt, annak kevés reménye van arra, hogy találkozik Jézussal. Sokan nem indultak el Jézus sírjához azért, mert elhitték a megvesztegetett katonák hazugságát. Ellopták Jézus holttestét... Mily sok embert visszatartanak az áltudományos hazugságok, hamis propagandaszólamok. Kétezer év múltán is mennyi pénzt pazarolnak Kaifás utódai a megvesztegetésre. Ismét mások azért nem indulnak el Jézus sírja felé, mert nem mernek szembenézni vele. Nem akarnak szakítani bűneikkel és az evangélium szerint formálni életüket. Hiába üres Jézus sírja, ha nem üres a mi szívünk és nincs hely benne a Föltámadott számára. Ma azonban húsvét van, legyen mindnyájunknak része benne! Induljunk el Jézus sírjához! Bátran, hittel, örvendező szívvel, mert Jézus föltámadott és mi is föltámadunk.

KRISZTUS BÉKÉJE

Húsvét 2. vasárnapja
Jn 20,19-31

Vasárnap este volt. A zsidók húsvétja után az első nap. Az apostolok szívében még ott tanyázott a félelem. Zárt ajtók mögött üldögéltek, mert féltek, hogy Mesterük sorsára jutnak. A nagypénteki sötétség uralta emlékezetüket. A föltámadás fénye még nem ragyogott lelkükbe. A halott Krisztust siratták, mert még nem találkoztak az élővel. Ezért féltek. De íme, egészen váratlanul, háborgó lelkük hullámain megjelenik Jézus. Ragyogóan, megnyugtatóan, mint egykor a Galileai-tengeren. Nemcsak szavaival, hanem megdicsőült sebeivel hirdeti: mit féltek kicsinyhitűek?! Ennek láttára, hallatára hajnal hasad az apostolok lelkében. A félelem

kárpítja kettészakad a megdicsőült Krisztus győzelmes tekintetétől. Lelkükben egyszerre béke, béke lesz . . .

Ez történt az első húsvét estéjén. Azóta sebes szárnyakon szállnak az évek, de ami megtörtént az első apostolokkal, ugyanaz megismétlődik a mi életünkben is. Hiszen a történelem viharos tengerén nemegyszer veszélybe kerül az egyház hajója. Szívünkbe félelem költözik és amikor emberi erő már nem segít, Jézushoz folyamodunk segítségért. Jöjj, jöjj Urunk Jézus és vezérelj életünk hajóját, egyházad hajóját a béke áldott kikötőjébe! Segíts rajtunk, mert elveszünk! Így sóhajtozunk napjainkban is, amikor hiánycikk a béke a nemzetek között, a társadalomban, a családokban és az egyes emberek szívében. Békesség nektek, köszöntötte Jézus apostolait és békét akar ajándékozni nekünk is. Ezért a mai vasárnapon hallgassuk meg, miként gondolkodik Jézus és miként kell nekünk, az ő követőinek gondolkodnunk a békéről.

Még a második világháború utáni években történt. Az osztrák rádió egy érdekes hírt sugárzott hallgatói felé. Egy új orvosságot, streptomocint kerestek, ami akkor még igen ritka dolog volt Európában. Egy hároméves Saar-vidéki kislány agyhártyagyulladásban megbetegedett és neki kellett a gyógyszer. És ime mi történt? Nem sokkal a rádióhír elhangzása után számos európai fővárosból repülőgépek szállnak fel és vizsik az orvosságot, hogy megmentse egy háromszendős kislány életét. Ennek hallatára megdobban az ember szíve és arra gondol: milyen csodálatos ez a vén Európa, ahol ilyen kedves és drága egy gyermek élete! Nagyszerű bizonyíték arra, hogy van még szeretet a világon.

Mi keresztények szívből örülünk, hogy a kis Angelika meggyógyult a nagylelkű segítség jóvoltából. De arra is emlékezünk, hogy századunkban két háború dúlta Európa földjét. Nagyon jól tudjuk, hogy az utóbbi 3500 esztendő alatt csak 287 volt a békeév és 3213 a háborús esztendő. Boldogan állunk a kis Angelika fehér ágya mellett és szívből örülünk gyógyulásának. Annál szomorúbban állunk vagy gondolunk a katonasírokra, amelyekkel a háború hintette tele földünket. Fájó szívvel gondolunk az elesettekre, akiket értelmetlen háborúba hajszoltak a hatalom örültjei. De nem haltak meg hiába, világosság lobban sírjukon, ha porladó csontjaik fölött megépül a béke nagyszerű műve.

Sajnos azonban a második világháború után hamarosan lehányatlott a béke reménycsillaga. Pedig mi reméltük, hogy a zsarnokság, a gyűlölet erői elvéreznek a csatákon és eljön végre valahára a megbékélés és megbocsátás korszaka. Ehelyett olyan idők következtek, amelyet a közvélemény hidegháborúnak nevezett. A részekre szakadt emberiség eltűri egymás létezését, mert az atomfegyverek birtokában senki sem merne háborút kezdeni. Nincs tehát háború, mert félünk egymástól. De nincs igazi béke sem, mert nem szeretjük egymást. Krisztus békéje azt jelenti, hogy ki kell húznunk a szívekből a félelem fullánkját. Ezt pedig csakis szere-

tettel lehet megcsinálni. A kölcsönös bizalom és szeretet az igazi béke fundamentuma. Amint egy norvég közmondás tartja: csak addig élhetünk békességben, míg a szomszédunk is így akarja . . .

Az is nyilvánvaló, hogy a béke nem repül sült galambként a szánkba. Meg kell dolgoznunk érte. Nem úgy, hogy hangzatos beszédeket mondunk a különféle konferenciákon, hanem tiszteletben tartjuk az igazságot, a szeretet, a megbocsátás békét termő törvényeit. Ha majd béke lesz az emberi szívekben, ha béke lesz a családokban, ha béke lesz a társadalomban és a nemzetek között, csak akkor remélhetjük az egyetemes béke eljövetelét. Ennek azonban lényeges feltétele, hogy tiszteletben tartsuk az evangéliumi szabadság és szeretet krisztusi törvényeit.

Íme, így vélekedünk mi keresztények a békéről. Voltak és vannak, akik kétségbevonják az egyház békeakarátát. Gyakran fölemlítik: az egyház megáldja a fegyvereket. Mit válaszoljunk erre? Hát csak azt, hogy ez így nem igaz. Igaz, hogy megáldottuk a háborúba induló katonákat, de nem a fegyvereket. De hát az édesanya is megáldja harcba kényszerített fiát. Hogyan lehetne kívánni az egyháztól, hogy ebben a súlyos órában megvonja áldását gyermekeitől? Azt mondják mások: a középkorban megáldották, sőt oltárra tették a lovagok kardját. Ez igaz. Ám az egyház akkor is azért imádkozott, hogy szolgáljon ez a kard az igazság, az árvák, az özvegyek védelmére. Akadtak ugyan idők, midőn az egyház is úgynevezett kereszteshadjáratot hirdetett és vezetett. Bármilyen nemes célok is vezérelték ezeket a háborúkat, valójában főlegesen vérontásokhoz vezettek. Krisztusunk eltétette Péterrel a kardot, mert a népek öngyilkosságának tartja a háborút . . .

Ott ültek az apostolok az utolsó vacsora termében. Összebújtak, bezárkóztak, mert féltek. Ez a jelenet azóta is számtalanszor megisméltődött. Últünk a pincében, az óvóhelyen, a lövészárookban, mert féltünk. Igaz, itt Európában nincsen háború, de még nem jött el az igazi béke. Még köztünk tanyázik a félelem. Valaki azonban imára kulcsolja kezét. Mi is ezt tesszük és kérjük Jézusunkat: Uram, adj nekünk békét!

MARADJ VELÜNK!

Húsvét 3. vasárnapja
Lk 24, 13-35

Az ember szinte ösztönösen kerüli azokat a helyeket, ahol valami nagy fájdalom villámcsapása érte. Ezzel ellentétben szívesen időzünk kedves emlékeink paradicsomkertjében. A szülőföldjétől távol élő ember arcán

fölragyog az öröm, midőn elhatározza: hazamegyek a falumba. Végigjárom a virágos réteket, ahol gyermekkoromban annyi kedves órát töltöttem. Vannak azonban fájdalmas helyek is, melyeket elkerülünk és szeretnénk kitörölni emlékezetünkéből. Fájdalom szorongatja szívünket, ha látnunk kell azt a házat, ahol talán egy boldogtalan házasság vagy szomorú gyermekkor éveit töltöttük. Mivel szívünk az öröm csúcsaira vágyik, ezekről a sötét helyekről menekülni igyekszünk.

Valahogy így lehetett a két tanítvány is, akikről a mai evangéliumban hallottatok. Elhagyták Jeruzsálemet, azt a várost, ahol az utóbbi napokban annyi csalódásban volt részük. Mennek, bandukolnak és közben azon a tragikus eseményen gondolkoznak, amely Jézussal történt. Hallottak ugyan ma reggel valami asszonyi beszédet arról, hogy üres a sír és Jézus föltámadt. Ők azonban mit sem láttak ebből, nem találkoztak Jézussal. A szomorúság, a reménytelenség felhője takarta szemüket. Már ezért sem ismerték fel Jézust, aki útítársként melléjük szegődött. Ő, ti kishitű tanítványok! Lám, ha ti el is menekültetek a szent városból, ha el is hagytátok Jézust, Ő nem hagyott el titeket. Az életben sokszor, sok minden nem úgy történik, amint elképzeljük. Terveink füstbe ment tervek lesznek, mert ember tervez, Isten végez. Boldogságról álmodunk és lelkünk hófehér vásznára nem az öröm, hanem a fájdalom festi töviskoszorús ábrázatát. Ilyenkor sokan megrendülnek hitükben, Isten kezét is eltaszítják. A szeretet kezéből mindig rózsákat várunk. Az Isten sokszor töviseket, keresztekét ad helyette. A rózsát szívünkhöz szorítjuk, de a töviseket nem akarjuk. Pedig szeretetünk igazi bizonyítéka nem a rózsák kívánása és elfogadása. Isten sokszor azért dob felénk töviseket, hogy mi is bizonyíthassunk. Szeretetünk igazi bizonyítéka: a szenvedés elfogadása, a kereszttel vállalása. Jézus is ezzel bizonyított, nekünk sincs más lehetőségünk. Ezt az igazságot igyekszik Jézus megértetni két reményét vesztett tanítványával. Az Írások szerint is, nem ezeket kellett Krisztusnak szenvednie és így bemennie dicsőségébe? Hát felejtitek, kedves keresztények, hogy mivel jegyezték el titeket a keresztség alkalmával? Nem rózsát, hanem kereszttel rajzolt homlokunkra az egyház papja. Ez a kereszttel együtt nő az életünkkel. Azon a földön, ahol az Isten Fiát keresztre szegezték, követői sem élhetnek kereszttel nélkül. Egy dologról azonban sohase szabadna megfeledkeznünk! Ha el is hagyjuk örömeink városát és a szenvedés útján megyünk Emmausz felé, Jézus ide is elkísér minket. Mellettünk áll a szenvedés sötét óráiban vagy küld valakit, hogy Cirenei Simonként segítsen vinni a keresztet. Veronikát állít elénk, hogy arcunkra terítse vigaszos kendőjét. Ezért ne veszítsük el hitünket a szenvedés éjszakájában! Várjunk és bizzunk abban, hogy megvirrad és reggel lesz. Olyan Jézus ellenségeinek hatalma, mint az éjszaka, amelyet mindennap legyőz a hajnal. Néha a világban elhatalmasodik a bűn és úgy tűnik, Isten elhagyta a világot. Mintha át-

adná a sötétség fejedelmének. Valójában egészen másról van szó. Eltűri a sötétség óráját, hogy annál jobban vágyakozzunk a világosság után.

Jézus okos szavai nyomán a két tanítvány lelkében oszladozni kezd a kétségbeesés barna éjszakája. Lassan kiemelkednek kicsinyes elképzeléseinkből és fölébred bennük a remény. Észre sem veszik, midőn megérkeznek Emmauszba. A különös idegen tovább akar menni. Ők azonban kérlelni kezdik: maradj velünk mert esteledik és lefelé hanyatlik a nap . . . ! Olyan jó volt megmelegednünk közeledben, maradj hát velünk, hadd érezzük boldogító közelségedet! Jézus enged a kérésnek, elfogadja a meghívást. Örül neki, hiszen szavai nem hullottak tövisek közé. Eszébe jut a betlehemi éjszaka, amikor nem kapott szállást ősei városában. Azóta oly sok minden megváltozott. Sokan megismerték őt, a szívek kapui megnyíltak előtte. Van már hová lehajtania fejét a földön. Nincsen egyedül. A kereszten kigyúlt szeretet tüzét nem lehet többé eloltani. Ide jönnek mindazok, akik nem akarnak dideregni egy Isten nélküli világban.

Maradj velünk, kérték Jézustól az emmauszi tanítványok és ezt kérjük mi is. Maradj velünk a kételyek éjszakáiban és ragyogtasd fel előttünk a remény csillagát! Ajándékozz meg a hit szemével, hogy mi is fölismerjünk téged a szentmisen, a kenyértörésben! Maradj velünk, hogy el ne tévedjünk és a Te utadon eljussunk az Atyához.

A PAPI HIVATÁSRÓL

Századunkat méltán nevezhetjük az ünneprontók, de ugyanakkor az ünnepavatók századának. Számos ünnep, köztük nem egy vallásos ünnep kiment a divatból, egyszerű hétköznappá szürkült. Viszont az is igaz, hogy több hétköznapi és vasárnap ünnepi díszbe öltözködött. Hirtenjében fel sem tudnám sorolni őket. Van nők napja, anyák napja, egyesek szerint apák napja is. Van gyermeknap, pedagógusnap, bányásznapi, vasutasnap és így tovább . . . Igaz, hogy az egyház történelme során is születnek új ünnepek, de ebben nem a világot akarjuk utánozni. Legtöbbször a Szentlélek ihletése és korunk igényei hozzák világra az új ünnepeket. Ez a magyarázata a mai vasárnapnak, amelyet papok napjának nevezünk. Szabatosabban szólva: a papi hivatások vasárnapjának. Vajon mi a célja ezzel egyházunknak? Nyilvánvalóan az, hogy felhívja figyelmünket a papi szolgálat jelentőségére és a papi hivatás ébresztésére.

Napjainkban a világsajtó is sokat foglalkozik a katolikus papok helyzetével, főleg nötlenségük izgatja a kedélyeket. Az egyházon belül is sokat beszélnek róla, mivel rohamosan csökken a papság létszáma. Néz-

zünk szembe a komor tényekkel. Minden évben több pap hal meg, mint amennyi újat szentelnek. Ehhez járul az a körülmény, hogy az utóbbi évtizedekben igen sokan kiléptek a papi szolgálatból. Egy vatikáni statisztika szerint 1962–63-ban 167 pap kérte fölmentését, 1968-ban pedig 2263-an. 1966 és 68 között 166 000-ról 144 000-re csökkent a papnövényedékek száma a világegyházban. Mindezek hallatára felvetődik a kérdés: mi az oka mindezeknek? Miért fordulnak vissza Krisztus útjáról azok, akik valamikor az „eke szarvára” tették kezüket? Mi a magyarázata, hogy egyre kevesebb fiatal hallja meg Jézus hívó szavát: jöjj és kövess engem?!

Az első kérdés tehát: miért lépnek ki oly sokan a papi szolgálatból? A kézenfekvő válasz így hangzik: nem hivatásból léptek a papi élet útjára. Talán csak biztos és kényelmes állást láttak benne. Tetszett nekik a szerep, ünnepi díszben feszíteni az oltár előtt. Vezető ember lehet és a hívek tisztelettel hajbókolnak előtte. Ez talán így is volt annak idején . . . Ám az idők megváltoztak és vele együtt az egyház, a papság értéke lecsökkent. Nem csoda, ha a hivatlan pásztorok nem hajlandók vállalni a keresztútra sodródó papi életet. A kilépők között természetesen szép számmal akadnak olyanok is, akik az egyház szolgálatába ösztönre lelkesedéssel, tehát hivatásból léptek. De jöttek a külső és belső nehézségek és ők nem bírták a harcot. Talán saját mulasztásukból is elhalt szívükben a hit és nem tudták vállalni a megpróbáltatásokat. Nem találták meg helyüket a modern világban, nem bírták elviselni vagy legyőzni önmagukban a hitellenes korszellemet. Megigézte lelküket a modern világ káprázata. Nem bírták elviselni a rájuk zuhanó magányt, a nőtlen életet és bemenekültek a családi élet sokat ígérő kikötőjébe. Nem vethetjük meg, csak sajnáljuk őket. Ehhez hasonló okok nehezítik a papi hivatások ébredését is. A világ teleszórja fiataljainak szívét különféle kételyekkel. A modern világ anyagi, élvezeteket hajhászó levegője nem alkalmas klíma a papi hivatások kibontakozásához. Az ember természeténél fogva érvényesülni akar, sikerekre vágyik. Ám méltán jegyzi meg valaki: „A siker nem az Isten neve . . .” (Martin Buber) Krisztus nem ígért sikereket papjainak, hanem csak lelkeket mentő szenvedéseket, keresztet . . . A papi szolgálatnak csakis a hit szemszögéből van értelme és értéke.

Ezért nézzünk most szembe azzal a kérdéssel, hogy mit vár Isten és mit kell és lehet a híveknek is várni papjaitól? Sajnos jómagunk is hajlamosak vagyunk arra, hogy a papi életet csak külsőségeiben ragadjuk meg. Nemcsak az egyházon kívül, de az egyházban is sokan torz fogalmat alkotnak a papról. A ceremóniák, a szertartások emberét látják benne. Ünnepi ruhában asszisztáljon a keresztelőn, esküvőn és temetésen. Énekével, beszédével emelje az élet fordulópontjainak ünnepi fényét . . . Mások a papban afféle erkölcsöcszt látnak, aki pokollal és tisztítótűz-

zel fenyegeti a bűnösöket. Elrontja az emberek örömét, irigyli azt, amiről ő lemondott. Vannak, akik varázslónak tartják, akivel érdemes jóba lenni, hogy bizonyos pénzért biztosítsák maguknak az „ég kegyét”. Mondom, igen sokan így vagy ehhez hasonlóan nézik a papok tevékenységét. Ám a keresztény hívőnek világosan látnia kell: mit várhat papjaitól? A második vatikáni zsinat így határozta meg a papi szolgálat mibenlétét: „Az Újszövetség papjai hivatásuk és felszentelésük által valamiképpen kiválnak Isten népéből, de nem azért, hogy elkülönüljenek az egyház többi tagjától, hanem hogy annak a munkának szenteljék magukat, amelyre az Úr meghívta őket...” Vajon miféle munkára kell itt gondolnunk? Az újszövetségi Szentírás tanúsága szerint Jézusunk maga választott ki egyeseket, apostolokat és tanítványokat, hogy különleges szerepet játszanak az emberek üdvözítésében. Hatalommal ruházta fel őket, hogy Isten titkainak sáfárai legyenek és az emberek Istenhez vezetésén munkálkodjanak. Az Atyától kapott hatalmát átadta nekik, hogy papi tevékenységét megjelenítsék a világ végezetéig. Krisztus az egyetlen igazi pap, tanító, áldozatbemutató, kegyelmet osztogató. Ezt a nagy munkát elsősorban papjai által akarja folytatni. Az ő ajkukkal hirdeti igéjét, az ő kezükbe tette a mennyország kulcsait, az ő szájukba adja az eucharisztikus lakoma átváltoztató szavait. A pap nem úr, nem parancsnok, hanem szolga. Isten és Isten népének szolgája. E szolgálat érdekében mond le a házasságról is, hogy a híveket maradéktalanul szolgálhassa. Istenért vállalja a magányt, lemondva a természetes kiegyesülés boldogságáról. A pap családja a hívek közössége. A pap nem önmagáért, hanem a hívekért pap, a hívekért magányos.

Akik elvesztették hitüket, azok feleslegesnek tartják a papi ekzisztenciát. Már ma temetik a holnap egyházát. Kihalnak a papok és magukkal vihetik a bezáruló templomok kulcsát. Az emberiség nagyon jól meglesz Isten, templom és papok nélkül. Bárcsak így lenne, akkor nem aggodnánk mi keresztények a papi hivatások csökkenése miatt! Mi ugyanis tudjuk, hogy az emberiség nem élhet levegő nélkül és az ember csak fuldoklik istenhit nélkül. A papok feladata elsősorban, hogy ablakot nyissanak a végtelen felé és beengedjék a hit levegőjét az emberi élet lakószobájába. Ezért bátorítsuk, lelkesítsük ifjainkat, ha kicsirázik bennük a papi hivatás magja. Védelmezzük, ápoljuk a hivatás zsenge palántáját. Imádkozzunk papságunkért, hogy ne fogyatkozzék meg a hitük és ne hagyják el a rájuk bízott nyáját. Támogassuk őket munkájukban és ezzel hozzuk tudomásukra: nehéz munkátokban nem hagyunk egyedül, szeretünk titeket és szükségünk van rátok!

MINEK NEVEZZELEK?

Húsvét 4. vasárnapja
Jn 10, 1-10

Petőfi Sándor egyik „nagy” versének, amelyet ifjú hitveséhez írt, ezt a címet adta: Minek nevezelek? Talán iskolai tanulmányainkból emlékszünk még kezdő soraira! Minek nevezelek, ha a merengés alkonyában szép szemeidnek estcsillagát bámulva nézik szemeim? . . . Minek nevezelek, ha rám röpítéd tekintetedet . . . Minek nevezelek, ha megzendülnek hangjaid . . . Minek nevezelek boldogságomnak édesanyja . . . Lelkemnek egyedüli, de egy világnál többet érő kincse, édes, szép, ifjú hitvesem, minek nevezelek?

Íme, így gyöttrődik a költő, a szavak művésze, amikor emberi érzéseit és gondolatait próbálja kifejezni. Ha az emberi szeretet tavaszában ily nagyra nőnek bennünk az érzések és gondolatok, ha kifejezésükre erőtlén az emberi szó, akkor mi lesz velünk, ha Istent, az Örök Szeretetet akarjuk megszólítani és megnevezni? A hívő ember számára örök kérdés: minek nevezelek Istenem? Minek nevezelek Istenem, aki annyi szépséggel szórtad tele a világot és arcod ékességét lelkemre hímezted? Minek nevezelek Istenem, aki Jézus Krisztus által lelkembe vetted az örök élet magvait? Minek nevezelek Istenem, lelkemnek egyedüli, de egy világnál többet érő kincse? Mily szerencse, hogy a helyes válaszért nem kell fáradságos, kutatómunkát végeznünk. Isten maga válaszolt és válaszol kérdésünkre. Bemutatkozott nekünk, midőn sokféleképpen szólt hozzánk a próféták és az ősatyák által. Legtöbbet azonban akkor mondott magáról, midőn egyszülött Fiát közénk küldte. Isten igaz ismerete Jézus Krisztus arcán ragyogott fel számunkra. Ő bátorított minket arra, hogy Istent Atyánknak szólítsuk. A keresztfán pedig saját vérével írta meg válaszát arra a kérdésünkre, hogy minek nevezzük Őt? Én vagyok a jó Pásztor. Ezt a nevet Jézus adta önmagának és mi szívesen szólítjuk ezen a néven.

Így tettek már az első századok keresztényei és a katakombák, majd első templomaink falán szívesen ábrázolták Jézust a jó pásztor képében. Hozzá bújtak az üldözések viharáiban, a külső és belső kísértések közepette. Jézus a mi jó pásztorunk, nem kell félnünk a ránk törő farkasoktól és a téves utak veszelmétől. Sajnos az emberiség sokszor ráfizetett már arra, hogy hamis pásztorokra bízta életét. Sok felelőtlen ember él a világon, akik szívesen fogják kezükbe a hatalom pásztorbotját. Ők is kövér legelőt, jólétet, boldogságot ígérnek. Az örökké éhes ember előtt megcsillogtatják a földi élet minden elképzelhető pompáját. A hamis pásztorok nem szűkölködnek a könnyelmű ígéretekben.

Oktalanságnak minősítik Jézus figyelmeztetését: nemcsak kenyérrel él az ember. Ezzel szemben a mi pásztorunk, Jézus nyíltan kijelentette: Aki utánam akar jönni, vegye föl keresztjét és úgy kövessen engem. Jézus nem könnyű, de értékes életet és tartós boldogságot kínál nekünk. Az emberek szóhasználatában mindig jelentkeznek olyan divatos szavak, amelyek kifejezik vágyaikat. Ilyen szó napjainkban a szuper. Van szuperbenzin, szupersztár, szupercivilizáció és így tovább... Az Úr Jézus ilyen felsőfokú életet akar nyújtani nekünk. Ennek garanciája nem a technika és a tudomány, hanem a felsőfokú szeretet.

Egy Keleten járó utazó beszélt el a következő történetet. Valahol egy arab falu szélén nyájukat itató pásztorokkal találkoztam. Három nyáj és három pásztor futott össze a kútnál. Mídonn az állatok befejezték az ivást, mindhárom pásztor fölkiáltott: men ah, jöjjetek utánam! És a báránycsordák mindegyike elindult a saját pásztorja nyomában. Tetszett nekem a dolog és odaszóltam az egyik pásztornak: vajon engem is követnének báránycsordád? Bajosan hiszem, válaszolta mosolyogva, de próbáld meg! Fölvettem a köpönyegét, kezembe fogtam botját és a nyáj felé fordulva kiáltottam: men ah, jöjjetek utánam! De hiába biztattam őket, egyik sem követett. Igazán hűséges nyájad van, mondtam a pásztoroknak, hogy rajtad kívül nem hallgatnak másra. Hát így van ez, az egészséges állat nem megy idegen után. Csak az, amelyik beteg... Valahogy így van az emberek nyájával is. Akinek egészséges a szíve és esze, a gondolkozása és érzésvilága, azok követik Jézust, bárhová megy. Csak a beteg lélek az, aki elszakad tőle, mert megsebeztek a téveszmék vagy a bűnös élet bacilusai. Új utakra, új legelőre vágyakozik. Lassan leszáll az este és az eltévedt báránycsordára ráborul az éjszaka. Ám a sötét éjszakában, a tévelygő bárány előtt kigyúl egy parányi fény, szívére hull egy meleg sugár. A jó pásztor észreveszi, hogy hiányzik egy báránycsordájából. Otthagynak a többi és megy megkeresni az elveszettet. Ezért nincs elveszve az az ember sem, aki elszakad Istentől, Jézustól és egyházától. Mert az ember elhagyhatja Istent, de az Isten sohasem hagyja el az embert. Jó pásztoroként járja a világot, hogy megkeresse és vállaljon vissza az elveszettet...

Amikor Jézus visszatért az Atyához, nem vitt magával semmit sem a földi kincseiből. Nem vitte magával a napkeleti bölcsek aranyát vagy a virágvasárnapi pálmaágakat. Nem vitte magával barátai ajándékát, csak azt, amit ellenségeitől kapott: öt szent sebet. Ez az ő legdrágább kincse, szeretetének mindennél többet mondó bizonyítéka. Mennyei Atyád előtt is ezzel dicsekszel. Nem Mária illatos kenetével, nem Veronika kendőjével, hanem öt szent sebeddel. Ez Jézusunk a Te dicsőség és a mi reménységünk. Nem veszhet el az az emberiség, akiért ilyen pásztor áldozta életét. Nem veszhet el az az emberiség, amelynek Jézus pirosuló sebei mutatják az utat az „egy akol és egy Pásztor” felé.

NE NYUGTALANKODJÉK SZÍVETEK!

Húsvét 5. vasárnapja
Jn 14,1-12

Valaki igen bölcsen megjegyezte: a föld legnyugtalanabb folyadéka nem a tengervíz, hanem az emberi vér... Soha meg nem pihen az emberi szív, amelybe annyi vezetéken áramlik egy nyugtalan világ üzenete. Ugyanakkor az ember békére vágyik, a nyugalom kikötőit fürkészi. Nem futhatunk ki a világból, nem is dughatjuk be fülünket haragó üzeneted elől. Valamit azonban mégis megtehetünk. Kereshetünk egy olyan adóállomást, ahonnan megnyugtató üzenetet sugároznak felénk. Van ilyen adóállomás? Igen, van! Isten az üzemeltetője, Jézus Krisztus a bemondója, a hívő szív a fölfogója. Ő üzent nekünk tegnap és Ő mondja ma is: ne nyugtalankodjék szívetek!

Sokan természetesen, vegyes érzelmekkel fogadják az ilyenfajta üzenetet. Uram, mondjuk talán jómagunk is, könnyű neked ilyesmire biztatni az embereket, de ne csodálkozz, ha kevesen figyelnek rá. Ha ugyanis körülnézünk a mai világban, egyre több nyugtalanító jelenséggel találkozunk... Néhány évvel ezelőtt a svájci Zürich városában fotókiállítás rendeztek. 555 fényképet tekinthettek meg a látogatók és a kiállításnak ezt a címet adták rendezői: ki az ember? A föltett kérdésre több száz fényképpel próbáltak válaszolni a fotóművészek. Az egyik képen sztriptízáncosnő, mellette nevető emberek. A másik képen öt éves, komor arcú kínai kislány, kezében egy géppisztoly. Két japán koldus egy templom előtt. Egyikük vak, a másiknak mindkét lába hiányzik. Indiai katona véres arccal, kezében szuronyos puskával. Gázárlarcos asszony egy bombatámadás után. Előtte babakocsi, benne halott csecsemő. Hát ilyen és ehhez hasonló képek próbálnak válaszolni: kicsoda tulajdonképpen a XX. század embere? Nem csoda, ha mindezek látára mi bizony nagyon is nyugtalankodunk... 1974-ben Bukarestben rendezték meg a Világnépesedési Konferenciát. Az előadók sötét színekben vázolták az emberiség közeli jövőjét. Az ezredfordulóra fenyegető éhséget jövendöltek, nyersanyag és energiahordozók hiányát. Ha így megy tovább az életünk, veszedelmesen megromlik az ember természetes környezete: a föld, a víz, a levegő... A fejlett országok mind egyike a születésszabályozás fontosságát hangsúlyozta. Vajon Jézus, ha meghívták volna erre a konferenciára, mit mondott volna a vitatkozó delegátusoknak? Ugyanazt, amit a mai evangéliumban. Ne nyugtalankodjék szívetek! A mai világ azért nyugtalan, azért nincs elegendő lakás a nagyvárosokban, azért nincs parkolóhely sokak számára az emberhez méltó élet utcáin, mert nem hisznek Istenben és nem hisznek Krisz-

tusban. Nincs korunk emberének szellemi hazája, nincs életének olyan középpontja, amely biztosítaná egyensúlyát. Íme, Jézus ajánlata: Atyám házában van hely bőségesen! Itt ne csak a túlvilágra, a mennyországra gondoljunk. Hiszen a Miatyánkban azért imádkozunk, hogy jöjjön el a Te országod! Mennyivel több hely lenne a földön is, ha valóban atyai ház lenne mindenki számára! Ha nem fegyvereket gyártának, ha igazságosan osztanák el a föld javait. Ha nem életet gátló pirulákat ajánlgatnánk az elmaradt népeknek, hanem igaz szeretettel járulnának hozzá gazdaságuk fejlesztéséhez.

A mai emberiség lázasan kutatja a jövőt és keresi az utakat, amelyek kivezetnék a fenyegető katasztrófából. Vajon Jézus mit ajánlana nekünk? Ugyanazt, mint a mai evangéliumban: Én vagyok az út . . . Nemcsak arról kellene fotókiállítást rendezni, hogy milyen a mai ember, hanem arról is, hogy milyennek kellene lennie? Nemcsak a bűn által megtépázott és a szenvedélyek által fölkorlátozott, nyugtalan ember életét kellene bemutatni! Az ember sokszor nem érti, hogy a televízióban, a mozivásznakon, valamint a rádiók hullámain miért kap főszerepet az emberi bűn és gonoszság bemutatása? Egyesek azzal érvelnek, hogy a bűn bemutatásával akarják megdöbbeníteni és jobb belátásra bírni a nézőket. Azt hiszem, egészen másról van itt szó. Valami sátáni erőfeszítésről annak érdekében, hogy az ember megadja magát sorsának és összetörje azokat az eszméket, amelyeket Isten állított elénk Jézus Krisztusban. Valakinek érdeke, hogy az emberek ne járják az igazság és az igazi élet útját. Valaki azt akarja, hogy visszautasítsuk az Isten vezetését és büszkeségünknek hízelegve a magunk útjára vezessen. Már pedig a maga útján a vak véletlen játékszere lesz az ember. Útunk mindig körút, önmagunkba tér vissza. Az ember nem elég önmagának. Bármilyen szellemi magasságra emelkedett, nem adhat értelmet saját életének. A lelki béke, a nyugalom partja felé Jézus az egyetlen biztos út.

Aki engem lát, mondotta Jézusunk, az látja az Atyát. Jézus nem a ködös messzeségbe, nem valami álmovilágba vezet minket. Nem egy kitalált, nem egy elképzelt Istent állít elénk. Ő maga szinte elénk élte az Istent. Tőle tudtuk meg: Isten nem valami kegyetlen zsarnok, hanem szerető atyánk. Nem a törvény, nem az igazság Istene csupán, hanem az irgalomé. Nem követelésekkel fordul az emberek felé, hanem adományokkal. Nem ítélkezni akar fölöttünk, hanem megbocsátani és kegyelmezni. Nem lesújtani, hanem fölemelni. Nem az igazak Istene csupán, hanem a bűnösöké is. Ezért ne nyugtalanodjék szívetek!

Olvasátok az evangéliumot, ezt a nagyszerű fotókiállítást, amelynek Jézus a főszereplője! Itt tanulhatjátok meg, hogy milyennek kellene lennie az embernek. Nézzetek Jézusra, akinek egész élete út volt az Atyához! Ezért sugároz békét és nyugalmat. Nem aggodalmaskodik Betlehemben, nem nyugtalanítja a jászol szegénysége. Nyugodtan végzi

kétkézi munkáját Názáretben és nem tartja hiábavalónak. Ellenségeitől egyre szoruló gyűrűjében is megőrzi lelki nyugalmát. Az apostolok aggodalmaskodnak, félnek, Jézus lelke csendes tó, amelyben a mennyei Atya arca tükröződik. Vajon honnan ez a csodálatos béke és nyugalom? Annak tudásából, hogy élete, mindennapi kenyere a mennyei Atya akaratára. Ha Isten kezébe tesszük életünket, nincs okunk a nyugtalanságra. Jó úton haladunk, nem fogunk eltévedni. Az atyai ház integet felénk, ahol egészen biztos szállást találunk. Ezt bizonyítja mindazok élete, békéje és boldogsága, akik hisznek Istenben és szívük rádióját az evangélium megnyugtató hullámhosszára állítják.

MÁRIA KARJAIBAN

Májusi vasárnapra

A legtöbb ember szereti a szépet és akinek izlését nem rontotta meg korunk néhány beteges irányzata, jól tudja, hol keresse a szépség tiszta forrását: a természet ölében. Méltán írja Petőfi: „Óh természet, óh dicső természet! Mely nyelv merne versenyezni véled! Mily nagy vagy te! Mentül inkább hallgatsz, annál többet, annál szebbet mondasz!” Különösen ilyenkor, május hónapjában vonja magára figyelmünket. Pazar kézzel szórja elénk virágait, zöld lombjainak változatos tengerét. Mi pedig, hívő keresztények, ezt a virágcsokorra szépülő hónapot gyermeki szeretettel Mária lábai elé tesszük. Hiszen a természet májusi szépsége csak halovány árnyéka annak a természetfölötti tavasznak, amelynek Mária a legszebb virága. A bűn telében sínylődő emberiség számára ő jelentette a kegyelem tavaszát, az isteni élet kivirágzását. Ő termette meg új életünk szent gyümölcsét: Jézust.

Valahányszor a Szűzanya tiszteletéről beszélünk vagy azt gyakoroljuk, nem szabad megfeledkeznünk arról az igazságról, amit a Szentírás így foglal össze: Egy a közvetítő Isten és ember között: az emberré lett Jézus Krisztus . . . Mindezt azért kell hangsúlyoznunk, mert másvallású testvéreink gyakran azzal vádolnak és vádoltak, hogy a katolikusok Mária-tisztelete kisebbiti Jézus jelentőségét üdvösségünk megszerzésében. A kinyilatkoztatás azonban arra tanít, hogy Isten ősidők óta embereket választott tervei végrehajtásához. Méltó és igazságos, ha ebben a szent munkában Mária kapta a főszerepet. Az az asszony, aki Isten akaratából testbe öltöztette Isten Igéjét. Mi katolikusok biztosak vagyunk abban, hogy Jézus nem féltékeny édesanyjára, sőt örömet találja feléje áradó tiszteletünkben és szeretetünkben.

Ha most felvetjük a kérdést: miért akart a Fiúisten anyától születni, csak egyetlen biztos választ adhatunk: Isten bölcsessége így gondolta, szent akarata ezt az utat választotta. A Szentlélektől megvilágított hívő értelem a kinyilatkoztatás múltjából könnyedén fölismeri az isteni döntés nagyszerűségét. Pál apostol második Ádámnak nevezi Jézusunkat. Halálig való engedelmisségével ő lett egy új emberiség ősatya. Amit Ádám, az első ősatya elvesztett bűnös lázadásával, azt Krisztus visszaszerezte. A teremtés történetében arról is olvasunk, hogy Ádám egyedül érezte magát a Paradicsomban. Isten ezért is állította mellé az asszonyt, aki sajnos a bűnben is „egy test” lett férjével. Különös a hasonlóság, de ha a második Ádám, Krisztus sem akart egyedül lenni. Nem mintha segítőtársra szorult volna, hanem hogy a férfi és nő közös ügyévé tegye az üdvösséget, jómaga is segítőtársat választott Mária személyében. A férfi és nő közös ügye és feladata a természetes élet szolgálata. Ehhez hasonlóan az örök élet megszerzésében mind a férfiaknak, mind a nőknek ki kell venni részüket.

A földön, vallotta Szent Ágoston, mindent édesanyámnak köszönhetek. Ha ismeritek Ágoston életét, belátjátok, hogy ebben a kijelentésben nincsen semmi túlzás. Boldog az a gyermek, aki így vélekedhet földi édesanyjáról! Boldogok lehetünk mi keresztények is, akik szintén elmondhatjuk: sokat, nagyon sokat köszönhetünk közös édesanyánknak, Máriának. Hittel vállalta az istenanyai szolgálatot, amely nemcsak boldogságot, hanem sok-sok szenvedést is jelentett számára. Ősi igazság, hogy a földön minden igaz örömért, boldogságért meg kell fizetnünk a fájdalmak adóját. Ebben Mária sem volt kivétel. Midőn igent mondott az anyaságra, olyan szerepet vállalt, amit a világ előtt nem tudott igazolni. Isten csak vele, Szent Józseffel és Erzsébettel közölte anyasága titkát. Egy embertől tisztelt király vagy nagy ember anyaságát elvállalni nem nehéz feladat. Mária azonban Jézus anyaságát vállalta, aki a szegény fáján, a kereszten fejezte be földi életét. A bűneinkért összetört, az értünk átokká lett Emberfia anyaságát elvállalni nem volt tehát csábító kitüntetés. Ehhez nagy hit, áldozatra kész vértanúi lelkület kellett. Mária tehát megérdemli tiszteletünket és az élet ismerői ezt nem kifogásolhatják. Mindenki előtt nyilvánvaló, hogy egy anya és gyermeke mily szorosan összetartoznak. Édesanyánkból fakad életünk és értünk dobogó szíve volt zsenge életünk pihenője. Az ő arcán ismertük meg az öröm szépségét, tőle tanultunk meg mosolyogni. Édesanyánk szemében láttuk először a fájdalom könnyeit, az ő arcáról nézett ránk a szenvedés és a fájdalom. Az ő csókjai, meleg ölelése tanított meg a szeretet és a jószág mindennél többet érő értékére. Ezért mondhatjuk, hogy az anya és gyermeke szorosan összetartoznak. Talán másként lenne ez Jézus és Mária esetében? Nyilvánvaló, hogy ők még inkább összetartoznak, mert nemcsak a természet, de a kegyelem szálai is egybefűzik életüket.

A Szentírás tanítása szerint Isten azt akarja, hogy hasonlók legyünk szent Fiához. Isten gyermekeinek Jézushoz kell hasonlítaniuk, Őt kell magunkra öltenünk. Ez az Isten akarata. Vajon nehéz vagy lehetetlen az, amit az Isten akar? Semmiképpen sem. Nem kíván Ő olyasmit, amit nem tudunk teljesíteni. Segítségül küldi Máriát, hogy szinte minket is megszüljön a jézusi életre. Valaki azt írja: a gyerekek olyanok lesznek, mint az édesanyjuk. Bárcsak mi is egyre hasonlóbbá válnánk Jézus anyjához, Máriához! Ebben akar segíteni minket az igazi Mária-tisztelet. Mit gondoltok, vajon hol tanuljuk meg a legfontosabb dolgokat életünkben? Könnyű a válasz, édesanyánk ölében. Tőle tanultuk anyanyelvünket. Együtt gügyögött velünk és szinte a szánkba adta a szavakat. Milyen könnyű volt ez az iskola, milyen édes ez a tanulás! A szeretet iskolája volt és ahol szeretnek, ott nem szenvednek. Ha pedig valaki jó keresztény akar lenni, Krisztus igazi követője, Mária iskolájában kell megtanulnia. Az ő anyai ölében, tiszta szívének könyvéből lehet és kell megtanulnunk az isteni élet tudományát.

Ezért fordulunk bizalommal Máriához, akinek anyai szívét ma is megtölti a szent vágy, hogy segítsen rajtunk. Ezért imádkozzuk és kérjük: Szűzanyánk, Mária imádkozzál érettünk most! Most, amikor anyyi de annyi veszély leselkedik reánk. Imádkozzál érettünk most, midőn megfogyatkozott a hit gyermekeid szívében! Imádkozzál érettünk most, amikor az emberiség abba a szörnyű tévedésbe esett, hogy boldogulhat Krisztus evangéliuma nélkül! Imádkozzál érettünk most, amikor még élet virágzik földjeinken, de gyilkos fegyverek ásitanak felénk! Imádkozzál érettünk most, de különösen akkor, ha eljön mennyei születésnapunk, halálunk órája.

A NÁZÁRETI ÁCS

Szent József ünnepe

Az emberek szeretnek ünnepelni, a legtöbb ember szereti, ha ünneplik. Diktátorok és császárok, hadvezérek és politikusok, költők és színészek örömmel fogadják a tömegek hódolatát. A föld oktan hatalmasai között még olyanok is akadtak, akik parancsszóval dicsértették magukat. Jaj annak, aki kivonta kezét a vastapsból! A mai napon mi is ünnepelünk valakit. Nem egy világhírű embert, nem a csodák fényében tündöklő szentet vagy vértanút, hanem Szent Józsefet, aki sem életében, sem halálában nem vont magára a közvélemény figyelmét. Egy szent munkásembert ünneplünk, olyan valakit, akinek a szegénység és

a névtelenség boldogsága jutott osztályrészül. A Szentírás keveset beszél róla, de azt nem hallgatja el, hogy igaz ember volt. Midőn Isten nevelőatyát keresett fia számára, választása nem egy gazdag vagy tudós emberre, hanem Szent Józsefre esett. Őt szemelte ki, hogy mint az „Atya-Isten árnyéka” éljen és dolgozzon a földön, kétkezi munkával keresse meg a szent család kenyerét.

Az evangélium tanúsága szerint Szent József nem tett csodákat és nem tanította bölcsességre az embereket. Keze munkájával szolgált Isten terveit és megtanított minket a legfontosabbra: miként lehet a leg-egyszerűbb munkát is nagyszerűen, tehát Isten dicsőségére végezni. Jó erre felfigyelnünk és hangsúlyoznunk, hogy senkinek sincs annyi joga a munkásokhoz és munkásokról beszélni, mint a názáreti ácsmesternek. Mi nem akarjuk vallásunkat egy-egy társadalmi osztály vallásává tenni. A mi egyházunk nem az előkelők és gazdagok, nem a kizsákmányolók vagy a proletárok, hanem a szeretetben egyesülő és igazságot kereső emberek gyülekezete. Nem kétséges, hogy Jézusunk különös rokonszenvvel viseltetett a szegények iránt. Nyíltan kijelentette: nehéz a gazdagnak bejutni Isten országába. Az Istenhez vezető úton semmi sem jelent olyan komoly akadályt, mint a pénzeszsák. Ugyanakkor azt is valljuk, hogy a nyomorúság szikes talaján nem szökik szárba Krisztus vetése.

A kereszténység sohasem vetette meg a munkát és Pál apostollal vallotta: aki nem dolgozik, ne is egyék! Nem véletlen, hogy Jézus nem koldulással, hanem kétkezi munkával kereste meg mindennapi kenyerét. Ezzel mintegy kitüntette a testi munkát, ami abban az időben forradalmi cselekedetnek számított. A görög-római világban a fizikai munka átoknak számított és nem illett egy szabad emberhez. A fizikai munka terhét a rabszolgák vállára helyezték, akiket egy sorba állítottak az átlalokkal. Ennek a felfogásnak valójában a kereszténység ásta meg a sírját. Az újkori kapitalizmus szintén leértékelte a munkát, midőn árucikknek tekintette. Amint megveszi az ember a nyersanyagot, éppen úgy megveheti az emberi munkaerőt. Erre is vonatkozik a kizsákmányolók jelszava: minél olcsóbb, annál jobb! Ez a szemlélet figyelmen kívül hagyta a munkások emberi méltóságát, joggal váltotta ki lázadásukat. A keresztény felfogás szerint a munka a teremtő, mindig munkálkodó Isten utánzása és szükséges feltétele az emberi személyiség kibontakozásának. Helytelen lenne tehát büntetést látni benne. Ez csak azóta szegődött nyomába, mióta a bűn megzavarta az emberi élet és vele együtt a munka harmóniáját. Isten a föld urává, gazdájává tette az embert és ezt a feladatot csakis munkával lehet végrehajtani. Isten örömmel látja a technika fejlődését és az egyház megáldja gépeinket. Nincsen igazuk azoknak, akik a gépekben az ördög találmányait látják. Csak az származik tőle, ha a technika vívmányait a pusztítás szolgálatába állítjuk.

Szent József életében a munka szorosan kapcsolódott családtyai tevékenységéhez. Mélységesen átérezte, hogy ő a család elsősorú felelőse és szeretetből végezte munkáját. Semmiféle munka nem lealázó, ha szeretetből végezzük. Megértette ezt egy kedves barátom, diplomás mérnök, akit a közelmúltban a mosóteknő mellett találtam. Egy kicsit zavarba jött és röviden megmagyarázta ebbeli tevékenységét. Tudod, mondotta, feleségem megosztja velem a kenyérkereső munkát, hát én megosztom vele a házimunkát. . . Igen komoly feladat hárul a családapákra gyermekeik nevelésében is. Helytelen az a felfogás, hogy a gyereket nevelje az asszony! Isten megparancsolja a gyermekeknek, hogy tiszteljék szüleiket. Ez a parancs azonban a szülőkre is vonatkozik olyan értelemben, hogy méltók legyenek gyermekeik tiszteletére. Nemrégiben találkoztam egy kilencesztendős kisfiúval. Beszélgetés közben szülei után is érdeklődtem. A fiúcska arca elkomorult és kijelentette: nem szeretem szüleimet, mert elváltak és tudni sem akarnak rólam. Be akarnak adni a menhelyre. Óh, Szent József, hol vannak a te szép lelkiségedtől ezek a megtévedt szülők! Az önzés, az érzékiesség mocsarában fuldokolnak és ledöntötték életükben a kötelesség tornyát.

Szent József, a názáreti ácsmester, nemcsak a munka embere volt, hanem az imádságé is. Nem tartotta elveszett időnek az imádságot. Az a kéz, amely imára kulcsolódik, jobban, lelkiismeretesebben végzi majd a munkáját. Csakis így remélhetjük, hogy a munka megszenteli életünket és följebb emelkedik életünk erkölcsi mércéje. E nemes feladat végrehajtásához erőért, segítségért, jó példáért „ite ad Joseph!”, menjetek, menjünk Szent Józsefhez!

NEM HAGYLA K ÁRVÁN

Húsvét 6. vasárnapja
Jn 14,15-21

Minden rövid, aminek vége van, írja Szent Ágoston és mi egyetértünk vele. Gyors szárnyakon szállnak az évek és állandó búcsúzás az életünk. Búcsúzunk gyermekkorunk rózsaszínű világától. Búcsúzunk a felnőttkor füstbe ment terveitől. Nem véletlen, ha a mai evangéliumban Jézus is búcsúzik szeretteitől. Rövid volt az Ő élete is a földön. Alighogy megmelegedett, gyökeret eresztett, máris búcsúznia kellett. Számára azonban ez nem jelentett szomorúságot, mivel az Atyához tért vissza, a Szentháromság boldog közösségébe. Annál inkább szomorkodnak az apostolok, akik nem tudták mi vár Jézusra, de azt igen, hogy mit veszítenek

távozásával. Ezért ígéri nekik a vigasztaló Szentlelket, aki mindörökre velük marad és egyengeti útjukat az Isten országa felé.

Az emberi képzeletet ősidők óta foglalkoztatta a honnan és hová kérdése. Választ keresve megálmodta a túlvilágot. Ezt a világot azonban az ösztönös életakarát és a szolgálatába szegődött képzelet építette a bizonytalanság ingoványára. Csak Jézustól kaptunk biztos eligazítást az örök életről. A kereszténység elsősorban ennek hirdetője. Igaz, hogy napjainkban ez az „örömhír” kevés visszhangra talál az emberi lelkekben. Az elméleti és gyakorlati materializmus talajából nem nő ki az örök élet hite, virága. A mai ember csak a földi életben hisz és itt akarja megvalósítani a „boldogság paradicsomát”. Ezért igyekszik minél jobban kihasználni az időt. Gyorsan utazni, gyorsan szeretni, gyorsan meggazdagodni, gyorsan élni. Szinte versenyt fut az idővel, hogy minél több élvezetet csikarjon ki tőle. A föld lett az ember egyetlen hazája és a halál sötétje fölött nem ível hitének hídja az örök partok felé.

Az egyik angol újság, a The Sunday Times, kérdést tett föl az olvasóknak: mi a véleményük a túlvilágról? Válaszolt rá Bertrand Russel a neves filozófus is. Ebben tagadja a lélek halhatatlanságát. Szerinte jól fejlett emlékezetünk hordozza személyiségünk tudatát. Az emlékezet az agyvelő funkciója és a halál beálltával megszűnteti működését. A túlvilág hite nem más, Russel szerint, mint az emberi érzelmi reakciója, tiltakozása a megsemmisülés gondolata ellen. A természet azonban nem törődik a mi érzelmeinkkel és vágyainkkal... Így vélekedik egy bölcselő. Érdeemes megjegyezni, hogy az olvasók túlnyomó többsége nem értett egyet ezzel a véleménnyel.

Mi keresztények nem a világ bölcsseitől kérünk és várunk eligazítást az élet nagy kérdéseiben, hanem Jézus Krisztustól. Élete követendő példáját adja a szép és értékes emberi életnek. Egy a szükséges, tanította és erről nekünk, az Ő követőinek nem szabad megfeledkeznünk. A földi élet akkor lesz értelmes, csak akkor kerüli el a zsákutcát, ha Krisztushoz igazodik. Szomorú tapasztalatok tanúsítják, hogy sok ember eltékozolja életét. Nem akarok én most a különböző hobbik ellen beszélni, ha azok szórakozásunkat szolgálják. Kétségkívül helytelen alapállásra vall azonban annak az agglegénynek magatartása, aki végrendeletében úgy intézkedett, hogy márványból faragott gyufáskatulya legyen a sír- emléke. Egész életében az volt a legfőbb törekvése, hogy minél több gyufásdobozt gyűjtsön. Hadd tudja mindenki: itt nyugszik egy gyufásdobozgyűjtő... Ettől a tévedéstől akarja megóvni Jézus követőit. Ez korántsem jelenti azt, hogy le kell mondanunk a szabadságunkról, értelmünk és akaratunk használatáról. Mivel azonban tévedni emberi dolog, akkor leszünk csak biztonságban, ha megragadjuk az isteni kezet, amely a helyes irányt mutatja. Életünk beállítása az Isten felé nem jelenti a földi élet megvetését. Mi keresztények is szeretjük a földet, hiszen Isten

szeretete ajándékozta nekünk. A keresztény ember nem lehet az „élet tagadója”, de a föld imádója sem. A földi élet csak út és nem tévesztendő össze az örök hazával.

Az élet tehát nemcsak örök búcsúzás, hanem készülődés is az Istennel történő találkozásra. 1952-ben sűrű köd borult London városára. Az egyik pályaudvaron diákok és munkába siető emberek váraakoztak a korai vonatra. A negyedik vágányon egy utasokkal megrakott szerelvény vesztegelt. Az indulást engedélyező zöld fényre váraakozik. Egyszer csak megérkezik a Skóciából jövő gyorsvonat. Mivel rossz vágányra irányították, belerohan az utasokkal teli személyvonatba. Egy szempillantás alatt romhalmaz emelkedik az állomáson. De mintha ez sem lenne elég. Alig múlik el negyven másodperc, a Manchesterbe igyekvő gyorsvonat is kisiklik a sínekre hullott romok miatt. Körülbelül száz halott és kétszáz sebesült a romok között. Megállt az állomás órája és mutatja a szerencsétlenség idejét: 8 óra 19 perc. Az óra alatt egy valóságos tárgyú plakát hívja fel a figyelmet: Készülj fel az Istennel történő találkozásra! Mert, ha a földi élet folytonos búcsúzás, akkor a halál boldogító vagy elszomorító találkozás az Istennel. Lehet-e egy könyvet sajtóhiba nélkül kinyomtatni? Ezt kérdezték egymástól a könyvkiadók egyik értekezletükön. Megpróbálkoztunk vele, hangzott a válasz. Kiválasztottak egy tudományos könyvet és tizenkét javítót bíztak meg gondozásával. Ezek váltig fogadkoztak; egyetlen hiba sem lesz a könyvben. A könyv meg is jelent, de már a címlapján komoly hiba éktelenkedett . . . Mily szomorú, ha életünk címlapjába is hiba csúszik. Ha nem az lesz a címe, programja, tartalma életünknek, amit Jézus élénk tűzött. Életünk könyvében lehetnek hibák, ez velejár gyarló természetünkkel. Csak a célt ne tévesszük soha szem elől!

JÉZUS HAZAMENT . . .

Húsvét 7. vasárnapja. Mennybemenetel
Mt 28,16–20

Jómagunk is gyakran megtapasztaljuk, mily fájdalmas elválni azoktól, akiket szeretünk. Könnyek hullanak az édesanya szeméből, amikor az élet vagy halál parancsára el kell válnia gyermekeitől. Nemhiába mondjuk, minden elválás egy kis halál . . . Olykor azonban a búcsúzás könnyeiben fölragyog az öröm szivárványa, vigaszt sugároz szívünkre, ha az, akitől el kell válnunk, jobb körülmények közé kerül, ha a boldogság partja felé indul.

Valahogy így lehettek az apostolok is, amikor elbúcsúztak az Atyához induló Jézustól. Midőn Úrunk Pilátus előtt állott, a helytartó neki szegezi a főpap által hangoztatott vádat: te vagy-e a zsidók királya? Jézus igennel válaszol, de hozzáteszi: az én országom nem e világból való . . . A mai ünnepen egyházunk erre a másik országra, erre a „más világra” fordítja hívei tekintetét. Jézus ugyanis nem azért jött a földre, hogy végleg itt maradjon. Szeretett itt lenni és megérti ragaszkodásunkat a földhöz, a földiekhez. Távozásával azonban felhívta figyelmünket egy alapvető tanításra: ember, ne feledd, a te igazi hazád nem ez a föld, nem ez a göröngy! (Prohászka) Milyen szent öröm tölthette meg Jézus szívét, amikor befejezte földi küldetését és elérkezett a hazamenetel napja. Örül minden ember, amikor messzi idegenben, fogságban, börtönben sinylődve fülébe csendül a bűvös szó: hazamehetsz! Sohasem felejttem el azt az örömben átreszketett éjszakát, amikor fogságomban megtudtam, hogy hazamegyek. Mily lassan dőcögött a vonat, öröm töltötte el szívemet, amikor a máramarosi hegyek között újra ihattam a Tisza vizéből. Ó, igen, a hazatérés útja a legszebb út az ember életében. Ezért lépnek rá olykor öreg emigránsok is, hogy legalább hazai földben pihenjenek.

Amikor valaki kiszabadul a börtönből vagy hazaindul a fogságból, bizonyos irigységgel néznek utána mindazok, akik még ott maradnak. Nem tudom, vajon az apostolok lelkében fölébredt-e a szent irigység, midőn Mesterüket hazamenni látták?! Akik nem hisznek az örök életben, az örök hazában, azok természetesen nem ismerik ezt a mennyei honvágyat. Ám, az apostolok jól megtanulták Mesterüktől, hogy nincs itt a földön maradandó városunk és egyszer mi is hazamegyünk. Igaz, fájdalmas ez a hazatérés, mert át kell mennünk a halál, az enyészet sötét kapuján. Akiben azonban erős a hit, az Szent Pállal vallja: kívánok feloszlani és Krisztussal lenni . . . Mert valójában ez a föld nem édesanyánk nekünk. Háborúk, gyűlölködés, szenvedések tengere hullámszik rajta. Ellenségünk sokszor a természet; a szörnyű földrengések, a szárazság, az árvizek, a májusi fagyok . . . Nincsen rózsza kertjeinkben tövis nélkül és minden virágunkra rálehel az elmúlás. Alighogy megérkezünk, alighogy elhelyezkedünk az élet vonatán, máris csikordulnak a fékek és kiszállásra kényszerítenek. Jönnek az új fölszállók és ők foglalják el helyünket. Ilyen körülmények közepette hogyan is érezhetnénk otthonosan magunkat a földön? Mennyire igaza van Pál apostolnak, mikor a keresztényeket jövendőt kereső embereknek nevezi. Azért a jövőért élünk, amelyet Isten készít azoknak, akik őt szeretik. Azért a jövőért, ahol Isten letöröl majd szemünkről minden könnyet. Azért a jövőért, ahol Isten fiainak szabadságát, szeretetét és igazságát élvezhetjük. Az igazi hazánk mindig ott van, ahol szeretnek, ahol szabadok vagyunk, ahol

igazság uralkodik. Ilyen ország nincs a földön, ez az ország odaátrol integet felénk, ahová Jézus is eltávozott . . .

Boldog ország az Isten országa, mert ott százszázalékosan megvalósul Isten akarata. Itt a földön is Ő az Úr, de a világ végezetéig eltűri a gonoszág ármánykodását. A mennyei hazában azonban nem kap szerepet. Abban az országban, ahol Isten az Úr, az élet kiszorítja a halált. Isten az áldás és ezért ott nem fenyegetnek már csapások. Isten a béke és ezért nem lesznek háborúk. Isten a szeretet és ezért tesz majd boldoggá színelátása. Nemcsak a költő, de sokan mások is fölvetik a kérdést: mi az, mi embert boldoggá tehetne? Nem az élvezet, nem a tudomány, nem a művészet, nem a siker, nem a hatalom káprázata. Az igazi boldogság: életközösség Istennel. Ezért voltak boldogok a szentek. Ha szöges övet is hordtak derekukon, ha üldözték is őket, ha disznóólba is szorultak karácsony éjszakáján, arcukról földöntúli öröm sugárzott. Ezt persze nem érti, nem értheti, akinek nincsen hite. Csak aki Szent Jánoshoz hasonlóan Jézus szívére hajtotta fejét, csak az érzi: milyen boldogság az Ő közelében élni.

Egy alkalommal Egerben jártam és meglátogattam a nagy író, Gárdonyi Géza házát. Láttam dolgozószobáját, amely egy felfelé néző tetőablakból kapta világosságát. Az író ennél a felülről hulló fénynél dolgozott és nem csoda, ha regényeiben oly sokat megsejtet a fenti világ szépségeiből. Bárcsak mi is így rendeznénk be földi életünk lakószobáját! Bárcsak a mi lelkünkben is Krisztus fényében, felülről áradó fényben ragyogna egész életünk! Biztosabb léptekkel járnánk a világot és boldogan várnánk Urunk Jézus eljövetelét.

A SZENTLELKES ÉLET

Pünkösöd 1

Jn 20,19-23

Az ember teremtéséről szóló bibliai történetben ezt mondja az Isten: Teremtsünk embert képmásunkra, magunkhoz hasonlóvá! Mi, hívő emberek ebben a mondatban látjuk az emberi méltóság forrását. Istenhez hasonlít az ember, jóllehet áthidalhatatlan különbségek választják el tőle. Teremtett létünk arcán isteni vonások ragyognak. Ez teszi lehetővé, hogy a fölismert és elismert Isten előtt meggyújtsuk szívünkben az imádás örökmécsesét. Az ember tragédiája ott kezdődik, amikor elfújja ezt a mécseset és az isteni szeretet kötelékét bilincsnak nézi. Lázasával kiüzi élete templomából az Istent és bálványokat állít helyébe.

Isten irgalma azonban nem engedte és nem engedi, hogy ez a magatartás véglegessé szilárduljon. Elérkezett pünkösöd ünnepe, eljött a Szentlélek, hogy az embert újra Isten templomává szentelje. Mennyei Atyánk nem nézhette, hogy a föld legszebb temploma a bűn tanyája legyen. Ezért küldte el Fiát, hogy vérével tisztára mossa. Ezért küldte el a Szentlelket, hogy az embert újra templommá szentelje.

Tévedés lenne azt gondolnunk, hogy ez a pünkösdi csemény a múlt emléke csupán. Az örökkévalóság Urát nem lehet az elmúlás szigetére száműzni. Ma is folytatni akarja megszentelő tevékenységét. Minden keresztelő alkalmával, vízből és Szentlélekből új és élő templomot szentel magának. Ezzel is bizonyítja, hogy mennyire szeret és nagybecsül minket. Sajnos, igen sokan csak ágyútöltelék, gépalkatrészt, rabszolgát láttak és látnak az emberben. Mi, keresztények, Madách Évájával kiáltjuk az emberi méltóság meggyalázói felé: mi néked silány szám, nékem egy világ... Az ember azért épít templomot kőből, fából vagy bambusznádból, mert jómaga is templom, az Isten temploma. A templom bennünk épül először és bennünk is omlik össze. Ha mi, keresztények megfeledekezünk méltóságunkról, nevezetesen arról, hogy templomok vagyunk, akkor lassan a kötemplomok is kiürülnek és idegenforgalmi nevezetességgé szegényednek. Mivel pedig ennek a jelenségnek napjainkban is szomorú tanúi lehetünk, a mai ünnepen fokozott buzgósággal kell kérnünk Istenünket: küldd el Szentlelkeidet, tisztítsd meg az emberi szívek templomát, gyűjtsd meg benne a hit, az imádás mécsesét és szenteld fel tisztaságos lakóhelyeddé!

Midőn a mai ünnepen fölcsendül ajkunkon az ének: Jöjj, Szentlélek Úristen, vessük föl a kérdést: kit is hívogatunk mi tulajdonképpen? Hiszünk a Szentlélekben, imádkozzuk az apostoli hitvallásban, élvezük ajándékait, de oly keveset tudunk kilétéről. Úgy vagyunk vele, mint a régi görögök, akik templomot építettek az „ismeretlen Istennek”. Imádták, jóllehet nem ismerték. Isten másletűségéből következik, hogy csak igen töredékes a reá vonatkozó ismeretünk. A Szentlélekkel kapcsolatban is be kell érünk a kinyilatkoztatás szerény adataival. Ezekre épít a keresztény hittudomány, amikor a Szentháromság és a Szentlélek titkát fejtegeti. Szent Ágoston, a keresztény gondolkodók legnagyobbika így próbálja megközelíteni a Szentlélek titkát. Az öröktől fogva létező Atya megismeri önmagát. Ez a tökéletes és kimondott önismeret személyesül meg a Fiúistenben, aki öröktől fogva születik tőle. Az Atya szereti a Fiút és ez a szeretet olyan tökéletes, hogy megszemélyesül a Szentlélekben. A Szentlélek tehát mint a Szeretet Lelke, titokzatos egységbe öleli az isteni személyeket. Ez a tevékenysége azonban nemcsak az Isten belső életére korlátozódik. Arra törekszik, hogy Isten boldog életébe belevonja a teremtményeket is. Általa árad felénk Isten szeretete és boldogító ismerete. Így lesz, így lehet emberi életünk szentlelkes életté.

Hogy ez a szentlelkes élet megvalósulhasson, ezért alapította Krisztusunk az Anyaszentegyházat. Ez lett a Szentlélek otthona, ahol belegyakorolhatjuk magunkat az isteni élet művészetébe. Újra meg újra főlisztítja választottait, apostolai szívében a hit és a szeretet tüzét. Belekap az emberi szívek gyúlékony anyagába, hogy általuk tűzbe borítsa a világot. Nézzetek csak Pál apostolra, hogyan olvad meg jégbefagyott szíve a Szentlélek sugárzatában! Mily ragyogó példája annak az embernek, aki minden földi értéket szemétnek tekint, csakhogy Krisztus legyen a nyeresége. Hányszor szenvedtél hajótörést, megvesszőzést, börtönt és bilincseket! Ugye ott a mamertini börtön mélyén bilincseidet emelgetve, azokra az édes bilincsekre gondoltál, amelyekkel Krisztus kötözte meg a szívedet. Krisztus foglya voltál a damaszkuszi megtérés óta vértanúhalálodig. Hányszor megkínóztak, de mi volt ez a testi szenvedés ahhoz a szentlelkes örömhöz mérve, amely Krisztus hirdetése nyomán fakadt a lelkedben. Többször szenvedtél hajótörést, de mi volt ez ahhoz a hajótöréshez képest, amit az isteni szeretet tengerén szenvedtél és ahonnan nem volt számodra menekülés? És vajon mi volt az ostiai úton elszenvedett vértanúság ahhoz a nyereséghez mérve, amit megadott neked az Úr, az igazságos Bíró . . .

Pünkösöd ünnepén mi is kérjük a Szentlelket: szítsa föl szívünkben ennek a győzelmes lelkesedésnek tüzét! Krisztusunk szándéka ma sem változott. Azt akarja, hogy a közömbös világ felgyulladjon és a szeretet tüzeiben égjen. Valamikor az efezusi Diana-templomot azzal a szándékkal gyújtotta fel egy férfi, hogy eme gonosztettével megörökítse a nevét. Mi pedig arra kaptunk meghívást, hogy a szeretet tüzét táplálva írjuk be nevünket az élet nagykönyvébe.

VIRÁGOS LELKŰ EMBEREKET!

Pünkösöd 2

Jn 15,26-27; 16,1-3,12-15

Mindenki előtt nyilvánvaló, hogy az egész világ s benne az ember a fejlődés útját járja. Gyermekkorunktól kezdve növekszik tudásunk és értelmünk fénye a valóság egyre nagyobb szelétét tudja bevilágítani. De tudásunknak nemcsak határai bővülnek, hanem minősége is megváltozik. Az életet egész másként látjuk gyermekkorunkban, mint a realizmussal eljegyzett felnőtt éveinkben. Ami valamikor jelentős csúcsként magasodott elénk, új ismereteink magasságából parányi dombbá zsugorodik. Sokszor természetesen ennek ellenkezője történik. Régi igaz-

ságok, amelyeket kevésre becsültünk, talán egy szemet nyitó tanító-mester közelében új fénybe öltözködnek.

Valahogy így lehettek az apostolok is pünkösd ünnepén. Az igazságra vezérlő isteni Kalauz kiemelte őket kicsinyes elképzeléseik völgyéből. Értelmüket megvilágította és megnyílt előttük Jézus tanításának hegyvidéke. A lelkükbe szórt magvak kihajtottak és most ismerték föl igazán Jézus szándékait és gondolatait. Most döbrentek rá, hogy az Isten országa nem földi mintájú politikai alakulat, hanem a lelkek föl-öltözködése az isteni élet szépségébe. Most értették meg Jézus szavainak igazi értelmét. Most értették meg, hogy ők a föld leggazdagabb emberei, akik az evangélium drágagyöngyével ajándékozhatják meg az embereket. Mindnyájan ismeritek a görög legendát Prométheuszról, aki elrabolta az istenek tüzét és megajándékozta vele az embereket. Ezzel vetette meg egy magasabb kultúra alapjait. Zeusz azonban féltékenyen, rossz szemmel nézte Prométheusz tevékenységét. Büntetésből a Kaukázus egyik sziklájához láncoltatta, ahol sas tépte a máját. Ez persze csak tanulságos mese, de benne rejlik annak az igazságnak megsejtése, hogy az ember nála magasabbrendű lény segítségére szorul, hogy létében gazdagodjék. Ez a legenda is jelzi az emberiség vágyát a megváltás után. Ez a vágy valósult meg Jézus Krisztus eljövételével. Ő élte elénk azt az emberi életet, amely csakis Isten felé növekedhet igazán. Ennek az új életnek ébresztőjéül pünkösd ünnepén elküldte a Szentlelket, hogy az egyház közösségében kivirágozzék az isteni élet szépsége. A keresztség nem azt jelenti, hogy a „földi siralomvölgy” után egy boldog túlvilági élet kezdődik. Krisztus azért jött és azért küldte el a Szentlelket, hogy a hívek életében már itt a földön megvalósuljon az az élet, amely méltó lesz az örök folytatásra. A mennyország csak azok előtt nyitja meg kapuit, akik már itt a földön mennyországot hordoztak magukban.

Nemcsak napjainkban, hanem már a század elején is sokat beszéltek és írtak arról, hogy mi mindent lehetne csinálni szép fővárosunkból, Budapestből. Legyen igazi világváros, legyen fürdőváros, legyen virágváros. Akadt valaki abban az időben, aki az Egressy út mentén egy 15 holdas területen strucctelepet akart létesíteni. Azt ígérte, hogy öt esztendő alatt annyi struccot tenyészt, hogy Budapestet struccvárosnak fogják nevezni. De vajon mit érnének el ezekkel a különféle jelzőkkel? Ha Budapest virágos lenne, nem érne-e ettől sokkal többet, ha virágos utcák, terek helyett vagy mellett virágos lelkű ifjúsága volna? Ha pedig híres fürdővárossá fejlődne Budapest és gyógyvizeihez ezrek zarándokolnának, mennyivel jobb lenne ennél, ha fővárosunkban kevesebb szennyes lelkű ember élne, vagy aki piszkos, legalább megmosakodnék. Végül mit érnének azzal, ha Budapest struccvárossá lenne? Hát legfeljebb azt, hogy minden női kalapon struccotoll lengedezne. Ám, nagyobb

szükség lenne arra, hogy akár strucctoll, akár más toll leng a kalapon, az a kalap igazságszerető és tisztalelkű embert takarjon . . . Ezt olvasom Prohászka püspök egyik cikkében, amelyet ma is megírhatott volna, ha élne. Ez a néhány gondolat Jézus szavait visszhangozza: mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, ám lelkének kárát vallja? Pünkösöd ünnepe fennén hirdeti: Isten nem éri be a teremtés szépségével, hanem a teremtetlen élethez, tehát önmagához akar vezetni minket. Igaz, hogy az ember kivirágása, fölöltözöködése a krisztusi élet szépségébe, nem megy máról holnapra. „Hiszen sok kalóriát nyel el az eper, az őszibarack is, míg az a csepp olaj, melytől zamatát kapja, leszűrődik benne. Sok elmélyedés és áthévedés kell a léleknek is, míg édes, tüzes, zamatos lesz.” (Prohászka).

Amikor 355-ben Macedónia uralkodójának, Fülöp királynak fia született, az apa nagy reményeket fűzött gyermekéhez. A legkiválóbb nevelőkre bízta és amikor 13 esztendő lett, a híres bölcselőhöz, Arisztotelészhez küldte. Arra kérte a filozófust, hogy foglalkozzék gyermekével. Örülök, hogy egy olyan korban született fiam, amikor ilyen bölcs ember él a világon. Remélem, a kezed alatt olyan férfiúvá növekszik, aki méltó örököse lesz királyi trónusomnak . . . Eddig a király levele. Amint pedig a történelemből tudjuk, Fülöp király vágya beteljesedett. Fiából Nagy Sándor, a föld egyik leghatalmasabb uralkodója lett . . .

Amikor megszülettünk, alig múlt el néhány nap és szüleink, kereszt-szüleink a legnagyobb nevelőre, a Szentlélekre bízta életünket. A keresztelés alkalmával belénk költözött e Tűz és mindig kész arra, hogy újabb ajándékait szívünkbe áraszsa. Tanító és nevelő munkája azonban csak akkor lesz eredményes, ha készséges lélekkel követjük utasításait. Engedelmes lélekkel kell hallgatnunk a Szentlélek sugallatait, az egyház tanítását és parancsait. Nem szabad megrettennünk az áldozatoktól sem. Tudnunk kell, hogy Krisztus követéséhez hozzátartozik a kereszt és a „világ” szemében sokszor oktalannak látszik életünk. Mi azonban hisszük, hogy a legnagyobb siker a földön, ha szép lelkű, tiszta erkölcsű, tisztaszívű emberek leszünk. Ehhez kérjük ma és mindennap a Szentlélek segítségét.

A NAGY TITOK

Szentháromság vasárnapja
Jn 3,16–18

Ha sohasem ragyogna szivárvány az égen, ha nem tudnánk színeire bontani a napsugarat, akkor nem sejténénk, hogy mennyi színt rejteget magában. Ha nem öntözné földjeinket eső, akkor nem tudnánk meg, hogy az élet milyen csodás erői rejlenek földanyánk méhében. Éppen így: ha Jézus nem jön el a földre és nem mondja el nekünk a Szentháromság titkát, akkor ma se tudnánk, hogy az egy Isten valamiképpen három is.

Midőn a mai vasárnapon ezt a hittételt ünnepeljük, alázattal meg kell vallanunk: olyan titok előtt állunk, amelybe a kinyilatkoztatás fényénél sem tudunk behatolni. Szemünk egyszínűnek, azaz sárgának látja a napsugarat. Csak akkor tárul fel előttünk színeinek gazdagsága, ha megtörik az esőcseppekben vagy más közegekben. Valahogy így vagyunk Istennel is. Értelmünk azt mondja: egy az Isten; hitünk azonban azt tanítja, hogy három a személyekben. Nem azt állítjuk, hogy három Isten van, hanem az isteni természetnek három személy a birtokosa. Így aztán, jóllehet nem értjük e hitigazság mikéntjét, nem mondhatjuk észellenesnek sem. Sokkal inkább értelemfölöttinek kell neveznünk.

Ennek hallatára ezt gondolhatjuk: ha nem érthetjük meg a Szentháromság titkát, akkor egyáltalán miért közölte velünk Jézus? Hiába beszélnek nekünk a hegyekről élénk táruktól kilátás szépségéről, ha bénák és sánták vagyunk és nem mászhatunk föl a ragyogó csúcokra. A Szentháromság titka is ilyen megmászhatatlan az emberi értelem számára. Hát akkor miért beszélt róla az Üdvözítő? Lisieux-i Szent Teréz írja naplójában: „Ha az ember szeretet, szükségét érzi, hogy sok bohóságot mondjon...” Ez a szeretet teszi beszédessé a szerelmeseket, az édesanyákat és minden szavukat bölcsességgé avatja. Az édesanyák sem értik gyermekük gügyögését és a kisgyerekek sem a hozzájuk intézett szavak értelmét. Mégis szívesen hallgatják szeretteik szavát, mert a szívükkel „megértik”. Erre kell gondolnunk a Szentháromság titkával kapcsolatban. Isten szeretet minket és ez a szeretet indította, hogy elárulja első életének titkát.

Egyházunk kezdettől fogva az isteni szeretet megnyilatkozását látta ebben és igyekezett hittel és szeretettel válaszolni. A Szentháromságról szóló tanítást beleszötte minden imádságba és kegyelmet közlő szentségeinek szertartásába. Az őskeresztény vértanúakták szerint így történt ez már az első századokban. 220 körül halt meg Szent Cecília és az egyik katakombában a 16. században találták meg hamvait. Kezének

három uja, illetve azok csontja egymáshoz volt illesztve. Mikor már beszélni sem tudott, három ujjának összeillesztésével vallotta meg, hogy hisz a szentháromságos Istenben.

Mikor tehát ezt a hittitkot elfogadjuk, megmutatjuk Isten iránti hódolatunkat és szeretetünket. Ennek a csodálatos titoknak elfogadása figyelmeztet is valamire. Éspedig arra, hogy az Isten egészen más, másként létezik, mint teremtményei. Egyedül csak Ő ismeri önmagát és nekünk nincs más lehetőségünk, minthogy elismerjük fölfoghatatlanságát. Valahogy úgy vagyunk vele, mint a kisgyermek a kemény dióval. Kis kezével nem tudja föltörni és kivenni belőle az olajos magvat. Istennek ez a fölfoghatatlansága azonban nem jelent negatívumot. Létének gazdagságát hirdeti, amelyet egy örökkévalóságon át sem tudunk majd kimeríteni. Ezért nem lesz az Istenlátás unalmas, hanem egy örökké izgalmas, boldogító felfedezés.

A pogány népek is hittek és hisznek istenben. Sokan közülük nem egy, hanem több istent imádtak. A régi Athén és Róma templomai tele voltak a különféle „istenek” szobraival. A keresztényeket azért is kezdték üldözni, mert nem voltak hajlandók elfogadni a többisten hitet. Az értelem és a kinyilatkoztatás egyértelműen tanítja, hogy egy Isten van. Isten nem szorul másra, boldog önmagában. Ezért nem kényszerből, hanem szabadon és szeretetből alkotta meg a világot. Mivel azonban Istennek lényege a szeretet és mert szeretetének nem lehet méltó társa a teremtmény, ezért virágzik ki léte a három személy közösségében. Hogy az egy miként lehet három is, ezt emberi ésszel nem tudjuk fölfogni és megmagyarázni. Mi, keresztények sohasem állítottuk, hogy hitünk minden tanítása levezethető, megmagyarázható az ész természetes erejével. . . Ha a Szentháromság titka messze is van értelmünktől, közel van, közel lehet szívünkhöz. Ősi keresztény tanítás: Istent itt a földön nem ismerhetjük meg tökéletesen, de tökéletesen szerethetjük. Annál is inkább, mert már keresztelésünk alkalmával lakóhelyet vett bennünk és jelenlétével áthatja egész lényünket. Ezért írta Pál apostol, hogy benne élünk, mozgunk, vagyunk. Mily nagy titok egy másik ember is! Ki dicsekedhet azzal, hogy teljesen ismeri akár jóbarátjának vagy hitvesének belső világát? Az emberi szívet ugyan ki ismeri? Mindez azonban nem akadály a annak, hogy nagy szeretettel magunkhoz ölelhessük őket.

A gyermeket váró szülők kedves szokása annak találgatása, hogy vajon fiú, avagy leány lesz születendő gyermekük. Ezt azonban ma még nem tudjuk előre megmondani. A gyermek neme titok marad születése percéig. Valahogy így vagyunk a bennünk lakó Szentháromsággal is. Itt a földön csak annyit tudunk róla, hogy létezik és szeret minket. Ha azonban földi életünk során a szeretet karjaival átöleljük, akkor majd mennyei születésnapunk alkalmával megláthatjuk Őt színről színre.

VELÜNK AZ ISTEN

Úrnapjára
Jn 6,51–58

Az ószövetségi Szentírásban a Genézis könyve költői képekben állítja eléink az emberiség őstörténetét. A paradicsomkert leírásakor említi meg az úgynevezett élet fáját. Ennek gyümölcse táplálta az ember életerejét, őrizte fiatalságát. Sajnos, ősi tapasztalás, az ember mindig kinyújtja kezét a tiltott gyümölcsök után. Az emberiség nem az élet, hanem a halál fája alatt táborozott és táborozik. Isten azonban Jézus Krisztusban lehajolt hozzánk. Földi életünk véres harcmezőin egy új életfát ültetett és ezt keresztfának nevezzük. Terméketlen ágainak Ő lett a gyümölcse. Megöntözte szent vérével és fölékesítette szeretetsebeinek folyton nyíló virágaival. Ez az életfa azóta is itt áll az anyaszentegyház kertjében. Minden szentmisében kivirágzik és megtermi számunkra életünknek szent gyümölcset, Jézust. . .

A nagyheti gyász idején Jézus szenvedéseire emlékezve, nem tudunk vagy talán nem is merünk hangosan örvendezni Jézus nagycsütörtöki ajándékának. A keresztfá alatt elsősorban arra a véres áldozatra gondolunk, amely Isten szeretetének legnagyobb bizonyága. A keresztfá véres felkiáltójel, amely bűneink, gonoszságaink tengerére és Isten túláradó szeretetére emlékeztet. Ám a nagy-pénteki sötétség nem feledtetheti el a nagycsütörtöki ajándékot. Hiába ültek győzelmi ünnepet Jézus ellenségei. Jézus nem volt, nem lehetett a tiétek. Mielőtt néhány órára ellenségei kezébe adta magát, előtte, nagycsütörtökön az utolsó vacsorán mindörökre híveinek ajándékozta életét. Vegyétek és egyétek, mert ez az én testem! Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem! Mielőtt a keresztfán mennyei Atyám kezébe ajánlottam lelkemet, az embereknek ajándékoztam testemet. . . Erre a nagy ajándékra emlékezünk minden szentmisén és különösen ma Úrnapján, a legméltóságosabb Oltáriszentség ünnepén.

Amikor meghalunk, szereteteink virágot hintenek koporsónkra, majd virágot ültetnek sírunkra. Ezek a virágok nemcsak a rút halált akarják megszépíteni, hanem a síron túlnyúló szeretetünket is bizonyítják. A szeretet ugyanis nem akar felejteni. Virágot ültet, sírokat gondoz, síremléket állít és az emlékezés kertjében ölelgeti az örökké élő halottakat. Csak az halt meg – írja Maetelinck – akire már senki sem gondol. Van ebben valami igazság, Jézus is élni akar, nem tud belenyugodni abba, hogy ellefelejték. Ezért szenvedésének előestéjén adni akart valamit, ami valamiképpen biztosítja állandó jelenlétét a földön. Legszívesebben itt maradt volna. Ezt azonban nem teheti. Az Atya hazavárja. Mivel

azonban magánál kevesebbet nem akar adni, borba és kenyérbe rejtí istenségét és emberségét. Mindezt halála előtt, mintegy végrendeletként hagyja ránk. Ezért írja Pál apostol: „valahányszor ezt a kenyeret eszitek, az Úr halálát hirdetik...” De hát miért akar minket az Úr éppen halálára emlékeztetni? Mennyivel kedvesebb lenne az angyal-énekos Betlehemre, dicsőséges színeváltozására vagy a hozsannás virágvasárnapra emlékeznünk! Miért akarod Jézusunk, hogy minden szentmisében, minden szentáldozásban halálod szörnyű látomása jelenjék meg emlékezetünk képernyőjén? Jézus megtehetette volna, hogy egyetlen csepp vérével tegye jóvá az emberiség bűnadósságát. Az igazi szeretet azonban, ha adni akar, nem fukarkodik. Nem valamit, hanem mindent adni akar. Az édesanyák se számolják a gyermekük betegágya mellett átvirrasztott éjszakákat. A jegyesek sem jegyzik föl, hány órát töltöttek egymás boldogító közelségében. Már háromszor adott vért az édesapa beteg gyermekének, de szinte mindent odaadna, csak hogy megmentse életét. Ha már az emberek így tudnak szeretni, mennyivel inkább az Isten. Azért ontotta vérét Jézusunk, mert nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mintha valaki életét adja barátaiért. A szentmisében az Isten véres szeretetvallomására emlékezünk tehát. Számunkra Jézus halálára emlékezni annyi, mint szeretetére emlékezni.

Ha gyarló szívünk csak részben is megérténé és viszonzni tudná Jézusunk szeretetét, akkor elkopna a templom lépcsője és a virrasztó szívek örökmécsese izzana a szentségi Jézus lakosztálya előtt. Akkor nem lenne egyetlen szentmise sem, amelyen a hívek ne járulnának az Úr asztalához. Pedig a keresztény élet lényege az, hogy méltó választ adjunk Jézus szeretetére. Ő pedig jól ismerve értetlenségünket, nyíltan meg is mondta, mivel válaszoljunk szent teste és vére ajándékára. Talán egyesek most a díszes oltárra, az aranyos kehelyre, a népes körmenetre gondolnak. Nem, testvéreim! Üdvöztönk nem adott olyan parancsot, hogy aranyos szentségtartóban hordozzuk utcáinkon. Nem kívánta, hogy értékes márványból, aranyból vagy ezüsből építsünk neki szentségházat. Csak egyet kért, csak egyet kér töletek: vegyétek és egyétek! Milyen szomorú, ha ezt az egyetlen kívánságát sem teljesítjük. Úgy látszik, szívesebben odaadjuk pénzünket, mint a szívünket. Szívesebben őrizzük testedet aranyos kehelyben, mint bűntől megtisztított, tiszta szívünkben. Mily szomorú, ha ezek láttára ma is elmondhatjuk az evangélista panaszát: „övéihez jön és övéi be nem fogadják...”

Tagadhatatlan, hogy az úrnapi körmenet igen alkalmas arra, hogy nyilvánosan is megvalljuk Jézus iránti hitünket és szeretetünket. Ám, Jézust nemcsak egy napig kell szeretnünk és megvallanunk. Számára az a legszebb körmenet, amikor bevonulhat szívünk hajlékába. A szentségi Jézust a gyakori szentáldozással lehet és kell a legméltóbban megünnepelnünk!

ARANYSZÍV

Jézus Szíve ünnepe
Mt 11,25-30

A természettudomány állítása szerint egy hőhalál felé haladó, egyre jobban kihűlő világban élünk. Valamikor a földünk is a naphoz hasonló tűzgolyó volt és így száguldott a világűrben. Lassan aztán hűlni kezdett, egyre vastagodó kéreg ölelte körül. Ezt a szilárd burkot a jég, a hó, az eső, a szél az élet termőföldjévé változtatta. Ma még bőségesen árad felénk a nap életető melege, de minden emberi számítás szerint, ha évmilliók léptekkel is, de közeleg a félelmetes fagyhalál. Ezért mondom ismét, hogy egy hűlő világban élünk . . .

A biblia és a tudomány egyértelmű állítása szerint mi emberek testvéri kapcsolatban vagyunk a földdel. Ezért nem véletlen, ha az úgynevezett kihűlési folyamat nemcsak a föld és a csillagok életében figyelhető meg, hanem az emberi szívekben is. Nemcsak a föld életében voltak és lesznek jégkorszakok, hanem az emberi életben is. Az emberi szíveknek is megvannak a maguk jégkorszakai. Az utóbbi évszázadok során ez a jelenség a keresztény világ életébe is beköszöntött. Nem véletlen, hogy a francia forradalom során az ész istennőjét emelték trónusra és a „gazdagodjunk” jelszavával ajkukon leborultak a pénz istene, az új aranyborjú előtt. Mindez mehet egy darabig, ám az ember nem bírja sokáig ezt a sivár életet. A gyűlölet jégkorszakában fölsír szívében a vágy a szeretet tavasza után. Segítség után nézünk, valami új napra várunk, amely megindítaná az olvadást. Életünk sötét felhőin áttör egy fénysugár, amely Jézusunk szent Szívéből indult el életünket átalakító útjára. Az újkor hajnalán föltűnik életünk sötét egén egy szeretettől lángoló szív és ez Jézusunk szíve. Valamikor, az első nagypénteken a római katona lándzsája nyitotta meg számunkra az isteni szív szeretetforrását. Azóta kudarcaink, szenvedéseink, valamint Istenünk eltékozolatlan szeretete.

Minden félreértést elkerülendő, hangsúlyozni szeretnénk, hogy az úgynevezett Jézus Szíve tisztelet nem valami egészen új dolog az egyház életében. Mi keresztények sohase mondunk új dolgokat, mert az isteni kinyilatkoztatást egy „i” betűvel sem szabad megtoldanunk. Azt azonban elismerjük, annak méltán örvendünk, hogy a Szentlélek, egyházunk kormányosa az idők során olyan tájakra irányítja figyelmünket, amelyekre eddig nem figyeltünk fel eléggé. Így jutott előtérbe az utóbbi századokban Jézus szent Szívének tisztelete.

Hitünk tanítása szerint Jézus Krisztus isteni személyében egyesült az isteni és emberi természet. Ezért mondhatjuk ellentmondás nélkül,

hogy Jézus arca az Isten arca, Jézus keze az Isten keze, Jézus szíve az Isten szíve. Mikor édesanyánknak kezét csókolunk, ez a csók nem a kéznek szól, hanem édesanyánk személyének. Éppen így, midőn Jézus szívét imádjuk, ez az imádás végső soron nem a fizikai szívnek, hanem Jézus isteni személyének szól. Ilyen meggondolás alapján nyugodtan imádkozhatnánk Jézus arcát, szemét vagy lábát. Ha ezt mégsem tesszük, ennek két oka van. Először is az egyház joga meghatározni és helyes mederbe terelni a hívek áhítatát. Ezt nem hatalmaskodásból teszi, hanem Krisztus megbízásából. Az egyházban nem mehet mindenki a maga feje után. Jézus a mi utunk és minden hatalmat átadott apostolainak. Ám az egyház kezdet óta fölkarolta a Szent Szív kultuszát és ehhez mind a Szentírásban, mind a hittelt megvilágosodott értelemben megtalálhatjuk indokát. A szív ugyanis az általános szóhasználat szerint összefoglalja az ember egész belső világát. A Szentírásban nemcsak a szeretet, hanem a gondolkodásnak is középpontja. Jézus szíve tehát egy olyan kincsesházhoz hasonlít, amelyből az isteni gondolatok és isteni szeretet áradnak felénk.

Ha ezt megértettük, akkor könnyen fölismerjük a Jézus Szíve tisztelet célját. Ez pedig nem más, mint Jézus szeretetének, gondolatainak elfogadása, tehát telítődés Jézus életével. Így leszünk képesek arra, hogy mi magunk is a szeretet lángoló tűzhelyei legyünk és Isten szeretetét tovább adjuk az embereknek. Jézus szíve lelki életünk napja. Csakis az ő vonzókörében teljesebben ki lehet élni keresztény életünk. A csillagászok szerint a hold spirál alakú pályán kering földünk körül. Ennek következtében egy kicsit mindig közelebb kerül hozzánk. Ki tudja, mikor érkezik el az a drámai pillanat, mikor belezuhan földünkbe? Valahogy így kell viselkednünk nekünk is, ha egyszer belekerültünk a jézusi szív vonzókörébe. Közelebb, közelebb Hozzád Istenem, dobogja minden ember-szív, melyet megérintett az isteni szív szeretete. Ennek a közeledésnek természetesen az emberszíveken át kell megtörténnie. Sajnos a mai emberiség a technika minden távolságot legyőző sikere ellenére, lelkileg egyre távolabb kerül egymástól. Van erről egy szép költeménye Tóth Árpádnak, amelyben elmondja, hogy este az ablak előtt állva elgyönyörködik a ragyogó csillagokban. Arra gondol, hogy a csillagoknak is fájhat a magány és ezért küldik fényességüket, fényüzenetüket jégén, éjén, messzeségen át. „Ó, csillag, mit sírsz? Messzebb te sem vagy, mint egymástól itt a földi szívek! A Szíriusz van tőlem távolabb vagy egy-egy társam? Jaj, ki mondja meg? Ó, jaj barátság és jaj szerelem! Ó, jaj az út lélektől lélekig! Küldözzük a szem csüggedt sugarát, s köztünk a roppant jeges úr lakik...” Jézus szíve ezt a jeges úrt akarja áthidalni, midőn a szeretet tüzet élesztgeti szíveinkben.

Mikor a római katona átszúrta lándzsájával Jézus oldalát, abból vér és víz folyt ki. Jelképezni akarta azt a szeretetáradást, amit Isten Jézus

által bocsát a világra. A mi feladatunk csupán az, hogy szomjas szívünkkel megálljunk az „élő vizek forrása” mellett. Hívjuk ide embertársainkat is, hogy minél többen meríthessenek belőle.

A BETEGEK ORVOSA

Évközi 10. vasárnap
Mt 9,9–13

Őszintén bevallom, mindig zavarban van a gyóntatószékben ülő lelkipásztor, mikor valaki így kezdi gyónását: nem káromkodtam, nem öltem, nem loptam, nincs semmi bűnöm. Erre természetesen azt kellene kérdezni, hogy miért jött gyónni? Az egész gyónás fölösleges ceremónia, ha nem látjuk és nem bánjuk meg gyarlóságainkat. Lehet, hogy valakinek nincsen főbenjáró bűne, de ha jól utánanézzünk, számos gyarlóság bujkál természetünk bokraiban. Sajnos azonban úgy megszoktuk, hogy észre se vesszük jelenlétüket. Mily kegyelem, ha ilyenkor bevilágít szívünk rejtekébe az isteni kegyelem és tükröt tart elénk a lelkiismeret. Valahogy úgy, mint Máté apostol meghívása alkalmával történt.

Jézus nyilvános működése, beszédei és csodái hamarosan fölkeltek az emberek érdeklődését. Érthető, ha távoli vidékekről is fölkeresték, hallgatták tanítását és betegek gyógyítását kérték. Sokan keresték tehát Jézust és boldogan mondogatták: megtaláltuk a Messiást! Máté, a pénzembere, nem tartozott ezek közé. Nem követte kollégája Zakeus példáját, aki még a fügefára is fölmaszott, hogy láthassa Jézust. Máténak nem voltak ilyen kívánságai. Ő üzletember, a pénz nagyhatalmának hívője és szolgálója. Nem gondolt sohasem arra, mily veszedelmes dolog a pénz és mennyi bűn tapad a gazdagsághoz. Méltán jegyzi meg Bernanos a falusi plébános naplójában: „A mi Urunk saját kezével írta rá a pénzes zsákra, hogy életveszélyes.” Valahogy úgy, mint a magasfeszültségű villanyoszlopokra szokták fölírni... Ezt tette Jézus azzal a gazdagsággal, azzal a pénzes zsákkal is, amelyen Máté üldögélt. Megállt és ránézett arra az emberre, aki semmi érdeklődést nem tanúsított személye és tanítása iránt. Történt mindez azért, mert Jézus nem azért jött a földre, hogy bezárkózzék názáreti otthonába és várja a zörgetőket. Jézus nem azt várta, hogy Őt keressék, hanem jómaga kereste az embert. Ezért áll meg Máté pénzváltó asztala előtt és egyszeriben megváltoztatja életét. Nem prédikál neki, nem tesz csodát, nem változtatja át aranyait pitykövekké, csak két szót mond neki: Kövess engem! És ez elég. Máté fölkel és követte.

Érdemes elgondolkozni ezen a jeleneten. Milyen csodálatos Jézus jelenléte! Egyetlen pillantásával vagy szavával megváltoztatja a szíveket. Hiába bújtunk előle a bűnös szenvedélyek bokraiba, hiába ülünk féltő szeretettel pénzes zsákjainkra, ő mindenütt megtalál. Hívó szavával fölismerteti velünk eddigi életünk hiábavalóságát, megláttatja követésének új életet adó lehetőségét. Ez történt Mátéval is. Nem kérdez semmit, csak fölkel és követi Jézust. Nem kérdezi mi lesz a jövedelme, mennyi lesz a munkaideje és szabadsága, mit kap cserébe azért, hogy elhagyja pénzes zsákját. Nem, Máté nem egyezkedik, nem alkuszik. Neki elég Jézus hívó szava és tekintete. Fölismeri, hogy életveszélyes helyen üldögtél eddig, ideje, hogy otthagyja.

Bertold Brechtnek van egy rövid története arról, hogy két férfi, akik régóta nem látták egymást, találkoznak az utcán. Egyikük így köszönti rég nem látott ismerősét: ó, ön semmit sem változott legutóbbi találkozásunk óta! Erre a másik férfi elsápadt. Vajon miért? Az író bizonyára azt akarta szemléltetni: nagyon szomorú, ha az ember semmit sem változik a gyorsan múló évek alatt. Szomorú, ha nem leszünk jobb és értékesebb emberekké. Talán már ti is megtapasztaltátok, mily gazdagító, sőt átváltoztató erő lehet egy jó ember, egy értékes ember közelsége. Vannak emberek, akiknek társaságában fölvidulunk. Vannak emberek, akik gyászfátyolt borítanak életünkre. Van, akit mindig örömmel látunk és távolmaradása tövist szúr szívünkbe. Van, akitől szabadulni igyekszünk, mert jelenléte kínos kereszt vállunkon. Van, aki gazdagabbá, boldoggá teszi életünket, mások elrabolják boldogságunkat. Minden emberi jelenlétnél nagyobb változást eszközölhet számunkra Jézus jelenléte. Csak nem szabad elzárkóznunk a hívó szó, a hívó pillantás elől. Engednünk kell, hogy behatoljon szívünkbe és ott megkezdhesse átalakító munkáját. Nem szabad sajnálnunk „életveszélyes zsákjainkat” és még kell értenünk, amint Máté megértette: „A boldogság nem a birtoklásból származik, hanem az odaadásból.” (Buddha)

Teljesen érthető, ha Máté életének ezt a nagy találkozását, döntő fordulatát meg akarta ünnepelni. Jézus elfogadja a meghívást és nem tiltakozik a többi vámos jelenléte miatt. Bezzeg a farizeusok! Megbotránkozva kérdezik a tanítványoktól: miért eszik Mesteretek vámosokkal és bűnösökkel? Ők úgy gondolták, hogy a bűnösök között csak a bűnös érezheti magát otthonosan. Nem értik meg, hogy a tiszta, a szép-lelkű ember milyen jótékony áldás a bűnösöknek. Az igaz ember úgy ragyog a bűnösök között, mint csillagok az ég sötét kárpitján. Nemcsak világot, másokat is fényruhába öltöztet. Nem ok nélkül mondotta Jézusunk: „Nem az egészségesnek kell az orvos, hanem a betegnek.” Márpedig a bűnösök betegek. Közéjük kell tehát menni, hogy a gyógyulás útjára léphessenek. Jézus azért ült le a bűnösök közé, hogy fölállítsa őket a bűn életveszélyes zsákjáról és egy új élet útjára vezesse őket.

Ezt tette Mátéval, ezt akarja tenni velünk is. Ma is megáll előttünk, neked is, nekem is mondja: „Jöjj és kövess engem!” Ha nem halljuk szavát, ennek nem az ő némasága, hanem a mi süketiségünk az oka. Ezért ha az Úr szavát halljátok, ne keményítsétek meg szíveteket! Engedjük Jézust behatolni bűnös életünk bozótjába. Örüljünk, ne annak, hogy elbújtunk Isten elől, hanem annak, hogy megtalált minket. Jézus hív minket! Minket bűnösöket. Aki igaznak hazudja magát, az nem hallja Jézust. Nyissunk ajtót bűnös életünkbe a bűnbánat által. Így lép-hetünk rá az igazak útjára.

JÉZUS KÖVETSÉGÉBEN

Évközi 11. vasárnap
Mt 9,36–10,8

Mindnyájan hallottunk a remetéről, akik elhagyták a „bűnös városokat” és kivonultak a sivatagba, erdők sűrűjébe, hogy meghitt kettesben éljenek Istenükkel. Bármilyen tiszteletet ébresztő ez az Istennek szentelt magányosság, valójában nem lehet a keresztény ember alapállása. Jézus nem menekült el a világból és nem vette ajkára a római költő szavát: „Gyűlölöm a világi tömeget és távol tartom magam tőle...” Jézusnak nem volt úgynevezett tömegiszonya, sőt kereste és szerette az emberek társaságát. Az apostolok kiválasztása, aratásba küldése felhívja figyelmünket arra a fontos igazságra, hogy Jézus értünk, emberekért jött a földre és egyházát is a föld megszenteléséért alapította.

1968. április 9-én temették el Martin Luther King protestáns néger lelkészt, az Amerikában élő fajok egyenjogúságának harcosát. Koporsóját parasztszekérre helyezték és öszvér húzta a temetőig. Közben magnetofonról megszólalt a meggyilkolt lelkész hangja. „Gyakran gondolok temetésemre, – mondotta. Ne arról beszéljétek akkor, hogy egy Nobel-díjas embert temettek, hiszen ez nem sokat számít. Inkább arról szóljatok, hogy az ifjú Luther King megpróbálta föláldozni életét, megpróbálta szeretni és szolgálni az embereket...” Nem kétséges, hogy ez volt Jézus földi életének célja és nem lehet más követője sem.

Olyanok az emberek – mondja Jézus, mint a pásztor nélküli juhok. Vajon csak Jézus korában volt ez így vagy talán ma is így lenne? Vajon a modern embernek, aki egyre magasabbra emelkedik a tudás, a technika útján, szüksége van még pásztorokra, vezetőkre? Nem megalázó dolog nyájhoz hasonlítani az emberi társadalmat, amely nem tudja

merre tartson, milyen célokat kövessen? Vajon a nagykorúvá növekvő embernek egyáltalán szüksége van vezetőkre? Erre a kérdésre az emberi természet ismerete és a kinyilatkoztatás egyértelműen igennel válaszol. Aki ismeri az emberi társadalom szerkezetét, az nem kételkedhet abban, hogy isteni vagy emberi megbízásból választott vezetőkre van szüksége.

Napjainkban gyakran olvasunk a vezetőképítés fontosságáról, ahol a vezetés tudományára és művészetére oktatják az embereket. Kétségkívül ezt a mesterséget is meg lehet tanulni. Az apostolok is megtanulták Jézus iskolájában. Ezt az iskolát végzik el a lelkipásztorok, mielőtt beállnak a nagy aratásba. Igaz, hogy ők is gyarló emberek és ha a maguk feje után mennének, könnyen félrevezetnék a rájuk bízottakat. A keresztény közösség, az egyház vezetői akkor felelnek meg hivatásuknak, ha Jézus útjára vezetik az embereket. Az apostol szó küldöttet jelent. A pap tehát hívott és küldött ember és Küldőjének szándékait kell valóra váltania. Krisztust kell prédikálnunk, – krisztusi életre kell segítenünk az embereket. Az egyháznak nincsen gazdasági vagy politikai programja. Legfőbb feladata, hogy jobb emberekké tegyen minket. Legyetek tökéletesek, mint mennyei Atyátok!

Olaszországban, egy Niceto nevű faluban érdekes házat épített egy gazdag ember. Homlokzati felét díszes veranda ékesíti. De nem ez a ház érdekessége. Hanem micsoda? Az, hogy az egész ház hatalmas tengelyre van szerelve és gombnyomással mindig a kívánt irányba fordítható. Ha mármost azt keressük, hogy mi az apostoli egyház feladata, akkor azt kell válaszolnunk: Isten felé fordítani az embereket. Ezért szeretni kell nemcsak az Istent, de szeretnünk kell a világot is. Hiszen „csak az lehet átváltoztatni, amit szeretünk. Ha a keresztény nem érez teljesen együtt a születő világgal, ha saját maga nem éli át a modern világ vágyait és szorongásait, ha nem engedi magában növekedni az emberi érzéket, akkor sohasem fogja megvalósítani a Föld és Ég közötti szintézist . . . Belemerni a világba, hogy aztán kiemelkedjünk föléje és magasra emeljük . . .” (Teilhard) Ez a mindenkori keresztény, apostoli, papi szolgálat értelme. Az ember csak Krisztus felé növekedhet igazán. Benne érheti el a nagykorúság teljességét, „az emberi élet előre érdekes igazán”. Növekedni az emberségben, az igazságban, a szeretetben, ez jelenti az igaz előret.

A kérdés mármost az, hogy honnan vesszük, vehetjük az erőt ehhez a munkához? Mert az tagadhatatlan: az emberiségért azok tettek a legtöbbet, akik semmit sem kértek és kaptak tőle. Az evangélium terjesztése, Krisztus követése sohasem volt jó üzlet. A világ legtöbbször keresztel fizetett és fizet érte. Ha megvizsgáljuk azok életét, akik legtöbbet tettek az Isten népéért, érdekes dolgot tapasztalunk. Íme, lássuk egy példán. Napjainkban kalkuttai Teréz anya Indiában született rendje

hívja fel magára a világ figyelmét. Egyre növekvő közösségük a legszegényebb emberekben szolgálja Istent. Egy interjú során a riportert megkérdezte Teréz anyától:

– Hogyan tudnak a nővérek olyan derűsek maradni, mikor annyi nyomort és szenvedést látnak maguk körül?

– Az a feladatunk, hogy örömet vigyünk az embereknek. Kitől kapják, ha nem tőlünk? „Az Úr öröme a mi erősségünk.”

– Hogyan tudják megőrizni Istenbe merültségüket, hiszen reggeltől estig az utcán vagy az otthonukban dolgoznak, emberekkel foglalkoznak?

– Igyekszünk „elimádkozni” a munkát. Ima és munka persze nem azonos. De Jézus azt mondja: Amit egynek a legkisebbek közül tesztek, nekem teszitek . . . És ő nem csalhat meg. Tehát mi huszonnégy óra hosszát Jézust érintjük. Reggel a szentostyában, napközben a szegényekben.

Tegyük, mert megtehetjük ezt mi is és akkor a sok aratnivaló nem marad lelkes munkások nélkül.

NE FÉLJETEK!

Évközi 12. vasárnap
Mt 10,26–33

Az emberi életnek mindenkor hivatlan útítársa volt és marad a félelem. Törékeny létünkre ezer ezer veszély leselkedik és az idegeinkbe ivódó félelem védekező állásba kényszerít. Hiába fejlődik tudományunk, a félelmet nem űzhetjük ki életünkéből. Betegség és fájdalom, természeti csapások, az emberek gonoszsága, a kaini lelkület áttöri biztonságunk törékeny vonalait és beleront életünkbe. Nem, nem jól van ez így – mondogatjuk, – de hát mit tehetünk ellene?

Nem véletlen, hogy Jézus is, aki vállalta az emberi sors teljességét, szembenézett a félelemmel. Gyakran alkalmá nyilott földi életében megpillantani az arcokon, szemeken végigsuhanó félelem árnyékait. Ő is birokra kelt vele az Olajfák kertjében. Ezért csodálkozunk egy kissé, midőn éppen ő, az emberi élet nagy ismerője arra biztat: ne féljetek! Vajon miféle félelemtől akar megóvni minket? Nyilvánvaló ugyanis, hogy számos félelem hasznos, mert veszélyeztetett életünk vézscsengője. A félelem megizmosítja figyelmünket, körültekintővé tesz, fegyvertársunk, életünk védelmezésében.

De van olyan félelem is – és ettől akar megóvni minket Jézus –,

amelyet méltán nevezhetünk a „gonoszság hálójának”. (Bonhoeffer) Gondoljunk csak arra, hogy mennyi bűncselekményt követnek el félelemből! Mily sokan félnek a gyermekáldás gondjától és megölik az anyaszív alatt élő magzatot. Sokan félnek gonosztettük szemtanújától és ezért meggyilkolják. Sok ember félti vagyonát és védelme vagy szaporítása érdekében csaláshoz folyamodik. Sok ember félti szerelmesét és féltékenységében gyilkossá válik. Vagy gondolatok a koncentrációs táborok parancsnokaira, kiszolgáló személyzetére. Micsoda embertelen bünteteket hajtottak végre, mert féltek az örült zsarnok hatalmától! És végül mily sokan megtagadták és megtagadják hitüket, Istenüket, egyházukat, mert féltek a szabadságot sárba tipró Nérótól. Erre a félelemre vonatkozóan mondja Jézus: „ne féljete azoktól, akik megölik a testet!” Értsétek meg végre, hogy ahol Krisztus megjelenik követőiben, ott a gonoszság is építeni kezdi támaszpontját. Vajon miért van ez így? Miért válik valóra ismételten Jézus jövendölése: amint engem üldöztek, titeket is üldözni fognak? A válasz igen egyszerű és világos. Aki nem akar Krisztushoz igazodni, az vagy a közömbösség utcájába fordul előle vagy harcosan szembefordul vele. Aki nem akar az igazság és szeretet útján járni, aki nem az igazságból és nem a szeretetből él, az kénytelen a hazugság és a gyűlölet moslékjával táplálkozni. Sokszor nagy hatalommal rendelkeznek, de valójában félnek és ezért nem erősek. Tudja ezt Jézus is, ezért bátorítja követőit: ne féljete! Hiszen ha Isten velünk, ki ellenünk? Senkitől sem szabad félnünk, csak a félelemtől. Ellenségeink sokat árthatnak, testi életünket is elvehetik. Ám, Istenhez fűző szeretet-kapcsolatunkat szét nem szakíthatják. Az erős hitű ember nem fogható be a félelem hálójába. A hitből élő ember éppen ezért mindig bátor, Isten harcol az oldalán.

Emberi gyengeségünk azonban olykor más véleményt sugall remegő szívünknek. Azt mondják az óvatosak: megspórolhatjuk a félelmet, a harcot, ha titokban tartjuk hitünket. Miért provokáljuk Isten ellenségeit azzal, hogy nyilvánosan megvalljuk vallásos meggyőződésünket. Legyen az a mi magánügyünk, elrejtett kincse szívünknek. Lehet otthon is imádkozni. Miért menjek a templomba? Otthon is taníthatom hittanra gyermekemet, minek járassam hittanra? Felesleges a templomi esküvő, így is lehetünk boldog házasok. Miért ne tapsoljak a többiekkel, mikor figyelő szemek nézik kezeimet? Nos, ez valóban kényelmes magatartás lenne és sok problémát kiküszöbölne az életünkben. Ám ebbe Jézus nem hajlandó beleegyezni. Nyíltan kijelentette: aki megvall engem az emberek előtt, azt, csak azt vallom meg én is mennyei Atyám előtt.

Szent Ágoston vallomásaiban olvashatjuk két barátja beszélgetését. Victorinus kijelentette: tudd meg, hogy én már keresztény vagyok. Simplicius így válaszolt: nem hiszem és nem számítalak kereszténynek,

amíg nem látlak Krisztus templomában. Victorinus mosolyogva felelte: vajon a falak teszik kereszténnyé az embert? Nyilvánvaló, hogy nem. Nem a falak, nem a templom tesz kereszténnyé, hanem az a hitvallás, amit a templombajárás jelent. Nem igazi keresztény az, aki semmibe veszi Jézus kívánságát, hogy részt vegyünk a szentmisében történő kenyértörésben. Nincs igazi kereszténység hitvallás nélkül. Hiszen Jézus azt is mondta, hogy a keresztény embernek kovásznak kell lennie. De hogyan töltheti be kovászszeropét, ha félelemből, gyávaságból nem elegyedik el hitvalló életével az emberiség „tésztaájában”? Ti vagytok a világ világossága, mondta Jézusunk. De hogyan leszünk azzá, ha hitünket gyávaságból véka alá rejtjük és nem helyezzük a bátor hitvallás gyertyatartójára? Nincs kereszténység hitvallás nélkül! Jézus nem maradt Betlehemben. Nem zárkózott be a názáreti ácsműhelybe. Nem maradt holtan a lepecsételt sírban. Kilépett a nagy nyilvánosság elé és ezt kívánja követőitől is.

A mai evangélium hallatára vizsgáljuk meg magunkat, hogyan állunk a bátorsággal, illetve a félelemmel. Azt tartja a közmondás: a bátrakat segíti a szerencse. Nemcsak a szerencse, hanem Isten kegyelme is. A bátorság lelke, a Szentlélek elsősorban a hitvalló szívekben rak fészket. Innen segít, irányít, hogy megharcoljunk a hit jó harcát.

AZ EGYHÁZ OSZLOPAI

Péter és Pál apostol
Mt 16,13–19

Pünkösdkor egyházunk születésnapját ünnepeljük. A mai napot pedig, Péter és Pál apostol vértanúságának emlékezetét, méltán nevezhetnénk egyházunk névnapjának. Hiszen az apostolok közül talán ők tettek legtöbbet az evangélium terjesztéséért. Küzdelmes életük során igehirdetésükkel és jó példájukkal, halálukban pedig vérükkel öntözték Isten szent vetését.

Sokan megtapasztalták, de mindenki el tudja képzelni: mily csapás egy család számára az édesapa halála. Könnyek csillognak a gyermekek szemében és a búcsúzó édesapa így vigasztalja szeretteit: ne szomorkodjatok, hisz édesanyátok veletek marad! A keresztfa véres fáján valahogy így, ehhez hasonlóan nyilatkozott Jézusunk is. Én meghalok, én elmegyek, de az egyház, a ti anyátok, veletek marad. Nem hagylok árván titeket . . .

Hadifogságomban ismertem egy leánykát, Tamarának hívták. Együtt

dolgoztunk a szövögyárban és a zúgó gépek között gyakran találkoztam vele. Egy alkalommal így szólt hozzám: sajnállak téged, mert fogoly vagy és itt senki sem szeret. De egyszer majd hazamegy és újra együtt lehetsz azokkal, akiket szeretsz. Engem azonban senki sem szeret. Nincsenek szüleim, sohasem láttam az édesanyámat. Így beszélt az árva leányka és megértettem bánatát. Ám azok árvaságát is sajnálom, akik nem ismerik vagy nem szeretik az egyházat, mint lelkük édesanyját. Az egyik kihallgatás alkalmával VI. Pál pápa fölvetette a kérdést: mire van manapság szüksége az egyháznak? Ezt válaszolta: az egyháznak arra van szüksége, hogy szeressék. Először az egyház ellenségeiről szólt, majd a katolikusokról. Az ellenségeskedésnek a világtörténelemmel párhuzamos örök története van. Az egyháznak sokkal fájdalmasabb gondot okoznak saját gyermekei, akik elfelejteni látszanak, hogy az egyháznak ma különösen szüksége van szeretetükre és egészen másként kellene azt megmutatni, mint ahogy tetszik. Ezek a testvérek üresen hagyták azt a helyet, amely nekik volt kijelölve az Úr házában. E testvérek és gyermekek megváltoztatták azt a pozitív tanúságtételt, melyet Isten népe elvárt tőlük. Öntelt bíráskodásra és bírálatra ragadtatják magukat és nem egyszer Isten egyháza ellen fordulnak. Olykor az egyház tanításának és életének egyoldalú értékelésével az egyház ellenségeihez csatlakoznak. Nem a szeretet, hanem a keserűség beszél belőlük. Hangoztatják ugyan, hogy az egyházi közösséghez akarnak tartozni, de már nem osztoznak ennek a közösségnek örömeiben és bánatában. Azon a címen, hogy megreformálják, tulajdonképpen a maguk izlése szerint szétbomlasztják. Mennyire szeretnénk, ha ismét közöttünk lennének, közel éreznénk magunkhoz ezeket a testvéreinket és gyermekeinket, hogy együtt szeressük az egyházat, a mi egyházunkat, amely egyedül tud bevezetni Krisztus teljességébe... Egyesek kifogásolják tiltó rendelkezéseit és szigorúságáról panaszkodnak. Ám a jó anya is megkötözi gyermekét, hogy ki ne essék a babakocsiból. Amikor az Egyház tilosra állítja utunkat egy-egy téves nézet előtt, akkor is, mint mindig, anyai szeretete vezérli. Mert nemcsak az a fontos, hogy haladjunk, hanem merre haladunk?

Miként Péter és Pál apostol idejében mindig akadtak, akik ellenséget láttak az egyházban. Csupán evilági intézménynek tekintik, amely kizsákmányolja a hiszékeny embereket. Nagyszerű üzlet a papoknak, jól jövedelmező vállalkozás. Az ilyen véleményekkel nem érdemes vitába szállnunk. Nem tudom ugyanis, hogy mi haszna volt például Péter és Pál apostolnak az evangélium hirdetéséből? Ők is azt kapták az Istentől elfordult világtól amit a Mester: üldöztetést és keresztet. Semmit sem kaptak a világtól, jóllehet ők adták neki a föld legnagyobb kincsét, Jézust. Péter és Pál apostol nagyon jól tudták, hogy az emberiség számára nincs nagyobb érték, mint Jézus, a mennyei Atya kéretlen aján-

déka. És mert kéretlen, sokszor visszautasított és el nem fogadott ajándéka.

Bertold Brecht századunk egyik legjelentősebb drámaírója. Der gute Mensch von Sezuan, A szezuáni jó ember c. színművében három isten jön a földre és keresnek egy „jó embert”, aki igazolja törvényeik helyességét. Hosszú keresés után az egyetlen jó embert Szezuánban találják meg, egy utcalányban, Shen Te személyében. A leány olyan szegény, hogy lakbérét sem tudja kifizetni. Ezért a három isten ezer dollárt ajándékoz neki, amelyen Shen Te egy trafikot vásárol. A kegyetlen világ azonban újabb veszélybe sodorja. Visszaélnék jóságával és csak az menti meg a csódtól, hogy bevonja üzletébe kegyetlen unokaöccsét. Az ő segítségével tud megmaradni ebben a nyereszkes, kegyetlen világban. Shen Te így vall erről a három istennek: Jó lenni másokhoz és önmagamhoz, ez nem megy egyszerre. A ti világotok, a ti törvényetek nagyon nehéz. Ezért van oly sok baj a földön... A három isten eredmény nélkül, válaszadás nélkül hagyja el a világot. A színdarab végén megszólal az író és a tisztelt közönséghez intézi a következő szavakat: mi a megoldás? Mi sajnos nem találtunk megoldást pénzünk árán sem. Talán más istenek kellene? Vagy egyik sem? Tisztelt közönség, keress te megoldást, mert kell egy jónak lennie, kell, kell kell...

Úgy gondolom, hogy a két apostol megtalálta a megoldást a mi Urunk Jézus Krisztus személyében. A nagy világszínpadnak Ő a főszereplője, az egyetlen jóembere. Őt hirdették az apostolfejedelmek és nekünk is az ő nyomdokaiba kell lépnünk.

BEFELE NŐNI!

Évközi 13. vasárnap
Mt 10,37-42

Minden emberi kapcsolatnak vannak feltételei. Az ösztönös rokonszenven kívül föl kell fedoznünk egymásban azt az értéket, amiért hajlandók vagyunk megfizetni az áldozatok adóját. A házasságra lépő jegyesek vidáman integetnek búcsút a független életnek, mert egy gazdagabbat remélnék cserébe. Az igazi barátság kedvéért szívesen lemondunk önös akaratunkról, mert e nemes érzelemnek igen magas az árfolyama. Jézusunk igen sok embernek följánlotta barátságát és igyekezett megsejteni ennek értékét. Anna Frank írja naplójában: „Az ember magányos lehet akkor is, ha sokan szeretik ugyan, de hiányzik életéből az, aki számára Ő a legkedvesebb...” (1943. dec. 29.) Nos,

az Úr Jézus azt akarja, hogy számunkra Ő legyen a legkedvesebb, mint ahogy az Ő számára mi vagyunk a legkedvesebbek.

Első hallásra talán szerénytelenséggel vádoljuk Urunkat, amikor ilyen nagyra értékeli felkínált barátságát. Miért és milyen joron kívánod Jézusunk, hogy jobban szeressünk téged mindazoknál, akikhez a természet szálai fűznek? Miért vagy te a legjobb barát, akiért érdemes mindent elhagynunk? Sokan megpróbáltak már válaszolni erre a kérdésre azok közül, akik szívük mélyén megéreztek, hogy mily édes az Úr. Véleményük egybecsendül a Szentírás tanításával, amely szerint úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött fiát adta érte. Mindnyájan tudjuk, hogy védelmezőn öleli körül földünket a levegőréteg, amely nélkül elképzelhetetlen életünk. Ennek ölelésében ölti magára a föld virágok, erdők színes szőttesét. Az ember megjelenésével a gondolat atmoszférája öleli át a földet. Megszületik a tudomány, a művészet, földünk legdrágább köntöse. Isten azonban itt sem állt meg ajándékozó szeretetével. Elküldte Jézust, hogy reánk terítse szeretetének és igazságának meleg palástját. Ezt a nagy ajándékot ismeri föl neves festőnk és szobrászunk Borsos Miklós és így emlékezik meg róla önéletrajzában: „Tisztán láttam magam előtt a Názáretit halász kísérőivel, és ez elringatott valami távoli csöndbe. Nem történt ott semmi különös, csak a jóság egyszer leszállott a földre, ahogy talán soha többé. Amit tanított, azt még ma sem tudjuk követni, de úgy látszik még fölfogni sem. Olyan egyszerűnek tetszik, és valóban az is: az Igazság . . .” (Visszanéztem félutamból, 132. lap) Ezért van az, tehetjük hozzá az író szavaihoz, hogy a Jézusra vetett tekintet megtisztítja szívünket, barátsága megnemesíti életünket. Aki látni akarja Jézust, az már egy tisztultabb emberség útjára lépett. Aki számára Jézus a legkedvesebb, az nem magányos többé, mert az Istennel kötött barátságot. Ha ezt fölismertük és megtapasztaltuk, nem lesz nehéz a minden elhagyása.

Jézus azonban ezek szerint végtelenül szeret. Nemcsak mindannak elhagyását kívánja, amit természetszerűen szeretünk. Azt akarja, hogy elfogadjuk, magunkhoz öleljük azt, amitől természetünk visszaborzad. „Aki föl nem veszi keresztjét, nem méltó hozzám!” De hát miért van erre szükség? Mi az oka, mi a magyarázata annak, hogy Jézus barátságának földjén mindig kihajt a kereszt és megtermi a szenvedés keserű gyümölcsét? A válasz igen egyszerű. A Jézushoz igazodó ember mindig szenved azok láttán, akik elfordulnak az igazságtól, sőt a hazugság és erőszak köveivel dobálják. Jézus barátai szenvednek, mert szeretik, szeretniök kell azokat az embereket is, akik a tévedés útjait járják. Mily fájdalmas egy őszinte, igaz embernek a hazugság világában élni! Mily szenvedés a szeretet sugarait porba hullva látni! Mily szomorú dolog az ajándékok visszautasítása vagy sárbatiprása. Az igazi keresztény mindig szenved, amikor azt tapasztalja, hogy eltorlaszol-

ják Jézus útját vagy eltakarják az útjelző táblákat. Ez a szenvedés azonban nemcsak a rossz, hanem lelki finomságunk, Jézussal való együttérzésünk bizonyossága is. Ebben rejlik boldogító, megdicsőítő ereje. Reményik Sándor írja egyik költeményében:

Te nagyon akartad az életet
A lánghajú tavaszt.
S meg vagyon írva:
Aki nagyon akarja, elveszti azt,
És látod, mostan teljesedik be
Rajtad az Ige második fele:
Akit kifelé gátol a világ,
Annak befelé nő az élete . . .

Ezzel meg is mondtuk, hogy mi a célja Jézusnak, amikor megajándékoz minket barátságával. Segíteni akar, hogy egyre igazabb, jobb, tartalmasabb emberek legyünk. Ne kifelé, hanem befelé nőjön az életünk. A több szeretet, a több igazság irányába. Az is nyilvánvaló: barátsága arra kötelezi választottait, hogy vállalják ennek a több életnek terjesztését. Jézus nagyra becsüli barátait, azonosítja magát velük. Sőt, különös jutalmat helyez kilátásba azok számára is, akik befogadják őket és akár egy pohár vizet nyújtanak nekik. Aki befogadja Jézus küldötteit, aki ajtót nyit nekik, az először észre sem veszi, hogy velük együtt megérkezett hozzá a legjobb barát Jézus személyében. Belép életünkbe, hogy befelé nőjön az életünk. Szívünkbe veti szeretete horgonyát, hogy ne legyünk többé egyedül. A magányosság rémével viaskodó emberiség számára Ő maga akar a legkedvesebb lenni és ezáltal belevonni az isteni élet boldogító közösségébe.

KRISZTUS IGÁJÁBAN

Évközi 14. vasárnap
Mt 11,25-30

A nagy művészek számára mindig jóleső érzés hozzáértő közönség előtt szerepelni. A művészi teljesítményre mindig ösztönzően hat az éles tekintet, a finom hallás, az értő elme, az érző szív jelenléte. Joggal jegyzi meg valaki: nincsen nagy író nagy közönség nélkül. Hallottunk olyan énekesnőről, aki azért nem lépett színpadra, mivel szerinte a jelenlévő királyné nem ért a zenéhez. Ilyen szempontból érdemes meg-

vizsgálunk a kérdést, hogy miféle közönsége volt a földön járó, ígét hirdető Üdvözítőnek? Az evangéliumból kiviláglík, hogy elsősorban az egyszerű, tanulatlan nép sereglett köréje. Nem a tudósok, nem a papok, nem az írástudók és farizeusok öntelt gyülekezete. Tudta ezt Jézus, de nem sopánkodott miatta. Ellenkezőleg! Hálát ad, áldást mond az Atyának, hogy boldogító üzenetét elrejtette a bölcsek előtt és kinyilatkoztatta a kisdedeknek.

Sohasem felejttem el azt a lelkigyakorlatot, amit egy alföldi tanyasi kápolnában kellett vezetnem. Mikor elérkezett a meghirdetett időpont, bizony csak hat vagy hét idős néni üldögélt a padokban. Minden lelkierőmre szükség volt, hogy beszédemet lelkesen végigmondjam. A szentségházra, a kisdedeket kedvelő Jézusra szegeztem tekintetemet . . .

A mai evangélium tehát azért is időszerű, mert jellemzi az evangélium örök sorsát a földön. Nem az öntelt, jóllakott gazdagoké, hanem az igazságra éhező szegényeké az evangélium kenyere. Ezzel kapcsolatban érdemes meghallgatnunk Prohászka püspök megjegyzését. „Előbb én is ahhoz a nézethez hajoltam, hogy a vallás nem lehet tömegmozgalom, mert hogy műveltséget, bensőséget, finomságot feltételez; de aztán a meditációban észrevettem, hogy szó sincs róla, mert a pástorok és a szegények hivatalosak . . . Tudom az okát is, hogy miért nem a művelteké a vallás; azért, mert a vallás nem fogalmakban, de élményekben áll s az evangélium pláne csupa tett, azt látni, élni kell . . .” (Ö. M. 24, 239.)

Az Úr Jézus kifejezetten kisdedeket emleget, akiknek az Atya kinyilatkoztatta titkait. Nem véletlen! Figyeljétek csak meg az egészen kicsi gyermekeket! Ha el is játszadoznak egyedül, szomjas tekintetük mindig édesanyjuk arcát keresi. Innen árad feléjük a fény, a szeretet melege. Itt szeretik, védelmezik, gondos szeretettel őrzik életüket. Minden kisgyermek szíve édesanyja körül kering. Ráhagyatkozik, mert megbízik benne. Az anyai szeretet belecsókolta a bizalom érzését. Jézusunk szerint valami ehhez hasonló magatartást vár tőlünk is az Isten. Azok „láthatják” arcát, akik gyermeki bizalommal feléje fordulnak és mindent Tőle várnak. A kisgyermek feltétel nélkül hisz szülei szeretetében. A hívő ember ugyanúgy hisz Isten szeretetében.

Valaki ellátogatott egy neves festőművész műtermébe. A falon függő képeket nézegetve mindjárt feltűnt neki, hogy csupa gyermekarcok néznek rá. Miért nem fest felnőttarcokat is, kérdezte a művészől a látogató? Amikor arcképet festek, hangzott a válasz, először a szemet festem meg. Ha ez megvan, akkor már könnyű felvázolni az arc többi vonását. A szem a leglényegesebb és a legnehezebben festhető. Ám, a felnőttek, ellentétben a gyerekekkel, nem szeretik, ha a szemükbe nézünk. Hogy miért nem? Mert hiányzik belőlük az őszinteség, az igazság . . .

Márpedig Isten igazságainak is az igaz, nyílt, őszinte lélek a termőtalaja.

Az is kiviláglik az evangéliumból, hogy az Úr Jézus nemcsak az egyszerű emberek felé fordult tanításaival, hanem különös szeretet vezetett az elesettekhez, betegekhez, a bűnösökhöz, az élet fáradt vándoraihoz. Nem a dúsgazdagok keresik föl, hanem a szegény Lázárok. Őket hívja magához, hogy felüdtse, hogy megvigasztalja valamennyiüket. Vajon napjainkban is élnek ilyen emberek? Többen, mint gondolnátok. Hiába a tudomány és technika sok-sok vívmánya, a szociális intézmények dacára egyre több az elfáradt, a csalódott, a magányosság keresztjével megterhelt ember. Mily kegyelem, ha közülük sokan meghallgatják Jézus hívó szavát: jöjjetek hozzám . . . Mert az ember „különböző helyeken keresheti a vigaszt. A magányban, a természet ölen, a munkában, a társaságban. Az ember mindenütt keresheti a vigasztalást, ám egyedül Istenben, az Ő ismeretében találhatja meg.” (Bonhoeffer)

A neves francia, marxista, ateista gondolkodó Garaudy írja egy helyütt: „Nekünk ateistáknak, semmi sincs megígérve és senki sem vár reánk . . .” Nos, mi keresztények éppen ellenkezőleg vélekedünk. Jézus vár reánk, hogy megajándékozzon Isten ismeretével és kegyelmeivel. Nekünk meg van ígérve, hogy Isten letöröl majd szemünkről minden könnyet. Nekünk meg van ígérve, hogy Jézus igájában édessé szelidül a tövises élet. „Krisztus követése által az ember kiszabadul saját törvényének igájából és Krisztus szelíd igájába hajlik. Jézus parancsa kemény, embertelen mindazok számára, akik védekeznek ellene. Jézus parancsa szelíd és könnyű mindazok számára, akik készségesen alávetik magukat . . .” (Bonhoeffer)

Albert Camus ateista író mondja Sziszifusz c. drámájában: „Ha az Ember fölismerné, hogy a Mindenség szeretni tud, akkor megbékélné . . .” Nos, Jézus azért jött a földre, hogy arcán fölragyogjon és megismerjük Isten szeretetét. Nem a Mindenség szeret minket, hanem a Mindenség Teremtője. A világmindenség nem börtön és nem zárka, hanem atyai ház, otthon mindazok számára, akik gyermeki hittel hajolnak Krisztus igájába.

VETÉS ÉS ARATÁS

Évközi 15. vasárnap
Mt 13,1–9

A földön járó Jézus tanításának terjesztését élő szóval végezte. Csak tanítványai jegyezték föl a Szentlélek irányítása mellett élete és tanítása lényegét. Jómaga az élő szó erejével hintette hallgatói lelkébe igazságait és ezzel bízta meg apostolait is. Menjetek, hirdessétek, prédikáljátok az evangéliumot! Jézusunk nem akarta, hogy az élet igéi fekete könyvek koporsójába záruljanak. Hiszen a könyv néma és senki sem kényszerít, hogy elolvassák. Az élő szó azonban megzörgeti a szívek ajtaját és behatol a lélek rejtekébe. Istennek nem gondolat-magtárak, hanem lelkes magvetők kellene, mert az igehirdetők szívéen és ajkán megújul az evangélium ifjúsága, mint a mesebeli sasé. Isten országának áldozatos szántó-vetőkre van szüksége és imádságos kezekre, hogy leedsjék Isten áldását a búzamezőkre.

Ezt a munkát végzi egyházunk immár kétezer esztendeje. Vajon milyen eredménnyel járt és jár ez a munka? Nem hiábavaló a sok fáradozás, van valami kézzelfogható látszata az emberek életében? És ha nem így van, akkor mi a magyarázata a sikertelenségnek? Miért hasonlít az emberiség elhagyott, gazt termő ugarhoz sokkal inkább, mint Istendicsérő, kenyeret termő búzamezőhöz? Mivel Jézus mindezt előre látta, a mai példabeszédében válaszol erre a kérdésre. Mikor a fölészántott mezőkön elvetik a gabonát, számolni kell a talaj minőségével, ami döntően befolyásolja a terméshozamot. Ugyanígy vagyunk az igehirdetés munkájával is.

A vetés alkalmával gyakran megtörténik, hogy néhány mag az útfélre esik. A kemény, fölészántatlan vagy letaposott útra. Természetes dolog, hogy itt nem tud kicsírázni és gyökeret eresztetni. Egyébként is jönnek-mennek az emberek, eltapossák vagy az ég madarai fölészedegetik. Sajnos sok ember belső világa hasonlít ehhez a letaposott úthoz. Fülükkel talán meghallják a prédikációt, de hiányzik a belső fogékony-ság, az őszinte érdeklődés Isten gondolatai iránt. A hit világát valami szép, káprázatos délibábnak, de nem valóságnak nézik. A biblia jámbor történetei hasznosak lehetnek a gyerekek számára, de nem a felnőtteknek valók. A keresztény tanítás egy mankóhoz hasonlítható és azoknak van szükségük rá, akik nem elég erősek, hogy a maguk lábán járjanak. A vallással nem lehet levest főzni, adót fizetni és érvényesülni. Inkább csak hátrányt jelent a közélet nagy tülekedésében. Ilyen előítéletek tapossák sok ember lelkét és ezért nem csoda, ha a feljűk szórt ige útszélre esik.

Az is megtörténhet, hogy egyes magvak köves, sziklás talajra hullanak. A termőföld vékony, a mag gyökere nem tud mélyre hatolni. Így aztán, ha ki is hajt, nem tud elegendő táplálékot szívni és hamarosan elszárad. Az ilyen sorsú magvakkal Jézus azokra a felületes, úgynevezett hangulatemberekre céloz, akiket talán megrendít egy-egy prédikáció. Hatása azonban nem tart soká. Ez az emberfajta minden iránt érdeklődik, mindenre kíváncsi, de hiányzik belőle a kitartás és a hűség. Afféle lepke típusú lelkek, akik virágról virágra szállnak és gyűjtögetik az érdekes gondolatok mézét. Ők azok, akik ma kacagnak, holnap talán már sírnak. Délután egy nyitott sír előtt könnyeznek, este már vidáman mulatoznak. Hamar megfagy arcukon a mosoly, de még hamarabb fölszáradnak könnyeik. Magatartásukat a divat, a közszellem irányítja. Szívesen úsznak együtt az árral, bármilyen piszkos is legyen. Nem vetik meg a vallást, tisztelik Jézust és az ő egyházát. Meghatódva hallgatják a harangok csengését és az orgona bűgását. Hitük is van, de nem képes elviselni a legkisebb megpróbáltatást sem. A kenyelem és élvezet szikláinak között nem tud gyökeret verni Krisztus tanítása.

A magvak harmadik része jó talajba hullott. A földréteg elég vastag, jól megmunkált s így a mag kicsírázik, növekedni kezd. Itt gondolhatunk azokra az emberekre, akik vallásos nevelésben részesültek és gyönyörűségüket találják Isten törvényeiben. Sajnos azonban velük is megtörténhet, hogy a szépen zsendülő vetésben fölüti fejét a konkoly. Az ellenséges ember ugyanis nem tétlenkedik. A búzamezők Istent dicsőítő énekébe belevegyül a káromkodás, a lázadás hangja. Ha nem vigyázunk és engedjük a gyomot elhatalmasodni, minden táplálékot elszívhat a szárba szökkenet kalásztól. Ez megtörténik a hívő emberekkel is, mikor hatalmába keríti őket valami bünsz szenvedély. Akinek lelkét behálózza az érzékiség, a pénz, a hatalom szeretete, aki nem tud és nem akar lemondani az „édes bűnről”, abban nem hozhat termetst Isten ígéje.

Mindebből tehát nyilvánvaló, hogy az igehirdetés eredménye nem kizárólag az igehirdetőtől függ. Nemcsak jó szónokokra van szüksége egyházunknak, hanem jó hallgatókra is. Olyan emberekre, akik készséges szívvel fogadják Isten üzenetét. Hála Istennek, ilyenek is akadnak szép számmal. Buzgó lelkek, akikben aranyos kalásszá érik Isten vetése. Ők azok, akik inkább engedelmességek Istennek, mint az embereknek. Ők azok, akik nem engednek a különböző tévtanoknak, bünsz szokásoknak és igyekeznek kigyomlálni azt. Vállalják a külső és belső harcot, hogy Isten aranyos búzamezőjévé szépüljenek.

Ó, Uram, tekints reám és akkor meglátod, hogy az én lelkemben is mennyi a szikla és tövis. Mily sok út kanyarog lelkemben, amelyen nem a Te gondolataid járnak! Pedig tudom, hogy életem a tiéd, a Te

véren szerzett szántófölded. Ezért ne menj el szóltanul mellettem! Akaszd lelkembe kegyelmed ekevasát, hogy kiszántson belőle minden sziklát, tövist és bojtorjánt! Öntözd lelkemet irgalmad esőjével, hogy százszoros termést hozhassak! Add meg kegyelmed legnagyobbikát: hogy az aratáskor, földi életem végén az ég angyalai engem is az üdvözültek szent kéréjébe vonjanak!

HONNAN A KONKOLY?

Évközi 16. vasárnap
Mt 13, 24-43

Aki nem vesztette el látását, akinek lelkét mágnesként húzza az igaz, a jó és a szép, az mindig elszomorodik a világban tapasztalható hazugság, gonoszság és csúfság láttán. Gyakran még az Istent is felelősségre vonjuk és káromkodó vagy lázadó miértekkel fordulunk feléje. Miért tűri, engedi a gonoszság garázdálkodását? Miért nézi el, hogy a bűn szennyes vízözöne újra meg újra elöntse a világot? Miért gyúrta mézből és méregből az embert és miért csikorog olyan fülsiketítően a világmindenség gépezete? Ha lenne Isten, kiáltják tagadói, mindezt nem tűrné és nem engedné! A világban tapasztalható rossz láttán – írja egy francia gondolkodó – hogy hullanának könnyeim, ha én lennék az Isten . . .

Mi keresztények is nyitott szemmel járunk a világban és tapasztaljuk a rosszat. Ha mégsem dobálunk káromló miérteket az ég felé, ez nem vakságunkból, hanem gyöngeségünk fölismeréséből fakad. Gyöngé az emberi értelem, kevés a fényereje ahhoz, hogy megvilágítsa a rossz éjszakáját. Csak a hit segítségével fedezhetjük föl életünk sötét kárpitján Isten válaszainak csillagát. Hiszen Jézus is találkozott a szenvedéssel és ebben a súlyos kérdésben nyilatkozniya kellett. Nem szép szavakkal, hanem ennél értékesebb tettekkel. Nem nyújtott fölvilágosítást a rossz eredetéről, a világban tapasztalható tökéletlenségről. Arra azonban megtanított, hogy mi legyen a magatartásunk a világban tapasztalható erkölcsi és fizikai rossz irányában.

Aki nem sajnálja a fáradságot és alaposan áttanulmányozza az evangéliumot, kénytelen elismerni annak szépségét és igazságát. A tárgyilagos szemlélő kénytelen Pilátushoz csatlakozni és elismerni: semmi vétket nem találok ebben az emberben és tanításában . . . Méltán hasonlíthatjuk tehát Jézusunkat olyan gazdához, aki jó magot vetett és vet földjébe. Ha ennek ellenére az egyház életében is vannak hibák, ha felüti fejét a konkoly, ezt nem írhatjuk Jézus számlájára. Ha sokan elitélően

nyilatkoznak a keresztyénségről, ennek a legtöbb esetben az a magyarázata, hogy a jézusi tant összekeverik a keresztyenyek magatartásával. Jézus jó gazda, jó magot vet a lelkek szántóföldjébe. De mert követői sokszor elalszanak, eljön, eljöhet az ellenség és konkolyt hint vetésébe. Sajnos az Istennek is vannak ellenségei. Adakozó jósága olyan hatalmat adott szellemiséggel rendelkező teremtményeinek hogy szembeszállhatnak Vele. Úgy látszik olyan nagy dolog a szabadság, hogy Isten ezt a rizikót is vállalta érte. Ezért lehet lázadni ellene és konkolyt hinteni vetésébe.

Az egyik párizsi gyárban történt. Egy Roger Boyer nevű katolikus pap, mint munkás dolgozott az üzemben. Senki sem tudta róla, hogy pap, hacsak abból nem sejtették, hogy evangéliumi szeretettel fordult társai felé. Az egyik nap szörnyű szerencsétlenség történt. Lezuhant egy acéllemez és halálosan megsebesítette az egyik munkást. A pap letérdelt a sebesült mellé és fölfedte kilétét. A történetek után magához hívatta a gyárigazgató és ingerülten rátámadt. Hogy merészelt ilyet csinálni? Még hogy az én gyáramban meggyóntat egy munkást?! Nem templomban vagyunk. Jegyezze meg jól: inkább egy ördögöt alkalmaznék, mint egy papot. Azonnal el van bocsátva! Ime, ez az izzó gyűlölet Isten szolgája iránt, hangos bizonyítéka a világban munkálkodó gonosznak. A gyűlölet a legnagyobb konkolyhintő.

Nem véletlen, hogy a példabeszédben szereplő munkások azonnal fölajánlják szolgálatukat gazdájuknak: akarod-e, hogy kiszedjük a konkolyt? Hagyjátok, hangzik a válasz, hadd nőjön fel mindkettő az aratásig! Ezen talán jómagunk is csodálkozunk és nemegyszer szemrehányóan megjegyezzük: miért nem sújt le Isten a gonoszokra? Miért nem büntet azonnal, miért olyan elviselhetetlenül türelmes? Így lázongunk sokszor, mert nem vesszük észre a lelkünkben nyíló konkolyokat. A konkoly, a bűn, a rossz bennünk is nő és jaj lenne nekünk, ha Isten nem tudna várni. Vajon mire vár az Isten? Hogy irtalmazhasson, hogy megbocsáthasson. Tudja, hogy a rossz, a bűn, a gonoszság, ha nő is, a pusztulásra növekszik. A bűnnek az a sorsa, hogy megsemmisüljön a megbocsátás, a szeretet, az irgalom kemencéjében. Isten arra vár, hogy a bűnös szentté változzék. Méltán írja valaki: minden szent egy bűnös javított kiadása.

Sajnos mi emberek türelmetlenek vagyunk, kevésbé tudunk várni. Idegesen topogunk az orvosi rendelőkben. Izgatottan várunk sorunkra az üzletekben. Mily szerencse, hogy az Isten mindig tud várni. Mi lett volna Mária Magdolnából, ha nem várja Jézus a bocsánat kegyelmével? Mi lett volna Szent Péterből, ha háromszoros tagadása után nem tekint rá jóságosan az Úr? Mi lett volna a gyűlölettől lihegő Saulból, ha nem áll elébe Jézus a damaszkuszi úton, hogy választott apostolává szentelje? Mi lenne belőlem és belőled, ha Isten nem várakozna türe-

lemmel megtérésünkre? És mert Isten ilyen türelmes velünk szemben, nekünk is türelemmel kell viseltetnünk a másokban burjánzó konkolyal. Nem azt jelenti ez, hogy megalkuvók legyünk és szemet hunyjunk a bűn felett. Vívjunk állandó harcot ellene, de ne veszítsük el türelmünket, ha nem sikerül máról holnapra kiirtanunk. Ne felejtjük el: Isten jobban szeret minket, mint mi a bűneinket. Ezért türelmes, ezért vár, ezért irgalmas.

Sokszor különösen elhatalmasodik a gonoszság és szinte vízözönt áraszt. Olykor félelmetesnek látszik a rossz hatalma. Mi azonban nem csüggedünk. Tudjuk, hogy a bűn bármilyen magasra is nő, pusztulásra növekszik. Isten ránk bízta a világot és az a hivatásunk, hogy aranyos búzaszállainkkal elszívjuk az erőt a konkolyok gyökerétől. Minden keresztény ember programjává lehetne a költő figyelmeztetése:

Ember vigyázz, figyeld jól világot
ez volt a múlt, emez a vad jelen –
hordozd szívedben. Éld e rossz világot
és mindig tudd, hogy mit kell tenned
érte. hogy jobb legyen.

(Radnóti: Nem bírta már . . .)

AZ ELREJTETT KINCS

Évközi 17. vasárnap
Mt 13,44–52

Földi élete során Jézusunk gyakran beszélt a mennyek országáról. Nyilvánvaló, hogy emberi szavakkal, fogalmakkal ő sem tudta meglátatni igazi mibenlétét. Különböző hasonlatokkal próbálta valamiképpen megsejtenni hallgatóival ennek az országnak mindent felülmúló értékét. Fölhívta figyelmünket arra a tényre is, hogy az ő országa nem evilági, tehát nem közelíthető meg érzékszerveinkkel. Az értelem és a hit segítségére van szükségünk, hogy Isten titkát kibonthassuk rejtett-ségéből. Ezért is hasonlítja a mennyek országát elrejtett kincshez.

Minden héten több millió lottószelvényt töltenek ki a szerencsében reménykedő emberek. Mivel igen kicsi a nyerés, az ötös találat valószínűsége, a legtöbb lottózó a reményen kívül nem nyer egyebet. Bár ez sem lebecsülendő nyeremény! Olykor az is megtörténik, hogy olyasvalakit látogat meg a szerencse, aki erre egyáltalán nem is számított. Annak idején az újságok is beszámoltak arról a burgenlandi kisfiúról és társairól, akik a faluvégi malomban, játék közben egy pénzeszacskót ta-

láltak a kibontott falban. A gyerekek annyira nem hittek a pénz valódiságában, hogy snúrozni kezdtek vele. Sokat el is vesztek a romok között vagy betaposták a sárba. Néhányat azonban hazavittek és hamarosan kederült, hogy a zacskóban valódi aranydukátok voltak. Ezek után a felnőttek indultak el, hogy megkeressék az eldobált aranyakat. Valami ehhez hasonló kincshez hasonlítja Jézus a mennyek országát is. Hiszen maga az Isten is rejtező valóság és keresnünk kell, hogy megtaláljuk. Olykor úgy tűnik, hogy véletlenül akadnak rá, de legtöbbször és legtöbbször a keresés útján találkoznak Vele. Aki nem ért a régészethez, mint a burgenlandi gyerekek, az könnyen eldobálja a földből előkerült kincseket. Sajnos sokan így tesznek napjainkban Istennel is. Az emberek hamis kincsek csillogása után indulnak és nem veszik észre az igazit. Túlságosan felszínessé vált az életünk és joggal emlegetik, hogy a modern ember lelkéből hiányzik az érzék a vallásos értékek fölismeréséhez. Igaz, hogy ehhez a külső körülmények is hozzájárulnak. A felelőtlen kritika, az illetékessége határát átlépő tudomány igyekezett lejáratni a hit igazságait. Ez az oka, hogy sokan eldobják vagy sárba tiporják a keresztény hit és erkölcs drágagyöngyeit.

Mivel Isten egészen másként létezik, mint teremtményei, ez a más-ként létezés rejti el szemünk elől. Ezért kell értelmünk ásójával, hitünk kapavágásával kiemelni a kételyek földjéből. Így cselekedett az evangélium kincskeresője is, aki mindenét eladta érte és ezt örömmel tette. Nekünk is örülnünk kell, ha megtaláljuk az Istent. Az emberben sajnos komoly támaszpontjai vannak a csüggedésnek, a sötéten látásnak. Belső alkati adottságaink, külső körülmények nem egyszer a kétségbeesés szakadékaig sodornak. Igaza van Pascalnak, hogy minden emberben van egy szakadék, amit csak Isten tud betölteni. Örüljünk, ha a mi életünkben ez már megtörtént. A világhírű színész, Charlie Chaplin szegénysorból küzdötte föl magát. Egyszer mégis így nyilatkozott: „Nem, én sohasem voltam igazában szegény. Amíg az ember nevetni, örülni tud, addig nem szegény . . .” A hívő ember azért tud örülni minden körülmény közepette, mert életének elrejtett és megtalált kincse az ő Istene.

Az Úr Jézus a földön alakuló országát – és itt elsősorban az egyházra kell gondolnunk – háléhoz is hasonlítja. Ebben találhatunk értékesíthető, de hitvány halakat is. Ám, a földi életben nem végzi el Isten ezt a válogatást. A földi élet nem az ítélet, hanem az irgalom ideje. Isten nem botránkozik azon, hogy az egyház hálójában a jó és a rossz, az erény és a bűn egy közösségben élnek. Hiszen az egyház, Isten földön alakuló országa egy darabja a bűnös, Istentől elforduló világnak. Benne él az emberi történelem sodrásában és mindenben hasonló a világhoz, egyet kivéve. Az egyház egy olyan darabja a világnak, ahol fölcsendül Isten szava. Az egyház nem a szentek rezervátuma, de egy olyan hely, ahol a bűnösök szentté lehetnek. Az egyház hálójában tehát

együtt él az értékes és az értéktelen és ezt a terhet cipelnie kell az örökévalóság partjáig.

A mai evangéliumnak van még egy mondata, amelynél érdemes megállnunk. Ezt mondja Jézusunk: aki jártas a mennyek országának tanításában, hasonlít a családtyához, aki kincseiből újat és régit hoz elő . . . Ez az írástudó, ez a családtya nem más, mint az egyház tanítóhivatala. Napjainkban mindnyájan tanúi vagyunk azoknak a reformoknak, amelyek előtt elsősorban a II. vatikáni zsinat nyitott ajtót. Ez nem jelenti a régi kincsek megvetését, hanem újjal történő gazdagítását. Valaki azt vallotta: a zsinat előtti egyház hasonlított egy divatjamúlt ruhába öltözött asszonysághoz . . . Negyven év óta az egyház védekező állást foglalt el . . . Merre tart napjaink egyháza? Előre. Él és növekszik . . . Egy nagy robbanás után vagyunk, a szemünk tele porral. Várni kell, amíg kitisztul a levegő. Így vélekednek sokan az egyház megújulásáról, amelynek a Szentlélek a vezetője. Nem kell tehát félnünk a tévedéstől, miközben új kincseket keresünk. Ebben a munkában minden keresztény hívőnek részt kell vennie. Nem azáltal, hogy körülnéz és megkérdi: mit kell megváltoztatni? Az igazi megújulás kérdése így hangzik: mi-
ben kell nekem megváltoznom? Meg kell találnom az én szívemben, az én életemben, az én környezetemben Isten gondolatait, hogy aszerint formált életemmel megtalált kincse legyek az Istennek és az embereknek.

KENYERET ADOTT . . .

Évközi 18. vasárnap

Mt 14,13-21

Két ember beszélget egymással a Gödöllő felé tartó vonaton. Egyikük vasutas és éppen azt mondja társának, hogy otthagya a személyforgalmat és jelenleg a teherszállításnál dolgozik. Tudod kérlek, magyarázta barátjának, elegendő van az emberekből! Itt sokkal nyugodtabb az életem. Úgy látszott, barátja is hasonló tapasztalatokkal rendelkezett, mert keserűen bólintott és megjegyezte: az embereket szeretni – rossz ízlés jele. Miközben akaratlanul is fültanúja voltam e beszélgetésnek, Jézusra gondoltam, akinek lehet, hogy „rossz ízlése” volt, de szeretete az embereket. Közénk jött, türelmesen tanított, csodáival, föltámadásával fejezte ki megbecsülését az emberiség iránt. Az embert egy világnál többet érő kincsnek nevezte, akit meghívott a szentháromságos Isten közösségébe. A mai evangélium beszámolója szerint ez a meghívás nem maradt visszhang nélkül.

Mily öröm lehetett Jézus számára, hogy nemcsak néhányan, hanem ezrek és ezrek hagyták abba a munkájukat, hogy hallgassák tanítását. Megértették az üzenetet: keressétek először az Isten országát és a többiek hozzáadatnak ehhez! A lelkes tömeg, mely órákig hallgatja Jézus szavait, nem csupán az ösztöneit követi, nem a test és vér irányítja. Mivel azonban nemcsak igével él az ember, ők is megéheznek. Éppen indulni akarnak, de Jézus szeretete útjukat állja. Akik ilyen nemes éhséggel fogadták tanításának kenyerét, megérdemlik, hogy testi éhségüket is kielégítse. Jézus józanul nézi az emberi életet. Tudja, hogy éhes embernek nem lehet prédikálni. Testi táplálék hiányában nem lehet kívánni, hogy lelki táplálék után kíváncsozzanak. Ez a magyarázata, hogy az anyagi nyomorúság éppen olyan akadály a evangélicizációnak, mint a gazdagság. Igaz, hogy Jézus boldogságot ígér a szegényeknek, de ezeken nem a nyomorgókat érti. Manapság sokat beszélnek és sokat tesznek az életszínvonal emeléséért és ez nagyon jó dolog. Azoknak a népeknek, akik ma is éheznek, az anyagi nyomorúság poklában élnek, hiába prédikálunk, hiába kínáljuk Isten igéjének kenyerét. Az Isten igéjét hirdető keresztényeknek kenyéradó szeretettel kell segíteni éhező felebarátaikon. Így lesz az evangélium nemcsak üdvösséget szerző, hanem kenyeret adó tanítás. Szánom a sereget, mondotta Jézusunk, és ez a szeretet ösztönözte a kenyérszaporítás csodájára.

Igaz, hogy nekünk nincs ilyen hatalmunk, de arra megvan a lehetőségünk, hogy megosszuk kenyerünket a rászorulókkal. Ha testvérként tekintenénk az elmaradt, éhező népekre, akkor, akár életszínvonalunk csökkentése árán is segíthetnénk rajtuk. Az úgynevezett keresztény népek szégyene, hogy milliók halnak éhen napjainkban is. Isten megadja nekünk a mindennapi kenyeret, de reánk bízta és bízza szétosztását. Jézus nyíltan megmondotta: a föld nincsen berendezve arra, hogy milliomosok legyünk... (Prohászka) Senkinek sincs joga hazárdjátékokat űzni az emberiség kenyerével. A kereszténység nemcsak Istenszolgálat, hanem az ember szolgálata is. Megértették ezt az őskeresztények és a vértanú diakónus méltán nevezte a szegényeket az egyház kincsének. Az aranytól csillogó, a selyembe, biborba öltözött egyház nem nyerheti meg a názáreti ács tetszését. Joggal írja valaki: valamikor fából készültek az egyház kelyhei, de aranyból a keresztények szíve. Ma a kelyhely arany, de a szívek kemények, mint a fa.

Századunk elején lépett Szent Péter örökébe Sarto József, X. Pius néven. Sokgyermekes családból származott, édesapja levélkihordó volt a faluban. Isten papi pályára hívta legidősebb fiát. Még tanulmányait végezte, mikor édesapja súlyosan megbetegedett és halálos ágyához hívták. A jó apa utolsó szavai így hangzottak: légy jó pap Beppi! A hálás fiú szívébe zárta édesapja utolsó kívánságát. Bármilyen magas egyházi méltóságba emelkedett, megőrizte a szegények iránti szeretetét.

Ez a lelkülete már fiatal káplán korában megnyilatkozott. Egyik szép prédikációjáért aranyórát kapott a helybeli uraság feleségétől. Plébánosa szükségesnek tartotta megjegyezni: ezt a szép ajándékot meg kell őrizned életed végéig! Mikor azonban néhány nap múlva vendég érkezett a plébániára és a plébános arra kérte, hogy mutassa meg az aranyórát, József atya röstellkedve vallotta meg: a zálogházba tettem, mert kispapunknak pénzre volt szüksége. Salzanói plébános korában szomorúan tapasztalta, hogy hívei igen alacsony bérért és meglehetősen rossz munkakörülmények között dolgoznak. Fölkereste tehát a gyártulajdonost és előadta kérését. Méltányosabb bért, rövidebb munkaidőt, világosabb munkatermeket kért a dolgozóknak. Ha ezt teszem, hamarosan tönkremegyek és legyőz a konkurencia, védekezett a gyáros. De-hogy megy tönkre, mosolygott a plébános! Ellenkezőleg, nagyobb lesz a munkások teljesítménye. Mikor pedig a gyáros tovább akadékoskodott Sarto plébános egy fogadást ajánlott. Ha mindazt teljesíti, amit kértem és emiatt veszteség éri, odaadom kárpótlásul a templomtornyot. Ugyan mit csinálok én azzal? De azért belement a fogadásba. Minderről a hívek, a dolgozók is értesültek. Mondanom se kell, mindent elkövettek, hogy plébánosuk megnyerje a fogadást. Szinte mosolyra derül az ember, amikor a nővérei által vezetett háztartásról olvas. A szegények plébánosa olykor még a levesből is elcsente a húst éhező koldusai számára. Biboros korában gyűrűjét is zálogba tette, hogy segíthessen a nyomorgókon. Így képviselte, így gyakorolta Jézus kenyéradó szeretetét.

Amikor napjainkban a fejlődésben elmaradt országokról beszélünk, szívesen idézzük Madách Imre szavait: sok az eszkimó, kevés a fóka. Valójában nem erről van szó. A föld sokkal több embert is el tudna látni élelmiszerral, ha az igazság és szeretet nevében szerveznénk meg életünket. A világnak nem fegyverekre van szüksége, hanem kenyéradó szeretetre.

URAM, MENTS MEG!

Évközi 19. vasárnap
Mt 14,22-23

Igaz, hogy az ember társas lény, de ugyanakkor van bennünk hajlam az elzárkózásra is. Egyik emberben az egyik, a másikban a másik hajlam erősebb. Sokan például nem tudják elviselni a magányt és nyugtalanul keresik az emberek társaságát. Mások viszont nehezen „mele-

gednek" fel és nem barátkoznak egykönnyen. Valójában a két hajlam harmóniájára van szükség, hogy kiegyensúlyozott emberek lehessünk. Erre adott példát Jézusunk is.

A csodás kenyérszaporítás után felszólította tanítványait, hogy szálljanak bárkába és menjenek előre a túlsó partra. Az utóbbi napokban minden idejét lefoglalták az emberek s ezért érthető, ha megkívánta a csendet, a magányt, ahol Istennel beszélgethet. Az emberekkel való foglalkozás szinte megköveteli az Istennel történő foglalkozást. Jézus életében az Atyához menni és az emberekhez menni, szorosan összetartozott. Tulajdonképpen az Atya küldte fiát az emberekhez, de velünk együtt hazahívja és hazavárja őket. Isten elvárja tőlünk, hogy emberi kapcsolatainkat eléje tárjuk és a hozzánk kötődő szíveket feléje segítsük. Istenhez menni, imádkozni annyit is jelent, mint fölemelkedni egy olyan magasságba, ahonnan Isten szemével nézhetjük életünket. Így nyílik lehetőségünk a megtett életút kiértékeléséhez vagy szükség esetén a helyesbitéshez. Erről vall a neves francia író, Mauriac is: „délután a templomok a kikötőim; bár ez is utazás, mint az éjszakai. Amit éjszaka látott a szemem, annak értelmét keresni jövök tehozóád Istenem...” (Egy hajdani fiatalember. 261. l.)

Az apostolok engedelmeskedtek és elhajóztak, Jézus pedig fölment egy hegyre imádkozni. Hadd vegyék észre, hogy Mesterük számára a mennyei Atya társasága a legkedvesebb. Hadd tapasztalják meg, hogy milyen üres az életük Jézus nélkül. Erre is gondolhattak a nagy ellenszélben, miközben keményen forgatták az evezőket. Milyen jó lenne, ha most is velünk lenne Jézus! Nem, igazán nem értették, hogy miért maradt hátra, miért nem jött velük? Ki tudja mikor találkoznak vele? Hogyan jön utánuk? Egy másik csónakon, vagy a partot megkerülve? Már hajnalodott, amikor a vízen járva Jézus közeledett feléjük. Az apostolok nem voltak képzelődő emberek, de ilyesmit még sohasem láttak. Rémülten felkiáltottak: kísértet! Ki hallott már olyasmit, hogy valaki a tenger vizén sétálgasson, mint valami pázsitos réten? Mert Jézus most ezt csinálta. Nem, erre igazán nem számítottak. Tudta ezt Jézus és éppen ezért tette, amit tett. Ezzel a csodás eseménnyel is bele akarta vésni apostolai tudatába az igazságot, hogy Isten legtöbbször nem úgy jön hozzánk, nem úgy lép életünkbe, mint ahogy azt elképzeljük. Nemcsak a természet útjain, nemcsak a tapasztalatok nyelvén szól hozzánk, hanem a mindezt felülmúló csodák által.

Az ókor nagy mesemondója Aesopus beszél egy emberről, aki megjárta Rhodosz szigetét és sok mindent mesélt polgártársainak a látottakról. Többek között kijelentette: olyan különös táncot láttam, mint még soha az életemben. Polgártársai hitetlenkedve hallgatták, majd valaki megjegyezte: mutasd meg azt a táncot! Minden beszédnél ékeszölőbb a tett. Jézus kérés nélkül is így cselekedett. Csodás tettei-

vel megbizonyította, hogy Ő a természet ura. Olyan hatalommal rendelkezik, amely fölötte áll minden emberi erőnek. Megsejti ezt Péter és hogy legyőzze saját és társai kételkedését, így szól Jézushoz: Uram, ha te vagy, parancsold meg, hogy hozzád menjek! Péter tehát nem hiszékeny ember és meg akarja tapasztalni a vízenjárás lehetőségét. Jézus megérti és int neki: jöjj! Péter bátran kiszáll a bárkából és elindul Jézus felé. Ez a kiszállás is komoly hit bizonyítéka. Ám, az erős hullámverés láttán Péter megijed és merülni kezd. Rémülten felkiált: Uram, ments meg! Jézus kinyújtja feléje kezét, de szemrehányóan megjegyzi: miért kételkedtél?

Ez a tanulságos történet természetesen nemcsak a múltat idézi. Minden okunk megvan, hogy Péter bárkájában az egyház előképét lássuk, amely a történelem tengerén halad előre. Sokszor mi is úgy érezzük, hogy Jézus elhagyta hajónkat és a nagy ellenszélben elcsüggedünk. Hiába erőlködünk, nem haladunk előre. Hiába mozgósítjuk természetes képességeinket, emberi erővel nem lehet győzni a reánk támadó erők felett. Ezt tapasztalva be kell látnunk: az egyházat nem hívei aktivitása, szervezkedése, nem tudománya, nem diplomáciája tartja fenn, hanem Jézus feléje nyúló keze. Ezt kell megragadnunk a hit karjaival. Szépen írja Pascal: „Az egyház legszebb állapota, ha egyedül Isten tartja fenn.” Minél nagyobb hittel nyújtjuk kezünket Jézus felé, annál biztonságosabban járunk a történelem tengerén. Az egyház igazi ereje: Jézus hívó szava és felénk nyúló keze.

Az ember reménykedő lény és sokszor könnyelműen rábizza életét a többet ígérőkre. Ki a keresztény? Aki Jézusra bizza magát. Ő is ezt tette a keresztfán. A mennyei Atyának ajánlotta életét. Ezt kell tennünk nekünk is! „Kezedbe ajánlom lelkemet . . . Milyen jó, hogy főleg szenvedésben vagy félelemtől gyötörve rábizhatjuk lelkünket arra a kézre, amely megtörte és életre keltette a kenyeret, amely megáldotta és megsimogatta a gyermekeket, amelyet szögek vertek át. Ráhagyatkozni arra a kézre, amely olyan, mint a miénk s amelyről sohasem lehet előre tudni, mit csinál a markába került tárggyal: összetöri-e, avagy gondosan dédelgeti, de amelynek tetszőleges döntését – ebben biztosak lehetünk – csupa jószág vezérli . . .” (Teilhard) Uram, segíts engem is, hogy így higgyek és bátran, kételkedés nélkül menjek Feléd a szenvedések éjszakáján arra a partra, ahol Te vársz reám, hogy magadhoz ölelj.

AZ ÉDESANYA HAZATÉR

Szűz Mária mennybevétele
Lk 1,39-56

Már az ókori írók is beszámoltak és elismerően nyilatkoztak az egyiptomiak balzsamozó művészetéről. Különös gonddal végezték ezt a fáraók holttestével, hogy megóvják testüket a porladástól. De az idő vasfoga nem ismer könyörületet. Az évszázadok, évezredek gyilkos harapásával a múmiákat is csontvázzá aszalja, majd porrá morzsolja. Igaz, hogy a halál rokonai vagyunk, de valami tiltakozik bennünk e rokonság ellen. Az ember ősidők óta úgy hitte, hogy nem a halálra, hanem az életre született. Ez a magyarázata annak is, hogy a biblia szóhasználatában a halál, mint büntetés, mint a bűn zsoldja szerepel. Igaz, hogy hitünk szerint Krisztus legyőzte a halált, de csak a saját testében. Ebben a győzelemben minket követőit csak a világ végén részesít. Mindössze egyetlen ember esetében tett kivételt. Földi édesanyját Máriát, aki szűzi testében hordozta az Igét, élete végén megdicsőítette és fölvitte a mennyei dicsőségbe . . .

A mai ünnepet magyar elődeink Nagyboldogasszonynak nevezték. Ezen a napon emlékeztek és emlékezünk arra, hogy ősi szép énekünk szerint Mária fölvitetett magas mennyországba, angyali szép örvendetes házba . . . Mindig örülnek az édesanyák, amikor meglátogatják távolban lakó gyermekeiket. Minden idő és minden távol szívükbe szűrő tövis, ha elváltak szeretteinktől. Valahogy így lehetett Mária is Jézus mennybemenetele után. Az evangélium beszámolója szerint Jézus a keresztfán szeretett apostolára, Szent Jánosra bízta édesanyját. Csöndesen múltak az évek és Mária szívében egyre nőtt a vágy szent Fia után. Gondolatban újra meg újra átélte azokat a boldog éveket, amelyeket Jézus közelében tölthetett. Szíve megtelt örömmel valahányszor visszagondolt a betlehemi éjszakára, az angyali énekre, a pásztorok és bölcsek hódolatára. Mindig öröm egy jó anya számára a gyermeke felé áradó szeretet. Azután mily szépek voltak azok a názáreti évek! Amíg ő főzött, takarított vagy mosott, Jézus dolgozott az ácsműhelyben. Hallotta minden kalapácsütését és a fűrész muzsikáját. Szébb volt ez számára minden klasszikus zenénél. Felejthetetlen szépek voltak a nyári esték, amikor együtt nézték a ragyogó csillagokat. Földre szállt a menny, amikor imára nyíltak a Fiú ajkai. Mikor pedig nyugovóra tértek, sokáig nem jött álom a szemére; hallgatta fia egyenletes lélegzését és csókot lehelt homlokára. Így teltek múltak az évek és elérkezett a búcsúzás órája. Jézus elindult, hogy meghirdesse az Isten országának örömhírét, Isten üzenetét az embereknek. Igaz, hogy Mária nem követhette minden

útján, de anyai szíve előtte ment követnek. Jöttek a hírek csodatetteiről és ezek közül az elsőt éppen az ő közbenjárására cselekedte. Boldogan nézte a köréje sereglő tanítványokat, a lelkesedő tömeget. Megismerte ellenségeit is, akiknek gyilkos szava, gyűlölete tövist szúrt anyai szívébe. Fiával együtt lépett a fájdalmak útjára, amelyen nem volt megállás. Szörnyű visszagondolni nagypéntekre, a keresztútra, a keresztre. Már nem is érti, hogyan tudta a tengernyi szenvedést elviselni. Aztán érkezett húsvét hajnala, a boldog találkozás megdicsőült fiával. Sajnos, a vizontlátás nem tartott sokáig. Jézusnak vissza kellett térnie az Atyához . . . Amikor Mária gondolatai idáig értek, akkor mint az erős csattanásra szétrebbenő galambok, benne is szárnyra kelték a hazahívó vágyak. Hite és szeretete egyre nőtt, míg fel nem hangzott az Úr hívó szava: „Jöjj barátnőm, kedvesem, szépem . . . A tél elmúlt és vége a zivataros időknek . . .” Mária boldogan fogadta a hívó szót és mint mindig, most is igennel válaszolt.

Hittudósaink vitatkoznak arról, hogy vajon meghalt-e Mária? Egyesek arra hivatkoznak, hogy a halál a bűn büntetése. Mivel Mária szep-lőtelenül fogantatott és soha nem vétkezett, tehát nem kellett meghalnia. Mások viszont ezt mondják: Jézus is meghalt, Máriának is követnie kellett ebben szent Fiát. Ez azonban másodrangú kérdés. A lényeg az, hogy hitünk tanítása szerint Mária teste nem lett a romlás martaléka. Az a test, amely Isten fiát, a második isteni személyt hordozta szíve alatt, az a kéz, amely Jézust ölelte magához, az a szív, amelyet Jézus-hoz hasonlóan átjárt az üdvözítő szenvedés töre, nem lett a halál zsák-mánya. Mária megosztotta Jézussal a szenvedést, elfogadta a megaláz-tatást, most osztozott Fia győzelmében és dicsőségében. Mikor tehát Mária szívében kivirágzott a mennyei honvágy rózsafája, Jézus lenézett a földre és Mária esetében nem akart rózsahullást látni. Lehajolt, le-szakította és fölvitte az isteni dicsőségbe. Egy tiszta ember belépett az ötök hazába. Egy dolgos anyai kéz átölelhette gyermekét. Egy tiszta ajak megcsókolhatta a Fölfoghatatlant. Egy tiszta szempár belenézhetett a Szentháromság arcába. Ó micsoda találkozás lehetett ez! Isten és a teremtmény boldog ölelkezése. Fölujjongott az ég, de a legszebben Má-ria énekelt: Magasztalja lelkem az Urat és örvendjen szívem megváltó Istenemben . . .

Mai ünnepünk azonban nemcsak visszaemlékezés a múltra, hanem szembenézés a jellel is. Köztudomású, hogy századunkat a hitetlen-ség, az istentagadás századának nevezik. Lemosolyogják mai ünnepün-ket és Mária mennybevételét csacska mesének, oktalanságnak minősítik. Ennek a vádnak keresztjét mi keresztények kezdet óta a vállunkon hór-dozzuk. A jövőre vetjük tekintetünket és Mária megdicsőülésében, mint-egy tükörben a sajátunkat látjuk. Ami Máriával történt, az fog történni velünk is. Mindebből nyilvánvaló: egyetlen világnézet sem értékeli oly

nagyra az emberi életet, az emberi testet, mint a keresztény világnézet. Mi vagyunk tehát az igazi materialisták, akik az anyag megmaradásában és megdicsőülésében bízunk. Ezért örvendünk ma Máriával és Vele együtt imádkozzuk: hiszem a holtak föltámadását és az örök életet.

A BIZALOM HATALMA

Évközi 20. vasárnap
Mt 15,21–28

A kánaáni asszony történetét jobban megértjük, ha fölvetjük a kérdést: ki jegyezte föl ezt az eseményt? Nem más, mint Szent Máté apostol, aki a zsidóságból megtért keresztényeknek írta evangéliumát. Akárcsak a kafarnaumi százados esetében, két dolgot akar hangsúlyozni. Az egyik: a zsidó nép Isten választott népe és elsőnek ő kap meghívást az Isten országába. A másik tanítás: a pogány asszony hite megszegyeníti Izrael hitét és ezzel kiérdemli kérése teljesítését. Így lesz az asszony a hit példaképe, az Istenbe vetett bizalom hatalmának hirdetője.

A rendelkezésünkre álló adatok szerint az Úr Jézus nyilvános működése Palesztina területére korlátozódott. Ez a magatartása megfelelt a választott nép elképzeléseinek és a nekik tett isteni ígéreteknek. A Megváltó, az üdvösség Jákob nemzetségéből származik. Izrael népe hosszú évszázadokon át igyekezett elkülönülni az őt környező népektől. Így védekezett a pogány vallási eszmék beszivárgásától, amelyek tiszta egyistenhitét veszélyeztették. A hit és erkölcs védelme magyarázza az őszövétségi nép elzárkózását, az úgynevezett gettószellem kialakulását. Sajnos ehhez a helyes indítékú magatartáshoz később alantasabb érzelmek is társultak. Ilyen volt például a pogány népek megvetése. Ez természetesen távol állott Jézus mindenkit magához hívó szeretetétől. Ha mégsem lépte át a földi életében Palesztina határait, ennek okát nem a más népek megvetésében kell keresnünk. Hűséges akart maradni a prófétai jövendölésekhez, amelyek szerint a Messiás Izrael házának eltévedt juhainhoz küldetik. Azt akarta, hogy ez a kis ország legyen bölcsője annak a kereszténységnek, amelynek hazája az egész földkerekség. Jézus tevékenysége az idő és tér szűk körére korlátozódott, de az eszme, a kovász, a fény átjárja majd az egész világot. Egy kis országnak is lehet nagy embere, aki szellemi, lelki nagyhatalommá teheti hazáját. Nem a világ tesz minket nagygyá, hanem a világot a nagy emberek. Jézus nem utazta be a világot, mert azt akarta, hogy hozzá menjen, hozzá zárando-
koljon a világ.

Ezt tette a kánaáni asszony, aki bizonyára hallott már egyet s más Jézus hatalmáról. Nem is a saját érdekében, hanem beteg leánya ügyében folyamodik Jézushoz. Úgy látszik azonban, hogy hiába. Az evangélista szinte megbotránkozva jegyzi meg: Jézus szóra se méltatta az asszonyt. Mintha csak megisméltódné a kánai menyegző jelenete, amikor Jézus saját édesanyját is visszautasítani látszik. Az asszony hite és bizalma azonban nem roppan össze a visszautasítás terhe alatt. Pedig az Úr nagyon keményen, szinte kegyetlenül nyilatkozik. Azzal indokolja magatartását, hogy ő Izrael házához küldetett és nem szabad a gyerekek kenyerét a kutyáknak adni . . . Jaj, szeretnénk fölkiáltani, ezt nem kellett volna mondanod Uram! Nem csodálkoznánk, ha az anya fölugorna és sértett arccal elrohanna. Hogy lehet egy gyermekéért esdeklő anyát kutyához hasonlítani? Ám az asszony nem tágit, mert talán megértette: a kemény megjegyzés nem az ő lebecsülése volt, hanem a zsidók figyelmeztetése. Íme, itt van egy asszony, aki annak a kenyérnek morzsáért esdekel, amelyet a zsidók közül oly sokan visszautasítanak. Mily sokan megbotránkoztak és elpártoltak Jézustól a kenyérszaporítás után! Nem, nem kellett nekik a fölkinált mennyei kenyér. Ez az asszony pedig megalázkodik, morzsáért esdekel és még magasabbra lendül bizalma. Jézus éppen ezt akarta. Kemény szavait nem megvetésnek, hanem provokációnak szánta. Egyszer s mindenkorra meg akarta értetni apostolaival: az ember egyetlen módon befolyásolhatja az Istent: hitével, bizalmával.

Napjainkban sokat beszélnek a hit válságáról. Azt is mondják, hogy a modern emberben elapadt a hit. Ez persze így nem igaz. Inkább csak arról van szó, hogy az ember Isten helyett másfelé fordul hitével. Méltán írja Teilhard atya: „A mai világ – már amennyire én ismerem – nem gyökeresen hitetlen és nem vallástalan. Csakhogy természetes imádási képessége jelenleg olyan Tárgy felé fordul – a Világegyetem felé – amit ellentétben állónak vél a keresztény Istennel. A Világ-Isten homályosítja el a kinyilatkoztatott Istent. Körülöttünk nem hívők és hitetlenek között folyik a harc, hanem a kétfajta hívők között. Egy Földvallás alakul ki az Ég-vallás ellen . . .” A kettő közül nem kétséges, hogy melyik vallás az, amely valóban kiutat jelent az emberiség számára. Jézus nem azért jött a földre, hogy kifejezze megvetését. Ellenkezőleg, ő szerette és szereti a földet. Úgy szereti, hogy egyesíteni akarja az éggel. Ám ennek az egyesítésnek előfeltétele a hit. Ez mentette meg a kánaáni asszony leányát és ez fog minket is megmenteni.

Lourdes-ban a bazilika mögötti meredek hegyoldalon érdekes szobrot láthatnak a zarándokok. Egy asszony térdel a feszület előtt és világtalan szemét Krisztusra emeli. A kereszt tövében ez a felirat olvasható: Állította egy olasz vak asszony, aki Lourdes-ban megtalálta elvesztett hitét. A felirat megértéséül el kell mondanom, hogy az illető asszony

már évtizedek óta nem gyakorolta hitét. Az egyik napon a következő ajánlatot tette Istennek. Ha valóban olyan csodahely az a Lourdes és ott visszanyerem látásom, újra hinni fogok. Az asszony elment s ott érdekes dolog történt. Szeme világát nem nyerte vissza, de a hitét igen. Az emlékmű azt bizonyítja, hogy az asszony nagyra becsülte ezt az ajánlékot is.

Mindenkinek jólesik, ha bíznak, ha hisznek benne. Igaza van Mauriacnak: „A mások belénk vetett hite jelöli ki utunkat.” Isten is a hit útján jön felénk. A beléje vetett hitünk szinte utat készít számára, hogy eljőjön hozzánk. Nagy hitünk láttán majd nekünk is ezt mondja: legyen úgy, amint kívánod!

A SZENTHÁROMSÁG ALKOTMÁNYA

Szent István ünnepére

Az Úr 1001. esztendejében a fiatal magyar kereszténység nagy ünnepre készült. Asztrik apát előtt kitérultak az örök város kapui. Nem hiába utazott Rómába. Szent Péter utóda, Szilveszter pápa örömmel hallgatta a magyar fejedelem apostoli munkájáról szóló beszámolót. Elismerése jeléül királyi koronát és apostoli kettős keresztet küldött az apostoli királynak. A követek sietnek haza kincseikkel, az ország örömlázban ég, koronázásra készül. Kemény tél tanyázik a Duna-Tisza táján, hó takarja az utakat. Ennek ellenére az ország minden tájáról érkeznek a követségek Fehérvárra, hogy szemtanúi legyenek az Árpád-ivadék koronázásának. Jönnek a lóra termett magyar urak, asszonyaikon talán még ott csillognak a nyugati kalandozásokban rabolt ékszerek. Megkezdődik a szertartás és a papok ajkán fölcsendülnek a latin nyelvű énekek. A nép nem érti, de azért az ő szívükben is fölcsendül egy új magyar szimfónia. Átérzi az egész ország: ez a nap nem csak a koronázás ünnepe, hanem egy új útra lépő nemzet születésnapja. A királyra néznek, Árpád ivadékára, amint fején aranyos koronával, díszes palástban népe hódolatát fogadja. Meghajolnak a kemény magyarok, de velük együtt a király is. A királyok királyára, Krisztusra gondol, aki töviskoronát viselt, keresztet hordott, hogy minket magyarokat is az evangélium szelíd igájába hajlítson . . .

Nagy és jelentős ünnep volt ez a koronázás, hiszen a magyarság ettől kezdve illeszkedett be az európai keresztény népek közösségébe. A magyarság egy új élet kapujában állott és szembe kellett néznie történelmi feladatával. István király a pápától kapott koronában nem dísz és

kitüntetés, hanem elsősorban feladatot látott. Legyen a magyar nép drágagyöngye a keresztény népek koronájának! Küzdeni, harcolni kell, hogy magyar földön is lombos fává növekedjék az evangélium mustármagja. István király jól tudta, hogy az Isten országának építése megköveteli a szilárd államhatalmat. Ezért alkotmányt adott népének, ahogy jómaga nevezte: A Szentháromság alkotmányát. Megőrizte ugyan az értékes magyar hagyományokat, de az ország szegletkövévé az evangéliumot tette. Ha azt akarjátok, hogy magyar élet virágozzék a Kárpátok ölében, kapaszkodjatok a keresztbe és építsetek arra a sziklára, amelyen nem vesznek erőt a pokol hatalmai. A második évezred küszöbén a kereszténység zászlójával indult nemzetünk a nagy útra és ennek köszönhető, hogy nem sodorta el az idők zivatara.

Csaknem ezer esztendő múltán, István király mai ünnepén, fölvetődik a kérdés: vajon nem avult-e el István király alkotmánya, törvényeit nem sodorta-e el a társadalmi haladás forradalma? Mit válaszolunk erre? Hát csak ezt és ennyit: amikor István király örökségéről beszélünk, különbséget kell tennünk annak mulandó és maradandó értékei között. István király igazi öröksége nem a korona, a királyi államforma, a nagybirtokos, hűbéri társadalmi rendszer. De igenis az övé az a halatlanul időszerű gondolat, hogy a Duna völgyében minden fajú nép békében éljen egymással. Abban a békében, amely nem a félelemből, az elnyomásból, hanem egymás megbecsüléséből, szeretetéből születik. Mikor a német császár hazánk függetlenségét fenyegette, István király kardot fogott és elszántan védekezett. Ugyanakkor ő volt az, aki a békés szándékú idegenek előtt megnyitotta az ország határait. István király szerette katonáit, de a katonáinál jobban szerette Krisztus szegényeit. Többet költött rájuk, mint a hadseregére. Bárcsak ma is így lenne a világon! Keresztény király volt és ránk hagyományozta azt az örökké modern gondolatot, hogy testvérek, egy Atyának gyermekei vagyunk.

István király alkotmányában legfőbb alapelveként szerepelt az a gondolat, hogy magyarság, hazafiság és kereszténység egybe ölelkezzenek. Ahol ez a két szeretet szemben áll vagy szembe állítják egymással, ott az állampolgári jogok csorbát szenvednek. Mint keresztény mondom: magyar hazám szeretlek téged. Neked ajánlom munkás két kezem. Te adod nekem a mindennapi kenyeret, de mint keresztény arra vágyom, hogy belőle süssék Krisztus kenyerét is. Magyar hazám szeretlek téged, de nem úgy, hogy az örök hazáról megfeledkezsem.

Ilyen gondolatok vezérelték István királyt országépítő munkájában. A koronázás után 37 esztendővel ismét összegyűlt az ország népe Székesfehérvárott. Most nyár volt, gyümölcsérlelő augusztus hava. Szóltak a harangok, gyászba öltözött az ország, mert meghalt István király. Ott feküdt fáradt teste a bazilika oltára előtt. A nép azt hitte, hogy temetésre jött. Néhányan talán emlékeztek még a hajdani koronázásra.

Talán akadtak a gyászolók között olyanok is, akik megsejtették, hogy valójában nem temetésre jöttek. Nem temetésre, hanem újabb koronázásra. Meghalt István király, letette földi koronáját, hogy a Szentháromság színe előtt jelentkezzék az égi koronáért. Hiszen a jó harcot megharcolta, a hitet megtartotta. Ott álltak a ravatal mellett az egyház papjai, az öreg magyarok, az új keresztény nemzedék és hallgatták a temetési énekek bús melódiáit. Ám a „finom hallásúak” szinte hallani vélték a Királyok Királyának szavait: Jól van derék és hű szolgám, mivel a kicsiben hű voltál, sokat bízok rád, menj be Urad örömébe . . .

KI NEKÜNK JÉZUS?

Évközi 21. vasárnap
Mt 16,13–20.

Napjainkban számos országban külön intézmények foglalkoznak az úgynevezett közvéleménykutatással. Főleg jelentős politikai vagy gazdasági döntések előtt igyekeznek kipuhatolni a választópolgárok véleményét. Valójában nem új dolog ez. Nem ma született az a szállóige sem, amely szerint a nép szava Isten szava. Persze ez nem mindig igaz! Egy azonban bizonyos: mindig jó jel, ha a nép vezetői komolyan veszik a tömegek véleményét. A közösség véleménye útját állja olyan döntéseknek, amelyeket róla hoznának, de nélküle.

A mai evangélium beszámolója szerint Jézus is ilyen közvéleménykutatást végzett apostolai körében. Egy igen fontos kérdésben kérte válaszukat: kinek tartják az emberek az Emberfiát? Az apostolok Jézussal együtt sokfelé megfordultak és hallhatták az emberek véleményét. Jézus most azt akarta meghallani, hogy e különféle vélemények milyen befolyást gyakorolnak tanítványaira. Érdekes megfigyelni, az apostolok elhallgatják válaszaikban az ellenfelek: a farizeusok, az írástudók véleményét, akik ellenérzéssel kísérték Jézus működését. Az ő szívükben már most érlelődtek azok a vádak, amelyeket majd napvilágra hoznak a szégyenletes Krisztus-perben. Lázító, a nép félrevezetője, a császár ellensége, istenkáromló, a mózesi törvény megvetője, valahogy így vélekedtek az ellenfelek. Mondom, minderről az apostolok nem tesznek említést, mert tudják, hogy az ellenség sohasem lehet tárgyilagos. Inkább azok véleményét összegezik, akik tisztelettel fordulnak Jézus egyénisége felé. Természetesen az ő állásfoglalásuk sem volt egyértelmű. Ez tükröződik az apostolok válaszaiban. Van, aki Keresztelő Jánosnak tartja Jézust, van aki Illésnek, van aki Jeremiásnak vagy

valamelyik prófétának. Mindezt természetesen Jézus is tudja, de most látni, hallani akarja: mennyiben tudnak tanítványai kiszabadulni az emberi vélemények hálójából. Sajnos, az emberek jelentős része szélkakasként alkalmazkodik a közvélemény, a divat széljársához. Méltán jegyzi meg valaki: „A közvélemény a modern kor aranyborjúja.” (Evelyn Waugh) Az önálló véleményalkotáshoz jó ítélőképesség és szilárd jellem szükséges. Ezt kívánja meg Jézus apostolaitól és ezért szegezi nekik a kérdést: hát ti kinek tartotok engem? Ti, akik a legközelebb álltok hozzám, hiszen velem laktok, esztek, isztok és közelről megfigyelhetitek életemet. Hogy miként vélekednek rólam ellenségeim vagy azok az emberek, akik csak futólag találkoznak velem, mindez nem lényeges. Ti azonban mindig velem vagytok és így a legilletékesebbek a helyes válasz megadására. Az apostolok a kérdés elhangzása után bizonyára összenéztek, majd egyetértő pillantással tekintenek Péterre. Hiszen Jézus már eddig is őt szánta az apostolok fejének. Péter nem késlekedik a válasszal. Határozottan kijelenti: Te vagy a Messiás, az élő Isten fia! Talán maga is beleremeg ebbe a vallomásba, amely majd fölcsendül Jézus ajkán is a Főtanács előtt. Vajon milyen alapon, milyen bizonyítékok ösztönzésére tette Péter ezt a vallomását? Az egyik indíték a tapasztalásból vette lendületét. Azok a jelek és csodák, amelyek Jézus működését kísérték, mint például a kenyérszaporítás, a vízenjárás, a vihar lecsillapítása, a betegek gyógyulása, a halottak föltámasztása, Jézus burkolt nyilatkozatai messiási küldetéséről, mindmegannyi bizonyítékai Jézus emberfeletti személyiségének. Mindez azonban nem lett volna elegendő e vallomás megszületéséhez. Valami másféle erő is közreműködött e hitvallás létrejöttében. Ezt talán Péter maga sem tudja és ezért Jézus mondja meg neki. „Boldog vagy Simon, János fia! Nem a test és a vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem mennyei Atyám . . .” Mindebből nyilvánvaló, hogy Jézus követése, hit az ő istenségében, végső soron a kegyelem műve, Isten különleges ajándéka. Az emberi értelem és szívünk útjain is elindulhatunk Jézus felé, de találkozásunk csak a kegyelem utcájában lehetséges.

Tévedés lenne azt gondolnunk, hogy ezt a kérdést Jézusunk csupán apostolainak szánta. Az egyszer fölcsendült kérdés többé nem némul el. Végigzeng a századok időrengetegén és választ kér mindnyájunktól. Tőled is, tőlem is megkérdezi Jézus: kinek tartasz engem? Ki vagyok én a te számodra? Vajon nem fölösleges ez a kérdés, miután kétezer év óta annyit de annyit vitatkoztak róla? Elképzelhető, hogy valaki nem tudna válaszolni erre a kérdésre, hogy kicsoda Jézus? Sajnos igen! Csak el kellene jönnötök a plébániára, amikor a házasságra jelentkező jegyeseknek fölteszem a kérdést: hitünk szerint kicsoda Jézus Krisztus? Alig-alig akad valaki, aki helyesen válaszolna erre a kérdésre. Mindezek láttán be kell ismernünk, hogy a mai ember elől két fátyol takarja

el Jézust. Az egyik fátyol: a megdöbbentő tudatlanság, a másik az a beképzelés, hogy jól ismerjük Jézust. (Guardini) Ám, ha Péter apostollal egy véleményen vagyunk és Jézusban az Isten fiára ismerünk, még ez sem elegendő. Elsősorban nem az a fontos, hogy mit tudunk Jézusról, hanem az, hogy mit jelent számunkra? Mennyiben szól bele életünk boldogságába? Jézusba vetett hitünket magatartásunkkal kell és lehet megbizonyítanunk.

Az Üdvözítő boldognak mondotta Pétert azért a vallomásért, amelyben Őt az Isten Fiának nevezte. Ugyan mire vágyódik minden ember, ha nem a boldogságra? De ez a boldogság csakis Jézus nyomában található meg. A boldogság nem az emberi erőfeszítésekből születik csupán, hanem a megtalált Isten kegyelméből. Aki Jézust befogadja, a boldogságot fogadja be. Ezeket a boldog embereket Jézusunk egyetlen közösségben, az Egyházban akarja egyesíteni. Már csak azért is, mert Isten nem magántulajdon és csak egy közösség lehet boldog birtokosa. Ennek a szeretetközösségnek Péter apostol lesz a sziklaalapja. Nem azért, mert ő a legtehetségesebb vagy legszentebb, hanem, mert Jézus így rendelkezett. Azt is megígéri, hogy az egyház erős lesz, a pokol sem pusztíthatja el. Vajon honnan származik az egyház ereje? Talán a tudomány, a szervezetség, a diplomáciai ügyeskedés, a hibátlan vezetés teszi erőssé az egyházat? Nem! Akkor micsoda? Egyszerűen az, hogy az egyházban tovább él Jézus. Az egyház nem csupán emberi intézmény, hanem a hívek közösségében továbbélő Jézus Krisztus. A názáreti Ácsmester fia és az Isten fia azonosak. (Bonhoeffer) Ez az egyház ereje, ez az egyetlen garancia fönmaradására. Nem Péter a kőszikla, hanem a péteri hit és vallomás: Te vagy a Messiás, az élő Isten fia . . .

A KERESZT BOTRÁNYA

Évközi 22. vasárnap
Mt 16,21–27

Sokan megbotránkoznak a világban tapasztalható rossz, a szívünkbe szűrő tövissek láttán. Sokan értetlenül állnak meg az élet utcájában, midőn keresztek zuhannak vállukra. Elismerjük, hogy ezek a botránkozások, kételkedések nem alaptalanok. Ám egy dologban senki sem kételkedik. Nem, senki sem kételkedhet abban, hogy a jelenlegi világrendben szeretetünk igazi arcát a szenvedés, az áldozat vérével lehet megfestenünk. Ezt így foglalja össze János evangélista: „Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint aki életét adja barátaiért.” Ján. 13,13.

Mindezt azonban nem értette Szent Péter apostol, aki nagyon is emberi módon gondolkozott a szenvedésről. Megbotránkozott Jézus kijelentésén, amellyel megjövendölte szenvedését, halálát és föltámadását. Az a Péter, aki Jézust az Isten fiának vallotta, nem tudta elképzelni, hogy a csodatevő Mester kapcsolatba kerüljön a szenvedéssel és a halállal. Ha valaki, hát éppen ő az, aki átlépheti a szenvedés és a halál sötét szakadékát. Így képzelte Péter, de nem így akarta Isten. Jézus a bűn kivételével mindenben hasonló lett hozzánk. Ezért akarta megízlelni a szenvedés kelyhét, a keresztfa halálos ölelését. Mert a földön semmiel sem bizonyíthatjuk meg szeretetünket úgy, mint a drága élet föláldozásával. Mi emberek persze Péterhez hasonlóan másként vélekedünk. Azt várnánk Jézustól, hogy minden követőjét gazdaggá tegye. Megajándékozza valami terülj-terülj asztalkámmal. Azt várnánk Jézustól, hogy megvédjen ellenségeinktől, a természeti csapásoktól, betegségtől és haláltól. Ez lenne méltó bizonyítása irántunk táplált szeretetének. Mindezt könnyűszerrel megtehetné volna. De ezzel inkább csak hatalmát mutatta volna meg és nem szeretetét. Péter apostol akkor még mindezt nem értette, amint nehéz nekünk is megértenünk. Joggal írja Pál apostol: „Mi a megfeszített Krisztust hirdetjük, aki a zsidóknak ugyan botrány, a pogányoknak oktalanság, de a meghívottaknak Isten ereje és Isten bölcsessége.” Kor. I. 1,23.

Érdekes megfigyelnünk, hogy Jézus milyen keményen korholja Pétert, amiért tiltakozik jövendölése ellen. Ezt a kemény kifejezést használja: „Takarodj előlem sátán!” Úgy gondolom Pétert is megrendítette ez a nem éppen megtisztelő megszólítás. Hiszen ő csak jót akart. Ám Jézusunk is tudta mit beszél. Ahol valaki szembeszáll Isten akaratával, ott mindig sátáni erők lépnek a színre. Péter még fel sem ocsúdott a korholás csapásából, mikor Jézus újabb kemény mondatot fűz előbbi jövendöléséhez: Ezt mondja: „Aki utánam akar jönni, vegye fel keresztjét!” A kereszt, a szenvedés tehát nemcsak Jézus útítersa, hanem osztályrésze minden igaz követőjének. „Krisztus ugyanis nem azért szenvedett; hogy nekünk ne kelljen szenvednünk, hanem, hogy a szenvedés által reá hasonlítsunk.” (MacDonald)

Nyilvánvaló, hogy akiből hiányzik a hit, a Szentlélek világossága, az oktalanságnak minősíti ezt az életprogramot. Sokszor jómagunk is úgy tekintünk a szenvedésre, mint Cirenei Simon a keresztre. Először vonakodott segíteni Jézusnak és keresztjét vállára venni. Vajon miért? Mert először csak a keresztet látta. Mikor azonban fölismerte Jézusban a szeretetből szenvedő ártatlant, egyszerre megváltozott magatartása. A kereszt csak akkor lesz elviselhető, átélhető, ha Jézust is meglátjuk rajta. Jézus tehát nem a keresztet ajánlja tanítványainak, hanem vele együtt követését is. A kereszt csak Jézussal együtt lesz „édes teher”, csak a szeretet teheti „könnyű igává”. Az igazi keresztény így fogadja

és hordozza a kereszteket és nem keseredik el, hogy „szép arcodat a bánat megszerette és hitvestársad lett a szenvedés.” (Shakespeare)

Egy indiai legendában olvasom, hogy valakit megtámadott egy veszedelmes kígyó. Emberünk védekezni próbált, de a kígyó erősebbnek bizonyult. Menekülni igyekezett, a kígyó utána küszött. Így folytatódott a küzdelem. Az egyik nap meglátja ezt egy bölcs ember. Kár menekülnöd, tanácsolja neki, felesleges harcolnod. Feküdj le a kígyó mellé és engedd, hogy rád csavarodjon. Meglátod, egészen egymáshoz illetek és barátok lesztek. Emberünk megfogadta a tanácsot és nem bánta meg . . . Valahogy így vagyunk, így kell viselkednünk a szenvedéssel, a kereszttel is . . . Aki átadja magát Jézusnak, annak vállalnia kell a keresztet is. Akkor majd megértjük, hogy „Isten vigyáz ugyan ránk, de ez nem jelenti azt, hogy megmenekülünk a fájdalomtól és minden szerencsétlenségtől. Sokkal inkább arról van szó, hogy mindez életünk tulajdonképeni értelmét alkotja.” (J. Bomer) A szenvedés tehát a hit szemszögéből a szeretet tükrében mutatja meg igazi értelmét. Isten minden nagy műve a keresztre van építve. A keresztre, az általa megnyilvánuló szeretetre. Minden egyes keresztény és az egyház életében azok a művek a marandók, amelyek a keresztre, az átölelt, az elfogadott keresztre épülnek.

Íme, így nyílik ki Krisztus keresztyén a szenvedés véres virága. Titok a bimbó, amíg ki nem nyílik. Titok a gyermek, amíg meg nem születik. Titok a gyümölcs íze, amíg meg nem kóstoljuk. Titok volt a szenvedés is, amíg a keresztfán ki nem nyíltak Jézus véres sebei, hogy az áldozat illatát árasszák a világba. A keresztt nemcsak a szenvedés fája, hanem a szereteté is. Exupéry kis hercege mondja: „A sivatag is szép, ahol forrás fakad . . .” Az emberi élet, a szenvedés sivataga is megszépül, ahol a szeretet forrása fakad. Ilyen forrássá kell lennünk, ez Jézusunk akaratát és üdvösségünk záloga.

AZ ÚR SZOLGÁLÓJA

Mária születésnapja

Mikor megszületik valaki, nem részesül mindig szívélyes fogadtatásban. Sokszor hivatlan vendéget látnak benne és kényszeredett örömmel üdvözlik. Sok ember azért marad lelkileg kiegyensúlyozatlan, azért nem találja helyét a világban, mert gyermekkorában nem kapta meg azt a szeretetet, amely otthonává varázsolja a földet. Méltán jegyzi meg valaki: „Korunk kétszínűsége és cinizmusa annak a nemzedéknek jellemzője, amely már a bölcsőben megérezte, hogy szülei nem kívánták . . .” (Th. Merton)

Nem tudjuk pontosan megmondani, hogy kik voltak a Szűzanya szülei, de azt joggal föltételezzük, hogy mint vallásos izraeliták örültek kislányuk születésének. Örültek, jóllehet nem sejtették a reá váró kitüntetést. Mi már tudjuk, hogy Isten őt szemelte ki arra, hogy testbe öltöztesse Egyszülöttét. Ezért örvendezünk Mária születésnapján, mert mi benne látjuk a könyörülő Isten üdvözítő, boldogító szeretetének föllobbanását. Midőn Isten megteremtette a világot, a teremtmények sokaságával és különbözőségével is kifejezte gazdagságát. Ezt a törekvését azonban nemcsak a természet, hanem a kegyelem rendjében is érvényesítette. Itt is igen különbözők Isten adományai. Vannak kiváltságos, kiválasztott személyek, akik többet kapnak Teremtőjüktől és ezért többel is tartoznak neki. Gondoljunk csak az ószövetség pátriárkáira és a prófétákkal Nagy kegyelmekkel járó nagy feladatokat kaptak az apostolok is, Isten földi országának, az egyháznak szolgálatában. Szent hitünk szerint a legtöbb kegyelmet igénylő hivatás Jézus édesanyjának, Máriának jutott osztályrészül. Ha Krisztus emberségét a teremtés csúcának nevezzük, akkor azt kell mondanunk, hogy ehhez a csúcshoz Mária állott a legközelebb.

Midőn kicsinyek voltunk, gyakran kértük édesanyánkat, hogy meséljen nekünk. Különösen örültünk annak, ha saját gyermekkoráról beszélt. Minden embert érdekel a múlt, az a vidéke az időnek, ahonnan elindult életünk patakja. Ha Mária múltját, őseit kutatjuk, ezzel a két szóval foglalhatjuk össze származását: Sion leánya. Vajon mit jelent ez a kifejezés? Köztudomású, hogy az ószövetségben így nevezték Izrael egész népét. Sion leánya, aki a Sínai szövetség óta kegyelmi házasságban élt Istennel. Az ő házassági ígéretei közé tartozott az is, hogy belőle származik majd a Megváltó. Igaz, hogy a zsidó nép többször megszegte szövetségi hűségét, de Isten nem változtatta meg ígéreteit. Máriát azért nevezhetjük Sion leányának, mert mindig hűséges maradt és közvetlenül közreműködött a Messiás eljövételében.

A hálás gyermekek mindig szívesen emlegetik édesanyjuk erényeit. A loretói litániában mi is számtalan jelzővel próbáljuk kifejezni Mária lelki gazdagságát. Vajon a sokféle megszólítás közül melyik tetszik legjobban a Szűzanyának? Bizonyára az, ahogy Gábor angyal előtt nevezte önmagát. Nem királynőnek, nem Isten anyjának, hanem az Úr szolgálójának. A nagyokosságú Szűz megsejthette, hogy minél értéktelenebb anyaggal dolgozik egy művész, annál inkább érvényesül alkotó tehetősége. A Szűzanyát alázata, kicsisége alkalmassá tette, hogy Isten megmutassa rajta emberformáló művészetét. Az emberi tehetség vagy gazdagság sokszor hasonlít egy fátyolhoz, amely eltakarhatja Isten nagyságát. Mária egyszerűsége, szegénysége azonban kiváló „nyersanyag” volt Isten kezében hatalma és szeretete megnyilvánulására.

Midőn Mária születésnapját ünnepeljük, emlékezzünk meg arról a ki-

váltságról, hogy anyasága mellett szüzességét is megőrizhette. Ezért szólítjuk őt egy ellentmondásnak látszó kifejezéssel: Szüzanyának. Vajon mire akart ezzel figyelmeztetni Isten? Leértékelné a házasság szentségét? A házasság nem áll ellentétben a lelki tökéletességgel, az életszentséggel. Mária szüzességének egészen más a jelentősége. A házasságban élő ember hitvestársában és gyermekeiben, tehát közvetve szolgálja Istent. A szüzesség azonban nagyszerű lehetőség a közvetlen Istenszolgálatra. Szent Tamás, a középkor nagy teológusa egy másik szempontot is megemlít. Azt állítja, hogy Mária szüzességét megkívánta az Atyaisten méltósága. Krisztus ugyanis, mint Isten, öröktől fogva született az Atyától anya nélkül. Úgy illett tehát, hogy mint ember atya nélkül születés és senki se homályosítsa el Isten atyaságát. Az is valószínű, hogy Mária szüzessége által meghirdette az örök élet házirendjét. Mikor egyszer a szadduceusok megkérdezték Jézustól, hogy az örök életben kihez fog tartozni az az asszony, akinek a földön több férje volt, így válaszolt: „Ott az emberek nem házasodnak, hanem úgy élnek, mint Isten anyjai.” Földi életünkben a halál teszi szükségessé az élet forrásául szolgáló házasságot. Mivel Isten országából kiszorul a halál, feleslegessé válik az élet továbbadása.

Ilyen gondolatok jegyében köszöntsük ma Szüzanyánkat és kérjük anyai pártfogását. Mikor kicsinyek voltunk, gyakran köszöntöttük édesanyánkat egy-egy szép verssel. Tegyük ezt ma égi anyánkkal Máriával is. Születésnapjára köszöntésül hadd idézzem a nagy költő Máriáról írt örök-szép sorait:

Óh, Szüzanyánk, leánya ten Fiadnak,
teremtényeknél nagyobb és szerényebb,
ős célja az örök határozatnak:
természetünket a te tiszta lényed
megnemesíté, úgy, hogy a Teremtő
teremténnyé lett Benned s szent erénye
méhedben felgyújtá a tisztelendő
szerelmet, melynek örök melegéből
a Béke e Virága volt kelendő.
Te Déli láng a Szeretet egébül
vagy itt nekünk: és lesz az embereknek
élő forrása, melytől reményünk épül.
Úrnő, minden kegyek Tőled erednek!
Aki nélküled vágyik szent malasztra
szárny nélkül vágyik szállni az eretnek!
S nemcsak könnyörgő lel nálad vigaszra:
jóságod gyakran azt a szenvedőnek
kérés előtt megadja, nem halasztva.

Jóság és nagyság benned egybenőnek
és irgalmasság, s ami csak erénye
lehet teremtett lénynek, földi nőnek.

(Dante – Babits M. fordítása)

A TESTVÉRI FEDDÉS

Évközi 23. vasárnap
Mt 18,15–20

Kényes feladat, gyöngédséget és egyben bátorságot igényel másokat hibáikra figyelmeztetni. Ezt az illetékesek háta mögött könnyen és szívesen megtesszük. Gyakori témája beszélgetéseinknek mások kritizálása és megszólása. Olykor bizony a rágalmozás is. A mai evangélium válasszani akar arra a kérdésre, hogy mikor jogos a bírálat, a testvéri figyelmeztetés. Csakis abban az esetben, ha őszinte, nem színlelt szeretetből fakad és egyetlen célja a másik megjobbítása. Ennek kell vezérlő csillagként előttünk ragyognia.

Igen gyakori az olyan bírálat, amelynek célja nem az igazság megálltatása, hanem mások befeketítése, elmarasztalása. Ennek a gyakorlatnak mélyén az a szándék rejtőzik, hogy a másik leszólásával magunkat fölmagasztaljuk. A bírálat akkor ér valamit, ha az illető tudomására hozzuk és nem távollétében hangoztatjuk. Az ENSZ egykori főtítkára Dag Hammarskjöld megemlékezik naplójában egyik munkatársáról, aki igen törekvő ember volt, de összeférhetetlen természetű. Ami pedig az ilyen emberekre oly jellemző, a hibát nem magában, hanem mindig másokban kereste. A helyzet végül annyira elmérgesedett, hogy a főtítkárnak kénytelen volt közbelépni. Baráti beszélgetésre kérte az illetőt és lépésről lépésre bizonyította be az illetőnek, hogy a békétlenség okai őbenne rejtőznek. A tények, az igazság fényében kénytelen volt elismerni a testvéri figyelmeztetés jogosságát. Ám a megbánás helyett így védekezett: miért nem mondták ezt neki annyi éven keresztül? Miért nem segítettek, hogy megváltoztassa magatartását? Senki sem dicsért és senki sem hibáztatott. Így aztán, jegyzi meg Hammarskjöld, mi lettünk elmarasztalva . . .

Az Úr Jézus nyíltan megmondja: szükség van bírálatra, olykor fedésre is, de ennek a szeretet, a testvériség szellemében kell történnie. Nem az utcán kell kikiabálnunk felebarátaink hibáit és nem a szomszédasszonyokkal megbeszélni. A bírálatnak akkor van helye, ha nem lejáratni, eláztatni akarjuk a másikat, hanem fölemelni, megjobbítani.

Alapjában helytelen az elítélő, megvető álláspont, amellyel embertársunkat nem kiemeljük, hanem inkább belelökjük hibái, gyarlóságai mocsarába. Soha, egy percre sem feledhetjük el, hogy mi egy irgalmas Istennek vagyunk gyermekei. Annak a Jézusnak tanítványai, aki nem vetett követ a házasságtörő asszonyra, a tékozló fiúra, a bűnös Magdolnára, a megvetett Zakeusra, a tagadó Péterre, hanem a megbocsátás mentőkötelét dobta felénk. A keresztény ember Jézussal együtt örvend a megtalált drachmának, az elveszett báránynak, a tékozló fiúnak. Egyesül az ég angyalaival abban az örömben, amelyet a megtérő bűnösök, a megtérő emberek fakasztanak szívünkben. A keresztény szeretetnek, a testvéri feddésnek ebben az irányban kell elindulnia.

Az is nyilvánvaló, hogy a bírálatnál nagyon kell ügyelnünk annak mikéntjére. Semmiképpen sem történhet megalázó, megszegyenítő módon. Az emberben élő önszeretet igyekszik mindig jó színben föltüntetni magát. Szívesen hordunk álarcot és eltakarjuk belső arcunk szépséghibáit. Nagyszerűen értünk ahhoz, hogy bizonyos kozmetikai eljárással legalább a látszatot megőrizzük. Az egyik külföldi kirakatban láttam hirdetni olyan arckrémet, amely legalább néhány órára eltünteti az arc ráncait. Nos, semmiképpen sem egyeztethető össze a keresztény szeretettel, ha bírálatunkkal a nyilvánosság előtt szégyenítjük meg a vétkeket. Ez csak végső esetben történhet így. Négy szemközt vagy ötszemközt kell tükröt tartanunk feddésre méltó testvérünknek, hogy abban fölismerje belső arcának hiányosságait és elfogadja a szeretetbe csomagolt bírálat orvosságát. A kíméletlenség haragot, ellenszenvet szülhet és az illetőt beletaszítja a helytelen magatartás szakadékába.

A mai evangélium tanítása nemcsak azokhoz szól, akik erre a testvéri feddésre vállalkoznak. Tanulhatnak belőle azok is, akikhez a testvéri feddés, figyelmeztetés érkezik. Mondanom se kell, hogy egyenesen fejlődésképtelen minden ember, aki Madáchsal vallaná: „Csak hódolat illet meg és nem bírálat.” Az okos és jogos kritikát visszautasítani be-képzelttség, fejlődésképtelenség jele. A bírálat előtt meg kell nyitnunk szívünket és eszünket. Ki kell tárnunk büszkeségünk kapuit. Még akkor sem szabad elzárkóznunk előle, ha nem éppen a fentebb vázolt gyöngédséggel történik. Méltán jegyzi meg Szent Ágoston is Vallomásaiban: „Lám a hízelgő barátok rontanak, a nyelves ellenségek pedig rendszerint javítanak rajtunk.” Egy ember csak akkor kerülheti el a zsákutcát, ha helyet, bejáratot biztosít önmagában a bírálat számára. Lehet, hogy a kemény és komoly figyelmeztetés fájdalmasan érinti érzékenységünket. Valójában azonban olyan mint az operáló kés, amely gyógyulásunkat szolgálja. Nincs nagyobb jótétemény, mint másokat bűneik bilincsetől megszabadítani és jobb, külön emberré tenni.

A plébánia ablakából láttam a következő esetet. Eső után az utcán pocsolyákban állt a víz. Gyerekek jöttek haza az iskolából. A járdán

megpillantanak egy fehér sálat és fölveszik. Valaki biztos elvesztette, ők majd holnap megkeresik gazdáját az iskolában. Így gondolom. De nem ez történik. A sálat megtaláló kisleány, másodikos lehet, odalép a pocsolóhoz és beledobja a sálat. Majd a lábával, társával együtt, bele-
tápozza. Meghökkenett a dolog. Mindjárt arra gondoltam: mennyi ösz-
tönös rossz hajlam van bennünk, hogy romboljunk, tönkretegyünk, be-
szennyezzünk dolgokat. Nyilvánvaló, a keresztyének nem ez a feladata.
Ki kell emelnünk az embereket a bűn sarából! Bírálattal, testvéri
feddésel meg kell szabadítanunk bűneitől és elő kell készítenünk, rá
kell vezetnünk a hazatérés útjára.

A GONOSZ SZOLGA

Évközi 24. vasárnap
Mt 18,21-35

Minden emberben egy szent és egy gonosztevő lakik . . . Ezt a mon-
datot olvastam valahol és fájdalmas igazságáról tapasztalataink tanús-
kodnak. Az ember két irányban növekedhet: fölfelé, a jóság, a tökéle-
tesség, a több lelkiség magasságába és lefelé: a gyűlölet, a szétesés pok-
lába. A jóság és gonoszság viaskodása örök témája az emberi színjáték-
nak. Az emberiség történelme tulajdonképpen ennek a küzdelemnek
története. Tőlünk is függ, hogy a bennünk lakó két ember közül ki lesz
a győztes. Vannak emberek, akikből annyi jóság árad, hogy közelükben
minden szív kivirágzik. Ők az emberiség dicsősége. Ha idegen bolygóról
látogatók érkeznének, velük dicsekednénk, rájuk mutatnánk: ime az
ember! Sajnos azonban voltak és lesznek emberek, akikben nem a szent,
hanem a gonosztevő diadalmaskodik. A meggyilkolt milliók, koncent-
rációs táborok, tömegsírok, gázkamrák áldozatai őket ültetik a vádlat-
tak padjára.

Az evangélium mai részlete ezt az igazságot kongatja szívünkbe. Egy
királyról hallunk, akinek szolgálja tízezer talentummal tartozik. Ki tud-
ja, talán könnyelmű, pazarló életmóddal duzzasztja ilyen nagyra adós-
ságát. Ura felszólítja, hogy fizessen. Mivel nincsen pénze, könyörgésre
fogja a dolgot. Úgy gondolja és helyesen, hogy az igazság ítélőszéke
után van még egy hely, ahová fellebbezni lehet. Ez az irgalom. Így cse-
lekedett az eladósodott szolga és nem eredmény nélkül. A király meg-
szánta és elengedte adósságát. Ebben a magatartásban azt az Istent
utánozta, akinek örök tulajdonsága az irgalom és a könyörület. Tulaj-

donképpen Ő a példabeszédben szereplő király, aki nagylelkűen elengedi bűneink adósságát.

Dante költeményében a költő találkozik a tisztítóhelyen szenvedő Montefeltrói Buoconte lovaggal, aki mint ghibellin a pápa ellen harcolt. Campaldinónál súlyosan megsebesült és menekülés közben az Arno völgyében meghalt. Utolsó sóhajával Máriához, az irgalmas anyához fordul és közbenjárását kéri. Ezért a szívből fakadó imaért az angyalok kimentik a sátán karmai közül és a tisztulás helyén készülhet Isten országába. A sátán dül-fül dühében és nem győz méltatlankodni amiatt, hogy egyetlen könnycsepp, egy bánatos ima elegendő ahhoz, hogy a bűnös lélek kiszabaduljon kezei közül. S történik mindez azért, mert a mi Istenünk irgalmas Isten.

A király irgalmasságának elmondásával azonban nem ér véget a példabeszéd. Az adósságtól megszabadult szolga vidáman lép ki ura házából. Elsőnek egyik szolgatársával találkozik. Ez az ő adósa volt, 100 dénárral tartozott. Elenyésző összeg ahhoz képest, amit neki elengedtek. Mégis mi történik? Hiába ragyogott a gonosz szolgára az irgalmasság napja, az ő szívében nem tudott világosságot gyújtani. Követelni kezdi pénzt és fojtogatja társát. Valóban megrendítő jelenet. Egy ember, aki az irgalomnak köszönheti szabadságát, börtönbe záratja társát. Egy ember, akinek megirgalmaztak, nem tud és nem akar irgalmazni. Ez a történet azért is szomorú, mert nem tegnapi, hanem nagyon is mai történet. Szívünk nagy ismerője Jézusunk nem ok nélkül szötte bele mindennapos imádságunkba ezt a kérést; illetve ígéretet: bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. Mily sokszor elimádkozzuk ezt jómagunk is, de még gyakrabban rácáfolunk magatartásunkkal! Pedig a keresztény embernek sajátos ismertetőjele, hogy tud megbocsátani, irgalmasságot gyakorolni. Az irgalom a legnagyobb tett, amit az ember elkövethet. Az ember igazi dicsősége nem az, hogy öklöző kézzel a jussát követeli. Az emberiség díszei nem a végrehajtók, a könnyelműen vagy hamisan ítélező bírák, hanem az irgalom gyakorlói.

A második világháború után gyakran emlegették Európában Pater Warenfried nevét. Egyszerűen csak „szalonnás pap”-nak nevezték. Ugyan miért? 1945-ben egy holland kolostorban érte meg a háború végét. Az újságok izzó gyűlölettel írtak a legyőzött Németországról. Az emberek szíve, nem ok nélkül, tele volt haraggal. Krisztus papja azonban azt is tudta, hogy a gyűlölet tüze nem ment meg senkit és mindenki előtt meg kell nyitni a megtérés, az irgalom kapuit. Volt egy saját véleménye is, amely szerint az emberek sokkal jobbak, mint gondoljuk. Ebből a meggyőződésből kiindulva járta a falvakat, városokat, megbocsátást és segítséget kért az éhező német népnek. Kérése nem maradt visszhang nélkül. Lassan megindultak a szalonnás csomagok éppen

azokból az országokból, amelyeket a németek kegyetlenül letiportak. Irgalmassága hadjárata átlépte az országok határait és sok keresztényt magával ragadott. Azokban a gyűlölködő időkben ezzel a magatartásával többet tett Európa megbékéléseért, mint a sok békekonferencia. S történt mindez azért, mert valójában az emberek jobbak, mint amilyenek gondoljuk őket.

Azt olvassuk a bibliában, hogy Isten a saját hasonlatosságára teremtette az embert. Mivel pedig Isten örök tulajdonsága az irgalom, ebben is hasonlítanunk kell hozzá. Sokkal, nagyon sokkal tartozunk Neki. Jaj nekünk, ha nem törlesztjük adósságainkat az emberek iránt gyakorolt irgalmassággal. A keményszívűek büntetése ugyanaz lesz, mint az irgalmatlan szolgálé: gonosz szolga, mondta a király, minden adósságod elengedtem, mivelhogy kértél engem. Nem kellett volna neked is könyörölnöd szolgatársadon, amint én könyörültem rajtad?! És megharagudván ura, átadta őt a poroszlóknak, amíg meg nem fizeti minden adósságát. Így cselekszik majd mennyei Atyám is veletek, ha meg nem bocsátotok, ki-ki az ő embertársának, szívetekből.

AMI TÖBB MINT AZ IGAZSÁG

Évközi 25. vasárnap
Mt 20,1-16a

Ha a mai evangéliumban figyelmesen meghallgatjuk a méltatlankodó munkások szemrehányását, talán magunk is csatlakozunk tiltakozásukhoz. Valóban, ezeknek a reggel óta dolgozó szőlőmunkásoknak igazuk van. Igazságtalanság érte őket, midőn ugyanannyi bért kaptak, mint akik csak délután álltak munkába. Hol itt a szociális igazság, amely nélkül elképzelhetetlen az emberi társadalom élete? De íme mi történik? A jószívű gazda arca elkomorul, szíven üti jóságának durva megsértése. Elhatározásán azonban mitsem változtat. Tudja és meg is mondja: ti elégedetlenkedő munkások hiába lázadtok, nincsen, nincsen igazatok! Vagy helyesebben szólva, csak igazatok van. Én azonban olyasmit tettem, ami több mint az igazság!

Vajon mire gondol itt a szőlősgazda? Vajon mi az a többlet, amelynek bőségéből a később jövő munkások is részesültek? Egyetlen szóval válaszolok: irgalom. Valóban, a délben munkába állók egyenlő bére a reggel óta dolgozókéval nem igazságos! Több ennél: irgalmas. A tékozló fiúnak megbocsátó atya nem a jog és igazság alapján áll, midőn szívére öleli hazatérő fiát. Több ennél, irgalmas. Így mutat rá Jézus az

irgalmasság mindent felülmúló értékére. A mi Istenünk jól tudja, hogy az emberek között mindig lesznek tékozló fiúk, bűnös Magdolnák és későnjöttek. Ezért kell életünk boldogságához valami, ami több, mint a pusztá igazság. Ez a többlet; az irgalom, a szeretet. Jaj lenne az emberiségnek, ha az igazság ítélőszéke elől nem menekülhetne az irgalom karjaiba. Az igazság fontos, de könnyen kegyetlenné válhat. Vajon mi lenne velünk, ha Isten kezébe esve csupán az igazság mérlegére dobna haszontalan életünket? Vajon ki üdvözlne közülünk megbocsátás, irgalom nélkül? Méltán jegyzi meg a neves költő Gertrud le Fort: „Igazság csak a pokolban van, az égben a kegyelem törvénye uralkodik, a földön pedig a kereszt az osztályrészünk...” Ezek szerint, aki elkárhozik, Isten igazságos ítélete alapján kerül a pokolba. Aki azonban a földi kereszthordozók közül elnyeri az üdvösséget, ezt elsősorban Isten bánatunkkal kiesdekelt kegyelmének, irgalmának köszönheti... Köztudomású, hogy a régi görög és római világban nagy becsben állott a jog és igazság szolgálata. Ennek ellenére, mikor Szent Pál apostol végigjárja a római birodalmat, két szóval foglalja össze róla alkotott véleményét. Ezt írja: sine affectione, sine misericordia... Nincs bennünk érzés és irgalom.

Az irgalomnak ezt a nagybecsülését az ószövetség világában sem igen tapasztaljuk. Jóllehet Isten az irgalom fényében mutatkozik meg választott népe előtt, az irgalmasság gyakorlata alig-alig uralja a társadalmi életet. A zsidóság gondolatvilágában mély gyökerei voltak annak a közismert alapelvnek, amelyet így fogalmaztak meg: szemet szemért, fogat fogért. Csak Jézus hirdette meg teljes határozottsággal azt az új parancsot, amely a szeretet, az irgalom törvényét fölébe helyezte az igazság törvényének. Egy neves történetíró (Huizinga) jegyzi meg, hogy nincs igazi kultúra irgalmasság nélkül. Ha nem is rendelkeznek jelentős művészi alkotással, akkor is magas rendű kultúra birtokosai azok, akik az irgalom szellemében élnek... Dzsingisz kán, a történelem egyik legnagyobb hódítója egyszer megkérdezte vezércitől: mi a legszebb dolog a világon? A vezérek különféle válaszokat adtak. Dzsingisz kán azonban tagadóan rázta fejét. Végül elmondotta saját véleményét: megölni ellenségeinket, elvenni vagyonukat, elrabolni asszonyaikat, gyermekeiket és hallgatni ezek nyöszörgését, ez a legszebb dolog a világon. Íme, így szól a barbárság programja. De nem így Jézusé. Az evangélium szerint boldogok az irgalmasok, csak ők boldogok, mert majd nekik is irgalmasznak.

Mennyei Atyánk, – hiszen Őt jelenti a példabeszédben szereplő szőlősgazda, – mindenkit hív szőlőjébe. Minden ember üdvösségét akarja, mindenkit meg akar ajándékozni isteni életével. Téged is, engem is meghívott erre a boldogságra. Van, aki már élete reggelén meghallja a hívó szót és ifjúkorában az igazság és szeretet szolgálatába szegődik.

Sajnos, sokan vannak, akik nem követik a hívást és más munkaadóra várnak, akik talán többet fizetnek. Ne menjetek tehát, várjatok! Amikor azonban eljön a dél és lefelé hanyatlik a nap, a tétlen munkások ijedten néznek össze és rádöbbennek bűnös mulasztásukra. De íme mi történik? Föltűnik a jóságos szőlősgazda és így szól hozzájuk: menjetek ti is szőlőmbé! És ők boldogan sietnek, kétszeres buzgósággal dolgoznak. Nem, dehogyis számítanak ők teljes napi bérrre. Beérik a felével is. Este azonban újabb meglepetés éri őket. Egyenlő bért kapnak a reggel óta dolgozókkal. Szégyellik is magukat, hiszen érzik társaik irigy tekintetét. Ám a szőlősgazda védelmükre kel és ezt mondja a zúgolódó munkásoknak: nem követtem el igazságtalanságot, hiszen megkaptátok a bért, amiben reggel megegyeztem veletek. Ne irigykedjete tehát a későnjöttekre! Gondoljatok arra, hogy ti nem vergődteket a munkanélküliség gyötrelmében. Örüljete, ha kezdet óta jó irányban haladtatok, Isten közelében éltetek. Nem keveredteket disznók közé és nem hajtott az éhség a moslékos vedrekhez. Isten irgalma megmentett a tévedések, a kételyek, a bizonytalanság sötétjéből. Ne irigykedjete tehát a megtérő bűnösökre, hanem inkább örvendeztetek együtt az ég angyalaival.

Jézusunk nem csupán azért mondotta el ezt a példabeszédet, hogy megismertesse velünk Isten irgalmas szeretetét. Mint Isten gyermekeinek, nekünk is utánoznunk kell mennyei Atyánkat az irgalmas magatartásban. Valamennyien a szeretet, az irgalom gyermekei vagyunk. Ezért szent kötelességünk, hogy irgalmas szeretettel forduljunk embertársaink felé. Így állhatunk majd be azok sorába, akik Krisztus ítélőszéke előtt, a földi élet végén, irgalmasságot, örök boldogságot nyernek.

ENGEDETLEN TESTVÉREK

Évközi 26. vasárnap
Mt 21,28–32

El kell ismernünk, hogy szavaink és tetteink nincsenek mindig összhangban egymással. Könnyebb megismerni a jót, igazat és szépet, mint megvalósítani. Milyen gyakran és könnyelműen igent mondunk szavainkkal, de mennyivel több nemet az életünkkel! Erre a veszélyre hívja föl figyelmünket az engedetlen testvérekről szóló példabeszéd. Érdemes tehát belenézni tükrébe és komoly önvizsgálatot tartanunk.

A példabeszéd tükrét Jézus elsősorban a választott nép elé tartotta és minden oka megvolt erre. Hiszen Isten sokszor és sokféleképpen

megmutatta Izrael iránt táplált gyöngéd szeretetét. A Sínai szövetségkötés alkalmával a választott nép is mindent megígért Istennek. Mivel azonban esendő az ember, a szép ígéretek, a lelkes ígenek a bűn, a bálványimádás, az erkölcstelenség mocsarában nemmé változtak. Hiába csendült fel a próféták figyelmeztető szava. A formások medrébe szorult, a gáttakká tornyosuló törvények vallása nem tudott előbbre jutni. A zsidóság görcsösen ragaszkodott a hagyományokhoz, sokszor a nem éppen haladó hagyományokhoz is. Erre a ragaszkodásra szükség volt, hiszen számos esetben létüket mentette meg a pusztulástól. A múlt értékes hagyományai minden nép történelmében jó alap a jövőbe ívelő élet számára. Csak akkor jelent akadályt, ha nem alapkőnek, hanem zárókőnek tekintik. Vétenénk a történelmi igazság ellen, ha elhallgatnánk, hogy a zsidó nép életében a múlt mellett milyen nagy szerepet játszott a jövő. Talán az ókor egyetlen népe sem élt annyira a jövődől, mint Izrael. A jövő mélyéből várták a Messiást és országának eljövetelét. A baj csak ott kezdődött, hogy hamis elképzeléseket szöttek erről a jövődől. Így történhetett meg, hogy midőn a jövő jelenné érett, az igazi, a valódi Messiást elvétették az elképzelt Messiasért.

Tévedés lenne azonban azt gondolnunk, hogy az csak tegnap volt így és azóta minden megváltozott. Egyes modern bölcselek, de már az ókori történetíró is úgy vélekedett, hogy az Isten az emberi képzelet szülötte. A vallás az emberi vágyak színes szötte, de nélkülöz minden szilárd alapot. Nos, ha a mi Istenünk valóban a mi agyunk terméke lenne, akkor úgy szeretnénk, mint saját gyermekünket. De nem így van! Az emberek éppen azért lázadtak és lázadnak a kereszténység ellen, mert nem felel meg vágyaiknak és elképzeléseiknek. Azért mondanak nemet Krisztusnak és az evangéliumnak, mert ő egészen más és belőlünk is másféle embert akar faragni. „Egyesek éppen azért utasítják el Jézust, mert félnek attól, hogy meg kell változtatni életüket. Jól tudják, hogyha valóban elfogadnák azt a tényt, hogy Isten értünk emberré lett, akkor más síkra, más hullámhosszra kellene életüket beállítani és ezt nem akarják megtenni. Sokan vannak olyanok is, akik azért utasítják el Jézust, mert alapjában véve attól félnek, hogy valamilyen világméretű csalás, szemfényvesztés áldozatai lesznek. Azt mondják: ez túlszép ahhoz, hogy igaz legyen . . . Ó, Testvéreim, gondolkozatok csak néhány percig! Amikor Isten elhatározta, hogy szeret minket, akkor csak valami rendkívülit, szenzációsat tehetett. Mert hiszen hogyan tudta volna Isten másképp teljességében bizonyítani irántunk való szeretetét, szűk kereteink, kicsinyes eszmevilágunk korlátainak áttörése nélkül?” (Jacques Loew)

Akadnak emberek, akik a békesség kedvéért, csakhogy nyugton hagyják őket, könnyen kimondják az igent. Mily sok igent mondunk jóma-

gunk is életünk során! Úgy gondoljuk, ez a legjobb üzlet. Mindent megígérni és egyet se teljesíteni. Mikor például megkérdezzük a szülőket és keresztszülőket: vállalják-e gyermekük vallásos nevelését? – ők igent mondanak. Mikor később gyermekeink elsőáldozók vagy bérházasok lesznek, ők is hűséget ígérnek Istennek. S mily hamar semmivé foszlanak ezek az ígéretek! Ünnepelesen cseng jegyeseink ajkán az esküvői oltár előtt tett ígéret. Alig múlik el olykor néhány hónap és a fészületre tett eskü, mint valami értéktelen limlom a szentségtörés szemétdombjára kerül. Nem, nem véletlen tehát, hogy Jézusunk mai példabeszédében az engedetlennek látszó fiú nyer dicséretet. Mert igaz ugyan, hogy nemet mondott szavával, de ezt a nemet tetteivel igenné változtatta. És ez mindig jobb, mint az ellenkezője. Nem az megy be az Isten országába, aki igent mond, hanem aki megteszi Isten akaratát . . . Nem beszédből áll az Isten országa, hanem erőből . . . Kereszténységünk akkor igazi, ha tetteiben mutatja meg életerejét. Az Istentől elfordult világ csak akkor hisz nekünk, ha nem csapjuk be igent mondó, de képmutató életünkkel. Erre figyelmeztette híveit XXIII. János pápa is: „Ma az egyház óriási feladattal áll szemben: emberi és keresztény jegyet kell nyomnia a modern civilizációra. Ezt a jegyet a civilizáció maga keresi és szinte kéri további fejlődése, sőt fennmaradása érdekében . . .”

Sajnos hosszú időn keresztül a szívünk mélyén nemet mondtunk és vonakodtunk az emberiség szőlőjébe menni. Behúzódtunk a présházba és balga módon azt képzeltük, hogy az új idők új borát munka nélkül is hordóinkba gyűjthetjük. Majd Isten minderről gondoskodik. Nos, balgaságunk napvilágra került. Isten szőlőjébe küld minket és a mi közreműködésünkkel akarja betakarítani a termést. Az Ő szőlője az egész emberiség. Itt kell dolgoznunk, jó munkát végeznünk és életünk igenével leszüretelni az Istenhit borát.

A GONOSZ SZŐLŐMUNKÁSOK

27. évközi vasárnap
Mt 21,33–43

Tagadhatatlan, hogy az Úr Jézus minden beszédében egy konkrét hallgatósághoz fordult. Mindennapi életünkben kölcsönözte példáit és hasonlatait. Ezt tapasztaljuk a gonosz szőlőmunkásokról szóló történetben is. A sövényvel bekerített szőlő valójában Izrael népet jelenti, akire Isten rábízta az igaz Isten eszméjét és az ehhez méltó erkölcsi ma-

gatartás törvénykönyvét. A nép hivatalos vezetőinek, a példabeszédben szereplő bérlőknek az lett volna a feladatuk, hogy a templom őr-tornyából vigyázzák a gondjaikra bízott szőlőt. Sajnos, számos esetben nem így történt. Az isteni törvényekkel bekerített szőlőbe beengedték a pogány bálványokat, a pogány erkölcsöket. Mikor Isten elküldte követeit, a prófétákat, hogy begyűjtsék a termést, a hálátlan bérlők egyiket megverték, másikat megölték. Mikor pedig Isten szent Fiát küldte hozzánk, azt sem kímélték. Keresztre szegezték az Élet Urát . . .

Tévedés lenne azt gondolnunk, hogy a példabeszéd a Messiást visszautasító zsidó népnek szól csupán. Hiszen a jézusi tan átlépte a választott nép sövénnyét és elindult az egész emberiség felé. Jöjjetek hozzám mindnyájan! – ez Jézus programja. Sajnos azonban az evangelizáció századai során és különösen az újkorban ez a meghívás igen sok esetben visszautasításra talált. Mindezek ellenére Jézus tervei szerint megalakult és ma is él az egyház, hogy mint Isten szőlője egy „új élet borát” teremje. Ha ez mégsem így történik és gyenge a szüret Isten egyházában, akkor ennek okát elsősorban magunkban kell keresnünk. Ha ellenséges erők törnek be egyházi életünkbe, annak egyik oka, hogy nem vigyáztuk kellő éberséggel a sövényeket. Sokszor az egyház, az egyházközség is hasonlít egy elhanyagolt, rosszul gondozott szőlőhöz, amelyet nemcsak az időjárás viszontagságai, hanem a gondozás hiányosságai tesznek tönkre. Isten ma is elküldi fiát a szőlő bérlőihez. Minden prédikációban az ő hangjának kellene fölszendülnie. Minden keresztényben őt kellene fölismernie a világnak. Mi is hibásak vagyunk, ha Jézus nem tud testet ölteni bennünk. Nem ok nélkül idézte Suenens bíboros egyik beszédében egy ateista vallomását: „én is meg fogok térni a kereszténységhez, mihelyt az arcokon fölismerem a felszabadultság örömét . . .” Ugyanerre figyelmeztet egy lekipásztor, midőn ezeket írja: „Templomaink kiürülnek, ahogyan ez már meg is történt nem egy városban s nem egy vidéken. Gyerekes dolog lenne csodát várni, mely újra megtöltse a templomokat azáltal, hogy hirtelen visszaadja a hitet az apránként elkereszténytelenedett embereknek. Nem következik be más csoda mint a keresztények élő tanúságtétele . . .” (Henri Perrin) Ha tehát el akarjuk kerülni a szőlőbérlők szomorú sorsát, át kell adni magunkat Jézusnak. Ez a tanúságtétel a legmeggyőzőbb érv Jézus igaza, az egyház létjogosultsága mellett. Így, csakis így lehet megkívántatni hitetlen testvéreinkkel az evangélium borát.

Al az egyik plébánián lakik egy idős ember, aki naponta részt vesz a szentmisén, sőt áldozik is. A községben mindenki ismeri történetét. Évtizedekkel ezelőtt, ki tudja miért, gyűlölet lobbant szívében az egyház és papjai iránt. Neki is része volt abban, hogy a község plébánosa börtönbe került. Mindez kitudódott az idők folyamán. A közelmúltban ez az ember súlyosan megbetegedett. Bajában minden rokona cserben-

hagyta. Betegsége és magányossága kétszeres csapás volt számára. Mind ezt tudta a plébános és betegágyán fölkereste egykori ellenségét. Fölajánlotta, hogy magához veszi a plébániára és ápolni fogja. Az illető nem akart hinni a fülének. Rossz tréfa az egész, gondolta. Holnap akkor eljövünk magáért, ha úgy akarja, hangzott a plébános komoly döntése. Ilyen szeretetnek ugyan ki állhatna ellen? A szeretet legyőzte szívében a gyűlöletet, sőt győzelmet aratott hitetlensége felett is. Valamiképpen ő is megsejtette: ahol ilyen szeretet terem, ott meg kell és meg lehet találni az érlelő napot.

Igaz, napjainkban gyakran hangoztatják felületes gondolkozók: egy kereszténység utáni korban élünk. Nincs szükség az egyház szőlőskertjére, el kell tüntetni minden sövényt és őrtornyot. Közös, nagy gazdaságokban kell megtermelnünk új életünk borát. Ezekben a követelésekben van némi igazság. Ám az egyház sövénye Krisztusunk szándéka szerint az egész földet körülöleli és nem az elválasztás, hanem az igazi találkozás biztosítója. Semmi olyasmitől nem kell elszakadnunk az egyházban, ami igazi értéket képvisel. Az egyház nem válaszfalakat akar építeni, hanem vonzó központ akar lenni. Ennek érdekében kell megújulnia és tanításával éppúgy, mint szeretetével mindenki felé kitárulnia. Csak azok számára jelent „sövényt” vagy „őrtornyot”, akik nem akarnak kivetkőzni halálra ítélt tévedéseik bilincseiből. Csak az emberségünket visszahúzó, igazi haladásunkat gátló csigaházunkat kell ledobnunk az egyház sövénye előtt. Mert semmi tisztátalan nem léphet be Isten országába. Jézus nem azért jött a földre, hogy valaha is lemondjon róla. „A világot most megrázó egyetemes krízisben nincs egyetlen ember sem, aki – akár hívő, akár hitetlen – ne kiáltana lelke mélyén a fény után, amely irányt s kiutat mutatna a föld szörnyű zűrzavarából. Bizony lehet, hogy a keresztény kor első éve óta az Emberiség még sohasem szakadt el ennyire a múlt formáitól, ennyire még nem szorongott jövője miatt, – s nem volt ilyen hajlandó befogadni egy Megváltót...” (Teilhard)

Ennek az egyetemes vágyakozásnak kell megfelelnie a mai kereszténynek. Életünkkel, szeretetünkkel kell tanúságot tennünk Jézusról. Föl kell ragyognia arcunkon a fölszabadultság örömeinek. Meg kell mutatnunk a világnak, hogy Jézus az egyetlen kiút a zűrzavarból, a jelen és jövő élet igéi Nála vannak.

MENJETEK AZ EGÉSZ VILÁGRA!

Missziós vasárnap

Egyházanyánk minden esztendőben egy vasárnapot a missziók gondolatának szentel. Emlékezteti híveit a hithirdetés fontosságára, Jézusunk parancsára: elmenvén az egész világra tanítsatok minden nemzetet...! A kereszténység nem más, mint a közösségben köztünk élő Krisztus. Így aztán érthető, ha lényegéhez tartozik a növekedés. A missziós feladat arra kötelezi egyházunkat, hogy az evangélium tanítását meggyökereztesse a Krisztus nélkül élő népek és olyan alapot vessen neki, hogy idegen, külföldi segítség nélkül a saját lábán is megállhasson.

Egyházunk sohasem feledkezett meg erről a krisztusi parancsról és mindent elkövetett, roppant áldozatokat hozott teljesítése érdekében. Az evangélium terjesztése nem emberi, nem hatalmi harc, hanem Krisztus szándékának valóraváltása. Nem érvényesülési küzdelem, mert az egyház nem uralkodni akar, hanem szolgálni. Ez a küzdelem éppen ezért nem erőszakkal, nem gyilkos fegyverekkel tör a győzelemre. A tanítás, a meggyőzés, a szeretet, az imádság igazi fegyverzet.

Azt talán fölösleges hangsúlyoznunk, hogy az Isten ügyéért folytatott küzdelem sem jár folytonos győzelmekkel. A hithirdetés történetében is megfigyelhetünk föllendüléseket és hanyatlásokat. Sokan éppen emiatt kétségbe vonják és feleslegesnek tartják az egyház missziós erőfeszítéseit. Mire való a sok emberáldozat, amely csaknem kétezer esztendő alatt olyan csekély eredményre vezetett? Az emberiségnek csak kisebb hányada fogadta el Krisztus tanítását. Igen sokan közömbösen vagy ellenségesen viseltetnek vele szemben. Ezekhez azonban nem szabad csatlakoznunk. Jézusunk sem volt sikeres ember földi életében. „Az Istennek nem siker a neve.” Krisztus ügye is állandó életveszélyben forog és nem egyszer a kudarcok keresztútját járja. Jóllehet Jézusunk minden embert hív, azt nem ígérte meg, hogy előbb-utóbb mindenki tanítványa lesz. Sőt mi több, arra figyelmeztet, hogy Krisztus második eljövetelekor megfogyatkozik a hit és a szeretet az emberek szívében. Sokan vannak a hivatalosak, kevesen a választottak. Az Úr nem egyszer kisdéd nyájnak nevezte követői seregét és ezért nem kell kétségbeesnünk amiatt, hogy kisebbséget alkotunk az emberiség családjában.

Ha szemügyre vesszük a missziós tevékenység nehézségeit, a legnagyobb problémát a hithirdetők számbeli megfogyatkozása jelenti. Nem véletlen, hogy Isten ellenségei különféle eszközökkel a papok sorait igyekeznek megriktítani. A hithirdetés ügyét sokszor megnehezíti vagy

egyenesen lehetetlenné teszi a háború. Komoly nehézséget jelentenek a faji ellentétek és a túlságos nemzeti önérzet. Nem ok nélkül hívta fel a szentatyá a távolkeleti népek figyelmét egy megfontolandó igazságra. Azok a missziós atyák és szerzetes nővérek, akik elhagyják szülőföldjüket, családjukat, kényelmes életüket, ezt nem hatalomvágyból teszik, nem is pénzért, hanem Krisztus és az emberek szeretetéből. A hit hirdetők nem imperialista ügynökök, hanem Krisztus evangéliumának megkiáltói. Azért vágnak neki az idegen földrészek és áldozzák életüket, mert szívükben cseng egy Szentlélek ihlette gondolat: „A legszebb álom minden álom közül, a legsürgetőbb kötelesség minden kötelesség között Krisztust elvinni a krisztustalan világnak . . .”

Erre a küzdelmes, áldozatos életre hívják ifjainkat elsősorban a hit hirdetésre vállalkozó szerzetesrendek. Nem árulnak zsákbamacskát és nyíltan meghirdetik: Fizetés nincs, kényelem nincs, szabadság nincs, nyugdíj nincs! Helyette van: kemény munka, szegénység, kevés siker, sok csalódás, betegség, esetleg vértanú halál . . . Magányos sírhat a messizi idegenben. Jöjj hát közénk! Érthető, ha a hitetlen és élvezetvágyó ifjúság szívében nem talál visszhangra ez a meghívás.

Az aratás tehát nagy, de a munkás kevés. Komoly nehézséget jelent a missziók munkájában az anyagiak hiánya. Egy hit hirdető kiképzése is igen nagy összeget igényel. A missziós atyáktól nemcsak ígét, tanítást kérnek az elmaradt, a szegénységben élő népek, hanem anyagi, testi segítséget is. Ott bizony nem fizetnek egyházi adót és nem csilingel a csengős persely. Az anyagiak hiánya mellett még nagyobb baj a jó példa hiánya. Hiába buzgólkodtak a lelkiatyák, ha a gyarmatosító európaiak, akik kereszténynek vallották magukat, magatartásukkal rációfoltak a keresztény tanokra. Macsuhitó japán császár például átvette volna a keresztény vallást a modernizálódó Japán számára, de előbb földterítőket küldött Európába. Ezek azzal tértek vissza, hogy ott sem jobbak az emberek. Szép, szép a keresztény tanítás, de úgy látszik nem lehet megvalósítani.

A kereszténység lassú terjedését tehát nem magában az evangéliumban, hanem az emberi gyarlóságban kell keresnünk. Talán igaza van annak, aki szerint a kereszténység még gyermekkorát éli. Sok csalódáson kell az emberiségnek átesnie, amíg megéri az evangélium befogadására. Sokat kell változniuk a keresztény népeknek, hogy őszinte lelkeségük, szép életük vonzóerőt gyakoroljon másokra is. A kereszténység jövője és ezzel a missziók jövője attól függ: tudunk-e igazi, kovászolni, sónak nevezhető keresztény életet élni?

JÖJJETEK A MENYEGZŐRE!

Évközi 28. vasárnap
Mt 22,1-14

Jöllehet az Úr Jézus hallgatói véleménye szerint úgy beszélt, mint még soha senki, azt azonban ő is kijelentette, hogy emberi szavakkal nem lehet bemutatni a mennyek országát. Ezért folyamodott a hasonlatok, példázatok eszközéhez, hogy ezek segítségével megsejtessen valamit az örök élet boldogságából. Ezt tette akkor is, midőn a földi élet legvidámabb eseményéhez, a lakodalomhoz hasonlítja azt a közös boldogságot, amit Isten az őt szeretőknek készített. Ezen a lakodalmon Isten a vendéglátó Atya, Krisztus a vőlegény és véren szerzett népe a menyasszony. Nem lesz hiány ételben és italban sem, mert Isten látása és szeretete szolgál szellemi eledelül. Ez a lakodalom, királyi menyegyz: bizonyos értelemben már itt a földön megkezdődik. Az egyházban összegyűjtött népét Jézusnak saját testével és vérével táplálja, midőn egy asztalnál gyűjti össze minden szentmisében.

Mit gondoltok, mi történe, ha például Szent János apostol lejönne a földre és minden feltűnés nélkül megállna templomunk ajtajában? Bizonyára megcsodálná templomunkat és elismerően nézne reátok, akik így szíveteken viselitek Isten házának ékességét. Örömmel hallgatná szép imáinkat és énekünket. Csak akkor lepődne meg és értetlenül nézne körül, amikor a szentmisében áldozásra kerül a sor. Sehogysem értene, hogy miért csak egyesek, miért oly kevesen indulnak el az Úr asztalához. Hiszen az őskeresztények mindig egyek voltak a szentáldozásban, a kenyértörésben. Napjainkban sokan úgy cselekszenek, mint a példabeszédben szereplő lakoma meghívott vendégei. Sorra kimentik magukat és visszautasítják a szíves meghívást.

A földön járó Üdvözítő szívében már kezdet óta ott élt a vágy, hogy valamiképpen velünk, közöttünk maradjon. Erre fokozatosan készítette elő apostolait. A kánai menyegzön borrá változtatta a vizet. Kenyeret szaporított, vízen jár, hogy ezzel is megbizonyítsa: fölötte áll a természet törvényeinek. Mindezzel azt a hitet akarja megalapozni apostolaiban és mindenkori követőiben, hogy hatalmában áll a természet rendjétől eltérő módon velünk maradni. Mikor aztán elérkezett a nagy nap, összehívta apostolait az utolsó vacsorára. Mindig szívesen evett és ivott az emberekkel, de ma este különösképpen. Hiszen most valóítja meg régi tervét. Mielőtt ellenségei kezébe adja magát, testét és vérét híveinek ajándékozza. Meghitt, baráti hangulat uralkodik az utolsó vacsora termében. Az apostolok minden sötét jövőndölést elfelejte-

nek. Hiszen velük az Úr és ők boldogan fürdenek boldogító jelenlétében. Jézus azonban látja a közelgő vihart és tudja, hogy ennek a békés estének csendjében „a jaj, Uram, elveszünk” kétségbeesett kiáltása fog beharogni. Szemei előtt elvonulnak szenvedésének állomásai. Júdás aljas árulása, elfogatása az Olajfák kertjében, Péter tagadása, az ostromlás, a töviskorona és a kereszt. Mi lesz a kisdéd nyájjal, egyházával. mindenkori hívei seregével? Nem, nem hagyhatja őket árván! Jézus ezen a nagycsütörtök estén átélte az elválást sejtő szeretet összes kínjait. Mert a szeretet nem akar tudni az elválásról. Mit tehetne, hogy ezt elkerülje? Megvan! Kezébe veszi a kenyeret, megtöri, kiosztja apostolainak: vegyétek és egyétek, mert ez az én testem. Azután kezébe vette a borral telt kelyhet, hálát adott és apostolainak nyújtva mondta: igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem. Az apostolok kicsit értetlenül hallgatták Jézus szavait. Még nem értették igazi szándékát. Miért a kenyér és a bor, amikor valóságban közöttünk Jézus? Csak távozása és a pünkösdi lélekáradás után értik meg annak jelentőségét, hogy az Ige kenyérré lesz és miköztünk lakozik.

Ez a sajtáságos megtestesülés, a kenyérbe alázódó isteni szeretet azóta is tart és tartani fog a világ végéig. Jézus kenyereünk és italunk lett és ez marad a világ végezetéig. Erre az áldott, erre a soha meg nem unható eledelre esett szentséges választása. Megtehetette volna, hogy aranyban, ezüstben, drágakőben maradjon közöttünk. De nem. Választása a kenyérré és a borra esett. És mi úgy érezzük: Jézus jól választott. Vajon tévedhetett volna az örök Bölcsesség? Aranya, ezüstje, gyémántja nincs mindenkinek, de kenyere mindenkinek van, aki él és élni akar. Mennyi minden benne van egy darabka kenyérben! A napsugár aranya, a májusi esők drága cseppjei, a szellők susogása, a szárat és gyökeret edző viharok ereje. A szántóvető ember reménykedése, az aratók verejtéke, az anyaföld termékenysége, mindez benne van egy darab kenyérbe. Malmok zakatolása, kemencék melege, édesanyánk szeretete, midőn keresztet rajzol a kenyér hátára és megszegei gyermekeinek, mindez és még oly sok minden benne van az asztalunkra kerülő kenyérben. De mennyivel több van Jézus kenyérében! Benne van Jézus szent embersége, megdicsőlüt teste, aki meghalt és föltámadt értünk. Benne van Jézus istensége, aki most is megalázkodik és a szegénység köntösébe öltözködik. Benne van ebben a mennyei kenyérben Jézus reménysége, hogy nem hiába virraszt közöttünk. Mily szomorú tehát, ha jómagunk is úgy viselkedünk, mint a királyi lakoma meghívottai! Kényelemszeretetből, bűneinkhez való ragaszkodásból, langyos, közömbös lelkületünk miatt távol maradunk a szentáldozástól.

Jézusunk nyíltan megmondotta: ha nem eszitek az Emberfiának testét, nem lesz élet tibennetek. Krisztus növekedni akar bennünk, nem

akar törpe maradni. Ez azonban csak akkor történhet meg, ha elfogadjuk az általa fölkinált táplálékot. Keresztények nem lehetünk a saját erőnkől, csak Isten kegyelméből. Ennek pedig itt a forrása, az oltáron. Jézus itt van és vár téged. Rajtad áll, hogy ne várjon hiába!

SZABAD-E ADÓT FIZETNI?

Évközi 29. vasárnap
Mt 22,15–21

Vannak kérdések, amelyek azért gyúlnak ki értelmünkben, hogy a kutatás útján a teljesebb igazságra vezessenek. Jogos kérdések ezek, az igazság felé tapogatózó emberi haladás hajtóerői. Vannak kérdések, amelyek szívünk melegén születnek, hogy a szeretet üzenetét vigyék és hozzák lélektől lélekig. Bárcsak minél több lenne ebből az értékes energiából, amelyben oly nagy hiány mutatkozik! Vannak sajnos olyan kérdések is, amelyek rosszindulatból, gyűlöletből születnek. Olyan választ akarnak kieroszakolni, amelyek vermet ásnak a megkérdezettnek. A farizeusok és írástudók kérdését: szabad-e adót fizetni a császárnak, ilyen kérdésnek kell minősítenünk.

Minden nép számára megalázó, ha elveszti függetlenségét és adófizetéssel kell ismételtelen elismernie szolgásgát. Különösen a kis népeket fenyegeti ez a veszedelem. Természetesen amilyen megalázó ez a leigázott népek számára, ugyanolyan megalázó, sőt még szégyenletesebb az elnyomók számára. Vajon milyen dicsőség lenne az, ha egy szuperhatalom eltiporna egy kis népet? Pedig ezt tették a rómaiak is számos kis néppel, így Izraellel is. Rómából irányították a tartományokat és a császár helytartója fényes palotában lakott Jeruzsálemben. Nyilvánvaló, hogy mindez vérig sértette Izrael népet, nemzeti és vallásos érzelmeit. Sajnos azonban Róma katonai nagyhatalom és nem szállhattak szembe vele. Amikor megtették, véres árat fizettek érte. A hamu alatt, a szívekben azonban izzott a gyűlölet az elnyomók iránt. Jézus ellenfelei tehát ügyesen választották meg provokáló kérdésüket. Ha Jézus azt mondja: ne fizessetek adót a császárnak, akkor nyert ügyük van. Igaz, hogy nekik vallási szempontból vannak ellentétek Jézussal, de jobb lenne ezt politikai vonalra terelni. Hadd végezzék el a rómaiak a piszkos munkát. Ha viszont Jézus az adófizetés mellett tör lándzsát, akkor a haza árulójának minősíthetik. Olyan szarvasokoskodásnak szánták tehát kérdésüket, amelyből nem lehet kimenekülni. Csak azt felejtették el, hogy nem emberi, hanem isteni bölcsességgel állnak szemben. Jézus

kér egy adópénzt ellenfeleitől. Ránéz és megkérdezi: kinek a képe és felirata látható a pénzen? A császáré, felelik. Akkor, hangzik a bölcs válasz, adjátok meg a császárnak, ami a császáré, Istennek pedig, ami az Istené.

Az állam és egyház viszonya azóta is komoly problémája az emberiségnek és ezért is időszerű elgondolkoznunk Jézus válaszában. Ez a válasz kétségtelenül tisztázott egy fontos kérdést. Nevezetesen azt, hogy elismeri az állam létjogosultságát. A történelem jelenlegi szakaszában az emberi együttélés nagy kérdéseit, gazdasági, társadalmi problémáit elsősorban az államnak kell megoldania. Az ő feladata gondoskodni polgárai anyagi jólétéről. Mindezt saját törvényei segítségével lehet és kell biztosítani. Jézus elismeri tehát az állam törvényhozó hatalmát, amennyiben az emberi jogokat igyekszik biztosítani. Az állam nem a polgárok fölött álló valami, hanem a rendbe szervezett közösség együttese. Téves az az elképzelés, amit a francia Napkirály így fogalmazott meg: Az állam én vagyok. Az állam helyes fogalmát így határozhatjuk meg: az állam mi vagyunk.

Mindez kiviláglik Jézus tanításából. Kár, hogy Jézus bölcs válaszára ellenfelei elnémultak és tovább nem kérdezősködtek. Pedig jó lett volna megtudnunk Jézus véleményét arra vonatkozóan, hogy tulajdonképpen mi jár a császárnak és mi az Istennek? Az első keresztények magatartásából, az ősegyház életéből ez a válasz is megszerkeszthető. A római birodalomban rohamosan terjed a kereszténység és szinte tömegmozgalommá terebélyesedik. Mindez állásfoglalásra készíti az állam vezetését. Mivel ők a vallásban is a birodalom egységesítő eszközt látták, kiadták a jelszót: egy állam – egy vallás. Igaz, hogy a kényszerítő körülmények folytán ezt az elvet módosítani kellett. Az ókori népek igen érzékenyek voltak vallásukra és Róma kénytelen volt belenyugodni a vallások pluralizmusába. A kereszténységet is befogadta volna, ha a keresztények elismerik a többi vallás létjogosultságát. Ha Jézusukat beteszik az istenek közös templomába, semmi baj nem történik. Az evangélium hirdetői azonban olyan tisztult Isteneszmét hirdettek, amely minden más vallások versengésében ő lett a győztes. Ezen túlmenően szembeszállt az állami mindenhatósággal. Nyíltan hirdette: az ember hitének, vallásos magatartásának, erkölcsi életének, lelkiismeretének legfőbb mércéje nem az állam, hanem az isteni kinyilatkoztatás. Az állam és az egyház házassága csak akkor lesz gyümölcsöző, ha ezekben a fontos alapelvekben megegyezésre jutnak. Bonyolult világunkban veszedelmes illúzió lenne az egy állam egy vallás elmélete. A vegyes világnézetűség korában az államnak olyan tetőt kell építenie, amely alatt békésen megélhet egymással a hívő és nem hívő, és világnézetünk színe sem lesz hátrányos megkülönböztetés forrása.

Azt is említettem, hogy az állam mi vagyunk. Ebből a megállapítás-

ból következik, hogy az állam annyit ér, amennyit polgárai. A keresztény ember ebben a tekintetben is példamutató magatartásra van kötelezve. Lelkiismeretes munkával, a közösséget szerető és szolgáló lelkülettel kell közreműködnia az állam, a haza felvirágoztatásában. Ezért ő sem kíván többet, mint más világnézetű polgártársai. Esetleg csak azt és annyit, hogy minden nehézség nélkül megadhassa Istennek azt, ami az Istené.

SZENTOLVASÓT IMÁDKOZUNK

Rózsafüzér királynője

Amikor a művészek legkiválóbbjai, festők és szobrászok Szűz Máriát ábrázolják, leggyakrabban, mint anyát állítja elénk, karjában az isteni gyermekkel. Nem a férfi Krisztust állítja mellé, aki hatalmas volt szóban és tettben, hanem a kicsi Jézust, a tehetetlen gyermeket. Hiszen az ember életében a gyermekkor az, amikor legjobban rászorul az anyai oltalomra. Vajon mit gondoltok, mire tanít minket ez a megható kép: Mária a gyermekével? Mindenekelőtt arra, hogy amikor az Isten fia eljött a földre, úgy megalázkodott, hogy tehetetlen, anyára szoruló gyermekké lett. Szinte eltüntette isteni hatalmát, hogy annál jobban megnyilvánuljon isteni szeretete. Megfontolandó igazság, hogy mennyei Atyánk egy földi anya oltalmába helyezte egyetlen Fiát. Ezért érthető és itt látunk a Mária-tisztelet mélyére, hogyha Isten így cselekedett fiával, velünk az ő fogadott gyermekeivel sem tehet egyebet. Máriát édesanyánkká rendelte, hogy oltalmazónk legyen a földön és közbenjárónk a mennyben.

Ezt az isteni rendelkezést kezdet óta megértették a keresztények és a Mária-tisztelet egyidős egyházunkkal. Ennek a szeretetnek kedves megnyilatkozása, hogy az esztendő két hónapját, a virágos májust és a hervadást hozó októbert Máriának szenteljük. Mindkét hónapban csokorba kötjük virágainkat és amikor kifogyunk a virágokból, a szeretet leleményességével imádságból fonunk koszorút. Ezt a kedves imaformát rózsafüzérnek nevezzük. Eredete visszanyúlik a keresztény középkorba. Mint oly sokszor a történelem folyamán, a 12. században is számos tévtan ütötte föl a fejét. Rossznak mondták az anyagot, megvetették a testet, a házasságot, és a sátán művének nevezték az egyházat. Azt állították, hogy a szegény nép elnyomója és a gazdagok barátja. Elkeseredett és szenvedélyes harc kezdődött. A tévtanítók rámutattak az egyház sebeire, bűneire, mulasztásaira. Sok tekintetben igazuk volt. Ám

a lelki bajokon nem lehet fegyverekkel segíteni. Megértette, fölsírmerte ezt Szent Domonkos, aki így prédikált az egymással harcoló embereknek: Testvéreim, ne üssétek egymást agyba-főbe, ne ontsátok egymás vérét! Igaz, hogy van hiba az egyház papjaiban és híveiben, de van bennetek is. Márpedig ezen háborúskodással nem segíthetünk. Hanem tudjátok mit? Imádkoztátok a szentolvasót. Amikor a Szűzanya megjelent nekem, ezt az imát ajánlotta a viszálykodás megszüntetésére. Így prédikált Szent Domonkos és nem eredmény nélkül.

A rózsafüzér egyszerű imádsága mindnyájunk előtt ismeretes. Azért nevezzük rózsafüzérnek, mert az egybefűzött Üdvözlégyeket Máriát, a „titkos értelmű rózsát” köszöntjük. Ez az imádság egyesíti magában a szóbeli és az elmélkedő imádságot. Amíg ajkunk az Üdvözlégyeket mondja, gondolataink méhecskéi megpihennek a Szűzanya és Jézus életének egy-egy eseményén, hogy kiszívják belőle a hit és szeretet édes mézét. Magyar nyelvünkön szentolvasónak nevezzük és nem véletlenül. Hiszen imádkozása közben Mária szívére emeljük tekintetünket, hogy belőle olvassuk ki a keresztény élet tudományát.

Amikor a Szűzanya megjelent Lourdes-ban a kis Bernadettnek, azt mondotta: „Fogd a szentolvasót és nézz rám!” Íme, ebben rejlik a rózsafüzér ereje. Máriára, Jézus leghűségesebb követőjére fordítja tekintetünket. Ez egészen természetes, hiszen az anya és gyermeke szorosan összetartoznak. Valaki azt mondotta: a gyermekek mindig olyanok lesznek, mint az édesanyjuk. Bárcsak mi is egyre jobban hasonlítanánk égi anyánkhoz Máriához! Ez meg is valósul, ha buzgón imádkozzuk a szentolvasót. Így lesz a rózsafüzér imádsága a hit iskolája, amelybe mindenki beiratkozhat. Ez az iskola nem nehéz, ezt az iskolát mindenki könnyen elvégezheti. Vagy mit gondoltok? Hol tanultuk meg a legfontosabb dolgokat életünkben? Mikor és hol tanultunk meg beszélni, érezni, gondolkodni? Nemde édesanyánk ölében. És milyen édes, milyen könnyű volt ez az iskola! Ugyanígy, aki jó keresztény akar lenni, annak a boldogságos Szűz iskolájába kell beiratkoznia. Ott tanulhatjuk a keresztény élet nagyszerű tudományát.

Mária azonban nemcsak tanítani akar minket, hanem segíteni, szeretni és vigasztalni. Nem ok nélkül nevezzük őt a szomorúak vigasztalójának. Erre a vigaszra életünk során gyakran rászorulunk. Péter Lombardi így beszél erről egy háborús élményében. A front mögött történt, egy elsősegélynyújtó rendelőben. Ide hozták be a sebesülteket és ha szükséges volt, innen szállították a tábori kórházakba. Az egyik nap egy fiatal alpesi vadászt fektettek a véres ágyra. Erős fiatalember, húszéves lehetett. A gránát közvetlen közelében csapódott le és vagy negyven sebet ejtett rajta. Az orvos munkához lát és szedegetni kezdi a szilánkokat. A fiatal katona összeszorítja fogát és szótlanul tűri a fájdalmakat. Az orvos azt gondolta, hogy nem érez fájdalmat és ezért olyan türelmes.

Belemarkol tehát a feltépett húsba, hogy kiemeljen egy nagyobb szilánkot. Mindent föl kellett tépnie. A megkínzott testen végignyilall a fájdalom. Ekkor a fiatal katoná nem bírta tovább. Megnyílt az ajka és egy halk szó suhant a szájáról. Egy lehelet. Lehajoltam hozzá, hallgatóztam. Ezt suttofta: édesanyám. Akkor, midőn a szerencsétlen ifjút úgy kínozták, midőn mitsem sejtettek fájdalmáról, arra gondolt, annak nevént emlegette, aki mindig jó volt hozzá, aki, ha itt lenne, nem engedné így kínozni szívének magzatát. Édesanyám, suttofta az ifjú, édesanyám . . .

Az egyes emberek, jőmagunk és az egész emberiség gyakran hasonlít a súlyosan sebesült ifjú katonához. A földi élet útja semmihez sem hasonlít annyira, mint a keresztúthoz. Nemcsak Jézus, mi is sebeket kapunk rajta. Kihez forduljunk bánatunkban? Az emberekhez? Igen hozzájuk is. Ám, igazi vigaszra csak Istennél és Máriánál találunk. A fájdalmas anya velünk érző szíve segít abban, hogy életünk szentolvasója örvendetes, dicsőséges énekké változzék.

A FŐPARANCS

Évközi 30. vasárnap
Mt 22,34-40

Hitünk tanítása szerint a bukott angyalok és a kárhozott lelkek nem élvezhetik Isten látását, de kivétel nélkül hisznek benne. Hisznek abban az Istenben, akit elutasítottak, de nem tudnak szeretni. A pokolban nincsenek istentagadók, csak istenkáromlók. Mivel pedig mindenki csak azt folytathatja a másvilágon, amit itt a földön megkezdett, Isten ismeretét és szeretetét itt és most kell elkezdenünk. A tapasztalás arra tanít, hogy az emberek között kevés az igazi ateista, de sokkal nagyobb azok száma, akik egy kicsit hiszik ugyan, de nem szeretik Istent. Pedig igaza van Prohászka püspöknek: „Aki Istent nem szereti, annak gyakorlatilag nincs Istene . . .” Ezért tartotta Jézusunk szükségesnek a hit mellett a szeretet hangsúlyozását.

Első hallásra szinte különösnek hangzik ez a kifejezés: a szeretet parancsa. Vajon nem fölösleges parancsba adni az embereknek, hogy szeressenek? Vajon melyik emberszív ne vágyakozna arra, hogy kiteljesedjék a szeretet tavaszában? Egyébként is a szeretet nem lehet parancs, nem lehet erőltetni. Nos, ezek a vélemények a szeretet téves értelmezéséből származnak. Sokan, amikor szeretetről beszélnek vagy hallanak, elsősorban ösztönös vonzalmakra, érzelmekre gondolnak. Ám a szere-

tet nem csupán érzelem! Ha az lenne, akkor igen kevés embert tudnánk szeretni. Az emberi érzelmek világa hasonlít egy feneketlen tóhoz, amely ezer titkot zár magában. Vajon ki ismeri közülünk teljesen saját szívének ösvényeit? Ez a tudatlanságunk magyarázza, hogy szívünk, érzelmeink fölött nem tudunk korlátlanul uralkodni. Csak igen óvatosan és fokozatosan lehet megváltoztatnunk érzelmeink irányát. Mily kemény harcot kell vívni olykor érzelmeinkkel, mikor tilos ösvényre lépni és a józan ész vagy a hit megálljt parancsol. Érzelmeink tarka pillangói nem egyszer olyan virágokból akarnak mézet gyűjteni, amit Isten törvénye megtilt számunkra. Gondolatok csak bűnös szerelmekre, gondolatok a pénz és a hatalom megszállottaira, akik oly gyakran kikötnek a mulandó értékek Senki-szigetén. Egyedül Isten ismeri szívünket és mert jól ismeri, hát ezért parancsolja, hogy feléje fordítsuk életünket. Ez a szeretet legyen életünk iránytűje, amely eligazít a szeretet útvesztőiben. Megment a hajótörésektől és a veszedelmes kísértésektől. Egy neves középkori misztikus Eckhart mester írja: „A szeretet átváltoztatja az embert. Ha a követ szereted, kővé változol. Ha állatot szeretsz, állattá változol. Az embert szereted, emberré változol. Ha Istent szereted, Istenné változol.” Tulajdonképpen Istennek is ez a célja velünk: szeretetével magához akar minket hasonlítani.

Sajnos, mindig voltak és lesznek lázadó emberek, akik szinte dicsekszenek azzal, hogy nem hiszik és nem szeretik Istent. Hát lehetséges ez? És ha igen, vajon miért? Sokan azért jutnak ide, mert téves fogalmat alkotnak Istenről. Valami égi technikusnak gondolják, aki különféle vallások szerkesztésével foglalkozik. Ismét mások midőn Istenről hallanak beszélni, mindjárt gyarló híveire vagy papjaira gondolnak. Igaz, hogy az emberek nagy szerepet játszanak istenfogalmunk kialakításában, de nekünk ezen túl kellene lépnünk. Meg kell nyitni belső világunkat Isten kinyilatkoztatása, szerető üzenete előtt. Ha ezt csak részben is megérténénk, nem tudnánk mást tenni Istennel, csak szeretni. Senki sem mondhatja: gyűlölöm a napot, hiszen tőle kapjuk életünk fényét és melegét. Isten azonban még ennél is többet jelent számunkra. Óh, azt az Istent, aki teleszórta a világmindenséget sziporkázó csillagokkal, a földet selymes pázsittal, illatos, színes virágokkal, erdők és vizek tengerével, ezt az Istent nem lehet nem szeretni. Azt a napot, ami kalásszá érleli gabonánkat, ölnkbe szórja az izes gyümölcsöket, hogy lehetne egy épeszű embernek gyűlölni? És főleg ti, akik talán egy szerető hitves karjaiba simulhattok, akik körül ragyogó gyermekszemek világitanak, ti melegszívű fiatalok, ti hazakészülő öregek, ugye ti tudjátok, hogy milyen jó az Isten?! Igaz, hogy olykor beborul fölöttünk az ég és a szenvedés tengerén hánykolódva bizony nehéz hinnünk egy szerető, egy jóságos Istenben. Sokszor nehéz megérténünk, hogy a szenvedés a legnagyobb lehetőség számunkra a hősies szeretet megmutatására.

Ennek a hősi szeretetnek ragyogó példáját adta Szent Perpétua, a karthágói Ubia család leánya. Korán megtanulta és jól szívébe véste Jézus parancsát: Szeresd az Istent teljes szívedből! Két éve, hogy férjhez ment és most egy kicsi gyermek boldog édesanyja. Boldogsága azonban nem tart soká. A keresztényüldözés során, 203-ban valaki följelenti a pogány bírónál és ezért börtönbe zárják. A bíró föl szólítja: tagadd meg keresztény hitedet és áldozz a pogány isteneknek! Nem, válaszolja Perpétua, ezt nem tehetem! Szeretem férjemet, galambósz atyámat, csecsemő gyermekemet, de Istent náluk is jobban szeretem. Óh, te esztelen Perpétua, kiáltja a nép, beszéli a piaci pletyka, hát érdemes ilyen gyaláztatot hoznod az Ubia házra? Perpétua, egyetlen leányom, kérleli édesapja, gondolj reám és irgalmazz szívemnek! Karjaimmal fölneveltelek, kivirágoztál Karthágó gyönyörűségére, ne tégy most a város gyalázatává! Tekints családodra, hagyj föl kevény és fennhéjázó lelkületteddel! Perpétua szemében könnyek csillognak. Letérdel, megcsókolja ősz atyja kezét, de nem engedhet. Szüntelen szívében cseng Isten szava: Szeresd Istent teljes szívedből! A börtönbe elhosszabbítják gyermekét. Perpétua keblére öleli, megszoogatja és a rokonok reménykedni kezdenek: talán a csecsemő legyőzi az anya ellenállását. De nem! Mikor kivégzésre viszik, atyja utoljára feléje nyújtja gyermekét. Perpétua szíve elszorul, föl sóhajt, elfordítja arcát és ezt suttogja: nem, nem tehetem . . . Isten iránti szeretete győz a csecsemő felett, győz anyai érzelmein. (Prohászka nyomán)

Ó, Perpétua, hol vagyunk mi a te szíved hősi szeretetétől!? Mi, akik talán emberi tekintetek vagy anyagiak miatt, egy jobb állásért elhagyjuk hitünket és elfordítjuk Istentől szívünket. Mennyi Júdás jár közöttünk! Mennyi gyáva Péter, mennyi hitetlen Tamás. Pedig az árulásért kapott ezüstökért nem lehet boldogságot vásárolni. Ennek mindenkor arany, szeretet és hűség az ára.

ISTEN KÖZELÉBEN

Mindenszentek
Mt 5,1-12

Milyen boldogság egy édesanya számára, ha a várakozás hónapjai után újszülött gyermekére mosolyoghat! Az öröm fölaranyló fénye elűzi a szenvedés sötét fellegeit. Örül a tanító, örül a nevelő, ha kedves tanítványa beváltja a hozzá fűzött reményeket. Boldog a művész, ha gondolatait, érzéseit sikerül formába öntenie és másokat is megajándékozhat vele. Mindez igazi, nemes, emberi öröm. Harc, küzdelem, szenved-

dés az ára. Ehhez hasonlóan örül Egyházanyánk is a mai ünnepen és szerető arcán kinyílnak a nemes büszkeség rózsái. Hogyne örülne, mikor gyermekeire emlékezik, akiket ő vezetett a földi élet zarándokútján. Ő szülte őket az isteni életre, ő táplálta a kegyelem kenyérével és Isten igéjével. A mai ünnepen szent anyai örömmel tekint Istenhez jutott, üdvözült gyermekeire. Istennek hála, sokan vannak. Hiszen nemcsak azok a szentek, akiket ünnepélyesen szentté avattak, szent minden ember, aki bűneitől megtisztult és a halál Isten szeretetében találta.

Amikor a mai ünnepen, mi a küzdő egyház gyermekei, győzelmes testvéreinkre emlékezünk, valami szent kíváncsiság ébred szívünkben, hogy bepillantsunk a mennyei Jeruzsálem kapuján. Jézusunk földi élete során gyakran emlegette beszédeiben a mennyek országát. Különféle hasonlatokkal próbálta megsejtetni boldogságát. Kíváncsiskodó apostolainak azonban kénytelen volt megmondani: Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik őt szeretik . . . Jézus tehát nem azért hallgatott, mert titkolózni akart, hanem mert emberi szóval nem lehet kifejezni az örök élet mibenlétét. Márcsak azért sem, mert Isten fölfoghatatlan és kimondhatatlan az emberi értelem számára. Róla alkotott ismeretünk még az örök életben is olyan kalandot jelent, aminek sohasem lesz vége. Mivel pedig a mennyei boldogság lényege Isten látása lesz, ez a látomás nem fejezhető ki egyenértékű emberi fogalmakkal.

Amíg az emberiség egy szűkreszabott, képzelt világmindenségben élt, különös érdeklődést váltott ki a kérdés: hol van a mennyország? Valahol a csillagok között vagy túl az önmagába görbülő világmindenségen? A naiv elképzelések nyomán nyilatkozták az úrhajósok, hogy ők bizony nem találtak az Istennel. Napjaink hittudósai egyre inkább arra az álláspontra helyezkednek, hogy a mennyország nem annyira hely, mint inkább állapotváltozás. Halálunk után kikerülünk a földi élet törvényei alól, az idő és tér börtönéből. Egy hasonlattal ezt így világíthatjuk meg. Ha egy leány férjhez megy és férje szüleihez költözik menyecskének, két dolog történik vele. Először megváltozik a lakóhelye, másodsor megváltozik az állapota, mivel a leányból asszony lesz. Valami ehhez hasonló változás történik az Isten országában is. Itt a földön vándorok voltunk, ott örök otthonra találunk. A földön talán sokat szenvedtünk, ott örökre örvendezünk. Itt tudatlanok és keresők, ott látók és mindent megtalálók.

Amint az előbb már említettem, az örök boldogság lényege az lesz: hogy látni fogjuk a szentháromságos Istent. Ez lesz az igazi, emberhez méltó boldogság. Hiszen a legnemesebb emberi törekvések egyike: tudni, látni, ismereteket gyűjteni. Aki nem fullad bele az érzékiség sarába, aki nem választotta istenéül a hasát vagy a torkát, az mindig örömet találja a lelki, a szellemi tevékenységben. Nézzétek csak, mennyi áldo-

zatot hozott és hoz az ember a tudomány haladásáért! Csak az a fájó, hogy a tudás tengerén kalandozva egyre jobban belátjuk: mily kevés az, amit tudunk és mennyivel több, amit nem tudunk. Látjuk ugyan a rohanó vizeket, a sziporkázó csillagokat, a virággá feslő bimbókat, az előre törő fejlődés lendületét, de csak sejtjük, csak következtetünk a mögöttük, és fölöttük rejtőző Teremtőre. Valakinek lennie kell a világmindenség ajándékzuhataga mögött. És amikor ezt megsejtjük, fölébred szívünkben a vágy, hogy ennek a Valakinek arcába nézzünk. Látni akarjuk a virágok szövőmesterét, az égi fények gyűjtogatóját, a világmindenség törvényhozóját, az egyetlen igazi Ajándékozót: az Istent. Ám, azt is hamarosan megtapasztaljuk, hogy Isten léte világít ugyan, mint az égő nap, de szemünk bele nem tekinthet. Hitünk azonban arra tanít, hogy eljön a nap, az óra, amikor lehull a függöny, amely elzárja előlünk az Istenlátás boldogságát. Ez lesz boldogságunk forrása, amelyet sohasem zavar meg az unalom kísértete.

Az Istenlátás pillanatában lehull lelki szemünkről a fátyol és amit földi életünkben csak hittünk, ott látni fogjuk. Megszűnik a remény is, mert amit reméltünk, íme beteljesedett. Csak egyetlen kincset vihetünk magunkkal a földről: a szeretetet. Ez soha meg nem szűnik. Már itt a földön is a legnagyobb boldogság: a szeretet tüze mellett melegedni. De mennyivel nagyobb és teljesebb boldogság lesz az isteni szeretet melegét élvezni! Akkor tudjuk meg igazán, hogy minden életünkbe hulló öröm, minden értünk dobogó emberszív Isten kezéből hullott felénk. Ott és akkor döbbenünk rá, hogy sokszor öntudatlanul, de mindig Istent kerestük. Őt kerestük az emberi barátságban és a szerelemben. Őt kerestük az örömök rózsadombján és a szenvedés keresztútján. Igen Uram, mindig feléd vágyódtam, csak olykor megakadtam teremtményeidnél. A csipkebokor lángjait, virágait néztem és rólad megfeledkeztem. De itt már te vagy számomra a minden. Téged éheztelek és íme megtaláltalak. Magadnak teremtettél és most szívedre ölelsz engem . . .

Íme néhány dadogó szó a mennyei boldogságról. A földi szépségek apró szikrái az örök szépség napjából. Erre tanít a költő is ebben a költeményben:

Ha ennyi színt szórtál a szarkalábra,
Mennyit szórsz majd a Göncöl szekerén
Sötét szemem nem csorbult ablakára?
Ha így fehérít a csiperke gomba,
Milyen lesz akkor márvány homlokom:
Érted aláztam annyiszor a porba?
Ha ennyi szikrát gyűjtöttál a napra,
Mennyit gyűjtasz kutató, kereső,
De itt keveset találó agyamra?

Ha ilyen köpenyt szőttél a pipacsnak,
Milyet szőhetsz nekem, ki szenvedek,
Férfiszívvel e korszakban miattad?
Ha ennyi mézet pergettél a hársra,
Mennyit pergetsz majd énekes fiad
Most még keserű, kínozott ajakára?
Ha a pacsirta ekkorát repülhet,
Milyen tereket szabhatsz Te nekem,
Ha eljön a tér és perc nélküli ünnep?
Ha mustot szürsz a szőlővenyigéken,
Mit érlelesz majd mindenkit szerető
Költőd piros és megtárgult szívében?
Ha ennyi szépség villoghat a nyárban,
Mennyi villoghat Uram Istenem
Bennem ott túl a szépség otthonában?

(Városi István)

A SÍRHANTOK KÖZÖTT

Halottak estéjére

November hónapjára az ős csaknem teljesen bevégezte pusztító munkáját. Szétszaggatta az erdők lombruháját és halálos csókot lehelt a virágok arcára. Valami vad kegyetlenséggel kergetik az egyre hűvösödő szélek a megsárgult leveleket. Az egész természet hasonlít egy harcmezőhöz, ahol csatát veszített az élet és győzött a halál. Ebben a hervadást hozó őszi világban az emlékező szeretet összegyűjti megmentett virágait, elhozza a temetőbe, hogy elhunyt szerettei sírján tavaszt varázsoljon és fényt lobbantson a halál éjszakájában. A sírdombokat gyengéd kezek simogatják és lakóikat meglátogatják az élők szeretete. Halottak napján benépesül a holtak birodalma, mert a temetőben mindenkinek vannak rokonai, kedves ismerősei.

Ha ma este megkérdezném a gyermekeket, akik szüleik sírját virágozzák, ha megkérdezném az anyákat, akik könnyeikkel öntözik gyermekük sírját, ha megkérdezném az özvegyeket, akik a rideg síron melengető gyertyát gyújtanak, ha megkérdezném őket: miért teszik ezt, ugyan mit válaszolnának? Egyszerűen csak ezt és ennyit: mert szeretjük és szeretjük őket. Temetőinket a hálás szeretet változtatja virágoskertté és öltözteti szinte nappali fényességbe. A szeretet erős kötelék,

dacolni próbál a halállal is. Amíg fiatalok vagyunk és senkink sem pi-
hen a virágos sírok alatt, addig közömbösek, idegenek vagyunk a teme-
tőben. Emlékszem, hogy gyermekkoromban drága nagymamám engem
is gyakran elvitt a temetőbe, kis Ilonkája sírjához. Ilyenkor azonban
csak a virágokban, tarka lepkékben, aranybetűs síremlékekben gyönyör-
ködtem. Mióta azonban ott porladoznak a számomra is drága szívek,
azóta magam is más szemmel nézem a temetőt. Azt hiszem mindnyájan
így vagyunk ezzel. Mennyi elhamvadt szerelem, hitvesi hűség, drága
anyaszív, mennyi boldogság és mennyi szenvedés porladozik a sírok
mélyén!

Égnek, lobognak a gyertyák a virággal hímzett sírokon. Az emlékező
szeretet könnyes tekintete simogatja a fejfákat, a hívők ajka imádságot
suttog. De íme, hirtelen a temető kapujában megjelenik valaki. Fekete
köntösbe csavart csontváz-teste végigsuhan a sírok között és megáll a
temetői kereszt előtt. A hitelenség sötét szelleme körülnéz és szónokol-
ni kezd. Óh, ti balga emberek, mit kerestek itt a hepehupás temetőben?
Miért kínozzátok magatokat porrá vált emberi lények emlékével? Hiába
a kereszt, a hiába a virág, a fény, az ima! Felesleges díszletek a komor
valóság ravatalán. Miért áltatjátok magatokat? Vagy ha már eljöttetek,
hogy megmutassátok hálátokat, ám jól van, tegyétek. De miért térdel-
tek a süppedő avarban és miért suttog imát reszkető ajkatok? Azt hiszi-
tek, hogy van koporsón túli élet és szeretteitek meghallják imádságaito-
kat? A sírgödör nem elég mély, hogy elnyelje ezeket az oktalan remé-
nyeket . . . ? Így szónokol a tagadás ősi szelleme a feszület alatt. Ki tud-
ja meddig beszélne, ha nem zavarná meg egy váratlan esemény. Szerető
kezek, Mária és Márta kései unokái virággal díszítik Krisztus kereszt-
jét és gyertyát gyűjtanak tövében. S íme, mi történik? A hit és szeretet
lángjai belekapnak a hitetlen szónok köntösébe és csontváz teste porig
ég a feszület alatt. A virágok, a gyertyák tündöklő fényében pedig dia-
dalmasan magasodik elénk a kereszt s rajta a mi igazi tanítónk: Jézus
beszélni kezd.

Tudom, hogy az emberek számára legnagyobb rossz a halál, ezért
magam is találkozni akartam vele. Nem csupán azért, hogy kifejezzem
együttérzésemet az emberekkel. Én a keresztfát, a Golgotát olyan harc-
mezőnek szántam, ahol a halállal vívott küzdelemből én kerülök ki
győztesen. Ez a győzelem azonban nemcsak az én számomra hozta meg
az új életet. Megígértem és megígérem minden igaz követőmnnek, hogy
győzelmemben őket is részesíteni fogom.

Így tanít minket a temető Krisztusa és ma este egészen közel hajol
hozzánk. Szívünkbe súgja: tudom, hogy e vigasztaló tanítás ellenére is
sírtok és fájdalom lakik szívetekben. Nem baj, hiszen embernek lenni
annyit is jelent, mint sírni, mint szenvedni. Ám, könnycseppjeitek drá-
gagyöngyökké fényesednek, ha fölragyog bennük az örök élet reménye.

Nem baj, ha sírtok, sőt boldogok, akik sírnak. A szeretet könnyei mindig drágák, az én könnyeimre emlékeztetnek.

Halottak estéje van, járjuk a virágos fejfaerdőt. A sírokra tűzött keresztek elének tűznek egy gondolatot. Vajon temetőnkben hány sírdombot díszít megérdemelten a kereszt? Félelmetes elgondolni, hogy vannak sírok, melyek lakói sem életükben sem halálukban nem kapaszkodtak a keresztbe. Vannak, akikért hiába hullott Krisztus vére . . . Az ő sírjukon is ott ágaskodik a kereszt, de ez nem dicsőségük, hanem szégyenük. Ez a gondolat talán töviseként szúr szívünkbe, de komoly önvizsgálatra kényszerít. Így tanítanak a halottak szépen élni. És mi hiszünk, reméljük, hogy kedves halottaink nem vesztek el a kárhozat sötétjében és imával, szentmisével segíthetünk rajtuk. A hitből fakadó imádság többet ér a hervadó virágoknál és nála értékesebb ajándékot nem adhatunk szeretteinknek. Imádkozzunk tehát elhunyt szeretteinkért és önmagunkért, hogy a mi sírunk keresztje ne szégyenfa legyen, amelyre bűnös életünkkel Krisztust feszítettük. A mi sírunk keresztje legyen hirdetője hitünknek és annak a virradatnak, amelynek nem lesz alkonya.

HALÁLRA ÍTÉLT HALÁL

Halottak estéjére

Halottak napján elzarándokolunk a temetőbe, hogy virágaink, gyertyáink, imádságaink melegével, szívünk emlékező szeretetével tavaszt varázsoljunk a sírokra. Hadd lássák ég és föld lakói: mi nem felejtünk. Szerető szívünk nem sötét sír, amely magába zárja az elhunytakat. Sokkal inkább a föltámadás helye, ahol az emlékező szeretet fújja az élet harsonáit . . .

Ezt az alkalmat szeretném fölhasználni arra, hogy ma este meghívjalak titeket egy bírósági tárgyalásra. Néhány percre felejtsetek el, hogy templomban, temetőben vagytok és képzeljétek magatokat egy tárgyalóterembe. Magam leszek a vádló és ti a megidézett tanúk. Elővezetik a vádlottat, azt a valakit, akit egyszerűen így hívunk: halál. Hallgassátok meg vádiratomat!

Vádollak téged halál, kegyetlen, előre kitervelt, számtalan gyilkosságért. Vádollak téged halál, többrendbeli rablásért és betörésért. Erőszakkal töröd be az ajtót, ablakot és sohasem kopogtatsz, nem kérsz bebocsátást. Vádollak téged halál azokért a sebekért, amelyeket az élők szívén ütsz, amelyek sohasem gyógyulnak be. Vádollak téged halál

könnyeket fakasztó, sebeket tépő szenvedésekért . . . Kérem a megidézett és jelenlévő tanúkat, bizonyítsák vádjaim igazát.

Első tanú egy édesanya . . . Olyan szép volt a gyermekem, erős, egészséges. Az élet rózsái virágoztak arcán. Kis szíve volt boldogságom fészke, kacagása a legszebb muzsika, ragyogó szeme éjszakáim csillaga. Olyan büszkén néztem rá és mondogattam: az én fiam, az én lányom . . . Ám, egyszer csak megjelentél te halál, hívás, kopogtatás nélkül. Megragadtad gyermekem kezét, kegyetlenül leállítottad szíve dobogását. Méltó vagy a halálra, te kegyetlen halál!

Előlép egy másik tanú, egy özvegyasszony. Vádollak halál, mert elragadtad férjemet. Ő volt hányatott életem tengerén az a sziget, ahol kiköthettem hajómat, ahol békét és boldogságot találtam. Ölelő karjaiban ízleltem meg az enyém vagy, a tied vagyok legnagyobb emberi örömet. Szerelmünkben gyermekek élete fakadt, drága gyümölcsök közös életünk termőfáján. Olyan jó volt valakit várni, valakire számítani, valakiben bízni, valakit szeretni. De, jött a betegség és jöttél te halál, hogy kitejpedjél őt karjaimból. Nincs, nincs bocsánat kegyetlen tettedért.

Itt állok én is, három gyermek apja és vádolkok téged halál, mert elraboltad a felcségemet. Csodálatos asszony volt! Szíve iskolájában megtanulta, hogyan lehet megnyerni és megtartani egy férfiember szívét. Hogy tudott bársonyos szemével simogatni! Mennyi gyöngédség reszketett ölelő karjában, keze simogatásában! Csodálatos hatalommal rendelkezett, hogy lelkem titkos vizére evezzen és szeretetének hálójával a vigasztalás partjára vonjon. Tudott és akart magáról megfélemlíteni és családjáért élni. Van-e bocsánat egy olyan gyilkosnak, aki ilyen kincset ragadott el tőlünk?

Egy kisfiú is szólni akar. Az iskolában ellopták a ceruzámat, de vettem helyette másikat. A múltkor egy nagyfiú elvette a focimat, de édesapám visszaszerezte. Tegnap elvesztettem összegyűjtött pénzemet. Keresztapám vigasztalt és pótolta az összeget. De te, kegyetlen halál elraboltad az édesanyámat és nincs senki a világon, aki őt pótolhatná, aki visszaadhatná nekem.

E súlyos vádak, a tanúk vallomása alapján kérem a tisztelt bíróságot a legsúlyosabb büntetés kiszabására. Előbb azonban a védelemé a szó. Az utolsó szó jogán hadd nyilatkozzék a vádlott is. Hallgassuk meg a halált!

Emberek! Megértem vádjaitokat és fájdalmaidokat. Mégis azt mondom: ártatlan vagyok. Amit tettem és teszek megbízásból cselekszem. Ne gondoljátok, hogy kegyetlen vagyok. Tudom, ti is megálltok egy-két betegágy mellett, én azonban milliók ágya mellett virrasztok, és hallom a lázas, gyötrelmes éjszakákon milliók sóhaját: jöjj megváltó halál és vedd véget szenvedéseinknek! Ti is találkoztok olykor-olykor csalódott, kiábrándult emberekkel. Ám, én jól ismerem a szenvedő, csalódott em-

berek végtelen karavánját. Látom a zsákutcába jutott életeket, amelyekből nincs kiút, csak általam. Ne ítéljétek tehát fölöttem, amikor nem ismeritek indítékaimat. Aki engem küld, az jól tudja, hogy miért kell korábban vagy későbben érkezennem. Vannak, akiknek a halál, vannak akiknek az élet lesz üdvösségük. Mit tudjátok, hogy hová és merre kanyarodna az élete annak, akit elraboltam tőletek? Mit tudjátok ti, hogy a halál utcájában mitől mentettem meg azt, akit szerettetek? Ne, ne vádoljatok kegyetlenséggel! Sebeitekre hivatkoztok? Csak azért kaptátok őket, hogy Istennél keressetek gyógyulást. Vagy azoknál az embereknél, akiknek legnagyobb kincsük az irgalom, a vigasztalás. Egyedül maradtál, de csak azért, hogy kinzó magányodban megkeresd és megtaláld a legjobb barátodat. Özvegyek, árvák, magányosan maradt emberek! Álmatlan éjszakákon kinyújtjátok kezeteiket elhunyt szeretteitek után. Íme, egyszerűcsak Isten karjában találjátok magatokat. Ne bántsatok tehát, hallgassátok meg a bírói szót és akkor belátjátok, hogy ártatlan vagyok.

Íme, a bíróság ítélete. Mivel az ember halandó természettel születik, a halál tiszte, hogy végrehajtsa a halálra ítélt ember ítéletét. Ő készít helyet az új nemzedéknek, ő újítja meg a föld színét. Amint a tanúk vallomásából kiderült, jóllehet az ember mindezt tudja, mégis halhatatlanságról, örök életről álmodik. Ismeri a halált, de szeretné nem ismeri. Várja a halált, de szeretné, ha nem kellene várnia. El kell fogadnia létét, bár szeretné, ha legyőzné őt az élet. És most jön a döntő érv, amiért a bíróság eltekint az ítélettől. Mi emberek, földi bírúk nem ítélhetjük halálra a halált. Hogy miért nem? Mert ezt már megtette valaki. Időszámításunk kezdetén Isten elküldte Fiát a földre. Jézus Krisztus testvérünk lett és vállalta sorsunkat, benne a halált is. Őt is halálra ítélték, keresztre feszítették és eltemették. Ám, ő isteni hatalmával győzedelmeskedett fölötte. Húsvéti sírjának tárgyalótermében kimondotta az ítéletet és halálta ítéte a halált. Ejtsétek el tehát vádjaitokat, töröljétek le könnyeiteket, mert a halál már halálra ítéltetett. Évei meg vannak számlálva. Jézus maga jön el, mint igazságos bíró, hogy végrehajtsa az élet, az örök élet ítéletét a halál felett. Higgyetek, örüljétek ennek a boldogító ítéletnek!

KÉPMUTATÁS VAGY ŐSZINTESÉG

Évközi 31, vasárnap
Mt 23,1-12

Mivel az ember nem mindentudó és nem láthatunk egymás arca mögé, nagy a kísértésünk a képmutatásra. Szívesen megjátsszuk magunkat és szeretünk valami szép, megkívánt szerepben tündökölni. Ha nem vagyunk igaz emberek, legalább igaznak akarunk látszani. Ha nem vagyunk jók, legalább jóknak akarunk látszani. Ha lelkünk mélyén nem is hiszünk már, azért igyekszünk megőrizni a vallásosság látszatát.

Jézusunk ezt a hazug magatartást ítélte el az írástudók és farizeusok esetében. Nem a bűneiket, hanem az őszinteség hiányát. Semmit sem utált úgy, mint a képmutatást, a színészkedést. Már csak azért is, mert ő mindent és mindenkit eredeti valóságában látott. Látta Mária Magdolna bűneit, de látta miatta hullatott könnyeit és bánatát. Látta Zakeus kapzsiságát, harácsoló lelkületét, de meglátta őt a fügefán is, midőn fölébredt benne a tisztulás vágya. Látta Lévit a pénzváltó asztal mellett, de meglátta, mikor egyetlen intésére elhagyta pénzesládáit és követte őt. Látta Jézus Péter tagadását, de látta bűnbánó könnyeit is. Nyitott könyv volt előtte a jobb lator élete, de látta vágyakozását a bűnbánók előtt megnyíló örök életre. Ez lett mindnyájuk üdvössége.

De mit látott a legtöbb írástudó és farizeus magatartásában? Fehérre meszelt sirokat, benne a hazug, a bűnös élet hulláit. A feltűnési viselkedetséget, belső tartalom nélkül. Díszes ruhákat és alatta koldusszívet. Az első helyek igénylőit és az utolsókat érdemlőket. Vajon miért? Mert hiányzott az összhang külső magatartásuk és belső valójuk között. Hazudtak, becsapták az embereket és azt hitték becsaphatják az Istent is. Nem, nem azért ítélte el őket Jézus, mert bűnösök voltak, hanem mert igaznak képzelték, tartották magukat. Az embereket becsapták, de Istennel ezt nem tehették.

Fölösleges lenne bizonyítgatnom, hogy ez a példabeszéd mennyire időszerű napjainkban is. Az evangéliumban Jézus nemcsak szólt, hanem ma is szól hozzánk. A képmutatás veszélye mindnyájunkat fenyegeti. Vajon mi a magyarázata ennek? Tagadhatatlan, hogy a legtöbb embernek vannak bizonyos elképzelései arra vonatkozóan, hogy milyen szeretne lenni. Emberségünkől következik, hogy számtalan bukásunk ellenére hívogatóan intenek felénk a jóság, az igazság csúcsai. Sajnos azonban, miként ezt már Pál apostol is megírta, két törvény uralkodik testünkben. Sokszor látjuk ugyan a jót és a szépet, mégis rosszat teszünk. A legtöbbször nem tudunk azok lenni, akik szeretnénk. Ebből a fölismerésből születik a veszély, hogy gyakran beérjük a látszattal.

Legalább külszínre igyekszünk olyanok lenni, mint szeretnénk. Ennek a magatartásnak kialakulásában oroszlánrésze van hiúságunknak.

A képmutató magatartás vallásos életünket is fenyegeti. Hiszen a keresztény élethez is hozzátartoznak bizonyos vallásos gyakorlatok. Résztétel a szentmisén, imádság, böjt, gyónás, áldozás stb. . . Mindez azonban üres formasággá változik, ha hiányzik mögüle az élő hit, a tevékeny szeretet és az őszinte bánat. Kereszténységünk legnagyobb botránya mindig az lesz, ha életünkkel rácáfolunk szép elveinkre. Ennek fölismeréséből született a szállóige: vizet prédikál és bort iszik. Sajnos sokáig tartottak azok az idők, amikor egyházunkban is képmutató magatartást szült a túlságos önbizalom. Mi vagyunk a teljes igazság birtokosai, jóllehet csak keresők lehetünk. Tanítóknak, mestereknek, főuraknak szólítottuk magunkat és megfélemlítettük Jézus figyelmeztetéséről: a legnagyobb közületek, legyen a szolgátok! El kell ismernünk, hogy a képmutatás bűnébe mindnyájan beleeshetünk. Bizony voltak idők, amikor Jézus szavát prédikáltuk: boldogok a szegények, de nem a szegény Lázárhoz, hanem a dúsgazdag emberhez hasonlítottunk. Erre figyelmeztet a neves humanista Erasmus egyik szatírája:

A gazdag pápa meghalt és be akart menni a mennyországba. Kapuját azonban zárva találja. Sebaj, gondolja magában. Előveszi a földön használt és olyannyira bevált kulcsait. Ám megdöbbenve tapasztalja, hogy egyetlen kulcsa sem nyitja a zárat. Vajon miért? Mert a földön ezekkel nyitogatta pénzesládáit. A türelmetlenkedő pápa kiabálására megjelenik Szent Péter, de a gazdag pápát ő sem hajlandó utódjának elismerni . . .

Ki tagadná, hogy ilyesmi megtörténhet. Nemcsak a pápával, hanem minden kereszténnyel. Gyakran megtörténik, hogy vallástalan emberek így nyilatkoznak: elegendem van a szenteskedő emberekből! Naponta kopatja a templom küszöbét, de úton-útfélen szórja másokra a rágalmakat. Lelkesen éneklé a szent énekeket, de odahaza cifrán káromkodik. Mindenkiiben talál kivetnivalót, de saját szemében nem veszi észre a gerendát.

Szerte a világon ismerik Albert Schweitzer nevét, aki évtizedeken át mint orvos gyakorolta a felebaráti szeretetet, Afrika őserdejében. Ő írja emlékezéseiben a következő sorokat: „A kereszténység évszázadokon át őrizte tanításában a szeretet és irgalom parancsát anélkül, hogy föllázadt volna nevében a rabszolgaság, boszorkányperek, a kínzás és többi ókori vagy középkori kegyetlenségek ellen. Csak miután a felvilágosodás korabeli racionalista gondolkodás hatása alá került, indult harcra a humanisztikus eszmékért. Ennek az emlékeknek örökre meg kell védenie a kereszténységet minden dolyfősségtől a gondolkodással szemben . . .”

Egy képmutató, erejét fitogtató, első helyekért verekedő világban le-

gyünk a szolgáló egyház őszinte hirdetői. Nemcsak erényeinkkel, hanem megbánt bűneinkkel, töredelmes szívünkkel, kísértésekkel vívott küzdelmeinkkel. Nem beképzelt tökéletességünkkel, hanem bukásainkból fölségítő Krisztusunk kegyelmével.

VIRRASSZATOK!

Évközi 32. vasárnap
Mt 25,1-13

Nem könnyű válaszolni arra a mindnyájunkat érdeklő kérdésre, hogy mi a legszebb emberi életünkben? Legtöbbször nem szavakkal, hanem magatartásunkkal fejezzük ki erre vonatkozó véleményünket. Nyilvánvaló, hogy ezek a válaszok nem egyértelműek. Az ízlések különbözők és a választék is bőséges. Talán nem járunk messze az igazságtól és az evangéliumtól, ha erre a kérdésre: mi a legszebb életünkben, ezt választjuk: várni valakire, akit szeretünk.

Milyen szépek a gyermeküket váró édesanyák. Nemcsak áldott állapotuk kilenchnapos idején, hanem később is. Megyék haza a minap az iskolából, kézenfogva a kis Andreával. Most jár első osztályba. Anyukája és nagymamája már kint állnak a kapuban és mosolygó arccal, puszival fogadják. Ugye ez nagyon szép dolog?! Egy gyermek, akit várnak és egy édesanya, aki gyermekét várja. Milyen szívdobogtató édes izgalom várni valakit, akinek szívünkben az első helyet szánjuk. Várni a jegyes érkezését, ölelő karunkba zárni egy szerető hitvestársat. Milyen boldog az a férj és feleség, akit várnak. Mert méltó arra, hogy várják. Talán legszebb dolog az életben várni valakit, akit szeretünk.

A tíz szűzről szóló bibliai példabeszédben Jézusunk is erre figyelmeztet. A keresztény ember akkor lesz boldog, ha várja azt a Jézust, akit szeret. Jézus szerette és szereti övéit és megígérte, hogy az ismeretlen jövődő kapujában váratlanul ismét megjelenik. Ezért kéri: Virrasszatok, mert nem ismeritek sem a napot, sem az órát . . .

Napjainkban sokat írnak és beszélnek az emberiség jövőjéről. Egyesek igen sötét, vigasztalan képet festenek róla. Élelmiszerhiány, környezeti szennyeződés, energiahány, túlnépesedés fenyegeti az emberiséget. Az egyik tudós szerint 2050-ben már csak állóhely lesz a földön. Mi keresztények nem vetjük meg a tudományt és nem tartjuk teljesen alaptalannak e sötét jövődöléseket. De, ennél is komolyabban kell vennünk Jézus ígérését. Völegénynek nevezi magát, aki az ismeretlen jövődő kapujából toppan majd elénk. Éppen ezért egy hívő keresztény

számára nem lehet félelmetes és reménytelen a jövő. Hiszen onnan várjuk annak a Jézusnak érkezését, aki szeret minket. Ahol szeretnek, ott szétfoszlik a félelem fellege.

Sajnos azonban az emberiség, de még mi keresztények sem tartozunk mindig az okos szüzek közé. Vajon miért? Mert a vőlegénnyel csak azok találkoznak, azok várják igazán, akik elébe mennek és olajat visznek magukkal. Vajon mit jelent ez? Mindenekelőtt azt, hogy tevékeny várakozásra van szükségünk. Valahogy úgy kell várakoznunk, mint az édesanya, aki türelmetlenül várja gyermekét. Ezért kilép a lakásból, sőt elindul az úton, amelyen gyermekének kell érkeznie. A szeretet mindig elébe megy annak, akit szeret. Ő is hozzá akar járulni a mielőbbi találkozás öröméhez. Isten is ezt kívánja tőlünk. Igaz, hogy ő a kezdeményező, Ő aki jön, Ő aki keres, de néhány lépést legalább nekünk is tennünk kell feléje. Aki Jézust nem várja, az nem veszi észre érkezését. Ezért hangsúlyozza: menjetek elébe! Vajon mit jelent ez? Egyszerűen annyit, hogy gyakorló keresztény életet kell élnünk. Nemcsak névlegesen tartozni egyházához, hanem részt venni annak minden bűjában és örömeiben. Összegyűlni vasárnaponként az Eucharisztia asztala körül és találkozni vele az imádság és áldozat útján. Ami pedig a legfontosabb: meglátni őt, elindulni feléje, amikor embertársainkban közeledik hozzánk.

Hippo városának híres püspöke, Szent Ágoston beszéli el. Az egyik vasárnap temploma felé igyekezett. Útközben az árok szélén megpillant egy rongyokba öltözött koldust. Látja, amint kérően nyújtja kezét a templomba igyekvők felé. Egyesek megszánják, mások részvétlenül mennek el mellette. Mindezt látja Ágoston és prédikációjában nem is hagyja szó nélkül. Testvéreim, ti azért jöttetek ide, hogy találkozzatok Krisztussal. Tudjátok meg, hogy mielőtt beléptetek a templomba, már találkoztatok vele. Krisztus ott üldögélt az árok szélén, az út mentén és sokan még néhány fillért sem vetettek kalapjába. Pedig tudjátok meg, hogy az a nyomorék, rongyos koldus, az volt a Krisztus. Nemde jómaga mondotta: Amit egynek a legkisebbnek tettetek, nekem tettétek... A szeretet, az evangéliumi olaj nélkül mi is az oktalan szüzekhez hasonlítunk. Bezárul előttünk az isteni szeretet kapuja.

Mi a legszebb a földi életben? Várni valakire, akit szeretünk s aki szeret minket. Mi a legszebb a keresztény életben? Jézusra várni. Mi a legfontosabb ebben a várakozásban? Hogy a szeretet olaja töltsen meg szívünket és az evangéliumi élet ragyogjon föl benne.

ELÁSOTT TALENTUMOK

Évközi 33. vasárnap
Mt 25,14–30

Az emberi élet mindig kockázatos vállalkozás. Attól a perctől kezdve, hogy elindultunk szüleink, otthonunk biztonságos partjairól, ezer veszéllyel kell szembenéznünk. Testi-lelki életünket minden biztosíték ellenére ezer meg ezer veszély fenyegeti. Nagyszerű képességeinket törékeny cserépedényben hordozzuk. Ezért kockázatos minden vállalkozásunk. Alóla Krisztus követése sem kivétel. Azon a földön, ahol annyi a gonoszság és a vétek, ahol időnként eluralkodik a sötétség hatalma, veszélyes dolog igaz kereszténynek lenni. Jézusunk azonban arra tanít, hogy érdemes szembenéznünk minden veszéllyel, mert aki mer, az nyer. Isten a bátrakra bizza a világot, egyházát, az emberiség megmentését. Márpedig ha Isten így megbízik bennünk, nekünk sincs okunk a csüggedésre. Érhetnek vereségek és veszteségek, de talentumaink kamatoztatása végső soron mindig sikeres vállalkozás lesz.

Nincsen, nem lehet nagyobb tragédia egy emberi életben annál, mint mikor azzal a tudattal távozik a földi életből: elrontottam, eltékozoltam életemet. Mily sok ember él, jár közöttünk, aki valójában élő halott. Ha valaki elásta talentumait, ha a semmittevés párnáin heverészik, ha belefeküdt egy-egy bűnös szenvedély sírögdrébe, például az alkoholizmusba, akkor bizony fabatkát sem ér az élete. Sajnos a temető nemcsak a falu szélén kezdődik, hanem belenyúlik az élők utcájába. Tele van a város, tele van a község elásott talentumokkal, elvetélt életekkel. A férfi, aki naponta részegen jön haza, tulajdonképpen meghalt családja számára. A rossz gyermek, aki képes kezét emelni saját apjára, meghalt a szülők számára. A hitves, akinek nincs egy gyöngéd szava, simogató tekintete, ölelő karja házastársa számára, elásott talentum, tüzzetek fejfát a meghalt szeretet sírkövére! Egy ember, aki nem szeret, aki senkit nem boldogít, valójában élő halott. Tele van a föld, a falu, a város elásott talentumokkal, eltékozolt életekkel. Nem kell a temetőbe mennünk, ha sírokat akarunk látni . . .

Ám, a példabeszéd hallatára ne csupán természetes képességeink tékozlására gondoljunk. Hiszen itt élünk egy községben, amely egyúttal egyházközség is. Isten országának egy reánk bízott tartománya. Krisztus titokzatos testének egy élő darabkája. Isten meghívott minket, tagjai lettünk egyházának és ez értékes talentum. Az lenne hivatásunk, hogy az evangélium kovászát elkeverjük saját és a ránk bízottak életében. Ne a kegyelem sírjai, hanem az élet, a föltámadás barlangjává legyünk! Ehelyett mit tapasztalunk? Behúzódnak önzésünk csigaházá-

ba, mert minket senki sem érdekel. Esetleg csak annyiban, hogy a megszólás, a rágalom, a harag és a gyűlölet köveit dobáljuk felé. Elássuk szeretetünk talentumát a közöny vagy az ellenszenv, elássuk hitünk talentumát a szégyenkezés, a gyávaság sírgödrében. Krisztus ránk bízta az evangélium talentumát, vajon mit teszünk érte? Kamatoztatjuk vagy elássuk és elherdáljuk? Sajnos az ember hajlamos a tékozlásra. Meggondolatlanul hatalmas szellemi kincseket dobunk a tagadás, a nem-törődömség sírgödrébe. A zsarnoki közszellem, a divat nagy sírásó. Nem kíméli hitünket, vallásunkat sem. Pedig méltán jegyzi meg a neves angol költő, Eliot: „Ha közös keresztény örökségünket eltékozoljuk, akkor nem segít rajtunk semmiféle szervezet és a legragyogóbb tervek sem tudják egymáshoz hozni az embereket. A kereszténység vége kultúránk végét jelentené . . .”

A föld napjainkban is azért forog „keserű levében”, mert nem kamatoztatjuk az evangélium, a krisztusi tanítás talentumát. Sokan elássák a közöny, a gyávaság, a rosszakarat sírgödrébe. Igaz, igaz, mondjátok erre, mit tehetünk mégis? Ne törődjete az azzal, hogy mit tesznek mások, ti kamatoztassátok talentumaitokat! Jó, jó, de nekünk nincsenek különleges képességeink, védekeztek. Nincsen igazatok! Ha nem is őt, de egy talentummal mindenki rendelkezik. Bátorításul hadd idézzem egy nyomorék festőművészno életét.

Denise Legrix 1910-ben született. A szülők boldogan várták. De mit kellett látniok? Ennek a kis húsbábunak balról csak egy darabka combja volt, amely véget ér a térd előtt. Jobbról egyáltalán semmi. Még az izület is hiányzik. És a karja? Tulajdonképpen az sincs. A kezek teljesen hiányoznak. Két néhány centiméteres karcsonk, balfelől kicsit hosszabb, mint jobbról. Összecsdül a szomszédság. Mit fogtok csinálni egy ilyen gyermekkel? Az édesapa válaszol: szeretni fogjuk, mint a többit . . . Megkezdődik egy küzdelmes élet. Szájával ír, varr és rajzol. Legnagyobb szenvedélye a festés lesz. Nemcsak a szájával fest, hanem a karcsonkjára erősített kaucsukszalagra szorított ecsettel is. Díjakat nyer. Vallomása szerint: képei alázatos hozzájárulás ahhoz a szépséghez, amellyel az emberek kiegészítik Isten művét . . . Kijelentem, állítom, boldog vagyok, hogy élek. Egy tévéinterjúban megkérdezték tőle: miért örül az életnek? Először is itt vannak a mindenkivel közös kincseim: a tiszta ég, egy gyermek mosolya, bizalmas beszélgetés órája egy barátnővel, egy jó könyv, szép hangverseny, az ecseteim, a palettám. Ázután azok az okok, amelyek nagy betegségemmel járnak: annak öröme, hogy nem vagyok terhére senkinek, sőt segíthetek embertársaimon . . . (Szolgálat, 1974.)

Ennek hallatára vessünk egy pillantást önmagunkra! Ismerjük fel, ismerd fel talentumaidat! Van kezed, jót tehetsz vele. Van lábad, utána mehetsz az elveszettnek. Van szíved, szerethetsz. Van hited,

amellyel a hitben gyöngéket megerősítheted. Van Jézusod és másnak adhatod. Rajta hát, gyűjtsük a kamatot, hogy letehessük a számadás napján az Isten asztalára!

VAN KIRÁLYUNK!

Évközi 34. vasárnap
Mt 25,31-46

Az egyházi év végéhez érkeztünk. Ebben az esztendőben is megünnepeltük üdvösségünk történetét. Végigkísértük a közöttünk járó Jézust Betlehemtől a mennybemenetel hegyéig. Láttuk és átöleltük, mint gyermeket a hideg istállóban. Találkoztunk vele nemcsak Názáretben, hanem községünk templomában is. Láttuk őt tanítványai társaságában. Megcsodáltuk a színéváltozás hegyén és Szent Péterrel kiáltottuk: Uram, jó nekünk itt lennünk! Majd láttuk őt a kereszten, vérbe öltözötten. Aztán megkaptuk a kegyelmek legnagyobbikát: nem dugtuk ugyan ujjunkat sebhelyébe, de mégis hisszük föltámadását. Ez a mi boldogságunk. Szent hitünk arra is megtanít, hogy diadalmas mennybemenetelével nem ért véget Jézus földi élete. Nemcsak az Atya jobbján ül, hanem ma is közöttünk lakik. Szolgál és uralkodik, mert minden hatalom neki adatott mennyben és a földön. Ezért kiáltjuk ma: éljen Krisztus király!

Sokan talán, midőn a király szót hallják, egy letűnt államformára gondolnak. Aranyos, drágaköves koronára, fényes palástra, jogarra és egyéb cifraságokra. Midőn azonban Krisztus királyságáról beszélünk, ne ilyesmire gondoljatok. Egyházunk ugyanis csak azért használja a király nevet Jézus uralmának kifejezésére, hogy hű maradjon a Szentírás szóhasználatához. Nevezetesen ahhoz a jelenethez, midőn Pilátus kérdésére Jézus kijelenti: igen, én valóban király vagyok. Hogy a királyság evilági értelmezéséről elterelje a helytartó figyelmét, mindjárt hozzáteszi: az én királyságom nem ebből a világból való. Mily fényes külsőségek közepette szokott megtörténni a földi királyok koronázása! Jézus királyságának kinyilvánítása egészen másként ment végbe. Ott áll megkötözve Pilátus előtt. A legfőbb vád éppen az, hogy királynak tartja magát és ezért ellensége a császárnak. A helytartó ránéz a szelíd arcú vádlottra és szinte gúnyos mosoly játszik az arcán, midőn megkérdezi: valóban te vagy a zsidók királya? Jézus válasza elhangzik és Pilátus még jobban meggyőződik arról, hogy egy ártatlan, álmodozó ember áll előtte. Igaz, hogy gyáván helyt ad a csöcselék és a főtanács

követelésének. Így aztán megtörténhetett a koronázás, de nem aranykoronával, hanem töviskoszorúval. Ráterítették a királyi palástot is, nem bíorból, hanem piros véreből. Ott vonaglott a kereszt trónusán és királlyá kenésének ünnepélyes órájában egyszer s mindenkorra két táborra osztotta az emberiséget. Az egyik táborba azok tartoznak, akik nem akarják, hogy fölöttük Jézus uralkodjék. A másikba azok, akik velünk kiáltják: éljen Krisztus, a király!

Az Úr Jézus kertelés nélkül megmondotta: az én királyságom nem evilági. Ez azonban nem jelenti azt, hogy nem ebbe a világba való. Csak azt kívánta hangsúlyozni, hogy ő nem földi országot akar alapítani, politikai és katonai nagyhatalmat. Hanem kicsodát? Egy olyan országot, ahol Isten törvénye és szeretete uralkodik. Jézus királyságának törvényei, köztük a Nyolc boldogság, nem evilágiak és a világ szemében oktalanságnak minősülnek. A tapasztalás azonban arra tanít, hogy megtartásukból több áldás árad az emberiségre, mint törvénykönyveinek sok ezer paragrafusából. Nem igaz, hogy Krisztus csupán túlvilági boldogsággal hitegeti követőit. Az a tény, hogy eljött a földre, mindennél hangosabban hirdeti a földi élet fontosságát. Isten országának itt a földön kell kialakulnia sok vajúdás közepette. Itt és most kell az emberi életet fölöltöztetni a szeretet, az igazság, a béke köntösébe, hogy méltó lehessen az örök folytatásra. Sokan félreértik a kereszténységet és azzal vádolják, hogy az embereket elvonja, elidegeníti földi feladataiktól. Éppen ellenkezője az igaz. Krisztusunk itt a földön koronáztatta meg magát, mert itt is uralkodni akar.

Vajon hogyan alakul ki az Isten országa itt a földön? Nyilvánvaló, hogy egészen másként, mint a politikai hatalmak. Krisztus királynak nincsenek gyilkos fegyverei, rakétái és atombombái. Az ő fegyvere a szeretet, az imádság és az Isten igéje. Katonái a vértanúk, a szentek, akik Mesterükhöz hasonlóan áldozatul kiontott vérukkal hódítják meg a lelkeket. Istennek nincsen szüksége harcos és gyilkos férfikezekre. Dániel próféta egy fönséges látomásban mutatta be, hogyan alakul meg az Isten országa. Isten leválaszt egy követ a hegyről minden emberi közreműködés nélkül. Ez a kő elindul és szétmorzsolja a vasból, rézből, aranyból és ezüsből épült birodalmakat. Ez a csodálatos kő nem más, mint Krisztus, akit Isten leválasztott és elindított az emberi történelem hegyoldalán férfikezek nélkül, mert egy Szűztől született, akinek nem volt egyebe, mint az ártatlansága.

Nem evilágból valók Krisztus országának polgárai sem. Emberek ugyan a keresztények, mégpedig gyarló emberek. Am, a keresztségben és a többi szentségben meghalunk a bűnnek és új életre támadunk. A történelem tanúsága szerint a legtöbb nagyhatalom az erőszak által lett azzá. Harc a hatalomért – ez az emberi történelem. Hiszen a föld legnyugtalanabb folyadéka nem a tengervíz, hanem az emberi vér. Krisz-

tus alattvalói azonban olyan emberek, akik újjászülettek vízből és Szentlélekből. Erőt vesznek gyöngeségeiken és az önmegtágadás zsillipjével életerőiket a szeretet malmába fogják.

Jézus Krisztus egyházára bízta országának kiépítését. Ezer és ezer nehézséggel küszködik és sajnos neki is vannak ellenségei. Mégis nyugodtan áll a történelem viharában, mert bízik királyában és azoknak a fegyvereknek erejében, amelyek földi zarándokújtára kezébe adattak. Sokszor támadják egyházunk törvényeit, nemegyszer a haladás kerékkötőjének nevezik. Ilyenkor egyházunk rámutat azokra a szörnyű állapotokra, amelyek a Krisztus, az Isten nélküli élet velejárói. Mi nem vitatkozunk, az élet minket igazol. Hiába kiabáltok ránk tücsköt, bogarat, jómagatok is látjátok: Krisztus nélkül semmire sem mentek. A gyerek is kiabál, ha nincs mellette az édesanyja. Minél messzebbre kerül az emberiség Istentől, annál jobban hangoskodik. Mi sokszor hallgatunk, nem gyávaságból, hanem erőből. „Minél olcsóbbak a szavak, annál drágább a hallgatás.” (Kodolányi János) Csendben élvezzük és örülünk annak, hogy Krisztus király alattvalói lehetünk.

Háromszáz évvel ezelőtt, midőn Franciaországban II. Henrik uralkodott, egy várát ostromolni kezdték a spanyolok. A várban hamarosan elfogyott az élelmiszer és ennek következtében számos betegség ütötte föl a fejét. A vár védői közel álltak a kétségbeeséshez. Megtudták ezt a spanyolok és nyilvánvesszőkön ezt az üzenetet lötték a várba: adjátok meg magatokat! Egy ilyen cédulát megmutattak a kapitánynak, aki csak ennyit írt rá válaszul: Regem habemus! Van királyunk! Ebből megtudták a spanyolok, hogy a franciák nem adják föl a várat.

Krisztus király várát, egyházunkat is sok támadás érte az idők folyamán. Felénk is dobáltak különféle jelszavakat, fenyegetéseket. A mi válaszuk azonban csak egy lehet: Van királyunk! Éljen Krisztus király!

ISBN 963 360 143 6

A kiadásért felel: dr. Ákos Géza igazgató
81-230 Pécsi Szikra Nyomda - F. v.: Szendrői György igazgató

